
SIGILL : COLL : HARVARD : CANTAB : NOV : ANGL : 1650
CHRISTO ET ECCLESIAE
From the
Library Fund
Subscr...
14,
1844

POMPONII MELAE
DE
SITV ORBIS
LIBRI TRES

AD PLVRIMOS CODICES MSSTOS VEL DENVO VEL PRIMVM CONSVLTOS ALIORVMQVE EDITIONES RECENSITI

CVM NOTIS CRITICIS ET EXEGETICIS

VEL INTEGRIS VEL SELECTIS

HERMOLAI BARBARI, IOACH. VADIANI, PETRI IO. OLIVARII, FREDENANDI NONII PINTIANI, PETRI CIACCONII, ANDR. SCHOTTI, IO. OPORINI, PETRI IO. NVNNESII, IS. VOSSII, IAC. ET ABR. GRONOVIORVM, ET IAC. PERIZONII, NEC NON MSSTIS IO. GEORG. GRAEVII, IAC. GRONOVII, ET PETRI BVRMANNI, CONLECTIS PRAETEREA ET ADPOSITIS DOCTORVM VIRORVM ANIMADVERSIONIBVS

ADDITIS SVIS

A

CAROLO HENRICO TZSCHVCKIO

A. M. SCHOLAE ELECTORALIS MISNENSIS RECTORE, ET SOCIETATIS LATINAE IENENSIS SOCIO.

VOLVMEN II. PARS II.

LIPSIAE 1806

SVMTIBVS SIEGFRIED LEBRECHT CRVSII.

NOTAE CRITICAE

IN

POMPONIVM MELAM

PARS II.

COMPLECTENS

LIBRVM II.

Novi huius libri exordium varie indicant libri veteres: Lipſ. *Incipit ſecundus; Europae deſcriptio particulariter;* Pariſ. 1. edd. 1. 2. 9. 13. *Incipit liber ſecundus;* Cibin. *Incipit liber ſecundus eiusdem Pomponii;* Gud. *Incipit ſecundus, in quo deſcribit Europam particulariter;* Pariſ. 2. idem habet, tantum *ubi* pro *in quo;* Vindob. *Incipit ſecundus liber pomponii melle de coſmographia;* Zaluſc. *De Europa eiusque regionibus, regionumque urbibus et incolis et moribus eorum fluminibus, montibus et aliis memorabilibus locis. Principium a Scythia.* Quidam nihil omnino praefantur, in iis Prag. Pariſ. 3. Ex edd. 15. 17. 20. 23. *Pomponii Melae liber* II. 3. 4. 5. 6. 12. 14. 19. aliaequae etiam recentiores *Pomponii Melae* ſ. *Mellae de ſitu Orbis liber ſecundus.* Ipſum caput ſine ulteriori inſcriptione exordiuntur Codices, et quaedam editiones, uti 1. 6. 7. 8. vel capitis tantum primi initium produnt numero, ut 13. 15. 17. 20. 23. in margine habent 3. 4. *Particularis Europae deſcriptio*, quod ad totum librum pertinet; 11. *De gentibus Scythie in Europa;* 12. 14. 19. *Scythia* (14. *Scytia*) in *Aeuropa;* pleraeque, ut hodie legitur *Scythia Europaea.*

§. 1. *Aſiae)* Vindob. *aſſie*, poſt *tanaimque;* Rehdiger. *Aſye* et *thanymque;* Venet. *quae dixi;* Vindob. *frons et ſitus eſt.* Pro *Tanain* multae edd. *Tanaim.* Pro *ſitus* Ciacconius ad praef. 2. (*oras omnium et litora*) coniicit *litus*, quam tamen coniecturam poſt ad noſtrum locum abieciſſe videtur. Nempe ſimpliciter

hic notat: Sic lib. 1. c. 4. f. *Nunc excactius oras situsque dicturo*, quo vulgata omnium librorum lectio confirmatur.

At per eundem) Gud. Prag. Vindob. Rehdiger. *ac*, uti edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 21. 23. 28. Vaticani ita etiam habuisse videntur. Reliqui *At*, quod revocavit Vadianus, excepit Olivarius, uterque cum suis, retinuerunt Vinetus, Schottus, Vossius, alii. Recte. Non enim eadem vel similia nectit, sed diversa subiungit. Nota autem alias est utriusque particulae confusio, de qua Bentlei. ad Horat. 1. od. 18, 7. Drakenb. ad Sil. Ital. 6, 190. et Liv. 5, 61, 4. Bunemann. ad Lactant. 6, 11, 25. Schwartzius ad Plin. panegyr. c. 26. p. 80. et alibi plura dabunt. Cf. etiam ad praefat. 1. et 2. 1, 2, 5. 13. in. 2, 3, 10.

dextram) Cibin. Rehdig. Lips. Gud. *dexteram*, quod leve est, uti *Meotida* ante in Gud. Prag. *meothyda* in Rehdig. et in Lips. *meotidam*. De priori voce, si tanti est, cf. ad 3, 8, 1.

Europe est) Τὸ *est* omittunt Codices mei Vatic. Paris. 1. 2. 3. Cibin. Gud. Prag. Lips. Vindob. Venet. Havn. Rehdiger. et vetustae edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. Addidit primus Vadianus cum suis, post 24. 25. omninoque Olivarianae et reliquae. Pro *Europe*, quod et obferunt Codd. mei, vel uti Cibin. *europae*, edd. 1. 2. *Europe*, 9. ex vitio *erope*, 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 15. 17. 20. 23. *Europae*, 11. 12. 13. 14. 19. *Europae;* Vadianus posuit *Europa* cum suis et hinc 24. 25. Olivarianae, Vinetus, Schottus, Vossius, Gronovii in edd. 40. 41. 42. Post cum Reinoldio revocatum est *Europe* servatumque. TZSCHVCKE. Alia lectio habet: *Ac per eundem amnem*

in Meotida remeantibus, ad dextram Europa est modo, sinistro latere innavigantium apposita. Locus est subobscurus, sive secutus fueris priorem lectionem, [in qua ante *modo* distinguitur,] sive posteriorem. Dicam tamen, quod sentio. Si quis ex fonte Tanais per Tanain in Maeotida redierit, revera Europam relinquet ad dexteram amnis; sed si quis ex fonte usque ad paludem navigaverit, non est dubium, quin remigantes ad sinistram eandem relinquant. OLIVARIVS. Fluctus in simpulo. Quis enim non videt, quae adeunti sinistra sunt, ad dextram revertentibus iacere, et hinc distinguendum esse ante *modo*, uti et diserte monet Schottus, et superiorem descriptionem apte respici. Minus enim recte ad 1, 5. f. retulit Graevius ad Florum 1, 5. in. ubi consulendus Dukerus. Igitur aberravit ed. 24. quam secutus est in ed. 25. Olivarius, sed ex eius familia recte aliqui immutarunt. Ita autem solet noster situm definire, uti 1, 5, 1. de quo Vol. 2. Sed idem ille locus similis adiectum etiam habet *est*, quod an in aliis codicibus adfuerit etiam, ignoro. Solet tamen addere et alibi noster, et videtur a praecedente *e* absorptum τὸ *est*, cum per compendium simplicis *e* indicetur. Reliqui igitur, etsi, si quis eiiciat, non reluctor. *Europe* autem non solum ex usu dicitur Melae, de quo I. Gronov. ad 1, 2. in. sed et a MSS. sustinetur.

latere — apposita) Pintianus et cum eo Ciacconius volunt *lateri*, non *latere*, et sic posuit Schottus obsequente praeter eum nemine. Tum *opposita* dedit ed. 29. et post Vinetus, nec aliter in notis adferunt Pintianus et Schottus, quorum ille Vadianam recensionem sequitur, hic illum repetit. At ante ed. 29. equidem non inveni aut notavi. Facilis tamen haec est commistio et obvia. Vid. ad 1, 13, 3. 2, 7, 8. et 3, 6, 9. Attamen hic melius habet vulgata, cum omnia ad amnem referantur, quo hic Europae extrema adluuntur. De altera emendatione *lateri*, quam et proposuit Graevius

ad Florum 1, 5. in. rectius dubitari possit. Ita enim Frontin. 3, 10, 8. *civitas litori adposita*, et ut alios taceam, ipse Noster 1, 13, 3. *mons litori adpositus*. Forte tamen hic cum libris veteribus potest retineri, quod continuationem et seriem declarat, aut subpleri *in*.

Rhipaeis montibus) Multiplex hic obiicitur variatio. A. Gronovius ex suis Cdd. adfert *in Ripheis*, *in Aeripheis*, *Arepheis* et *Meripheis;* Vatic. *aeripheis*; Gud. *in arepheis;* Cibin. Mediol. *meripheis;* Rehdiger. *in erypheis;* Paris. 1. 2. 3. Lips. Prag. Chis. Venet. Vindob. *in ripheis* vel *Rhipeis*. Edd. 1. (2?) 9. *in rypheis;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. reliquae ad 42. *ac Rhipheis*, *Rhipaeis*, praeter Vinetum, qui dedit: *Tum Rhiphaeis;* denique praeeunte Reinoldio 44. 45. ceterae legunt simpliciter *Rhipaeis montibus*. TZSCHVCKE. Detrahe coniunctionem *ac*. PINTIANVS. Equidem, unde copula *ac* venerit, vix recte deprehendo. Schottus enim, quum in *Spicilegio* nihil dixisset, in *Praetermissis* dicit se interpungere, *modo sinistro lateri navigantium opposita*, *Rhipaeis montibus*. Sed Pintianus in *Retractationibus* citans *ac Riphaeis*, notat delendam coniunctionem *ac*, quam voculam Schottus alio litterarum charactere excudi curavit. In Chisiano erat *in Rhip.* In altero [Gud.] *arepheis*. Hinc deprehendi denique verum, *sinistro latere innavigantium apposita a Rhipaeis*, hoc est, progressa et incipiens a Rhipaeis montibus, qui sunt ultima simul Europae et Asiae versus oceanum Septentrionalem nota pars. I. GRONOVIVS. Et hic quoque rem acu se tetigisse existimat novus Melae interpres, sed ut ubique, ita quoque hic fallitur. Sic nempe constituendus hic locus faventibus Vaticano et omnibus fere antiquis exemplaribus: *Agrippaeis montibus proxima, et huc enim pertinent, cadentes assidue nives adeo invia efficiunt* etc. Agrippaei sunt, qui paulo ante Arimphaei vitiose vocan-

tur. Verum illorum nomen ex Herodoto [4, 23.] petendum esse monuit Pintianus. [ad 1, 19, 20.] Ille vero, si bene se habet lectio vulgata, *Argippaeos* appellat. Pro eo Ἀργιμπαίους substituit Salmasius. [ad Solin. c. 7. f. 21. p. m. 147.] Sed rectius Ἀργιππαίους legas, si quid mutandum sit, quod tamen opus non est, cum in istius modi nominibus familiaris admodum Latinis literarum sit transpositio. Quod autem paulo ante in fine libri prioris occurrit: *Vltra surgit mons Rhiphaeus*, et hoc quoque mutandum, cum in compluribus et quidem melioris notae libris legatur *mons gripes*, in aliis *nigripes*, in optimo vero mons *aegripes*, ut non dubitandum sit, quin Mela scripserit *mons Argippaeus*. Sic nempe Mela vocat altum istum montem, cuius accolas esse Argippaeos vel Agrippaeos scribit Herodotus. [c. l.] Cum verò idem Mela Tanain in Rhiphaeis vel potius Rhipaeis montibus oriri dicit, in eo recessit ab Herodoto, qui nusquam Rhipaeorum facit mentionem, et Tanain e lacu profluere affirmat, quod verum est. Agrippaeos vero ab antiquis Latinis dictos fuisse istos populos vel Agripparum satis testatur agnomen. Vt enim vicinam Arimasporum gentem, quod unum tantum habere oculum crederentur detorta voce a Cyclopibus Coclites appellat Ennius; [vid. paullo post] ita quoque illos, qui difficili partu ederentur, contracta ab Agrippaeis voce, Agrippas vocaverunt. [At cf. Gellius 16, 16.] Vt enim scribit Herodotus, [c. l.] calvi nascebantur omnes *Argippaei*, quales quoque multos fuisse Myconios testatur Plinius. [11, 47. f. 37.] Talium autem propter duritiem capitis difficiles sunt partus. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Putat, opinor, nos in ignarissima Septentrionis parte versari, ubi neniae quoque eius vel insulsissimae curarentur, ut ab Hyperboreis profecti! Quis audiit, quis patietur montes Agrippaeos nuspiam dictos? Rhipaeum montem vel Rhipaeos montes omnibus decantatos ignorari in Mela, nisi demum lib. 3. c. 5. Credant haec

Vossio colaces. Quum Ennius dicit apud Varronem: [de L. L. 6, 3. fin.] *Decem coelites, quos montibus scimus Rhipaeis fodere*, bene discimus, quo usque extenderint antiqui Rhipaeos montes. Horum latus unum emittebat Tanain, ad alterum habitabant Hyperborei. Itaque et ad Europam et ad Asiam pertinebant. Ob Tanais fontem eos appellat Mela inter partes ad mare mediterraneum spectantes; supra eos quidquid erat, reiicit ad Oceanum, neque in eo admittit divisionem in Europen et Asiam. Reliqua Vossii sunt plena Abderiticae indolis. I. GRONOVIVS *in nota posteriori*. Legendum atque interpungendum cum Reynoldo: *sinistro latere innavigantium apposita. Rhipaeis montibus proxima* (*et huc enim pertinent*) *cadentes*. Atque eundem fere in modum Perizonio hic locus constituendus videbatur, *sinistro latere innavigantium apposita. Rhipaeis montibus* (*nam et huc illi pertinent*) *proxima cadentes* etc. Ceterum pro *in eripheis* vel *in aeripheis* Oudendorpius reponendum suspicabatur: *Inde Rhipaeis*. A. GRONOVIVS. *Rhipaei montes*, sive veri, sive ficti, dimitti hic nequeunt, satisque eos vindicavit I. Gronovius. *A, ae, ac* praemissa sunt et efficta ex vocis proximae clausula *qua*. Nolim tamen cum I. Gronovio molestum illud *a* denuo intrudere, sine quo facilius oratio procedit, nec τὸ *inde* Oudendorpii, etsi satis ingeniose ex aliis Codicibus extrusum. Nempe Mela non ex ulteriori regione ad Rhipaeos montes progreditur, sed quae in vicinia essent memoranda, breviter superiori narrationi adnectit. Malui igitur aliorum iudicium sequi, qui simpliciter legunt: *Rhipaeis montibus* et commode ad *proxima* referunt. Variam ipsorum montium scripturam in praecedentis capitis fine adtigi.

proxima — cadentes) Haec verba varie et distinguuntur et componuntur. Nempe Codices et edd. τὸ *proxima* continuo subnectunt voci *montibus*, primus-

que Vadianus reiecit post *pertinent*, quem secutus est Olivarius, repetita et hic ed. 24. uterque cum suis. Eundem ordinem tenuerunt Vinetus, Schottus, Vossius, edd. 40. 41. 42. Qui hoc fecerunt, distinguunt post *pertinent*, maximo etiam aliqui signo adposito; qui aliter, ut olim, post *proxima* et *pertinent*. Recentiores praeeunte Reinoldio et lectionem et distinctionem, quae et ego reddidi, exhibent. Apte ad sensum et commode. Quod pro *enim* A. Gronovius ex Cod. Gud. adtulit *ei* erravit. Nam saepe eodem scribendi compendio, quo hic, vocula *enim* exprimitur. Verbum *Cadentes* cum minore litera scriptum superioribus applicandum censet Pintianus. Nempe posterius monuit ob pravam post vocem *proxima* distinctionem, quam in suo exemplari invenerat; prius cur velit, non satis capio.

assidue) Vatic. 1. videtur habuisse *assiduo;* alii *assidue*, uti editiones, praeter 6. 7. 8. 10. 15. 17. 20. 23. in quibus *assiduo*, et posteriores quasdam Vadianas cum 30. 32. 37. in quibus *assiduae;* minus bene. *Assiduo* autem et *assidue* promiscuo usu variantur, ut *proximo* et *proxime* 2, 3, 3. Sic *commodo* et *commode* libri in Cic. ad diverſ. 1, 1, 7. Plura infra ad 2, 3, 3.

visum) Sic 10 Cdd. A. Gronovii meique omnes et edd. ante Vossium, qui posuit *nisum*, sequentibus Gronoviis et Kappio in priori editione. Reinoldius revocavit *visum*, quem secutus est in posteriori Kappius. Norimbergensis, si tanti est commemorare, retinuit *nisum*. TZSCHUCKE. *Visum* magis convenit cum verbis Herodoti lib. 4. c. 7. Τὰ δὲ καθύπερθε πρὸς βορέην λέγουσι ἄνεμον τῶν ὑπεροίκων τῆς χώρης οὐκ οἷά τε εἶναι ἔτι προσωτέρω οὔτε ὁρᾷν, οὔτε διεξιέναι, ὑπὸ πτερῶν κεχυμένων· πτερῶν γὰρ καὶ τὴν γῆν καὶ τὸν ἠέρα εἶναι πλέον, καὶ ταῦτα εἶναι τὰ ἀποκλῄοντα τὴν ὄψιν. A. GRONOVIUS. Eius notam, ut hoc verbum tueretur,

repetiit Kappius. De ipsa hac commistione non infrequente vid. Drakenb. ad Sil. Ital. 5, 284. et ad Liv. 37, 11, 8. Tennulius et Oudendorp. ad Frontin. 3, 9, 3. hic etiam ad Lucan. 6, 482. Cortius ad Sallust. Iug. c. 94. in. qui adeo ante Vossium ineptiisse hic Melam putat, et Burmannus ad Antholog. Lat. T. 1. p. 290. Disceptatio in ambiguo haeret, cui tamen in alteram partem libri antiqui non leve momentum adiiciunt, quod conficit Herodoti locus. Excussit duplicem hanc editionum lectionem operoso studio Kirschius in prolusione scholastica edita Curiae 1784. 4. in qua sub examen aliqua Pomponii loca vocavit. Summa haec est: Speciem habere Vossii lectionem non quidem infitiatur, praefert tamen *visum* his rationibus ductus, quod inviam regionem magis declaret, Herodoti locum contracta brevitate efficacius reddat, denique codicibus suffulciatur. Iisdem vero rationibus usus erat olim Vrsinus in disput. Witteberg. 1668. 4. quae exercitt. philolog. continet in hac lectione tuenda. Equidem lubenter his adquievi, cum non solum intelligi recte possint, sed et rei difficultatem augeant, ex vi nivium, quae oculorum adeo prospectum praecludant. De incessu enim nihil singulare est; at de visu. Et sic reddidit Herodoti ὁρᾷν, uti post διεξιέναι. Vid. etiam deinceps.

incedentium) Sic Cod. Ciaccon. et ex meis Venet. Havn. quibus accedere puto Vaticanos aliquos certe 3. cum edd. 15. 17. 20. 23. Prag. *incredentium* ex librarii lapsu; Paris. 1. 2. plane hanc vocem omiserunt. De A. Gron. MSS. quid habuerint, dubium. At Vatic. 1. Lips. Cibin. Paris. 3. Gud. Zalusc. Vindobon. *intendentium*, et sic edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 16. 18. 19. 21. 22. 23. et reliquae ad Vossium, qui cum posteris *incedentium*. Solus Reinoldius priorem lectionem *intendentium* servavit. TZSCHVCKE. Lego *ne visum quidem incessumve admit-*

tant, ex Herodoto evidentissime in Melpomene. [c. 1.] PINTIANVS. Pintianus *incessumve*. Propius a vero *incedentium*. Lege Macrobium 2, 15. Somnii. SCHOTTVS. Plerique Codices, in quibus meliores praeferunt *intendentium*, quod et efficacius videtur in oratione Melae, simulque ad visum et incessum pertinet, etsi illud necesse non sit. Sed strictiora dabo, quae fusius de hac lectione disseruit Kirschius c. l. Tò *incedentium* interpretationem alterius verbi esse putat ab homine profectam, qui aut communem huius verbi usum aut Pomponianum certe igoraret; Melam enim *tendere* de conatu eundi, proficiscendi, volandi in alienas regiones adhibere, ut 3, 10, 3. 3, 8, 9. *Intendere* nihil aliud esse, quam *ultra tendere*, quod aeque potuisset dicere, adeoque compositum simplicis vices sustinere, uti apud Terent. Andr. 2, 2, 6. Cicer. de nat. Deor. 1, 20. *incedere* esse expedite et sine impedimento ulterius pergere. Denique, nam illa potiora videntur et aptiora, sententiae causas his argumentis conficit: 1) in codd. antiquis haec lectio inventa est; 2) est difficilior; 3) admittit usus verbi *intendere* vulgaris; 4) admittit usus Pomponianus; 5) suadet contextus; 6) linguae genius alteram improbat; 7) pro lectione *incedentium* nihil adferri potest firmi, nisi quod veteres aliquot libri eam habuerint, in quos ex glossa irrepsit. Haec KIRSTIVS. Vtique cognatum verbum, si ex hoc fonte petendum erat, *accedere* accommodatius fuisset. *Nisus* etiam notio inest in verbo *intendere*, ut lectio *visum intendentium* apte locum tueatur.

Gryphi) Rehdiger. *griphi*; Vindob. Prag. *grifi*; Gud. *griffi*; Cibin. *Grypi*; Lips. *grifi*, at in margine *grifes*, quae quidem terminatio magis frequentatur. Vid. Vol. 2.

pertinax) Quid si *pernix* legas? ut de tigribus infra 3, 5. et de Araxi fl. ibidem. Plinius legend. lib. 7. c. 2. in. PINTIANVS. Plinius utique vocat *ferarum*

voluère genus, et sic poterat etiam Noster. At Codices ita noluisse contendunt, et unde alias constat, alterum voluisse? Cum unius rei multa sint adtributa, quantae *auctorum* moverentur iactationes, si quis inde vim petierit.

aurum) Cibin. *antrum.*

et sunt) Tò *et* omittit Prag. Ambo verba minoribus literis expressit Schottus. TZSCHVCKE. Dictiones hae otiosae. PINTIANVS. Possunt abesse, at ideo non debent, cum et recte adesse possint.

§. 2. *Scythae —)* Vindobon. *scite scitatum*; τὸ *sunt* antea ignorat Prag. Ceterum a voce *Hominum* c. 2. exorditur Vinetus.

queis) Paris. 1. *quibus;* Gud. Vatic. 3. Prag. omiserunt; Lips. Cibin. Rehdiger. uti edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 16. 18. 21. 22. 31. 44. *quis;* Ald. Iunt. 24. Schottus, Vossius, Gronovii praeter ed. 44. Reinoldius, Kappius *queis;* Vadianae aliquae *queis*, Olivarianae aliquae *quis.* Infra tamen 3, 6, 1. Reinoldius, A. Gronovius in edd. 44. 45. Kappius dederunt *quis*, quod et hic ex Cdd. et vetustis edd. reposui, eamque antiquam formam censet Servius ad Virg. Aen. 1, 95. quem explicat Heyne. Sic ubique *quis* pro *queis* in Silio Italico Drakenborchius auctoritate Codd. Colon. et Oxon. et priscarum edd. Vid. ad 1, 13. et Broukhus. ad Propert. 2, 10, 47. quem ibi laudat. Adde Cortium ad Sallust. de B. I. cap. 80, 5. ubi copiosius de hac forma disseruit. Cf. etiam de variatione ad 2, 2, 2. 2, 3, 3. 3, 6, 8. et alibi. Neque tamen alteram spreverim, cum et sic *amiceis* et similia occurrant, in fastis Triumphal. *Galleis, Morineis, Sveveis, Germaneis* et alia. Nempe *quis*, pro quo etiam *queis*, ducitur a nominativo *qui*, unde etiam *quorum; quibus* ab *ques*, uti Servius c. l. monuit.

Arimaspoe) Gud. Rehdiger. Vatic. Chis. (teste I. Gronovio ad 1, 19, 15.) Paris. 1. *Arimampsae;* Mediolan. (teste I. Gronov. c. l.) Vindobon. *Arimampse;* Cibin. *Armiampsae;* Paris. 2. *Arimapsae;* Prag. *armaspe;* Lips. et codex, quo se usum esse scribit Holstenius ad Stephan. p. 46. ille *Arimaspe,* hic *Arimaspae;* Venet. et, quod videtur, Paris. 3. *Arimaspi.* Edd. 1. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 12. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *Arimaspae;* 2. *arimapsae;* 11. *arimaspe;* 15. 16. 18. 21. 22. 24. 25. 28. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Vossius, I. Gronov. in ed. 40. *Arimaspi;* post I. Gronovius, cui et ceteri accesserunt, reposuit *Arimaspoe.* Holstenius c. l. duplicem nominis formam agnoscit *Arimaspi* et *Arimaspae.* De priori nulla potest esse dubitatio, cum sic optimi auctores loquantur, veluti Plinius 6, 19. s. 17. et alibi, Solin. c. 20. s. 15. Strabo 1. p. m. 15. s. 21. 11. p. m. 349. s. 507. Stephan. h. v. Eustath. ad Dionys. v. 31. et alii multi, in primis Herodotus 3, 117. — Nempe Graeci Ἀριμασποί. Posterior forma iustam movet dubitationem. Quod enim Holstenius eam tuetur ex Orpheo in Argon. v. 1096 (immo 1061.) ubi pro vulgato Ἀριμάσθας substituit Ἀριμάσπας addicentibus Cdd. Voss. et Moscov. iniectam dubitationem non eximit, quia contra metri leges ab Ἀριμάσπαι duci non potest, sed ab Ἀριμάσπες, uti iam recte monuerunt Oudendorp. ad Lucan. 3, 201. et Schraderus ad Avieni Periegesin v. 55. Neque ex Avieno c. l. subsidium huic opinioni peti debet, ubi *Arimaspas* eodem modo intelligi, atque adeo cum Heinsio Arimaspos substitui potest. Neque, quod putabat Schraderus, vel ex Aeschylo in Prom. vincto v. 805. (811.) et Vibio Sequ. de flum. p. m. 5. ponderis aliquid additur, cum in illo metrum exigat Ἀριμασπὸν, quod et dedit Schuetzius reiecto Ἀριμασπῶν, in hoc fluvii sit nomen, unde forte ipsa gens cognominata est. At cum hic tantum non omnes libri habeant *Arimaspae,* sine dubio id ex *Arimaspoe* fluxit, facili errore, cum

Mela hanc Graecorum terminationem et in aliis amet. Sic *Soloe* 1, 13, 2. mox *Hamaxobioe;* 2, 2, 5. *Tomoe* 3, 7, 1. *Androphagoe;* 3, 9, 1. *Automoloe;* cf. Oudendorp. ad Lucan. 2, 593. Keuchenius et Bosius ad Nepot. Milt. 4, 3. Muncker. ad Hygini poet. astron. 2, 2. Ceterum subiicit hic Venet. *Dein ab eis;* Prag. *Deinde ab eis.*

Essedones) Vatic. 3. Prag. Paris. 2. 3. *cendones;* Lips. *Cendrones,* at in margine: *al. essedones;* Rehdiger. *esedones.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *cendones;* aliae *Essedones* ex Hermolai emendatione. TZSCHVCKE. *Cendones)* Scribendum puto *Essedones.* Plinius lib. 4. [c. 19. s. 17.] *A Buce,* inquit, *super Maeotin Sauromatae et Essedones.* BARBARVS. Recte, ut ex recensu eorundem populorum subiecto probatur.

Buces) Lips. Leidens. Voss. 2. 5. Gud. Perizon. A. Gronov. Vatic. 3. Prag. Ciaccon. Paris. 2. et Codex quo usum se esse dicit Holsten. ad Ortel. p. 35. et 96. *butes;* Vindob. Boccat. de flum. h. v. *buthés;* Cibin. *bues.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Butes;* 6. 7. 15. 17. 20. 23. *Huges;* 8. 10. 12. reliquae *Buges,* ut alii Codices et unde varr. notant edd. 27. 29. Solus Schottus *Hyrgis.* TZSCHVCKE. Scribendum *Buces* sive *Buges,* quia Graece *Byges* appellatur et stagnum et fluvius. BARBARVS. Plinius lib. 4. c. 11. [c. 26. s. 12.] Memini, quosdam *Hyrgis amnis* ex Herodoto Μελπομένῃ [4, 57.] legere. SCHOTTVS. Equidem praeter Schottum, qui sic legeret, inveni neminem; et improbarunt recte alii, veluti Ortelius in thesauro Geogr. s. v. *Buges,* qui praeterea ex codd. nescio quibus, etiam *Hyges* memorat; et Ger. Vossius ad Valer. Flacc. 6, 68. qui apud hunc et nostrum legere vult *Buces.* Ptolemaeo 3, 5. et Βύκη lacus et Βύκος fluvius, quem eundem Ptolemaei fluvium hic intelligendum putat etiam Opitius in varr. lett. cap. 3. p. 9.

Y autem et *u* promiscue saepe adhiberi aliquoties monitum est. Exempla conlegit etiam Hermolaus ad Plinium 4, 5. *Bycen* tamen etiam vocant libri scripti apud Valer. Flacc. c. l. In Plinio c. l. *Buges* lacus et amnis, non *Buces*, uti dicit Heinsius ad Valerium. *Hyrgis* plane alienus est a librorum lectione, nec, ut Buces in Maeotida excurrit, sed in Tanain, de quo Vol. 2.

Agathyrsi) Cibin. *thagatyrsi;* Prag. Lips. ut edd. 1. 2. 3. 4. 7. 9. *agatirsi;* cum Gud. 8. 15. 17. 20. 23. *Agathirsi;* 5. 10. *Agathyrsi*, uti post reliquae. An *Thyrsi* substituendum sit, quod innuere videtur Gattererus in commentatt. — Goetting. Vol. 12. p. 191. iidemque sint *Thyrsigetae* et molliori sono *Thyssagetae*, dubitare licet per codices nostros, et quod seorsum et Mela et Herodotus 4, 122. et 125. utrumque populum commemorant.

Sauromatae) Gud. Rehdiger. *Sauromathae;* Venet. *Sarmathae;* Vatic. 3. Paris. 2. Prag. *Sarmatae;* quae nomina passim etiam in libris commutantur. Praemissam particulam *et* omittit Rehdiger.

pro sedibus) Voss. 1. Cibin. *procedibus*. TZSCHUCKE. Quod hic pro *sedibus* docti viri rescribant *aedibus*, in eo illos fugit ratio, cum et istud rectum sit. Sic etiam locutus Sallustius apud Porphyrionem et Acronem Horatii interpretes [ad 3. 24, 10.] de iisdem populis: *Scythae Nomades tenent, quibus plaustra sedes sunt.* VOSSIUS. *Aedibus* maluit notante A. Gronovio Opitius cap. 3. Varr. lectt. Sed quod Vossius iam dixit, nulla opus est correctione.

Hamaxobioe) Vossius ex optimis libris notat *Amaxobiae;* Lips. (qui etiam pro *dicti* habet *dein*) Paris. 2. 3. Havn. Vindob. *amaxobitae;* Paris. 1. *Amaso-*

bitae; Gud. *amaxobice;* Prag. *amazobitae;* Venet. *Hamaxovitae;* Cibin. *amaxobrioe;* Rehdiger. *amasiobioe;* Mediol. et alius a I. Gronovio inspectus *Hamaxobioe;* Vaticani videntur tulisse *Hamaxobitae.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *maxobitae;* 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 16. 17. 18. 19. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schottus *Hamaxobitae;* 15, 20, *amaxobitae;* Vinetus, Vossius, 40. *Hamaxobii;* post omnes *Hamaxobioe.* TZSCHVCKE. *Maxobitae*) Scribendum *Hamaxobitae* sive *Hamaxobii*, quia pro sedibus, inquit, plaustra habent, quae Graeci ἁμάξας vocant. Plinius, [4, 25. s. 12.] Strabo, [7. p. m. 208. s. 300.] Ptolemaeus, [3, 5.] BARBARVS. In optimis nostris libris *Amaxobiae* legitur, omnino recte pro *Amaxobii.* Ἀμαξοβίτας, quod sciam, nemo istos populos vocavit, sed vel Ἀμαξοβίους, vel Ἀμαξίτας vel Ἀμαξοφορήτους appellant; alterum vero non videtur satis esse Graecum. VOSSIVS. *Hamaxobioe* plane Mediolanensis, et alter MS. quem ipse inspexi. Et hoc est, quod non adsequentes priores ediderint *Hamaxobitae.* Hinc etiam *Tomoe,* cap. 2. huius libri, I. GRONOVIVS. Ex omnibus huius populi adpellationibus, quibus in Vossii recensu Ἀμάξοικοι ex Strabone c. l. addi potest, Codicum lectionibus optime convenit *Hamaxobioe,* quod cum adeo ferrent quidam, recte I. Gronovius reposuit. Nempe pro forma Latina, qua Plinius c. l. utitur, maluit Graecam dare, ut paullo antea *Arimaspoe.* Sic Soloe et similia. Vid. ad 1, 13, 2. Vti vero hic Plinius c. l. *Hamaxobii,* sic in eodem loco libri utramque terminationem adferunt, v. c. *Arctoe* et *Arcti* apud Germanic. in Arateis v. 25. et 63. ubi vid. Schwartzius. Quod Vossii Codices dant *Amaxobiae* vid. paullo ante de simili confusione in *Arimaspoe.*

Obliqua tunc) Pro *tunc* lege *tum.* Supra: [1, 19, 15.] *Obliqua tum regio et in latum.* CIACCONIVS. Amplexus et hic sum Ciacconii emendationem,

de qua ad c. I. Vitiose hic unum exemplar ed. 15. uti edd. 32. 37. unic. Post Vindob. exciterint pro excurrens; Venet. Maeotidae, ut similia omittam. Pro includitur idem, Vatic. Lips. Paris. 1. et Gud. cum ed. 1. includit. Nempe syllaba ur modo temere additur, modo demitur, de quo ad 1, 7, 3. 2, 2, 1. 2, 3, 6. 3, 2, 57. et alibi.

§. 3. *In paludem)* Paris. 1. 2. Cibin. Gud. Prag. et edd. 1. 2. 9. *in palude*, atque ita etiam adfert Ciacconius. TZSCHUCKE. Scribendum videtur *In Pontum vergentia*, non *in paludem*, quia subdit paullo post, *refugientia usque subsequens litora, quae Satarchae et Taurici tenent.* Sed tolerari potest *paludem.* Nam angustam illam cervicem, seu Isthmum inter sinum *Carcinitem* et *Maeotin* attingentem utrumque mare, qui vocatur *Taphrae*, (ut paulo post subiungit) *Satarchae* habitant, auctore Stephano in dictione *Taphrae.* Quare in quarto Plinii libro, [c. 26. s. 12.] ubi ait Tauricae populos claudi ab Occidente Cherrhoneso, ab ortu Scythis Satarchis, corrigendus est mendosissimus locus, legendumque non *ab ortu Scythis Satarchis*, sed *habitata Scythis Satarchis.* Pudendo Hermolai errore, qui ait, non in totum displicere sibi priorem lectionem, quum in universo terrarum situ nihil pronuntiari possit absurdius, quam Tauricam claudi ab Oriente Scythis Satarchis. Ceterum libuit hic testari, me ab Hermolao, quotiens occurrit, libere dissentire, non ut detractam ei velim *haerentem capiti cum multa laude coronam*, a qua re semper mores mei abhorruerunt, sed honorandae veritatis caussa. Cuius dignitas apud hominem vere philosophum, hoc est, qui bona fide sapientiam colat, quam ceterae omnes rationes praeponderare debet. Nec committendendum fuit, ut, quae falso tradita sunt ab homine quantumvis docto, sed qui in omnibus collimare non po-

tuerit, credulo lectori imponerent. PINTIANVS. Mutatione opus non esse, ipse statim sensit Pintianus.

Satarchae) Cibin. Vatic. *Sarthagae*; Gud. *Sarchage*; Havn. Prag. *Scartagae*; Paris. 2. *Scarthagae*; Venet. *Schartagae*; Lips. *Scharchage*; Rehdiger. *Sarcagae*; Vindob. *Sarchaphage*; Paris. 3. cum Vossio *Satarchae*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Sarcagae*; 6. 7. 8. 10. 15. 17. 20. 23. *Satharchae*; 12. 14. 19. *Sartachae*; 13. 16. 18. 21. 22. 24. 25. reliquae *Satarchae*, uti emendabat Hermolaus, et legitur in Plinio 4, 26. f. 12. Solin. c. 15. f. 20. Σατάρχη urbs apud Ptolem. 3, 6.

Cimmerica) Voss. 1. *cymonica*; Cibin. *cymenica*; Boccatius de maribus f. v. Bosphorus *chimerica*; Vindob. *cimerica*, ut edd. 1. 3. 4. sed 2. 9. *cymerica*. Vadianus dedit *Cimmericum* a nullo codice invitatus, ut pertineret ad *Bosporum*. Secuti sunt Olivarius et Schottus cum suis et edd. 21. 28. Vinetus, post Vossius aliique revocarunt priscam lectionem. TZSCHVCKE. *Cimmericum*) Aldus *Cimmerica oppida*, rectius puto, ut sit a Cimmeriis possessa conditave. Verba sunt Strabonis lib. 11. [p. m. 340. f. 494. interprete Gregorio Tiphernate] *Nam Cimmerii olim potentiam in Bosporo maximam habuere, unde et Cimmerius Bosporus appellatus est. Hi sunt, qui ad Ponti dextram mediterraneam regionem habitantes usque in Ioniam excurrebant.* Sed super omnia placet legatur: *In Bosporum Cimmerii, quorum oppida* etc. ut tres diversas Tauricae partes tribus populis assignet; Vergentem in paludem Satarchis, In Bosporum Cimmeriis, In Euxinum Tauricis. Nam et Ptolemaeo [3, 6.] oppidum est in mediterraneo Tauricae *Cimmerium*. PINTIANVS. Cellarius lib. 2. Geogr. ant. cap. 6. §. 38. legit *Graecanica oppida*. A. GRONOVIVS. Vulgatam lectionem bene ex Strabonis loco ad-

ſtruxit Pintianus, cuius hinc ipſa emendatio, cum vim libris inferat, etſi alias magnam habeat veri ſpeciem, infringitur. Movit ſine dubio Pintianum, quod Cimmerios, quorum hic mentio commode inſeri debebat, omiſit. At ita ſubinde facit Mela, ut populum regionis nomine ſic tecte indicet. Non enim originem haec vox ſpectat, ſed incolas, quare nec Cellarii coniectura nimis a Codicibus diſſita locum habere poteſt.

Myrmecion) Cibin. *murmethyon;* Vatic. Venet. Gud. Rehdiger. *murmetion;* Lipſ. *Murmention;* Prag. *mermerion;* Vindob. *murinitum;* Boccatius de maribus ſ. v. Boſphorus *Murmecion;* Pariſienſes cum Voſſio *Myrmecion.* Edd. 1. 2. 9. *Murmetion;* 3. *Myrmecion;* 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 30. 32. 37. Vadianae *Myrmetion;* 13. *Murmecion;* 24. 25. Olivarianae, Vinetus, Schottus reliqui *Myrmecion;* tantum quod in uno exemplari ed. 25. legi *Myrmaecion.* Graecis Μυρμήκιον, unde vera ſcriptura poteſt conſtitui.

Panticapaeum) Cod. Lipſ. *panticapacon* pro — *aeon;* Vatic. 3. Prag. *paticapeo;* Venet. Boccat. c. l. *panticapeo;* Cibin. *panticapſeon;* Rehdig. *panthicapeo;* Pariſ. 1. 2. *Panthicapaeo;* Gud. *panti capeo;* Vindob. *panticapheo;* Vatic. 1. et Pariſ. 3. conſenſiſſe cum noſtra lectione videntur. Edd. 1. 2. 9. *panthicapheum;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 15. 16. 17. 20. 22. 23. *Panticapeum;* 18. 21. 24. 25. aliae *Panticapaeum;* Vinetus ex vitio *Paticapoeum.* Clementius igitur noſtri Codices tractant nomen, quam in Eutropio 7, 5. ſ. 9. Gr. Παντικάπαιον. Reddidi hanc terminationem, quam ſuadent libri, et amat in aliis noſter.

Theodoſia) Pariſ. 1. 2. *Theodo.* Poſt Prag. *Hermuſeon;* Rehdiger. *Hermiſum.* Tum Vatic. 1. Gud.

Lipf. Vindob. ut edd. 1. 2. 9. *tauricis;* Rehdiger. *Thauricis;* Vatic. 3. Venet. *Tauricus;* Prag. *Thauricus.* Tò *s* adhaefit ex proxima voce, unde alia corruptio fluxit. Antea *Eufinum* edd. 1. 9. Καλὸς λιμὴν Cdd. et antiquae edd. Latinis literis efferunt *calos limen*, uti poft *criu metopon.*

includitur) Cibin. *inducitur.* Tum *Altechrium et alterum opou vocant;* Parif. 1. 2. *alterum Cirium et Opum vocant;* Gud. *crion et opon;* Prag. *currium et oprepo;* Rehdig. *crium ethopon;* Vindob. *cru metopon;* Venet. *crium et opon*, ut edd. 1. 2. 9. Lipf. *crium etopon.* Edd. 3. 4. 5. 6. et aliae ex primis *criu metopon*, ut antea *calos limen*, et hoc ipfum in Plinio 4, 26. f. 12. Vera lectio in aperto proftat. Tò *alterum* omifit ed. Lugd. 1646. et Vindob. poft habet: *quidem in Afia;* Gud. *Afiam.*

par et adverfum) Lipf. *patet adverfus;* Gud. Prag. Vindob. *patet adverfum*, quae duo vocabula Rehdiger. bis ponit. Edd. ad Schottum omnes excepto Vineto *adverfum;* ille dedit: *quod in Afiae diximus parte adverfum;* hic, *quod in Afia diximus par et adverfum*, ut poft cum Voffio ceteri, fenfu apto et vero, quem etiam fic reddunt alii Codices mei et Ciacconius ex fuo notavit. TZSCHVCKE. Caftigo *Carambico, quod in Afiae diximus parte adverfum*, ut Plinius tum alibi, tum in fexto c. 30. [f. 45.] *ex adverfo in Afiae* [immo *Africae*] *parte Macrobii.* PINTIANVS. V. C. *Carambio, quod;* leg. *Carambico, quod in Afia diximus, par et adverfum. Par et adverfum* etiam habet V. C. Ideo autem *par* effe dixit, quia, ficut Carambis medium Euxinum fecat, fic et Criu metopon. Plinius 2, 20. et lib. 4, 12. [immo 4, 26. f. 12. tantum] *Promontorium Criu metopon adverfum Carambi, Afiae promontorio, per medium Euxinum excurrens.* Sic Pomponius lib. 2.

de Hispania cap. 6. *Atque ei, quod in Africa Ampelusiam esse diximus, adversum.* Item in Thracia lib. 2. c. 2. *Alten Ponti angulus adversus Phasiaco et, nisi amplior foret, similis.* Et lib. 1. cap. 7. *Iam Leptis altera et Syrtis nomine et ingenio par priori.* Et lib. 1. de Europa [c. 3.] *eum contrariis litoribus Asiae non opposita modo, verum etiam similis.* Caesar lib. 2. c. 18. de B. Gall. *Ab eo flumine pari acclivitate collis nascebatur adversus huic et contrarius.* CIACCONIVS. Quid Pintianus legerit, in promtu est. Ego malim bona venia illius: *vocant Carambi, ei, quod Asia diximus, par et adversum.* SCHOTTVS. Lectio quorundam Codd. coalescentibus vocibus et inde corruptis facile transiit ex *par et* in *paret, patet,* quod ineptum sit. Nec opus est Pintiani lectione, cum commodam adferant codices, satis nunc probatam.

Parthenion) Cibin. *Parthemion;* Lips. *parchemon;* Rehdiger. *parchemion;* Gud. Prag. *parthemon,* forte — *nion;* Paris. 1. 2. *Parthenium.* Edd. 1. 2. 9. 11. *Parthemon;* 3. 4. reliquae *Parthenion.* Gr. Παρθένιον.

Cherrone) Vossius ex plerisque antiquis, quos viderit, refert *Cherrone* vel *Chersone.* Sed quae singulatim alii notant, haec sunt: Ciaccon. Chisian. Holsten. in eius notis ad Ortelium p. 49. productus, Vatic. 3. Paris. 1. 2. Rehdiger. Gud. Prag. Vindobon. *cerone;* Vatic. 1. Mediolan. *cerrhone;* Cibin. Venet. Paris. 3. *certhone;* Lips. *corthone;* Vatic. 4. *cortone.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *cerone;* 6. 7. 8. 10. 12. 14. 19. 24. 25. *Cheronesus;* 13. 15. 17. 20. 35. 39. 40. *Cherronesus;* 23. *Cherronensus;* Vadianae, Olivarianae inter utramque formam fluctuantur; Vinetus *Cherrhonesus;* inde ab ed. 41. duce I. Gronovio reliqui *Cherrone,* praeter Reinoldium, qui posuit *Cherronesus.* TZSCHVCKE.

Scribendum non *Cerone*, sed *Cherronesus* ex Ptolemaeo, [3, 6.] Strabone, [7. p. m. 213. f. 308.] Plinio. [4, 26. f. 12.] *Ab Heraclea*, inquit, *Cherroneso Parthenium promontorium.* Erit igitur fensus Pomponii, duo ibi effe promontoria, alterum *Criu metopon*, alterum *Parthenion*, cui oppidum adiacet *Cherronesus.* BARBARVS. Notum eft, hanc Tauricae civitatem Χέρσωνα dictam fuiffe a pofterioris aevi Graeculis. Antiquiores tamen tam Graeci, quam Latini conftanter Cherfonefum vocant. In actis S. Clementis Papae Cherfon fimiliter vocatur urbs ifta. Verum, ut detur, acta illa effe vetuftiffima, non tamen priora funt aevo Diocletiani; meras enim continent fabellas. Nam quod illic dicitur S. Clemens in exilium effe miffus a Traiano Imperatore, id falfiffimum eft, cum primo Titi Imperatoris anno illuc relegatus fit, ut nos alibi oftendimus. VOSSIVS. *Cherrone* denique edidi, non *Cherronefus*, quum et Voffius vel id teftaretur de antiquis plerisque, quos vidit, Codicibus, vel *Cherfone*, et Holftenius p. 49. eandem fidem fignaret, nifi quod *Cerone*, nec aliud mihi dictaretur a tribus MSS. in quibus Mediol. *Cerrhone*. Ita alludunt huc omnes. I. GRONOVIVS. Holftenius c. l. putat *Cerone* legi pro *Cherfon*. At nemo veterum auctorum vel *Cherronem* vel *Cherfonem* vocat, omnes *Cherronefum* vel *Cherfonefum*, de quo Vol. 2. Sic Plinius etiam 4, 26. f. 12. ubi hunc tractum perfequitur, femper fcribit *Cherronefus*, et contra Iornandes de rebus Get. c. 5. ubi aliquot urbes recenfet, *Cherfone*. Eundem autem locum intelligi fub utraque forma, docet comparatio Arriani in periplo Ponti, p. 20. Hudf. et Anonymi in periplo Ponti p. 7. Hudf. Ille enim Cherronefum, hic Cherfonem 600 ftadiis a Cercinite diftare adfirmat. Pofteriores nempe *Cherfonem* vocant, non *Cherronefum* aut *Cherfonefum*. Librarii igitur prifcam formam, ut ipforum aetati accommodarent, immutarunt, aut ultima fyllaba excidit, nifi etiam hic recte poteft adhiberi, quod Salmafius ad

Solin. c. 19. f. 22. p. m. 152. obfervat, τὸ Χέῤῥον amputatum faepe apud Graecos, etfi exempla defidero, pro Χεῤῥόνησος occurrere, unde etiam emendare tentat Ptolemaeum 3, 11. nefcio, quam vere. Equidem, omnibus penfitatis, *Cherrone*, quod inveni, movere, inferta tamen adfpiratione, nolui, eam tamen formam notandam arbitror.

fi creditur) Ita omnes codices, praeter Prag. in quo legi *fic creditur*, et Vaticanos excepto tertio, qui adtuliffe videntur *fi credatur*. Hic enim vulgatam adhuc lectionem exhibet *fi creditur*. Edd. omnes ad Voffium usque pofuerunt *fi credatur*. Voffius revocavit ex libris *fi creditur*, fecutique reliqui. Sed utrumque languet, etfi pofterius, *fi credatur*, minus offendit. Dudum igitur conieceram *fic creditur*, ut τὸ *c* fequens abforpferit praecedens, quod faepe ufu venit. Sic *qua munimenta* apud Curt. 7, 6, 26. ubi multi Codd. melius *quam munimenta*. Ita *fi* et *fic* apud eum paffim variantur, ut 6, 10, 35. 7, 2, 16. et alibi. Vid. Burmann. ad Phaedrum 2. proleg. 12. Oudendorp. ad Lucan. 3, 334. Burmann. Secundus ad Propert. 2, 2. f. Gronovius in diatribe in Statii filvas c. 5. p. 28. Drakenb. ad Liv. 21, 13, 5. Bentlei. ad Horat. 3, 24, 5. qui contra *fi* pro *fic* emendat 1, 16, 8. Heyne ad Tibull. 4, 3, 15. ubi etiam *fic* pro *fi* repofitum eft. Poft non folum vidi, idem placuiffe Drakenborchio ad Sil. Ital. 6, 631. fed et notatum fuiffe ab A. Gronovio. Nempe tales formulae in rebus miris et fabulofis inferi folent. Vid. Drakenb. ad Sil. Ital. 8, 191. Et fic nofter eas amat, in quibus, *ut aiunt*, *ut praedicant*, *fic vocant*, *ut tradidere*, *nomen famae adnuit*, *ut ferunt*, *ut fabulis traditur*, vel adpendit eodem fenfu *ferunt* et fimilia. Obftare quidem videtur, quod 1, 6, 2. exftat *fi fidem res capit*. At id non tam ad narrationem rei pertinet, quam ad rei iudicium, quod ufu et cognitione facile effici poteft. Accedit

hic Cod. Pragensis auctoritas, et, cum parum huic deferendum putem, quod tamen est gravius, ipse loci sensus iustior. Antea pro *a Diana* Cibin. *athana*. Ed. 2. *a dyana*. Post Rehdig. *nimpheo*, ut quaedam editiones.

ei et Nymphis) Arundelianus et alii melioris notae libri, teste Vossio in appendice ad h. l. *eis sacratum est*. Alius, quod idem addit, *scilicet Nymphis*, verbis suprascriptis; quidam ex correctione *eius Nymphis*; I. Gronov. ex Chisiano notat *eis Ramphis*. De meis sic: Cibin. *eius Nymphis*, uti et in Vatic. 1. fuisse videtur; Venet. Prag. Paris. 2. Vatic. 3. *quod in arce eis sacratum est*; Paris. 1. Vindobon. Gud. Lips. *eis nymphis*; Rehdiger. *eis ramphis*; Prag. *quod in arce est maxime illustre*. Post etiam Paris. 2. Gud. Rehdiger. Vindob. *illustres*; Paris. 3. cum Vossio consensisse videtur. Edd. 1. 2. 9. *eis nymphis*; 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. reliquae *eius Nymphis*; Vossius et cum eo ed. 40. *ei sacratum est*; inde ab ed. 41. ceterae *ei et Nymphis sacratum est*; tantum Reinoldianae *eius Nymphis*. TZSCHUCKE. *Ei sacratum est*. Ita emendavimus. In veteribus enim libris legebatur *eis nymphis*, in quibusdam vero etiam plane aberat τὸ *nymphis*. VOSSIUS. Sic profitetur se emendasse Vossius, quum in veteribus libris legeretur, *eis nymphis*. — Quinam illi fuerint, aut sint, et quanta eis tribuenda sit auctoritas, in quibus ea vox non exstat, nescio; in uno certe [Gud.] vocem illam ipse novi exstare; in Chisiano legitur *eis Ramphis*. Melius tutiusque facturos nos puto si, quod in plurimis esse scimus, lenissima ratione adiuvare maluerimus. Certe enim scribo: *quod in arce ei et Nymphis sacr*. Quod, opinor, unusquisque approbabit. Nam locum Dianae antiquitus sacratum item alterum Nymphis docemur clare ab Anonymo Ravennate, quem Vossius tunc supprimebat, lib. 5. c. 11. *iterum civitates Patuas, Nimphae* [*Nimfoe*] *Dina*. Quin etiam constat Nymphas solere tres statui

(unde etiam Apollon. Rhod. 4, 1430. [f. 1427. f.] tres nominat) ad fontes inque antris, et plerumque illis vel Deum addi ex agrestium numero, vel aliquam ex deabus et maxime in iis Dianam. I. GRONOVIVS. *Ei sacratum est* reposui, cum in Arundelliano et in aliis melioris notae libris invenerim *eis sacratum est*. Ex glossemate alterum accessisse facile colligas ex scripto, quem possum ostendere, libro, in quo verbis istis suprascriptum, *scilicet nymphis.* In quibusdam correctum *eius Nymphis*, quod aeque ineptum ac sit illud, quod adstruere conatur infelicis iudicii iuvenis, *ei et Nymphis.* Si coniecisset *ei a Nymphis*, aliquid dixisset. Profecto dea ista zelotypa, ipsa nimirum Nemesis, non, ut puto, admisisset delubrum aliquod sibi et suo simul consecratum famulitio. In tot millibus inscriptionum factis in honorem Dianae nihil tale invenias. Mirificum tamen, quod addit, in fontibus et antris moris fuisse, ut tres statuerentur Nymphae *et plerumque illis vel deum addi ex agrestium numero, vel aliquam ex deabus et maxime in iis Dianam.* Vndenam, rogo, tam bellam hausit Nymphaei descriptionem, ubi Diana trium Nympharum appendix, et Fauni vel Satyri lavantis sese Dianae fiant spectatores. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Ecce tibi ipsos lapides [quos aeri incisos reddidit] per hominem, mihi illaudabilem, [Fabrettum; v. Fabricii bibl. antiqu. p. m. 346.] publicatos. Quid enim huc refert, addi numisma Thermitanorum in Sicilia ex Thesauro Palatino; quo Hercules illis additur? I. GRONOVIVS *in nota posteriori.* De Thermitanorum numo vid. Diodor. 4, 25. et, qui hunc adlegat, Eckhel de doctrina num. P. 1. Vol. 1. p. 214. Ceterum nolo me in has disputationes, ne nimium evager, coniicere. Sufficiat, haec adtulisse. Cum Mela caussam ipse adferat, cur Nymphaeum specus dictum fuerit, non bene τὸ *Nymphis* a Vossio omissum videtur. De Codicibus I. Gronovii dubitationem dirimere poterat, immo debebat, Abramus. Solet quidem eiusmodi glossa adiici, sed tunc, cum supe-

riora inlustrantur. Sic 1, 9, 6. *illis mulieribus scilicet*. Infra §. 11. *ut illa pecorum durant*. Proxime ad Codices et loci commodum sensum accedit lectio antiqua *eius Nymphis*, quam ex iis optimi etiam tuentur. Tum sunt alia etiam Νυμφαῖα σπήλαια Nymphis suis consecrata. Revocavi igitur cum Reinoldio lectionem illam antiquam.

§. 4. *Subit*) Prag. *Subiit, dum ripa manet, et*. Ante *donec* τὸ *et* omittunt Cibin. et Gud. Ab hac voce cap. 3. incipit Vinetus.

quinque milium spatio) Haec verba varie effinguntur in meis Codicibus. Rehdiger. Gud. et Abr. Gronovii aliqui *millium spatio passuum*; Vind. *m. spacio passium*; Cibin. Havn. *m. passuum spatio*; Vatic. 3. Prag. *m. spacium spacio*; Lips. *milia passuum spatio*; Paris. 1. 2. 3. cum Vossio *millia passuum absit*; Vatic. 1. Venet. *millium spatio absit*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. et reliquae ad 42. legunt *q. millia s. milia passuum absit*, quod et retinuerunt Reinoldianae. *Millia* etiam dedit Vinetus. A. Gronovius in ed. 44. *milium passuum spatio*; in ed. 45. *milium spatio*, quod propagavit Kappius, excepit etiam Norimbergensis, TZSCHVCKE. MSStorum quorundam indicio vocem *passuum* redundare existimo, eamque etiam omisit Auctor infra h. l. cap. 3. *qui quatuor milium spatio Aegaeum mare ab Ionio summovens* etc. Ita MSS. et cap. 7. de Euboea, *et nusquam lata, duum milium* [*passuum* quidam et hic addunt] *spatium habet*, *ubi arctissima est*. Livius lib. 37. c. 16. *praetervecti moenia portum Phoenicunta, minus duum millium spatio inde distantem, petiere*; et Rutilius itinerario v. 317. de monte Argentario: *Transversos colles bis ternis millibus artat Circuitu ponti ter duodena patet*. Oudendorpio vox *passuum* etiam excludenda videbatur. Adde, quae vir eruditissi-

mus notavit ad Caesarem lib. 1. de Bello Gallico cap. 15. et Dion. Vossius ad lib. 2. cap. 30. A. GRONOVIVS. Addi possunt, quae notavit Drakenb. ad Liv. 6, 32, 9. et ego ad Eutrop. 8, 2. f. Verum quidem omnino est, quod monet Gronovius, vocem *passuum* omitti, at usum id non habet perpetuum, quia in his auctores variare videntur, sic ut ex Codicibus singula loca diiudicanda sint. Scilicet saepe etiam addi, docent alia loca. Sic Nepos in Miltiade 4, 2. *Is abest ab oppido circiter milia passuum decem.* Cf. in Hannib. 6, 3. Ita *spatio* in hoc nexu modo abest, modo additur, veluti in Frontino 2, 1, 4. *spatio trium milium passuum castra a Punicis distabant.* Cum in omnibus codicibus inveniatur *spatio*, adparet, eam vocem dimitti non posse, tum vero etiam *milium* requiri, in qua quidem forma vocis cum omittere plerumque soleant libri boni *passuum*, idemque hic optimi quidam faciant, auscultavi Gronovio omisique, etsi addunt plerique.

quoad) In omnibus antiquis codicibus, quibus usus sum, ita legitur; *quod Satarchae et Taurici.* Vnde fecimus *quoad Satarchae et Taurici.* VOSSIVS. A. Gronovius ex suis profert *quod* vel *qui*, ex Voss. 1. *quae*, Paris. 1. 3. Venet. Rehdig. Lips. Gud. Prag. *quod*, aliqui facto compendio *qđ*, *q'd*, *q̃*; Vaticani videntur dedisse *quae*, uti certe dant Cibin. Zalusc. Cum Vossio facit Paris. 2. ex silentio conlatoris. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 10. 11. (*q̃*) 12. 13. (*q̃*) 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus *quae*; 6. 7. 8. *qua*; Vossius cum reliquis *quoad*. De commutatione utriusque vocis, quam facile scribendi notae inferunt, vid. ad 1, 2, 3. et 1, 8, 3. Hic cum Vossio *quoad* praeferendum puto, quod boni libri, qui magis cogitate loqui solent, commodius ad *litora* referendum et ideo in *quae* mutandum putarunt. At rectius terminum notat Mela, ad quem recedant illa

litora, cum iam supra sedem Satarcharum simpliciter indicaverit.

Satarchae) Cibin. *Sarthacke*; Gud. *Satharche*; Vindobon. *satarce*; Prag. *satharce*; Venet. *Sarmatae*, Edd. multae, veteres *Satharchae*, aliae *Satarchae*, uti nunc, recte, cum quibusdam MSS. Cf. supra §. 3. Post Vatic. 3. *Tauricii*; Prag. *Thauricii*.

tenent) Omittit Prag. forte etiam Paris. 2. cum Vossio 40. 41. 42. Habent ex meis reliqui, etiam Zalusc. ut diserte notatum erat, tres I. Gronovii, (v. ad. 1, 2, 3.) sex A. Gronovii, quare minus bene eiecit Vossius, uti iam monuit I. Gronovius ad c. l. Tum Rehdiger. Zalusc. Lips. Cibin. Gud. Prag. ed. 9. *pene insulam*, uti hodie cum Reinoldio 43. 44. et reliquae scribunt. Norimberg. 1790. *paene insulam*. Vinetus *paeninsulam*, pleraeque *peninsulam*. Sed de hoc passim iam dictum est. Post Vindob. *redidit*. Idem *sinus*; Prag. *interest* pro *est*.

Taphrae) Paris. 1. 3. Vatic. 1. 3. Lips. Cibin. Venet. Rehdig. Havn. Vindob. *thatere* vel — *ae*; Gud. *taterae*; Prag. *Thacere*; Paris. 2. *Ehaterae*. Ed. 1. verba a *Taphrae* — *in eo* omittit; 2. 3. 4. 5. 9. 11. *chatere*; reliquae *Taphrae*, inde a 6. 7. 8. 10. 12. Quid Boccatius legerit, docet locus de maribus, ubi *Carsinites sinus* — *habens a tateris inicium*. TZSCHVCKE. Scribendum non *Chatere*, sed *Taphrae*. Plinius, [4, 26. s. 12.] Strabo, [ubi Taphii vulgo legitur] Ptolemaeus, [3, 6. ubi Τάφρος exstat] Florus, [1, 11, 8.] etiamsi *Caprae* in eo scriptum est. BARBARVS. Herodotus in quarto [c. 3.] Τάφρος cum Ptolemaeo. Cum sit igitur Mela tam constans Herodoti affectator, ut nihil, quod possit, non ab illo desumat, mallem hic legeretur *Taphros*, quam alio modo. PINTIANVS. Vere sine dubio emendavit Barbarus. Terminationem tuentur Codices hic et deinceps, ipsum verbum situs Geographicus.

nominatur) Cibin. Gud. Rehdiger. Prag. *nominantur*. Nempe ad *Taphrae* propius retulerunt.

Carcinites) Cibin. *carcynites*; Venet. *carnicites*. Edd. 2. 3. 4. 5. 11. *Carcynites*, uti poſt 1. 9. 11. *carcyne*; 9. *cartynites*. Alii Codd. *Carcinites*, uti et poſt Cibin. *Carcine*. Boccatius de maribus adfert *Carſinites ſinus*. TZSCHUCKE. Forte *ſinus Carcinitis*. Strabo lib. 7. [p. m. 213. ſ. 311.] Sed mendoſe, ut opinor. Herodoto *Cyrcinitis* in Melpomenė. [4, 55. et 99.] CIACCONIUS. Non opus eſt emendatione. Καρκινίτης κόλπος legitur in Strabone 7. p. m. 213. ſ. 311. Ptolemaeo 3, 5. *Carcinites ſinus* in Plinio 4, 26. ſ. 12. Occurrit quidem Καρκινῖτις, at de urbe, non de portu, uti apud Herodotum 4, 55. 99. Stephanum h. v. Contra Κερκινίτην et paullo poſt Κερκινίτιδος in eodem nexu et ſenſu duplici ſcriptura legitur in Anonymi periplo Ponti Euxini p. 7. Hudſ. ubi poſterior forma docet, antea Κερκινῖτιν ſcribendum, ni malis Καρκινῖτιν, ut in Herodoto. Ita Κερκινῆτιν ſcribit Arrianus in periplo Ponti p. 20. Hudſ. At prima illa forma praeferenda eſt, certe in Mela, quod et docent *Carcine* urbs, Καρκινίτης fluvius.

Gerrhos) Vatic. 3. Pariſ. 2. Venet. Prag. Havn. *Gerthos*; Lipſ. *Gorthos*; Pariſ. 1. *Garchos*; Gud. Rehdiger. *Gethos*; Vindob. *Zerchos*; alii, ut Vatic. 1. Cibin. Pariſ. 3. Mediol. Leid. Perizon. Voſſ. 4. *Gerrhos*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. et tantum non omnes reliquae *Gerros*, uti etiam ex h. l. refert Boccatius de fluminibus h. v. Reinoldius inſeruit adſpirationem *Gerrhos*, quam retinent edd. 44. 45. et poſteriores. Ita tamen iam exhibuit vocem ed. 13. et Vinetus, quod ex conlatoris ſilentio intellexi. *Gerrhus* etiam in Plinio 4, 26. ſ. 12. editur. Nempe Graecis eſt Γέῤῥος, uti Herodoto 4, 20. 56. Ptolem. 3, 5. Stephano h. v. De alia ſcripturae diverſitate alibi.

Hyppacaris) Cibin. Lipf. *ypacares*; Gud. *hipacares*; Rehdiger. *hyppacaros*; Vatic. 3. *hypagares*; Parif. 1. *hippacares*; Parif. 2. *hipazares*; Vindob. *ypachares*; Prag. *ypufares*; Parif. 3. *hipacaris*. Ed. 1. *hipacares*; 2. 9. 11. *ypacares*; 3. 4. 5. *hypacares*; 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. [et cum ea, puto, Vatic. 1.] 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schottus *Hypacyris*; Vinetus, Vossius, reliqui *Hypacaris*. Boccatius, ubi h. l. repetiit de fluminibus f. v. *Gerros*, fcribit *hyppacares*, et f. v. Carfinites finus, *ypacares*, denique de fluminibus *Ipachares*. TZSCHVCKE. Scribendum *Hypacyris*, non *Hypacares*. Herodotus [4. 55.] *Sextum*, inquit, *flumen est Hypacyris e lacu profluens, qui per Nomadas iuxta Carcinen in mare evolvitur.* Ptolemaeus videtur *Pagyrin* urbem [Πασιρὶς eft vel *Pafyris*, in meis edd.] et *Pagyritas*, populos haud longe a Carcina pofuiffe, quafi non modo *Hypacyris*, fed etiam *Pagyris* hic fluvius dici poffit. Plinius lib. 4. [c. 26. f. 12.] *Sinus*, inquit, *Carcinites appellatur flumen Pacyris*, ubi nos, quia *Placiris* legebatur, correximus *Hypacyris* ex Herodoto, quod magis probamus; vel *Pagyris* ex Ptolemaeo. BARBARVS. Recte in veteribus *Hypacaris* vocatur. Sic quoque Herodotus flumen hoc appellat lib. 4. quamvis et apud illum femel [c. 47.] Ὑπάκυρις perperam appellетur, cum alibi [c. 55. ubi tamen prior forma non fine MSS. revocata nunc adparet.] Ὑπάκαριν recte dictum fit. Itaque non ex Plinio Mela, fed vero e Mela emendandus eft Plinius, apud quem Paciris perperam legitur. VOSSIVS. *Hypacaris* ex Herodoto hodie porro defendi nequit, cum et in altero loco Codices priorem illam formam reddant, quam antea reponi maluerat Gronovius, poft repofuit Weffelingius, fervaruntque alii. Sufpicatus iam olim erat illud mendum et in nota proxima indicaverat Pintianus. Huc etiam amputato capite Plinii *Pacyris* pertinet. Ptolemaeus difertam huius fluvii mentionem non fecit, ubi poterat,

et solum Gartiniten fluvium iuxta Carcinen urbem in Pontum emittit. Quod ad *Tapyraca* in margine thesauri Bertiani notatur *Hypacyris* Herodoti, illa urbs fuit, hic fluvius. Scribendum igitur utique videatur *Hypacyris*, scripsissemque sine haesitatione, si ita legisse Vatic. 1. certo constaret. At cum dubium sit conlatoris silentium et anceps, et in *a* consentiant omnes libri in iisque optimi, intactum illud abeat, sed et terminationem librorum in *es* secum auferat.

delapsi) Cibin. *dilapsi*; reliqui *delapsi*, ut editiones; 36. tamen vitiose *dilapsi*. Solus Lips. *delapsa*, et ex correctione exemplar, quo usus sum, ed. 3. TZSCHUCKE. Nempe ipsi *Gerros* et *Hypacaris*, de quibus aliquid dicendum habebat, et idcirco etiam nominare deberet, ut ideo noluerit rationem habere generis neutrius, quod requirebat vox *flumina*. I. GRONOVIUS *MS.* 2. At durum est in hoc maxime nexu, ubi praecedit non solum *flumina*, sed et *effluentia*, in quo eadem ratio valeat. Sic infra c. 4, 8. *Paulo et Varum flumina, utraque ab Alpibus delapsa*. Reposui igitur adiutus praeterea Cod. Lips. *delapsa*.

Gerrhos) Codices, ut supra. Tantum hic Gud. *gerrhos*; Vindobon. *zertos*. Tum Cibin. Gud. Vatic. 3. Paris. 2. Augustin. *basitidas*; Lips. Rehdig. *basithidas*; Vindob. *bassitidas*; Prag. *basiridas*; alii *Basilidas*; uti Paris. 1. 3. puto etiam Vatic. 1. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Basitidas*; reliquae *Basilidas*, tantum in altera Kappius *Basilides*. TZSCHUCKE. Lege *Basilidas* ex Plinio, [4, 26. s. 12.] Strabone [7. p. m. 212. s. 306.] ceteris, ac ipso infra Pomponio. BARBARUS. Straboni sunt Βασίλειοι, Herodoto 4, 56. 57. Βασιλήϊοι, quod ad idem redit, mutata tantum forma.

Hypacares per Nomadas) Haec verba absunt ab omnibus libris, quos consului consultosque novi,

Tantum post Rehdiger. *involvitur evolvitur.* Primus illa verba excepit Vossius, quem secuti sunt reliqui, ita ut praeter Reinoldium minutis literis distinguerent. TZSCHVCKE. Duos promisit, alterum tantum fluvium reddidit. Apparet igitur locum esse truncatum, et verba omissa librarii indiligentia. Resarcietur tamen ex Herodoto in lib. 4. [c. 55.] et Plinio item in libro 4. [c. 26. s. 12.] cuius verba subieci: *Nam Gerrhos Basilidas et Nomadas separat. Hypacyris per Nomadas et Hylaeos fluit. Hypacyris* enim in Plinio legendum, non *Hypanis*, quod Hermolaus non vidit. [Nec Harduinus voluit, qui de alio Hypani interpretatur.] Constabit hoc aperte conferenti Herodotum cum Plinio et Pomponio. Illud addo *Gerron* cum duplici *rr* scribi Stephano, Herodoto, Plinio [cc. ll.] Melae; cum uno tantum Ptolemaeo [3, 5. nempe sic olim, et in Latinis] et Valerio Flacco [innuit 6, 67.] *Hypacyrin* autem *Hypacarin* aliquando Herodotus nominat, si mendum non est in exemplari. [Vid. antea.] PINTIANVS. Herodotus lib. 4. [c. 55.] *Sextus est Hypacyris, qui ex palude manans mediosque Scythas pecuarios perfluens in mare evolvitur iuxta Carcinitin.* Legendum itaque: *Hypacyris per ipsos Nomadas.* Nam post etiam inter Nomadas Georgosque dicit fluere Panticapen. Adde Plinium lib. 4. c. 12. [s. 26.] CIACCONIVS. Alias *Hypaciris post ipsos Nomadas evolvitur.* Plinius lib. 4. c. 12. IDEM. Merito hic lectorem offendere possit, quod, cum dicat haec flumina diversis fontibus et aliunde delabi, statim subdat: *Nam Gerros inter Basilidas et Nomadas evolvitur.* Quid enim opus est dicere, ubi Gerros evolvatur, cum iam antea monuerit, Gerrum eodem, atque Hypacaris, ostio exire? Fontes horum fluminum, non ostia, ostendere debuerat. Rectius itaque hic legetur *devolvitur*, non *evolvitur.* Montibus enim fontibusque devolvuntur fluvii, evolvuntur vero, cum in mare exeunt. Sed hoc leve, illud vero maioris momenti, quod, cum duorum fluminum fontes

promittat, unum tantum reddat. Vidit hoc etiam magni vir iudicii Ferdinandus Pintianus. Viderunt etiam illi, qui ante aliquot secula Melam transcripserunt. Quapropter extrito proxime sequentis fluminis Panticapes nomine, Hypacarin reposuere, totumque locum ita digesserunt: *Nam Gerros inter Basilidas et Nomadas evolvitur, et Hypacaris Nomadas Georgosque disterminat. Silvae deinde sunt, quas maximas hae terrae ferunt. Terra tum longe distenta excedens tenui radice litori adnectitur.* [Vid. post ad nomen *Panticapes.*] Sed praeter ordinem Geographicum, qui totus hic turbatus est, quem non offendat intempestiva illa repetitio vocabuli *terrae*? Omnino aliter scripsit Mela. Sic itaque existimo. Quae omnium fere hiatuum in antiquis scriptoribus causa est, eandem quoque hic fuisse, occursum nempe duarum vocum similium. Cum itaque Nomadas bis hic nominaret, factum est, ut et hoc vocabulum, et praeterea nomen amnis hic exciderit. Ita enim prius legebatur: *Nam Gerros inter Basilidas et Nomadas, Hypacaris per Nomadas devolvitur.* Quam lectionem ut veram non dubitavi inserere. Adeo autem vetustum in Mela est istud mendum, ut iam seculo Plinii obtinuisse putem. Quum enim alterius fluminis nomen hoc loco deesse videret, Hypanim substituit, insigni errore, cum Hypanis non illo, quo Gerrus, sed vero isto, quo Borysthenes, ostio in Pontum effluat. Qui vero in Plinio hoc loco Hypacarin pro Hypani substituunt, etiam illi errant, huius enim iam mentionem fecit, cum *Pacyrin* nominat, quem in *Hypacarin* mutandum esse, supra docuimus. VOSSIVS. Haec verba a viris doctis addita, sed ignota codicibus antiquis, videtur noluisse auctor addere, dum lectorem sponte cogitare vult, cum Gerri unius longum cursum describit, *Hypacarin* et oriri et defluere ex eo loco, qui recta eum deferebat ad locum, ubi incidit in Gerrum, ut non indicaverit necessum esse, de eius cursu aliquid particulatim dicere. Simile exemplum est lib. 3. c. 5. ubi

quum incepiſſet etiam loqui de duobus fluviis, *Iaxarte* et *Oxo*, mox illum primum penitus deſerit, quum poſterioris curſum latiſſime deſcribat. I. GRONOVIVS *MS.* 2. Nolui huic ſcripto aut potius editioni invidere has voces, quas illi ex Plinio reſtituendas cenſuit Pintianus; cui ſic obſequitur Voſſius, ut quaſi vera Melae verba adſciverit, et ut ſolet ea res fluere, ſic citaverit ad Plinium [c. l.] Harduinus, quum tamen non ita ſit hoc manifeſtum. Illud igitur, ut ſcires Lector, hactenus retinenda putavimus, ut tamen diverſo charactere exprimerentur. Nam certe etiam videri Mela poteſt non ſic ſcripſiſſe. Quippe Plinius eadem fere habens, quae Mela, non modo per Nomadas, ſed etiam per Hylaeos fluere eum ſcribit. Licet enim vocet Hypanim, nequit tamen alium, quam Hypacyrin intellexiſſe, ut etiam corrigit Pintianus, *non ſine* magna probabilitate, certe me applaudente, quum nugatoria ſit cogitatio Voſſii de inſigni errore Plinii, quia viderit in hoc loco Melae deeſſe fluvium, ſupponentis eum. Quid facilius, quum Hypacyrin vocaverint interdum hunc amnem, inde corrumpi in Hypanim? Herodotus vero quum illum tradat ἐς δεξιὴν ἀπέργειν τὴν Ὑλαίην, quidni veriſimile eſt Hylaeorum quoque mentionem factum ab Mela? Animadvertas Lector, id aſtute praeteriri ab Voſſio, verba Herodoti arripiente. Sed neque certi eſſe poſſumus, utrum Mela ſcripſerit *per Nomadas*, an vero *iuxta* vel *ſecundum*, ut alibi loquitur, quod ſane ex Herodoto videtur colligi; cuius verba ſunt: Διὰ μέσων τῶν Νομάδων Σκυθέων ῥέων ἐκδιδοῖ κατὰ Καρκινῖτιν πόλιν ἐς δεξιὴν ἀπέργων τὴν Ὑλαίην. Qui fluvius per medios Nomadas Scythas fluit, is certe ad utrumque latus habet hos Scythas. Quomodo igitur ille ad dextram coercet Hylaean. Dubites etiam, an τὸ *inter* repetierit, ut lib. 2. c. 5. de Axio et Peneo repetit τὸ *per*, vel etiam variaverit alio modo phraſin, ut facit lib. 3. c. 8. de Sabi et Coro., I. GRONOVIVS. Et hic quoque bonus iuvenis mavult nugari, quam tacere. Dicit

Plinium fcribere, non tantum per Nomadas, fed etiam per Hylaeos fluere Hypacarin. Nusquam hoc de Hypacari dicit Plinius, fed de Hypani, quem fcribit per Nomadas et Hylaeos fluere. Pergit, non conftare, utrum Mela fcripferit *per Nomadas*, an vero *iuxta* vel *fecundum*, quod ex Herodoto colligi poffe affirmat; fed et tum quoque nugatur. Herodotus Hypacarin διὰ μέσων τῶν Νομάδων fluere teftatur. Διὰ vero non poteft fignificare *iuxta* vel *fecundum*. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Quis legerit *poft ipfos Nomadas*, et an ex Codice depromferit Ciacconius, ignoro. Excidiffe alterius fluvii mentionem, in aperto pofitum eft, nec excufatur aut probatur fimili exemplo 3, 5, 6. ubi de utroque fluvio explicationem fubiicit, etfi aliam alia uberiorem. Primus hunc defectum fagaciter odoratus eft Pintianus, et, quatenus in talibus licet, refarfit, de quo minus aeque et magis argute lites movit Gronovius. Immo Hylaei commode abeffe poffunt; cum eos fuo more vocabulo *filvae* defignare potuerit. Nec negligentiae hic Melam aliquis incufet, cuius exemplum obfervatur in Appiano Illyr. c. 30. in. ubi fex urbes inferuntur, quatuor vel quinque tantum nominantur; de quo Schweighaeufer. ad c. l. Vol. 3. p. 677. At in duobus fic offendere, ofcitantis fit, vel inludentis. Videtur lacunam fenfiffe librarius, qui notante Voffio poft pro *Panticapes* fubftituit *Hypacaris*, de quo ad illud verbum dicetur. Ceterum *devolvitur* pro *evolvitur* acute tuitus eft Voffius, etfi etiam librorum confentiens lectio ftare poteft, qua refpicitur forte locus Herodoti 4, 56. ubi de Gerrho: ἐκδιδοῖ δὲ εἰς τὸν Ὑπάκυριν, ex quo fimul illud verbum ad Hypacaren transtulit.

§. 5. *et Panticapes*) Rehdiger. *pantithapes*; Prag. *panthicopes*; Vindob. *panthiacapes*; alii cum edd. *Panticapes*. Tantum Zalufc. *et quae Panticapes Nomadas*, fed, quod gravius eft, Cibin. *et ypaca*-

res Nomadas, qui cum Vossiani 1. lectiones referat, intelligitur, quos antea librarios innuerit Vossius. Quomodo inde locum hunc Vossius refinxerit, prostat. Aliter tamen inde hunc locum constituendum putat I. A. Muellerus, Scholae Electoralis Misnensis Rector meritissimus, in prolusione scholastica an. 1798. *Nam Gerrhos inter Basilidas et Nomadas evolvitur; silvae deinde sunt, quas maximas hae terrae ferunt; et Hypacaris Nomadas Georgosque disterminat.* At moleste, si cum bona Ipsius venia aperte sensus meos fateri licet, interiecta seriem interpellant et luxant. Videtur potius librarius illam vocem, quam desideraret, huc reiecisse, sed incommodo loco servasse. Receptam aliorum lectionem manifesta repetitione tuetur etiam Plinius 4, 26. s. 12.

disterminat) Venet. Zalusc. Rehdiger. Vindob. et quidam Vossiani *disterminant*, quod et ex suo Ciacconius, ex Gud. aliisque notat A. Gronovius. Quam vere de Gudiano, non dixerim. Reddiderunt edd. 15. 17. 20. 23. ed. 1. *desterminat;* Vossius cum edd. 40. 41. 42. eiecto *qui* posuit *disterminans*, post prisca lectio instaurata est. TZSCHVCKE. *Disterminant* in veteribus quibusdam reperi abestque praepositio. Facile itaque fuit veram lectionem reddere Pomponio. Nam vulgata hactenus non satis cohaerebat. VOSSIVS. Immo satis, opinor, cohaeret. *Disterminant* videntur dedisse librarii, quod *Panticapes* populum crederent. Τὸ *qui* est in omnibus meis, et sic Melam plane reddidit Plinius 4, 26. s. 12. *Vltra Panticapes amnis, qui Nomadas et Georgos disterminat,* at vitiose Boccatius de fluminibus: *Campicapes Nomadas disterminans et georges.*

Terra tum) Venet. *terra tamen*; Vindob. *tum terra longe.* Christi. Daumius edit. Venetae 1518. adscripserat: Alii uno verbo *Terratum*, nomen proprium. Vox nihili. Alias in illo exemplari, quod cum aliis eius

libris bibliothecae Zuiccavienſi inſertum ſervatur, diſcrepantes Vadiani lectiones notatas reperi; ſed hic, quos innuat, neſcio.

excedens) Ed. 23. *cedens*, a qua Vatic. 1. non diſcrepaſſe videtur. TZSCHVCKE. Verbum *excedens* videtur eſſe ſupervacuum. PINTIANVS. Verbum *excedens*, ut dixi in Scholiis meis, viſum fuit ſuperfluere; ut autem nunc ampliem iudicium, faciunt verba illa Pomponii in Italia [2, 4. in.] *Ab Alpibus incipit in altum excedere.* Puto nihilominus verba hic aliquot omiſſa vel *in altum*, vel *in pontum excedens*, vel aliquid ſimile. IDEM. Verbum *excedens* ſupervacuum a Pintiano cenſetur. Sed ipſe Mela lib. 3. c. 2. *Mox tantundem pene in pelagus excedens.* Et in Italia hoc libro c. 4. *Ab Alpibus incipit in altum excedere.* Hic itaque ſede ſua movendum non cenſeo. Videtur tamen, inquit idem in Retract. deeſſe *in altum*, vel *in pontum excedens*, vel ſimile aliquid. CIACCONIVS. Solet quidem ſic alias Noſter maris notationem addere, uti praeter ſuperiora loca declarat etiam 1, 2, 5. *ubi in noſtra maria tractus excedit.* Sed, credo, facile ex nexu hic ſubpleri poteſt, ut neminem deſtituere ratio poſſit. Poſt Cibin. et antiquiſſimae edd. it. 12. 14. et forte plures, ut dedi, *adnectitur.*

faſtigat) Lipſ. (ex more) Vindob. *caſtigat*; plerique *faſtigiat*, uti edd. inde ab primis ad 38. cum Vineto. Tantum antea Schottus (35.) *faſtigat*, hinc Voſſius et reliqui. Et ſic habent Cibin. Rehdiger. TZSCHVCKE. *Faſtigiat* pro *faſtigat* quidam legunt. Non ſequor; tametſi Caeſar et Livius *faſtigiatus* hodieque praeferunt. Poetae enim *faſtigatus* rectius. Vtitur infra lib. 3. c. 1. SCHOTTVS infra §. 8. ad vocem *immania.* Vid. ad 1, 4, 1. notata.

allecta) Havn. Rehdiger. *electa*; reliqui *allecta*, tantum Gud. *alecta*, et rectius Cibin. *adlecta.* Editiones

omnes *allecta.* TZSCHVCKE. Plinius 4, 12. [f. 26.] *Et peninfula ad formam gladii in transverfum porrecta;* ut non abfurde *porrecta eft* hic legi poffit, aut *porrecti enfis.* CIACCONIVS. Quidam hic legunt *porrecti,* non *pofiti.* Nempe quia Plinius hanc peninfulam dicit *ad formam gladii in transverfum porrectam.* Scio quidem, quoad fitum differre enfem pofitum á porrecto, fed nonne eadem manet forma et figura? Porro de fitu huius infulae plura alibi diximus, quaé nunc non eft animus repetere. Vide tamen, quae infra de Leuce dicemus, quam multi cum hac peninfula confundunt. VOSSIVS. Vir doctus in ed. Veneta 1478. fupra fcripferat: *conftricta.* Sed nec fenfu probatur et a Codicibus nimis recedit. Contra leniori emendatione Gefnerus in thefauro L. L. fub v. *Achilles* coniecit *arrecta eft.* At parum haec vox convenire videtur *pofito enfi*, per terramque porrecto. Magis conveniat *porrecta,* quod et Ciacconius malit ex Plinio; at fic longius aberraffe codices volueris. Quid fubftituendum fit, non video, etfi potius ab *adligo, ere,* quam ab *adlicio* derivem. Nec obftat, quod illud verbum plane eft noftris auctoribus incognitum, cum nec analogia repugnet, et plura perierint cum ipfis auctoribus. De fimilibus comparationibus Vol. 2.

mare Ponticum) Ciacconius malit cum codice fuo *Pontum.* At ita etiam Salluftius apud Macrobium Saturnal. 7, 12. Tacit. Ann. 13, 39. de Germ. c. 1. Eutrop. 5, 5. f. 3. Ampelius c. 7. olim in Horatio 3. od. 24, 4. Praeiverunt Graeci, ut Strabo 1, p. m. 14. f. 21. lib. 12. p. m. 370. f. 538. Plutarchus in Pompeio c. 32. m. in Eumene c. 3. Ποντικὸν πέλαγος, Ptolemaeus lib. 8. in Afiae tab. 1. Ποντικὴ θάλασσα. Minime igitur, cum et alii codices adverfentur, follicitari debet lectio recepta. A voce Achilles cap. 4. initium ftatuit Vinetus.

ludicro) Cibin. Rehdiger. *lubrico.* Ante Gud. *ubi.* Post Prag. *et suos*; Cibin. et Bonon. omittunt *cursu*; Vatic. 3. *excitavisse*, quod et habet ed. 21. at cognata 28. cum aliis *exercitavisse.*

δρόμος Ἀχίλλειος) Codd. et antiquae edd. latinis literis *dromos Achilleos*; tantum Cibin. *achylleos*; Rehdiger. ut antea *acchylleos*; Vindob. *achileos.* Graece 15. 17. 20. 23. δρόμος Ἀχιλλέως· 16. 22. Vadianae, Vinetus δρόμος Ἀχιλλεῖος· 18. δρ. Ἀχιλλέος· reliquae δρ. Ἀχίλλειος.

§. 6. *Tum Borysthenes)* Exiguum hic intervallum ponit ed. 13. Cibin. Gud. Prag. *boristenes*; Rehdiger. Vindob. *boristhenes*; sed haec usu trita.

alluit) Sic Zalusc. Havn. Prag. Supra ad 1, 4, 4. Oudendorpius ex Voss. duobus optimis, Vatic. et Dorvill. notavit *adluit* vel *alluit*; illud legi in Cibin. Alii *abluit*, ut editiones tantum non omnes inde a primis. Tandem Reinoldius intulit *alluit*, quod excepit A. Gronovius in postrema editione et inde alii. Confusio orta est ex mutatione τοῦ *d* in *b* et hinc ex recentiori scriptura in *l.* Cf. supra ad 1, 4, 4.

placidior quam) Vossius obsequentibus edd. 40. 41. 42. dedit *placidior quoque quam*, invitis omnibus libris, quos inspexerunt I. et A. Gronovius et ego adhibui; solus inseruisse videtur τὸ *quoque* Paris. 2. Rehdiger. pro *placidior* adfert *facilior.* Reinoldianae *placidiorque* cum ed. 44. TZSCHVCKE. Vox *quoque* debetur uni Vossio, quam non antea editi agnoscunt, MSSti nulli ex iis, quos novi, probant; ipse vocem unam edere ad veniam huius interpositionis dedignatus fuit. Itaque diversus saltem character eius originem significet, si expellere non placet, quod mihi quidem maxime faciendum videtur, et mitti ad Auctoris cadaver. I. GRONOVIVS.

Recte monet de expellenda hac particula, quae et languidam reddit orationem. Antea Lipf. *intus Sithie amne amoenissimus.*

potarique pulcherrimus) *Potarique dulcissimus* Melam fcripfiffe, ut credam, adducor Herodoti auctoritate. Sic enim ille: [4, 53.] πίνεσθαι τε ἥδιστός ἐστι. SCHOTTUS *ad Geographica Herodoti* p. 349. *in ed. Abr. Gronovii* 1748. Nihil invitis omnibus libris mutandum nec ipfo loci fenfu exigente. Latius enim fic Herodotum reddidit.

laetissima) Ciacconius adfcripferat; alias *laetissime*, ex codice fuo *laetissima.* Illud etiam notatum vidi in ed. 23. habent etiam Venet. Gud. Havn. Prag. et pro eo Vindob. *latissime.* At vulgata aliorum bene habet. Tum Vindob. *sunt ossa.*

e fontibus) Τὸ *e* omittit Cibin. Poft Cibin. *inter*; Gud. *iterum*; Parif. 1. *alveo adstringitur*; Vindobon. *secunda.*

Borysthenida) Cibin. Lipf. *boristenidam* et fic Boccatius de fluminibus f. v. *Boristeus*, ubi hunc Melae locum totidem fere verbis repetit; Rehdiger. *boristhenidam*; Venet. *borysthenidam*; Vatic. 3. *borysteniam*; Prag. *boristeniam*; Gud. *borischenidam*; Vind. *boristhenida.* Editiones vel *Borystenida*, ut vetuftiores, vel *Borysthenida*; tantum 15. 17. 20. 23. *Borystenidam*, atque fic, puto, Vatic. 1. cum ed. 23. TZSCHUCKE. Strabo, [7. p. m. 212. f. 306.] Stephanus, Plinius [4, 26. f. 12.] *Borystenem* urbem, non *Borysthenida* appellant, quae et *Olbia* dicta fit et *Olbiopolis*, condita a *Milesiis*, ideoque *Miletopolis* etiam appellata. Hermolaus mendofa haec Melae verba pro finceris citat in Plinianis caftigationibus. [ad c. l.] PINTIANUS. Graeci, quos

consului, omnes Βορυσθένης, quidam subpresso nomine fluvio certe cognominem dicunt, ut Strabo 7. p. m. 212. f. 306. et de utroque Stephanus h. v. Ptolem. 3, 5. idem diserte adfirmant. Nulla igitur alius auctoritate suffultus in anonymi periplo Ponti Euxini p. 8. Huds. emendat Cellarius in Geogr. ant. 2, 6, 11. Βορυσθενὶς pro Βορυσθένης, forte quia subsequitur κληθεῖσα· at refertur ad prius κτισθεῖσα πόλις. An igitur in nostro mutanda est terminatio? Immo, cum aliter nolint libri, suum auctorem secutus esse videtur, et forte apud Latinos auctores usum obtinuit illa forma, qua certe invenitur etiam in Iornande de rebus Geticis cap. 5. Plinius nomen ipsum non adposuit.

Olbian) Ciaccon. Rehdiger. Venet. Vindobon. Prag. varr. in edit. 29. *Olbiam*, quod et habet Boccatius c. l. Paris. 3. *Olbida*; Gud. *olbidam*; Cibin. Lips. Vaticani 1. 3. et plerique A. Gronovii *Olbian*, quod et in suo Codice legit Holstenius, qui cf. ad Ortelium p. 135. alii codices cum editis libris. Edd. 1. 2. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. omninoque omnes cum Schotto dederunt *Olbida*; Vinetus, (falso Iuntinas adfert A. Gronov.) post Vossius 40. 41. 42. *Olbiam*; Reinoldianae 44. 45. proximae *Olbian*, quam Graecam terminationem amat Mela et hic codices etiam optimi confirmant. *Olbida* effictum videtur ad praecedens vocabulum. In Graecis enim semper Ὀλβία, vel etiam Ὀλβιόπολις, quod tamen ad ipsam lectionem non valet.

Graeca oppida) Lego: *Secundum Borysthenida, Olbiam, Graecum oppidum egreditur* ex Ptolemaeo, [3, 5.] cui Borysthenis et Olbia idem oppidum est. Coniungit autem Mela duo eiusdem oppidi nomina, nulla interiecta aut copula, aut disiunctione, peculiari quodam more, quem nonnunquam ab eo servari observavi, (ut cap. sequ. de *Grunoe* et in fine eiusd. capit. infra)

notabiturque, cum usus poscet. PINTIANVS. Violenta et haec est emendatio, nec satis certa exempla, quibus inlustrat. Immo prostant exempla non pauca, quae docent, antiquas urbium sedes casibus mutatas cessisse, et utrique loco nomen suum servatum varie esse. Ita etiam Iornandes c. l. utrumque oppidum separatim ponit. At si etiam Melam errasse velis, levior tamen sit error, si cum codicibus erraveris, quam si lubrico pede titubaris.

§. 7. *Callipidas)* Gud. Vindobon. *calipidds*; Lipf. *calippidas*; Rehdiger. *calypidás*; Prag. *calipeas*. Edd. 1. 2. 9. 11. 13. *calippidas*; 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 12. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *calippidas*; aliae recte *Callipidas*. Καλλιπίδαι in Herodoto 4, 17. Attamen et fluminis (*Hypanis*) et gentis Herodotum meminisse negat Ciacconius, quod et de flumine falsum est. Ab hac voce Vinetus incipit cap. 5.

Hypanis) Vindob. *hipanis*; Gud. *ipanis*; Prag. *yppanis*. Edd. 13. *hipanis*; 16. 22. et Vadianae *Hypanis*; 18. *Hyppanis*. Graecis, uti Herodoto 4, 52. Ὕπανις. Secundum Schottum Pintianus reponit *Hypacaris*, quod equidem in eius notis non inveni. Nec certe locum habeat, cum et supra iam ille fluvius adfuerit, et de Hypani eadem narret Herodotus 4, 52. quem ducem hic etiam secutus est noster. Pro *includit* Prag. *includitur*, ut passim alibi.

eius) Ita legendum, ut verbum *eius* superioribus adiungatur, non inferioribus, intelligasque paludem matrem Hypanis vocari ex Herodoto in Melpomene. [4, 52.] PINTIANVS. Ceterum Boccatius de fluminibus s. v. Ippanis aut hic legit aut effinxit *ex ganoi palude* pro *ex grandi palude*.

natus) Deest in Prag. Pro *diu* Paris. 1. habet *qui*. Eandem vocem *qui* subiicit τῷ *defluit* Prag.

Tandem) Codices quidam, uti Cibin. Parif. 3. Rehdiger. *tantum*. Sic et edd. 1. 2. 3. 4. 5. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. et cum hac forte Vaticani; probabat etiam Ciacconius. At *tandem* ad loci nexum et fenfum unice valet, et ab aliis Codicibus confirmatur.

ex parvo fonte) Cibin. *fronte*, de qua commutatione ad 1, 13, 3. Venet. Parif. 2. Vatic. 3. *ex puro fonte*. TZSCHVCKE. In quibusdam codicibus legitur *ex puro fonte*. Sed alteram lectionem confirmat Herodotus [c. l.] et Iornandes, qui hunc Melae locum defcripfit cap. 5. VOSSIVS.

Exampeo) Cibin. Gud. Lipf. Rehdiger. Prag. *Exampheo*; Vindob. *ex anpheo*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. (fic igitur etiam Vaticani) modo coniuncte, modo divife *Exampheo*, uti Iornandes c. l. Vadianus (16.) pofuit *Exampeo*, et fic reliquae edd. tantum Vinetus *Exampoeo*. TZSCHVCKE. Ita repofuimus confentientibus libris. Verum enim huius fontis nomen eft Ἐξάμπεος, quemadmodum utrobique apud Herodotum [4, 52, et 81.] refcribendum. VOSSIVS. Refragatur I. Gronovius ad priorem Herodoti locum, et ex Cod. Mediceo optimo in utroque probat Ἐξαμπαῖος, quam formam et pofteri editores praetulerunt. Solinus c. 20. f. 14. *Exampeus* quod et retinuit Salmafius. Boccatius modo *Exampeus*, modo *Exampheus*; vid. de fontibus h. v. et de flumin. f. v. *Ippanis*. Praeftat fequi Graeca optimorum codicum. Ortelius etiam in thefauro Geogr. una hac forma, nefcio, quo duce, profert *Exampaeus*, Ἐξαμπαῖος. Pofterioris forte aetatis fcriptores, in quibus *ae* et *e* nullo habito difcrimine ponitur, commutarunt. Inde intelligitur, quomodo Licentius (quem Voffius in nota teftem adducit) ad Auguftinum in ei. epiftol. 26. f. 40. fcribere poffit:

Kampaeosque (Vossius contra metrum: *Exampeosque*) *lacus fugiens Hypaneius amnis Callipidum Scythicas resonat spumosus ad undas.* Mox τὸ *est* non male omittunt Vatic. 3. Paris. 2. Prag. et post pro *accipit* Vindob. et Prag. *recipit*. Gud. pro *dissimilis* habet *disilis*; ut supra.

Axiaces) Vatic. Lipf. Cibin. Gud. Vindobon. *Asiaces* ex molliori pronuntiatione, uti edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. Rehdiger. *Asyaces*; Prag. *Asiates*. *Asiaces* etiam habet Boccatius h. v. Ita post Cibin. Gud. Prag. Vatic. cum iisdem edd. *Asiacasque* scribunt; Lipf. *Assiacasque*; Rehdiger. *asyacasque*; Vindobon. *asiatasque*. TZSCHVCKE. Scribendum per x, *Axiaces* et *Axiacae*. BARBARVS. Ita Ἀξιάκης Ptolemaeus 3, 5. et 10. et Plinius 4, 26. f. 12. *Axiacae cognomines flumini*. Altius enim, cum primus hoc flumen Mela commemoret, auctoritas scripturae repeti non potest. Per x etiam hic scripserunt editiones praeter memoratas. Quod autem pro *Axiacae* Holstenius ad Stephanum p. 40. emendat *Apasiacae* vel *Aspasiacae*, itemque Salmasius notante ad Stephanum p. 144. Berkelio *Apasiacae* hic et infra, errarunt, parum memores, situ plane diverso hos populos in Asia poni inter Iaxartem et Oxum, uti praeter Stephanum docet Polybius 10, 48. f. excerptor. c. 45. Nempe Tanais ibi est Iaxartes, ut alibi, Macedonum commento. Vid. ibi Schweighaeuserus, et infra §. 11. I. Gronovius.

intra) Venet. Lipf. et codex Ciacconii et I. Gronovii *inter*, uti et adscriptum, nescio an ex Codice, inveni in ed. 23. Alii Codd. cum edd. *intra*; tantum Vinetus *inter*. TZSCHVCKE. Rectius legeretur *inter Callipidas*. PINTIANVS. Potest fluvius intra duos populos descendere, si ab fonte ad exitum per eorum fines labatur, atque in iis contineatur. Sic loquitur Auctor infra lib. 2. c. 7. *Corsica intra latera tenuis et longa.* Quod

ubi sit, alter populus debet statui interior et mediterraneus esse, alter, qui inde excipit, litoralis. Id hoc loco supponi nequit, quum tam Callipides, quam Axiacae ponantur in ora Ponti Euxini inter Borysthenen et Tyram amnes. I. GRONOVIVS. Recta est haec lectio, [*intra*] quam et Vaticanum et meliora confirmant exemplaria. Vtrumque enim hunc populum medium secat iste fluvius. De Axiacis quidem, qui propiores sunt mari, res clara est, cum absurdum sit existimare, gentem fluvio cognominem, alteram tantum tenuisse ripam. Callipidas vero gentem mediterraneam, et illos quoque utramque ripam insedisse, constat ex omnibus et ex ipso, quem passim sequitur, Herodoto, qui eos supra Olbiam longe a mari remotos describit. Cum vero Callipidae tenuerint totum illum tractum, qui est a Tyra fluvio ad Hypanim, manifestum est, Axiacen fluvium medias Callipidum terras secuisse, et Melam ambiguitatis vitandae gratia maluisse scribere *intra*, quam *inter*. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Miror, quemadmodum haec coeant. Olbiam Herodotus non nominat, sed Olbiopolitas. Praeterea scribit: [4, 17.] ἀπὸ τοῦ Βορυσθενεϊτέων ἐμπορίου πρῶτοι Καλλιπίδαι νέμονται. Ea est descriptio Olbiae vel Borysthenidos. Quam procul quaeso vel id ipsum oppidum (quod utrumque Mela ponit ad egressum Borysthenis in Pontum) a mari? aut quam procul iste populus, qui primus ab eo sequitur? Tu iudica, Lector. Sed etiam id iudica, quod addit Vossius, absurdum esse existimare gentem fluvio cognominem alteram tantum tenuisse ripam. At quid illic in lib. 4. c. 18. scribit Herodotus? Διαβάντι τὸν Βορυσθένεα ἀπὸ θαλάσσης πρῶτον μὲν ἡ Ὑλαίη· ἀπὸ δὲ ταύτης ἄνθρωποι οἰκέουσι Σκύθαι γεωργοὶ, τοὺς Ἕλληνες οἱ οἰκέοντες ἐπὶ τῷ Ὑπάνι ποταμῷ καλέουσι Βορυσθενεΐτας. Nimis clara sunt, quam ut vel interpretemur, vel plura dicamus. Possem enim citare alios. Sed et ipse vidi in MS. codice *inter*, ut supra dicitur. *Gerrhos inter Basilidas et Nomadas evolvi.* Infra

[2, 5, 5.] *Rhodanus subinde grandior inter Volcas et Cavaras emittitur.* Lib. 2. c. 3. *Nar inter Pyraeos et Liburnos emittitur.* Etiam Pintianus id vidit, et audiri debuit, etsi nec ipse mutaverim. I. GRONOVIVS *in nota posteriori.* Nec ego muto propter verbum *descendit,* quo simul ad originem fluvii respicit noster, cuius cursum in utriusque populi tractu agit. Sic enim *descendere* et adfinia verba ut ante *defluere* usurpat, et loca, quae adtulit Gronovius ad exitum fluviorum pertinent. Sic vero etiam vult Mela, ni fallor, illum fluvium non alios populos adluere, quod et eius brevitas patitur. Quodsi Vossii explicatio admittatur, non plane eam confutavit Gronovius. Idem enim locus Herodoti 4, 17. in quo primi a Borysthenitarum emporio i. e. Olbia ponuntur Callipidae, quia Olbia 200 passibus, (ut fere narrant,) a mari remota fuit, interius etiam Callipidas habitasse innuit. Sic Strabo 12. p. m. 379. s. 550. ὑπὲρ τὸν Βορυσθένη ex Herodoto et aliis conlocat. Nec renuunt alia. Herodotus enim 4, 17. super Callipidas constituit Alazones, et in horum finibus Exampaeum fontem, hunc quidem 4 a mari dierum navigatione remotum. Igitur sat spatii inde ab ora relictum fuit Callipidis. Sed et optimi Codices hic praeferunt *intra,* quae particula etiam alibi cum *inter* commutatur, uti docent Gronov. et Drakenb. ad Liv. 25, 24. f. hic etiam ad Sil. Ital. 14, 465. et ad Liv. 5, 27, 2. N. Heins. ad Claudian. in Rufin. 1, 83. ad 6. Consul. Honor. v. 80. Schwartz. ad Plinii Panegyr. 30, 4. et quae notavi ad Melam 2, 7, 19. Pro *descendit* Prag. male *ascendit.*

Istricis) Cibin. Lips. Rehdiger. *hystricis*; Vind. Gud. Prag. *histricis*; Paris. 2. *histris.* Edd. *Istricis,* tantum Vinetus *Istris.* TZSCHVCKE. Lego *ab Istriis.* Nam ab Istro urbe Thraciae, quae ab aliis *Istropolis* ab Arriano in periplo [p. 24. Hudf.] *Istria* dicitur, *Istrius* gentile nomen deducitur, auctore Stephano. Ab *Istria*

autem *Istrianus.* Est et in Ionio gens *Istri*, a qua possessivum nomen fit *Istricus* eidem. PINTIANUS. Adspiratio etiam in aliis auctoribus praemittitur, de quo paulo post. *Istros* autem vocat et infra noster c, 3. f. cum Strabone et aliis, et diserte Iustinus 32, 3, 15. *Istrique ex vocabulo amnis appellati.* Sed et Ἰστρικὸς gentile ab Ἴστροι ducit Stephanus h. v. Quare subintellecta voce populis movendum non est. Sic supra *Cercetici.*

Tyra) A. Gronov. ex MSS. notat *Pyra*, *Pina*, *Pira*, *Tira*, *Pyrrha.* Vaticani, Parisienses, Lipf. Gud. Prag. Vindob. et Boccat. de flumin. h. v. *Pira*; Venet. *pirra*; Cibin. Rehdiger. Havn. *Pyra*; Bonon. *Pyrra.* Edd. 1. 2. 9. *Pira*; ceterae *Tyra* ad Vossium, qui dedit *Tyras* sequentibus 40. 41. 42. unde, Reinoldio praeeunte rediit *Tyra.* Vitiose *Syra* alterum exemplar ed. 25. *Tyras* utique praeferendum videtur, cum facile τὸ *s* a proximo vocabulo absorberi potuerit, et Graeci magno consensu Τύρας scribant, veluti Stephanus h. v. Scymnus Chius in fragm. v. 51. et ex eo Anonymus in Periplo Ponti Euxini p. 9. Hudf. Strabo 2. p. m. 73. f. 107. Ptolem. 3, 5. (ex quo non recte *Tyra* notat auctor libri: *Handbuch der alten Erdbeschreibung* Norimb. 1784, Vol. 1. p. 282.) Τύρης suo more Herodotus 4, 51. Attamen Plinius 4, 26. f. 12. *clarus amnis Tyra oppido nomen imponens*, et Valer. Flaccus 6, 84. *Linquitur abruptus pelago Tyra; linquitur* — In illo vel excidit τὸ *s*, vel ipse iam expulsum in Melae codicibus invenerat, quod iudicarunt aliquoties viri docti in aliis locis factum esse; in hoc metri causa ita dictum videtur, cum *Tyras*, ubi hoc non obstabat, legatur apud Ovid. ex Ponto 4, 10, 50. Nisi dixeris *Tyras* pro *Tyra* dictum esse, ut *Hermagora*, *Marsya*, *Sosia* et alia. Vid. Quinctil. instit. orat. 1, 5. et ibi Burmann. p. 67. idemque ad Valer. Flacc. c. l. et quem ibi laudat Bentlei. in epist. ad Millium p. 81. Cf. etiam Stephanus de abusu

Gr. L. p. m. 75 sqq. Solent quidem Graeci genitivum terminare in *α*, τοῦ Τύρα, ut Strabo aliique, quasi sit indeclinabile; at iidem habent τὸν Τύραν, ut ille genitivus sit Doricus, quod notat Eustathius ad Il. 1, 1. Cf. Fischer. in animadverf. ad Welleri Gr. P. 1. p. 337. ubi addi potest Eustath. ad Odyss. 1, 105. p. 27, 17. Bas. Sic τοῦ Μίδα, Γέτα, Αἰνεία. Quiquid est, in Latinis formae *as* et *a* promiscui usus fuisse videntur, quod evincunt Plinius et Valerius Flaccus.

surgit in Neuris) Cibin. *quae surgit*; Vinetus dedit *qui surgit*. Tum Venet. Gud. Vindobon. *in euris*; Vatic. 3. *in eunuris*; Prag. *in Cumuris*. Graecis Νεῦροι vel Νευροί. At *surgit* magis sic concise ponitur. Librarius Cibin. *Tyra* femininum putavit.

§. 8. *At ille)* Lege meo periculo: *At Ister, qui Scythiae.* SCHOTTUS. At longe melius *ille*, cum diversa nomina subiiciat descriptioni praemissae. Post Cibin. *scicie*; Vindob. *Scithie.* Edd. aliquae male distractis vocibus *quis cythiae*, ut 7, 8, 9.

in Germania fontibus) Edd. 12. 14. 19. *in Germaniam*, praeter rem et invitis libris. TZSCHUCKE. Dispiciendum an legi potius debeat: *Abnoba Germaniae monte, alio, quam desinit* etc. ex Plinio lib. 4. [c. 24. f. 12.] Ruffus Festus in tralatione Dionysii: [Avien. in descr. orbis terr. v. 437.] *Abnoba mons Istro pater est; cadit Abnobae hiatu Flumen; in Aeoos* [*eoos*] *autem convertitur axes.* Meminit quoque Ptolemaeus [2, 11.] *Abnobae*, quem ipse *Aunobam* nominat. PINTIANUS. Ad violentas et arbitrarias Pintiani correctiones et haec reiicienda est. Post pro *desinit* edd. 1. 2. 9. *desunt* facili scripturae lapsu.

immania) Hic codices multi inserunt *spatia*, uti iam de quibusdam notarunt Stephanus in praefatione, et

Schottus. At, quos ego novi, parum ſibi conſtant in adſignanda illi vocabulo ſede. Sic Voſſ. 1. Cibin. Varr. in edd. 27. 29. *immania magnarum gentium ſpatia;* Venet. Pariſ. 2. Voſſ. 5. Havn. Prag. cum edd. 15. 17. 20. 23. 31. (Vineti) in qua etiam vox *gentium* minuſculis literis expreſſa eſt, *per immania ſpatia magnarum gentium;* at alii numeroque plures codices, nec in iis auctoritate quidam inferiores ignorant cum reliquis editionibus. TZSCHVCKE. *Spatia* interponendum. CIACCONIVS. *Spatia* addunt quidam codices. Sed hic gloſſematis foedarunt vel ludimagiſtri vel librarii optimos quosque auctores, nulla habita ratione conciſe loquendi conſuetudinis Melae, cum Criſpo Salluſtio communis; nam et hic mire hodieque harpyiarum unguibus contaminatus circumfertur. SCHOTTVS. Recte improbat Schottus, cum gloſſam incerta etiam ſedes coarguat. Quod optimi quidam adiiciunt, quia cogitate magis eorum auctores ſcripſerunt, factum eſſe puto. Tum vero illi ſubplendam hanc vocem putarunt. Sic aliqui poſt *gentium* inſerunt *diffuſus*, uti Vatic. 3. Pariſ. 2. Voſſ. 5. Venet.

eum.) Codices alii omittunt, addunt alii. Invenit in duobus I. Gronovius, in Leidenſ. Voſſ. 4. Perizon. filius, ego in plerisque; tantum mutato ordine Vatic. 1. Gud. *appellantibus eum;* Vatic. 3. Pariſ. 2. 3. aliique omittunt cum omnibus editionibus, dum primus interpoſuit Reinoldius, quem ſecutus eſt in poſtrema editione A. Gronovius cum reliquis. Videtur utique in brevitate Melae ſalvo etiam ſenſu abeſſe poſſe. Cum tamen adferant codices optimi, omnes fere, reliqui. Deſideraverat etiam olim Ciacconius.

ſit Iſter) Vindob. Gud. Prag. *hiſter ſit*, et ſic, tantum *Iſter ſit*, vel, rarius tamen, ut Vinetus, *Hiſter ſit*, editiones inde ab antiquiſſimis omnes ad Voſſium, qui

dedit *fit Ister*, quod manſit. Tenent etiam eundem ordinem plerique alii Codices, tantum aliqui, ut Cibin. *hiſter*, vel ut Lipſ. Rehdiger. *hyſter*. Graeci, quod notiſſimum, Ἴστρος. At de adſpiratione in Latinis non conſtant eruditorum ſententiae, quippe quam multi praefigunt, addicentibus hic promto ſtudio codicibus. Vid. Oudendorp. ad Lucan. 2, 50. 3, 202. Staveren. ad Nepot. Miltiad. c. 3. in. A. Gronov. ad Iuſtin. 2, 5, 10. Berneccer. ad 32, 3, 15. aliique. Sic *Hiſtrum* urbem plerique codices tuentur in Eutropio 6, 10. ſ. 8. Poſt Gud. omittit *qui;* Vindob. *mare*, et ed. 11. *iam*. Pro *tantum* ex Vadiano, qui dedit *tm̄*, edd. 30. 32. 37. *tamen*. Tum Prag. Vatic. 3. *decidunt maximus*. Quidam, ut ſolet, *hoſtiis*. Denique his pro *navigabilibus* ex codice vetere ſuo Ciacconius notat *navigabilis*.

§. 9. *Eſſedones)* Rehdiger. Prag. *Eſedones;* Vindob. *eſſedones;* Cibin. *Ceſſedones*. Vid. ſupra. A voce *Ingenia* c. 6. incipit Vinetus.

parentium) Cibin. Lipſ. Gud. Vindobon. Prag. Rehdiger. aliique, quos adhibui cum edd. omnibus etiam Reinoldianis ad Gronovianam 44. *parentum;* inde ab ea enim invectum eſt *parentium* ex Mediol. Voſſ. 4. Vid. de hac forma ad 1, 8, 7. Sic infra 3 MSS. habere obſervavit A. Gronovius. Equidem cum plerisque et hic et alibi dedi *parentum*.

coitu familiarium) Pro coitu ex antiquo codice Ciacconius notat *coetu;* Cibin. *coytu*. Hinc idem, Lipſ. Gud. Pariſ. 1. 2. 3. Bonon. Rehdiger. Prag. Vindobon. aliique, notante hic Oudendorpio, *familiarum*. Editiones omnes *familiarium*, quod et habuiſſe puto alios aliorum codices et ex meis reliquos cum edd. conlatos. Videtur etiam hic praeferendum non ex nexu ſolum, ſed quod reddit Herodotum 4, 26. οἱ προσήκοντες.

In priori verbo possit haerere, qui vulgari illa significatione intellexerit, cum de coitu nihil eiusmodi inferat Herodotus, nec, qui Melam reddit Solinus c. 20. f. 15. eius mentionem faciat; immo *coetus* commemoret, et Herodotus. δαῖτα, ad quam vocem *coetus* refert etiam Servius in Virgil. Aen. 1, 735. Possis igitur ex Ciacc. Codice substituere *coetu*, ni Melam aliunde aliquid Herodoteis et hic adiecisse malis, aut potius nativo et proprio sensu vocem de *coetu* explices promiscua scriptura editam. Sic infra c. 2, 2. ubi alii habent *coetu Maenadum*, Voss. 1. et Cibin. adferunt *coitu Maenadum*. Cf. ad Livii epitom. 61. Ita vero prisca scriptura *oi* pro *oe* editum est.

immixta) Sic MSS. A. Gronovii et ex meis, quantum novi, Lips. Cibin. Gud. Prag. Rehdiger. cum antiquis editionibus. Post 15. 17. 20. 23. Olivarianae aliquae, Vinetus, Schottus, Vossius, Gronovii ad 42. *immista*. Inde cum Reinoldio ab ed. 44. *immixta*. Variatio in libris obvia, de qua cf. Cellarius in Orthogr. Lat. T. 1. p. 290. et quae ibi adiecit Harlesius. Τὸ *x*, etsi alterum magis respondeat analogiae, praeferunt tamen Codices cum lapidibus, praeferunt etiam viri docti multi, veluti Pierius, Burmannus, Drakenborchius. Vid. Garaton. ad Cic. pro Sext. c. 56. Schwartz. ad Plinii panegyr. c. 32. p. 120. qui nunquam *mixtura*, *mixtio* scribi, sed contra, observat.

vincta) Sic Vossiani, Ciaccon. Prag. Vaticani, puto et Parisienses. Codex etiam Palatinus teste Salmasio ad Lampridii Heliogabal. c. 6. f. exhibuit *vincta*. At Cibin. Gud. Rehdig. et ex silentio, Venet. Havn. *iuncta*, etsi in quibusdam difficulter secerni utrumque potest, velut in Rehdigerano. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 19. *iuncta*; 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schottus *cincta*; 15. 17.

20. 23. Vinetus, Vossius, Gronovii cum ceteris *vineta*. TZSCHVCKE. Antiqua exemplaria *iuncta; forte vincta;* et sic legit Aldus, V. C. Solinus c. 15. [s. 20.] *incincta*. CIACCONIVS. Variatio non infrequens ex literarum *u* et *v* similitudine in antiqua scriptura. Sic *coniuncta* et *convincta* se vix in Codd. suis discernere potuisse adfirmat Gruterus ad Cicer. pro Cluentio c. 5. quare et ibi variatur. Cf. Heinsius ad Virgil. Aen. 3, 26. Corte ad Sallust. de B. C. c. 55, 4. Dukerus ad Florum 4, 12, 18. Drakenb. ad Sil. Ital. 8, 487. Burmann. ad Rutil. itin. 1, 489. viri docti ad Tibull. 1, 1, 64. et 4, 1, 57. Oros. 2, 10. p. 114. (Haverc.) Cicer. orat. c. 19. et quos illi commemorant. Sic pro *iunctos* emendant *vinctos* in Hygino fab. 120. p. 213. ed. Staveren. Hinc *ima* et *una*, quia vix dignosci possunt, commutantur, de quo Torren. ad Valer. Max. 1, 6, 4. Oudendorp. ad Lucan. 4, 106. 3, 202. sed et supra 1, 5, 3. pro *iunctos* Cod. Havn. dat *vinctos*. *Vincta* unice probat Salmasius c. l. et ita reponendum vel caeco adparere pronuntiat. Graecis esse Χρυσένδετα adiicit, posterioribus etiam Χρυσένδυτα. Sic *lapides auro vincti* in regio domo apud Ampel. c. 8. et Hygin. fab. 223. Sed plura Vol. 2.

pro poculis) Legendum videtur *pro iconculis* ex Herodoto in Melpomene. [4, 26.] PINTIANVS. Male haec reformat Pintianus. 'Neque enim unum secutus est Herodotum auctor noster; habet enim multa ab Ephoro, multa quoque ex Hecataeo et Hellanico. Vt ut vero detur, haec illum ex Herodoto transtulisse, non tamen ideo existimandum, Melam hic abire a mente Herodoti. Verba eius haec sunt: τὴν δὲ κεφαλὴν αὐτοῦ ψιλώσαντες καὶ ἐκκαθήραντες καταχρυσοῦσι· καὶ ἔπειτα ἅτε ἀγάλματι χρέωνται, θυσίας μεγάλας ἐπετείους ἐπιτελέοντες.' Ἀγάλματα vero Graeci vocarunt non simulacra tantum et icones, verum etiam pocula et vasa rariora et vestes et quascunque alias res. Grammaticus anony-

mus, qui penes me exstat, vocabulum istud interpretatur: πᾶν, ἐφ' ᾧ τις ἀγάλλεται καὶ χαίρει, κἄντε ἱμάτιον ᾖ, κἄντε εἰκών. Licet vero ita accipi possint verba Herodoti, aliter tamen arbitror esse capienda; nempe Essedones capita parentum suorum deaurata in sacello aut larario collocasse, iisque tamquam simulacris honores annuos exhibuisse. Hoc ipsum Panebis, Libyae populo, tribuit Damascenus [sub h. v.] Πάνηβοι Λίβυες, ὅταν αὐτοῖς βασιλεὺς ἀποθάνῃ, τὸ μὲν σῶμα κατορύττουσι, τήν τε κεφαλὴν ἀποκόψαντες καὶ χρυσώσαντες ἀνατιθέασιν ἐν ἱερῷ. VOSSIVS. Immodice doctum se hic ostentare conatur Vossius, dum illustrat vocem ἄγαλμα, et quidem ex suo Grammatico anonymo, qui nihil dicit, quod non tunc satis erat notum. Et interim in hac lectione maculandum erat nomen Pintiani, quia in Salmasio iam nulla erat aura, quum tamen Salmasius primus hunc locum stabiliverit ad hunc modum in notis ad Lampridium p. 179. [ad Lampridii Heliogabal. c. 6. extr.] I. GRONOVIVS. Diligentius idem Salmasius ad Solin. c. 15. f. 29. p. m. 155. de voce hac Herodotea ἄγαλμα disseruit, ubi hunc Melae locum excussit. Vid. etiam, quae post de eius vocis potestate contulit Ruhnkenius ad Timaei Lex. p. m. 3 sq. Si Herodotum reddidit noster, latissime eum sic interpretatus est. Nihil tamen mutandum, clamant non solum Codices, sed et Solinus c. I. qui ex Mela sua hausit. Nicolai Damasceni locus de Panebis alium capitum usum narrat. Videtur auctor noster contracta ex singulis locis componere. Nam Herodotus 4, 65. scribit, Scythas divites poculis usos fuisse deauratis, quae ex inimicissimorum capitibus adparaverint, quod de interioribus populis infra commemoratur.

eos ipsos) Melius: *haec sunt apud eos ipsius pietatis ultima officia.* PINTIANVS. Particula *eos* redundare videtur. CIACCONIVS. Omiserunt etiam Vossius et I. Gronovius in ed. prima. At Codices constanter

cum ceteris populis coniunguntur, iam supra 1, 19. 19. 2, 1, 2. aliqua adtulit, de Satarchis nihil, quos tamen hic intactos dimittere non poterat. Immo hi non obscure ex codicum vestigiis emicant. Denique accedit, quod Satarchis diserte eos mores tribuit Solinus non sine Melae auspiciis. Quod Codices hic recedunt a superiori forma, neminem morabitur, qui loca similia mente revocarit. His momentis impulsus a recepta lectione discedere dubitavi.

auri argentique) Sic Cdd. A. Gronovii meique praeter Gud. in quo scribendi vitio legitur *arzentique*. Nec aliter editiones antiquissimae; 5. omittit τὸ *que*, ut 12. 14. Post 16. 18. 19. 21. 22. 24. 25. 26. 27. 28. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Vossius 40. 41. 42. *auri et argenti*. Hinc cum Reinoldio prima lectio vocata rediit.

maximarum pestium) Cibin. *maxima peste*; Prag. lepide *piscium* pro *pestium*, uti deinceps Vindob. *viscerum comercia*. Tum pro *saeva* Vindob. *seeva*, et Cibin. cum Varr. in edd. 27. et 29. *sevam hiemem*; at *saeva hiemis* bene habet et ex usu Melae, ut §. 8. *immania gentium*. Post *assidue* Codd. quidam, in iis Cibin. dum edd. vetustis ex scribendi noto more, sed et post Ald. Iunt. Vadianae, 30. 32. 37. quippe quibus forte scrupulum iniecerat vox *admodum*, quae ad augendam non solum, sed et complendam primarii verbi notionem confert. Cf. ad Eutrop. 8, 1. Mox ante *humum* Prag. neglexit *in*. Pro *suffossa* Lips. Rehdiger. Vindobon. *sussosa*, uti edd. 1. 9. 13. Gud. Prag. *subfossa*, veriori scripturae ratione.

braccati) Lips. Vatic. 3. Gud. *brachati*; Prag. *bractati*; Cibin. Rehdiger. Vindob. *bracati*. Edd. 1. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 19. *brachati*;

reliquae, quas inspexi, braceati; Reinoldianae, meae quidem, bracati et braecati. Sed nec alibi certa scripturae forma sedet in nostris adeo libris. Equidem praeferendum puto bracati certius Graecorum exemplum secutus, qui simplex κ tuentur. Vid. ad 2, 5, 1. Pro vident Prag. videntur.

§. 11. *Tauri)* Prag. *Thauri;* Lips. *Yphigeniae;* Gud. Rehdiger. *hyphigeniae;* Prag. *hephigenie;* Vindob. *effigenia.* Edd. 1. 2. 9. *ephigeniae.* Post Lips. Prag. *Horestis;* Rehdiger. etiam *Horestis;* Vindob. *horrestis.* Tum Rehdiger. *memorati maxime;* Rehdiger. omittit *sunt;* Gud. *famam;* Prag. scribit *in maciemque famam.*

solere pro) Prior vox abest a Vatic. 3. Paris. 2. Prag. posterior a Vadianis et hinc 30. 32. 37. Vtraque male abest.

99) *Basilidis)* Cibin. Lips. Gud. Vindobon. Paris. 1. *Basilidiis;* Vatic. 3. *basiricus;* Prag. *busiricus;* Rehdiger. *Basylidis.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. *Basilidiis;* 12. 13. 14. reliquae recte *Basilidis.* Cf. supra.

Echidna) Paris. 1. *Echidona;* Cibin. *echydna;* Gud. *echidina;* Venet. *pectorum duri pabula;* Cibin. *secuntur.* Ceterum a *Vagi* 6. 7. inchoat Vinetus.

ut illa) Paris. 2. Gud. Prag. Vindob. Rehdiger. cum edd. 1. (2. nihil notatum) 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. Vadianae subiiciunt *pecorum.* Edd. 24. 25. Olivarianae, Vinetus, Schottus *pecori;* Cibin. *pecora;* ex Vaticanis, cum ab ed. 23. diversi nihil adscriptum fuerit, iidem, quod mirum, habuisse etiam videntur, *ut illa*

pecorum: Alii codices omittunt, expulitque Vossius sequentibus aliis. TZSCHVCKE. *Atque ut illa pecorum durant*) Legendum *pecori durant.* PINTIANVS. Cum paulo ante *pecorum* meminisset, non fuit necesse hic statim iterum addere. Quare legendum puto: *atque ut illa perdurant, ita hi statim* etc. Sic de Euphrate 3, 8. *Tum Arabas ingressus, non perdurat in pelagus, verum ingens modo et navigabilis, inde tenuis rivus despectus emoritur.* CIACCONIVS. *Pecorum durant, ita diu*) Forte, *ut illa perdurant, ita hi statam sedem agunt.* SCHOTTVS. In quibusdam vetustis libris *pecori,* in aliis aliter legitur. Sed manifestum glossema est imperiti librarii, qui repetendam eam vocem existimabat. VOSSIVS. Lubens accedo huic opinioni, cuius caussa satis in aperto est exposita. Sic supra 1, 9, 6. *illis mulieribus scilicet.* Recte igitur etiam illud vocabulum omiserunt alii Codices.

ita diu — agunt) Nihil libri mutant, praeterquam quod edd. 30. 32. *statim* pro *statam* habent. Posterius revocavit recte ed. 37., quae illas reddere alias solet. TZSCHVCKE. Dispice, an sit concinnior lectio: *atque ut illa pecori durant, ita hi statam sedem agunt,* ut adverbium adverbio, pronomen pronomini opponantur. PINTIANVS. Forte pro *statam sedem* leg. *storeas.* Caesar lib. 2. de B. G. c. 9. *storeas autem ex funibus anchorariis tres in longitudinem parietum turris latas* 4 *pedes fecerunt.* CIACCONIVS. Freden. coniectat *ita hi statam sedem agunt* scripsisse Melam. Mihi non probat. Particulam enim *diu* Melae in deliciis esse observabit non admodum in eius lectione hospes. SCHOTTVS. Non erat cur *storeas* obscuriorem vocem clarioribus codicum obtruderet. Pintiani emendatio concinniorem quidem orationem reddit, sed cum iactura verbi, quod libri continent, nec semper in simili nexu hanc legem servat etiam Noster. Sic 1, 8, 1. *atque ut illa (nox) procedit, ita* (hic sc. fons) *calidior.* 1, 2, 2. *diu,*

ficut illud (pelagus) *incedit*, *ita* (ora Afiae) *fua litora porrigit*. Pro *Georgi* Prag. *gregi*; ed. 20. *Georgii*.

Axiacae) Lipf. Vatic. Cibin. Gud. Vindob. *Afiacae* vel *Afiace*; Rehdiger. *Afyace*; Prag. *Afiate*. Edd. 1. 3. 4. 5. 9. 11. *Afiacae*. TZSCHVCKE. Indigna eft Holfteniano nomine fententia, qua is hoc loco perperam fic fcribi notavit in marginibus Stephanianis [vid. notae in Stephan. p. 40.] pro *Afpafiacae* vel *Afpafiacae*, qui qualescunque fint, utique funt inter Scythas Afiaticos, quum hic de Europaeis fit fermo; et iam ante hi ipfi *Axiacae* praeceflerunt cum fluvio cognomine non *Afpafiacae*. I. GRONOVIVS. Nempe, quod infra de *Auchetis* Voffii fubiicit, Mela mores populorum exponit, quorum nomina et fitum fupra indicaverat. *Afiatae* autem etiam libri veteres apud Solinum c. 15., f. 20. notante ibi Salmafio, atque ita legi in ed. Veneta 1401. *S* et *x* faepiffime ex pronuntiationis modo commifcentur. Sic contra quaedam edd. antiquae infra *Exedones*. De *Afpafiacis*, quos Mela fub nomine *Paeficae* 3, 5, 4. et 6. commemorare videtur, dictum eft ad §. 7. Tum pro *furari quid* Prag. *funeri quid*.

mosque) Vindob. *mos*; Rehdig. *moxque*. Tum Vaticani et Lipf. *cruore*; Cibin. *ex vulneribus*. Vindob. vocem *primum* omittit.

quisque) Lipf. Cibin. Gud. Venet. *quisquis*. Poft Vindob. *prope eos*; Gud. *habeatur*; Rehdig. *expertum*. Edd. 6. 7. 8. *expartem*; Cibin. Rehdiger. Prag. cum edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *obprobria*; Gud. *obbrobria*; Vindob. *oprobria*.

vel maximum) Vadianus cum fuis adiecit *eft*, et hinc Muenfterus, Stephanus et aliae quaedam Olivarianae, Vinetus, Voffius 40. 41. 42. Vadianum hic

etiam deseruit, 21. et post ed. 42. cum Reinoldio reli- quae ad priscam lectionem redierunt. Ignorant etiam eam vocem A. Gronovii codices omnes aeque ac mei. Solus Paris. 2. habuisse videtur. Cum hic minime libri, certe omnes, de quibus constat, fluctuentur, melius abest. Post Venet. *Nec foedera* et Lips. *inter cruenta*: Gud. *cruenta*.

qui) Edd. 30. 32. 37. *quia*; post pro *exemtum*, uti rectius scribunt codices aliqui, Henischius dedit (in ed. 34.) *exceptumque*.

ubi permiscuere) Legendum, *ubi vino permiscuere*. Sallustius [de B. Catil. c. 18. s. 22.] ait Catilinam *humani corporis sanguinem vino permixtum in pateris circumtulisse*. CIACCONIVS. *Vbi vino permiscuere* ex Herodoti Melpomene [4, 70.] leg. coniicio. SCHOTTVS. [qui idem repetit ad Geographica Herodoti.] Minuti quidam critici legunt hic, *ubi vino permiscuere*. Nempe, quia ita Herodotus; quasi vero non et multa alia illic habeat Herodotus, quae non habet Pomponius. Nihil hic mutandum. Scythae isti, de quibus hic agit auctor noster, mutuum sanguinem exemtum e vulneribus permiscebant, atque eum invicem sorbebant, cum societatem inirent. VOSSIVS. Quid exceperit ex Herodoto, quid reiecerit Mela, cum non nisi ex libris diiudicare liceat, melius omittitur, ne invitus excrescere auctor cogatur.

mansurae fidei) Cibin. *fidei mansure*; Paris. 1. *pignus mansurum*. Post Cibin. *quod*. Deinceps omittit cum Rehdiger. et codice in edd. 27. 29. memorato *referre*. Pro *laetissima* Lips. Vatic. 3. Prag. Havn. *certissima*; Venet. *et qui plurimos*; Prag. Vatic. 3. *ut plurimos*. Ed. 9. pro *retulere* adponit *retinere*.

perpotant. Is inter —) Locus varie agitatus et disiectus, sic ut Salmasius ad Solin. c. 15. f. 20. p. m. 136. pronuntiarit: De recta huius loci tum expositione, tum lectione aetas est, quum disputant docti. Potiora sunt ex libris haec: Vatic. Lipf. Bonon. Prag. Vindob. Augustinor. *perpotatis;* Gud. Rehdiger. *perpotantis;* Cibin. Parif. 1. *perpotantes.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus *perpotatis;* Vossius et reliqui *perpotant. Is.* Proxima sic habent: In ed. 23. notatum erat, MS. *interloquentis;* Vatic. 1. 2. *inter locant. is;* Lipf. *interlocatis;* Augustinor. Vindob. Gud. Parif. 1. *interlocantis;* Venet. Bonon. *interloquentis;* Prag. *interloquentes;* Cibin. et quidam Vossiani *inter iocantes;* Parif. 2. *perpotant. Is inter loquentes;* ex Parif. 3. nihil erat adnotatum, sic ut consensisse cum Vossiana editione videatur, de quo tamen valde dubito. Edd. haec: 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *interlocantis honos;* 6. 7. 8. 12. 13. 14. 19. cum Vineto *interlocantur honos;* 10. 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schottus *interlocantur, is honos;* 15. 17. 20. 23. *inter loquentes honos;* 27. 29. *interiocantur is honos;* Vossius *Is inter Auchetas honos;* Gronovii cum ceteris *Is inter iocantes honos.* Post τὸ *est* non agnoscit Cibin. quod paullo ante omnes ignorabant. Quid alii codices exhibuerint, ex subnexis notis adparebit. TZSCHVCKE. Scribendum fortasse *interlocantur,* non *interlocantis,* hoc est, interius vel medii honoris vel dignationis causa ponuntur, ut illud Ovidianum in Fastis [5, 68.] *et medius iuvenum, non indignantibus ipsis, Ibat, et interior si comes unus erat.* Vt sequatur: *Is,* inquit, *honos praecipuus est.* Syllaba enim *Is* cum verbo illo iuncta, conturbabat intellectum. Est autem Pomponiana multis locis acclamatio haec, ut in eo de Hyperboreis [2, 5, 2.] *Semet ipsi in pelagus ex certa rupe praecipiti dant; id eis funus eximium*

est. BARBARVS. Mariangelus pro *interlocantur* substituit *inter loquentis* aut *inter locantis.* Ego neutrum probo, sed scribendum, ut reor, *binisque poculis, qui plurimos retulere perpotantes, interiungunt.* Est enim *interiungere* eandem rem interposito spatio repetere. PINTIANVS. Ante emendationem Hermolai legebatur *perpotatis interlocantis honos praecipuus est.* Herodotus lib. 4. [c. 62.] *Qui vero plures caedes fecere, ii duobus pariter, quos habent, calicibus potant.* Si coniecturis uti licet, hunc locum sic legerem, ut cum Herodoto congruat, a quo haec omnia: *binisque poculis, qui plurimos retulere, perpotant. Is honos* etc. Nam *interlocant* ex verbo praecedenti *perpotant* factum existimo, cum librarii nescirent, ut saepe usu venit, essetne scriptum *perpotant,* an *ter locant,* aut, quod idem est, *perpotatis* aut *ter locatis.* Nam *est* adiunctum fuit ex superiori clausula. Alias *inter perpotantes, interlocantes honos.* CIACCONIVS. Libenter facio, ut vulgatam lectionem [*perpotatis interlocantur*] tuear, nec quid temere sine libris immutem, coniecturam incertam rationi posthabens. Nec enim assentior Accursio Mariangelo, aut Freden. Pintiano, qui, quod locum non intelligerent, statim, ut solet, aliam lectionem cuderunt. Ille pro *interlocantur inter loquentes* aut *inter iocantes;* libro diatribarum in Solinum: Hic *perpotantes interiungunt,* quae vox haud scio an in Linguae Latinae pomoeriis reperiatur; mihi sane, fatendum enim quod res est, dure ferit aures, nimis forte delicatas. Equidem dum simile exemplum reperiam, sic exponam, ut quemadmodum Duplicarii duplici stipendio merebant, ita hi inter bibones alternatis vicibus collocabantur, haustumque iterabant. Scytharum enim bibacitas (non dico *vinacitas* Hispano more) proverbio locum dedit. SCHOTTVS. [qui eandem emendationem repetiit ad Geographica Herodoti.] Locus inquinatissimus et qui mirifice viros doctos exercuit. Veterum codicum meliorum haec est scriptura: *inter locantes honos*

praecipuus est. Salmasius [c. l.] duas proposuit coniecturas, quarum neutra placet. Sed et ipse priorem [*perpotatis, inter iocantes honos* —] repudiat, et alteram probat, quae talis est: *binisque poculis, qui plurimos retulere, perpotatis interiugatim honos praecipuus est.* Verum haec lectio neque Latina est, neque cohaeret, neque cum verbis Herodoti convenit. Vt multa omisit, ita quoque non pauca habet, quae frustra apud alterum quaeras. Si ad hoc adtendissent viri eruditi, longe facilius veram eruissent lectionem, quae haec est: *binisque poculis, qui plurimos retulere perpotant. Is inter Auchetas honor praecipuus est.* Recte vero Auchetas sive Auchatas coniungit Mela cum Androphagis et Gelonis. Namque hae gentes vicinae sibi invicem erant ad Hypanim, qui apud Auchetas oriebatur, teste Plinio [4, 26. f. 12.] et Solino. [c. 20. f. 14.] Coniungit quoque illos Herodotus. [4, 6.] Huius gentis meminit etiam Valerius Flaccus, [6, 132.] uti supra monuimus. VOSSIVS. Mela non videtur aliorum populorum mentionem fecisse, aut facere voluisse in describendis moribus, quam quorum meminit in ipsa Geographia et notitia regionis. Quod quum certissimum sit et manifestissimum, tum miror, viros eximios id agnoscere pigrari et contra tendere. Quis enim non Vossianos *Auchetas*, ne quid aliud, certe speciosiores, quam veriores existimet? Nuspiam eorum meminit Mela, nuspiam eis sedem aliquam attribuit; et id credo intererat ad perfectionem scripti huius Pomponiani, ut sciremus, quis inter eos praecipuus honos esset. Immo sunt alieni a Mela, alieni ab antiquis libris, non tantum melioribus, sed omnibus, in quibus legitur vel *interlocantes* vel *interlocantis*, ut ipse etiam vidi, et habet quoque Mediolanensis, sed tertiae syllabae superscripto *io.* Quis non censebit hanc scripturam nos ducere non ad *inter Auchetas*, sed *inter iocantes*, quod ut simplicissimum et ultro emicans reducere non fui veritus. I. GRONOVIVS. In Vaticanis duobus, quos olim

contuli, legitur *interlocantis* vel *interloquentes*, quomodo etiam in aliis nonnullis. In recentioribus quibusdam *inter iocantes*, quam lectionem quidem proponit Salmasius, sed mox reiicit, et merito, cum non consentiat cum iis, quae scribit Herodotus, [c. l.] et in lite tam seria intempestivi sunt ioci. Istam tamen iocosam et ridiculam lectionem tamquam gemmulam aliquam exosculatur infelicis ingenii iuvenis. Dein Melam *nullam aliorum populorum mentionem fecisse aut facere voluisse in describendis moribus, quam quorum meminit in ipsa Geographia et notitia regionis.* Haec licet valde sint intricata, puto tamen hoc dicere voluisse, Melam non describere mores populorum, nisi quorum bis meminerit. Hoc autem quam verum sit, cum passim alibi, tum ex hoc ipso satis colligi possit capite. Pergit: *Nullibi Auchetarum meminit Mela, nullibi eis sedem aliquam tribuit.* Imo sedem iis tribuit inter Scythas interius habitantes, qui praecessere; quia vero alibi non meminit, ideo hic fuerunt reducendi, et quidem loco commodo et convenienti ipsorum nomini, cum αὐχηταὶ a Graecis iactabundi vocentur, quales sunt isti Scythae, quos hic describit Mela. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Atque etiamnum sedet haec sententia, etiamsi Vossius mihi obducat Salmasium, cuius satagentis denique inventum *interiugatim* numerum obtinet Vossiani *transiugare*, et utrumque illuc mittendum, ubi nunquam fuerunt Latina. Si Vossium audias, in perpotando iis seria agi debent, et intempestivi illic sunt ioci. Ille quoque Vossius est, qui gemmulas amabat exosculari. Scilicet inter interius habitantes nominavit Mela *Auchetas*, et quia alibi non meminit, ideo hic fuerunt reducendi. Qua in regionis istius parte eos inveniemus? Nimium patent illi interius habitantes, quam ut soli ex Graeca lingua *Auchetae* istic vestigari queant. Etiam *locatus* et *iocatus* miscentur apud Festum in *Rigido.* Si voluisset *Auchetas* nominare, id fecisset in relatione fontium Hypanis, ubi

locantur ab aliis, sicut Neuros nominat in ortu Tyrae, quos mox iterum ideo citat. Et hic idem ratiocinandi sons vetat etiam aurem dare eidem Holstenio lib. 1. c. 19. legenti *Budini Gelonon urbem ligneam habitant*, licet ad confirmationem huius lectionis obtendat MS. quem contulerit. Primo enim nihil dicit novi, quum omne id iam prolatum sit ab Pintiano. Sed Gelonos omnino stabilit ipse Mela lib. 2. c. 1. scribens; Gelonos velare se cutibus hostium, de quibus certe id non scripsisset, nisi ante de positione eorum meminisset. Quin etiam an MS. ille, quem citat, clare habuerit *Gelonon*, dubitare licet, quum sint MSSti, in quibus non *Gelonon* legitur, sed *Gelonion*, ut in Chisiano et Mediolanensi, ex qua scriptura, ut videtur, scribae curiosioris et duplicem referre volentis, (ut saepe factum novimus, maxime in Nazariano Floro, in Livio Puteanaeo) tam illud, quam hoc exoritur. Sed et quod ad hos Axiacas attinet, noverat Holstenius utique hos ipsos Polybii et aliorum Ἀπασιάκας, a Mela recenseri sub vocabulo Paesicarum lib. 3. c. 5. 1. GRONOVIVS *in nota posteriori*. *Auchetas* validis armis repulit Gronovius, nec ultra conatum repetitum eos adiuvit Vossius, planeque destituunt Codices. Tentavit hunc locum adhibitis tamen libris etiam Cannegieterus de mutata Romanominum ratione cap. 6. p. 234. et pisce saniorem eum censet, modo verbis recte disiunctis ita constituatur: *Inter epulas — mentio; binisque —, perpotant. Is inter locantes.* — *Locantes* autem, quod et adferunt MSSti, explicat arbitros et moderatores convivii, quos teste Nonio *Modimperatores* Varro vocavit, eos nempe, qui cuique locum in convivio adsignabant. Quae quidem lectio ex usu cultorum populorum, Romanorum maxime, sensum suum repetit, et vix in Scythas incultos cadere videtur. Optimum videtur, adquiescere in verbo *iocantes*, quod et habent libri, et antea probaverat Salmasius c. l. quippe loco et sensui accommodatissimum. De mutatione eius magno numero exempla protulit Drakenb.

ad Liv. 36, 14, 4. Sic *iocus* et *locus*, de quo Pierius ad Virgil. Georg. 1, 182. Heinf. ad Ovid. Fastor. 1, 299. 396. Trist. 1, 8, 34. Post pro *honos* Parif. 2. Vatic. *honor*.

Essedones) Rehdig. Prag. *Esedones*; Lipss. ut edd. 1. 2. 9. *Exedones*. Post *parentium* Vaticani et tres MSS. A. Gronovii, in quibus pono Gudian. Plerique ut edd. etiam ex recentioribus Reinoldianae ad 44. *parentum*, unde *parentium* prodiit. Vid. supra. Cod. Venet. post *ita hi*. TZSCHUCKE. Lego: *Pocula inimicissimorum capitibus expoliunt*; reliqua invectitia sunt. Neque enim Essedones pocula ex parentum capitibus expoliunt, sed simulacra faciunt, ut ex Herodoto [4, 26.] dictum est, et supra in Tauricae mentione. PINTIANVS. Delet haec Pintianus. Non recte. Equidem retineo auctoritate MS. codicis Parisini, ut Essedonum mores cum Scytharum componantur. Ipse etiam Mela sup. paullo (ne longe exempla petantur) in rem praesentem veniet, ubi de Essedonibus, parentum capitibus pocula fabricantibus. Et sic fere Solinus [c. 20. f. 15.] bona fide exscripsit: *Scytharum interius habitantium asperior ritus est. Specus incolunt, pocula non ut Essedones, sed de inimicorum capitibus moliuntur; amant proelia; interemtorum cruorem ex vulneribus ipsis bibunt; numero caedium honor crescit, quarum expertem esse apud eos probrum est; haustu mutui sanguinis foedus sanciunt, non suo tantum more, sed Medorum quoque usurpata disciplina. Bello denique, quod gestum est Olympiade nona et quadragesima, anno post Ilium captum sexcentesimo quarto inter Alyattem Lydum et Astyagem Mediae regem hoc pacto firmata sunt iura pacis.* Haec ille. SCHOTTVS. Ex Solino recte etiam tuetur integritatem loci Salmasius p. m. 135. et refutat Pintianum. Quod de poculis monet ex Herodoto Pintianus, supra iam expositum est.

§. 13. *Anthropophagos)* Vnus Vossii Codex, Vindob. ed. 9. *androphagos*; ex reliquis, vitiose tantum, Gud. Rehdiger. *antropophagos*; Lipſ. *antropofagos*; Pariſ. 2. *Antopophagos*; Pariſ. 3. *Andropophagos*. Poſt Vindobon. *apparantur*, Rehdiger. *hoſtium ſcultibus*. TZSCHVCKE. Cum haec ad verbum ex Herodoto [4, 106.] deſcripſit Mela, et *Anthropophagos* a Mela dictos ipſe Herodotus *Androphagos* vocet, quemadmodum et ipſe Mela lib. 3. c. 6. ſic hic etiam eſſet legendum. CIACCONIVS. *Apud Anthropophagos*. Ita libri veteres. In uno tantum codice reperi *Androphagos*, quod verum puto; et ſic hoc ipſo loco Herodotus. Sed alterum quia uſitatius, repoſuiſſe videntur librarii. VOSSIVS. Verum quidem eſt apud Herodotum (vid. 4, 18. 102. 106. 125.) ſemper dici *Androphagos*; neque tamen, quod Voſſius ſaepe contra alios monet, invitis Codicibus, certe plerisque iisdemque melioribus, ad idem verbum adigi poteſt. Tum, niſi traditam librarii hanc formam accepiſſent, et probaſſent, alteram aeque mutaſſent lib. 3. c. 7. in. Accedit, quod promiſcuus eſt utriusque uſus etiam in Graecis. Sic apud Palaephatum c. 4. Diomedis equi vocantur ἀνδροφάγοι, qui in indice capitis ſunt ἀνθρωποφάγοι, ut apud Apollodorum 2, 5, 8.

Melanchlaenis) Lipſ. *Melanclenis*; Cibin. *Melanchenis*; Pariſ. 3. *Melandenis*; Vatic. 3. Prag. *Melanolenis*; Pariſ. num. 6834. *Melano Laenis*; Gud. *Melanohlaenis*; Venet. *Melanoblenis*; Pariſ. 2. *Melanoblaenis*; Rehdiger. *merclanoblaenis*; Voſſius ex quibusdam exemplaribus (an MSS. neſcio) adfert *Melanopharis*; in ed. 23. cum Vaticanis conlata notatum inveni *Melanochlaenis* et pallidiori atramento adpoſitum *Melanopharis*. Edd. 1. 2. 9. 11. 13. *Melanopharis*; 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 15. 17. 20. 23. *Melanclaenis*; reliquae *Melanchlaenis*, Camerte duce. TZSCHVCKE. Librarii *Melanopharos* in *Melanchlaenos* reformarunt, neſcientes hos

populos recte quoque Μελανοφάρους posse nominari. In quibusdam exemplaribus diserte ita scribitur. Herodotus [4, 20. et alibi] tamen et alii Melanchlaenos vocant, excepto Ammiano Marcellino lib. 31. [c. 2. cf. 22, 8.] qui *Melanchitonas* eos appellasse videtur, non Melanchlaenos, ut vulgo; vetus quippe lectio est *Melanchinas*, nisi eum *Melanchimos* potius scripsisse existimemus. VOSSIVS. Mirum, quod primae editiones exhibent *Melanapharis*, cum nostri codices alterum, etsi vitiata forma, ut supra 1, 19, 14. adferant. Vossii enim exemplaria de iis editionibus intelligo. Neque tamen suo arbitrio egisse videntur. Tum vero alterutrum fuit ex glossa, ita tamen, ut, cum plerique Codices *Melanchlaenis* velint, id utique praeferri debeat. Accedit, quod ita eos vocat etiam Herodotus, ex cuius fontibus rivos suos ducit Mela. Lectionem in Ammiano a Vossio notatam ignorant aliorum Codices. Post Vindob. habet *vestis est*.

Neuris) Rehdiger. *Neuruis;* Vatican. 3. Prag. Venet. *statutum;* Paris. 3. *statim*, ut edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 11. 12. 14. 16. 18. 22. et Vadianae aliquae. Reliquae *statum*. Lips. in margine rubro colore: *Non creditur; fabula est*. TZSCHVCKE. *Statum annis singulis* legendum videbatur ex Herodoto. [4, 105.] Sed quum Solinus [20. f. 15.] vere, *Neuri*, inquit, *statis temporibus in lupos transfigurantur, deinde acto spatio, quod huic sorti attributum est, in pristinam faciem revertuntur*, addere non ausim; sed id significare videtur *statum*. CIACCONIVS. Leg. coniicio *annis singulis* ex Herodoto. [c. l.] SCHOTTVS ad verba §. 11. *ut illa durant*, et ad *Geographica Herodoti*. Si Herodotum sequamur, legendum erit *singulis annis*. Nihil tamen hic mutandum esse existimo; nam, ut saepe diximus, non unum sequitur Herodotum. VOSSIVS. In Herodoti loco notato legitur ἔτεος ἑκάστου ἅπαξ et ἡμέρας ὀλίγας, unde pro *aestatis temporibus* in Solino c. 20. f. 15.

Salmasius p. m. 132. emendat *statis temporibus*. Mela vero, quod hic et alibi notatur, non solum alios sequitur, sed et dubia et arbitraria auctoritate Herodotum reddit. Ceterum contra pro *statim* Cod. Lugdun. in Orosio 6, 1. p. 370. Haverc. habet *statutum*. De mutatione verborum *status* et *statutus* exempla multa conlegit Drakenb. ad Liv. 39, 13, 8. et quos memoravit.

si velint) Prag. *se velint*. Post Cod. Ciaccon. *omnium Scytharum Deus* ex glossa.

ei pro —) Lips. Cibin. Gud. Rehdiger. Prag. Vindob. ut quaedam edd. veluti 1. 9. 21. 35. Reinoldianae *et*; pro *simulacris* quaedam ex veteribus, etiam Vinetus, *simulachris* more prisco, at pravo, quia ex supinis in *tum* formatur *crum*, ut *fulcrum*, *lavacrum* et similia. *Ei* magis facit ad concisam Melae brevitatem, in primis cum *et* proxime subsequatur.

cinctoria) Vossiani Codd. *cinctoria* et *tinctoria*. Lips. Ciaccon. Gud. Zalusc. Augustinor. Vindob. Rehdiger. Paris. 1. 3. *tentoria*; Venet. Vatic. 3. Havn. Prag. *cinctoria*; Vatic. 1. Cibin. *tinctoria*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. reliquae *tentoria* ad Vossium, qui reposuit *cinctoria* cum ceteris praeter Reinoldium, qui retinuit *tentoria*. TZSCHVCKE. *Cinctoria)* Plin. 7, 7. [s. 5.] *Tu, cuius semper cinctoria est mens*. CIACCONIVS. *Cinctoria* habent multi libri veteres, et ita omnino rescribendum fuit, ut observatum iam Salmasio [ad Solin. c. 20. s. 15. p. m. 132 sq.] et ante illum Ciacconio. In aliis *tinctoria*, quod licet in quibusdam exstet glossariis, ineptum tamen erit vocabulum, si pro acinace accipiatur. Rectius aliae glossae *tinctoria*, βάμματα interpretantur; *cinctorium* vero παραζώνιον. Apud Plinium lib. 7. c. 7. ita lege ex omnibus libris veteribus: *Tu, cuius semper cinctoria est mens*. *Mens cinctoria* idem, quod apud Terentium

[Phorm. 5, 7, 71.] *gladiatorius animus.* Quae vero *cinctoria* vocat Mela, ea ἀκίνακας vocat Herodotus. [4, 62.] Ammianus Marcellinus libro 31. [c. 2. f.] gladium simpliciter nominat. *Gladius barbarico ritu humi figitur nudus, eumque ut Martem regionum, quas circumcircant, praesulem verecundius colunt.* Sic lege ex Codice Vaticano. Porro non tantum arma, quibus accingimur, verum etiam pars illa corporis, qua cingimur, Marti olim dedicabatur. Nempe ut caput Iovi, pectus Neptuno, aliis vero Diis aliae corporis partes fuere consecratae, sic Marti ζώνη, pars illa, qua cingimur. Noti sunt versus illi Homerici de Agamemnone [Il. 2, 478.] Ὄμματα καὶ κεφαλὴν ἴκελος Διῒ τερπικεραύνῳ, Ἄρεϊ τε ζώνην, στέρνον δὲ Ποσειδάωνι. VOSSIVS. Salmasius ad Solin. c. l. ubi de huius loci lectione pluribus disseruit, inter *tinctoria* et *cinctoria* fluctuatur, tandemque hoc praefert. Nempe *c* et *t* saepe commutari constat, quod in hoc ipso verbo evenisse apud Isidorum in glossis ordo elementaris evincit. Vid. Drakenb. ad Sil. Ital. 14, 6. et quos laudat, et Wernsdorf. in excursu 7. ad Tom. 3. Poet. Lat. minor. p. 514. Sic 2, 6, 9. *cingente* et *tingente.* Sic 1, 17, 3. in libris *Ceos* pro *Teos.* Ex aliis auctoribus, qui hunc morem adtigerunt, nihil ad veram lectionem efficias. Nempe Herodotus 4, 62. tantum habet ἀκινάκην σιδήρεον, qui sit Martis simulacrum. Et sic Solin. c. 20. f. 15. tantum *enses* commemorat. Confirmant idem et alii apud Lindenbrogium ad Ammianum c. l. quibus addi potest Lucianus in Iove Tragoedo cap. 42. ubi narrat, ἀκινάκῃ sacrificasse, omninoque acinacem coluisse tamquam Deum, quem et iurasse adparet ex eiusdem Toxari cap. 39. Vid. quos ibi adlegat Reitzius. Aliunde igitur Mela eam vocem addidisse vel ex suo depromsisse videtur. Iam vero si delectum instituas, *tinctoria* remotum est et sensu insolito huc referatur; *tentoria* non tam arte cum ensibus cohaerent, et tum potius arma vel castra dixisset; restat *cinctoria,* quod verbum ad enses proxime

pertinet, ac facile transire potuit in notius *tentoria.* Conf. quae de h. v. disserit du Fresne in Glossar. Latin. sub h. v. Tum *cinctoria* de bellicis etiam vestimentis et tegumentis dici et intelligi possunt. Post pro *feriunt* Paris. 1. Cibin. Rehdiger. ed. 1. *ferunt;* ed. 29. *fuerunt.*

§. 14. *Terrae lute)* Paris. 2. Prag. *terrae latent.* Post Vatic. 3. Prag. Havn. *ob cedentia;* Lips. *ob exedentia;* Rehdiger. omittit *suas,* et deinceps adfert *nusquam vero ad.*

usque adeo) Prag. *usquam steriles;* particula *adeo* abest a Gud. Voss. 2. 4. Perizon. A. Gronov. Vatican. 3. Prag. Rehdiger. At Voss. 1. Cibin. *usque eo steriles;* Lips. *usque eo ita steriles.* Eadem vero forma utitur noster in duobus locis, quae A. Gronovius notavit. Lib. 1. c. 16. *genus usque eo quondam armorum pugnaeque amans, ut aliena etiam bella mercedibus agerent;* lib. 2. c. 5. §. 6. *usque eo solitus insurgere, ut se ipse non capiat.* Eodem modo variatur apud Veget. 1, 20, ubi pro *usque eo* recentiores codices *usque adeo* habent, quod et notatur a Cortio ad Sallust. Catil. c. 49. f. Vid. et Oudendorp. ad Hirtii B. Afr. cap. 56. in. ubi alia exempla huius formae *usque eo, ut* — reperiuntur. *Vsque adeo* ita ex usu linguae poni videtur, ut diversarum rerum tempus denotet; *usque eo* earum consecutionem. Ita vero praeferendum sit ex MSS. optimis *usque eo, ut* — Particulam *ut* omisit Vindob.

ut qui habitant) Si Herodotum [4, 61.] sequitur, scripsit, *ut qui sacrificant.* Eruditus lector arbitrabitur. SCHOTTVS *ad Geographica Herodoti* p. 349. in ed. A. Gronovii 1748. Herodotus tantum hoc narrat, ossibus victimarum ignem ab iis ali, pro quo Mela omnino *ossa* dixit. Vulgata omnium librorum lectio nexui etiam est accommodatissima, altera remotissima.

CAP. II.

Codices et pleraeque editiones, vetustae in primis, continua serie hoc caput superiori adnectunt. Ed. 5, paragraphi signum adponit; 10. in margine habet *Thracia*, quam vocem post Camers, Vadianus, Olivarius, cum suis, Schottus aliique praeponunt vel cum vel sine adiecto capitis numero; 11. *de Thracia c. 2.* inscribit. Vinetus hinc cap. 9. exorditur.

§. 1. *Thracia*) Cibin. Vindobon. *tracia*; Rehdiger. *tracya*, librariorum more. Tum Gud. *ea quae*; Cibin. *est que a P.* Pro *fronte* Prag. *fonte*, uti Cibin. infra, et alibi alii codices; *penitus* abest in Vindob. et Cibin. scribit *inmissa*. Pro *Illyricos* Rehdiger. *hyllíricos*; Prag. *ylirícos* et, ut fit, libri etiam aliqui *illiricos*. At Cibin. dat *Illyrios*, recte, quod et ex eo recepi; postea ita iam Vinetum dedisse intellexi. Nempe *Illyrii*, qui pro ipsa regione, ut alibi dicuntur, proprie et antiquo more sunt populi, Graecis Ἰλλύριοι, cum *Illyrici* possint esse Romani vel alii, qui in Illyrico agunt. Sic *Illyrius* exercitus et *Illyricus* vere discrepant, de quo monuit Oudendorpius ad Sueton. Aug. c. 19. praeter alios. De ipsa utriusque vocis crebra commutatione disseruerunt Heinsius ad Claudian. in Eutrop. 2, 216. p. 126. Drakenborch. ad Livii epit. 20. in. Oudendorp. c. l. et ad Frontin. 2, 5, 11. et quos producunt. Hinc *Illyriis terris* malunt in Propertio 2, 13. in. pro *Illyricis*, etsi passim viri docti alteram formam intactam dimiserunt. Sic vero 2, 3, 12. *Illyrios* notat Ciacconius pro *Illyricos*. Cf. ad 2, 3. extr.

qua latera —) Vindob. Gud. Rehdiger. *que latera*, et sic edd. 1. 9. *quae latera*. Tum Vindob. Gud. Vatic. *histro*; Rehdig. *hystro*; Vinetus *Histro*. De adspiratione supra dictum ad 2, 1, 8. Post Vindob. *con-*

tingit, quae variatio in hac forma passim notata est, et alibi infra obiicitur.

mari) Cibin. *mare*; Vindob. Rehdiger. *proprior*. Vid. ad 2, 7, 18. et 3, 6, 1. et passim alibi.

eorumque;) Τὸ *que* omittit ed. 13. Pro *feruntur* Vindob. Gud. Rehdiger. et edd. 12. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *feruntur*. Huc spectare videtur Ciacconii nota: alias *feruntur*. Inde edd. 17. 20. *malignae*, Post Vindob. *raro usque ad*; Rehdig. *tollerat*; Vindob. *quidem eius*; Prag. *vitemque*. Ad verbum *frequentius* manus docta in exemplari edit. Paris. 1539. 8. quo usus sum, adscripserat: *al. infrequentius*. Non male, quia sic fit progressio et subiecta rem augent. Attamen bene habet lectio vulgata omnium librorum, si aliorum testimonia audimus. Sic Eustathius ad Il. 9, 72. Thraciam πολύοινον vocat, et ad Il. 23, 230. p. 1409. in. Basil. eius εὐφορίαν κατ' οἶνον praedicat. Athenaeo. 1, 24. p. m. 31. etiam est ἡδύοινος. Vid. Schraderus in observ. 1, 1. et 4. Nota sunt, quae Homerus Il. 9, 72. narrat, etsi Koeppen. ad Homer. T. 3. p. 12. malit de Lemno intelligere ex Il. 7, 467. et Eustathius de locis Thraciae obiectis. Hinc Bacchi sacra ibi celebrata, Thracum vinolentia commemoratur, de qua vid. Staveren. ad Nepot. 7, 11, 4. et Harduin. ad Plin. 14, 28. s. 22. Plura Vol. 2.

obiectu) Cibin. *obiecta*; Prag. ridicule *fraudium*; idem post *circuere*; Cibin. Gud. Rehdiger. Vindobon. et edd. 1. 13. *arguere*; 2. *arquere*.

alit, non ad —). Rehdiger. *alit non aspera tamen*; post idem *asper indecens*; Vindob. *et indecens*. Pro *asper* cod. Ciaccon. *dispar*, et pro *sint* Cibin. Rehdiger. edd. 1. 2. 9. *sunt*.

Paucos amnes) Venet. *Paucos habet amnes*; Vatic. Gud. *amnis*. Pro *evadunt* Venet. cum edd. 15. 17. 20. 23. *evadant*. Recepta aliorum lectio brevitati Melae eſt accommodatior.

Hebrum — Strymona) Variatur in ſcriptura nominum, tum in particulae et uſu. Cibin. *Hebron et neſton*; Venet. Prag. *Hebron et Neſton*; Gud. *et neſcon*; Vindob. *et neſtron timena*; Cibin. Gud. Rehdiger. *Strimona*; Pariſ. 2. *Stimona*. Edd. 21. 28. *Haebrum*; 1. 2. 3. 4. 9. 21. 22. Vadianae poſteriores (nam prima *Strymona*) et forte aliae *Strimona*. Tò *et* ante *Neſton* omittunt edd. 16. 18. 21. 22. 24. 25. 28. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Voſſius, (et cum eo, puto, Pariſienſes) I. Gronov. in ed. 40. addunt antiquiores aliae, quae tamen viciſſim ignorant ante *Strymona*, uti 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 15. 17. 20. 23. cum Cibin. Gud. Lipſ. Alii habent, habent etiam ex edd. geminatum 13. 19. et inde ab ed. 41. praeeunte I. Gronovio reliquae. TZSCHUCKE. Nolui negligere copulativam, quae exſtat in MSS. I. GRONOVIUS. Non abhorret haec repetitio, de qua ad 1, 19. in. a Melae conſuetudine.

Haemon) Cibin. *hemora*; Gud. Rehdig. Vindob. *hemona*; Lipſ. *Emona*; Prag. *Hemon Rhodopen* omiſſo *et*; Vatic. 3. longius aberrans *Hebrum Rhodopen*. Edd. 1. *Emona*; 2. 9. 11. *hemona*; 3. 4. 5. *haemona*; aliae monente Hermolao Barbaro *Haemon*. Poſt Cibin. Vindobon. *rodopem*; ed. Saling. 1538. *Rhodopan* ex vitio; Prag. *horbelon*. Primum nomen, quod et *Emus* ſcribit Boccatius de montibus h. v. ex codicibus cum adſpiratione melius efferri volunt viri docti. Vid. Waſſ. et Gottleber. ad Thucyd. 2, 96. Oudendorp. ad Lucan. 3, 192. Verheyk. ad Eutrop. 6, 10. ſ. 8. in. et quos commemorat. Errat tamen, quod Berkelium ad Stephan.

p. 64. leni spiritu in Graecis praeferre scribit, immo contra ex caussa nominis a Gr. voce αἷμα, quam iactat Apollodor. 1, 6, 3. Valet huc Theocriti idyll. 7, 76. locus a Cellario in Orthogr. Lat. p. m. 244. et in Geogr. ant. 2, 15, 30 excitatus, ubi legitur μακρὰν ὑφ' Αἷμον, non ὑπ' Αἷμον.

coetu) Vossi optimus, uti monet A. Gronov. ad 2, 1, 9. et Cibin. *coitu*; cf. ad c. 1. [illegible]

ex quis) I. Gronov. ex suo et Mediolan. A. Gronov. ex plerisque notant *e quis*; addo ex meis Lips. Gud. Prag. Vindob. et edd. 1. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 19. et interiecto quidem spatio iterum praeeunte Reinoldio 43. 44. etiam Norimbergensis. Kappius bis *ex quis*; Cibin. *et quis*, quod utroque trahi potest. Edd. 15. 17. 20. 23. *e queis*; 16. 18. 21. 22. 24. 25. 26. Vadianae, pleraeque Olivarianae, etiam Vinetus et Schottus *e quibus*; 33. 39. 40. 41. 42. *ex quibus.* TZSCHVCKE. Cum hoc modo [*e quis*] toties alibi malit loqui Pomponius, cur id nunc negligitur? Vtique cap. 3. huius libri *queis ut fibris incisa.* Supra praeced. cap. *quis singuli* et saepius. I. GRONOVIVS. Cum tot libri veteres malint *e quis*, retinendum censui. De forma *quis* vid. ad 2, 1, 2. et Corte ad Sallust. Iug. 80, 5.

Haemos) Ita potiores Codd. tantum aliqui, ut Rehdiger. ex more *hemos*; Venet. *hermios*. Edd. maluerunt *Haemus* ad Reinoldium usque, qui sequente A. Gronov. ad edit. 44. aliisque reposuit *Haemos*. Praestat etiam ideo haec forma, uti iam monuit A. Gronovius, quod ea paullo antea usus est.

ex summo vertice) Vatic. 3. *summo vertice* sine *ex*; Prag. *e vertice*; Gud. omisit *vertice*. Ante Gud. Prag. ut alibi *Eusinum*; Cib. *hadriau*; Vatic. *Hadriam*;

Vindob. *andriam.* Edd. 1. 9. 11. 13. *Hadriam.* Praeposui adspirationem, de qua ad 1, 3, 3.

§. 3. *praediti et*) Gud. *praedicti.* Τὸ *et* abest in edd. 16. 18. 22. Vadianis, etiam 30. 32. 37. Saling. 1538. Habent cum aliis et MSS. 21. 28. concinniori notatione. Ante Vindobon. *habitat,* et *aliisque tantum.* Post Vatic. Lipf. Gud. Rehdiger. Cibin. (*patissimi*) *paratissimi ad mortem;* Prag. *montem.*

Getae utique) Cibin. *Ghetae* facta distinctione maxima; Rehdiger. *Gethe* — TZSCHVCKE. Haec verba haud dubie vacant. Vide Solinum de Thracia cap. 16. f. 10. CIACCONIVS. Nempe Solinus hoc Thracibus omnino tribuit, adiicit tamen aversa Haemi parte habitasse Moesos, Getas, Sarmatas, Scythas, quae ferme ducta sunt ex Plinio 4, 18. f. 11. Monuit etiam Olivarius, ab omnibus Getas ultra Danubium positos fuisse a Romanis Dacos dictos. Plinius 4, 25. f. 12. Sed et illos quondam Rhodopen incoluisse narrat Dio Cassius lib. 51. c. 22. ita, ut Dacos, sive Getae ii sint, sive Thraces, ab iis Thracibus derivet, qui in illo monte olim consederant. Thracum etiam ἀνδρειοτάτους et δικαιοτάτους dicit Herodotus 4, 93. Cf. Strabo 7. p. m. 210. f. 303. et alia Vol. 2. Praeterea omnes Codices ista habent verba, nec ab oratione Melae recedunt.

perficit) Paris. 2. *efficit;* Cibin. *proficit opinione.* Mox Venet. Lipf. Prag. *alii putant redituras;* Prag. *adeuntium;* Gud. *abeuntium;* Voss. 1. *redeunt,* quod notante A. Gronovio probaverat Oudendorpius; equidem in hoc nexu probare non possum.

alii, etsi — transire) Cibin. *alii cesi non redemit, non extingui tamen, ad beatiora tr.* In Vatic. 3. Paris. 1. 2. 3. Gud. Rehdiger. Prag. verba *non exstingui tamen* desiderantur.

alii emori) Lipſ. *alii mori*; poſt Vindob. *melius eſt*; Rehdiger. omittit *eſſe*.

lugentur) Prag. *lugent*; Havn. *vigent*; Vindob. neglexit *puerperia*, et Prag. pro *natique* dedit *namque*. Idem poſt cum Vatic. 3. *luxuque* pro *luſuque*; de qua commutatione ad 1, 19, 10. dictum. A voce *funera* c. 11. ducitur in ed. Vineti.

§. 4. *Ne feminis —)* Vindobon. *Non feminis*. Poſt Cibin. Vatic. Lipſ. Gud. Rehdiger. Prag. *animus eſt*. Sed numeroſiorem ſonum adfert vulgata lectio.

votum eximium) Sed Noſter. 3, 5. *Id eis funus eximium eſt*. Forte igitur *funus* aut *fatum* legendum. CIACCONIVS. Sed ſic tollit gratam orationis varietatem et incrementum. Spectant etiam huc ſequentia et adiuvant. Poſt pro *quia* ed. 2. poſuit *quare*, et τὸ *ſunt* omiſit Vindobon.

iudicaturos) Cibin. *iudices*; uti et notatum a Voſſio ex libris quibusdam et in varr. ed. 27. Sed haec potius eſt explicatio vocis alterius. Dedit tamen Vinetus.

Moribus datur) Forte leg. *amoribus*. CIACCONIVS. Suſpectum mihi ſemper de mendo, et ex ora in ſeriem irrepſiſſe, vel ex ſequentibus nata non ſuum tenere locum credidi. An ad *decus* pertinet? Ne, Suada quidem perſuaſerit; niſi forte *a maioribus datur* ſcribit Mela. Polyhiſtor autem c. 16. [ſ. 10.] de Thracum moribus: *Virgines*, inquit, *non maribus nubunt, ſed praemiis*. Hinc forte natum gloſſema, ſed a coniectura tantum mea, non ἀπόδειξις. Mox enim de moribus: *Vtrum fiat ex ſpecie et moribus cauſa eſt*. Melae ſenſum Solinus [cap. 16. ſ. 10.] calluit, et hariolandi ars valet; quovis

pignore deposito leg. contenderint: *Vb antistat specie et moribus, cara est.* Quod si non impetro, aliunde huc irrepsisse efficiam. SCHOTTVS. *Moribus datur* rectum est et probum. Iudices decus istud, ut mulieres una cum viris suis sepeliantur, tribuunt non formae vel gratiae, verum moribus, nempe prout quaeque erga maritum se gesserit et morata fuerit. VOSSIVS. Recte, cui Burmannus postea ad Servii verba ad Virgil. Aen. 5, 95. *Fuit haec maiorum consuetudo* Schotti emendationem astrui posse putavit. Sensus hic est: Secundum mores a iudicibus sententia fertur. Mores autem de bonis moribus et honestis saepe ponuntur. Vid. Gronov. observatt. 1, 23. p. 192. Burmann. ad Ovid. Trist. 5, 6, 45. maximeque in feminis laudantur. Vid. Gronov. 1, 16. p. 133. c. l. Si, quod videtur, Herodotum et hic expressit, ita ille 5, 5. ἥτις αὐτέων ἐφιλέετο μάλιστα ὑπὸ τοῦ ἀνδρός. Solinus c. l. *quae feminae tenaces fuere pudicitiae;* et sic postea *castitas* notatur. Cf. de eodem more Cicero Tusc. Qu. 5, 27. Valer. Max. 2, 6, 14. Ita vero etiam concise 1, 12, 4. *situs efficit.* Infra *probae* vocantur a Mela. Non igitur erat, cur haec verba suspecta haberet Schottus, qui etiam minutioribus literis distinxit in editione. Nec magis bene sequentia emendavit. Vtriusque loci vulgatam lectionem ex usu aliorum Melaeque brevitate contra Schottum adseruit Gronov. in observatt. 1, 16. p. m. 133 sq.

in hoc contenditur) Τὸ *in* excidit in ed. 21. Ciacconius coniicit legend. *hoc conceditur.* Languide, si connexa perpendas. Cum hic Mela aperte paullo copiosius istam disceptationem persequatur, reddidit vocem praecedentem *certamine.* Offendit forte *in*, cum alias, ubi contentionis caussa indicatur, addi soleat *de.* Sed si nolis eodem sensu hic dictum, possis *hoc* in accusativo intelligere, et explicare *propter hoc,* *hoc consilio,* quam vim passim habet particula *in,* de qua Dukerus ad

Elbr. 4, 7, 13. Burmann. ad Valer. Flacc. I, 317. Sic Graeci εἰς τοῦτο. Servius ad Virgil. Aen. 5, 55. ubi hunc morem adtigit, solito usu dixit: *Inter quas de hoc erat magna contentio.*

Maerent aliae) Cibin. Rehdiger. Vindob. ed. 1. *merent.* Tum pro *aliae* Cibin. Lipf. Parif. 1. 2. 3. Gud. Rehdiger. Prag. puto etiam ex filentio Vaticani Venet. Havn. cum edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *alii*; Vadianus nexu fenfuque poftulante pofuit *aliae*, nempe coniuges, quia fingulis plures funt. Idem poft monendum, ubi iidem libri dant *eos* pro *eas*, qui error ex hoc fonte fluxit. Pro *efferunt* Parif. 2. *afferunt*; Vindob. *defferunt.* Vatic. 3. Prag. et Parif. 2. ante dictitant omittunt *ut*; in ed. 10. *dictant*; Vindobon. *facto* pro *fato*; Rehdiger. *pafcifci*; pro *pugnae* ed. 25. *pugna*, uti ed. an. 1552.

manent dominas) Duplex hic in utroque verbo fertur variatio. Octo MSS. A. Gronovii, Vatic. Parif. 1. 3. Cibin. Lipf. Gud. Prag. Rehdig. Vindob. Venet. Havn. et edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus *manentque* ad Voffium, qui adpenfum *que* primus eiecit; nam Schottus alia omnia fubftituit, de quo poft. Tantum Prag. *manemque.* Poft Vatic. Lipf. Rehdiger. Gud. Prag. Vindob. et edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. *dominos*; (17. 20. divife *domi nos.*) Parif. 1. 2. 3. Vadianus cum fuis 21. 23. 24. 25. reliquae *dominas*; Voff. 1. *manentque domu proci*; Cibin. *manentque domus proci*; Schottus dedit *moerendo minus profici*; denique pro *proci* Parif. 2. Prag. *parci.* TZSCHUCKE. Dixi in Scholiis in Aegypto provincia [ad 1, 9, 9.] legendum hic effe *moerendo minus profici.* PINTIANUS. Hunc locum, qui nullum habebat fenfum, nos coniectura

tantum restituimus; ego nescio quomodo haec verba quadrant cum praeteritis, nisi dicamus depravatam fuisse scripturam. Nam lectio habebat: *Moerendoque minus proficere.* Depravatio hoc modo facta est: *Manent* pro *moerendo, minas* pro *minus, proci* pro *proficere.* Dissolverant enim moerendo in partes, *moeren* et *do*; et hoc modo locus erit integer, et sententia erit aperta. Ita enim exponetur locus: *Dictitant eas moerendo minus proficere.* Si cui forte non arriserit mea opinio, afferat meliorem, et habebimus illi gratiam. OLIVARIVS. *Manentque dominas proci.* Sic vulgo legebatur. Doctiss. Pintianus vestigia veteris scripturae sagaciter odoratus veram lectionem eruit et tamquam exsculpsit: *moerendo minus profici,* ut ad c. 9. lib. 1. ingenue testatur, homo integerrimus, cuique tuto fides haberi vel iniurato possit. Olivarius tamen Valent. hanc sibi lectionem vindicavit: *moerendo minus proficere.* SCHOTTVS. Frigida est coniectura Pintiani. Alii tamen sibi attribuere emendatiunculam hanc tamquam bellam conati sunt. Sed sane non illi in Pintianum fuere iniurii. Vti paulo supra copula illa finalis redundat, ubi legiter *paratique* pro *parati,* sic et hic eadem est abiicienda, et legendum: *manent dominas proci.* Sic quoque nonnulli Codices. VOSSIVS. *Manentque* merito suspectum habet Oudendorpius, qui non sine acumine legendum existimabat: *manent quoque domi eas proci;* eamque Clar. Viri coniecturam firmat scriptura Voss. 1. *manentque domu proci.* I. GRONOVIVS. Cum *dominos* quorundam librorum facile coarguatur, tum difficile videtur, reliqua constituere, in quibus caecum vitium latere puto. Nescio enim quid oratio hiulci et incompositi habet. Sed sine clarioribus codicum vestigiis nihil tentari aut profici potest.

Nupturae) Eiecit Vossius, quem secutae sunt edd. 40. 41. 42. Agnoscunt tamen illud verbum omnes MSS. et edd. vetustae. Tantum Vatic. 3. et Prag. *viris*

nuptui traduntur, quod etiam ex optimo Codice notavit Vossius. TZSCHVCKE. In optimo codice legitur *nuptui traduntur*. Sane alterutrum irrepsit vel, quod magis existimo, utrumque. Procul dubio ita scripserat Mela, uti edendum curavimus. VOSSIVS. Non video, cur ad glossas hoc verbum ablegetur, cum ad novam narrationis partem Mela progrediatur, ni plura, quae intelligi ex nexu possunt, velis eiicere. Post in Vatic. 3. *ducendae* abesse notatum inveni.

vaeneunt) Vindob. Prag. *veniunt*. Edd. 6. 7. 8. *venerunt*; reliquae, uti alii codices, aut *veneunt*, aut, in quibus recentiores edd. *vaeneunt*. Sed melius per simplex *e* in antepenultima scribi monuit Gesnerus in thes. L. L. sub. h. v. docuitque ex lapidibus Cellarius in Orthogr. Lat. p. m. 379. Attamen sic et vulgo *venalis* et cognata scribunt.

ex specie) Cibin. *hoc ex specie*; Prag. *probe formosique*; idem *que habeant*; Cibin. Gud. edd. 9. 11. *queruntur*. De emendatione loci a Schotto proposita dictum est supra. *Queruntur* libri quidam noto errore.

Vini) Vatic. 1. *viri*; Vindobon. *ignotum est*. Ed. 13. *circumcident*. Ceterum a voce *Vini* caput 12. incipit Vinetus.

simul ebrietati) Leid. Voss. 3. Prag. Vindob. Gud. et ex silentio Vaticani, Venet. Havn. *similis ebrietati*, uti edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. et reliquae ad Vossium *similis*. Ille ex codice optimo, quem dicit, posuit *simul*, et sic ex meis Lips. Cibin. Rehdiger. et ex silentio Paris. 1. 2. 3. Vossium secuti sunt ceteri. TZSCHVCKE. Alioqui legendum *simul ebrietate* i. e. *simul cum ebrietate*. Vide avum ad Senecae Troadas v. 1046. et Viros doctos ad Nemesiani Cyneget. v. 158. Supra

lib. 1. c. 18. pro *incendio similis* Voss. 1. exhibet *incendio simul.* A. GRONOVIVS. *Simul* etiam supra c. 1. adfert Cibin. quas voces et alibi commisceri adparebit ex iis, quae notavit Drakenb. ad Liv. 6, 25, 10. 10, 28. in. Ita *simul* pro *similis* Cod. Leidens. ap. Iustin. 4, 1, 16. notante Boxhornio, *similiter* pro *simul* MS. Boecleri apud Nepotem 16, 5, 1. Si *simul* legeris cum Vossio, quod iam recte A. Gronovius monuit, *ebrietate* substituendum erit, ex linguae usu, qui ablativum postulat, uti docent exempla ablativi manifesta, et adiecta passim particula *cum*, quae in priori forma subpleri debet. Plura praeter commemoratos dabit Burmann. ad Valer. Flacc. 4, 88. et quos produxit; item Drakenborch. ad Liv. 1, 31, 3. 8, 31, 7. Quae notavit Burmann. ad Ovid. Fast. 1, 567. et Amor. 1, 4. in. dativum potius spectant, quem et a Latinis addi voluit ex Graeca ratione in ἅμα, ὁμοῦ; adde ὁμῶς; sed iam Vechnerum in Hellenol. p. m. 380. reprehendit hoc nomine Heusingerus. Tum vero *ebrietati*, quam tamen formam omnes exhibent libri, mutandum est. Quo quidem remedio non opus est, si cum plerisque legas *similis*, cum omnibus *ebrietati*. Accedit, quod hoc commodum sensum praebet non solum, sed et magis consilio Melae accommodatum. Ebrietas enim vinum spectat, hilaritas illi similis eius inopiam seminibus ingestis et nidore subpletam. Nec hilaritas ebrietati perpetua comes est, sed eam praecedere solet. Forte sic dixisset potius: *simul hilaritati ebrietas.* Omnino autem, ni fallor, Mela hoc vult, hilaritatem contingere, qualis solet ebriorum ex vini largioribus haustibus hominum, effusa et insolens. Adiuvat hanc lectionem et qualem ipse invenerit expressam declarat Solinus c. 16. s. 10. *Seminis nidore perculsi pro laetitia habent imitari ebrietatem sensibus sauciatis.* Herodotus 1, 202. in simili narratione dicit, μεθύσκεσθαι τῇ ὀδμῇ, καθάπερ Ἕλληνες τῷ οἴνῳ; et post ἐς ὄρχησίν τε ἀνίστασθαι καὶ ἐς ἀοιδὴν ἀπικνέεσθαι. Agatarchides de mari rubro

c. 13. p. 31. (Hudf.) de Ichthyophagis: κεῖται ὑπερ-γέμων καὶ δύσπνους, ὥστε εἶναι τρόπον τινὰ παραπλήσιον τῷ μεθύοντι τὸ βάρος. Vtriusque autem vocis confusio facile orta est ex compendio fcribendi *fil'* et *fiml'*, unde et *fimul* poftea et *fimilis* exiit. Vid. etiam de eo Gronovius in diatribe in Statium c. 61. p. 397. Quibus rationibus motus reduxi prifcarum editionum lectionem *fimilis ebrietati.* Poft Prag. facili lapfu *nitore contigit.* Ante etiam Rehdiger. *hylaritas* et *hebrietas.*

§. 5. *Iftro)* Cibin. Gud. Prag. Vindob. *hiftro*; Rehdiger. *hyftro*; Venet. *hiftros*; Lipf. *hyftròrum.* Sic deinceps iidem MSSti eodem modo adfpiratione praefixa, de qua ad 2, 1, 8. et fupra initio huius capitis. Adhibuit hic Vinetus. Tum inverfo ordine Cibin. Vatic. Prag. *eft proxima.* Dubium, quid in hoc nexu fit praeferendum.

a Milefiis) Parif. 1. 2. 3. Lipf. Bonon. Rehdiger. Vindob. Gud. Prag. et edd. 1. 3. 4. 5. 9. 11. *Malefis*; Cibin. Vatic. 1. 3. *Mallefis*, omnes autem omiffa *a*, quod et ab omnibus fuis abfuiffe fupra notabat ad 1, 11. f. Oudendorpius. Editiones reliquae *a Milefiis* praeter 13. in qua abeft *a*. Totum autem hunc locum fic effinxit cum Pintiano Schottus: *Iftro proxima eft Iftropolis, deducta a Milefiis: deinde Galatis* — TZSCHVCKE. Sribendum *a Milefiis deducta Galatis* [immo *Calatis* ex ed. 1493.] ex Plinio, [4, 18. f. 11.] Strabone, [7. p. m. 220. f. 319.] Ptolemaeo. [3, 10.] Quod autem lib. 4. Plinii diximus Megarenfium coloniam ab Ovidio fignificari [adde potuiffe ex ed 1493.] *Calatin* illo verfu: [Trift. 1, 10, 39.] *Et quos Alcathoae* [h. *Alcathoi*] *memorant a moenibus ortos*, revocamus in dubium, quando Pomponius Milefiorum coloniam fuiffe *Calatin* hac parte fcribat. BARBARVS. Nemo fcribit *Calatin*, Ponti urbem, a Milefiis deductam, imo

Strabo, [c. l.] gravissimus auctor ab Heracleensibus deductam tradit. E contrario Istropolin urbem sive Istron (nam utroque modo dicitur) Milesiorum esse coloniam Strabo, [c. l.] Herodotus, [2, 33.] Plinius [c. l.] affirmant. Palam ergo est, ut pleraque alia, sic haec quoque verba transposita esse, et quod Aristidi, ut aiunt, dandum erat, datum esse Lysimacho. Lege igitur: *Istro proxima est Istropolis a Milesiis deducta: deinde est Calatis.* Hermolaus non potuit ex hac nassa exire. PINTIANVS. Praepostere haec vulgo collocata postliminii iure in veterem sedem reposita sunt. SCHOTTVS. Alii *Calatin* Heracleotarum faciunt coloniam. Ovidius in Tristibus, [c. l.] cum illos ab Alcathoi moenibus ortos dicit, Megarensium facit coloniam. Sed non dubito ex hoc loco, quin etiam aliquando Milesiorum fuerit. Vrbes istae Ponticae saepe mutant colonos suos, et modo ab his, modo ab illis captae et deductae fuerunt. Quum Milesii illam tenerent, aliud videtur habuisse nomen. Plinius [c. l.] *Namque Thracia altero latere a Pontico litore incipiens, ubi Ister amnis immergitur, tres pulcherrimas in ea parte urbes habet, Istropolin Milesiorum, Tomos, Calatinque, quae antea Cerastis vocabatur.* Ita constituendus totus ille locus, qui vulgo inquinatissimus est. *Acervetis* vocabulum nihili est. Libri veteres scribunt *cervetis*, quod corruptum ex Κεραΐτις. Sic nempe vocabatur Calatis, cum ea Milesii potirentur. Causa nominis exinde, ut arbitror, quoniam Mileti locus erat sacer Κεραιστὶς vel Κεραστὶς dictus a fixis illic ab Apolline arietum cornibus, ut Etymologici Magni auctor et alii testantur. Ab hoc autem loco coloniae suae nomen primum indidere Milesii. Calatidis nomen recentius et ab Heracleotis ortum, postquam illi eo misere colonos regnante apud Macedones Amynta, ut testatur anonymus de Ponto Euxino, [p. 12. Hudf.] quem pueri olim in lucem dedimus. VOSSIVS. Recte monuerunt, in primis Pintianus, non Milesiorum, sed Heracleensium coloniam ferri, veluti a Strabone.

Idem adfirmat Memnon c. 22. apud Photium p. 721. At haec ad discrepantes potius auctorum narrationes reiicienda arbitror, quam mutanda, nec veri specie carent, quae conquisitis operose adiumentis ad stabiliendam hanc Melae opinionem adtulit Vossius. Denique alium etiam auctorem nobis nunc quidem incognitum sequi Noster potuit. Tò *a*, quam abesse et hic malit Oudendorpius, expulisse videntur librarii post factam verbi corruptionem, quod *Malesis* urbem crederent, cui in hoc nexu praeponi illud minime posset. Sic supra 1, 19, 12. *a Themistagora Milesio deductum oppidum.* Reliqui igitur eam voculam ab aliis praemissam.

Calatis) Mediol. Voss. 1. Cibin. Vatic. 1. Varr. in edd. 27. 29. *Callatis*; Venet. *Calathis*; Paris. 1. 2. Gud. Prag. Havn. *Calatis*; Rehdiger. Lips. Paris. 3. *Galatis.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schottus *Galatis*; Vinetus, Vossius cum posterioribus *Calatis.* C et G ut saepe commutari invicem notum est, sic et idem alibi huic nomini accidit, veluti in Eutropio 6, 10. s. 8. et Sexto Rufo c. 9. ubi multi libri dant *Galatia.* Idem fere (*Gallatia*) ex Latina Ptolemaei versione 3, 10. notat hic Ciacconius pro *Callatia*, cum in Graecis apud Bertium quidem exstet Καλλατία, etsi aliae editiones, veluti Argent. 1520. in utraque lingua exhibent Κάλλατις et *Callatis*, illudque etiam dat codex Coislinianus, notante hic Abr. Gronovio. Ita in Diodoro 20, 112. Γαλατία, quod servavit adeo Wesselingius, etsi in notis probat Palmerii emendationem Καλατία, pro quo tamen malit Καλλατία. Nempe duplex frequentatur nominis terminatio, duplex etiam in medio consonantis literae usus, cum alii per simplex *l* scribant, duplex alii praeferant. Illud observatur in Strabone 7. p. m. 220. s. 318 sq. Memnone c. 22. ubi etiam MS. per *G*, Arriano in Illyr. c. 30.

Stephano h. v. auctore anonymo Ponti Euxini p. 12. Hudf. Plinio 4, 18. f. 11. Ammiano 27, 4. Duplex dant Scylax p. 29. Hudf. Scymnus Chius fragm. v. 15. Procopius de aedificiis lib. 4. f. Suidas, Etymol. M. h. v. Geogr. Ravennas 4, 6. tab. Peuting. 8. Sed quod maxime huc valet, duplex *l* confpicitur in numis, quos producunt Rafche in Lex. num. T. 1. P. 2. p. 263. et Eckhel in doctrina num. P. 1. Vol. 2. p. 13. Quare etiam in aliis auctoribus, ubi codices variant, geminationem literae eius, vel reddiderunt in ipfo contextu, vel in notis probaverunt viri docti, veluti Wefseling. ad Antonini itiner. p. 227. et ad Hieroclis Synecdem. p. 637. idemque ad Diodor. c. l. Valef. ad Ammian. c. l. Atque ita fcribendum effe in auctore anonymo Ponti c. l. docet Scymnus Chius, ex quo ille fua petiit; docet item in Stephano literarum feries. Equidem fic in Strabone pofui fuffragante etiam ibi Cod. Mofc. Ad duplex *ll* fpectant etiam loca auctorum, in quibus vitiofe Καλλαντιανοὶ, veluti Diodori 19, 73. 20, 25. vel Κάλλαντρα Arriani in periplo Ponti p. 24. Hudf. et *Scallatin* apud Plin. c. l. in MS. quem hic A. Gronov. confuluit. Sed et in aliis nominibus, veluti *Bardyllis*, fimilis variatio notatur. Repofui igitur et hic *Callatis*, quod poft confirmatum vidi in defcr. numor. vett. Lipf. 1769. 4. ubi p. 29. in duobus diferte legitur Κάλλατια et Καλλατιανων.

Tomoe) Parif. 3. Bonon. *Tritonice*; Prag. *Grithonice*; Parif. 2. *Tritonicae*; Lipf. *tritonioce*; Parif. 1. Gud. *tutonice*; Rehdiger. *tuthonice*; Vatic. 1. Cibin. Vindob. et quem fe infpexiffe adfirmat Holften. ad Ortelium p. 197. *tutomoe*; Voffii codices optimi, uti ipfe adfirmat, *tum Tomoe*. Edd. antiquae omnes cum Vadianis, Olivarianis et Schotto *Tritonice*, ut et habuiffe videntur conlati reliqui MSSti; Vinetus dedit *Tomae*, Voffius cum ed. 40. poft ceteri *Tomoe*. TZSCHUCKE. *Tritonice*.

Legendum forte *Calatis et Tomi.* CIACCONIVS. *Tritonice.* Monſtroſum vocabulum. Lege *tum Tomoe.* Sic optimi codices. Non potuit tam notam praetermittere urbem, quae ſemper cum Iſtropoli et Callati coniungitur. VOSSIVS. Mirum eſt, quod Pintianus, alias ad emendationes pronus, vocem *Tritonice* intactam reliquit, licet vitium ſubeſſe ſenſerit, cum poſt *Caria* deinceps ſequi voluerit omiſſis his verbis: *Eſt Tiriſtris*, de quo in proxima nota. Ortelius in theſauro Geogr. ſ. v. *Tritonice*, cum omnes in hoc tractu Tomos commemorent, aut corruptam lectionem, aut unius loci ſynonyma eſſe exiſtimat. Prius tamquam verius ſtatuiſſet, ſi aliorum librorum lectiones cognitas habuiſſet. Nempe ad veram et nativam lectionem proxime accedit *tutomoe*, in quo *tu* adhaeſit pro *tum*, neglecta, quod ſaepe accidit, lineola transverſa, quae *m* ſolet reddere. Tum librarii, qui *Tutomoe* unum vocabulum idemque nomen urbis putarent, praemiſerunt et poſteriores inde effinxerunt *Tritonice*, quae nusquam eſt terrarum; ad quam tamen transitum monſtrat Cod. Gud. Hinc vero adparet, *tum Tomoe* Melae manum referre in Graecae etiam formae uſu. Etſi igitur veram lectionem jam vidit Ciacconius et poſt repetiit Voſſius, *Tomoe* tamen magis probandum quam *Tomi.* Aliam totius loci emendationem propoſuit I. Gronovius ad Scylacem in Geogr. ant. p. 158. *In litoribus Iſtro proxima eſt Iſtropolis. Tomos deinde a Mileſiis deducta, Calatis et Stratonice et portus Caria et Tiriſtris promuntorium.* Quippe hunc verum ordinem Geographicum et veram lectionem exiſtimat. At ut alia invertit, ſic alia inſerit, immo obtrudit libris invitis. Recepta lectio ex ſuperioribus, ni fallor, ſatis vindicatur.

portus Caria) Ita omnes libri praeter Prag. in quo legi *Carra.* Bochartus tamen in Chanaan 1, 10. f. malebat *portus Cariae*, quia in Arriani periplo Ponti p. 24. Hudſ. ſit λιμὴν Καρῶν· porro legatur: ἡ γῆ ἐν

κύκλῳ τοῦ λιμένος Καρία κλήζεται. Vtrumque legitur etiam in anonymi periplo Ponti p. 12 sq. Hudſ. *Mutatio* quidem illa etſi omnino reiicienda non videtur, admitti tamen non debet, cum aliunde nihil ad eam ſtabiliendam adferri poſſit, et talia nomina varie in ſimili nexu efferantur. Forte terra illa et portus idem nomen habuerunt. Nempe, quod hic notavit Voſſius, Θρακία Καρία commemoratur a Pauſania 6, 12. in. quod explicat, ubi illum locum reddidit Suidas ſ. v. Ἱππόμαχος [non Ἱππόδαμος] ἡ ἐν Θράκῃ Καρία, etſi Palmerius in exercitt. in auctorr. Gr. p. 406. malit: ἐν τῇ τραχείᾳ Καρίᾳ, Ortelius in theſ. Geogr. h. v. ad Cariam prope Ceramicum ſinum referre, quia ſcilicet Ceramus a Pauſania ibi ponatur. Cf. Vol. 2. *Portum Cariam* habet etiam ex noſtro, opinor, Boccat. de maribus ſ. v. *Euxinum.*

Tiriſtis) Libri fere omnes Voſſii, Vatic. 1. 3. Pariſ. 1. 2. 3. Prag. Rehdiger. Venet. Havn. *Priſtis*; Gud. *priſcis*; Cibin. *preſthis*; Vindob. *piſtris*, quod et ex ſuo codice notat Holſten. ad Ortel. p. 194. et habet Boccatius c. l. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Piſtris*; reliquae cum Vadianis, Olivarianis, Vineto, Schotto *Tiriſtris*; Voſſius et ceteri *Tiriſtis*. TZSCHVCKE. *Piſtris*. Scribendum *Tiriſtris* ex Ptolemaeo. [3, 10.] BARBARVS. Totum hunc locum ſic lego: *Iſtro proxima Iſtropolis a Mileſiis deducta. Deinde eſt Calatis: Eſt portus Caria: Eſt Tiriſtris promontorium*, qua dixi figura. PINTIANVS. Ante Hermolaum legebatur *Piſtris*. Hoc promontorium Strabo lib. 7. [p. m. 221. ſ. 319.] videtur appellare Κητίριζις ἄκρα. Ptolemaeus [c. l.] Τιρίστρια. At in Latino *Tiriſtris*. Legendum forte apud Strabonem καὶ Τίριστρις ἄκρα. CIACCONIVS. Vera lectio eſt *Tiriſtis*, non *Tiriſtris*. Sic quoque legunt vetuſti codices Ptolemaei Τιρίστις, uti iſtic docuimus. VOSSIVS. Certe in Ptolemaeo libri editi variant. Nam ed. Argent. a 520. habet Τιριστὴ, Bertius Τιριστρία; Τιριστροῖς cod. Coislin.

notante Wesselingio ad Anton. itin. p. 228. Si urbs Τιριστίπολις vel Τιριστή, nam variatur, apud Ptolemaeum c. l. etsi a promontorio remotius prope Danubium ponitur, inde nomen traxit, τὸ r videatur esse intrusum in *Tiristris*; magis tamen valeat, quod ignorant vetusti codices a Vossio commemorati. Facit etiam huc vulgata Strabonis lectio, de qua vid. c. l. nec abnuunt MSSti nostri potiores. Denique aliae aliorum formae, de quibus Vol. 2. sine r adparent. Quare Vossianam lectionem servavi. Post Rehdiger. dat *promuntorium*, ut fit alibi probantibus quibusdam viris doctis. Cf. ad 1, 5, 2. Pro *accipit* Vindob. *accepit*, et pro *praetervectos* Prag. *praeteriecto*. Cibin. *quos preteruectos*.

Phasiaco) Cibin. *Phasiacum*, forte quod *adversus* praepositionem putaret librarius; Venet. Havn. et edd. 7. 8. 15. 17. 20. 23. *Phasiacos*; Prag. *Phasiachos*; in aliis recte *Phasiaco*. Verba *et nisi amplior* — *Anchialos* exciderunt ex Prag.

similis. Fuit) Vetustae editiones ad Vossium alterum vocabulum praecedentibus dabant; ille primus, monente quidem dudum Pintiano, ad sequentia protulit rectius. Ita etiam infra ad verba *magna Apollonia* interpungi iusserat Schottus, etsi in contextu priorem distinctionem reliquerat, quam etiam a codicibus quibusdam, veluti Cibin. Gud. Lips. probatam fuisse ex litera maiuscula in voce *Hic* agnovi. Neque tamen sibi constitit Schottus, dum supra ad verba *deducta a Milesiis* scripsit: Iovem lapidem iurare liquet scripsisse Melam: *similis fluit*; quasi de mari aut flumine Mela exponeret; quem quidem etiam ideo reprehendit I. Gronovius in observ. 1, 16. f.

Bizone) Cibin. *bizonem*; nempe sequens *m* adhaesit; Venet. *Bezone*; Lips. *binome*. Post Vindobon. *intercedit*. Aperta sunt omnia.

Crunos) Vatic. 3. *crumos*; Vindob. *crunnos*. Post pro *urbes* edd. 11. 12. *urbs*.

Dionysopolis) Cibin. Gud. Vindobon. Lipf. et ed. 14. *dionisiopolis*; Rehdiger. *Dyonisiopolis*. Edd. 1. 2. 9. *dionyssiopolis*; 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 13. 15. 17. 20. 23. Vadianus, Olivarius cum suis, etiam Vinetus *Dionysiopolis*; Schottus, monente Pintiano, Vossius et reliqui *Dionysopolis*. Alii codices cum suis edd. consensisse videntur. TZSCHVCKE. Scribendum verbis permutatis et alia orthographia: *Est portus Crunoe. Dionysopolis. Vrbes Odessos* etc. more, quem diximus, inculcatis duobus eiusdem urbis nominibus. Nam *Crunoe* et *Dionysopolis* eadem est Stephano, qui disiunctim Διονύσου πόλιν nominat, ut Κωνσταντίνου πόλιν. Coniunctim autem *Dionysopolin* Ptolemaeus, [3, 10.] Arrianus, [in periplo Ponti p. 24. Hudf.] Appianus. [in Illyr. c. 30.] In Plinio [4, 18. f. 11.] utrumque nomen corrupte scriptum invenio. PINTIANVS. Nihil mutandum, cum Crunon a Dionysopoli distinguit. Portus enim Dionysopolitarum Κρουνοὶ proprie vocabatur, aberatque aliquantum ab urbe. VOSSIVS. Nomen urbis et alibi corruptum prodiit. Sic Boccatius c. l. *Dionisiopolis*; Peuting. tabula 8. *Dyosinopoli*; Theophanes in Chronogr. p. 151. (Venet.) Διονυσσόπολις, uti ante Wesseling. in Hieroclis Synecd. p. 637. Sed plerique recte *Dionysopolis* etiam ex Latinis, uti Plinius c. l. adeoque Geogr. Ravenn. 4, 6. quam scripturam comprobant etiam nummi cum epigraphe Διονυσοπολειτων in descr. numor. vett. Lipf. 1796. 4. p. 30. Nempe ει et ι variat in multis nummis, in eadem etiam forma. Tum recte Pintiani emendationem reiecit Vossius. Nempe Mela aperte portum ab urbe distinguit, simulque declarat, portum urbis pristinum nomen servasse, ipsam urbem mutasse.

Odessos) Vatic. 1. Cibin. Lipf. Gud. Vindobon. Parif. 2. Rehdig. et edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Obdessos*;

6. 7. 8. 10. 15. 17. 20. 23. *Oddeſſos*; aliae recte *Odeſſos*, uti iam voluerat Hermolaus Barbarus. In Gr. antiquis Ὀδησσός, quod et in numis legitur.

Meſembria) Gud. *Meſambria*; Rehdiger. *Maſembria*; Pariſ. 2. *Meſembra*; Cibin. et edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. aliaeque *Meſſembria*; Voſſius, ni fallor, primus dedit *Meſembria* et hinc reliqui. Vno *ſ* exhibuit etiam Boccatius de maribus ſ. v. *Euxinum*, et praeferunt auctores Graeci, etiam poſterioris aevi, cum numis. Vid. Eckhel in doctrina num. P. 1. Vol. 2. p. 35. ſ. Probat etiam Ovidius Triſt. 1, 10, 37. Gudiani codicis forma numis etiam adſtrui poſſit, nempe ex diverſa dialecto. Vid. Deſcr. numor. vett. Lipſ. 1796. 4. p. 61. et Raſche in Lex. num. T. 1. P. 3. p. 557 ſqq.

Anchialos) Vatic. 3. Pariſ. 3. *Achialos*; Ciacc. Gud. *Anchiales*; Lipſ. *ancialos*; Rehdiger. *anchyalos*. Editiones cum aliis codicibus *Anchialos*, forma uſitata, etſi etiam Ἀγχιάλη reperitur, de quo Vol. 2.

intimo in ſinu — Apollonia) Cibin. *intimo ſinu*, uti etiam ex vetere codice notavit Ciacconius. Poſt Havn. *flexu angulum*; Pariſ. 2. *flexum angulum*; Lipſ. Gud. Prag. *flexu*; Rehdig. *angulos*. Pro *magno* Cibin. Lipſ. Gud. Prag. Pariſ. 1. 2. 3. Vindob. et conlati alii, ut editiones, *magna*; Voſſius poſuit *magno*, quem imitati ſunt ceteri. Ipſum urbis nomen varie immutatur. Pariſ. 1. 2. 3. Lipſ. *Apolophania*; Vatic. 1. Prag. *Apollophania*; Cibin. *aphollophania*; Gud. *apolophonia*; Rehdiger. *apollophania*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Apollophania*; 10. *Appolonia*; 12. 18. *Appollonia*; in reliquis, ni fallor, omnibus exſtat Apollonia. TZSCHVCKE. Scribendum *Apollonia* pro *Apollophania*. BARBARVS. *Magna Apollonia)* Scribendum videtur *magno* potius, quam *magna*, ut referas ad *angulum*, non ad *Apolloniam*,

quam nemo, (quod occurrat,) in hoc tractu *magnam* appellat. Angulum vero ſtatim ante dixerat ampliorem altero oppoſito in Colchis. PINTIANVS. *Atque ubi — finit.*) Supervacanea et indecens repetitio. Dixit enim ſtatim ante: *quod praetervectos alter Ponti angulus accipit.* Monſtratur, inquit, finis alterius Ponti flexus et alter anguli. Satis exprimitur verbis illis: *et intimo in ſinu.* Itaque aut ego coniectura fallor, aut multa hic verba redundant, legendumque omnino ſic: *et intimo in ſinu Apollonia.* Reliqua delenda. IDEM. Lege *magno*, ut ad *angulo* referatur, non ad *Apollonia*, quae non magna fuit. CIACCONIVS. An ferri poteſt *magna?* An potius *magno* legendum. SCHOTTVS. In voce *magna* inveteratum haerere vitium, diſcitur ex Boccatio c. l. qui *magnam Apolloniam* ex Noſtro etiam vocat. At recte illud abſterſerunt viri docti et ſubſtituerunt *magno*. Erroris cauſa latet in vicino verbo. Quod vero hanc narrationem magna ſui parte truncavit Pintianus, fecit id quidem ſuo more, minus tamen hoc recte. Si enim adtenderis, Mela hic progrediendo perſequitur alterum hunc Ponti flexum, ut tres eius partes primam, (*accipit*) mediam (*intimo in ſinu*) et finem (*finit*) deſcribat. Ex quo adparet, utique haec invicem discrepare, nec contra libros mutilanda eſſe.

Recta) Capitis 13 initium hinc facit Vinetus. Poſt Vindobon. *nixi quod*; Prag. *forme media*; Venet. *ferme et promontorium.*

Thyniam) Cibin. *tymiam*; Rehdiger. *thynnian*; Lipſ. Gud. *tinniam*; Vindobon. *thimina*; Pariſ. 1. *tranian*; Prag. *Tramiam*; Vatic. 3. Venet. Havn. *Tramam.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Thimniam*; 6. 7. 8. 10. 12. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schottus *Thinniam*; 13. Vinetus, Voſſius, 40. 41. 42. *Thynniam*; poſt praeeunte

Reinoldio *Thyniam*. TZSCHUCKE. *Thimniam*) Scribendum *Thinniam* ex Plinio, [4, 18. f. 11.] Ptolemaeo [3, 11.] ceteris. BARBARUS. Ptolemaeus *Thiniada* vocat cum unico *n*, adstipulante etiam Arriano, [in periplo Ponti p. 24. Hudf.] nisi quod cum *y* scribit primam, et litus non promontorium facit, Stephanus quoque *Thynias* profert. Sicque scribendum in Mela, quicquid dicat Hermolaus. PINTIANUS. *Thimniam* etiam refert ex Nostro Boccatius c. l. Θυνιὰς autem, uti iam notavit Pintianus, scribunt fere auctores Graeci, etiam Strabo 7. p. m. 221. f. 319. Apollon. Rhod. 2, 485. 673. Scymnus Chius v. 727. et ex eo auctor peripli Ponti p. 15. Hudf. Ita et hodie legitur in Plinio c. l. et sine dubio Θυνιὰς pro Θινιὰς leg. est in Ptolemaeo. Minus hinc etiam recte geminata consona Burmannus dedit in Valer. Flacco 4, 424. *Thynnaea litora*, quod nec metrum cogebat, uti docent Apollonii loca, itemque in Ovidio Trist. 1, 10, 35. *Thynniaci sinus*. Pro *Thyniam* scribendum videatur *Thynian*, ut ratio formae constet. Quod enim Schol. Apollonii ad 2, 674. et antea monet, Θυνίαν pro Θυνιάδα barbari dicebant. At, quia a recto casu Θυνία derivari potest Θυνίαν, rectum illum casum statuamus, unde in obliquo Latinis formatur *Thyniam*, ut ab *Acherusia*, *Acherusiam*. Sic *Demetriam* a *Demetria* videntur derivasse librarii 2, 3, 6. etsi ibi gravior dubitatio obiicitur. Cf. ad 2, 3, 9. et 1, 19, 7. Post Cibin. ignorat vocem *vocant*.

et incurvis — urbesque) Tò *et* omittunt Ciaccon. et Rehdiger. Pro *obtenditur* edd. 30. 32. *ostendit*; 37. *obtendit*; Cibin. *ostenditur*. Post Vindob. *urbes* omisso *que*. Addunt tamen alii codices cum edd. vetustis. Vadianus dedit *urbemque*, in prioribus quidem editionibus, eumque secutus cum suis et Schotto praeeunte ed. 24. Olivarius. Posteriores Vadiani itemque 30. 32. 37. *urbem*. Post revocata est vetusta lectio et

ſervata. Tantum Reinoldius *urbes* ſine copula reddi voluit. TZSCHVCKE. *Et* redundat. CIACCONIVS. Lege: *exit, incurvis litoribus* et cet. SCHOTTVS. Si *et* et *que* retinueris, hiulca erit oratio et ſublata conſecutio, certe in hoc nexu ex utraque particula eruta languebit. Aut igitur eiiciendum eſt *et*, aut *que*. Illud malim cum viris doctis, tum ob bonorum Codicum auctoritatem, tum, quod Mela, ubi eiusmodi exceptionem aut moderationem inſerit, primariae ſententiae clauſulam ſubiecto verbo conficit. Facilius etiam τὸ *et* ex praecedente *exit* adhaerere, facta mutatione levi, potuit, quam poſtea *que*. *Exit* igitur aperte refertur ad *promontorium* et *obtenditur* priorem ſententiam conficit, ut ſenſus inde exſiſtat, quem Ciacconius expoſuit; ora recta, ſi promontorium exceperis, non procedit a ſeptentrione in auſtrum, ſed obtenditur curvis alterius lateris litoribus. Poſt Gud. *ſubſtinet*.

Halmydeſſon) Pariſ. 1. 2. 3. Venet. Lipſ. Gud. Rehdiger. Vindob. *helmideſon*; Cibin. *helmiſedon*; Prag. *helindeſon*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Helinideſon*; 12. *Halmydeſyon*; 14. *Halmydeſion*; 6. 7. 8. 10. 15. 17. 20. *Halmydeſon*; 23. *Halmideſon*; 13. 19. Olivarius in ed. 25. et aliquot Olivarianae *Halmideſſon*; Vadianus cum ſuis et reliqui *Halmydeſſon*. Boccatius c. 1. *elmideſonem* vocat. TZSCHVCKE. Ptolemaeus [3, 11.] *Halmydeſſon*. Poteſt et *Salmydeſſos* ex Strabone. [7. p. m. 221. ſ. 319.] BARBARVS. *Halmydeſſon* lib. vet. per y. Ptolemaeus ſcribit Ἀλμυδισσὸς absque ſpiritu. Xenophon 6. ἀναβάσεως [c. 5, 7.] et Scholiaſtes Sophoclis Oedipo tyranno [v. 196.] *Halmydiſſus* per *i* in penultima. [immo hic Ἀλμυδησσὸς habet.] Σαλμυδισσὸς Lycophron. [v. 1286.] SCHOTTVS. Similem varietatem notaverat etiam Ciacconius, et praeterea addiderat, aliis dici *Halmudeſſos* vel *Almudeſſos*, vel *Salmudeſſos*. Quos intelligat, ignoro. In Plinio 4, 18. ſ. 11. quaedam

exemplaria *Almedessos*. Magna autem in ipsis auctoribus eorumque codicibus obversatur nominis varietas. Sic Plin. 4, 18. s. 11. *Halmydessos*; auctor anonymus peripli Ponti p. 15. Hudf. Ἀλμυδησσός. Ptolemaeus 3, 11. Ἀλμυδισσὸς ex commutatione η et ι. Reliqui Graeci, in primis antiquiores, Σαλμυδησσὸς, uti Herodot. 4, 93. Strabo 1. p. m. 34. s. 50. lib. 7. p. m. 221. s. 319. Diodorus Sic. 14, 37. Arrianus in peripl. extr. Scymnus Chius v. 723. Xenophon de exped. Cyri 7, 5, 7. etsi ibi et in Scymno variatur. Ita vero etiam producitur a Stephano, ad quem de Pinedo Halmydessos veram scripturam esse censet, quo et inclinat Cellarius 2, 15, 62. cum et alibi adspiratio in sibilantem literam convertatur. Immo Latini eam literam in multis nominibus demunt, uti docent exempla plurima, quae conlegerunt Casaubon. ad Strabon. 1. p. m. 34. s. 50. Duker. ad Thucyd. 1, 65. Vossius infra ad 3, 8, 4. Wesseling. ad Antonini itiner. p. 673. Graevius et Garatonius ad Cicer. de lege agr. 2, 19. Hic tamen *Halmydessos* tum ob similia, tum propter Codices retineri potest.

Phileas) Vatic. Paris. 1. 2. 3. Gud. Prag. *Philas*; Cibin. Rehdiger. *Phylas*; Lips. *filas*; Vindob. *phialas*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 12. 14. 19. *Philas*; 9. 11. *Phylas*; 6. 7. 8. 10. *Philiam*; 13. *Phileam*; 15. 17. 20. 23. *Philam*; Vadianus, Olivarius reliqui *Phileas*. TZSCHVCKE. Ptolemaeus [3, 11.] *Philiam*. Stephanus *Phileas*, inquit, χωρίον Βυζάντιον, unde Φιλεάτης. Aliqui *Philiam*, inquit, scribunt, nonnulli *Phineam*. BARBARVS. Legendum puto *Phrygiam* auctoritate motus Arriani in libro totiens citato, [in Periplo Ponti extr.] *Phrygiam* scribente distare ab Halmidesso 330 stadia. PINTIANVS. Varie et alibi scribitur et notatur, uti vel Stephanus docet. In Scymno Chio v. 722. occurrit Φιλίων καλουμένων ex libris, ubi Vindingius Φιλέας καλουμένη dedit, alii aliter; nostrum autem locum intelligi ex situ adparet.

In auctore Peripli Ponti p. 15. Hudſ. Φιλία eſt et Φιλέα, alterum ex vitio, etſi et prius habet Ptolemaeus 3, 11. *Philias* eſt in tab. Peuting. 8. *Filias* in Geogr. Ravenn. 4, 6. et 5, 12. Ex Cedreno [p. 354. Venet.] Φιλέα notat Salmaſius ad Stephan. h. v. Alia dabit Holſten. ad Ortelium p. 150. qui tamen falſo huc arceſſit Suidam, in quo viri, non loci nomen eſt. In Arriano aut depravationem inſigniorem tulit hoc nomen, aut aliunde alterum traxit. De utroque ibi disquirit Stuckius p. 189. Minus tamen bene l'intianus obtrudere Noſtro tentavit, ideo iam reprehenſus a Voſſio ad Geogr. ant. Gronovii p. 164.

Phinopolim) Cibin. *phynopolim*; Vatic. 3. Pariſ. 1. 2. 3. *phinopolum*; Rehdiger. *phynopolum*; Gud. *philonopolum*. Edd. 1. *Phinopolim*; 14. tamen forte ad uſum Melae accommodatius *Phinopolin*.

§. 6. *Hactenus —)* Vindobon. *hactinus Pontum — boſphorus*; hoc more vulgari. Tum edd. 9. 11. 13. *deinde et*; 30. 32. 37. *dein eſt*, quae particulae in libris etiam alibi commutantur. Cf. ad 1, 4, 3. et alibi.

Byzantium) Vindobon. *biſantium*; Gud. *bicancion*; Rehdiger. *bizantion*; Prag. *bizantino*. Edd. 1. 2. 3. 4. aliaeque *Bizantium*. Scriptura vera conſtat.

Selymbria) Gud. Rehdiger. *ſelimbria*; Venet. *ſelimbra*; Vindob. *ſalimbria*; Prag. *Felimbria*. Edd. 1. 3. 4. 5. aliaeque *Selimbria*; 2. *Silimbria*. Graecis Σηλυμβρία aut Σηλυβρία. Illud libri vindicant, et emendabat Herm. Barbarus.

Perinthos) Lipſ. *Pintos*; Venet. *Parinthos*; Rehdig. *perynthos*; Prag. *peritos*. Edd. quaedam etiam Vadianae, Olivarianae, Vineti, Schotti, Voſſii *Perinthus*. At *Perinthos*, qua forma etiam in Cdd. legitur, praeſtat.

Bithynis) Lipf. *bithunis;* Cibin. Gud. Rehdiger. Prag. Vindob. *bithinis;* Vatic. 1. *Bythynis;* Vatic. 3. *Bithynis.* Edd. antiquiffimae *Bithinis;* 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus *Bathynis;* Voffius cum reliquis *Bithynis.* TZSCHVCKE. Scribendum *Selymbria, Perinthus, Bathynis, amnesque, qui interfluunt Erginus et Atyras;* utique fi Ptolemaeum [3, 11.] fequimur dicentem: *Bathniae,* inquit, *amnis oftia, Atyrae amnis oftia, oppidum Selymbria* [in Gr. Ἀθύρα et Σηλυμβρία] *et Perinthus;* quem ordinem fere fervat et Plinius. [4, 18. f. 11.] Amnem vero *Erginum,* cuius mentionem facit Plinius, hunc intelligam, nec ne, qui a Ptolemaeo *Arzos* appellatur, oppido cognominis et vicinus *Atyrae,* non ftatuo. Nam et *Bathynias* Plinio Ptolemaeoque fluvius eft, oppidum Pomponio *Bathynis* appellatum. BARBARVS. Legendum permutatis verbis: *Perinthus, amnesque, qui interfluunt, Bathynis, Erginus et Atyras* ex Ptolemaeo, qui tamen non *Bathynis,* fed *Bathynias* nominat. PINTIANVS. Pintianus ut hoc loco medicinam adferret, verba transpofuit; quod ego corrigendi genus omnium minime femper probavi. Veteres plerique libri legunt *Bithynis,* quod probum effe exiftimo. *Bithynis* is eft, quem Appianus in Mithridaticis [c. 1.] vocat *Bithyam,* aitque Bebryces fluminis huius accolas, Bithynos femet appellaffe ab hoc fluvio, poftquam traieciffent in Afiam. Bithynis porro et urbs et flumen dicitur, quemadmodum etiam illud, quod fequitur flumen Athyras. Nam et huic cognomine adiacet oppidum. VOSSIVS. Pintiano paruit Schottus in ipfo contextu. Vrbs quidem huius nominis nusquam occurrit; neque tamen id gravem fatis caufam praebet, cur ab ordine librorum recedi debeat, cum et urbs et flumen hoc nomine effe potuerit, ut in aliis locis pluribus. De primae fyllabae fcriptura per *a* non temere monuerunt viri docti ex Plinio et Ptolemaeo, etfi fic *Bathynias* etiam fcri-

bendum videatur. At Codices constanter per *Bi* primam syllabam efferunt, quam formam forte adiuvat narratio Appiani in Mithrid. c. 1. ubi tradit, Bebryces in Thracum Bithynorum regione ultra Byzantium iuxta *Bithyam* fluvium consedisse, et ob hoc in Bebryciam reversos Bithyniam eam adpellasse. Ceterum Boccatius de maribus s. v. Propontis ita: *Silimbria, perintos, bithinum et hostia argini et atyrae fluviorum.* Pro *amnesque* Vindobon. *annesque*. Edd. 6. 7. 8. *amoosque;* Rehdiger. omittit *qui.*

Erginos) Prag. *herginos.* Edd. 7. 8. 10. 12. 14. 19. 20. 23. 24. 25. Olivarianae, Vinetus, Schottus, Vossius *Erginus.* Sed cum recentioribus terminatio librorum veterum Graeca praeferenda.

Athyras) Vatic. 3. Paris. 2. A. Gronov. Havn. Prag. *Athitas;* Voss. 3. *athiras;* Lips. Gud. Vindobon. Boccatius de fluminibus h. v. *atiras;* Venet. *athicas;* Cibin. *athyrastum* adpensa proxima voce. Edd. 1. 2. 9. *Atiras;* 3. 4. 5. 11. *et Tyras.* Pleraequae aliae *Atyras;* pro quo postea praeeunte Reinoldio A. Gronov. in ed. 44. revocavit ex libris vetustis *Athyras*, quod inde servatum est et probant auctores Graeci multi. *Atyras* tamen resedit in Plinio 4, 18. s. 11.

Rheso) Cibin. *rhesso;* Vindob. *resso;* Prag. *reso.* TZSCHVCKE. Scribendum arbitror longe diverso modo: *et Terei regia quondam arx Bizie* ex Plinio lib. 4. c. 11. [s. 18.] *Oppida,* inquit, *Selymbria, Perinthus. Intus Bizya arx regum Thraciae, a Terei nefasto crimine invisa hirundinibus.* Quorsum enim hic mentio Rhesi Tragici regis nullo, aut proelio, aut saltem scelere nobilitati. At Terei in Thracia nemo non meminit. Praeterea quum hic ex professo de Thracia agat, quid attinebat subiungere, *pars Thraciae.* PINTIANVS. Rhesi meminit, quoniam

de eius equis fatalibus apud Homerum aliosque poetas crebra mentio. CIACCONIVS. Nihil mutandum censeo, tametsi imperet Fredenandus. Straboni enim lib. 13. Geogr. [p. m. 406. f. 590.] Ῥῆσος ὁ βασιλεὺς τῶν Θρᾳκῶν celebratur, et Rhesi unda, quae apud Homerum. [Il. 12, 20.] SCHOTTVS. Recte Schottus hanc Pintiani mutationem reiicit, quae ultra terminos nimis libere evagatur.

Bisanthe) A. Gronov. ex MSS. notat *Bisalice* et *Bisalte*. Lipf. Gud. Rehdiger. Varr. in edd. 27. 29. *Bisaltae;* Venet. Parif. 3. *Bisalthae;* Vindob. *bisalte;* Prag. *Bizalte;* Cibin. *bisalite;* Parif. 2. *Bisathae*. Edd. 1. 2. 3. 4. 9. 15. 17. 20. 23. (cum Vaticanis puto) *Bisaltae;* 5. 11. *Bisalte;* 12. 14. 19. *Bisanthae;* 13. *Bisante;* 6. 7. 8. 10. *Bisantae;* 18. 21. 28. *Bisanthe;* 16. 22. 24. 25. 30. 32. 35. (in qua etiam deest *et*) 37. Vadianae, Olivarianae, Vossius et in tribus prioribus Gronovii *Bysanthe;* post cum Reinoldio *Bisanthe;* tantum Norimberg. *Bysanthe*. TZSCHVCKE. Pro *Bisalte* scribendum *Bisanthe*. BARBARVS. Scribendum *Bisanthe* per *i* ex Stephano, Herodoto [7, 137.] et Plutarcho in Alcibiade. [cap. 36.] PINTIANVS. *Bisalte* etiam hinc refert Boccatius de maribus c. l. At recte emendatum est hodieque editur *Bisanthe*. Graecis enim Βισάνθη, uti praeter memoratos Xenophonti in exped. Cyri 7, 5, 4. Ptolemaeo 3, 11. aliisque. *Bisanthe* etiam Plinius 4, 18. f. 11. Post pro *Samiorum* Havn. Parif. 2. *Sarmiorum;* Prag. *Sarnicorum*.

Cypsela) Vatic. Parif. 1. Cibin. Gud. *Gypsela;* Vindob. Prag. Rehdiger. *gipsella;* Lipf. *giphsella;* Boccatius c. l. *gipsela*, uti se etiam in vetusto exemplari (utrum edito an scripto nescio) invenisse adfirmat Surita ad Antonini itiner. p. 332. ed. Wessel. Edd. 1. 2. 9. *Gipsela;* 3. 4. 5. 11. *Gypsela;* 12. 13. 14. 16. 18.

19. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schottus *Cypsella;* aliae, olim etiam, *Cypsela.* TZSCHVCKE. Scribendum *Cypsella* pro *Gypsella.* BARBARVS. Scribo per unicum *l Cypsela* ex Stephano et Strabone, [in epitome lib. 7. p. 104. ed. Hudf. Κυψέλων πόλις] cui est etiam neutralis generis, adstipulante nomine proprio *Cypseli,* tyranni Corinthii, et eodem nomine alia in significatione; semper enim cum unico *l* scribitur. Herodotus [5, 92, 5.] certe et Pausanias [2, 4, 4. et alibi] sic scribunt. In codice quoque Salmanticensi sic scriptum invenies. Ptolemaeus, Graecus [3, 11. ubi Bertius Κύψελλα] una, et Latinus cum duplici, sed procul dubio vitiose, ut in hac parte fides habenda non sit Hermolao, qui in quarto castig. Plin. c. 11. *Cypsella* femininum putat et cum duobus *ll* scribit. PINTIANVS. Duplex *ll* habet Ptolemaeus 3, 11. Nicetas Choniates in Annal. lib. 2. p. 238. (ed. Venet.) et alibi, Plin. 4, 18. s. 11. deditque in Appiani Mithrid. c. 56. Schweighaeuserus, ubi antea Κύψελα. Plerique fere per simplex *l,* in iis etiam aliqui *Cypsala,* de quo Vol. 2. Interim vid. de variata scriptura et forma Drakenb. ad Liv. 31, 16, 5. 38, 40, 5. Wesseling. ad Antonini itiner. p. 332. et in primis Wasse in addendis ad Thucyd. 5, 33. p. 671. ed. Duker. ubi etiam de urbibus eiusdem nominis aliis. Equidem simplex *l* retinui, quod Codices praeeunt, etsi parum in hoc constantes, tum quod cognominis urbs Arcadiae sic scribitur in Thucydide et Stephano, ob nomen etiam Cypseli, a cuius posteris urbi impositum videtur. Certe Miltiades, Cypseli filius, Chersonesum Thraciam expugnavit, uti narrat Herodot. 6, 35. Denique etiam, si quando hoc nomen in versibus expressum legitur, uno *l* adparet; cf. Herodot. c. l. Avien. in ora marit. v. 527.

locus) Edd. 3. 4. 5. *lacus;* ed. Reinold. 1775. *lucus,* de qua confusione ad 1, 9, 2. et 3, 9, 2. Post Cibin. Gud. Rehdiger. Vindob. Lips. et edd. 1. 3. 4. 5.

6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. aliaeque *Grai*; Prag. *Gray*. In edd. 30. 32. excidit hoc vocabulum.

μακρὸν τεῖχος) Lipſ. *Machrontis;* Vatic. Pariſ. 1. 2. 3. Gud. Rehdiger. Vindob. *macronthios;* Vatic. 3. *acrontios;* Cibin. *cronthios;* Venet. *matronthion;* Prag. *decronticos*. Edd. 1. 2. 3. 4. 11. *macronthios;* 5. *mactonthios;* 9. *macrontihos;* 12. 14. 19. *macron thichos;* 6. 7. 8. 10. 13. aliae *macron tichos;* aliae Graecis literis, ſed et ſic paſſim vitiatae, ut 15. 17. 20. 21. τίχος; 23. 28. τᾶχος. TZSCHVCKE. *Mactonthios*) Legendum *Macrontichos*, id eſt, longum murum ex Plinio, [4, 18. ſ. 11.] Strabone, [13. p. m. 427. ſ. 621.] Ptolemaeo, [3, 11.] Stephano. BARBARVS. Haec vox etiam alibi corrumpitur. Sic Boccatius c. l. *macrontios;* tab. Peuting. 8. B. *Macronteros;* Geogr. Ravenn. 4, 6. *Macrotycios;* et 5, 12. *Macrontycos*. Ceterum Hermolaus Barbarus in ed. 1493. non *mactonthios* habet, ut A. Gronovius refert, ſed *macronthios*.

radicem) Sic MSS. A. Gronovii, quibus accedunt Vaticani Lipſ. Gud. Cibin. Rehdiger. Pariſ. 1. 3. Invertunt alii hunc locum et moleſto incremento augent. Ciaccon. *in radice montis pene inſulae L.* Venet. *in radice montis Epen inſulae;* Pariſ. 2. Prag. *in radice magna epen inſulae;* Vindob. *in radice quidem habent magnam opem* (quae vox inducta erat) *epen magne pene ſedens lyſimachia.* Edd. 1. 3. 4. 9. 11. *radicem;* 5. 6. 7. 8. 10. 12. reliquae ad A. Gronovium in ed. 42. *radice*, unde cum Reinoldio ille repoſuit *radicem*. TZSCHVCKE. Lego *et in cervice magnae peninſulae ſedens Lyſimachia. Cervices* enim appellari ſolent *iſthmi*, ſive *anguſtiae peninſularum*, ut Plinius lib. 4. [c. 5. ſ. 4.] *donec in quinque millium paſſuum intervallum exeſis utrinque lateribus anguſta cervice Peloponneſum contingat Hellas.* Ptolemaeus quoque [3, 13.] et Georgius Gemiſtus [in Graecis

lib. 1. c. 15.] *Pallenes isthmum* cervicem vocant, et Pomponius supra in Ionia [1, 17, 3.] *angustisque cervicibus reliqua extendens in latum* etc. PINTIANVS. Mirum est, Pintianum non attendisse ad verba cap. praeced. ubi describitur δρόμος Ἀχίλλειος, *terra tum longe distenta excedens tenui radice litori adnectitur.* CIACCONIVS. Frustra est Pintianus, qui *cervicem* hic pro *radice* reponit, quasi non et hoc rectum sit. Isthmo enim, tamquam radici terrae continenti adhaerent peninsulae. Graeci similiter de iis loquentes saepe utuntur vocabulo ἐρριζῶσθαι. Quin et ipse Mela superius *sic* locutus est de Achillis insula; *tenui radice terrae adnectitur.* VOSSIVS. Ita quidem noster etiam 1, 19, 2. *in cervice paene insulae sedet Cyzicum.* At contra libros nihil mutandum, cum utraque vox a Mela adhibeatur et iustae comparationi inserviat. Quod codices quidam *epen* adferunt, ortum id est ex literarum in *paene trans* traiectione. *Montis* in Ciaccon. codice peperit τὸ *m* in *radicem,* cui vocabulo illud egregie respondere putaret librarius. In aliis conspicuae laciniae ex priori confusione contextae. *In* autem in simili nexu saepe cum accusativo occurrit. Sic Frontin. 1, 3, 5. *victus in Hispaniam exercitus,* ubi Cdd. quidam *Hispania,* et Oudendorpius explicat *intra.* Sed, qui plurima huius structurae exempla congesta cupit, adeat Vossii Aristarchum de construct. cap. 75. Passeratium ad Cicer. pro Roscio Comoedo c. 17. viros doctos ad Cicer. pro Quinctio c. 5. Cellar. ad Curt. 5, 5, 10. Arntzen. ad Caton. 1, 19. p. 54. Verheyk. ad Eutrop. 4, 6. 6, 22. Schottum in nodis Ciceron. 1, 6. Havercamp ad Oros. 1, 2. p. 29. Oudendorp. ad Frontin. c. l. ut taceam alios. De variatione utriusque casus in libris cf. Staveren. ad Nepot. in Lysand. 1, 5. et quos commemorat. Garatonius etiam ad Cicer. pro Quinctio c. 30. antiquas inscriptiones ex Augusteo aevo profert ex Gorio p. 215. Sic infra 2, 6, 7. plerique *in sinum.* Idem tamen caute monet, sine causa et codicibus non esse

obtrudendum. Quorum cum hic auctoritas intercedat, intactam reliqui *radicem*.

pene insulae) Variant et hic libri, ut alibi. Dedi, quod antea feceram, *paene insulae*.

sedens) Edd. 15. 17. 20. 23. 30. 32. 37. *sedes*. Tum Gud. Prag. et edd. 2. 9. 11. *Lisimachia;* Cibin. *lysimachya*.

§. 7. *Terra)* Capitis hic 14. distinctionem adposuit Vinetus.

arctissima) Prag. *hec arct.* Cibin. *artissima;* Lips. *hinc artissima*. Edd. 30. 32. *hinc arctissima*. Particulas *hic* et *hinc* invicem commutari supra notatum est ad 1, 5, 3. Dedi autem *artissima*, (uti hic legitur in antiquitat. varr. auctorr. Lugd. 1552.) eiecto *c*, uti scribunt alibi boni codices, de quibus Corte ad Sallust. Iug. c. 52. f. Pierius ad Virgil. Aen. 1, 293. ubi et Heynius notat vitiosam scripturam, quod et fecerunt plurimi alii laudati a Drakenb. ad Sil. Ital. 7, 280. et ad Liv. 2, 34, 5. Cannegietero ad Aviani fab. 9, 1. Cf. Broukhus. ad Tibull. 1, 5, 53. Havercamp. ad Oros. 2, 12. p. 120. Harlesius ad Cellarii Orthogr. T. 1. p. 180. et ad Melam *, 1, 4. 1, 19, 10. 3, 2. f. et 3, 8, 3. Turpe adeo putat aliter nunc edere Garatonius ad Ciceron. Verrin. 1, 5. Inde vero etiam facilius perspicitur, cur tam saepe *artus* et *altus*, *artus* et *ortus*, *arta* et *alta* commisceantur, uti passim observarunt viri docti. Hinc et *arcius* pro *artius* ex eodem pronuntiationis sono Prag. 3, 8, 3.

Angustias) *Eius* addit Vindob. Post Paris. 3. *Iscinon;* Vatic. Cibin. Gud. Lips. Rehdiger. *hismon;* Lips. in margine *Hismon;* Vindob. *hiscimon;* Prag. *histinon*. Edd. 1. 2. 3. 4. 9. 11. *Iscinon;* 5. *Ischnon*. TZSCHVCKE. *Ischmon*) Scribendum *Isthmon* iisdem

auctoribus. BARBARVS. Recte, uti etiam ex hoc monito dederunt edd. 6. 7. 8. 10. 12. 13. reliquae. Atque ita etiam exhibet Venet. Post idem *frontemque;* Cibin. *fontem;* Vindob. omittit *eius.* TZSCHVCKE. Considerandum, an sit melior lectio *promontorium eius Mastusiam* ex Ptolemaeo [3, 12.] et Plinio. [4, 18. s. 11.] PINTIANVS. Quid sibi voluerit Pintianus, nescio, cum *frontem* mutat in *promuntorium. Frontes* passim vocat Mela partes illas continentis, quae maxime in mare excurrunt et prominent. Graeci μέτωπον dicunt. VOSSIVS. *Promontorium* cum Plinio vocant etiam Solin. c. 16. s. 10. et Martianus Capella lib. 6. p. 212. Et sic Lycophron v. 534. Χερσαίου κέρως, vel ut alii κέρας. Nam Μαζουσία ibi sine dubio est Mastusia. Suo autem more et modo Mela *frontem* vocat, quod aliis est promontorium, cum inde postea ad latera progrediatur, quorum unum describit ad Hellespontum, ad mare Aegaeum alterum. Sed vid. de h. v. Vol. 2. ad 1, 2. in. et de commistione *fons* et *frons* ad 1, 13, 3. Certe nimis etiam hic temeraria est Ciacconii emendatio nec ullo modo ferenda. *Isthmos* autem et alibi vitiatur, veluti apud Lucan. 1, 101.

Mastusiam) Vatic. 3. Prag. *mascusiam;* Gud. *maschusiam;* Vindob. *mascussiam;* Cibin. Lips. Venet. *masthusiam.* Graecis Μαστουσία, et sic recte editiones.

Chersonesum) Cibin. Gud. Rehdig. edd. 2. 9. *Chersonessum;* Vindob. *chersonensum;* Prag. *chersonsum.* Edd. 6. 7. 8. *chersoneum.*

memorabilem. In ea) MSS. duo Ciaccon. Cibin. Lips. Vindobon. Paris. 1. Gud. Rehdiger. Prag. puto etiam Venet. et Havn. *memorabile,* ex quibus etiam τὸ *est* omittunt aliqui, vel τὸ *In* maiusculae literae initio subiiciunt. Habent tamen *est* Gud. Prag. et videntur habuisse Vaticani. (*memorabile est.*) Chisianus, notante

I. Gronovio, *memorabilis est. In ea.* Editiones veteres pleraeque *memorabile est. In ea;* Vadianae, Olivarianae, Schottus *memorabilis est. In ea;* 13. 39. 40. *memorabilem. In ea;* post reliquae *memorabilem. Est in ea.* In ed. 23. pallido atramento adscriptum erat: *memorabilem. In ea.* TZSCHVCKE. Aldus: *ob multa memorabile est. In ea flumen Aegos.* Lego: *ob multa memorabilem. Est in ea flumen Aegos,* quia sequitur statim: *Est et Abydos. Est regio. Sunt Protesilai ossa,* consueto schemate. PINTIANVS. Interpunge: *Est in ea fl.* SCHOTTVS. Legendum prorsus, ne quid pereat: *ob multa memorabilem. Est in ea.* Sic scripsisse Melam apparet ex sequentibus. I. GRONOVIVS. Apte sic utique et concinne propter sequentia, ad quae etiam referre maluit Schottus supra ad verba *magno, Apollonia,* etsi ipse aliter edidit. Sic supra §. 5. *similis fuit. Hic Bizone,* et post in hac sectione *est* in edd. quibusdam, veluti 11. 13. 20.

Aegos) Vindobon. cum ed. 11. *egòs;* Lips. Gud. *egeos;* Prag. *Egios.* TZSCHVCKE. Huius civitatis nomen non ex parte, sed integrum transmisit ad nos Marcellinus [22, 8.] *Aegos potamos* relinquens, ut apud Graecos invenit, melius fortasse quam Pomponius Pliniusque. [4, 18. s. 11.] Praeterea legendum puto *fluvii Aegos naufragio classis Atticae insignes.* Omnes enim Graeci auctores, qui huius urbis meminere, numero pluralium vocant. Strabo, [6, p. m. 168. s. 287.] Stephanus, Plutarchus, [in Alcib. c. 36. Lysand. c. 9. et 12.] Xenophon, [hist. Gr. 2, 1, 13.] Aristoteles etiam libro primo Meteoron [c. 1.] et complures alii, quos ne in re aperta tundam, consulto praetereo, semperque praeposita dictione *Aegos.* Qua propter et hic et in Plinio libentius legerim *Aegos fluvii,* quam retro. Hermolaum autem quis non miretur, qui lib. 4, c. 11. Plinii castig. legit in Pomponio *flumen Aegon,* dubitatque, sitne *Aegon* scribendum an potius *Aegos,* quum nullus sit auctor, qui

vel somniaverit quidem hanc urbem appellari *Aegon*; sed omnes uno consensu *Aegos potami* appellent. Strabonis interpres in fine sexti nolens Plinium ac Pomponium imitari *Caprae fluvium* inepte vertit. PINTIANVS. Recte hoc quidem, si Graecos audias. Sic praeter commemoratos Polyb. 1, 6. — Diodor. Sic. 13, 105. in. Pausanias 3, 8. aliique. Attamen nec Graeci sic semper loquuntur, uti in Scylace p. 28. Hudf. Αἰγὸς ποταμὸς, nisi scribendi vitium quis putet, uti apud Herodot. 9, 118. olim sic edebatur, quod Gronovius ex MSS. ad communem aliorum formam revocavit. Sed Latini, quando Latina voce hoc nomen reddunt, *Aegos flumen* praeferunt, uti Nepos in Lysandro c. 1, 4. in Alcib. c. 8. in. in Conone 1, 2. Plinius 2, 59. s. 58. 4, 18. s. 11. diverso ordine. Vid. Oudendorp. ad Frontin. 2, 1, 18. et Staveren in indice Nepotis h. v. Quare in nostro non erat lacessendum aut emendandum, licet ex Ammiano proferatur *Aegos potamos*, usu nempe et vocabulo Graeco. Et sic fere omnes MSS. teste Tennulio et Oudendorpio apud Frontinum c. l. qui docet, aliorum olim exempla de singulari Graeco corrupta et iam emendata esse, vel emendanda, ut in Scylace c. l. idem Pintiani emendationem convincit.

insigne. Est) Edd. 13. 20. *est, et Abydo* prava distinctione, ut supra libri multi. Vindob. omittit *est*. Prag. *etiam Abido;* Gud. *abido.* Idem et Prag. *Sextos;* Vatic. *et Sestos.* Edd. 7. 8. *festos.* Paris. 1. *obiacens et Sersios Leandri nomine pernobile.* Tum praeter Paris. 1. etiam Paris. 2. A. Gronovii MSS. quinque, Cibin. Vatic. Lips. Gud. Prag. Rehdiger. *pernobile;* Prag. Paris. 2. subiiciunt etiam *est*. *Est,* atque prior praeterea *etiam regio.* Vulgata melius habere videtur, quam et exhibent quidam alii MSS. et editiones omnes. A. Gronovius subplendum putat *oppidum;* immo decepit libra-

rios vel neutrum praecedens, vel *est* sequens compendio expressum.

in qua) Cibin. *in quam*, ut edd. 30. 32. 37. Tum Rehdiger. *in qua vice Persarum.*

divisas spatio pelagoque) Stultus sensus et Mela indignus. Nam quod dividitur pelago, dividi etiam spatio necesse est. Lego itaque: *divisas Hellesponti pelago terras.* Nam et angustum mare fretumque dici etiam solet *pelagus*, ut in Hispania: [2, 6, 7.] *aperit deinde se angustissimum pelagus.* PINTIANVS. Tacitus in Vita Agricolae [c. 10.] *Britannia* [*insularum maxima*] *spatio ac caelo in orientem Germaniae, in occidentem Hispaniae obtenditur.* Vt infra lib. 3. c. 6. *Gades a continenti angusto spatio et veluti flumine abscissa.* Quid si legas: *plaga pelagoque terras.* Prudentius lib. 2. [v. 612.] contra Symmachum: *distantes regione plagae divisaque ponto Litora conveniunt.* CIACCONIVS. De hac sermonis redundantia iam superius [ad praefat.] egimus, quae non opus est hic repetere. Tantum hoc monebimus, sic quoque locutum esse Tacitum in vita Agricolae, [c. l.] cum de Britannia ait: *Spatio ac caelo in orientem Germaniae in occidentem Hispaniae obtenditur.* Male haec Lipsius corrigit. VOSSIVS. Nempe Lipsius distinctione mutata Taciti locum inlustrare studet, ut *spatio* referat ad *maxima*, *ac coelo* ad sequentia; quae quidem ratio melior est, quam explicatio Buchneri, qua *spatium* est solum, *coelum* clima. Nuperrime tamen novus editor Engelius emendavit: *spatioso intervallo*, quod non probo. *Hellesponti pelagus* vix usquam reperias. Magis adridet, si ex Latina consuetudine pro spatioso pelago exponas, vel, cum fretum tamen fuerit, forte sic augere voluit facinoris audaciam, et periculum, ut non solum spatium interiectum fuisse dicat, sed et pelagus. Ita his scriptis locum vidi etiam explicare Kap-

pium, aut certe *spatioso pelago.* Possis huc referre ex lib. 3, 5. in. *hiemes* (uti plerique legi volunt) et *rigor* i. e. *hiemes rigidae.* Pintiani tamen emendationem recepit Schottus. Pro *ausus* Prag. *ausibus.*

mirum) Deest in Gud. TZSCHVCKE. Est ludibriosae copiae parenthesis, nec potest ab dexteritate Pomponii venisse. Mihi certe in MS. [Gud.] non occurrit prima vox. Quo indicio prodit haud dubie vera scriptura: *ausus pontibus iungere, atque (ingens facinus) ex Asia in Graeciam pedes et non navigata maria transgressus est.* I. GRONOVIVS. Brevis, perspicua, et concinna est haec parenthesis, et quae totidem verbis apud optimos etiam occurrit scriptores. Gronovius tamen vocat *ludibriosae copiae parenthesin.* Quia vero in vitioso aliquo libro abest vox prima, ideo rescribit: *atque (ingens facinus) ex Asia* etc. Nihil nempe amat, nisi quod durum distortum et cacozelum sit. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Falso vitiosum librum illum vocat. Nihil restabat, nisi ut clypeum Antaei quoque diceret ab Mela dictum esse *mirum atque ingentem.* I. GRONOVIVS *in nota posteriore ad h. l.* In Gudiano MS. sine dubio prima vox excidit, quam agnoscunt ceteri omnes. Et quis ad mensurae arbitrariae modum auctorum loca redigat, nisi graviora legem ferant. At et alii passim ad rem augendam vel efficacius declarandam adiectiva similia adiungunt, nec Plautum quis reprehendit, dum Pseud. 1, 5, 97. scripsit, *mirum et magnum facinus.*

non navigata maria) Forte *non navigato mari.* Cicero de Finibus lib. 2. [c. 34.] *Vt si Xerxes cum tantis classibus tantisque equestribus et pedestribus copiis, Hellesponto iuncto, Athone perfosso maria ambulavisset terramque navigavisset.* Et paulo post: *maria pedibus peragrantem, classibus montes.* CIACCONIVS. Credidi aliquando melius legi posse *non navigato mari,*

cuius coniecturae nondum me poenitet, nec, cur poenitere debeat, video; hoc est enim pedibus transiisse. Sic hoc ipso capite de eodem Xerxis innumerabili exercitu: *et factus freto navigabili pervius*, licet ea, ut supposititia, furcis Pintianus eiicienda putet. SCHOTTVS. Melius *navigato mari*. IDEM. Neque hic quidquam mutandum. *Non navigata maria transgressus est*, simile est, atque illud Lucani [3, 244.] *duri populus non cultor Amani*. Passim tales occurrunt locutiones. VOSSIVS. Mira loquutio. Nam quod docte ex Lucano animadvertit Vossius, id huc applicari non videtur posse. Aut, si potest, aeque ad sententiam Schotti congruere potest, quam ad vulgatam lectionem. Proprie tamen non navigata maria erant ante Argo. Sed demus sane, auctorem sic scripsisse hactenus, et explicare velimus ex sententia Vossii; quo ista copula? Longe melius ea nuspiam foret. Imo debuit omitti, neque ferri ullo modo potest. Quare et Schottus nescio quid haerens in praetermissis melius censebat *navigato mari*. Quod ut fortasse melius, ita qui probabitur a Pomponio venisse? Certe enim id melius, quam Vossianum, quia particula *et* innuit hic aliquid sequi ex oppositione τοῦ *pedes*, quod sit in lectione Schotti, non Vossii; et omnino sicut prima vox *pedes*, sic et sequentibus aliquot impendendae sunt ipsi Xerxi. Ita enim solet Pomponius lib. 2. c. 7. *Continua litora et non pervium pelagus*. Et lib. 3. c. 6. *nefas et pro sacrilegio habent*. Id ergo ut sine noxa habeamus, leges post hac *pedes et non navigata maria transgressus est*. I. GRONOVIVS. Nihilo felicior est in his. Altera, quam dedimus, lectio, quae omnium librorum auctoritate fulcitur, caret inepta ista macrologia, et ne ipsi quidem displicuisset Quintiliano. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* An in meo sit inepta macrologia, docet locorum, quae citavi, similitudo et exempla collecta in nota ad Prooem. Cod. Mediolan. habet *et nonaginta maria*. I. GRONOVIVS *in nota posteriori*. Captavit auctor verbum *transgressus*,

quod non modo ad itinera pedestria usurpatum fuit, sed etiam ad navigationem. Vid. Gellius 10, 26. de h. verbo. Ideo utramque rationem proficiscendi apponit, alteram affirmativam nempe *pedes*; sed quae non sufficit, quum possit vel in *curru* vel in *equo*, tamquam oppositis modis proficiscendi, hic intelligi, unde addit *non navigatu*, quae nempe ordinaria et consueta erat ratio transeundi hinc ex Asia in Europam. I. GRONOVIVS *MS.* 2. Sensus: maria transgressus est non navibus, sed pedibus. Nihil mutandum. KAPPIVS *in indice ad v. navigare.* Sensus loci apertus est, nec tamen temere haesisse in verbis videntur viri docti. Si enim *pedes* facta obpositione illustratur, *non navigata maria* minus apte respondent; sin explicatio subest, languet particula interiecta. Praetulerim tamen emendationem Ciacconii et Schotti, quae et facilitate et loquendi usu commendabilis est. Vulgatam tamen lectionem constanter servant libri, quos et relinquere nolui, dummodo in explicatione ne arguteris et ad primam navigationem referas.

Protesilai) Vindob. *prothosilai;* Prag. *prothesolay;* Cibin. Rehdiger. edd. 6. 7. 8. 15. 17. 20. 23. *Prothesilai.* Post Vindob. *consacrata.*

Coelos) Lipf. *Schaeleos;* Vatic. 1. *Scaelos;* Vaticani alii *Scaleos* et *Sceolos;* Cibin. Vindobon. *Sceolos;* Venet. *Scaeleos;* Gud. *Scaelos;* Prag. *Scaleos;* Rehdig. *Scacalos;* Havn. *Scacleos.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Sceolos.* TZSCHVCKE: Scribendum *Coelos.* Plinius [4, 18. f. 11.] *Petenti,* inquit, *Melanem sinum portus Coelos.* BARBARVS. To *s* ex *portus* male adhaesit, et hinc depravatio secuta est. Proxime accedit verae lectioni Gud. Cap. 15. hinc incipit Vinetus.

excidio) Schottus scripsit *exscidio,* quae voces ut et cognatae alibi etiam commutantur, sensu parum aut

minime diverſo. Vid. Drakenb. ad Liv. 5, 15, 9. Bunemann. ad Lactant. T. 1. p. 114. Rhodius ad Scribon. Larg. p. 164. Burmann. ad Virgil. Aen. 4, 425. praeter alios. Infra tamen 2, 7, 9. idem cum libris poſuit *excidio claſſis Perſicae.* Et ſic ſupra 1, 7, 2. *exeidio rerum.*

et Cynoſſema) Tò *et* ignorant Vatic. Cibin. Lipſ. Pariſ. 1. 2. 3. Rehdiger. Vindob. Gud. Prag. et edd. 1. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae aliaeque cum Reinoldianis. Primus addidit A. Gronov. in ed. 44. ex Codd. ſuis (neglecto tamen Gudiano certe!) et poſt retinuit Kappius cum ed. Norimberg. Equidem tot libris, iisque optimis etiam renuentibus propagare nolui, cum et ſic porro pergat noſter. Proximam vocem varie efferunt libri. Vatic. Lipſ. Pariſ. 1. Gud. Vindob. *cinoſema;* Venet. Rehdiger. *Cynoſema;* Cibin. *cynoſenia;* Prag. *Cinoſcema;* A. Gronov. ex ſuis notat *Cynoſſema.* Edd. 1. 3. 4. 5. 12. 16. 18. 19. 21. 24. 25. et Olivarianae pleraeque *Cynoſema;* 2. 9. 11. *Cynoſenia;* Vadianae poſteriores cum ſuis, etiam Vinetus Graecis literis κυνόσσημα; 6. 7. 8. 10. 13. 15. 17. 20. 23. 35. 39. 40. 41. 42. et reliquae cum Reinoldianis *Cynoſſema.* TZSCHUCKE. Scribendum *Cynosſema,* id eſt Hecubae tumulus, Strabo, [13. p. m. 409. ſ. 595.] Plinius, [4, 18. ſ. 11.] ceteri. BARBARUS. Κυνόσσημα geminato ſibilo Thucydides [8, 104. 105.] et Graeci. Auſonius [in epitaph. heroum 25.] *Quicunque hoc noſtrum* σῆμα κυνὸς *legitis.* Solin. c. 16. [ſ. 10.] *Extra Sigaeum Aſiae, in quo tumulus eſt, Cynoſſoma dictus, Hecubae Sepulcrum, et turris Proteſilai delubro data.* SCHOTTUS. Κυνὸς σῆμα diviſe fere in Graecis auctoribus occurrit. Stephanus h. v. Κυνόσσημα. Librariorum errore ſimplex ponitur, ut in Diodoro Sic. 14, 84. ſ. Κυνόσημα, ubi alii recte habent. Sic *Cynocephalas* quidam in Floro 2, 7, 11. *Cynoſema* veteres

libri in Solino c. 16. ſ. 10. notante Delrione, Mart. Capella 6. p. 212. At multos, qui eius meminere, producit Boeſſius in miſcellan. p. 242. ſi quis conferre velit. Solent autem Graeci in huiusmodi locorum denominationibus, quae ex duobus ſubſtantivis componuntur, integra duo nomina retinere, veluti Μόψου ἑστία, Κυνὸς κεφαλαὶ, Ἡλίου τράπεζα, et alia. Vid. Salmaſius ad Solin. c. 43. ſ. 40. p. m. 586. Latini componunt ſaepe coniuncta et paullum immutant, ut *Hippocrene*. Praeſtat tamen hic Graecam rationem propius ſequi, et *Cynos ſema* ſcribere, Latinis quidem literis propter *e* in altera voce. In ſequentibus haec notata varietas: Vindobon. *ecube;* Prag. *Eccube;* Cibin. *ex frigora* pro *ex figura;* Gud. Rehdiger. Lipſ. Ciaccon. *in quem;* Lipſ. Vindob. *in qua;* Cibin. *deciderant.* Edd. 6. 7. 8. 10. *excepto.*

Madytos) Vatic. 1. Pariſ. 1. Vindob. *Macidos;* Cibin. Pariſ. 3. Varr. in ed. 27. *Macydos;* Gud. *macedos;* Venet. *eſt deinde Mathios;* Rehdiger. *Mathidos;* Pariſ. 2. *Madytos;* Prag. Lipſ. et Vatic. 3. omittunt plane verba: *Eſt Madytos — Helleſpontum.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 16. 18. 19. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schottus *Macidos;* 15. 17. 20. 23. cum Cod. Venet. *deinde Mathios;* 38. et Lugd. 1605. *Macida;* Vinetus, Voſſius ceteri *Madytos.* TZSCHVCKE. Ex Demoſthene [pro corona p. 256. Reisk.] *Madytos* legendum, non *Macydos.* CIACCONIVS. *Matydos* leg. H. Stephano [in praef.] videtur; aliis *Malidos* ex Stephano de Vrbibus. SCHOTTVS. Pro *Macido Madytum* repoſuimus ex omnibus. VOSSIVS. Neſcio, qui ex Stephano *Malidos* legere velint, cum is habeat Μαδυτὸς et Μάδυτα. Poſterius, quod hic poſuerunt duae editiones neutro genere exhibent notit. eccleſ. notante Ortelio h. v. et Holſtenio ad Stephan. p. 195. Hic Codices omnes terminationem in *os* ſuadent, quam frequentant veteres auctores; tum et

Madytos ex his et quibusdam MSS. recte receptum est. Alibi ista vox in *Abydos* transiit mutata, veluti in Livio 33, 38, 8. ubi *Madytos* reposuit primum Glareanus probantibus aliis, in Herodoto 7, 33. Tzetze ad Lycophron. v. 1432. Alias depravationes dabit Liv. 31, 16, 6. Dare etiam hoc nomen vult Gronovius Scylaci p. 67.

Eleus) Cibin. *heleus;* Gud. *helous quem;* Venet. *Eleos;* Rehdiger. omisso antea *est*, *Eleusque;* Paris. 1. 2. 3. *Eleus;* Vatic. 1. non habuit; alii cum suis. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *Helleus;* 13. *Elaeus;* 16. (Vadianus) 18. 21. 22. 24. 25. reliquae *Eleus.* Sic melius sine adspiratione, quam nec cum Graecis Latini et hic MSS. agnoscunt. TZSCHVCKE. Dupliciter scriptum invenio, sine diphthongo et cum diphthongo *ae* in secunda. Cum diphthongo scribunt Ptolemaeus, [3, 12.] Stephanus, Thucydides. [8, 102 sqq.] Sine diphthongo Strabo in selectis, [epit. lib. 7. extr.] Pausanias, [1, 34. 3, 4. m.] Herodotus, [6, 140. 7, 21. et 33. ante Gronovium] Arrianus, [de exped. Alex. 1, 11, 8. 10. olim] Xenophon, [Hist. Gr. 2, 1, 20.] Plutarchus, Philostratus, [in Heroic. praef. 3.] Demosthenes [contra Aristocr. p. 672. ed. Reisk.] et alii. PINTIANVS. Ἐλαιοῦντα et Ἐλαιοῦσσαν etiam alii veterum oppidum istud adpellarunt. Perperam tamen, cum Ἐλεοῦς verum fuerit nomen. VOSSIVS. Mutavit igitur Vossius opinionem, qui olim ad Scylacem p. 68. ed. Gronov. vellet Ἐλαιοῦς. Veteres huius oppidi scripturam variasse, satis docent loca a Pintiano indicata, quorum numerus augeri facile potest. Sic per diphthongum etiam Scymnus Chius v. 706. Harpocration p. 144. h. v. auctor. Etymol. M. h. v. Procopius de aedific. 4, 10. f. Plinius 4, 18. f. 11. Per ε Suidas h. v. Diodor. 13, 39. 49. Galen. de antidot. 1. p. 426. Basil. In aliis variant codices. Sed et docti viri in diversas abeunt partes. Alii utramque ratio-

nem adferunt, uti hic Pintianus, Cellarius in Geogr. ant. 2, 15, 34. Holsten. ad Stephan. p. 109. Harduin. ad Plin. c. l. Wesseling. ad Diodor. 13, 39. Diphthongum alii probant, in quibus Wassius ad Thucyd. 8, 103. Gronov. ad Herodot. 6, 140. Valckenar. ad 9, 116. et in primis Drakenborch. ad Liv. 31, 16, 5. Ex numis diversitas illa dirimi non potest, cum in iis non occurrat. Nam quod quidam ferunt Ἐλαιουσιων, pertinet potius ad Elaeusam, parvam Ciliciae insulam, cuius passim etiam auctores faciunt mentionem, quamquam ad nostrum oppidum retulit Gusseme in Diccion. Vol. 3. p. 124. et quidam alii. Vossius etiam hic, recte improbante contra Hermolaum Pintiano. Equidem duplicem scripturam invaluisse puto, atque sic a vulgari tantum non omnium editionum discedere dubitavi.

§. 8. *impellit*) Edd. 1. 9. *impellitur*, uti fit passim. Rehdiger. Lips. *submotas*, quod reposui; τὸ *ad* excidit in ed. Reinold. 1775.

quod Sunium) Rehdiger. *summum;* Prag. *sunnium;* Gud. *Sinusum;* Vindob. *quod vel sinum.* Tum Cod. Ciaccon. Lips. Gud. *vocant*, uti fit saepe. Sic 1, 1, 2. *nominant* et *nominantur*, ubi vide.

praevectisque) Paris. 2. *pervectis;* Paris. 3. *pervectisque;* Prag. *provectisque;* Vindob. *prevectisque;* A. Gronov. MSS. et quem se consuluisse adfirmat Oudendorp. ad Iul. Caes. de B. C. 3, 26. quibus accedit Cod. Ciaccon. et reliqui ex meis *praevectisque*, nec aliter edd. etiam vetustae, praeter 13. in qua *praetervectisque*, usque ad Vossium, qui primus ex recentioribus dedit *praetervectisque*, cum Reinoldianis ad ed. A. Gronovii 45. in qua primum rediit *praevectisque*, quod reliquae retinuerunt. TZSCHUCKE. Melius *praetervectis*, ut supra in Troade: [1, 18, 2.] *quod praetervectos sinus excipit*

non parvus; et non multo ante: [hoc cap. §. 5.] *et Tiristris promontorium, quod praetervectos alter Ponti* etc. PINTIANVS. *Praevectis* etiam legi posset, ut supra lib. cap. 2. [2, 3, 6.] *Ab eo ad Sunium tendentibus illa praenaviganda;* et cap. 4. *Hunc enim praegressos Piceni litora excipiunt.* CIACCONIVS. *Praevectisque* merito tuetur Oudendorpius ad Iul. Caes. lib. 3. de B. C. c. 26. §. 1. [et ad Sueton. in Caes. c. 37.] A. GRONOVIVS. Sic alibi etiam variatur, de quo vid. Burmann. ad Sueton. Iul. cap. 37. et Gronov. ad Liv. 24, 44. [non 44, 23.] 10. 25, 27. f. et 29, 32, 8. quos laudat Oudendorp. c. l. Ita vero saepe *praevehi* occurrit, uti apud Lucan. 7, 342. (etsi ibi Burmann. tuetur *provehi*, cum quo commutari solet) 9, 1003. 10, 308. Plin. epist. 1, 8. Tacit. Annal. 2, 6. f. Silius Ital. 5, 170. 7, 117. Claudian. de raptu Prof. 2, 122. Virgil. Aen. 7, 166. ad quae loca etiam de variatione consuli possunt viri docti. Eodem modo dicuntur *praegredi* (Mela 2, 4, 6.) *praelegere* (Germanic. in Arat. v. 357.) *praefluere* (Plin. 4, 4. f. 3. 5, 21. f. 25.) et similia. Cf. Oudendorp. ad Frontin. 2, 2, 10.

Mastusiam) Vatic. 1. Voss. 1. Mediolan. Chisl. Cibin. *Massusiano;* Voss. 5. A. Gronov. Venet. Paris. 2. *in assusia;* Prag. Vatic. 3. *in Assusia;* Rehdiger. *Massussiam;* Paris. 3. Gud. *in Assusiacum;* Vindob. *in assusiacum vel in Assusiano;* Lips. *masthusiam est sinus intrandus;* alii cum conlatis. Edd. 1. 5. 9. 11. *in Assusiacum;* 2. *in Massusiacum;* 3. 4. *in astusiacum;* 6. 7. 8. 10. 12. 13. reliquae *Mastusiam; tum;* Vinetum secutus iterum postea expulit A. Gronovius in ed. 45. quem secuti sunt posteriores. TZSCHVCKE. Scribo, *praevectisque Mastusiam, tum sinus intrandus,* hoc est, is qui Melas dicitur; id et sequentia, et Ptolemaeus [3, 12.] docebunt; sed et Plinius [4, 18. f. 11.] et Strabo. [2. p. m. 63. f. 92.] BARBARVS. Τὸ *tum* otiosum plane

est in hoc nexu et molestum. Ex ultima syllaba male percepta originem traxisse videtur, quare et codices quidam ignorant.

Chersonesi) Cibin. Lipf. Gud. Rehdig. Prag. *Chersonense;* Vindob. *Chersonese.* Edd. 1. 2. 9. *Chersonense;* 13. 35. *Chersonensi;* 14. *Chersoni.* Sic *Chersonensus* multi codices in Frontino 1, 4, 13. Hirtio de B. Aex. c. 10. Cf. mox ad *Alopeconnesum.*

alluens) Voss. 3. *äluens;* 4. *aluens;* mei *abluens,* uti editiones ad ed. A. Gronovii 45. in qua prodiit *alluens*, quod post servatum est. Confusio nota, de qua ad 1, 4, 4. 2, 1, 6. Dedi et hic *adluens*, unde vitii origo adparet.

iugo facie —) Rehdiger. *phace;* Vindobon. *phacie;* Cibin. *phaciae,* quod et in Vatic. fuisse videtur. Edd. 6. 7. 8. 10. *facile,* pro quo in ed. 6. docta manus emendaverat *facie;* 15. 20. 23. *Phaciae;* 17. *Phacie.* Schottus ita hunc locum expressit: *longo muro Macruttichus includitur.* TZSCHVCKE. Castigandum: *iugo Pallenes includitur.* Nam secundum Pomponium et sinus Melas et tota Thracia Pallene terminantur. Est autem *Pallene Cherronesus* et urbs et mons auctoribus Apollonio in primo [v. 599.] et eius Enarratoribus, praeterque Dionysio Byzantio, [v. 259. et 327.] qui iugi Pallenes meminit. Alioqui Mela et in his, quae longe porriguntur, absque montium mentione utitur hoc nomine *iugum,* ut in tractatu Cypri. [2, 7, 5.] *Cyprus,* inquit, *ad ortum occasumque se immittens recto iugo inter Ciliciam Syriamque porrigitur.* PINTIANVS. Pomponius lib. 2. c. 6, in Hispania: *illud iam in occidentem et Oceanum obliquo iugo excurrens.* Aldus habet *Phacie vallis;* sed aliter habet meus Liber, ut ipse Mela lib. 3. c. 3. *vagum atque diffusum facie amnium spargitur;* et lib. 2.

s. 1. *et* (terra) *quasi in mucronem longa colligens latera, facie positi ensis allecta est.* CIACCONIVS. Repone *longo muro Macrutichus* ex Plinio. [4, 18. s. 11.] Vulgati *iugo facie vallis includitur;* vitiose, quod nihil veri inde eruere queas. Quid Pintianus tentarit, *iugo Pallenes includitur,* in promtu est legere. SCHOTTVS. Mirifice hic locus vexatus est a multis. Nos veterem lectionem reduximus. Sic superiori quoque capite locutus est de Achillis insula: *facie positi ensis allecta est.* Sed et infra de sinu Codano: *facie amnium spargitur. Iugum* vero vocat littus illud excelsum, quo Melas sinus utrimque praecingitur. Etiam alibi sic porrecta littora aliisque opposita sub iugi nomine describit; de Cypro quidem insula, *quod recto iugo inter Ciliciam Syriasque porrigitur.* Iunonis vero promuntorium inquit, [2, 6, 9.] *obliquo iugo excurrere,* adversum Ampelusiae. Atque quidem haec est vera huius loci interpretatio. Pintiani vero coniectura: *iugo Pallenes includitur,* ne excusari quidem potest. Nempe et ipse et multi alii eruditi ita male mentem Dionysii Halicarnassensis [1, 47. f.] perceperunt, ut, quae hic de Pallene Macedonica dixit, illi de hac Thraciae Chersoneso sint interpretati. Licet vero ipsi hoc nomine reprehendendi sint, non tamen ab omni culpa immunis est Halicarnassensis, quod errori huic tam opportunam causam praestiterit. Quamvis enim e toto loco manifeste adpareat, illum de Pallene Macedonica agere, ita tamen de ea loquitur, ut nemo non primo adspectu illum de hoc Thracum Chersoneso sermonem facere existimet. Ait enim de Aenea: Ἐπειδὰν παρεσκευάσθῃ τὸ ναυτικὸν αὐτῷ, διαπλεῖ τὸν Ἑλλήσποντον ἐπὶ τῆς ἔγγιστα κειμένης Χεῤῥονήσου τὸν πλοῦν ποιούμενος, ἣ πρόκειται μὲν τῆς Εὐρώπης, καλεῖται δὲ Παλλήνη. Navigantibus enim in Hellesponto, ecquid ulla Cherronesus erat propior, quam haec Thraciae? Quorsum ergo Pallenen proximam facit, quae aliquot dierum navigatione hinc aberat? Fatendum est igitur,

vel erraſſe Dionyſium et confudiſſe utramque hanc Cherſoneſum, vel impegiſſe in artem ſuam, et non ſatis diſtincte eſſe locutum. Ratio, quamobrem multi has Cherſoneſos confuderint, ea eſt, quod utraque dicatur Thraciae. Itaque Stephanus et alii Παλλήνην vocat πόλιν Θρᾴκην. Nempe quia Thraces aliquando eam tenuere. Sciendum enim, ut olim Graecia dicebatur, ubicunque eſſent Graeci, ita quoque Thraciae nomine veniſſe omnia ea, quae aliquando Thraces inhabitavere. Hinc fit, ut non tantum pleraque Macedoniae loca, ſed et Theſſaliae et Atticae, quaecunque Eumolpus Thrax tenuit, Thracia ſaepe nominentur. Atque haec quidem hactenus, unde innumera veterum loca, Poetarum praeſertim, illuſtrari poſſunt. Ceterum et hoc quoque monendum, in verbis Dionyſii aliud quoque eſſe mendum, ſcribendumque, τῆς Εὐρωπίης, non Εὐρώπης, quod ineptum hoc loco. Europia eſt regio Macedoniae, ſic dicta ab Europo urbe. Huic regioni obiacet Pallene. VOSSIVS. ' Aliena utique eſt Pintiani emendatio, non ſolum quia fit praeter codices et neceſſitatem, ſed et Melam facto ſaltu ad remotiora inde loca abripit. Quem vero ordinem teneat in ipſo recto curſu, infra adparet. Schotti lectio et ipſa nimis a librorum veſtigiis recedit, vinculisque conſtrictum Melam in via retinet. Senſus omnino hic eſt: Sinus ille veluti vallis undique montoſi litoris iugo incingitur, atque ita, quod ſolet, loci formam et ſpeciem breviter et luculenter deſcribit.

ex fluvio, quem) Prag. *flumine, quem;* ed. Lugdun. 1605. *accepit.*

Melas) Prag. *Melasdens duas;* Cibin. *Melis.* Ed. 1. *Melias;* 2. 9. *Mellas.*

Alopeconneſum) Vatic. Gud. Prag. Vindobon. *alopocomeſum;* Lipſ. *alopoconneſum;* Rehdiger. *alopoconenſum;* Cibin. ut Boccat. de maribus ſ. v. Maſſuſianus

sinus *alopeckonensum*. Edd. 1. 2. 3. 4. 11. *Alopoconensum*; 5. 9. *Alopoconesum*; 10. *alapeconesum*; alias vel *Alopeconesum*, uti Vadianae, vel, ut etiam recentiores, *Alopeconnesum*. TZSCHVCKE. Scribe *Alopeconesum*. [ita ed. 1493. non ut Gronovius per duplex *n*] BARBARVS. Insula haec est Straboni, et *Alonesus* lib. 9. [p. m. 300. s. 436.] Stephano etiam civitas. Non sequor igitur eos, qui *Callipolim* contra libros reposuerunt. SCHOTTVS. Falso huc refert Schottus Alonesum Strabonis, quam hic diserte Magnesiae obiectam dicit. Nec, quae fuit in Thraciae vicinia *Alonesus* huc pertinet, a qua nostram Plinius 4, 23. s. 12. distinguit et situ et nomine. Qui vero Callipolim Melae obtrudere voluerit, etsi recte reprehenditur, ignoro. Simplici *n* effert Stephanus h. v. et sub Κάλησος, item Harpocration h. v. Duplici *s* Demosthenes pro corona p. 256. et in Aristocrat. p. 675. ed. Reisk. Scymnus Chius v. 705. Suidas h. v. Livius 31, 16, 5. (ubi tamen variatur) Plinius 4, 23. s. 12. Ex numis nihil efficitur, cum vocem integram non exhibeant. Quod Berkelius ad Stephan. p. 108. ex numo C. Caes. Augusti adfert Ἀλωπεκονίσιον, qua id fide fecerit, statuere non possum. Simplici etiam legisse videtur in Demosthene Harpocration. Auctores nostri parum sibi in hac compositione videntur constare, Stephano excepto, qui praefert simplex, et sic *Proconesus*, *Halonesus*, *Hipponesus*, *Elaphonesus*, *Arconesus*. Plinius in eodem loco, ubi legitur Alopeconnesus, dat etiam Halonesos et Arconesus, sed et Pateromnesos. Sed cum eadem forma sine haesitatione scribatur Peloponnesus, receptam hodie lectionem adtingere dubitavi, in primis cum Strabo duplex *n* post usum obtinuisse scribat 13. p. m. 425. s. 618. veluti *Hecatonnesus*, *Myonnesus*, *Proconnesus*, *Halonnesus*. Cf. ad 2, 7, 3.

et in altero) Τὸ *in* omittunt edd. 6. 7. 8. 15. 17. 20. Tum Venet. *et in altera parte litoris sitam*;

Vindob. *Isthini litoris litem.* Edd. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 15. 17. 19. 20. 21. 28. ut Cod. Lipſ. *littoris;* ſed ante Vadianum iam 13. *littore.* Porro pro *Isthmi* Cibin. *ysthmi;* Lipſ. Rehdiger. *Hystmi;* Prag. *Hiſimi;* Gud. *Iſimi*, nota depravatione. *Litoris* ſine dubio accommodarunt ad *Isthmi.*

Cardiam) Cibin. Lipſ. *Cardian*, uti ed. 43. Prag. *cardina;* Pariſ. 1. *cadiam.* Alii *Cardiam.*

eximia est Aenos) Voſſ. 1. Cibin. *Est et Enos eximia;* Vindob. *eximia;* reliqui, in quibus Auguſtinor. *eximia*, uti edd. omnes. TZSCHUCKE. Pro *eximia* legendum forte *extra*, id eſt, extra ſinum, ut h. l. c. 4. et 5. vel *extra eam.* Vide Herodotum lib. 7. [c. 58.] et Ammianum Marcellinum fol. 566. [22, 8.] Euſtathius ad Dionyſ. [v. 538.] Αἶνον in Melanenſi ſinu eſſe ait. CIACCONIUS. Forte: *Extra est Aenos.* SCHOTTUS. *Eximia est Aenos)* In quibusdam libris deeſt vox prior. Forſan ſcriptum fuit: *Exin est Aenos.* VOSSIUS. Certe vacuum eſt illud epitheton in urbe, quam tot magis eximiae comitantur vel antecedunt. Unde etiam merito id ſibi displicere oſtendunt viri docti, ſed Voſſiana coniectura, praeterquam quod ab genio Pomponii aliena eſt, non utentis illo adverbio, niſi in deſcribendis urbibus ordine in recto litore poſitis, non item ſinu diſtinctis, etiam refellitur ab poſtrema litteris, quae in omnibus ſcriptis exſtans credi non poteſt adiecta fuiſſe ab ſciolo et expelli debere. Potius error cenſeri debet in quinque mediis lineolis *imi*, et ex illis accreviſſe aliquas praeter mentem auctoris, quum librarii invenirent *exita.* Inde putantes litteram *m* excidiſſe ita ſuppleverunt. Nam Mela dederat *extra est*, nempe ſinum, ut recte coniiciebat quoque Schottus. Ea vocula ſemper utitur poſt finitum ſinum. Lib. 2. c. 4. *Sinus est continuo Apulo litore incinctus. Extra Sipuntum.* Et hoc exemplo utitur ipſe

Vossius, dum lib. 2. c. 4. vidit in MSS. legi *superita* pro *superna*. Immo hac duarum lineolarum occasione lib. 2. c. 2. in *Tritonice* degeneravit *tum Tomoe*. Et videntur sane vel scribae vel editores valde liberales fuisse in donanda Pomponio littera *m*. Nam sic edi video lib. 2. c. 3. *Peloponnesos — platani folio simillima*, ubi ipse in MS. reperi *similia*, quum in Chisiano clare habeatur *similis*, quae vera lectio, et sic quoque citatur ab Pintiano in castigationibus, ut haud dubitanter id ipsum revocari debuerit. Lib. 2. c. 6. *Virgi in sinu, quem Virgitanum vocant. Extra Abdera* etc. Lib. 3. c. 1. *In proximo sinu portus est* etc. *extra Iunonis ara templumque*. I. GRONOVIVS. Eximiam vocat, quod ab Aenea condita crederetur, quomodo et Virgilius, [Aen. 5, 18.] quamvis ex Homero contrarium constet. Oppidum quidem non admodum magnum, aetate tamen Melae inter eversas bello Macedonico plerasque fere in hoc litore civitates etiamnum illustre, utpote libertate donatum a Romanis, nec Polydori tantum tumulo, sed et Caepionis sepulcro, quod in medio huius foro exstruxerat Vticensis Cato, et multis quoque aliis Romanorum ornatam operibus, quorum etiamnum supersunt vestigia. Si cui haec non satisfaciant, monui legendum forsan esse *Exin*, vel *Exinde est Aenos*, etsi contra alte clamat Gronovius. — Non Mela tantum, sed et quot sunt vel olim fuere scriptores, cum orae maritimae loca recensent, fideliter semper persequuntur litus, nullo habito discrimine, utrum illud magnis, minutis, aut etiam nullis inflectatur sinubus; sive etiam recta sive curva sint litora, unum tantum admittunt ordinem, unamque, quamdiu continua sunt, describunt lineam. Vndenam Gronovius *exin* rectum significare litus? Porro si quis Pintiani [Schotti] probet lectionem legentis: *Extra est Aenos*, per me licet, ut unusquisque pro captu suo statuat. Ego vulgatam omnium librorum auctoritate confirmatam retinendam censui. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Redit ad suum

exin vel *exinde*, — et tum rogat, undenam hauserim *exin* rectum significare litus. Nonne hoc dixi? Tamen veneror senem et illi satisfacio ex cap. 4. huius libri, ubi, postquam dixit, a Pado ad Anconam transiri Ravennam, Ariminum, Pisaurum, Fanestrem coloniam sine notabili terrae recessu et in recto litore, pergit: *Exin illa* etc. Vnde simul patet, fatue ab Vossio cogitatum lib. 3. c. 6. *Exin Scandinovia.* I. GRONOVIVS *in nota posteriori.* Sensus: Acnos est memoria digna, digna, quae nominetur, non per se, sed quia condita est ab Aenea. Nisi enim tam illustrem auctorem habuisset, a Mela non nominata fuisset. Sic Valerius Maximus 6, 9, 9. de Ventidio Basso hanc vocem adhibet. Sic *Cyllene* vocatur insignis, quod Mercurium ibi natum arbitrantur 2, 3, 136. Cf. 1, 18, 33. 1, 15, 18. 2, 2, 116. 2, 3, 19. et 144. et 92. 2, 4, 105. 2, 7, 160—162. Male ergo Ciacconius, Schottus, Vossius et Iac. Gronovius textum mutare et legere malint *exin* vel *extra.* KAPPIVS. Repetiit idem summam huius notae ad Valer. Max. c. l. Si retineas vocem *eximia*, quod iubent libri omnes, non nimis acriter inhaerendum est usitatae eius significationi, quae plus valet. Facit tamen Aeneae celebritas, ut ferri omnino possit. Alias in progressione rectius desideres *extra.* Pro *Aenos* Cibin. Vindob. Prag. *enos*; Cibin. totum locum sic exhibet: *Est et enos eximia ab aenea.*

circa — Cicones) Vindobon. *circum*; ed. 3. exemplar ex correctione *citra*; Vindob. *aebrum*; Lips. Prag. *ebrum*; Cibin. *cychones*; Rehdiger. *cycones*; Prag. *ciccones.* TZSCHVCKE. Lego: *Citra Hebrum Cicones*; sequitur enim *trans eundem Doriscos*; confirmatur quoque auctoritate Herodoti. [8, 59.] PINTIANVS. Speciem utique habet haec Pintiani emendatio ab ipso Mela inducta, facilisque fuit commistio, de qua cf. Drakenb. ad Sil. Ital. 16, 661. et Liv. 21, 48, 6. Attamen non opus est vulgatam deserere, quia auctores in utraque ripa

eos ostendunt, uti Herodotus c. l. Plinius 4, 18. s. 11. omninoque ista iuxta Hebrum regio iis adsignatur. At de Dorisco urbe situm aliter definire non poterat.

Doriscos) Vindob. *dorischos*; Vatic. 3. Prag. Havn. *Dorisicos*; Cibin. *choriscos*; Gud. *dorisicos*. Sic porro Lips. Rehdiger. *Xersem*; Vindob. *Xerseni*. Ed. 1. *Xersen*; 2. 9. 15. 20. *Xersem*.

quia — mensum) Vatic. 3. Venet. Havn. Prag. *quia invento spatio numerare non poterat, mensum*; Paris. 2. *quia numero non poterat, invento spatio mensum*; Paris. 1. *quia numero non poterat, mensurare ferunt*. Alii receptam lectionem exhibent. TZSCHVCKE. Vide, num sincerior sit lectio quorundam codicum ita legentium: *ubi Xerxem copias suas, quia numerare non poterat, mensum ferunt*. VOSSIVS. Ita vero perit loci concinnitas ex obpositione nominum uni verbo accommodatorum nata. *Mensum* propius adficit vicinum, longius, remotum, uti saepe fit in simili nexu.

deinde) Gud. Vindob. *dein*, usitata commutatione. Cf. ad 1, 2, 2.

Serrium) Vossius ex suis omnibus notavit *Seriphion*; Cibin. *Seripion*; Vatic. 1. Gud. Havn. *Seriphion*; Paris. 3. *Serriphion*; Rehdig. *Seryphion*; Vindob. *seriphon*; Vatic. 3. Lips. *Sirifion*; Prag. *Syrifion*; Venet. *Sityphion*; Paris. 2. *Sirisium*; Paris. 1. *Strifion*. In ed. 23. lectioni Vatic. 1. *Seriphion* pallidiori atramento subscriptum erat *Seriphiorum*, quasi prius ex contractione ortum. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Seriphion*; 6. 7. 8. 10. 12. 14. 16. 17. 18. 21. 22. 24. 25. Olivarianae cum recentioribus *Serrium*; 15. 20. 23. posteriores Vadianae, 30. 32. 37. *Serium*; 13. *Serrhium*. TZSCHVCKE. *Seriphium)* Scribi potest *Serrium*, [sic ed. 1493. non

Serium, uti A. Gronovius] ut in Plinio [ad 4, 18. f. 11.] monstravimus, aut *Zerynthium* ex Lycophrone [v. 77.] ac Nicandro, [Ther. v. 462.] qui proximum Zonae antrum Hecatae dicatum ita nominavit. BARBARVS. Ante Hermolaum *Seriphium* [— *on*] legebatur. Solinus c. 10. [f. 16.] de Orpheo *quem sive sacrorum sive cantuum secreta in Sperchio promontorio agitasse tradunt.* Marcianus Capella lib. 6. [p. 212. Grot.] *Nam in Spartio promontorio ille vitam aut sacris, ut aiunt, impendit, aut fidibus.* CIACCONIVS. Omnes libri legunt *Seriphion*, unde vulgatam lectionem excuderunt. Sed arbitror Melam scripsisse Zerynthum. Promuntorium hoc dictum ab antro Zerynthio sito in eodem monte. Mons ille consitus est nemoribus istis, quae Orpheus illuc cantu suo transtulit. Ὀρφέως δρύες illic memorantur, sub quibus antrum Zerynthium visebatur, teste Nicandri scholiaste. [ad c. l.] Sed et urbem Zerynthum illic memorat Stephanus, et templum Apollinis Livius [38, 41, 4.] et alii. Huic vero monti vicinissimam fuisse Zonam, testantur omnes. Non potest itaque veritas huius lectionis in dubium vocari. Solinus *Sperchium* vocavit hoc promuntorium, vocabulo corrupto ex *Seriphion* Melae, unde adparet, quam vetustum sit istud mendum. Nempe ignotum erat librariis promuntorium Zerynthium, et forsan aliquid legerant vel apud Tacitum, [Annal. 4, 21. extr.] vel alios, de saxo Seriphio, ideoque illud tamquam notius substituerunt. Idem vero est et Serrium et Zerynthium promuntorium. VOSSIVS. Retinuit tamen Vossius in ipso contextu Serrium, neque ego inde discedendum arbitror. Zerynthium promontorium nusquam reperi. At vetusti auctores antrum celebrant Hecatae consecratum. Vid. Lycophr. v. 77. et ex eo Stephan. h. v. ut et Schol. Nicandri c. l. Tzetzes ad Lycophron. v. 449. Venerem etiam ibi cultam narrat, et Livius 38, 41, 4. *Zerynthium templum Apollinis.* Multi tamen Zerynthum sive urbem, sive, quod plerique habent,

antrum etiam in Samothrace ponunt, ubi quidem Hecates et Corybantum ſacra frequentabantur. Sed cf. qui plura dabunt Berkelius ad Stephanum p. 375. itemque Holſten. p. 127. Cellarius in Geogr. ant. 2, 15, 22. et 92. Potter. ad Lycophron. v. 77. Bochartus in Chanaan 1, 12. qui ambo pugnant pro Samothracia. Adtigit etiam eum veterum diſſenſum Schol. Nicandri ad e. l. Ex iis, qui Thraciae ipſi tribuunt, Livius c. l. in Aeniorum finibus ponit. At ſi vel ſitus conveniat, non tamen negligendae ſunt codicum voces, quae quidem depravatae *Seriphion* et ſimilia acclamant; ſed ita tectum lateat Serrium potius quam Zazynthum. Quam coniecturam adiuvant libri Liviani quidam 31, 16, 6. qui *Serpheum* et ſimilia edunt. Serrium prope Zonen ponit Herodotus 7, 59. et Plinius 4, 18. ſ. 11. Cf. etiam Demoſth. in Philipp. 3. p. 114. ed. Reisk. prope Doriſcon Livius c. l. et Demoſth. in Philipp. 4. p. 133. Accedit momentum non leve, quod Herodotus c. l. ἄκρην ὀνομαστὴν vocat prope Doriſcon et Zonen, Appianus de B. Civ. 4, 101. ſ. prope Doriſcon ὄρος et poſt c. 102. προὔχειν εἰς τὸ πέλαγος. Ceterum Graecis uſitate Σέῤῥειον, unde in Latinis efferri poteſt aut *Serrheum*, quod praetulit in Livio c. l. Drakenborchius codicum indicia ſecutus, aut *Serrhium*, quod propter noſtrorum librorum monita, adſpiratione tamen non aeque neglecta, dedi. Probavit hanc lectionem etiam Salmaſius ad Solinum ad c. 10. ſ. 16. p. m. 113. quam corruptione ortam putat ex *Serphium* pro *Serrhium* confuſione τῶν *r* et *p* nota. Sic in Iulii Capitolini Maximo et Balbino c. 1. Palat. *Arpianus* pro *Arrianus*. Sed vid. Salmaſ. ad cap. proximum p. m. 122. Drakenb. ad Liv. 23, 1, 6. et quos memorat. Poſui ad Codices certe propius *Serrhium*.

et quos) Sic omnes codices, quos conſuluerunt Stephanus, (in praefat.) Salmaſius (ad Solin. c. 10. ſ. 16. p. m. 113.) et ego adhibui. Tantum Lipſ. *et quod*; Prag.

ecco cantem. Edd. 1. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schottus *ex quo*; Vinetus, Schottus ceteri *et quo*. Possit quidem *ex quo* defendi, certe intelligi ex Palaephato cap. 34. Ita enim ille, Ὀρφεὺς, inquit, κιθαρίζων ἄγει τὴν ὕλην ἐκ τοῦ ὄρους. Sed cum undique ex locis viciniis adtracta nemora secuta fuerint, MSSti *et quo* tueantur, orationis etiam forma et nectendi ratio adiuvet, recte haec lectio revocata et servata est, quam et defendit Salmasius c. l. Senserunt ipsi editores quidam, in iis Olivarius cum suis, praeeunte ed. 24. hiulcam esse narrationem, quare *et Zone* posuerunt, (quod et ex MSS. quibusdam in nota proxima Vossius refert) alii facile sentire poterant aut debebant. Sic vero 2, 7, 5. *Paphos, et quo primum ex mari Venerem egressam accolae adfirmant, Palaepaphos.*

secuta narrantur) Vindob. *etiam nemora narrantur*; Lipſ. Prag. *etiam* omisit; Gud. *est memora*; alii, in iis Vatic. 1. Cibin. *secuta narrantur etiam nemora*. Editiones varie legunt; 1. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 16. 18. 21. 28. *secuta et narrantur*; 2. 14. 15. 17. 19. 20. 22. 23. 24. 25. 30. 32. 37. Vadianae posteriores, Olivarianae, Schottus, Vossius, 40. *secuta narrantur*; Vinetus, 41. 42. reliquae *secuta etiam narrantur*. TZSCHUCKE. In MS. uno [Gud.] vidi *narrantur est nemora*. Sed in Chisiano et Mediolanensi erat *narrantur etiam nemora*, quam veram plenamque Pomponii manum producit ex V. C. Schottus quoque, et fuisse censeo; et habet particula ista non modo suam vim, sed genius Pomponii semper eam adhibuit, ubi aliquid notabile et mirabile propinquum relaturus est. Lib. 2. c. 4. *Padus tam cito prosilit, ut suum etiam in mari alveum servet.* Lib. 3. c. 4. *adeo atrox, ut feminae etiam cum viris bella ineant.* Lib. 2. c. 7. *Arados parva frequens tamen, quia etiam super aliena tecta sedem*

ponere licet. I. GRONOVIVS. Vinetus edidit *etiam nemora*, et ſic habent libri nonnulli, ſed recentiores, in quorum nonnullis etiam ſic ſcribitur hic locus: *Ex quo cauentem Orphea ſecuta narrantur nemora et Zone.* In uno et altero *et* ponitur ante *narratur*, quomodo et in editione principe. Inde facile coniicias additum eſſe coniunctivum *et* vel *etiam* ab illis, qui *ex quo* in ſuis reperiſſent exemplaribus. Sed vero iſtam particulam non agnoſcunt vetuſtiora exemplaria et ſane tuto poteſt abeſſe. Quod autem Gronovius auctoritate genii Pomponiani valde nempe ſibi familiaris, affirmat voculam *etiam* habere vim et poteſtatem aliquam peculiarem, id ex iis, quae producit, non liquet locis, e quibus nihil aliud colligas, niſi iſtud, particulam hanc, eo, quo paſſim et ubique occurrit, acceptam ſenſu, eſſe Latinam. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Non deſinit me convellere iſta aerugo Voſſii, etiamſi eum non tangam. Excitus enim hac nota iterum perreptavit codices MSS. et quia τὸ *et* in varios locos tranſlatum ex illis oſtendit, inde facile, ait, coniicias, additum ab aliis coniunctivum. Quum diverſum hoc ab illis, quae evomebat ad capit. 5. lib. 1. verba *ſine tectis paſſim ac ſedibus*; perinde ibi illud *ac* iactatur, nec tamen vel cogitat tale quid. — Sic lib. 2. c. 2. eadem vocula in editionibus ſolebat omitti. I. GRONOVIVS *in nota poſteriori.* Quod ſuperiora docent in recenſu librorum, non ſunt recentiores libri, qui *etiam* habent, nec recentiores, qui omittunt. Sine dubio fuit in Voſſ. 1. optimo, qui cum Cibin. concinere ſolet, nec ab hac parte relictas Perizonii vices recte ſuſtinuit A. Gronovius, qui docere vera poſſet. Mihi quidem placent rationes a I. Gronovio propoſitae faciuntque, ut retineam. Poſt editiones vetuſtae multae *Zonae*, quaedam etiam *et Zone*, de quo antea dictum eſt. Ceterum mutato ordine hic volebat Pintianus: *Tum Zone. Scoenas fluvius.*

Schoenos) Voff. 3. Mediolan. Vatic. 1. Venet. Rehdiger. Vindobon. *Sthenos*; Voffiani duo, Lipf. Gud. *ftenos*; Voffius etiam adfert *Stonus*; Leidenf. *Sithenos*; Prag. *Scenus*; Cibin. *Schenos*; Voff. 1. 5. *Schoenos*; Parifienfis conlator filet, mirum, fi cum Voffio codices *Neftos* habuerint. Edd. 1. 2. 3. 4. 9. 11. 13. *Scenos*; 5. 12. 14. 16. 18. 19. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivariana, (27. et Saling. 1538. *Sicenas*) Vinetus, Schottus *Scoenos*; 6. 7. 8. 10. 15. 17. 20. 23. *Scenes*; Voffius, 40. 41. 42. *Neftos*; Reinoldianae cum ceteris *Schoenos*. TZSCHUCKE. Codices manu exarati habent *Stenos*; alii vero *Stonos*. Videtur ita olim fcriptum fuiffe: *Tum Viftonos fluvius* pro *Biftonos*. Nempe in Biftonibus populis erant Βίστονος flumen et Βιστονὶς lacus, per quem tranfit fluvius ille. Valde tamen mihi fit verifimile, pro *Stenos* reponendum effe *Neftos*. Ita enim videtur dictus fuiffe fluviolus, qui e Biftonide palude mare influebat prope Maroneam, alius nempe ab eo flumine, quod ftatim fequitur. Sane auctor ille anonymus, [Scymnus Chius v. 672.] qui περιήγησιν fuam Nicomedi infcripfit, videtur quoque hic alium Neftum collocaffe, quem propinquum facit Biftonidi paludi, cum tamen alii Neftum multo faciant occidentaliorem. Alterum vero Neftum, qui mox fequitur, nonnulli *Nefum* vel *Neffum* appellarunt, credo, ut ab hoc diftinguerent. VOSSIUS. Meram hic videas Voffii licentiam, fluviis nunc hoc, nunc illud vocabulum dantis, nullo auctoritatis robore. In MS. [Gud.] quidem ipfe legi *Stenos*; Mediol. *Sthenos*. Quidquid fit, apparet manifefte, eundem nunc fluvium intelligi, quem *Cudetum* vocat Scylax. [p. 27. Hudf.] In themate enim Thraciae procedens ab Nefto amne fic pergit: Ἄβδηρα πόλις, Κούδητος ποταμός. Αἱ δὲ πόλις Δίκαια καὶ Μαρώνεια κατὰ ταῦτα. At qui credibile eft, Scylacem in Periplo habiturum rationem fluvii non exonerantis fe in mare et fecantis oram, fed confumentis in palude Biftonide? I. GRONOVIUS. Recte

sane, et hoc ipsum est, quod volumus. Sed vero fluminis huius nemo alius meminit; itaque audacter affirmo, pro Κούδητος legendum esse Κούσητος· *Cosetus* enim vel *Cosatus* idem est, qui *Nessos* vel *Nestos*. Hoc sic conficio: Pythagoram, cum transiret Nesson vel Neston flumen ab eo salutatum *Pythagora salve* testantur Diogenes Laertius, [8, 11.] Iamblichus, [c. 28. n. 134.] alii. Istud vero flumen idem esse, ac sit illud, de quo loquimur, docet satis Aristoteles apud Apollonium Dyscolon, [c. 6.] cum vicinum Thraciae fuisse scribit. Iam vero Neston vel Nesson, promiscue enim scribitur, dictum quoque Cosatum, testis mihi Aelianus Var. lib. 4. c. 17. eandem narrans historiam: Ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τοῦ Κοσάτου ποταμοῦ διαβαίνων προςεῤῥήθη, τοῦ ποταμοῦ εἰπόντος αὐτῷ, χαῖρε Πυθαγόρα. Sic quoque legendum lib. 2. c. 26. apud eundem annuente fere libro nostro scripto, in quo legitur ὑπὸ τὸν Κόσαον ποταμόν. Porphyrius in vita Pythagorae [n. 27. p. 33. ed. Lugd. 1707.] haec ipsa referens habet Καύκασον, sed vitiose, ni fallor, pro Κούσατον. Herodoto [7, 109.] est Κόμψατός, nempe inserto, ut saepe M, si sequatur Σ, tum sibilans ista litera mutatur in ψ, non apud Graecos tantum et Romanos, sed et omnes fere gentes. Alter Aelianus, qui de animalibus scripsit, integro fere seculo iunior illo priore, Cossiniten vocat [15, 25. in.] hoc flumen, cognomine nempe adsito oppido Cosinto. Vnde apparet, verum esse id, quod olim puer quatuordecim aut quindecim annorum scripsi, et errare iuvenem grandaevum, cum id ipsum negat. Argumentum, quod affert, Scylacem in ora maritima describenda non potuisse mentionem facere fluminis, non in mare, ut loquitur, sed in paludem se exonerante Bistonidem; clare satis ostendit, ipsum nescire, quid rei sit palus Bistonis. Vulgaribus nempe Ptolemaei, quas concinnavit Mercator, deceptus tabulis, putavit Bistonidem paludem esse stagnum mediterraneum undique clausum et quod nullum in mare habeat exitum. Atqui

ex ipso Ptolemaeo manifeste colligi potest, esse stagnum maris. Vbi enim de Nesso et Hebro agit, [3, 11.] haec habet: ὧν μεταξὺ πως πρὸς τῇ θαλάσσῃ λίμνη ἐστὶν, ἥτις καλεῖται Βιστονὶς λίμνη. Rectius itaque in suis Ptolemaicis tabulis stagni huius formam expressit Regiomontanus. Simile est hoc stagnum Venetorum et praecipue Volcarum stagnis; nam et salsum est, et ab iisdem fere marinis frequentatur piscibus, et postremo huic non forma tantum, sed et magnitudine pene aequale est; siquidem ab Hebro flumine usque ad Abderam fere protenditur. Itaque Aristoteles 8. [c. 13.] de animalibus λιμνοθάλατταν sive stagnum marinum appellat. In portolanis Graecorum vocatur Ἀσπερόζας ἢ Μαρωνείας κόρφος, id est Abderae seu Maroneae sinus. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Quasi non in istis ambiguis alii Nesso attribuere potuerint, quod alii fluvio diverso. *Cossinites* Aeliani, quem eundem putat, consumit se in palude Bistonide, ut clare de eo testatur affirmatque Aelianus. Immo Aeliani Cossinites plane idem est, quem Herodotus vocat Compsatum lib. 7. c. 109. Hic autem ut et Travus plane illic emoriebatur, ut apparet ex oppositione in sequentibus apud Herodotum, ubi ait prope Abdera quidem nullam paludem nobilem praeteriisse, ποταμὸν δὲ Νέστον ῥέοντα ἐς θάλασσαν, quod nimirum illi duo priores non faciebant. At si dixero fluvium exonerari in stagnum, plane dico illius fluvii aquam in mare paulatim cum stagno venire. Mela noster quum scribit lib. 2. c. 5. Atacem accipi a lacu Rubreso, non ideo negat, tandem in mare efferri; non dicit tamen exonerari in mare. — Iam vero Bistonis palus ex descriptione Ptolemaei, quem citat, utique est mediterranea. Sit vero Βιστονὶς palus λιμνοθάλαττα. Quae, oro, sunt verba Strabonis lib. 1. p. 49. [s. p. m. 33.] Nempe μάλιστά φησι τὴν ζήτησιν παρασχεῖν, πῶς ἐν δισχιλίοις καὶ τρισχιλίοις ἀπὸ θαλάττης σταδίοις κατὰ τὴν μεσόγαιαν ὁρᾶται πολλαχοῦ κόχλων καὶ ὀστρέων καὶ χηραμίδων πλῆθος καὶ λιμνο-

θάλαττα. — Ab Cosinto dictum Cossiniten, faratus est Vossius ex Holstenii notis ad Ortelium p. 60. Sed quis Vossio dixit Cosintum esse oppidum? I. GRONOVIVS *in nota posteriori.* Nolo prolixae illi et molestae passim disputationi immorari. Cf. Perizon. ad Aelian. V. H. 2, 26. et Menagius ad Diogen. Laert. 8, 11. Bistonidi hic inhaeret Salmas. ad Solinum c. 10. s. 16. p. 114. et quia in Solino legatur *deinde stagnum Bistonium, nec longe regio Maronea,* quae verba ex nostro exscripta sint, ita et hic legendum censet *stagnum Bistonum* aut *Bistonis;* vocem *fluvius* a sciolis additam esse. At nimis violenta est haec emendatio, etsi *Bistonis* librorum lectioni propius accedit. Flumen tamen huius nominis ignoratur, cui etiam vox *ripae* respondeat. Sed et *Schoenus* in hoc tractu ignoratur, et qui occurrit Schoenus, in Thebaica illa fuit regione. Vid. Strabo 9. p. m. 281. s. 408. Idem valet de Vossii *Nesto,* quem nec libri innuunt, nec auctores hic commemorant. Tum vero etiam infra noster ex perpetua ipsius consuetudine scripsisset: *Vltra Nestos ulter fluit.* Vid. de hoc I. Gronov. ad 2, 2, 9. Vnus in vicinia apud Scylacem c. l. ponitur *Cudetus* fluvius, quem tamen nemo ex MSS. hic extuderit. In his igitur tenebris praestat adhaerere verbo *Schoenos,* quod codices optimi adferunt, quam incertis pedibus vagari. Hinc vero adparet, quam recte Cellarius in Geogr. ant. 2, 15, 16. Melam erroris insimulaverit, quod Maroneam prope Neston posuerit, cum ea reprehensio ad Vossium, non ad Melam pertineat.

§. 9. *Diomeden)* Lips. Vindob. Gud. et edd. quaedam *Diomedem;* Rehdiger. Prag. *dyomedem,* uti post per y. Placuit dudum cum aliis terminatione Graeca reddere *Diomeden.* Post Vindobon. *madendos;* Prag. *mandendis.* Idem pro *advenas* dedit *alienas.* Tum ex more Cibin. Rehdiger. Prag. Vindob. *hisdem.* Ante *urbs* deest in ed. 38. et Lugd. 1605. *et.* TZSCHVCKE.

Vanus haberi non recuso, nisi verum dixero, errasse alterutrum; Melam an Solinum? Melam dii prohibeant. In Solino menda post omnium emendationes resident, ut ipsi cum duobus MSS. Toletanis comparando didicimus, multaque notavimus, quae Deo faciente aliquando in vulgus apparebunt. Sic enim ille cap. 16. [s. 10.] hinc exscripsit: *Deinde stagnum est Bistonium, nec longe regio Maronea, in qua Tinda oppidum fuit, equorum Diomedis stabulum; sed cessit aevo solumque turris vestigium adhuc durat.* Cetera ut Mela noster. Suspicor autem in Mela legisse: *Ripis eius adiacens Maronea regio, ubi Tinda Diomedem tulit.* Eruditus lector arbitrabitur. SCHOTTVS. Vid. proxime post.

Turris —) Expendendum, an sit aptior lectio: *Tinda, quam Diomedis vocant* ex Plinio [4, 18. s. 11.] et Stephano. [h. v.] PINTIANVS. Vtraque emendatio vim infert propositae lectioni, et sine iusta causa admovetur. Tum, quae in universum hic recte traduntur, temere invertit. *Tinda* enim urbs longe ab hoc tractu distat, quippe Chalcidicae urbs, uti docent Stephanus h. v. et Ptolemaeus 3, 13. Quod ille in Thracia Chalcidica ponit, hic in Macedonia, ex Philippi Macedonis tempore iudicari debet, qui eam regionem invasit eiusque ditionem mutavit. Vid. Cellarius in Geogr. ant. 2, 13, 69. Quod de Tinda Plinium testem producunt, etsi olim illud nomen usum obtinebat, tamen erroris illud non solum proxime commemorata loca convincunt, sed et libri meliores, ut recte ab Harduino, qui ibi consuli potest, *Tirida* repositum fuerit. Frustra igitur Salmasius ad Solin. c. 16. s. 10. *Tinda* suum in Plinio et in aliis substituere et firmare tentat, Melam tamen hic intactum relinquit. An alibi Tirida reperiatur, dicere non habeo. Solinus quidem c. l. et Martian. Capella lib. 6. p. 212. ex Plinio repetierunt. *Tyrida* etiam in quibusdam libris obferunt. At hoc liquet, ad Tindam

Chalcidices referri non posse. Ditio enim illa et commoratio Diomedis iuxta Abderam fuit et Maroneam, ubi Bistones, Thraciae populus, olim habitarunt, si Plinium audias. Bistonum autem rex passim disertis verbis vocatur Diomedes, veluti ab Apollodoro 2, 5, 8. De Bistonibus autem cf. Scholiastes ad Apollon. Rhod. 2, 607. Transeat igitur *Tinda;* nec *Tirida* adeo succedat, urbs deleta; Plinius enim *fuit'* de illa; cum satis omnino, in qua Thraciae parte ille egerit, indicet, nomen adponere noluerit.

et urbs) Tò *et* omittunt male edd. 38. et Lugd. 1605. Post *Abdera* deest in Parif. 1. at Parif. 2. 3. Cibin. Rehdiger. Vindob. scribunt *abdere,* uti edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. Lipf. *abedere;* Gud. *obdere;* Prag. *abdore;* Vaticani Havn. Venet. cum edd. suis videntur *Abdere* etiam habuisse. Vadianus reposuit *Abdera* ceteris sequentibus, sic Graecam formam recte reddens, qua τὰ Ἄβδηρα est. Deflectunt enim inde Latini et femininum faciunt. Sic Plinius 25, 35. f. 8. §. 42. dixit *Abderam,* ut Solinus c. 16. f. 10. Ἄβδηραν codex in Herodoto 7, 109. ubi ferri nequit. Cf. ad Diodori fragm. c. 27. Schurtzfleisch. et Wesseling. At ita posteriores plura formant. Quidam etiam olim inflexerunt Ἄβδηρον, veluti Ephorus apud Stephanum h. v. Apollodor. 2, 5, 8. Nemo tamen Ἀβδήρη, unde librorum *Abdere* probari possit. Quare cum Vadiano aliisque eos neglexi.

sed ea) Forte *illa* vel *at illa.* CIACCONIVS. Non video, quid maioris boni haec emendatio adferat. Pro *id memorandum* Vindob. *ad memorandum.*

quam quod — est) Verba haec melius abessent. Sed iam aliquoties monuimus, Melam in tanta brevitate quandoque esse nimium et idem saepe bis dicere. VOSSIVS. Prag. *conditum est.*

Nestos) Vindobon. *neschos;* Cibin. (ut supra) Gud. *vestos.* Ed. 1. *Nescos*, uti correxerat pro *Nestos* antiqua manus in exemplari meo ed. 6. Edd. 9. 13. *neschos;* 6. 7. 8. 10. cum multis codicibus et aliis edd. *Nestos.* Vid. supra §. 2. / Pro *fluit* Rehdiger. *fuit*, uti passim alibi, veluti 2, 5, 6. Tum ed. 29. *inter eam.*

et Strymona) Vindob. omittit *et;* Cibin. Prag. Vindob. *strimona*, ut ed. 11. Paris. 2. *Stymonia.* Pro *inter eum* Ciacconius, qui hic legerat *eam* vult *ea;* sine causa.

Philippi) Vatic. 1. Paris. 1. (hic etiam antea *sunt urbes*) 2. Lips. Gud. Prag. Vindob. et edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Philippia;* Rehdiger. *phylippia;* Cibin. (praeposito verbo *apollonia*) *philippa.* TZSCHVCKE. Scribendum *Philippi*, [pro *Philippia*] ut faciat *Philipporum*, ex Plinio, [4, 18. s. 11.] Ptolemaeo, [3, 13.] caeteris. BARBARVS. Scriptura haec extra controversiam posita. Tò *a* in libris ex proxima voce adhaesit.

Apollonia) Gud. Prag. *appolonia;* Rehdiger. *appollonia;* Lips. *appollinea.* Ed. 9. *apolonia.* Vera scriptura aliorum librorum nota. Pro *Amphipolis* Vindobon. *amphiphqolis;* Cibin. *amphypolis;* Rehdiger. *amphilopis.*

Strymona) Vindob. *strimona;* Cibin. *strimonia;* Paris. 2. *Stymonia.* Pro *Athon* Vindob. *anthon;* Gud. *atton;* Prag. *aton.*

turris Calarnaea) Vatic. Paris. 1. 3. Cibin. Gud. Rehdiger. Vindob. Lips. *calamea*, ut in exemplari ed. 6. adscripserat antiqua manus; Prag. *ea lamia;* Ciaccon. *Calarnia.* Edd. 1. 3. 4. 5. 9. 11. *Calamea;* 6. 7. 8. 10. 12. 13. reliquae *Calarnea* vel *Calarnaea*,

quod posterius hodie remanet. Tantum Schottus Pintiani monita secutus totum locum sic refictum dedit: *Athon, Stagiros clara alumno, et portus Capru, urbs A.* TZSCHVCKE. *Turris Calarnea*) Fortasse *Calarnaea.* Fuit enim, (ut ait Stephanus) oppidum Macedoniae *Calarna.* BARBARVS. Sic Hermolaus castigavit, cum prius *Calamea* legeretur. Mihi Hermolai commentum non placet; neque puto hic reddi a Mela *Calarnam* oppidum ignobile, et cuius praeter Stephanum a nullo fiat mentio, sed urbem clarissimam *Stagira,* sive, ut Herodotus [7, 115.] vocat, *Stagiron,* illustrem alumno Aristotele et a nullo praetermissam. Sed nescio quo adverso, ut urbis ipsius et Aristotelis fato, apud plerosque scriptores depravatissime scriptam. Nam apud Ptolemaeum [3, 13.] *Stantira* pro *Statira* positum est, et apud Plinium [4, 17. s. 10.] atrox adhuc etiam post tot censores menda memoriae urbis inclytae officit. Sed libuit eius verba in gratiam Plinii studiosorum subiicere ex lib. 4. c. 10. *Acanthus,* inquit, *Istria,* [h. *Statigra*] *Grastonia.* [h. *Sithone.*] In codice vetusto bibliothecae Salmanticensis Academiae supra citato sic legitur: *Acanthus, Sinis, Tagira, Sitone.* Scribendum: *Achanthus, Singus, Stagira, Sithonia,* etsi Hermolaus in Plinianis castigationibus *Grastoniam* defendat, non recte. *Achanthi* et *Singi* urbis, unde dictus *sinus Singiticus* et *Sithoniae* magna apud omnes mentio. Pari malo apud Melam *turris* vitiosissime scriptum est pro *Stagiros.* Pro *Calamea* autem, ut antea legebatur, substitui posset *colonia;* multae enim erant in Macedonia coloniae; *Dion* apud Ptolemaeum. [3, 13.] At *Pella, Orestae, Cassandria, Philippi* apud Plinium in quarto. [c. 17. s. 10. c. 18. s. 11.] Loqui autem hic Melam de *Stagiro,* sive *Stagiris,* nisi probavero, non recuso, quin in pistrinum dedar. Sed prius quam id probem, visa est mihi res digna aestimatione, an hic pro *Calamea* substitui possit *clara alumno,* ut Aristotelis nomen praetermissum sit librarii culpa; sicuti permulta alia in hoc

opere sive denso quodam et frequenti erroribus senticeto, quod tam ex his, quae praeteriere, manifestum est, quam ex futuris liquebit. Movet me, quod Mela civitates, quae claros viros aut tulerunt, aut etiam sustulerunt, honorificis verbis memorare solet. Hoc fecit in urbe Aeolidis *Pitane*, unde fuit Arcesilas; hoc in *Abderis* Thraciae, unde Democritus; hoc in *Mileto* Ioniae, unde Thales astrologus, Timotheus musicus et Anaximander physicus; hoc in *Calaurea* insula, ubi periit Demosthenes; hoc in *Rudiis* urbe Italica, natali Ennii poetae nobilitata. Credibile igitur mihi sit, hoc idem fecisse Melam in urbe *Stagiro* patria Aristotelis, tanto illis et ceteris philosophis praestantis. Sequuntur statim verba, quae probant, legendum hic *Stagiros*, non *turris*. Ea sunt: *portus Caprullon*. PINTIANVS. *Turris Calamaea* omnes libri veteres. Sed recte Hermolaus *Calarnaea*. Stephanus: Κάλαρνα πόλις Μακεδονίας, ὡς Λούκιος ὁ Ταῤῥαῖος. Τὸ ἐθνικὸν Καλαρναῖος. Lectio Pintiani nullam veri speciem habet. Vetustiores Graeci, quos plerumque sequitur Mela, et ipsi quoque omittunt Stagiram tamquam ignobilem locum. VOSSIVS. Vt abunde docuit Pintianus, etsi a more Melae minime abhorret ipsa illa lectio, obtrudi tamen invitis libris nullo modo potest, aut in rebus arbitrario saepe delectu adpositis ad certa praecepta restringi, quae miram et in aliis conversionem moveant. Ita vero saepe praeteritis locis inlustrioribus, prout aetas ferebat, obscura adtingit. Denique seriem narrationis turbet, si quis hic urbem interponat, cum hinc ad urbes progrediatur.

κάπρου λιμὴν) Paris. 3. *et portus caprullum;* Vindob. *et portus crapulon;* Venet. Cibin. Gud. Rehdiger. Vatic. 1. Paris. 2. *et portus caprulimen;* Prag. *et portus Capruli Imen;* Mediolan. *caprolimen;* I. Gronovii codex *caprolim̄;* Ciaccon. unus *Caprullimen*, alter *Carpullimen;* Vossius ex suis melioribus notat *Capro-*

limen; Lipſ. *cuprulimū.* (ſic) Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. reliquae cum Vadiano, Olivario omnes *Caprullon;* Vinetus *portus* Κάπρου λιμὴν; Schottus *portus Capru;* Voſſius Κάπρου λιμὴν, quod ſervatum eſt. TZSCHUCKE. *Portus Caprullon*) Lego *portus Capros cum inſula* ex Strabone in ſelectis [lib. 7. p. 108. Hudſ.] tradente *Capron* portum eſſe Stagiri urbis cum inſula parva cognomine. Quis igitur in animum inducat, meminiſſe Pomponium portus Stagiri praeterita ipſa urbe, cuius eſt portus, tantae praeſertim, propter alumnum, claritatis. Praeterea ſitam eſſe *Stagiran* inter *Strymonem* fluvium et *Athon* montem, ubi Mela eam ſtatuit; auctores ſunt Strabo in ſelectis [lib. 7. p. 108. Hudſ.] et Ptolemaeus, [3, 13.] quod adhuc magis adſtruit caſtigationem noſtram. PINTIANUS. Sed in toto opere inſulae non meminit Mela, praeterquam in cap. ult. h. l. ubi de omnibus ſingillatim agit. Quare haec lectio tolerari nequit. CIACCONIUS. H. Stephanus [in praef.] κάπρου λιμὴν, non male. Vulgati *Caprullon,* pro quo *Capros cum inſula* Pintianus reponebat, qui et Ariſtoteli patriam, quae hic in lituris denſisque tenebris iacebat, reddidit, illuſtravitque felici conatu, ſi quam ad alumni laudem, acceſſionem fieri pote eſt. Eandem apud Ptolemaeum [c. l.] ſepultam, ὁδοῦ παρέργου excitare conemur, ubi pro στάντειρα leg. κονστάτειρα. SCHOTTUS. *Caprullon*) Monſtroſa lectio. Libri meliores habent *et portus Caprolimen.* Quis non videt, veram eſſe lectionem *et* Κάπρου λιμὴν? VOSSIUS. Viderat Henr. Stephanus vocem *Caprullon* mendoſam eſſe et in ea latere Κάπρου λιμὴν, nihil ſcribens, quid igitur de praecedente voce fieri vellet, ſatis tamen clare praeferens id ſibi placuiſſe, quod Voſſius rapit ad ſe; *neque enim dubito,* dicens, [H. Stephanus] *quin* κάπρου λιμὴν *a Mela ſcriptum ſit, et Caprullon non aliunde, quam ex errore manarit.* A Pintiano reponebatur *portus Capros cum inſula,* quod nimium et intolerabile. Voſſius deni-

que, quum e libris melioribus proferret *et portus Caprolimen*, eiecta voce media rogat, quis non videat veram esse lectionem *Et* Κάπρου λιμήν? Sed tamen etsi in codice Mediolanensi sit *caprolimen*, tamen in loco, quem tractamus, illud *limen* non semper fuisse ita penitus perscriptum omnibus istis litteris apparet ex lectione vulgata. Et sane ipse in codice non spernendo habui *portus caprolim̄* et sic tamen in loco citato etiam *lim* exhibebatur. Nec aliter in MS. exstabat lib. 2. c. 1. *sinus portuosus et ideo calos lim̄ appellatus*. Et quid? an nostrae potestatis est, vocem probatam ab omnibus antiquis libris ita temere expellere? Ego sane adscriptam lectionem, quam vidi, scio proxime accedere *et portus* Κάπρου (*capru* exhiberi video in editionibus Sanctii et Schotti sine auctore) *tum urbs*. Et quod negari nequit, hic stylus est auctoris, ut Romana Graecis immisceat. Sic paulo ante praecessit *flumen* αἰγὸς, sic cap. seq. *et portum, qui* Κωφὸς *dicitur*. Lib. 2. c. 2. *portus coelos*, haud dubie perperam sic exhibentibus editionibus pro κοιλὸς, ut in reliquis. I. GRONOVIUS. *Et portus* Κάπρου λιμὴν) Cum sic in melioribus legatur libris, dixi redundare vocem *portus*. At vero Gronovius postremam eiicit vocem, ac si a librariis, qui Graeca ne legere quidem norant, ea tam opportune addi potuerint. Aliquid dixisset, si utrumque retinendum esse affirmasset, ut nempe subintelligatur *dictus*, vel *qui dicitur*. Sed profecto, quae deteriora sunt, ea plerumque sequitur. VOSSIUS *in appendice ad h. l.* Ne nunc quidem ullam dat rationem, cur vocem *portus* redundare dixerit. An cum in melioribus aliquid legatur libris, ideo redundare vox debet? Si tam infelices librarios sortitus fuit Mela, ut Graeca ne legere quidem noverint, unde tot Graecae voces fuerunt servatae? Ego nolui affirmare, utrumque retinendum esse, nec plane decet nos ita statuere, ubi tantopere consentiunt libri veteres, ibi aliquid redundare. Ostendi, quam posset

aliquid propinquum latere; inde tu excitari debueras. Quod quia noluit Vossius, ut semper, idcirco nunc verum en tibi, mi Lector, quum Mela dederit *et portus* Κάπρου; *Eion urbs*, *Acanthos* etc. Haec enim urbs Ἠϊὼν ab omnibus Graecis ostentatur ad Strymonem. Haec, quum ignota esset, vides manifeste hinc exstitisse illud vetus *caprullon*. I. GRONOVIUS *in nota posteriori*. De *Stagiris* antea dictum est. Nec insula, quod recte monuit hic Ciacconius locum habet, cum in Strabonis producto loco ἐν ᾗ, nisi in ipsa illa urbe insulam statuas, ad Cherronesum referri debeat, cuius praecedit mentio. Si Stagirorum nomen in his lateat, malim legere *turris Stagirena*, ut tantum aliqua urbis memoria, ferente nexu, nec longius a Codicibus aberrante vocabulo exstet. At cum in neutra turri cur celebretur causa prostet, lubenter codicum indiciis propioribus adquiesco. *Eion*, quod I. Gronovius coniecit, situ quidem convenit, et prope Strymonem ponitur ab Herodoto 7, 25. Thucyd. 4, 50. aliisque. Plura de situ dabunt Berkelius et Holstenius ad Stephanum, ille p. 378. hic p. 128. ad quorum disputationes pertinet Diodor. Sic. 11, 2. qui Atho montem in Chersoneso locat, etsi illa a Thraciae, quae vocatur, Cherroneso, est diversa. At et hoc longius discedit a libris. Malui igitur retinere *portus*, Κάπρου λιμὴν, quod suadent meliores codices et Melae usu probatur, qui sic Latinis Graeca subiicere solet. Sic 3, 8, 1. *rubrum mare* — *ἐρυθρὰν θάλασσαν adpellant*; 2, 1, 3. *sinus portuosus et ideo* καλὸς λιμὴν *adpellatur*; 1, 18, 3. *Tum sinus alter*, Ἀχαιῶν λιμὴν. Accedit, quod λιμὴν etiam in illis locis, ut hic in MSS. quibusdam *lim̄* scribitur. Atque id praeivit Vinetus.

Acanthos) Cibin. *achantos*; Rehdig. *achanthos*; Prag. *achaneos*; Gud. *acantos*. Edd. 1. 2. 9. 11. 13. Vadianae posteriores, 30. 32. 37. *Achantos*; aliae *Acanthos*, quod recte habet, et Vadianus in prima dederat.

Ethymnia) Vossius dicit in omnibus fere libris veteribus esse, *Echymnia*, in quibusdam *Echymna*; Vatican. 1. Paris. 1. 3. Rehdiger. Vindob. *echinia*; Lips. *echinnia*; Gud, *echima*; Cibin. *ethima*; Vatic. 3. *chinia*; Prag. *chrinia*. Edd. 1. *Echina*; 2. 3. 4. 5. 11. *Echima*; 9. *Echimma*; 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. reliquae *Oesyma* usque ad Vossium, qui primus revocavit *Echymnia*, sequentibus ceteris. TZSCHUCKE. *Echima* ubi sit, non constat. Proinde non *Echima*, sed *Oesyma* fortasse legeris, ut in Thracia exposui ex Homero [Il. 8, 304. ubi quidem Αἰσύμνηθεν] et aliis frequentibus. BARBARUS. Omnia turbata et permista. Neutri enim harum [Acanthi et Oesymae] convenit situs, in quo locantur inter Strymonem et Athon. *Acanthus* enim inferius est, *Oesima* superius. *Acanthus* ad meridiem inter promontorium Nymphaeum et Derrhin in sinu Singitico. *Oesyma* ad septentrionem inter Nesum et Strymonem fluvios, in sinu Strymonico, auctoribus Ptolemaeo [3, 13.] et Strabone in selectis. [lib. 7. p. 108. Huds. de Acantho quidem.] Castigandus igitur sic totus hic locus: *Vltra Nesius fluit, interque eum et Strymona urbes sunt Philippi, Apollonia, Amphipolis et Oesyma. Inter Strymona et Athon Stagiros, portus Capros cum insula. Inter Athon et Pallenen Acanthos, Scolos et Olynthos. Scolos*, inquam, lego, non *Cleonae*, ut Hermolaus legit, qui pro *Celeona* antiqua lectione *Cleonae* suffecit. Ego *Scolos* defendo ex Strabone, qui in septimo [lib. 9. p. m. 281. s. 408.] *Scolon* ait fuisse unam ex urbibus propinquis Olyntho. Thucydides item in quinto, [c. 18.] ut vicinas sibi urbes Scolon et Olynthon coniunctim memorat. Nam *Cleonae* Hermolai non sunt inter Athon et Pallenen, sed in ipso monte Atho cum aliis quatuor urbibus, *Dio, Holopyxo, Acrothoo* et *Thysso*, quas Xerxes perfosso Atho insulares fecit, auctore in Polymnia [7, 22.] Herodoto, qui *Stagiri* et *Acanthi* coniunctim etiam ipse meminit, ut urbium inter se pro-

pinquarum. PINTIANUS. *Echymnia* — alii in *Oesyma*, alii aliter mutarunt, sed omnes inepte. Vera est lectio, quam dedimus. Meminit huius oppidi Heraclides in politiis, [p. 2832. in Gronov. thes. Vol. 6.] qui dicit eius incolas adeo a muribus infestatos fuisse, ut relicto loco Cleonas, vicinum oppidum, exstruxerint et inhabitarint. Verum neque apud illum recte id vocabulum scribitur: Ἐλύμνιον enim vulgo legitur pro Ἐχύμνιον. De diversa autem hac terminatione iam alibi. VOSSIUS. Pintianus et hic violentas manus Melae iniicit et ex libidine adfingit. Potest auctor erraſſe in locorum situ, cum non semper in his veteres consitent. At et ex dubia lectione *Oesyma* emendandi causam petit, quae et ipsam erroris accusationem dubiam reddit et iniquam. Neque tamen Vossii ratio satis tuta est et certa. Cum enim *Echymnia*, quod equidem sciam, a nemine commemoretur, tum Ἐλύμιον (ita enim ibi) Heraclidis non nisi facta mutatione huc trahi potest, etsi ex nexu situs non alienus ab hoc loco videtur. Quod enim vicinum oppidum dicit Vossius, ipsi, non Heraclidi debetur. Athi tamen montis urbem *Elymnium* Heraclidis censet etiam Ortelius h. v. Nimis forte remotum sit de Chalcidensibus, qui relicto Elymio Cleonas condiderunt, si quis ad Elyma Ptolemaei 3, 13. in Macedonia versus Ionium mare referat. Livio 31, 40. in. et 42, 53, 5. et 43, 21, 5. *Elimea*, etsi codices minime ab omni parte consentiunt, sed nec ipsi auctores, uti docent viri docti ad Liv. 31, 40. in. Ita si quis ad remotiora excurrat, subsistere possit in *Elymnio* Euboeae insula cum urbe cognomini, quo Heraclidis *Elymnium* unice etiam referunt Berkelius ad Stephanum p. 343. et Holsten. p. 113. Ille etiam reiecta Vossii opinione in nostro auctore malit legere *Elymnium*, parum memor, quantum locorum setiem disiiciat. Equidem reliqui *Echymnia*, dum certiora, quae reponi possint, adferantur.

Athon) Gud. Prag. *aton*; Vindob. *anthon*. Post Lipf. Gud. Prag. Rehdig. Vindob. *palenen* vel *palenem*. Edd. 15. 17. 20. 23. *Pallene*. Tum Prag. et edd. Vadianae *Cleone*; edd. 15. 17. 20. 23. *Celeona*; 7. 8. *pallene neleona*. Κλεωναὶ Graecis maxime, ut Herodoto 7, 22. Thucydidi 4, 109. Heraclidi c. l. Straboni in epitome lib. 7. p. 108. Hudf. Plinio 4, 17. f. 10. *Cleone*, forte pro *Cleonae* ex usu librariorum. Atque ita hic si quis malit *Cleonae*, cum τὸ *e* facile a proxima voce absorberi potuerit, non refragabor. Ipse tamen propter varias saepe urbium terminationes ponere nolui.

Olynthos) Cibin. Vindobon. *Olinthos*; Prag. *olindos*; Rehdiger. *olimros*; Gud. *olimptos*; Parif. 1. *Cynthos*. Ed. 1. *colyntos*. Tum Vindob. ed. 2. *ftrimon*; Parif. 2. *Stymon*. Post Vindob. *fic* pro *ficut*.

ficut diximus) Certe melius et commodius et verius quoque hac parenthesi utitur vel supra 1, 5. *Mulucha ille*, (*quem diximus*,) *amnis est*; aut infra 2, 7, 15. *in Alpheum amnem*, (*ut diximus*,) *infusum*. Immo et 2, 3. licet cap. praecedenti dixerat *ad promuntorium — dicitur*, tamen simpliciter scribit, *Sunium promuntorium est*, *finitque id litus Hellados*. Vt ego quidem illi parenthesi dem commeatum; non enim dixerat amnem esse. I. GRONOVIVS *in ed. prima*. Tollendam inquit Gronovius parenthesin, [*ficut diximus*] neque enim dixerat amnem esse. Imo clare dixit hoc ipso capite haud procul initio. Caeterum hoc obiter moneo, parentheses non esse a me, qui eas libenter a Mela expunctas velim more antiquo, aut certe commatis permutatis. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Omissam postea notam de parenthesi ipse Gronovius tacite recteque damnavit. Vtique enim supra §. 2. dixerat.

longeque) Vossius abiecit τὸ *que* et sic ed. 40. Tuentur omnes libri praeter Parif. 3. Adpendit Parif. 2.

est post *ortus.* TZSCHVCKE. Ne dubites, si hanc editionem conferas cum prioribus, tres postremas huius vocabuli litteras ex MSS. a me productas nunc significo. I. GRONOVIVS.

non longe) Τὸ *non* vitiose abest in ed. 14. Prag. *longum.* Post Venet. *lacum ferit;* Rehdig. *lacum facit.* Paris. 2. *quam veniens et alveo erumpit.*

§. 10. *Athos)* Venet. Cibin. Gud. *Atho.* Tum Cibin. *mons adtus est;* Vatic. 1. 3. *adeo est altus;* Lips. Venet. Rehdiger. *adeo altus est;* Prag. Havn. Paris. 2. *adeo altus*, omisso *est;* Gud. *adeo latus est;* Paris. 1. *At Athos adco latus;* Paris. 3. videtur habuisse *elatus*, uti editiones. Vossius ex libris nonnullis veteribus refert: *Athos adeo mons altus.* Primum hoc adparet, incertam et dubiam esse sedem verbi *est;* deinde a plerisque, etiam optimis praeferri *altus*, unde etiam commutatio cum *latus* intelligitur, de qua ad 1, 19, 15. et Drakenb. ad Sil. Ital. 3, 418. et ad Liv. 5, 37, 7. Oudendorp. ad Frontin. 1, 7, 2. Sic *altum* pro *latum* reponi volunt Lipsius et Ernesti in Tacito Annal. 2, 78. At solet Mela in notanda rerum diversarum similitudine vel in earundem incremento idem verbum vel nudum vel auctum referre, uti *vastum vastius*, *nota notior*, *grandis grandior.* Quae quidem me moverunt, ut darem *altus* pro *elatus*, quod fluxit ex coalescentibus duabus vocibus *est* (in libris *ē*) *altus.* Ita vero etiam τὸ *est* proieci post *adeo.*

etiam) Omittunt hanc vocem 5. 11. 12. 14. 16. 18. 19. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schottus. At agnoscunt codices et priores editiones.

quia) Ed. 2. *quare;* Gud. *substinet;* Vindob. *non omnino abluitur;* Cibin. *finis;* Rehdiger. *sed quo delino relinquitur;* Vindob. *agere;* Prag. *ager.*

totus exſtat) Ciaccon. Vatic. Pariſ. 1. 2. Cibin. Rehdiger. Vindob. Gud. et ex ſilentio conlatorum Havn. Venet. *totus eſt*, nec aliter editiones ad Voſſium, qui poſuit *totus. exſtat*, obſequentibus reliquis. Quidam MSSti uti Lipſ. Prag. τὸ *eſt* omittunt. Sed et ſequentia varie proferunt: Lipſ. *totus toto longeque dorſo*; Vatic. *toto longoque*, uti ex ſignis in ed. 23. adpoſitis iudico; Vatic. 3: tamen *toto dorſo*; Prag. *totus totoque dorſo*, uterque omiſſa voce *longeque*; Gud. Vindob. *toto longeque*; Rehdiger. *totus eſt totoque*; Cibin. *totus eſt totoque longo*; Ciaccon. *eſt, toto longoque dorſo*. Editiones *totoque longe dorſo*. TZSCHVCKE. Dele verbum *eſt*. PINTIANVS. Pro *eſt* forte leg. *etiam*. CIACCONIVS. Reſcripſi *totus exſtat*. Mons Athos non promuntorio tantum aliquo exit in pelagus, ſed totus exſtat, cum ſit peninſula, vel etiam inſula, quamdiu Xerxi placuit. VOSSIVS. Satis adparet ex codicum lectionibus, varie locum exceptum et informatum fuiſſe, ut nexus conficeretur. Tὸ *eſt* videtur et hic, ut paullo antea, ex ſcribendi compendio natum eſſe, quo ſimplex litera *e* vel *et* vel *eſt* valet; aut etiam ad nexum continendum acceſſit. Nec enim facile a verbo *exſtat* aberrare poterant librarii, nec, ſi vera ſit lectio, ſenſum obfert commodum, quem ſatis praeſtat ſequens *procedit* longe concinniori et elegantiori forma. Poſui igitur, cum per codices liceret: *verum totus et toto longe dorſo* — etſi etiam poſſit legi: *totus totoque* — Senſus: non promontorium emittit in mare, ſed totus procedit et mare occupat. Sic paullo inferius: *Pallene tota in altum abit.* Cf. Belon obſerv. p. 35.

a Xerxe) Vindob. Lipſ. Gud. Prag. Rehdiger. Havn. ut edd. 9. 20. *a Xerſe*; 1. *et Xerſe*; 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 13. 14. 19. *et Xerxe*; poſt Vadianus cum ſuis et reliquis *a Xerxe*. Cibin. totum hunc locum ſic exhibet: *adheroe axeraſe mgros tendente*; Vindobon. *graos* et *profoſus*; Prag. *transfoſſus*.

transiugatusque) Sic Voss. 3. Vatic. 3. Prag. Lipf. Parif. 1. 2. pro quo Gud. dat *transiungatusque*; Gronoviani plerique, Vatic. 1. Cibin. Rehdiger. Vindob. Havn. Augustin. Parif. 3. et omnes editiones ad Vossium *transnavigatusque*, qui excitavit *transiugatusque*, quod et placuit posterioribus. TZSCHUCKE. In melioribus codicibus pro *transnavigatusque et factus* scriptum est *transiugatus est factus*. Legendum: *a Xerxe in Graios tendente perfossus transiugatusque est, factus freto navigabili pervius*. *Transiugare* est iugum montis superare. Herodotus lib. 7. [c. 22.] fossam illam ab Acantho urbe Sanen usque pertigisse dicit. Acanthum vero urbem ponit ad sinum Singiticum, Sanen vero oppidulum in Pallenaea Chersoneso. Hoc si ita sita, quomodo concipi potest, ut fossa illa duodecim tantum fuerit stadiorum, ut ait Herodotus. [7, 22. Reliqua, hinc aliena Vol. 2.] VOSSIUS. Sic reposuit Vossius pro *transnavigatus*; sed nec probat, ita dixisse unquam Latinos, nec cur vulgata lectio non sit melior. Nam licet *transiugare* notare posset, iugum montis superare, id tamen valde improprie hoc loco diceretur, cum non iugum superatur, quod proprie fit adscendendo, sed praeter montem navigatur. I. GRONOVIUS *in nota MSta*. *Transiugatus*, quod placet Vossio, non commodiorem facit sermonem, sed praeter dubiam Latinitatis notam inepte historiam tangit, quum non potuerit illic transiugari, ubi Xerxes perfodit, ubi non nisi πεδίον et κολωνοὺς οὐ μεγάλους nominat Herodotus; [7, 22.] quum contra vox *transnavigatus* augeat rei monstrum, et in eo verbo resideat vere poetica elegantia, quam nunc captare vult Pomponius, ut patet ex illo etiam Iuvenalis Sat. 10. [v. 174.] *velificatus Athos*, et Catullo [66, 45.] *cumque iuventus Per medium classi barbara navit Atho*. Cicero lib. 2. de Finibus cap. 34. *Si Xerxes Hellesponto iuncto, Athone perfosso, maria ambulavisset, terramque navigasset*. Claudian. lib. 2. in Rufin. [v. 122.] *cum classibus iret Per scopulos*

tectumque pedes contemneret aequor. Sic itaque cum tot aliis auctoribus transnavigatum Atho mirifice quoque scripsit Mela. Ita tamen eum scripsisse puto: *perfossus et ad Sanen ab usque Thysso factus freto nav.* Vossius ipse sibi laqueum nectit, dum scribit, Herodotum fossam Xerxis ab Acantho urbe coepisse, quam ne tetigit quidem. I. GRONOVIUS *in nota edita.* Dedimus lectionem, quam in melioribus invenimus libris. *Transiugare* pro iugum montis superare alibi non occurrit; sed solemne est quibusvis scriptoribus res novas et inusitatas novis etiam et non usitatis explicare vocibus. Et hic quoque Gronovius ostendit, quam acri sit iudicio, quum negat, non potuisse isthmum huius montis transiugari, utpote qui teste Herodoto contineret πεδίον et κολωνοὺς οὐ μεγάλους. An ergo colles quantumvis minuti possunt esse sine iugis et montibus? *Trasnavigatusque*, quod vulgo obtinet, ideo minus placet, quia sequitur *navigabili.* Ipse tamen laudat,* sed mox resipiscens post longam meditationem hanc demum commentus est lectionem: *perfossus ad Sanen ab usque Thysso factus freto navigabili pervius.* Quis non eius miretur acumen, tam feliciter coniectantis, ut lectionem invenerit, quae librorum veterum scripturam praeterpropter tam bene referat, quam simiam referat asinus. Satis clare loquitur Herodotus, cum libro 6. [7, 21.] et iterum libro 7. [c. 117.] refert, Artachaeum a Xerxe praemissum fuisse Acanthum, ut inde fossa ad Sanen perduceretur. Cum vero eodem libro [c. 22.] dicit, ab Acanthiorum mari coeptam fuisse fossionem, idem dicit, siquidem in intimo Acanthii maris recessu in ipso isthmo sita erat Acanthus, ita ut Acanthus et Sane non nisi septem stadiorum intervallo a se invicem abessent, unde ab Anonymo in Periegesi ad Nicomedem [Scymno Chio v. 647.] διώρυξ illa dicitur ἑπταστάδιος, quam tamen Herodotus, [7, 22.] Plinius [4, 17. s. 10.] et alii habita totius isthmi ratione duodecim stadiorum, seu mille quingentorum faciunt passuum.

Iste tamen, qui recoctam satagit tradere Geographiam, reiecta Acantho omnium veterum auctoritate suffulta, Thyssum substituit, oppidum eidem litori et eidem, quo Sane, Singitico appositum sinui, et pluribus, quam ducentis stadiis, a fossa remotum, ut nempe conficiat, non Athonem, sed ipsum a Xerxe perfossum fuisse pelagus. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* At Cicero Livius, Tacitus habent multas res novas et insusitatas. Hinc Vossius dicit, novas etiam et non usitatas illic reperiri voces. Credesne? Tum si quis superet colles minutos, ut in hoc loco tantum sunt κολωνοὶ οὐ μεγάλοι, hos transiugare dicetur. Vide, quo delabantur illae novae et non inusitatae res, quando enim non superantur illi? Repeto itaque a Mela transnavigatum Atho dici. Si tamen ita extendere ὕψος sermonis sui voluerit Auctor, quod profecto ipse mox deprimit per additam explicationem, quam omisisset haud dubie, si illud captare voluisset. Quare foveo diu conceptam opinionem illud *transnavigatusque* et *Athus* vel *Athos* ex mirifica literarum commutatione ortum esse, et Auctorem scripsisse, *perfossus et ad Sanen ab usque Thysso factus freto nav.* Nam quod Vossius audet scribere, Herodotum libro 7. dicere fossam illam ab Acantho urbe Sanen usque pertinuisse, Acanthum vero ab eo poni ad sinum Singiticum, Sanen in Pallenaea Chersoneso, et ideo non posse concipi, ut fossa illa duodecim tantum fuerit stadiorum, quod ait idem Herodotus; falsum dicit omnino, et ipse sibi nectit laqueum. — Nusquam ab Herodoto dicitur Artachaeus praemissus ad Acanthum. Sed in libro 7. cap. 21. est Artachaea, narrans praeparatas ad Eleuntem per triennium copias dicit, qui et quomodo foderint, Βούβαρις δὲ ὁ Μηγαβάζου καὶ Ἀρταχαίης ὁ Ἀρταίου ἐπεστάτηον τοῦ ἔργου. Eodemque lib. 7. c. 117. Ἐν Ἀκάνθῳ δὲ ἐόντος τοῦ Ξέρξεω συνήνεικε ὑπὸ νούσου ἀποθανεῖν τὸν ἐπεστεῶτα τῆς διώρυχος Ἀρταχαίην etc. Herodotus dicit tantum, tunc mortuum illum fuisse, quum Xerxes esset Acanthi. Si

etiam illic mortuus eſt, quod fieri potuit, non id contigit, quia illuc praemiſſus, et inde incipiens foſſam, poterat ibi morari ac praeeſſe praeſens operi; ſed quod Regi illuc ingreſſo debuit officium facere, et progreſſum operis iniuncti curamque ſuam probare. Nam ab Acantho urbe non incepiſſe foſſam, inde quoque apparet, quod Xerxes iam manens in ea urbe non narretur vidiſſe foſſam et ſucceſſum operis; quod procul dubio et eſſet factum et narraretur eſſe factum, ſed τὸ ὄρυγμα ἀκούων, nempe ex relatione Artachaei, qui ad eam rem illuc venerat et in morbum letalem incidit. Libro autem 6. aliquid de Artachaeo narrari non memini; de Acantho et alia claſſe quod narratur, nihil ad Artachaeum. Vide autem, quid agat Voſſius. In obſervationibus ad Melam [v. Vol. 2.] Acanthum urbem ponit ad ſinum Singiticum. In appendice autem Thyſſum oppidum dicit eidem litori et eidem, quo Sane, Singitico appoſitum ſinui. Ita ſcilicet tum Acanthus, unde foſſa Voſſiana incepit, tum Sane, ubi foſſa Herodotea finitur, in eodem ſunt ſinu. Ergo revertar, unde coepi; itero Voſſium ſibi nectere laqueum. Non dicit Herodotus, foſſam illam ab Acantho urbe incepiſſe, (eam non tetigit,) ſed clare cap. 22. Πεδίον δὲ τοῦτο (ipſe nempe iſthmus) καὶ κολωνοὶ οὐ μεγάλοι, ἐκ θαλάσσης τῶν Ἀκανθίων ἐπὶ θάλασσαν τὴν ἀντίον Τορώνης. *Eſt autem ille campus et tumuli non magni ab mari Acanthiorum ad mare, quod eſt e regione Toronae.* Aliud eſt, ab ipſa urbe Acantho incipere, aliud ab mari, quod illi urbi nomen debet, cuius pars multum poteſt ab illa abeſſe, ut haec certe Acanthiorum maris pars Iſthmum abluens, non parum ab ipſa urbe abeſt. Fateor quidem Herodotum non dicere, foſſam factam ad Sanen ab Thyſſo, et eas duas urbes in iſthmo ſitas affirmare, ſed Thyſſum ponere in ipſo Atho, ut reliquas quatuor urbes, ſed potuit ea fuiſſe quidem intra foſſam, proxime tamen illam. Commodius ad difficultatem huius ſententiae allegaretur Auctor περιηγήσεως ad Nicomedem,

[vid. supra] qui scribit, τὸν Ἄθω δὲ παραπλεύσαντι παράλιος πόλις Ἀκανθάς ἐστιν Ἀνδρίων ἀποικία, παρ' ἣν διώρυξ δείκνυται τετμημένη ἑπτὰ σταδίοις. Hic minuit numerum stadiorum, et plane loquitur, quasi ab Acantho incipere fossam statueret. Hanc citationem meam in lucrum vertit Vossius. Sed quis non videt, quam laxe voces illae παρ' ἣν possint notare. I. GRONOVIVS *in nota posteriore.* Adposui longiorem hanc, passim etiam molestam, disputationem recisis maxime verborum contumeliis, reliqua, quae de ipsa fossa eiusque progressu et longitudine quaeri possunt, ad Vol. 2. reiecturus. I. Gronovii emendationem, quae aliquantum a libris recedit et dubia habet admixta, nemo probavit et facile probaverit. At bene cum Vossio idem monuit, verbum *transnavigare*, etsi postea idem probavit teste A. Gronovio Oudendorpius, ex sequente *navigabili* parum elegantiae Nostri respondere. Tum verbum *transiugare* difficilius est et obscurius, quod in alterum transire facile potuerit, non contra. Porro non dissonat a compositionis forma, quae in similibus valet. Sic *transfretare ex Africa in* — Paulus Diaconus de gestis Langobardor. 6, 14. in. Plinius in Panegyr. c. 81. f. ubi codices quidam substituerunt *transferre* Suetonius in Caes. c. 34. aliique. Graeci eodem modo dicunt ὑπερισθμεῖν, διϊσθμεῖν, ut Polyb. 4, 19. Sic ὑπερνεολκεῖν et similia. Quod qua ratione fiat, ex ipso nexu iudicari debet et narrationis serie. Cum igitur *transiugare* sit iugum montis superare, trans, per iuga vehere, ne verbi novitas et insolentia offenderet, quod ultimum monendum restat, adiecit noster *navigabili freto.* Et sic modum declaravit sensumque verbi rexit. Kappius in indice h. v. haec: fossus ita, ut non amplius cohaereat. Eodem sensu occurrit apud Arnobium [lib. 7. p. 211.] *disiugatus*, et apud Apuleium Metam. 6. [p. 180. add. Cic. de divin. 1, 32.] *seiugatus.* Hactenus. Nempe ex compositis vis oritur. Ciacconius, uti proxima nota docebit, non ad-

mittit. Quod si vero quis ideo reiiciendum putet, quod nusquam praeterea legitur, plura reiicienda aut immutanda sint, quae semel tantum in nostris auctoribus reperiuntur. Quare etiam probavit Arntzenius ad Aurelii epit. c. 14, 6. et alii post Vossium cum ipso Gronovio, probantibus multis libris, exceperunt. Ceterum subiectum *est* non habent Paris. 3. Gud. Vindob. et edd. 1. 3. 4. 6. 7. 8. 9. 10. et aliae plures.

et factus) Tò *et* ignorant Lips. et edd. 39. 40. 41. 42. Tum codices ab A. Gronovio consulti *actus*, *Athus* vel *Athos*. Ciaccon. Augustinor. Vindob. Paris. 3. *actus;* Paris. 2. Voss. 5. *factus;* Lips. Venet. Havn. Prag. Rehdiger. *Athos;* Cibin. Paris. 1, Vatic. 1. 3. Gud. *Athus*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *actus;* Vadianus, Olivarius cum suis dederunt *factus*, quod reliqui servarunt. Post Gud. *fretro;* Augustin. *navigabilis;* Cibin. *parvius*. TZSCHVCKE. *Factus — pervius*) Haec etiam verba recidenda; Pomponii enim brevitati satis fuit dixisse: *a Xerxe in Graios tendente perfossus transnavigatusque*. PINTIANVS. Aldus et Antiq. *actus freto* et V. C. Forte *perfossus et freto navigabili pervius*, ut in Hispania de Calpe: *atque inde ingressis totus admodum pervius*. Athenaeus lib. 6. cap. 7. Vel legendum: *totus etiam*. Sic et loquitur supra cap. 2. CIACCONIVS. Glossemata puto: *a Xerxe in Graios tendente perfossus et freto navigabili pervius*. SCHOTTVS *ad verba* §. 7. *non navigata maria*. Pro factus libri quidam veteres legunt *Athos*. Forsan margini aliquis adscripserat: *Athos freto navigabili pervius*, quod postea in contextum irrepsit. Attamen, cum iam saepe monuerim, quam ubique idem bis dicere amet Pomponius noster, nolim hic exturbare vulgatam lectionem, quae non recedit a melioribus codicibus, nisi quod in illis pro *transnavigatusque* et *factus* scriptum sit *transiugatus est factus*. VOSSIVS. Certe

nauseam parit haec tam accurata descriptionis institutio, ut plane non miremur, Pintianum, spectatorem amariorem brevitatis Pomponianae, postrema recidenda clamavisse, quum plene illa contineantur in verbo *perfossus*. Sed et monstri aliquid his subesse docent veteres libri, praeferentes *Athos* vel *Athus* pro *factus*. I. GRONOVIVS. Quomodo totum locum legendum censuerit I. Gronovius, docuit nota praecedens. Filio teste Oudendorpius sic voluerat: *transnavigatusque est, Athus freto navigabili pervius*. Cum tota narratio Athon spectet, cuius etiam nomen in eius fronte propositum est, male hic recurrat aut obtrudatur. Natum est *Atho* vel *Athus* ex corrupta voce *actus*, adiuvitque errorem ipsum montis nomen, quod subesse putarent. Mollius quidem habeatur *factus*; potest tamen et sic *actus* probari, si ad *pervius* referas, unde hic sensus exsistit, montem pervium facere agendo. Cum tamen etiam codices *factus* referant, quod in hoc nexu est accommodatius, et τὸ *f* a praecedente *t* absorberi facile potuerit in aliis, nolui a vulgata lectione discedere. De utriusque verbi commutatione vid. Drakenb. ad Liv. 6, 28, 2. et quos laudat. Ceterum, qui haec verba superflua et hinc expellenda censuerunt, offensi sunt verbo *transnavigatus*, de quo antea. Ceterum in Cod. Lips. post *pervius* haec in ipso contextu leguntur: *Interest longitudinis* LXXXV. *passuum, cum latitudinis esset* MD, *et sic Athon non solum montem, sed mari undique transductis navigiis Xerses insulam dereliquit*. Sed non solum in utroque margine lineis rubris distincta erant haec verba, sed et in sinistro eadem librarii manus adscripserat: *Hic non videtur textus pomponii*. Recte. Efficta videtur haec lacinia partim ex Plinio 4, 17. s. 10. qua numeros quidem. Post tamen inveni eadem verba in Boccatio de montibus s. v. Athos; tantum LXXX et *dereliquit*, ex quo colligi potest, etiam Boccatium, qui multa ex Mela et hic et alibi mutatis paullum verbis transfert, eadem in suo codice habuisse,

nisi quis ex Boccatio huc migrasse velit. Editio tamen Boccatii Veneta 1473. paullum variat. Nam *interest* et *Xerses* absunt. Tum habet LXXX *mil.* et *mare.*

fuit oppidum) Venet. et ed. 1. *finit oppidum;* Vindob. *opidum*, uti solet.

Acroathon) Cibin. Gud. Lipſ. Rehdig. Venet. Vindob. *acrohaon;* Parif. 2. *acroaon;* Parif. 3. *acraon;* Prag. *acroanum;* Vatic 3. *Acroathum.* Edd. 1. 2. 9. *Acroaon;* in ceteris *Acroathon.* Varie effertur hoc nomen in auctoribus, de quo Vol. 2. Hic tamen, si advocata nominis etymologia codices plerosque sequaris, praeferendum utique est *Acroathon*, quod et alii quidam diserte praestant. Boccatius c. l. ubi Melam reddit, vocat *acrothon, seu acrochaon.* A verbis *In summo* cap. 18. incipit Vinetus.

§. 11. *Pallene)* Gud. Prag. Vindob. Lipſ. (in quo desideratur praeterea *erat*) ut edd. 6. 7. 8. *Palene.* Sic Παλήνη Procop. de aedif. 4, 5. et sic passim; vid. Wasse ad Thucyd. 4, 116. Alii recte *Pallene*, uti scribendum esse diserte monuit Eustath. ad Il. 2, 639. p. 235. ſ. 311. Post Parif. 1. *patientis;* Cibin. omisit *ager;* Prag. habet *sunt atque;* Vindob. *totam.*

angusta) Legendum existimo: *angustus Isthmus, unde incipit.* Nam de Isthmo Pallenes et Ptolemaeus et Pausanias in Atticis, et Georgius Gemistus Hellenicῶν primo. [c. 15.] Plinius quoque lib. 4. c. 10. [ſ. 17.] *et in Pallenes Isthmo quondam Potidaea, nunc Cassandria*, etsi Hermolaus aliter legat; [*Pallenensi*] quem prioris veraeque lectionis potuerunt admonere verba illa, quae paulo ante praecedunt: *oppida Pallene Phlegra.* PINTIANVS. Superflua est haec emendatio, cum satis clare, etsi non nomine, tamen verbis isthmum Mela

indicet. Ceterum isthmum multi auctores iique certiori, quam quos Pintianus excitavit, fide adpellant, quorum loca dabit Vol. 2.

Potidaea) Cibin. Vatic. 1. 3. Paris. 1. 2. 3. Lips. Gud. Prag. Rehdiger. *Pontidea* vel *— aea;* Vindobon. *pontHdea.* Edd. 1. 9. *Ponticlea;* 2. *pontidea*, et sic reliquae *Pontidea* et *Pontidaea;* posterius recentiores. Gr. Ποτίδαια. Boccatius de montibus s. v. *Pallene*, ubi nostrum ex more reddit, legisse videtur *Possidea.*

ubi laxius patet) Venet. Voss. 3. *latius*, ut edd. 13. 35. TZSCHVCKE. Scribo *latius*, non *laxius*. Nam *late patere* frequens est apud omnes locutio, non *laxe*. PINTIANVS. Laxius nusquam, quantum scio, auctor, sed *latius*, ut lego. Vide lib. 1. c. 9. et 17. et 19. Lib. 2. c. 6. OVDENDORPIVS *in nota A. Gronovii.* Non male, cum ita soleat Noster, et hae voces etiam alibi commutentur; vid. Panegyr. vett. 9, 22, 3. et ibi Iaeger. T. 2. p. 60. et ante Drakenb. ad Liv. 10, 5, 6. 39, 17, 2. et quem laudat Bentlei. ad Horat. Art. Poet. 209. quibus addi potest Oudendorp. ad Frontin. 4, 1, 10. Sed quid si Mela variat, cum *laxius* in hoc nexu facile intelligi et hoc etiam modo exprimi possit?

Mende Scioneque) Vatic. 1. Lips. *Mendecioneque;* Vatic. 3. *mendetione quam;* Prag. *mendecione quae;* Cibin. *mendecia neque;* Gud. Rehdiger. *mendetione quae;* Vindob. *menditioneque.* Edd. 1. 2. *Mendetionae quae;* 3. 4. 5. 9. 11. *Mendetione quae;* 12. 14. 19. *Mendae Scioneque;* 6. 7. 8. 10. 13. reliquae *Mende Scioneque*, uti iam emendaverat Hermolaus Barbarus. Antiqua manus in exemplari ed. 6. adscripserat leg. *Sycioneque.* Sed recepta lectio satis probatur ex auctoribus aliis. Cf. interim Strabo in excerpt. lib. 7. p. 107. Huds. Post pro *illa* ed. 38. et Lugd. 1645. vitiose *illae.*

Eretriis) Ciaccon. Lipf. Cibin. Gud. Rehdiger. *eretris;* Prag. Vindob. *heretris.* Edd. 1. 2. 5.-9. 11. 13. *Heretris;* 3. 4. 6. 7. 8. 10. 12. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *Haeretris;* 16. 18. 22. Vadianae, 21. 28. 30. 32. 37. *Haeretriis;* 24. 25. Olivarianae, ceterae *Eretriis.* Gr. Ἐρετριεῖς.

CAP. III.

Hoc caput omiffa diftinctionis nota cum fuperiori in MSS. et vetuftis editionibus etiam in Aldin. Iuntin. connectitur. - Pofteriores, Camers, Vadianus, Olivarius cum fuis, Schottus infcribunt *Macedonia;* Voffius et reliqui *Macedonia, Graecia, Peloponnefus, Epirus et Illyricum* praeponunt in titulo. Capitis 19. inde initium ftatuit Vinetus.

§. 1. *quot urbes)* Sic omnes fere MSS. A. Gronovii, quibus ex meis accedunt Lipf. Parif. 1. 2. 3. Prag. Rehdiger. Auguftin. Venet. Havn. In ed. 23. ad Vaticanos conlata τὸ *quod,* uti legit illa editio, obelo notatum erat his additis verbis: fic correctum. Voff. 1. Gud. (quem A. Gronovius praeteriit) Cibin. *quod.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. et pleraeque aliae cum recentioribus *quot;* tantum edd. 15. 17. 20. 23. *quod;* 35. quam fecutus eft Sanctius, *tot Macedonum populi quot;* 39. 40. *centum quinquaginta urbes,* quam lectionem retinuit Norimberg. editio; (CL) 41. 42. *qua urbes;* aliquae, in quibus Vadianae, Olivarianae duae 24. et Vinetus interrogatione efferunt: *quot urbes habitant?* Quam quidem interrogationem avide adripuit Soonus in editione, tamquam fuis rationibus aptiffimam. Ita enim ille: *Multasne urbes habitant? Quot urbes inhabitent, incredibile eft.* TZSCHUCKE. Aldus: *Tum Macedonum populi, quod urbes habitant;* minus vitiofe.

Lego: *tum Macedonum populi*, CL *urbes habitant* ex Plinio [4, 17. f. 10.] et Marciano. [Scymno Chio 623. πολλαὶ tantum.] Caufa depravationis fuit fupina, librariorum femper, nonnunquam etiam correctorum, ignorantia, coelum terris mifcentium et mare coelo. Primum enim, ut coniicio, duo elementa *cl* librarii in unum *d* confuderunt. Deinde correctores nefcientes, quid *d* folum fignificaret, numerus enim immodicus videbatur, adiecta *q* fecerunt *qd*. Poftremo alii malum, quod Thucydides [5, 65.] ait, malo curantes, *quot* fcripferunt cum nota interrogationis, ubi nulla eft interrogatio. PINTIANVS. Sunt, qui hunc locum fic accipiant: Poft antedictas gentes fequi populos Macedonum, et effe tot numero, quot fint urbes, quas habitent. Quam recte autem fic intelligatur, arbitrio lectorum efto. IDEM. Forte: *Tum Macedonum populi aliquot urbes habitant.* Infra lib. 3. c. 1. *Cantabrorum aliquot populi amnesque funt.* Aliqui (inquit Pintianus) hunc locum fic accipiunt: poft antedictas gentes — efto. [vid. antea] Aldus et Antiq. *Tum Mac. p. quod.* CIACCONIVS. *Tot Macedonum populi quot* malim, quam *Tum Macedonum*, quomodo antea legebatur. Locus, ad quem multi ftatim cap. initio impegerunt; et nefcio, quibus interpunctionibus, quae fomnia commenti fint. SCHOTTVS. Legebatur: *Tum Macedonum populi, quot urbes habitant?* Pintianus aliter atque aliter. Reftitui: *Tot Macedonum populi, quot urbes habitant.* SANCTIVS *in praefatione. Quod urbes* eft meliorum librorum lectio. Sed recte Pintianus emendavit, CL *urbes habitant*, ut Plinius et Martianus. Aliorum coniecturae funt ineptae. VOSSIVS. *Centum quinquaginta urbes habitant.*) Libris antiquis et veritati libare malui, quam profanum quid a Voffio aut Pintiano in hoc facrum inferre. Nunquam in Macedonia numerabantur centum quinquaginta urbes, (ut videtur ex Pintiani emendatione citanda intelligere Voffius, vel centum quinquaginta populi, ad quos ille numerus etiam referri

potest) nunquam fuerunt, nunquam dixit Mela, nullus codex huius indicii notam vel minimam habet. Sed neque in ulla alia regione urbes vel populos tam exacto numero terminavit. Et quaeso, annon fuerunt vel plures vel pauciores? Immo edidimus, prout flagitabant vetera exemplaria. Macedones per Alexandri expeditionem ubique incolebant et sub eis Graeci. Itaque nunc ait, se venire ad Macedonum populos, qui vivunt in urbibus illis, quarum maxime illustris est *Pella*, quum alii Macedonum populi respiciant alios dominos aliasque obseruent regias. I. GRONOVIVS. Impugnaverat Vossius hanc Gronovii lectionem *qua urbes* in appendice ad 1, 2, 3. ubi nolui importune referre, suamque addito Martiano Capella defenderat. Contra Gronovius in epistola ad Graevium de appendice Vossii p. 41 sq. pro sua in eum insurrexerat. Sed cum ad ipsam loci explicationem idoneam parum aut nihil novi accedat, subpressi. Locus in vulgata librorum lectione omnino est difficilis. Acuta est Pintiani emendatio. Nec enim insolens est librariis, numerorum notas invertere et in verba mutare. Ita simili fere modo CL expressit ex depravata codicum lectione Oudendorp. in Hirtio de B. Alex. c. 12. f. Sic pro M duo codices dant *cum* in eodem de B. Alex. c. 69. Pro *multa talenta* in Livio 23, 13, 1. viri docti volunt *mile quingenta talenta*, quia scriptum fuerit *MVCta*. Vid. Freinshemius ad Curt. 7, 1, 40. Gronov. ad Liv. 21, 22, 3. In Strabone 7. p. 211. f. 305. δ transiit in δύω, cum valeret τέσσαρες. Eodem modo numeri binarii notam II in *n* transiisse, et hinc *enim* in libros invectum esse acute iudicat Bosius apud Nepotem de regibus c. 2, 3. Contra factum est in Ampelio c. 47. in CCIV. ubi vid. notata. At premitur illa emendatio magnis difficultatibus, a Gronovio expositis. Plinius etiam, quem adiutorem adsciverat Pintianus, non urbes, sed populos 150 Macedoniae commemorat, uti ex eo Martianus Capella lib. 6. p. 211, quibus singulis singulas

tantum urbes fuisse parum est credibile. Scymnus Chius autem πολλὰς tantum πόλεις ἐν τῇ μεσογείῳ fuisse scribit. Multiplici etiam fingendi arte opus est. Schottus, etsi ad linguae usum apte locum constituit, vi tamen iniecta sibi viam parat et ad eandem difficultatem delabitur, qua singulis populis singulae tantum urbes relinquuntur. Quod Ciacconius proposuit, facile adrideat, si cogites, in praecedente *uli* latere *ali*, quo absorpto pro *aliquot* exstiterit truncatum *quot*. Sed ad exilem nimis numerum Macedoniae urbes illa lectione rediguntur; quas tamen multas fuisse aliunde constat et Mela ipse recenset, qui, ut Pellae mentio docet, non litoreas tantum urbes, sed et mediterraneas complectitur. Languidum etiam sensum efficias, si cum Gronovio exceperis *qua urbes habitant*, quasi tantum ibi esse Macedonas Mela velit, ubi sint eorum urbes. Possis coniicere *quatuor*, quod ex scripturae compendio *qt* sine operosa arte extrices, sic ut adtingere Noster videatur divisionem Macedoniae in quatuor partes a Romanis factam, de qua Livius 45, 29. Sed illa ipsa divisio docet, ad Melam non pertinere, quippe a quo Macedonia artioribus limitibus includitur. Si plane eiiciatur τὸ *quot*, uti videntur innuere Vaticani, nemo desideraverit et lenius fluat ipsa narratio. Equidem in hac haesitatione reliqui veram loci emendationem melioribus libris aut acutioribus ingeniis lubenter tradens.

quarum Pelle — illustris) Varie hunc locum effingunt libri. I. Gronov. ad 1, 2. in. ex tribus adfert *Pelle* pro *Pella* editionum priorum. A. Gronovii plerique codices: *qu. Pelle est maxime illustris;* sed Mediolan. Voss. 1. Perizon. quibus accedunt ex meis Cibin. Gud. (quem praeteriit A. Gronovius) Rehdiger. *qu. Pelles et maxima illustris,* atque ita in ed. 23. conlata ex Vatic. 1. opinor, adscriptum erat; Paris. 1. 2. Venet. *quarum Pelles et maxima et illustris;* Prag. *quarum Pelle et maxima et illustris;* Lips. Vindob. *qu. Pelles est m. illustris;*

Vatic. 3. *pelle et;* Parif. 3. Havn. *quarum Pellan maxime illuftrem al. efficiunt.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. et hinc Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus *quarum Pellam maxime illuftrem al. efficiunt;* Voffius et 40. *quarum Pella et maxima et illuftris. Al. efficiunt;* ita et 41. 42. tantum *Pelle;* 44. et reliquae, praeeunte Reinoldio, *quarum Pelle eft maxime illuftris. Al. efficiunt.* TZSCHVCKE. Haec quoque e libris emendavimus. [*qu. Pella et maxima et illuftris.*] Vtrumque nempe effecere Philippus et Alexander in hoc oppido nati et educati, ut et illuftris effet, Pella et maxima. VOSSIVS. Etfi vetuftiorum editionum lectio nec commodo fenfu caret, nec a MSStis deftituitur, tamen, cum Pella illuftris quidem, fed non maxima fuerit, addicant etiam potiores codices, tantum quod facili lapfu quidam aberrent, receptam lectionem deferere dubitavi, quae et Melae brevitati accommodata videtur. *Pella* autem, etfi fegniter antea fic editum fuiffe pronuntiat I. Gronovius ad 1, 2. in. potior tamen et ufitatior videtur effe terminatio, quam *Pelle.* Nempe Πέλλα habent Graeci omnes, in iis Herodotus 7, 123. Diodor. Sic. in fragm. 27. p. 644. Weffel. Stephanus h. v. Ptolemaeus 3, 13. Plin. 4, 17. f. 10. ex pofterioribus etiam Geogr. Ravenn. 2, 18. 4, 9. 5, 12. tab. Peuting. 7. B. et hinc Πέλλαν Strabo in excerpt. lib. 7. p. 105. Hudf. *Pellam* Livius lib. 44. extr. Non igitur video, qua ratione ftare recte poffit *Pelle,* cum adeo fic fcripferit Herodotus. Immo *Pelles,* quod multi hic habent, coaluit ex *Pella eft* et corruptionem indicat. Aliud eft in *Europe,* pro quo libri paffim etiam dant *Europa,* et fic in aliis. Quare revocavi Voffianum *Pella.*

Philippus) Rehdig. *phylippus;* Gud. *philipus;* Venet. *et Alexander;* Cibin. omittit *Afiae;* Prag. fcribit *Azie;* Rehdiger. *afye;* labes notae.

Mecybernaeus) Lipf. *Megibernacus*; Parif. 2. Gud. *maegibernacus*; Prag. *megibernious*; Venet. *mergi bernocus*; Parif. 1. *maegibernatus*; Vindob. Rehdiger. Boccatius de maribus h. v. *megiberneus*; Vatic. *Maegibernaeus*; Cibin. *Maegiberneus*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. *Megiberneus* aut — *aeus*; 15. 17. 20. 23. *Megybernaeus*; 12. 13. reliquae *Mecybernaeus*. Vera fcriptura ex Gr. Μηκύβερνα unde Μυκηβερναῖος probatur. Tum Cibin. *promunctoria*, ut 1, 13, 1. et alibi. Cf. ad 1, 5, 1.

Derrim et) Ciaccon. Parif. 1. Vatic. 3. Lipf. Cibin. Venet. Vindob. Havn. Rehdiger. Prag. codex in ed. 27. *dirimit*; idem adfert ex vetufto exemplari Surita ad Anton. itiner. p. 11. Weffel. Gud. *dirimet*, quod etiam notavit Ciacconius; Vatic. 1. ex filentio conlatoris, Parif. 3. *dividit*; Parif. 1. Zalufc. *Derrim et*; edd. omnes ad Schottum usque *dividit*; tantum Vinetus *dirimit*; Schottus dedit *Derrin et*, pofteriores a Voffio inde *Derrim et*. TZSCHVCKE. Caftigo *inter promontoria Derrin et Canaftraeum*, ex Ptolemaeo, [3, 13,] Stephano [f. v. Τορώνη.] et Strabone in Selectis. [lib. 7. p. 108. Hudf.] Sciendum autem, finum, quem Ptolemaeus, Stephanus et alii *Toronaeum*, five *Toronaicum* appellant, ab urbe *Torone*, nominari a Mela *Mecybernaeum* a *Mecyberna* oppido eiusdem finus, de quo paulo ante. Porro finum *Toronaeum* duobus promontoriis *Derri* et *Canaftraeo* includi praeter Ptolemaeum et Strabonem in Selectis. [lib. 7. p. 107. Hudf.] Stephanus etiam teftatur in dictione *Torone*. PINTIANVS. Digna profecto erat Pintiani emendatio, cuius acumen teftarentur codices et agnofcerent editores. Accedit illis codicibus Boccatius de maribus f. v. Macedonicum, unde fimul vitii origo difcitur: *flexus megibernus inter promontoria Dyri et panefireum et qui copos dicitur portum*. Nempe *Derrin* vel *Derrim* transiit in *Dyrim*, cui cum adhaefiffet

ſequens *et*, enatum eſt *dirimet* vel *dirimit*, quod gloſſa mutavit in *dividit*. Dedi tamen ad Graecam formam *Derrin*, pro quo poſſit etiam poni *Derrhin*.

Canaſtraeum) Vatic. 1. 3. Cibin. Gud. Rehdig. Boccat. c. l. *panaſtreum;* Venet. *panaſtreium;* Vindob. Havn. Pariſ. 1. *paneſtreum;* Pariſ. 2. *paneſtrum;* Prag. *paneſtroum;* Lipſ. Pariſ. 3. *canaſtreum*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. *caneſtreum;* 6. 7. 8. 10. 11. 12. reliquae *Canaſtreum*, ad Vinetum, qui dedit per *ae;* hunc ſecutus eſt Reinoldius et demum ab ed. 44. reliquae. Voſſius verba: *et Canaſtraeum* ſive negligentia ſive conſilio excluſit, ſed per *ae* in ſequentibus expreſſit. Praeiverat iam olim hanc ſcripturam, ut ſuperior nota docet, Pintianus, cui et favet linguae uſus et auctorum conſuetudo, veluti Scylacis p. 26. Hudſ. Apollonii Rhodii 1, 559. Stephani ſ. v. Κάναστρον, Herodoti 7, 123. Sic etiam adfert Surita c. l. ex vetuſto exemplari.

κωφὸς). Lipſ. Gud. Prag. Rehdiger. Vindobon. Suritae c. l. exemplar vetuſtum, Boccat. c. l. *copos;* Cibin. Vatic. *chopos*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. reliquae cum Schotto *Copos;* Vinetus, Voſſius, reliqui κωφός. Quod Ciacconius particulam *et* ante *portum* deleri iubet, tamquam ſuperfluam, videtur *Canaſtraeum portum* in hoc nomine probaſſe, quae tamen diſerte diſtinguit Strabonis epitome lib. 7. p. 107. Hudſ. qua egregie locus noſter adiuvatur. Ita vero hic ex Strabone olim iam voluerat Pintianus.

Toronen) Pariſ. 3. *corarem;* Cibin. *choronem;* Vindob. *coronam;* Pariſ. 2. Prag. *Turonem;* Rehdiger. *thoronem;* Pariſ. 1. *teronem;* Lipſ. Venet. Gud. *Toronem*. Edd. 1. 2. 9. *cororem;* reliquae *Toronen* praeter aliquas, uti 7. 8. 13. in quibus *Toronem*. Atque illa huius terminationis Graecorum vocabulorum commutatio

non infreqnens est in libris et scriptis et editis. Sic *m* in *n* transire iussit Drakenb. in Liv. 44, 12, 7. et in *Pallenen* peccari monet ad 45, 31, 4. Nempe terminatio Graeca *en* postulat, vel *am* ponendum. Quantum vero Graeca forma Noster delectetur, notum. *C* autem pro *t*, uti saepe poni observatur, sic etiam in hoc ipso nomine occurrit apud Liv. 31, 45, 15. Ita *Corone*, a qua nomen urbi impositum scribit Philargyrius ad Virgil. Georg. 4, 391. pro *Torone*, uti vocant recte Stephanus h. v. Lycophron v. 116. Tzetzes ad c. l. et Eustath. ad Dionys. v. 327.

Physcellam.) Vatic. 1. Mediolan. *Myscellam*, quod etiam ex Vatic. Cod. adscriptum erat in exemplari ed. 40. et praeterea *Miscellam* ex Cod. Μίσκερα Stephano, ubi pro Σικανίας leg. Σιθωνίας; Vindob. *miscellam*; Voss. 1. Cibin. *Missellam*; Paris. 3. *Miscelam*; Prag. *misselam*; Lips. Gud. Paris. 2. *niscellam*; Havn. *niscelam*; Venet. *niscella*; Vatic. 3. *nisselam*; Paris. 1. *niselam*; Rehdiger. *nysellam*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *miscellam*; 6. 7. 8. 10. 12. reliquae *Physcellam*, tantum Reinoldianae *Sermylam*. TZSCHVCKE. Diximus in Plinio [4, 10. s. 17.] *Physcellam* scribendum videri posse, Ptolemaeum [?] et alios sequuti. BARBARVS. Holstenius in Annot. ad Ortel. p. 123. corrigit *Miscelam* et p. 153. *Miscellam* et *Mycellam* in MSS. Melae et Plinii legi testatur. A. GRONOVIVS. Apud Plinium 4, 17. s. 10. *Physcella* etiam in hoc tractu commemoratur, etsi ibi quidam *Phiscella* et *Mycella*. Holstenius ad Stephan. p. 210. *Miscellam* probat, unde a correctoribus *Physcellam* fuerit refictum; esse autem Stephani Μίσκερα, ubi pro Σικανίας legendum censet Σιθωνίας, uti vir doctus supra, qui Holstenium repetiisse videtur. At incerta sunt omnia, nec ulla illarum urbium alibi commemoratur. Praestat igitur insistere codicum vestigiis, in primis cum et apud Plinium c. l. quidam eodem ducant et legere

cum vett. edd. *Miſcellam*, quod et in Plinio vult Holſtenius c. l. Quod Reinoldius repoſuit *Sermylam*, cum ipſe mutationis illius cauſam non adtulerit, nedum probaverit, ſine dubio petiit ex Herodoto 5, 122. qui *Toronen*, *Galepſon*, *Sermylen*, *Mecybernam*, et *Olynthon* coniungit, et in terra Sithonia locat. Apud Scylacem p. 26. Hudſ. pro ea eſt *Iſmyria*, quam Voſſius mutavit in *Sermylia*, cuius etiam Stephanus aliique mentionem faciunt. At ponunt in eo tractu, quem noſter iam reliquit ſupra deſcriptum, ut eo relabi recte iterum non poſſit, niſi miſceat, quod tamen quibusdam viſum eſt. Et ſic vir doctus in margine edit. Gronov. 1685. haec adnotaverat: Mela ordinem περιηγήσεως turbat, dum Mecybernam, Toronen et Derrin poſt Pallenen commemorat. Vide Scylacem et Ptolemaeum. At tam violentae mutationes reluctantibus libris eo minus obtrudi debent, quod non omnia omnibus commemorantur. *Phyſcae* Ptolemaei 3, 13. vel Stephani *Phyſcus*, ſi quis huc referre velit, quod feciſſe videtur Hermolaus Barbarus, nimis hinc in mediterranea Macedonia haec urbs remota diſtat. Si quid levius immutandum, *Miſcera* Stephani huc proxime faciat, dummodo Σιθωνίας repoſueris.

unde — eſt) Rehdiger. *ipſi unde nomen eſt*; Cibin. *unde poſt nomen eſt cingit panaſtreo*; Vadianus cum ſuis etiam 30. 32. 37. et cognatis Vineto ſequente *unde nomen eſt ipſi*. Illud concinniori ſono codices.

Mecybernam) Pariſ. 1. 2. *Maegibernam*; Lipſ. Vindob. Gud. Prag. Rehdiger. cum edd. 1. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. *Megibernam*; 15. 17. 20. 23. *Megybernam*. Vid. ſupra. Rehdiger. *intingit* pro *incingit*.

Canaſtraeo) Cibin. *panaſtreo*; Prag. *capaſtreo*; reliqui fere, in iis Vatic. *canaſtreo*. Edd. 1. 3. 4. 5.

9. 11. 12. 14. 15. 17. 20. 23. *canestreo*; 6. 7. 8. 10. *canestrio*; 13. 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae *Canastrea*; post *Canastraeo*, de quo iam supra.

Sena) Ita omnes MSS. aliorum (tantum Cod. Stephani *Sane*) et mei, cum edd. vetustis, et Boccatio de maribus f. v. Macedonicum mare; edd. 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schottus *Scione*; Vinetus *Sane*; Vossius cum ceteris *Sena*. TZSCHVCKE. Scribendum non *Sena*, sed *Scione*. Plinius [4, 17. f. 10.] *post Scionem*, inquit, *promontorium Canastreum*. BARBARVS. Licet idem sit sensus, mallem tamen hic legeres *Canastraeum promontorium Scione proximum est*, ut a more suo et consueto dicendi modo non discedat Mela. Cuius, ut dixi, peculiares sunt hae admonitiones ad dirigendum Lectoris animum; ut in Cilicia: *Pyramus Isso propior*; et mox: *sed Celendris Sarpedoni propior*. PINTIANVS. Vidit H. Stephanus [in praefat.] leg. *Sane*. Nam sup. extremo capite *Scione* nominaverat; cui assentior, emendationem confirmante Strabone in Collectaneis, [lib. 7. p. 107. Hudf.] Herodoto Polymnia [7, 22. 123.] et Plinio 4, 10. [f. 17.] ut quidem Pintianus restituit. SCHOTTVS. *Scione* correctores reposuerunt, cum prius in omnibus libris legeretur *Sena*, quod rectum est, pro *Sana* vel *Sane*. Nam et Σαναῖοι et Σαναῖοι dicebantur oppidi huius habitatores, ut ex Stephano manifestum. VOSSIVS. Recte Vossius expulit *Scione*; sed an recte idem *Sena* instauraverit, dubitare licet. Auctores enim omnes, Herodotus etiam, *Sanen* vocant. Superioribus addi possunt Thucydides 4, 109. Plutarchus in Quaest. Gr. p. 292. (Tom. 7. ed. Lipf.) Hinc Σαναῖοι apud Thucyd. 5, 18. *Sanii* apud Frontin. 3, 3, 5. ubi fere in libris *Samii*. Sed et ibi ex codice Keuchenius excitavit *Sanii*, quod praefert, quod urbs etiam Σάνη adpelletur. Melius tamen iam ad nostrum locum Vossius

pro *Sanii* scriptum esse censet. Σαναῖοι quidem notatur a Stephano, unde Σάνη de ipsa urbe probari posse videatur. At cum nihil de hac forma moneat, aliunde obtrusum Σηναῖοι non temere existimat de Pinedo. Praestat igitur Melam in tot tantisque librariorum aberrationibus ad usitatam aliorum formam revocare, in primis cum ita in libro vetere se legisse testetur Stephanus. Alii emendationi, quam proposuit argute magis, quam vere Pintianus, ipse parum tribuit.

Mecybernaeus autem) Ex scribendi compendio mirae ortae sunt formae. Paris. 1. 2. 3. *Maegibernacusa*; Lips. Gud. Vindob. *megibernacusa*; Boccatius de maribus, c. l. *megiberncasa*; Ciaccon. *Mecibernunsa i. m.* Rehdiger. *Megyberna ensa*; Cibin. *megybernensa*; Prag. *megibernatus*; Vatic. 3. *Megybernacus*; Vatic. 1. *Megybernaeus autem*; Venet. *megiberneus autem*. Edd. 1. 3. 4. 5. 9. 11. *megibernaousa*; 6. 7. 8. 10. 13. *Mecyberneus autem*; 15. 17. 19. 20. 23. *Megybernaeus autem*; aliae per *c*, ut hodie recte editur. TZSCHVCKE. Scribo *Mecyberneus autem*, id est sinus in medio et cetera. BARBARVS. Nulla dubitatio, si cogites τὸ ἄ, id est *autem*, adpensum turbas dedisse, uti ex aliis quibusdam adparet et res ipsa docet. Post ante verba *in medio* inserunt *sinus* edd. 15. 17. 20. 23. invitis libris et praeter necessitatem. Contra Ciacconius verba *in medio* forte vacare putat, tamquam expositionem *gremii*. Idem post τὸ *ut* eiicit, quae tamen recte servari possunt. Tum Rehdiger. *medium modice*.

Ceterum longis) Rehdig. *Iterum longis*. Ciaccon. emendat *longus*; sine causa gravi. Post *ingens* deest in Olivarianis quibusdam.

inde Thermaicus) Codices, Boccatius c. l. et priscae editiones ad Vinetum usque dant *inter maria*.

Schottus reposuit *ingens hinc Thermaicus*; Vossius cum reliquis *ingens inde Thermaicus*, ad codicum lectionem propius. TZSCHVCKE. Emendo: *ingens hinc Thermaicus sinus est* ex omnibus Geographis et Historicis; nihil enim inter omnes notius Thermaico sinu. Confirmat hanc castigationem, quod statim sequitur, *Axium et Peneum fluvios in Thermaicum sinum emittere*, quod Ptolemaeus [3, 13.] etiam tradit. Item statim redditur urbs *Aloros*, quam esse in intimo recessu sinus Thermaici auctor est Stephanus. In quo tamen librarius imperitus pro *Thermaeus sinus*, *Hermeus* scripsit. PINTIANVS. Acuta haec est et indubia Pintiani emendatio, quam recte probarunt viri docti. Olim alios veluti Ortelium, Vadianum vulgata lectio impedivit induxitque, ut Mecybernaeum i. e. Toronaicum sinum et Thermaicum eundem putarent et hinc difficultates Melae moverent. De nominum propriorum in adpellativa mutatione exemplum paullo post subministrabit *Peneus*, ubi alia dabo.

Axius) Gud. Rehdig. *asius*; Prag. *anxius*. Post Rehdiger. *Macedones*.

et iam) Tò *iam* omisit Vindob. et ed. 6. in reliquis coniuncte *etiam*. Cum divisione legendum monuit Pintianus, uti iam dederat ed. 24. et Olivarianae. Post Rehdiger. *thessalios*; Gud. Vindob. et ed. 1. *thesalos*.

Peneus) Codices et edd. antiquae adferunt *penitus*; 6. 7. 8. 10. 12. reliquae *Peneus* emendante Barbaro, suffragantibus auctoribus reque ipsa postulante. Tales quidem commutationes non infrequentes sunt nostris maxime codicibus. Sic supra *dirimit* pro *Derrim*; *inter maria* pro *inde Thermaicus*; 1, 4, 3. *in illo* pro *Nilo*; 1, 18, 3. *illo* pro *Ilio*; 3, 8, 6. *magnae* pro *Macae*; 2, 3, 11. *paulatim* pro *Taulantii*; 2, 6, 5. *deorsum* pro *Dertosam*; *illam* pro *Vllam* 3, 1, 8. *eorum* pro

Eoum, *adposita* pro *ad Colida* 3, 7, 1. *imo* pro *Indo* 3, 7, 5. *collis* pro *Colis* 3, 7, 5. *inde* pro *Indi* 3, 7, 8. *rara tenet* pro *Patalene* ib. *hoc illi* pro *Diolco* 2, 3, 7. Sic in Strabone lib. 9. p. m. 292. f. 424. MSS. quidam θαλάσσης pro Θετταλίας; ἄλλος pro Ἄλος 9. p. m. 298. f. 443. omnes eodem libro extr. μάντεως pro Μαντοῦς; lib. 9. p. m. 302. f. 439. Μεγαρίδι quidam pro μερίδι. — Idem in aliis auctoribus obseruatur. Sic *circa* pro *Cirta* in Salluſtio ſemper Cod. Fabric. *per ſe* (*Perſae*) Aurel. Vict. de Caeſar. c. 11, 11. *cominus* (*Co minus*) Plin. 6, 21. f. 17. uti emendauit Holſtenius ad Stephan. p. 183. et dedit Harduinus. Ex Silio Italico multa excitauit Drakenb. ad 9, 117. et quos commemorat Broukhuſ. ad Propert. 3, 2, 45. 3, 3, 5. et 37. et 7, 44. Data opera de his ſcripſit (1790.) Waſſenbergh in diſſert. de nominibus hominum et locorum propriis librariorum culpa — vitiatis. Poſt Cod. Ciaccon. *excurrunt*.

Theſſalonice eſt) Cibin. Vatic. Venet. Rehdiger. *Theſſalonices*; Vindob. Gud. *theſſalonices*; Prag. omiſit *eſt*. Vnde in illis *Theſſalonices* ortum ſit, facile intelligitur.

Caſſandria) Superius facta eſt mentio *Caſſandriae* in fine Thraciae, ubi Potidaeam retulit. Eadem enim eſt *Potidaea* cum *Caſſandria*. Nec eſt altera Caſſandria. De ea vero nullo modo poteſt hic intelligi. Tum quod ſuperuacua eſſet repetitio, tum quod Caſſandria eſt in ceruice Pallenes, haec vero urbs, de qua hic agitur, longe illinc remota eſt, inter fluuios Axium et Peneum. Quamobrem legendum hic videtur non *Caſſandria*, ſed *Chalaſtra*, quae urbs eſt Macedoniae, parua quidem, ſed celebris in ſinu Thermaico, cuius Stephanus et, eo referente, Strabo, [epit. libri 7. p. 106. Hudſ.] itemque Herodotus, [7, 123.] Plinius, [4, 17. f. 10.]

Lycophron, [v. 1044. incerta tamen lectione] multique alii meminere, quos ne sim onerosus, praetereo. Patet autem evidenter, legendum his *Chalastra*; nam Strabo in Selectis [c. 1.] tradit, Axium fluvium inter Chalastram et Thermen in sinum Thermaicum emittere. Porro *Therme* eadem est cum *Thessalonica* a Cassandro rege condita et sic dicta a nomine uxoris *Thessalonicae*, licet Stephanus aliam etymologiae rationem sequatur. Haec autem ante Axium fluvium sita est, teste Ptolemaeo, [3, 13.] et hoc loco Pomponio; sequitur igitur Chalastran post Axium esse, finitimam Thessalonicae, Axio fluvio ab ea disterminatam. Accedit ad haec, quod Strabo in Selectis tradit Cassandrum regem oppidula quaedam vicina transtulisse Thessalonicam ad habitandum, hoc est, Chalestram, Aeneam, Cisson. Ceterum Strabo Thessaloniceam nominat referente Stephano, scribitque Haliam prius dictam. *Chalastram* autem cum *a* in penultima Stephanus et Plinius; Strabo in Selectis et Herodotus in Polymnia cum *e* *Chalestram*. PINTIANVS. Cassandriam alieno plane hic loco collocatam esse recte observavit Pintianus. Quod si locus emendandus sit, non dubitandum, quin Chalastra hic locum habere possit, cum illa sita sit inter Peneum et Axium flumina. Sed videtur non tam librarius, quam ipse errasse Mela. Nam, cum superius antiquiores, ut fere semper, secutus Graecos, Thraciam usque ad Pallenen extenderit, ipsamque adeo Pallenen in Thracia collocarit, hic eandem oram relegens Mecybernam, Toronam, Physcellam totamque Pallenes peninsulam Macedoniae tribuit. Vti itaque Pauen et Canastraeum promuntorium non hic, sed superius in Pallenes descriptione recensere debuerat, ita quoque Cassandriae meminisse debuerat, cum Potidaeae facit mentionem. Ex huius quippe ruinis altera conflata est, attestantibus omnibus, qui Potidaeam postea Cassandram dictam fuisse scribunt. Quamvis non Potidaeatae soli, sed et Olynthii et Pallenenses huc fuere deducti. VOSSIVS.

Cassandria, quo nomine Potidaeam dictam esse a Cassandro multi tradunt, hoc loco intelligi non potest, cum iam simus in media Macedonia, at illa fuerit in Pallene. Nec tamen alii mentionem huius faciunt, ita ut vel soli Melae credere debeamus, urbem isto nomine hic quoque fuisse, vel eum lapsum esse. I. GRONOVIVS *MS.* 1. Cassandria non utique ipsa, quae Phlegrae locum occupavit postea et Potidaeae, sed, ut videtur alterius urbis eodem nomine, prout potuit Cassander facile hic aliquam aliam exstruxisse, sed quae magnam famam non habuit, et ideo ab aliis omittitur. I. GRONOVIVS *MS.* 2. Alterutrum statuendum est, si quis velit hunc situm intelligere. *Chalastra* enim, vel quacunque alia forma in auctoribus prodeat, de quo Wesseling ad Diodor. Tom. 2. p. 578. aliquantum a librorum lectione stabili recedit, ut ferri vel ad librarios vitium referri nequeat. Possit tamen et ipse Mela hic vindicari, si vera sunt et in Melae tempora cadunt, quae ex Cod. Graeco Veneto adtulit Leo Allatius in notis ad Acropolitae historiam p. 241. ed. Paris. 1651. f. Ποτίδαια ἡ νῦν Κασσάνδρεια ἤτοι ἡ Βέῤῥοια. Nam Berroeam inter Axium et Peneum post Pellam omnes ponunt. Vid. Ptolem. c. l. et tab. Peutinger. 7. Contra posterius Potidaeae nomen Βύῤῥοια (sic) memorat Schol. in Demosth. Olynth. 1. p. 11. ed. Reisk. A vocibus *inter utrumque* cap. 20. incipit Vinetus.

Cydna) MSS. A. Gronovii *Cinda* vel *Cynda.* Ciaccon. Vatic. 3. Cibin. *Cynda*; Paris. 3. Gud. Prag. *cinda*; Rehdiger. *cyndra*; Lips. Vindob. Paris. 2. Boccatius c. l. *cindra*; Paris. 1. *cruda*; Vatic. 1. optimus cum ed. 23. *Cydnas* habuisse ex silentio conlatoris videtur. *Pydna* adscriptum erat in margine conlatae ed. 40. etsi sine codicis diserta nota. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *ciuda*; Vossius et 40. 41. 42. *Cydne*, reliquae *Cydna.* TZSCHVCKE. Lego *Cydna* ex Theagene, qui et *Pydnam*

vocari eam tradit, auctore Stephano. Atque ita fere dicitur Plinio [4, 17. f. 10.] ceterisque. Posset quis hoc loco et *Cinna* legere. Stephanus, *Cinna*, inquit, *Heracleae Macedonum propinqua est*, *ab Amazone vocata*, *sive a Cinno Coei fratre.* Sed prior lectio commodior. BARBARVS. Scribo *Pydna*. PINTIANVS. Scrib. *Pydna Asoros*, *Heraclea.* SCHOTTVS. Mela antiquiores secutus Graecos *Cydnam* vocat, quam alii *Pydnam*. Vrbem enim hanc prius sic dictam et postea κατὰ παραφθορὰν appellatam fuisse Pydnam, ex Theagenis Macedonicis testatur Stephanus. VOSSIVS. *Cydna* egregie tuetur Stephanus. Hinc etiam Pintiani emendationem reiicit Vossius ad Scylacem p. 61. ed. Gron. At tum *Cydna* praestat, non *Cydne*, quia per α edidit Stephanus. An in Strabonis epitome p. 105. Hudf. pro Κίτρὸν, quo nomine postea venit Pydna, legendum sit Κίθνον, disquirant alii. Equidem diversa temporum ratione considerata, vulgatam mutare dubitavi. Sed de hoc ad Strabonem et Melam suis locis.

Aloros) Paris. 2. Vatic. 3. Lipf. Venet. Prag. *abros*; Cibin. *alors*; Rehdiger. *alloros*, reliqui, etiam Ciaccon. cum Boccatio c. l. et priscis edd. *Aloros*. Vadianus cum suis *Azoros*, ceteris reluctantibus. TZSCHVCKE. Pro *Azoros* scribo *Aloros* ex Ptolemaeo [3, 13.] et Strabone in selectis. [lib. 7. p. 105. Hudf.] Nam *Azoros* *Pelagonum* diversa res est. Hic urbes maritimae sinus Thermaici referuntur, in cuius intimo recessu, ut dixi, est *Aloros*. PINTIANVS. Ita, *Azoros*, videtur dedisse Vadianus, si notas eius adeas, quia *Azoros* maritima sit, *Aloros* prope Axii fontes sita Ptolemaeo 3, 13. Sed bene habet Codicum *Aloros*, quam urbem in sinu Thermaico locat Stephanus h. v. Ita enim pro Ἑρμαίου legendum esse dudum monuerat Holstenius p. 28. Et sic Plinius 4, 17. f. 10. adiungit *Pydnae*, ubi sic pro *Oloros* recte reposuit Harduinus et iam ante emendaverat

Vossius ad Scylacem p. 61. ed. Gron. in quo idem pro Ἀλωρὶς cum Salmasio corrigit Ἄλωρος. In tab. Peuting. 7. videtur esse *Aralos* transpositis literis, uti et habet Geogr. Ravenn. 3, 9.

Icaris) Vossiani quidam libri *Sycharis* et *Hyecaris*. Ex meis Vatic. 1. *itharis*; Cibin. Vatic. 3. Prag. *icharis*; Rehdiger. *icarys*; reliqui cum Boccatio c. 1. et priscis edd. *Icaris*; edd. 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae. Olivarianae *Derris*; Schottus *Ichne*; Vinetus revocavit *Icaris*, quem secuti sunt Vossius, Gronovii, reliqui praeter Reinoldium, qui maluit *Ichnae*. TZSCHVCKE. Scribendum arbitror *Derris a Peneo Sepias*. De ipsa *Derri* Plinius, [4, 17. f. 10.] Ptolemaeus, [3. 13.] Stephanus prope *Cydnam*, sive, quod idem est *Pydnam*. De *Sepiade* post *Peneum* amnem sita iidem auctores. BARBARVS. Antiqua lectio *Icaris* praeferebat. Hermolaus pro *Icaris Derris* supposuit ex Ptolemaeo, Plinio, Stephano, a quibus ait *Derrin* locari prope *Pydnam*, quod salva manium Hermolai pace, falsum est, desideroque ea in re Hermolai ingenuitatem et in prodendo fidem. Nam *Derris* promontorium est Ptolemaeo et Stephano procul a Pydna, finis, ut dixi, sinus Toronaici, Boream versus et principium Singitici. *Derrin* autem urbem Macedoniae nusquam, puto, ostendet mihi Hermolaus. *Derram* solum in Plinio [4, 17. f. 10.] legimus, ubi de Macedonia disserit, in quo, ut constat, paria fere sunt errata cum verbis. Quomodo autem in eo legendum sit, quia non poterat paucis ostendi, distuli in aliud opus, in quo dicata opera res mihi erit cum Plinio. Ceterum ego pro *Icaris Ichnae* substituo, nobilem urbem in ora sinus Thermaici prope *Chalastram*, *Pydnam*, *Aloron*, quas hic recensuit Mela. Colligitur id ex Stephano; Herodoto, [7, 123.] Plinio [4, 17. f. 10.] aperte. PINTIANVS.

Forte legendum *Ichnas*, quam inter Axium et Aloron Plinius memorat. Quid si *Heraclea* ex Plinio, qui illam inter Axium et Pieres, sed Peneo iunctam ponit? CIACCONIVS. *Ichnae* magis probo, quam quod ... Barbarus supposuit *Derris*, cum e vestigiis antiquae lectionis *Icaris*, tum e Plinio ibidem. SCHOTTVS. Forsan *Sicyris*, quae aliter Sycurium. Sed potius existimo hanc esse, quae Ptolemaeo [3, 13.] dicitur Κύριος, male, ut videtur, pro Κύρις, vel Κύρης. Ab hac ἐθνικὸν Κυρηϛῖται et contracte Κυρησταὶ, qui sunt Cyrestae Plinii. [*Cyrrhestae* 4, 17. s. 10.] VOSSIVS. Cum hic urbes recenseat, immisceri Derris, promontorium sinus Toronaici, ipso etiam situ alienum et supra suo loco commemoratum, ferri nequit. Sinus enim Toronaicus a Canastraeo ad Derrin permittitur, ut diserte adfirmat Stephanus s. v. Τορώνη, comprobantibus Ptolemaeo 3, 13. et Strabone in epit. lib. 7. p. 107 sq. Huds. Praeterea hoc nomine urbs non facile in antiquis scriptoribus excitabitur, nisi quis *Derrham* Plinii 4, 17. s. 10. in sinu Thermaico huc referre velit, etsi dubia lectione et inquieta. Tum *Derris* longe recedit a librorum lectione, longius tamen *Ichnae* et *Heraclea*, quod etiam in nota superiori substituit Schottus. Propius accedit Vossii Κύρις vel Κύρης, Ptolemaeo 3, 13. Κυριὸς, pro quo Harduinus ad Plinium c. l. malit Κυῤῥὸς, uti legitur in Thucydide 2, 100. prope Pellam. Cf. Cellarius in Geogr. ant. 2, 13, 53. At fuit in mediterraneis; ut aliae, si quis huc adferre velit. Quod, Vossio quidem teste, libri quidam praeferunt *Sycharis*; latere hic videatur *Sycurium*. Tum altera lectione *ischaris* omisso *s*, quod non insolens est, idem innui videatur. Sycurii mentionem, quod sciam, soli faciunt Polybius 27, 8. f. et Livius 42, 54. f. et alibi. Hic tamen post Peneum sub radicibus Ossae montis versus meridiem iuxta Thessaliae campos locat, ex quo mirifice ordinem a Mela institutum turbari et disiici adparet. Verum igitur nomen dubium manet, et, dum

melius et rectius proferatur, plerorumque librorum verbum cum aliis relinquendum duxi.

a Peneo) Vatic. Parif. 1. 2. 3. Lipf. Cibin. Vindobon. Gud. Prag. Rehdiger. *apeno*; Venet. *Appeno*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *apeno*, quaedam etiam divise; 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. reliquae *a Peneo*, quam lectionem nemo improbabit.

ad Sepiada) Lipf. *asepia*; Vindob. *asepiada*; Vossiani, ipso teste, Parif. 1. 2. 3. Venet. Cibin. Gud. Prag. Rehdiger. Havn. Boccat. c. l. *adsepida*; Vatican. Ciaccon. duo *ad Sepiada*. Edd. 1. *iselpida*; 2. 3. 4. 5. 9. 11. *isepida*; 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schottus *Sepias*; Vinetus, Vossius, reliqui *ad Sepiada*. TZSCHVCKE. Scribendum arbitror *a Peneo Sepias*. BARBARVS. Legendum existimo: *a Peneo Sepias*. PINTIANVS. Legendum videtur *a Peneo ad Sepiada* ex consueto more Melae, et sic liber meus MS. et V. C. habet, et haec vera huius loci lectio est. CIACCONIVS.

Gyrtona, Meliboea) De priori haec: Vossii omnes, Lipf. Vatic. 3. Venet. Prag. Gud. Havn. *corutra*; Boccat. c. l. *corrutra*; Rehdiger. *corruthra*; Parif. 1. 2. 3. *coruthra*; Vindobon. *corinthea coruthra*; Cibin. *chornicia*; Vatic. 1. *corinthia*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *Corinthia*; 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schottus *Cordynia*; Vinetus *Gordynia*; Vossius, 40. *Gortyna*; 41. 42. aliae *Gyrtona*. Sequitur alterum: Venet. *melliboca*; Gud. *aneliboca*; Parif. 1. 2. 3. *ameliboea*; Cibin. Rehdiger. *Melybea*; alii *melibea*. Sic editiones antiquae variant *Moeliboea*, *Melibea*, *Moelibea*, *Melibaea*. TZSCHVCKE. Legendum existimo: *a Peneo Sepias, Dorion, Trachin, Meliboea* ex Cosmographis et

Historicis omnibus. Lucanus quoque noster in sexto: [v. 352.] *Quae tetigit Phylace, Pteleonque* [*Pteleosque*] *et Dorion ira Flebile Pieridum, Trachin pretioque nefandae Lampados Herculeis fortis Meliboea sagittis.* [*pharetris.*] Male enim pro *Corinthia*, ut prius legebatur, substituerunt *Cordynia*, qui hunc librum suis sacris initiaverunt. Sed quia ad hunc locum ventum est, et Hermolaus in Plinii castigationibus Lucanum nostrum incessit, quod in versibus paulo ante dictis allucinatus sit et pro *Dotion*, quae est Thessaliae urbs, *Dorion* posuerit, examinemus, quam diligentissime fieri possit, quanto id Hermolaus iure fecerit. Ego certe nullo puto. Nam cui obsecro, vel mediocri iudicio praedito, persuaderi possit, Lucanum tantum virum, Romae scribentem, hoc est, in urbe mundi domina, eruditissimis illis temporibus, in poëmate eximio, quod universo orbi legendum proponebat, bellum litteris mandans maximum omnium, quae unquam fuerunt, ita inconsideratum et consilio praecipitem deviumque exstitisse, ut similitudine nominis in pudendum errorem raptus pro *Dotion* Thessaliae *Dorion* Achaiae acceperit, praesertim loca exsequens Thessaliae, in qua bellum, quod prodebat, gestum fuit, et unde nomen operi suo adscivit. Quam ob rem ego ita censeo: quum in Graecia multa sint loca non duplicia solum, sed triplicia et plura, eodem nomine dicta, ut *Thebae*, *Argos*, *Orchomenos*, *Pteleon* et huiusmodi, ita duplex etiam *Dorion* fuisse, alterum Peloponnesi, alterum Thessaliae, praesertim cum scripta Plinii et Romana exemplaria *Dorion*, non *Dotion* propalam habeant, et ita ostendat codex vetus bibliothecae Academicae Salmanticensis, et codices etiam suos sic habere Hermolaus ipse fateatur. At nulla mentio *Dorii* Thessaliae apud Geographos. Quid mirum? Multa enim a Geographis praetermissa apud poetas, oratores et historicos legimus; neque enim illi in opere tam vario ac diffuso omnia complecti potuere. Nam et ipse Hermolaus ad confir-

mandum *Toniam* oppidum esse Arcadiae, nullius Geographi testimonium invenitur, una tantum Ciceronis auctoritate contentus fuit, et ea ab angulo petita non illustri, etsi in omnibus Ciceronis exemplaribus non *Tonia*, ut Hermolaus legit, sed *Tene* habetur. Cur igitur et nos non tanti esse clarissimum vatem putamus, cui vel soli *Dorion* etiam esse in Thessalia credamus. *Dorion*, ubi Lucanus ait excaecatum Thamyrin, non fuit Thessaliae, cuius loca nunc refert Lucanus, sed *Peloponnesi*. Meminisse debuit Hermolaus, homo inter poetas tam diu versatus, usitatissimum esse poetis morem, ut, cum nominum similitudo invitet, confundant saepe fabulas, ut Virgilius [eclog. 6, 74.] *Quid loquar aut Scyllam Nisi* etc. et Propertius [4, 4, 39.] *Quid mirum in patrios Scyllam saevisse capillos Candidaque in saevos inguina versa canes;* et ipse etiam Lucanus paulo infra hunc locum, de quo dimicamus, pro *Thebis Phthioticis Thebas Boeotias* posuit: *Veteres*, inquit, *ubi fabula Thebas Monstrat Echionias*, quod eius interpretes non datuit. Nec finis exemplorum. Sed ut redeamus ad Melam. Desiderari in eo puto verbum *promontorio*, ut legendum sit: *A Sepiade promontorio*, ut non ita multo post: *A promontorio Sepiade per Demetriam et Boion*. PINTIANVS. Legendum *Erymne* pro *Cordynia*. CIACCONIVS. Scrib. *a Peneo ad Sepiada Erymne Meliboea*. SCHOTTVS. Cum libri veteres habeant *ad Sepida*, certum est, Melam scripsisse: *A Peneo ad Sepiada, Gortyna, Meliboea, Castanaea*. Inter ostia Penei et Sepiada promuntorium tria illa collocat oppida. Gortyna quidem sita erat ad ipsum os Penei fluminis. Itaque non est dubitandum de veritate huius lectionis, quam vetera confirmant exemplaria, in quibus omnibus *corutra* inveni. Meliboea vero sita erat in sinu, qui Ossam et Pelium montem interiacet. Strabo lib. 9. [p. m. 305. f. 443.] Τραχὺς δ' ἐστὶν ὁ παράπλους τῆς ὁ τοῦ Πηλίου ὅσον σταδίων ὀγδοήκοντα· τοσοῦτος δὲ καὶ τοιοῦτος καὶ ὁ

τῆς Ὄσσης. Μεταξὺ δὲ κόλπος πλειόνων ἢ διακοσίων σταδίων, ἐν ᾧ ἡ Μελίβοια. Inepte vulgo legitur Πηνειοῦ pro Πηλίου, quod miror non vidisse interpretes. Castanaea vero et ipsa sita erat ad mare, ad pedem montis Pelii, ut ibidem Strabo et alii alibi testantur. Vere itaque Mela dixit, inter ostia Penei et Sepiada promuntorium sita esse haec tria oppida, *Gortynam, Meliboeam* et *Castanaeam*. VOSSIVS. Edi debuit *Gyrtone*, quomodo, licet non habeant libri veteres, etiam Vossius non sic in emendatione reponat, tamen et in fine eiusdem notae apparet, eum sic utique cogitavisse; et vocabatur haec urbs Γύρτων vel Γυρτώνη. Sed eodem modo Γορτύνιος et Γυρτώνιος confusum fuit in Polybio lib. 17. c. 18. I. GRONOVIVS. *Gyrtona* scribendum monui, sed semidoctus librarius *Gortynam* exhibuit veluti notiorem. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Verum urbis nomen corruptum esse, facile adparet, sed quale illud fuerit, dictu facile non est, Pintiani emendatio, etsi ingeniose ad codices est efficta, aliena tamen ab hoc loco, ignotiora etiam infercit. De Dorio vid. quae disputantur a viris doctis ad Lucan. 6, 352. ubi quidam praeferunt *Dotion*, quod et recepit Burmannus. *Dotion*, Olympi promontorium, commemorat Tzetzes ad Lycophron. v. 410. vicinum Libethris, quod nec sic referri huc potest. *Trachin* iuxta Oetam montem ponitur a Stephano, unde etiam Oetaeam vocat Strabo lib. 9. p. m. 292. f. 423. Oeta autem hinc distat. *Erymnae* magis situ conveniunt, quam urbem prope Penei ostia locat Plinius 4, 16. f. 9. Cf. Strabo lib. 9. p. m. 305. f. 443. Stephanus ex Hecataeo et quae disseruntur a Drakenb. ad Liv. 39, 25, 3. ubi *Eurymenae* editur. Ita *Gyrton*, uti plerique vocant, Ptolemaeus 3, 13. cum Homero Il. 2, 738. *Gyrtone*, a Strabone in epit. lib. 7. p. 105. ed. Hudf. ad radices Olympi iuxta Peneum ponitur, sed ab ipso lib. 9. p. m. 304. f. 442. iuxta Peneum et Pelium. Cf. etiam Plin. 4, 16. f. 9. Liv. 36, 10. in. 42, 54. in. Thessaliae tri-

bunnt seu Perrhaebiae, eius parti, Strabo 9. p. m. 302. s. 443. Stephanus, Schol. Apollon. ad 1, 57. Hyginus fab. 14. Magnesiae cum aliis quibusdam hic in Macedonia recensitis Plinius 4, 16. s. 9. At in Stymphalia procul hinc ponit Ptolemaeus 3, 13. Situm propius declarat Strabo lib. 9. c. l. in Pelasgico campo, qui fuit in campestri Thessalia et Magnesia, cui etiam adscribit ex his locis Ossam et Pelium. Facit etiamnhuc Livius 42, 54. m. Ibi enim magna ex parte dirutis et incensis Mylis, quae fuit urbs mediterranea, exercitus ad Phalarnam castra movit, inde postero die Gyrtonem pervenit, quam praetergressus Elatiam et Gonnum recepit. Vtraque autem oppida, magis vero Gonnum, in faucibus esse dicit, quae Tempe adeunt. Removit igitur etiam Gyrtonem in tabula Graeciae antiqua aliquantulum a mari Anvillius. Ita quidem situs, praeterquam quod nomen a Codicum lectione nimis discrepat, vix pati videtur, ut in hoc cursu Melae per oram maritimam acto legatur *Gyrtona.* Tum diserte Scylax p. 25. Hudſ. Perrhaebos in mediterraneo tractu ponit. Nec *Sycurium,* licet propius accedit, convenit. An *Spalathra,* quam cum Castanaea coniungit Mela, et in ora Magnesiae commemorat Scylax c. l. At certi aliquid statui vix potest. Quare notatis difficultatibus lectionem hodie receptam reliqui, in primis cum Strabo lib. 9. p. m. 302. s. 439. propius mari admovere iuxta Peneum videatur, nisi quis potius de finibus Perrhaeborum versus aliam partem constitutis intelligat.

Castanaea.) Vatic. 1. Cibin. *castanias*; Vatic. 3. Lipſ. Gud. Venet. Prag. Rehdiger. uti edd. 1. 2. 9. *castaneas*; 3. 4. 5. et pleraeque aliae *Castanea*; 3. 8. *Castaneae*; 19. cum Vineto, Vossio, aliis *Castanaea*, ex Graeco Καστάναια, uti est apud Stephanum h. v. Lycophron. v. 907. Etymol. M. h. v. etsi forsan melius *Casthanaea*, quia antiquiores auctores, Graeci fere scri-

bunt Κασθάναια, in quibus Herodotus 7, 183. et 188. Eudoxus apud Stephan. h. v. Strabo 9. p. m. 305. ſ. 443. Plinius 4, 16. ſ. 9. *Caſthanaea* ex correctione Harduini. Cf. Weſſeling. ad Herodot. 7, 183. et quae notavi ad Strabonem lib. 9. p. 443. Pariſ.

pares — illuminat) Varietas in libris haec: Prag. *partus*; Vindobon. *niſi qui*; idem et Gud. Prag. *philotetes*; Cibin. Lipſ. *phylotetes*; Rehdiger. *phylothetes*. Ed. 2. *Philottetes*; 21. 28. *Phyloctetes*; Cibin. *alumpnus*; Prag. *melibiam*; Rehdig. *moelybeam* de quo ſupra; Prag. *illuſtriorem facit* pro *illuminat*, quod quidem hoc ſenſu non agnoſcunt priſci bonique auctores. Depromſit ſine dubio ex gloſſa. Ciacconius illa cauſa forte motus coniicit: *illuſtrat*.

§. 2. *Terrae interiores)* Cibin. *Interiores terrae*; Vindob. *nichil*, ut alibi.

Hinc non longe eſt) Sic libri veteres. Tantum *eſt* omittunt Voſſ. 1. Prag. Pariſ. 2. Ed. 8. *Hic non longe*. TZSCHUCKE. Caſtigo: *Hic nobilis Olympus*. Nam dixit ſtatim ante: *pene nihil ignobile ferunt*, et ſuccedit paulo poſt: *Hic ſacro nemore nobilia Tempe*. PINTIANVS. Forte leg. *Hic eſt Olympus*. Cetera *non longe* vacant. CIACCONIVS. Scrib. *Hic eſt Olympus*. Reliqua lituram patiantur. SCHOTTVS ſupra ad verba: *a Peneo*. — Tò *hinc* utique offendit. Cum enim proxime antea interiora commemoret, ad quae inde a litore digreſſionem facit, minus commode ad illud relabi poterat, ſine quo *hinc* intelligi non poteſt. Atque ita poſt aliquoties *hic* repetit, ut ad interiora reſpexiſſe eum adpareat. Non igitur temere docti viri ſubſtituerunt *hic*, quae particulae quam ſaepe commiſceantur, docui ad 1, 5, 3. et alibi. Sed quid faciendum vocibus *non longe*, quae citius reciduntur, quam ſanantur. Prius cum

nimis sit violentum, posterius vix medicinam ferat; tutius est, vulgatam lectionem retinere, sic ut tamen litus antea relictum respiciat.' Neque vero vel sic satis accurate loquitur, cum et mare adtigisse illos montes aliunde constet, de quo Vol. 2. Ita vero in Horatio 1. od. 17, 14 sq. *hinc* et *hic* connexa leguntur; olim quidem.

Pelion, Ossa) Vtrique nomini Mediol. Voss. 1. 3. 5. Cibin. Zalusc. Gud. Paris. 3. Rehdiger. Vindob. praemittunt *hic*, quod etiam Vaticani fecisse videntur cum Havn. et Venet. Nec aliter editiones omnes ante Vossium, qui ex utraque sede expulit. Adsenserunt Gronovii aliique. Desideratur in Lips. Paris. 1. 2. aliisque A. Gronovii. Tum Cibin. Prag. *Pelyon*, hic etiam *et Ossa*. TZSCHVCKE. Tò *hic* toties repetitum delevimus auctoritate meliorum librorum, ex quorum fide multa quoque alia minuta correximus, quorum sigillatim rationem reddere non lectori minus, quam nobis sit futurum fastidio. VOSSIVS. Probo particulae omissionem, quae minus commodum in hac sede locum occupet, quia non diversa, uti post, singulatim distinguit, sed eadem simul complectitur.

fabula belloque) Zalusc. *fama bellorum.* Post edd. 9. 13. *hinc Musarum*; Vindob. *domus* omisso *que*; Cibin. *pyeriam*; Rehdiger. *pyeria*; Vindob. *carcatum.*

Graio Herculi) Vatic. Paris. 1. Lips. Gud. Rehdiger. Vindob. cum edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *grato;* Paris. 2. Cibin. Havn. Prag. *gratum*; Venet. *Graco.* Sed iam olim recte Hermolaus mutandum vidit in *Graio*, uti hinc receperunt edd. 6. 7. 8. 10. 12. 13. et sequentes. Nempe multi fuerunt Hercules, ut ex auctoribus constat. Eadem vero et alibi mutatio commemoratur, de qua vid. Heins. ad Claudian. de Consul. Probini et Olybr. v. 198. ad Ovid. Metam. 4, 637. ad Fast. 5, 8. ubi

plura loca adfert, Broukhuf. ad Propert. 3, 6, 29. Drakenborch. ad Sil. Ital. 6, 327. et ad Liv. 45, 48, 5. A. Gronov. ad Iuftin. 8, 4, 9.

Saltus Oetaeus) Primum Prag. *falteus*; ed. 34. *faltusque*; deinde Vindobon. *orpheus*; Lipf. Rehdiger. *cetheus*; Voff. 1. Cibin. *oetreus*; Venet. Gud. Prag. Voff. 3. Leid. *oetheus*. Edd. 1. 2. 9. 11. *Oetheus*; aliae *Oeteus* et *Oetaeus*; pofterius ex Graeca ratione recte invaluit, probatque Oudendorp. in Lucano 6, 389. ubi mire etiam aberrant codices. Cf. Bunem. ad Lactant. de falf. relig. 1, 9. f. Poft Prag. *in facro nemore*.

Libethra) Lipf. Vindob. *lebetra*; Venet. Gud. *lebethra*; Prag. *libreta*; Parif. 1. *Libothra*; alii in iis Vatic. Cibin. *libethra*. Edd. 1. 2. 3. 4. 9. 11. 15. 20. 23. *libetra*; 5. *liberta*; 16. 18. *Lybethrà*; 6. 7. 8. 10. 17. et aliae etiam ab ed. 22. Vadianus *Libethrà*, uti emendaverat Hermolaus, et Graeci in utroque numero, Λείβηθρον et Λείβηθρα, tuentur.

carminum) Ciaccon. *carmina, fontes obiacent*. Edd. prifcae cum Vadianis, Olivarianis, Schotto *carminumque*; Vinetus, Voffius et poft ceteri *carminum* expulfo *que*.

§. 3. *Obiacet tum)* Vatic. Parif. 3. Cibin. Lipf. Gud. Prag. Rehdiger. Havn. Venet. Ciaccon. et edd. omnes ad Voffium *obiacent*. *Tum* Parif. 1. 2. habuiffe videntur *obiacet*, quod tamen plane omifit Vindob. Vulgarem aliorum diftinctionem primus mutavit Voffius hac ferie conftituta: *fontes. Obiacet tum* et fic Gronovii aliique. TZSCHVCKE. Pro *obiacent* legendum *obiacet*, ut fit principium fequentium, vel, quod magis placet, *adiacet*. PINTIANVS. Dele *obiacent*. SCHOTTVS fupra ad 1, 19, 5. Nihil immutandum vel auferendum:

Tales ἐπαναλήψεις amat Pomponius. Sic quoque supra locutus est. VOSSIVS. Si stabilis illi verbo sedes tribuatur, recte Vossius mutavit in *obiacet*, transposita etiam distinctione. Codices retulerunt minus bene ad superiora, unde manavit numeri inversio. At graviter offendit in hoc nexu, ubi nulla vis subest, languida eiusdem verbi repetitio. Noster etiam particulae *tum* non sic solet praemittere verbum, sed ad finem reiicere, uti 2, 6, 9. Videtur ex fine huc revocatum maleque intrusum esse, quare etiam forsitan Vindob. omisit. Si sit retinendum, malim ad superiora referre, quam in utroque latere tolerare. At eiiciendum melius videtur, aut uncis certe includendum, quod feci. Ceterum hinc cap. 21. incipit Vinetus, cap. 4. Cocleus (ed. 11.) et Reinoldius praeposita voce *Graecia*.

vaste) Ciacconius malit *vasta*. Sine causa. Post Rehdiger. omittit *Graecia*. Lips. scribit *mirthoum*; Gud. *mirtoum*; Vindob. *mirithoum*; Rehdiger. Prag. *myrthoum*, et sic fere editiones antiquae; Lips. *attingit*; Cibin. *ab septentrione*; Lips. *in meridie vecta*; Rehdig. *egeis*. In *Myrtoum* ex Graeca ratione adspirationem expellendam esse monuit iam Pintianus.

Ac proximo) Cibin. *At*, ut Schottus; Voss. 1. 3. 5. Perizon. Lips. Cibin. Venet. Rehdiger. *proximo*; Mediolan. Leid. Gud. Vatic. Prag. Vindob. adnexo sequenti *s proximos*; Parisienses et Havn. videntur habuisse *proxime*, uti edd. omnes cum 42. tantum 16. 18. *proxima*; post Reinoldius posuit *proximo*, et hinc edd. 44. 45. et reliquae. TZSCHVCKE. *Proximo* et *proxime*, ut *assiduo*, *assidue*. *Proximo* etiam ab ipso Cicerone in Catone maiori cap. 7. et 18. [15.] adhibitum fuisse constat ex Charisio lib. 2. instit. Grammat. cap. 7. et 15. [lib. 2. p. 191. ed. Putsch.] ubi editiones *maxime* praeferunt. A. GRONOVIVS. Adtulit haec

Gronovius ſine dubio ex ed. Putſchii, ubi ſic lib. 2. p. 191. legitur. At in ed. prima Pierii Cyminii, Neapoli 1532. fol. p. 78. reperitur *proximè*, nec aliter in duobus Ciceronis locis, quod et ſic repetiit conſtanter ed. Baſil. 1551. 8. p. 234. etſi alias *proxime* et *maxime* invicem commutari docuerunt Oudendorp. ad Iul. Caeſ. de B. G. lib. 5. f. et quos memorat. Sed ſunt plurima alia utriusque formae in adverbiis exempla, quae a libris vetuſtis et editoribus etiam variantur. Sic *ſecrete* Publius Syr. v. 697. ubi Bentleius *ſecreto*. *Certo* et *certe*, de quibus Scheller in obſervatt. p. 39. apud Terent. in Phorm. 1, 3, 12. *Opportuno* et *opportune* in Oroſ. 5, 15. ubi v. Havercamp. p. 323. *Inuſitato* apud Plin. in Panegyr. cap. 5. quod ibi exercuit doctos viros, de quo Schwartzius ad c. l. *Commodo* ex Chariſio et Cicerone ipſo tuetur Manutius ad Cicer. ad diverſ. 1, 1. renitente tamen Graevio. Ita *maximo* pro *maxime*, ut *vero* pro *vere* vult Gronov. in Gellio 19, 3. Sic *arcano*, *tacito*, *falſo*, *primo*, de quibus praeter Chariſium Voſſius de arte Grammat. 6, 19. Hic aperte codices inclinant ad *proximo*, quod movere aut mutare dubitavi. I. Gronovius emendat *a proximo*, de quo deinceps.

ſpatioſa et Hellas) Reinoldius dedit *et ſpatioſa et Hellas*; ed. Saling. (1538.) 29. 33. *eſt Hellas*; τὸ *et* ante *Hellas* abiecit Voſſius cumque eo 40. 41. 42. nec agnoviſſe videntur Pariſ. 2. 3. at ſervant reliqui codices cum editionibus aliis. I. Gronovius tamen etiam *eſt* et *et* ex Codd. adfert. Pro *Hellas* Lipſ. *ellas*; Havn. Prag. *elas*; 1. 3. 4. et Vinetus *Helas*; 2. *Heleas*; 9. *Helcas*. TZSCHUCKE. *Ac proxime ſpatioſa eſt Hellas nomine*) Scribo *Ac proxime ſpatioſa et Hellas nomine*. PINTIANUS. Pro verbo *eſt* in V. C. coniunctio *et* habetur, ut legendum ſit: *Ac proxime ſpatioſa et Hellas nomine*. CIACCONIUS. Mutavi diſtinctionem, quum haec, ſi ſic legantur, non poſſint coniungi praecedentibus, et

alibi Mela ab simili copulativa periodum inchoat. Si tamen bene attendas, sunt hae arenae sine calce. Nam quod Vossius τὸ *est* eiicit prorsus ex sua editione, idque sub generali praetextu auctoritatis meliorum librorum, unde minuta multa correxerit, nescio, an sic abire hoc debeat, quum vel *est* vel *et* hic nos viderimus in scriptis. Etiam in uno [Gud.] legi *ac proximos spatiosa et Hellas*, nec aliter Mediolanensis. Hinc vide, quam nitida exsurgat descriptio; *Graecia — Ioniis fluctibus obiacet; a proximo spatiosa, et Hellas nomine, grandi fronte procedit.* Certe et Pintianus hic offendens scribebat: *ac proxime spatiosa et Hellas nomine.* *Ab proximo*, hoc est, ab ea parte, quam habet proximam regionibus enarratis, ut lib. 3. c. 8. *Ab ea parte, quae introeuntibus dextra est, urbes sunt; in altera ab intimo angulo* etc. Nonne poterat dicere *ab dextro introeuntibus?* Sic passim *ab Oriente* et similia, quae notant respectu illius partis. I. GRONOVIVS. In libris *et Hellas nomine*, quod et ipsum rectum. Quum autem novitius editor, quia in vitiosis quibusdam libris legitur *ac proximos*, confidenter rescribit *a proximo spatiosa*, omnino id facit sine ratione et iudicio. Sive enim referas ad Thessaliam et Macedoniam, quae praecessere, sive ad Hellada, quae sequitur, non subsistit haec lectio. Quis enim ferat scriptorem ita loquentem; a proximo loco incipere Hellada? Quod si *a proximo* accipias pro ab initio; iam ne quidem Latine loquatur Mela; debuisset enim dicere *in proximo*. Quamvis neque istuc huic conveniat loco; cum non statim, sed paulatim in maiorem maioremque sese Hellas explicet latitudinem. Retinenda itaque lectio vulgata, quam melioris notae exemplaria et prima editio nullos passa correctores confirmant, nec distrahenda haec a superioribus; *proximo* enim construendum cum Aegaeis et Ioniis fluctibus. A Macedonia enim incipiens Hellas primo est angusta, in Magnesia nempe Thessaliaque, huius siquidem partes a mari remotiores, non accensentur Helladi.

Deinde fit latior. Vbi vero Aegaeis et Ioniis fluctibus grandi fronte obiacet, a Sunio nempe ad Ambraciam, ibi demum est latissima. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Vbi mentio verbi *incipere*, immo vel cogitatio? Ab Mela iunguntur *ab proximo spatiosa.* An haec non sunt et Latina et facillima intellectu? An non debuit partes Helladis, quum sint diversae ac discrepantes situ, plures considerare, et aut maxime vicinas, aut remotiores, aut remotissimas considerare? Porro an propterea, quod paulatim in maiorem maioremque sese explicat latitudinem, non est ab proximo spatiosa, aut non potest esse? Immo et est nunc spatiosa, et deinde spatiosior, utque recte dicit Mela, grandi fronte procedit. Sed nescivit ille, qui frontem nunc consideret Mela, nempe partem versus Meridiem. Hinc scribit: Vbi vero Aegaeis et Ioniis fluctibus grandi fronte obiacet. An unquam monstrum maius auditum est? Frons obiacet Aegaeis et Ioniis fluctibus? Quaeso igitur quod tergum? Si versus Aegaeos est frons, aversam partem alluunt Ionii necessario. Latera clare constituunt eas partes, quae obiacent utrisque illis fluctibus. Ideo latera eius intrare dicitur mox utrumque mare. I. GRONOVIVS *in nota posteriori.* Vltima recte monuit Gronovius; ipsa tamen eius emendatio, cum sic nihil habeat, ad quod commode referatur, nec concinniorem nexum adferat, parum videtur probabilis.

grandi fronte — intrante) Rehdig. *grandi nomine;* Venet. *marique utroque;* Schottus *sed Ionio,* quod antea maluerat Pintianus et ex veteribus exemplaribus adnotaverat Ciacconius; Gud. τὸ *et* ante Ionio omittit; 15. 17. 20. 23. *latere,* uti etiam in Vatic. 1. fuisse videtur, quia latera ex solo Vatic. 3. notatum erat; Vindobon. *eius latera magis intrante.* Non inepta est Pintiani emendatio, *sed Ionio,* uti paullo post *verum in Ionium* etc. Propius forte accesserit *at,* quae particulae

commutari solent. Neque tamen necessaria est emendatio.

quatuor milia) Sic omnes Cdd. et edd. vetustae. At 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. reliquae ad Schottum *quinque millia.* Vossius revocavit *quatuor millia.* Tum Gud. Prag. Cibin. Rehdiger. Lipf. *milia.* Cf. ad 1, 9, 8. Adde, quod Isidorus 9, 3. aliique *miles* hinc derivant. TZSCHVCKE. Et hic et infra non *quatuor*, sed *quinque m. p.* Auctores alii angustias eas in Peloponneso faciunt. BARBARVS. Ante Hermolaum legebatur *quatuor millia,* atque ita V. C. CIACCONIVS. *Quinque* Hermolaus, quem secuti sunt alii, cum prius legeretur *quatuor millia passuum,* uti quoque est in omnibus manu exaratis codicibus. Atqui Melam sic scripsisse apparet etiam ex Solino, [c. 13. f. 7.] qui et ipse secutus Melam quatuor millium latitudinem tribuit Isthmo Corinthiaco. VOSSIVS. Pro *pateat* Schottus *patens;* ed. 38. et Lugd. 1605. *patet;* Venet. *ferme media;* ed. 9. *incidit.*

rursum) Edd. 30. 32. *rursus;* Paris. 2. Vatic. 3. Venet. Prag. Lipf. *in terris;* post Vatic. 1. Gud. Vindob. *vero in;* Vatic. 3. Venet. Prag. *vecto in;* pro *Ionium* Vindob. *Ionum,* et post idem *magis lata* pro *tam lata;* Schottus *tam late;* Lipf. Gud. Prag. Rehdig. *ceperat.*

pene insula) Sic quidam codices et libri editi cum recentioribus Reinoldii, A. Gronovii et Kappii. Cf. ad 1, 19, 2. Post Vindob. *vocantque* et *peloponenses;* Gud. et ed. 13. *peloponesos;* Rehdiger. *pelloponessos;* Cibin. et edd. 2. 9. *peloponessos.*

ob sinus) Prag. *obesinus;* Ciaccon. *et sinus.* Tum Venet. Prag. Paris. 2. *et etiam promontoria.* TZSCHVCKE. *Ob* in *et* mutandum. CIACCONIVS. Non video, quid has emendatione spectaverit.

quis) Sic MSS. A. Gronovii et ex meis, quos ipse inspexi, Gud. Rehdiger. Prag. Cibin. (*q's*) Lipf. (*qs*) alii cum editionibus suis. Antiquissimae *quis*, primae etiam Vadianae, 16. 18. nam posteriores promiscue *quis* et *queis*. Aliae multae, uti 15. 17. 20. 23. 24. 25. 28. 30. 32. 35. 39. 40. 41. 42. cum Reinoldianis *queis*. A. Gronovius inde ab ed. 44. revocavit *quis*, uti etiam antea praetulerat Vinetus. Vid. de hac scriptura ad 2, 1, 2. 2, 2, 2.

ut fibris) Lego *fimbriis*, non *fibris*; sequitur enim *platani folio similis*; et pleraque arborum et herbarum folia fimbriata sunt. Plinius 21, 15. [f. 55.] de urtica: *caule quoque mordaci, fimbriatis foliis.* PINTIANVS. Alias *fimbriis*. Varro fol. 1072. [de L. L. 4, 13.] *Antiqui fibrum dicebant extremum, unde in sagis fimbriae, et in iecore extremum fibra, hic fiber dictus est.* CIACCONIVS. Nihil hac Pintiani emendatione invitis omnibus codicibus, cum nec linguae usus repugnet, opus esse docuit Salmasius ad Solin. c. 13. f. 7. p. m. 99. ex Servio ad Virgil. Georg. 1, 120. aliisque, ex quibus adparet fibras et fimbrias eodem sensu dici de foliorum et radicum extremitatibus. Sed quod ex Cicerone in Pison. c. 11. *fibrae cincinnorum madentes* excitat; pro *fibrae* ibi editur *fimbriae*. Reiicit etiam Pintiani emendationem Gesnerus in thesauro L. L. sub v. *fibra*, cui suffragatur Garatonius ad Cicer. c. l. ubi de *fibris* praeter Salmasium laudat Marii Mattii adnotationes cap. 22.

simulque) Sic Parif. 3. Prag. Rehdiger. reliqui, quos ego inspexi *simul quod*; nec aliter habuisse videntur codices ab aliis conlati. Ita certe habent editiones omnes ad 44. quae Reinoldio duce posuit *simulque*. Secutus est Kappius et editor Norimbergensis. Subest certe hiulci aliquid in nexu, si *simulque* legeris; at durius tamen et remotius videtur *simul quod*, pro *et quod*.

Retinui igitur prius, cum sic etiam praecedentibus accommodari possit. Propius consuluisse videtur Rehdiger. adposita lectione *effunduntur.* Nota autem est ex compendio scribendi utriusque voculae commistio.

tenui — effunditur) Vindob. *in tenui tramitte;* Schottus dedit *termite;* Vind. omittit *in;* Venet. habet *in latum,* quod ex Pintiani sententia recepit Schottus; Rehdig. *effunduntur.* TZSCHVCKE. Aestimandum, an in hoc loco potior lectio sit *termite,* quam *tramite,* quia assimilat Peloponneson folio platani; ut persiet in imagine. Nec immemor sum, sequi infra: *angusto tramite Helladi Peloponnesum annecti;* sed ratione dicta magis hic placet *termite.* PINTIANVS. Scribo: *in latum effunditur.* IDEM. Acute huc *termite* transtulit Pintianus, sed et argute nimis. Miscet enim comparationem cum re comparata. Nec opus est, *latus* in *latum* mutare, quippe quod inest in *effunditur.* Si quid mutandum, malim *in latius.* Locus plane similis est 1, 17, 5. *angustis cervicibus reliqua extendit in latius.*

simillima) I. Gronov. ad 2, 2, 8. malit *similis,* quod et in Cod. Chisiano invenerat. Vid. ad c. l. Pro eo Gud. Rehdiger. Vindob. dant *similia,* nempe ex scribendi compendio.

§. 4. *A Macedonia)* Plerique codices et editiones hic legunt *In Macedonia;* Vinetus, Schottus, Vossius reliqui *A Macedonia,* uti iam olim dederat Coccleus. TZSCHVCKE. Legendum *A Macedonia,* hoc est, post Macedoniam. Neque enim regreditur in Macedoniam, sed ea finita transit ad referendas Graeciae provincias, quarum prima est *Thessalia.* Nam etsi Ptolemaeus [3, 13.] Macedoniae Thessaliam contribuere videatur, simul de utraque disserens, quod alias facere solet, minores regiones maioribus inserens, (ne cogatur

parvis etiam terminos assignare, quod fuisset tum ei, tum lectori onerosum, et non nimis necessarium) diversa tamen est Thessalia a Macedonia. Quin Strabo [8. p. m. 255. s. 370.] solos Thessalos appellari *Graecos et Hellenes* Apollodori testimonio scribit, et Arrianus Historicus lib. 2. [cap. 5. de exp. Alex. M.] equitatum Thessalicum a Macedonico separat. Strabo quoque in Selectis [lib. 7. p. 104. Huds. cf. 9. p. m. 496. s. 429.] Peneum fluvium disterminare tradit Macedoniam a Thessalia, Caesar [de B. C. 3. 36.] Haliacmonem, ut dixi. Quod nomine et ipse Mela hoc manifeste monstravit in superioribus, cum dixit: *in eum Axius per Macedonas, etiam per Thessalos Peneus excurrit.* PINTIANVS. Forte pro *In Macedonia* erat scriptum *In ea* sc. Graecia. Hoc autem ita esse videtur, cum supra dixerit: *Tum iam vaste et multum prominens Graecia.* Thessaliam autem in Graecia esse, Strabo [c. l.] auctor est. Sic lib. 1. cap. de Asia: *In ea primos hominum accepimus ab oriente Indos, Seres et Scythas;* et cap. 2. de Phoenicia: *In ea est Tyros aliquando insula;* et cap. 19. *In eo Mariandyni urbem habitant.* Infra h. l. cap. 7. de insulis: *Hae Thracum Graiorumque terris obiacent;* et lib. 3. c. 1. de Hispania: *In ea primi sunt Artabri.* In Aldino exemplari et antiqua lectione non est *in Graecia,* [ante *Doris*] quod magis adiuvat hanc emendationem. At dubium esse potest, quare, cum in enumeratione Macedoniae Thessaliam et Magnesiae partem numeravit, deinde non eas provincias Graeciae tribuerit, cum post eas numeratas dicat: *tum iam vaste et multum prominens Graecia;* sed dici potest, Thessaliam, ut Strabo [c. l.] ait, in Graecia esse, neque excludi hic a Pomponio, sed ipsum dicere, a Thessalia Graeciam incipere, et a Sepiade illam prominere, cum antea vaste retracta fuerit in Thermaico sinu. Sic in Europa post Macedoniam locat Graeciam Livius lib. 45. fol. 346. [c. 9.] Solinus cap. 13. CIACCONIVS. Male prius legebatur, *in Macedonia.* Licet

enim Thessalia a Philippo et Alexandro et postea a Romanis attributa fuerit Macedoniae, hoc nihil ad rem facit, cum antiquam Mela, ut ostendimus, sequatur distributionem. Sequentia praeterea hanc lectionem non admittunt. Nam illa, quae sequuntur in vulgatis editionibus: *in Graecia Doris, Locris* etc. adsuta sunt ab aliquo, cum in nullis, quae viderim, compareant exemplaribus. VOSSIVS. *A Macedonia* utique praeferendum est. Quis enim dixerit, quas regiones eadem serie paullo post recenset, omnes Macedoniae adscriptas fuisse, cum tamen supra ad Graeciam processerit. Nec, quod Ciacconius suspicatur, *in ea* scriptum esse antea hic potuit, quia praecedit Peloponnesus, licet ipse subplere malit *Graecia.* Ceterum hic intervallum constituunt edd. 24. 25. Olivarianae, et caput 22. Vinetus.

Thessalia — Phthiotis) Haec et sequentia nomina in libris varie corrupta esse, facile quivis praevidet. Sic Cibin. *thessalea;* Vindob. Gud. ed. 1. *thessalia;* 2. 9. *Tessalia;* Vindob. *mogesia;* edd. 15. 20. 23. *Messania;* Lipf. *Phiotis;* Rehdiger. *phyotis;* Prag. *pheotis;* Gud. *ptiotis;* Cibin. *pthyotis;* Vatic. *pthiotis;* edd. 1. 2. 9. *Phiotis,* quae quidem post facile sanata sunt.

Doris) Vadianus invitis libris omnibus praeposuit: *In Graecia,* quod repetiit familia, in ea etiam 21. 28. 30. 32. 37. praeterea 24. 25. et Olivarianae cum Schotto. Abiecit Vinetus, post Vossius et reliqui. TZSCHVCKE. Dictiones *in Graecia* superfluunt, adiectae ab his, qui persuasum habebant, Thessaliam, Magnesiam, Phthiotida ad Macedoniam pertinere, non ad Graeciam, decepti auctoritate Ptolemaei [c. I.] male intellecti. PINTIANVS. Monuit etiam de hoc additamento Vossius in superiori nota.

Locris, Phocis) Cibin. *lochris;* Rehdig. *locrys* et *phocys.*

Boeotis) Lipf. *Bocholis;* Prag. *Boethis;* Rehdiger. *boethys;* Vindobon. *boetis;* Gud. aliique *boeotis.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 19. *Boetis;* 13. 15. 16. et reliquae *Boeotis,* ad quam quidem formam omnes ducunt libri. Quis tamen ea praeter Melam ufus fit, ignoro. Forte hoc nomen ad reliqua accommodarunt librarii. Infra enim *Boeotia* dicit, ubi eandem formam debebat repetere, fi ex Graeco aliquo transtuliffet. In aliis illa occurrit, uti *Achais* apud Ovid. Metam. 5, 577. 7, 504. Cf. Salmaf. ad Solin. c. 8. f. 2. p. m. 45. et ubi plura conlegit ad c. 14. f. 8. p. m. 108. Variat tamen etiam nofter, fi libros audias, in *Laconice,* quam *Laconidem* infra vocat.

Atthis — Arcadia) Cibin. *athys;* Vindobon. Rehdiger. *athis;* Prag. *atis.* Edd. antiquiffimae, et poft plurimae cum iisque Schottus *Attis;* Vinetus, Voffius reliqui *Atthis,* uti Cod. Lipf. et alii quidam. Graece Ἀτθίς. Cf. ad 2, 7, 10. Poft Vindobon. *peloponenfi;* Cibin. et ed. 9. *peloponneffo;* Gud. Lipf. *peloponefo;* Rehdiger. *peloponenfo.* Tum Lipf. *agro* pro *Argolis;* Prag. *Latonice;* Gud. *Mefana.* Edd. 2. 9. 11. *Mefenia;* 15. 20. 23. *Meffania.* Hinc Vatic. 3. Prag. *achea;* Rehdig. *achaica;* Gud. *archaea;* Cibin. *archea;* ed. 1. *chaia.* Deinde Lipf. Gud. Venet. et edd. 1. 2. 9. *Helis.* Poftremo Lipf. Cibin. Gud. Vindobon. Prag. Rehdiger. *archadia.*

ultra Aetolia) Rehdiger. *etholis;* Vindobon. *etholia;* Prag. *et etholia;* Gud. *aetholia;* Cibin. *aeatholea.* Edd. quaedam vetuftae *Aetholia* et *Etolia.* Poft Lipf. Prag. *Acharnania.* Edd. 7. 8. 10. *Arcanania.* Denique Cibin. Lipf. Prag. Rehdiger. *epyros.*

Adriam) Cibin. Gud. *adrian;* Rehdig. *adriam;* Parif. 1. *andrian;* Parif. 2. *adriade;* Vatic. 3. Prag.

abriade. Nempe *de* adhaesit ex sequente voce, cetera depravata. De adspiratione, quam praefixi, vid. ad 1, 3, 5.

alluit) Vindobon. Gud. Prag. Rehdiger. Lipf. et editiones omnes cum Reinoldianis ad 45. *alluit*, Vadianae etiam posteriores *alluunt*. Tandem A. Gronovius in ed. 45. posuit *adluit* eumque secutus Kappius. Voff. 1. 2. Mediolan. Cibin. Vatic. *adluit*, unde commistio melius intelligitur, de qua dictum ad 1, 4, 4. Post verba *memorandae sunt* titulum praemisit Cod. Zalusc. *de Thessalia*.

Larissa) Rehdiger. *laryssa;* Vindob. *larissima;* Voff. 1. Cibin. Vatic. 1. *nunc Larissa*, uti etiam dedit Vinetus. Locum haberet, si subiiceretur praemisso *aliquando*, ut 2, 5. in. *fuit aliquando Braccata, nunc Narbonensis*. Infra in nostro capite: *Pola quondam a Colchis habitata, nunc Romana colonia.* Dicit quidem 1, 5. f. *Mulucha — nunc gentium, olim regnorum quoque terminus;* at ibi prodit in oppositione, quae id requirit; uti *nunc* — *tunc* 1, 13. in. et sic inverso ordine *aliquando* — *nunc* 1, 12, 2. *olim* — *nunc* 2, 5, 2. Hic vero separatas urbes commemorat, quibus Thessalia inclaruit, ubi abesse potest. Minus enim bene Carrio ad Valer. Flacc. 1, 171. ex hoc loco putat, Larissam aliquando Iolcon adpellatam fuisse, cum omnia alia doceat Strabo lib. 9. p. m. 300. s. 436. Malui igitur cum aliis negligere, et adscribere librariorum curiosae sedulitati. Simile exemplum, in quo tamen *quondam* praecedit, habes paullo inferius. Cf. 2, 6, 4.

aliquando Iolcos) Lipf. Vatican. 3. (qui et omittit *aliquando*) *Iolchos;* Vindob. *icolos;* Rehdiger. *iodeos;* Prag. *idchos;* Schottus minoribus literis expressit verba *aliquando Iolcos.* TZSCHUCKE. Haec verba, ni fallor, Pomponii non sunt. Nam paulo ante testatus est,

dicturum se de locis atque urbibus, quae mare non abluit. Porro *Iolcon*, urbem esse maritimam, nemo nescit. Citare auctores in re comperta, quid attinet? Satis sit pro omnibus Strabo: [lib. 9. p. m. 300. f. 436.] *Iolcos*, inquit, *iam dudum diruta iacet, quo ex loco Pelias Iasonem ac navem Argo foras emisit.* Et infra paulo: *Supra Demetriadem autem urbem Iolcos stadia septem ad mare iacet.* PINTIANVS. Et haec quoque eraserat Pintianus, quia nempe Iolcon dicit esse ad mare sitam, hic vero Melam mediterraneas tantum recensere civitates. Licet hoc verum esset, non tamen video, cur existimemus, auctorem nostrum errare non potuisse. Verum ipse errat Pintianus, cum ex Strabone ostendere conatur, Iolcon fuisse ad mare sitam. Verba Strabonis haec sunt: Τῆς δὲ Δημητριάδος ἑπτὰ σταδίους ὑπέρκειται τῆς θαλάσσης Ἰωλκός. Ipse interpretatus est: *iacet ad mare.* Sed quis nescit, ὑπερκεῖσθαι semper accipi de locis a mari remotis? Recte itaque Eustathius [ad Homer. 11, 280. p. 435, 16. Basil.] τὸν Ἰωλκὸν ὑπερκεῖσθαί φασι τῆς κατὰ Δημητριάδα θαλάσσης ἑπτὰ σταδίους. Vides, quantillo spatio a mari abfuerit Iolcos, ut non mirum sit ab aliis inter maritimas urbes recenseri. Porro cum poetae Argonem Iolco solvisse aiunt, id de Aphetis, de quibus infra, vel de litore, quod et ipsum Iolcon vocari tradit Strabo, [c. l.] accipiendum est. Sed et cum scholiastes Apollonii [1, 582.] Sepiadem dicit esse ἀκρωτήριον ἐν Ἰωλκῷ, manifeste Iolcon pro litore accepit. VOSSIVS. Sic *Antronia*, quam noster mediterraneis accenset, ab Homero Il. 2, 697. ἀγχίαλος vocatur. Cf. Strabo lib. 9. p. m. 299. f. 435. qui tamen patitur situm admitti haud procul a mari. Atque ita caute dixit noster: *quae mare non adluit*, ut tamen in conspectu quasi litorum iter persequatur.

in Magnesia) Prag. *in Imagnesia*, ex geminato *i*; ed. 6. *id est Magnesia*.

Antronia) Lipſ. *alcronia.* Edd. veteres cumque iis 9. 11. *Anthronia;* Schottus *Antron.* TZSCHVCKE. Scribendum *Antronia* ſine *h.* Vrbs autem haec et *Antron* vocatur. BARBARVS. Scribendum *Antron,* non *Antronia* ex Strabone, [lib. 9. p. 299. ſ. 435.] Stephano, Homero. [Il. 2, 697.] PINTIANVS. *Antron* utique uſitatiori forma dicitur. Sed cum variata terminatione urbes adpareant multae, et hanc, ex auctore forſitan Graeco ductam, conſtanter tueantur libri, mutare nolui, quod et olim ſuaſerat Holſten. ad Stephanum p. 38. Sic alia forma quidam Ἀντρῶνες dixerunt, de quo monuerat Strabo c. l. in quibus Demoſthenes in Philip. 4. p. 133. ed. Lipſ. Suidas h. v. Ita vero infra §. 6. Brauronia, quae aliis Brauron vocatur.

Phthiotide) Vatic. 1. Cibin. *Pthiotide;* Gud. *thiotide;* Vindob. *phiotici;* Prag. *protheoti;* Rehdiger. *phyoti;* Pariſ. 2. *phtioti;* Lipſ. Augnſtinor. *phiotide;* Vatic. 3. *phthioti.* Edd. 1. 9. *Phiotide.* Syllabam ultimam, quam hic quidam detrahunt, proximae voci addunt. Hinc Vindob. *de pithia;* Vatic. 3. Prag. *Dethia;* Rehdiger. *depthia;* Pariſ. 2. *Delthia;* edd. 5. 9. 11. *Phthia;* Auguſtinor. *phitia.* Vera ſcriptura, ſupra etiam depravata, ex Graecis conſtat.

in Doride — Erineum) Abſunt haec verba ab omnibus Voſſianis, Vatic. Cibin. Lipſ. Gud. Prag. Rehdiger. Auguſtinor. Vindob. Venet. Havn. nec magis agnoſcunt edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. Primus inſeruit Vadianus et ſequentibus tradidit, renuente tamen Reinoldio; A. Gronovius ab ed. 44. minoribus literis diſtinguere coepit. Soli tres Pariſienſes exhibent verba: *in Doride Pindus,* excluſis reliquis. *Erineon* Vadianus et Olivarius cum ſuis. TZSCHVCKE. Expende, an legendum ſit *Pindus, Boeon, Cytinium, Erineos, Doris enim tetrapolis*

erat, ut scribunt Strabo [9. p. m. 294. f. 427.] et Thucydides, [1, 107. at vid.] etsi Stephanus *tripolin* tradit, modo codex menda vacet, quod non puto. *Erineos* autem non *Erineon* proferunt Stephanus et Ptolemaeus, [3, 15.] qui etiam *Cyteinium* vocat, ceteri *Cytinium*. Idem in Doridis tetrapoli pro *Pindo Lilaeam* substituit. In Plinio, [4, 13. f. 7.] quoque libentius legerim *Erineos*, quam *Erineon*. PINTIANVS. In omnibus, quae vidi, exemplaribus absunt haec, et ab aliquo forsan adiecta sunt, qui haec aut similia deesse existimavit. Nam cum paulo superius Doridis meminerit, putavit huius regionis oppida hic excidisse. VOSSIVS. Desiderantur hic utique, quae ad Dorida referantur, cum, in singularum regionum iterato adiectis potioribus urbibus recensu, hanc recte praeterire non posset. Commode hic adsunt Parisienses, ex quibus certe priora verba *in Doride Pindus* adieci, posteriora uncis inclusi. Dedi tantum *Erineus*, uti in casu recto scribunt Stephanus et Ptolemaeus 3, 15. Feminino genere effert Strabo lib. 10. p. m. 328. f. 476. Pintianus, quae vulgo hic producuntur, cum dubia partim sint, vel omnino spuria a quibusdam censeantur, tum novis figmentis auget, ut taceam incerta esse, quae de Doride tetrapoli et quatuor eius urbibus adfert. Alii enim modo plures modo pauciores urbes commemorant, adeoque in ipsarum nominibus invicem dissentiunt, de quibus, cum prolixior expositio nimis hinc aliena videatur, plura disseram Vol. 2. Ita vero adparet, quam recte Pintianum propter inserta haec verba notet Hemsterhus. ad Schol. Aristophan. in Plut. p. 385.

Locride) Cibin. *loride;* Rehdig. *locryde;* Prag. *lethride*. Post Lips. Augustin. Vindobon. Gud. Prag. *cinos*. Ed. 19. *Gynos*. Recte, quod aliae habent, *Cynos*, praeter primas, uti 1. 3. 4. 5. 9. 11. in quibus *Cinos* fertur.

Calliaros) Vindob. Gud. Lipſ. Prag. Auguſtin. edd. 1. 3. 4. 5. 9. 11. *Calioros;* Rehdiger. *calyoros*. Edd. 6. 7. 8. 15. 17. 20. 23. *Callicros;* 12. 14. 19. *Callioros.* Recte ed. 10. cum aliis *Calliaros*, uti emendaverat ex Homero Il. 2, 531. Strabone 9. p. m. 293. ſ. 426. Plinio 4, 12. ſ. 7. quibus et alii addi facile poſſint, Hermolaus Barbarus.

Phocide) Prag. *Photide;* Rehdiger. *phocyde*. Tum Cibin. *delphy*.

Parnaſos) Prag. *pernaſos;* Cibin. Rehdiger. Vindob. edd. 1. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. et pleraeque aliae cum Vadianis et Olivarianis *Parnaſus;* Lipſ. Gud. Vatic. (puto) cum editt. 23. Gronovianis, Kappianis *Parnaſos;* Vinetus, Schottus, Voſſius *Parnaſſus;* Reinoldius *Parnaſſos*. Terminatio in *os* cum et codices praeferant, Pomponio utique eſt accommodatior. Nec magis ſcriptura eorum, et quidem conſtantior dimittenda videtur, qui per *ſ* ſimplex efferunt. Eandem exhibent et alibi codices vetuſtiſſimi probantque viri eruditi. Vid. Drakenb. ad Sil. Ital. 15, 311. Oudendorp. ad Lucan. 3, 172. Heinſ. ad Ovid. Met. 1, 468. Pierius ad Virgil. eclog. 10, 11. et quos nominant Drakenb. ad Liv. 42, 16. in. et Dausquius in Orthogr. P. 2. h. v. etſi hic vult *Parnaſſus*, uti dedit in Oroſio 1, 9. Havercampus. Broukhuſius adeo ad Propert. 2, 23, 13. nunquam per *ſſ* Latinos ſcripſiſſe contendit, etſi ſic Graeci velint. Sed et in his variatur, uti in Strabonis libris ſcriptis et editis. Simplex σ antiquiſſimi habent Codices in Diodoro Sic. 11, 14. Παρνησὸς ſcribendum cenſet Brunk ad Apollon. Rhod. 2, 705. Videtur ſuffragari metrum, unde Παρνησὸς pro Παρνασὸς, quare Παρνασσὸς extruditur apud Homer. in Apollin. Pyth. v. 91. 269. ut vitium ab Ilgenio, quod iam antea fecerat Erneſti. Idem in aliis cum dubitatione notatur. *Nyſſa*

quidem infra 3, 7, 4. sed et Thisaphernes, de quo Staveren. ad Nepot. Alcib. 5, 2. Vsus et in his dominatur, et librorum antiquissimorum exempla. De illo cf. Eustath. ad Homer. Odyss. 19, 432. p. 706, 46. Basil. Post Vindob. *apolinis;* Prag. *phanum.*

Boeotia) Lips. Vindob. Gud. *boetia;* Rehdiger. *boethia;* Prag. *boecia.* Edd. 1. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 19. *Boetia.* Tum Prag. et edd. 21. 28. *Thebe.* Post Cibin. *chytzeron;* Rehdig. *cytheron;* Prag. ut edd. multae veteres *Citheron*, quam scripturam, mirum, sic reliquit adeoque tuitus est in Hygino fab. 8. Munckerus ex Festo, qui dixerit, rusticorum non esse, pronuntiare diphthongos, et hinc Servium commemoravit ad Virgil. Aen. 4, 463. (303.) et Lactantium 1, 22. ubi sic editiones multae. Vid. tamen idem ad Hygin. fab. 240. Graecis Κιθαιρών.

celebratus) Vindob. *celebratis;* Rehdiger. *celebrati;* Paris. 3. Venet. et edd. omnes cum Vineto (tantum hic *celeberrimis*) et Schotto. Vossius revocavit *celebratus*, quod est in reliquis MSS. etiam Havniensi, idque servarunt reliqui. Recte et apte.

Atthide) Gud. *athiode;* Cibin. Rehdig. *athyde;* Vindob. *athide.* Edd. 24. 25. Olivarianae, et antea quaedam in iis 20. 23. *Attide.* Sed verba in Atthide non habent Vatic. 3. Prag. Paris. 2.

Eleusin) Rehdiger. *eleusyn;* Vindob. *elusim;* Gud. *eleusim*, uti scribit ed. 21. quae tamen in corrigendis reponit *Eleusin;* Paris. 2. Lips. *Eleusis*, quam scripturam ex Iulio Firmico notat Gronovius in observ. in Script. Eccles. cap. 9, p. 96. At et Ἐλευσὶς Scylax p. 21. Hudf. Stephanus h. v. et *Eleusis* olim vulgo in Ovid. epist. 4, 67. In Strabone lib 9. p. m. 272. s. 395.

'Ελευσὶν, ſed poſt p. m. 274. ſ. 397. 'Ελευσὶς reperitur. Grammatici tamen, veluti Servius, Priſcianus pugnant pro forma *Eleuſin*, quam et multis adſtruere conatur Heinſius ad Ovid. c. l. Atque hinc poſterior aetas duxit *Eleuſina* in caſu recto. Hic cum plerique et tantum non omnes codices *Eleuſin* aut praeferant, aut certe innuant, moveri non debet. Poſt Vindob. *conſacrata*. Rehdiger. omittit *ut*. Ciaccon. *egeat;* Cibin. *aegant*. Voſſius ex libris aliquot notat *ſoleant* pro *egeant*.

Megaride) Vatic. Lipſ. Pariſ. 2. *in Megarida*, uti poſt Pariſ. 2. Lipſ. Gronoviani aliqui et edd. 1. 9. *Argolida*. Tum Gud. *regioni unde*.

ut in) Sic omnes codices et primae editiones, quaeque eas proxime ſunt ſecutae. Tantum Pariſ. 1. *ut etiam*. Pariſ. 3. videtur habuiſſe *at in*, uti primus poſuit Vadianus in ed. 16. et hinc excepit eius familia cum Olivarianis, quibus acceſſerunt 21. 24. 28. Vinetus, Schottus, Voſſius, 40. 41. 42. Inde Reinoldio duce 44. et ceterae *ut in*, ſenſu, inquit A. Gronovius, plano et venuſto. Nempe continua ſerie recenſum inſtitutum perſequitur, in quo accommodatius eſt *ut*, etſi abeſſe etiam ſalvo ſenſu poſſit. Prag. *ut in Argolica*.

Mycenae) Cibin. Gud. Prag. Rehdig. Vindob. *micene;* ed. 2. *Micenae;* 25. in altero exemplari *Mycaenae*. Poſt Vindob. *precelebre*.

in Laconide) Cibin. *lachonide;* Rehdig. *laconyde*. TZSCHVCKE. Salmaſius in Plin. Exercit. p. 139. [ad Solin. c. 13. ſ. 7. p. m. 97.] malebat *in Laconice*, ut paulo ante hoc cap. *in Peloponneſo Argolis, Laconice, Meſſenia*. A. GRONOVIVS. At Codices variare Melam voluiſſe indicant, uti in *Boeotis* et *Boeotia*, de quo ſupra. Cf. etiam ad 2, 7, 15.

Therapne) Vatic. 3. *Therampne;* Vindob. *trapene;* Rehdiger. Gud. *therapnae;* Prag. *terapne;* Cibin. et alii *Therapne.* Edd. pleraeque inde a primis sine adspiratione *Terapne,* quam post addiderunt Vinetus, Schottus et alii. Gr. Θεράπνη. Sola ed. 13. habet *Theramne.* Certe sic Plinius 4, 8. s. 5. in hoc tractu commemorat, pro quo Stephanus olim quidem Θεράμναι, quod in Θεράπναι mutari voluit Holstenius p. 134. mutavitque ex Codd. Berkelius, etsi nihil interesse putat Barthius ad Statii Theb. 3, 422. utro modo scribas. Sed *Therapnae* tuetur Meursius in Miscellan. Lacon. 4, 12. Eadem variatio notatur in Silio Ital. 6, 303. ubi vid. Drakenb. et Ruperti, et in adiectivo gentili ap. Sil. Ital. 8, 412. Ovid. epist. 16, 196. Statium Theb. 3, 422. 7, 793. ubi vid. docti viri. Hic receptam scripturam tuentur libri praeter Vaticanum 3. At de hoc possit quaeri, utrum per *ae* an per *e* in fine scribendum sit, cum in utramque partem fluctuentur libri, in quibus etiam *e* saepe pro *ae* adferatur, et pluralis fere sit usitatior. Sic *Amycle* olim in Silio Ital. 4, 358. et hic postea *Amicle.* Alia utroque numero inveniuntur apud auctores, uti *Mycene, Argos.* At cum etiam *Therapne* in usu fuerit, nolui receptam formam relinquere. Post Cibin. *lachedemon;* Rehdiger. *lacedemon.* Idem deinde *amiclae,* ut edd. quaedam, in iis 2. 13. Cibin. *amycle;* Prag. *amicle.*

Taygetus) Vindobon. Vatic. 3. Prag. *Tagetus;* Rehdiger. *thaygetus;* Lips. *taigetus,* ut edd. quaedam, in iis 2. 9. 11. Graeca vulgatam scripturam confirmant.

in Messenia) Tò *in* omittit ed. 14. Tum Vindobon. Paris. 1. 2. *Mesania;* Cibin. Gud. Prag. *Messania;* Rehdiger. *Messamo.* Tum Prag. et Paris. 2. omittunt *Messene;* Gudian. dat *Mossene;* Parisiens. 1. *Mosene.* Edd. aliquae, uti 2. 15. 20. 23. *Messenae.* Gr. Μεσσήνη.

Methone) An scribendum *Ithome?* Notum est, illam fuisse et urbis Messenae et totius regionis arcem. Sed quia iam monuimus, Pomponium valde sui oblitum fuisse toto hoc capite, credamus potius, et hic quoque dormitasse, vel saltem alios errantes esse secutum, cum Methonam mediterraneam facit. Adeo enim mari vicinum est hoc oppidum, ut vicinius esse non possit. Olim in litore depressiore sedebat, si vera dicit Grammaticus Anonymus, qui penes me exstat, postea vero terrae motu triginta octo ulnis, sive pedibus ducentis viginti octo in altum evecta est. Ἀπὸ τοῦ σεισμοῦ λέγεται ἐκπεπηδηκέναι καὶ φανῆναι ἀνωτέρα τῆς θαλάσσης εἰς ὀργυιὰς λη. Sed cum dicit ἐκπεπηδηκέναι, videtur adlusisse ad vocabulum Pedasi, quomodo Methone prius vocabatur. Verum hoc grammaticale est somnium, cum iam Homeri aevo Πήδασος fuerit. Alterum vero de terrae motu quod ait, id credo, quia similes habeo historias. Vel ipsa haec Peloponnesos exemplum exhibet in urbibus Achaicis, radicitus evulsis et translatis alio. — VOSSIVS.

Elide) Lips. Venet. *helide;* Vindob. *ellide;* Rehdiger. *elyde.* Edd. 1. 9. *Helide;* 14. *Eliade.*

Pisae) Prag. *Pisa;* Rehdiger. *pyse;* Cibin. *pise;* Vindob. *ipse;* ed. 9. *pisce.* Post Cibin. *oenomay;* Vindobon. Paris. 2. *cenomai.* Edd. 11. *enomai;* 38. et Lugd. 1605. *Onomati;* Paris. 1. *pisconomai.* TZSCHVCKE. Legendum puto inversis dictionibus *Pisae Oenomai quondam*, ut Melae cum Plinio conveniat. Cui ut suppetias ferremus, libenter incidimus in hanc mentionem. Is lib. 4. [6 s. 5.] *Pisa*, inquit, *eorum* [pro quo nunc *Pisaeorum*] *quondam oppidum praefluente Alpheo amne.* Corrige: *Pisa Oenomai quondam oppidum* etc. Vnde apparet, legendum hic *Pisa*, non *Pisae.* Nam *Pisae* urbs Italiae multitudinis numero dicitur, Peloponnesi vero *Pisa* unitatis numero ex Strabone, [8. p. m.

245. f. 356.] Stephano, Diodoro [4, 73.] Lucanus quoque noster [2, 401.] *Hinc Tyrrhena vado frangentes aequora Pisae.* Et Statius quarto Thebaidos [238.] *depressae populus subit incola Pisae.* Et septimo [416.] *Oenomaum sua Pisa refert.* Accedit Demetrii Triclinii, nobilis Grammatici, auctoritas, qui in enarratione Pindari [ad Olymp. 1, 28.] appellatam ait *Pisam* a *Pisa* filia Endymionis. Sed et Pindarus ipse [c. l.] *Pisam* numero singulari nominat. PINTIANVS. Non omnino valere hoc Pintiani effatum ex Lutatii verbis ad Statium Theb. 4. 238. putat Barthius. Nempe is etiam plurali numero effert. At quaeritur, an sic in vetere auctore; quem quidem ignoro praeter Ptolemaeum 3, 16. in quo Ὀλυμπία πίσσαι, (cf. Herod. 2, 7. in varr.) ubi certo vitiosum est duplex σ, tum propter aliorum auctoritatem, tum quod diserte monet Eustath. ad Dionys. v. 409. simplici scribendum esse. Sed aliae editiones Ptolemaei, veluti Argentor. 1520. Πίσα. Forte Ὀλυμπία ἡ Πίσα. Certe haec forma si non mutanda propter librorum optimorum in primis consensum, at notanda videtur. Vbi enim *Pisae* occurrunt, Etruriae urbs spectatur. *Quondam* autem locum suum occupare potest, quia sic antiquius eius nomen indicatur, cui recentioris oppidi mentio obponitur.

Elis) Rehdiger. *elys;* Voss. 2. *Helys.*

etiam nunc) Voss. 1. Mediolan. Vatic. 1. Cibin. *etiamnum;* Lips. Rehdiger. *etiamnunc;* Voss. 3. 4. Paris. 1. Leid. Perizon. Vindob. *etiam numen;* Voss. 2. Gud. Prag. Paris. 2. 3. *et numen*, uti editiones omnes ad Vossium, qui reposuit *et fanum;* et sic 40. 41. 42. Notatur haec lectio in variantibus ed. 27. adscriptis. Reinoldius reposuit *etiamnunc*, quem secuti sunt reliqui. TZSCHVCKE. Et hic quoque correctores, non Mela, loquuntur. Optimus codex legit: *Elis etianuum.* Alii *Elis etiam num.* Legendum est: *Elis et fanum delubrumque*

Olympii Iovis etc. Cicero quoque [cf. Catil. 3, 9. de N. D. 3, 40. pro C. Rabirio c. 10. —] haec coniungit, cum ait, *pro fanis atque delubris propugnare.* Differunt enim fana a delubris in eo, quod fana et templa dicantur loca singulis diis attributa, delubra vero multarum aedium sub uno tecto a diluvio pluviae munitarum, ut loquitur Asconius. [ad Cicer. divinat. in Caecilium c. 1. f. §. 3.] Idem quoque confirmat Servius. [ad Virgil. Aen. 2, 225.] Cicero etiam alibi [cf. antea] coniungit templa et delubra. Fana vero et templa nemo recte coniunxit, cum idem sit prorsus. Nam a ναὸς ναϜός transpositione Aeolica fit Ϝάνος, unde Latinorum *fanus.* Vtrumque enim rectum fanum et fanus. Hinc apud Ciceronem 3. de Natura Deorum [c. 18.] *Eumenidum fanus.* Ita enim hoc loco legit codex noster optimus et insignis antiquitatis. Mela itaque hoc loco fanum Olympii Iovis vocat ipsum templum Olympium, in quo ingens illa eborea Iovis statua erat a Phidia elaborata. Iovis vero delubrum vocat sacellum, in quo similiter Iupiter Olympius σύμβωμος Neptuno visebatur, et quidem longe antiquior illo Phidiaco. Sex enim illic erant delubra totidemque arae, quibus insistebant θεοὶ σύμβωμοι. Vide de illis Pausaniam, [5, 14.] qui copiose de his agit, et Scholiasten Pindari Ode 5, [v. 8.] Olympiorum. VOSSIVS. *Etiamnum* vel *etiamnunc* aptius videtur tamquam oppositum praecedenti, quod desideratur. Tum delubrum propius adficit Iovem Olympium. Alterius lectionis causa quaerenda est in lineola imposita, quae modo negligitur, modo obtruditur. Docet id ed. 1. in qua *et nūm* legitur. Post Gud. *gimicos;* Prag. *Gingrico.* Ante Rehdiger. *olimpii.*

tamen) Agnoscunt hanc particulam notante Abr. Gronovio Mediol. quatuor Voss. Leid. Perizon. Gud. meique omnes praeter Cibin. et Vindob. agnoscunt etiam priscae editiones, et hinc reliquae ad Vossium, qui pri-

mus expulit, eumque secutae edd. 40. 41. 42. Post reliquae instaurarunt. I. Gronovius ex Chisiano adfert *ipsoque tamen*. TZSCHVCKE. Lego mutato loco illius particulae *quidem: certamine quidem gymnico et singulari sanctitate, ipso tamen simulacro, quod Phidiae* etc. PINTIANVS. In quibusdam libris legitur *ipso quidem tam*, ut videatur scribendum, *ipso quin etiam simulacro*. Verum cum vocula *tamen* absit a melioribus libris, visum fuit illam potius expungere. VOSSIVS. *Ipso quidem simulacro* Vossius, quum priores ederent *ipso quidem tamen simulacro*, quod etiam in MS. mihi fuit obvium. Chisianus habebat *ipsoque tamen simulacro*. Certe iustam causam non habuit Vossius, cur aut voculam hanc expelleret, aut nescio qua coniectura suffocaret, quae prorsus est Pomponiana. Nam sic plane lib. 2. c. 5. *Massilia olim inter asperas posita, nunc ut pacatis, ita dissimillimis tamen vicina gentibus*. Lib. 1. c. 9. *Labyrinthus magno et inde explicabili tamen errore perplexus*. I. GRONOVIVS. Monui abesse a quibusdam libris *tamen*. Iuvenis autem Leidensis loca profert, unde ostendat, *tamen* esse Latinum. Libenter sane id credimus, sed quaeritur, utrum *quidem tamen* coniunctum sit Latinum. E libro, quem contulit, hanc profert lectionem: *ipsoque tamen simulacro*. Vnde confici potest librarios offensos hac loquendi formula alterutram vocem expungendam esse censuisse. Si sciret libris uti, facile ex hac varietate potuisset colligere, vocem *quidem* non in suo versari loco, et transferendam esse ante *ipso*, sic nempe: *Numen delubrumque Olympii Iovis, certamine gymnico et singulari sanctitate quidem, ipso tamen simulacro, quod Phidiae opus est, maxime nobile*. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Quasi in duobus illis locis ea vox non potuerit omnino abesse sine damno sententiae ullo, perinde ut in hoc nostro loco, quum tamen, ut in illis, ita in hoc voluisse videatur Mela additam. Sed praeterea quid vult? Cur non a se ita rogat de illo *transiugare*? An eiusdem

hominis est, sic loqui ad cap. 5. [in appendice] *Tunc post* an alibi apud Melam occurrat, quaerant, qui nugais bonis volunt redimere horis. Et sic non desinit ad cap. 5. nugari aliquid de iunctis *etiam alioquin*. Quid si iuncta occurrant, an tum Mela in salvo erit? Perinde etsi non occurrant iuncta. Potuit enim Mela iunxisse, quae ab aliis non iungerentur. Sed sic Apuleius in Apologia [p. m. 338.] *et quidem C. Lucilium, quamquam sit iambicus, tamen improbarem.* — I. GRONOVIVS *in nota posteriori.* Insolitus certe utriusque particulae nexus, cuius exemplum ex bonis auctoribus non succurrit. Ita tamen volunt Codices, certe alteram minus bene quidam omittunt; traiectionem prioris omnes improbant. Post Cibin. Rehdiger. *phydie;* Prag. *fidie.*

§. 5. *Peloponnesiacae)* Cibin. *peloponnesyaca;* Rehdiger. Gud. Prag. *peloponensiace;* Vindob. *peloponensiasse.* Tum Cibin. Rehdig. Lips. Gud. Prag. edd. 1. 2. 9. *Archadiam.*

Psophis, Tegea) Paris. 3. Lips. Voss. 3. Vindobon. *persophistenia;* Rehdiger. *persophystenia;* Paris. 1. *persosisema;* Perizon. *Persophysoenia;* Vatic. 1. Mediol. Venet. *psophistenia;* Vatic. 3. Prag. *psophistenea;* Paris. 2. *Phosphitenia;* Gud. *psophisnia;* Voss. 1. Cibin. *sophystenia.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 11. *Persophistenia;* 9. *psophistenia;* reliquae divise et quidem *Psophis*, praeter 12. 14. 19. 21. 28. in quibus *Sophis;* 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *et Tenia;* 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Vossius, 40. 41. 42. absque et *Tenea;* tum praeeunte Reinoldio ceterae *Tegea.* TZSCHVCKE. Legendum *Psophis et Tenia.* De *Psophide*, unde Aglaus ille Psophidius, auctores omnes. De *Tenia* Cicero in epistolis ad Atticum. [6, 2.] BARBARVS. Scribe *Tegea*, non *Tenea*, etsi aliter sentiat Hermolaus. Nam Mela,

ut saepe dictum est, celeberrima quaeque refert. *Tegea* autem nobile oppidum est Arcadiae Geographis omnibus, Historicisque ac Poetis, et in primis Homero, [Il. 2. 607.] ut credibile non sit, in relatione Arcadiae omissam esse a Mela, qui locorum veluti flores delibat. PINTIANUS. *Tenea.*) Nihil hic mutandum. Licet enim *Tenea* Corinthiaci agri fuerit oppidum, *Tegea* vero dicta sit haec Arcadica; saepe tamen confunduntur ista vocabula, Teneataeque dicuntur, qui Tegeatae dici debuissent. Neque tantum cum urbs est Τέγεα vel Τένεα, verum etiam cum κόρυζαν significat, utrumque dictum fuisse, testatur Hesychius. In pluribus vero vocibus literae istae permutantur. Sic μετάλλειον et μεγάλλειον, ἰστέον et ἰσγέον, Τόργος Γόργος, Τελέοντες Γελέοντες, et, si Stephano credendum est, Τάβιοι et Γάβιοι, Τένεα et Γένεα aliaque multa referenda erunt inter διττογραφούμενα. VOSSIUS. Cum Pintiano et Reynoldo Melam scripsisse putem *Psophis Tegea. Tegea* etiam legendum videbatur Cellario Geogr. ant. 2, 13. p. 1001. A. GRONOVIUS. *Tegea*, quam cum Psophide coniungit Ptolemaeus 3. 16. et alii commemorant tamquam Arcadiae urbem celebrem, neque omittere noster hic recte potuit; sine dubio praeferenda hic est. Atque ita legendum adscripserat etiam vir doctus in editione 23. *Tene* apud Ciceronem c. l. vel ut alii, consentientibus Graevio et Ernestio, malunt *Tenea*, ad urbes maritimas ibi refertur, ab aliis Corinthiaco agro adtribuitur, veluti a Strabone lib. 8. p. m. 262. s. 380. et a Pausania 2, 5. a Corintho 60 stadiis removetur. Quod Vossius τ et γ commisceri exemplis docuit, in Teneatae testatur ipse Strabo c. l. ubi notat pro Τενεάτης ab aliis adferri Τεγεάτης. Geographicae igitur hic rationi potius consulendum est, quam librariorum negligentiae. Cf. Harduin. ad Plin. 4, 10. s. 6.

Orchomenos) Voss. 3. edd. 1. 2. 9. *orcomenos*; Vindob. *orcomeros*; in reliquis MSS. et edd. vetustis

Orchomenos; Vadiano placuit praeire *Orchomenon*, quod retinuerunt praeter ipsius familiam 21. 24. 25. 28. Olivarianae, Vinetus, Schottus, Vossius, 40. 41. 42. Post revocatum est *Orchomenos* duce Reinoldio. TZSCHVCKE. Scribe *Orchomenos*, non *Orchomenon* ex Strabone, [8. p. m. 267. f. 388.] Ptolemaeo, [5, 15. qui tamen de Boeotiae urbe cognomini] Pausania in Boeoticis [9, 36.] et Homeri interprete. [ad Il. s, 605.] Idem error castigandus in Plinio. [4, 10. f. 6.] PINTIANVS. *Orchomenos* scribendum non solum MSS. et auctores, quos ad h. l. laudat Pintianus, evincunt, sed etiam Scylax in Periplo p. 36. [ed. I. Gronov. f. p. 16. Hudf.] A. GRONOVIVS. Nempe cum plures fuerint, (quatuor autem adeo commemorat Schol. Apollonii ad 2, 1190.) omnes tamen in *os* terminantur. Male igitur, Plinii libris forte motus, alteram formam praeivit Vadianus.

Pholoe) Lipf. *foloe*; Prag. Vatic. et edd. 1. 2. 9. *phole*; 13. *pholee*; reliquae *Pholoe*. Recte. Tum Lipf. Vindob. *cilenius*; Vatic. 3. *Celenus*; Prag. *cilenus*. Edd. 1. 9. *cilenius*; 11. *Cylenius*. TZSCHVCKE. Lego *Cyllene*, non *Cyllenius* ex Strabone, [8. p. m. 267. f. 388.] Stephano, Plinio [4, 10. f. 6.] et Halicarnasseo Dionysio, [1, 13. in.] adiecta etiam ratione, unde sic dicatur. *Cyllenius* enim possessivum est, non proprium nomen. PINTIANVS. Nihil mutandum. *Cyllene* Graecis, Latinis etiam *Cyllenius* dicitur. Sic quoque Festus Pompeius [p. 110. ed. Dacier.] *Cyllenium alii volunt sic appellatum, quod a Cyllene avia sit nutritus. Alii, quod in monte Arcadiae Cyllenio.* Inepte vulgo legitur *Cyllenia via*. Sed et pro *Cyllenio*, uti habent veteres libri, male reposuerunt *Cyllene*. Nam et mons et Mercurius uterque Cyllenius vocatur, ut testatur Servius ad 8. Aeneid. [v. 139.] VOSSIVS. Absolute quidem et Graecis et Latinis Κυλλήνη, Cyllene dicitur. An *Cyllenius* constanti librorum consensu alius cum Mela

dixerit, ignoro. In Festo, quem Vossius excitavit, aperte Mercurius spectatur. *Cyllenius* de monte legi in ed. Florentina a. 1526. Vibii Sequestris h. v. ubi alii *Cyllene*, codices quidam tamen etiam *Cyllenus*, quam formam ferebat olim Ovidius Metam. 1, 216. dum Heinsii manus in *Cyllene* mutavit, uti est Fastor. 2, 276. At subintelligitur hic *mons*, ut in proximo *Parthenius*, quem et Graeci vel adposita vel subintellecta voce ὄρος ita vocant. Pro *Parthenius* Vindob. *et perthenius*; Lips. *pertenius*. Idem, Cibin. Rehdiger. Gud. Prag. edd. 2. 11. forte aliae *menalus*; Vindob. *meralus*. Post Vindob. *herimanthus*; Gud. Prag. *erimantus*; Cibin. *erymantus*; ed. 11. *erimanthus*.

in Aetolia) Vindobon. Rehdiger. Prag. ed. 11. *etholia*; Cibin. *loetholia* pro *in Aetolia*. Tum idem, Vindob. Rehdiger. Gud. Vatic. Lips. *naupacto*. Ed. 1. *Haupactos*.

Acarnania) Vatic. 3. et Prag. substituunt *Archadia*, de qua iam antea. Vindob. habet *acarmania*; Lips. *ackarnania*.

Stratos) Cibin. *Strathos*; Gud. *astratos*. Tum Cibin. *opidum*; Ciaccon. *oppidum*, uti dederunt edd. 15. 17. 20. 23. Melius tamen cum aliis legitur *oppida*, ut praecedentia simul complectatur. Cf. ad 1, 8. 2. p. 282.

Epiro) Rehdig. *epyro*; Prag. *Epiridonei*; Cibin. Rehdiger. *doanei*. De sequentibus haec: Vindob. *universas* pro *immersas*; ed. Reinold. 1775. omisit *et*; Vindobon. *ceteros*; idem *exinguat*; ed. Reinold. 1775. *exstinguat et*; Vindob. neglecta lineola *admovetur*.

§. 6. *At cum)* Cibin. *Ac cum* mutatione crebra, de qua ad 2, 1. in. Post Prag. *legentur*; idem cum Vatic. 3. et Veneto *ex promontorio*; Rehdig. *sepyade*.

Demetriam) Rehdiger. *demetryam*; Prag. *de Metriam*; Parif. 2. *Demetiam*; Cibin. *demetrium*; Parif. 1. 3. videntur habuiffe *Demetrion.* Edd. omnes cum aliis MSS. dant *Demetriam* ad Voffium, qui repofuit *Demetrion* adhitentibus pofteris. TZSCHUCKE. Scribendum *Demetriada*, non *Demetriam* ex Ptolemaeo, [3, 13.] Strabone, [9. p. m. 300. f. 436.] Stephano et Plinio. [4, 15. f. 8.] PINTIANUS. Legendum eft *Demetrium* vel *Demetrion*, non *Demetriada*, ut Pintianus. Dictum vero Demetrium a Cereris illic fano. Demetrias autem civitas nomen habet a Demetrio rege. Saepius vero iam monuimus, Melam antiquiores fere fequi Graecos, itaque recentiorum urbium, licet famofae fuerint, raro meminiffe. VOSSIUS. *Demetriada* quidem a recto *Demetrias*, quod vult Pintianus recte habet; neque tamen Voffii emendatio reiici debet, cum et propius fequatur libros, et Geographorum aliorum fide comprobetur. Nempe *Demetrium* etiam habet Stephanus, qui vocat τόπον περὶ Θεσσαλίαν κείμενον περὶ τὸν Ἄμφρυσον, et a Demetriade diftinguit. Habet etiam ex emendatione doctorum virorum Livius 28, 6, 7. iuxta mare in Phthiotide, et ad Pagafaeum finum in urbibus commemorat Scylax p. 24. Hudf. Cf. etiam Euftathius ad Homer. Il. 2, 696. et Strabo 9. p. m. 300. f. 435. qui Cereris fanum vocat, et in urbe maritima Pyrafo ponit, etfi poft diruta. Accedit igitur etiam fitus, qui hanc lectionem tuetur, quam tamen, ut libris aliquid darem levi facta inflexione in *Demetrium* tranfire iuffi.

Halon) Omnes Codd. apud Voffium, ex meis Vatic. 1. 3. Parif. 2. 3. Lipf. Cibin. Vindob. Rehdiger. Gud. Prag. aliique conlati cum Boccatio de maribus f. v. *Macedonicum* et edd. 1. 3. 4. 5. 9. 11. *Balon*; 6. 7. 8. 10. 12. reliquae ad Voffium *Boion*; ille dedit cum ceteris *Halon*, quod fuiffe etiam videtur in Parif. 1. TZSCHUCKE. Scribendum *Boion.* BARBARUS. Poffet et

Dorion legi, quod in hoc tractu Plinius auctor [4, 7. f. 5.] refert. At quia *Boion* Hermolaus probat, assentiendum tanto viro est. VADIANVS. Non video, quomodo hic *Boion*, ut Hermolaus castigavit, defendi possit, quum sit *Boion* urbs in mediterraneo Doridis Ptolemaeo. [3, 15.] Doris autem nullam partem occupat in hac ora Magnesiae, quam refert Mela, ut planum est ex Ptolemaeo et ceteris. Quapropter commodius hic legetur *Boebon*, quam *Boion*. Est enim *Boebos* Stephano Thessaliae urbs, quam ab Homero [Il. 2, 217.] vocatam ait *Boeben*. Quo in loco temperare mihi non possum, quin profitear, nescire me, quare Stephanus idem tradat, *Boion* urbem Doridis nominari ab Homero *Boeben*, quum *Boebe* Homerica in Thessalia ab ipso Homero reddatur cum *Iolco* et aliis civitatibus Thessaliae. PINTIANVS. Prius legebatur *Balon*, uti est in omnibus, unde Hermolaus fecit *Boion*. Recte hoc reprehendit Pintianus, verum ipse non recte *Boeben* reposuit. Non enim inter Sepiadem et Maliacum sinum, verum inter Sepiadem et Penei ostia sita est *Boebe* palus et *Boebos* oppidum. Vera lectio est illa, quam reddidimus, *et Halon et Pteleon* etc. Duo vero sunt oppida ita dicta, utrorumque vero meminit Stephanus, cuius verba ita concipiuntur in veteribus libris: Ἄλος πόλις Ἀχαΐας καὶ Φθιώτιδος ὑπάρχει τῷ πέρατι τῆς Ὀθρύος. Altera *Halus* erat ad sinum Maliacum, de qua accipiendus est hic Melae locus. Idem Stephanus: Δύο δὲ Παρμενίσκος Ἄλους ἱστορεῖ, τὸν μὲν Μαλιακὸν ὑπὸ Ἀχιλλεῖ, τὸν δὲ ὑπάρχειν Πρωτεσιλάου. Ita libri veteres, sed manifeste et hic legendum, τὸν δὲ ὑπάρκτειον Πρωτεσιλάου, vel ὑπάρκειον, quod idem est. Nam pro ἄρκτος olim quoque ἄρκος scribebant euphoniae gratia, ut notatum Grammaticis. *Halos* vero vel *Alos*, nam utrumque dicebatur, quae sub Protesilao erat, quamque borealem hic vocat Stephanus, etiam Phthiotica dicebatur. Haec vero altera, quae Melae memoratur Maliaca vel Achaica

vocabatur. Vtriusque meminit Strabo lib. 9. [p. m. 298. s. 433.]. Ὑπὸ δὲ τῷ Κροκίῳ Θῆβαί εἰσιν αἱ Φθιώτιδες. Καὶ ἡ Ἄλος δὲ Φθιῶτις καλεῖται καὶ Ἀχαϊκὴ συνάπτουσα τοῖς Μαλιεῦσι, ὥσπερ καὶ οἱ τῆς Ὄθρυος πρόποδες. Sic recte olim legit locum istum Strabonis Plethon in descriptione Thessaliae. VOSSIVS. *Baion* Hermolai locum habere nequit, uti recte docuit Pintianus. Cf. praeter Ptolemaeum Plinius 4, 13. s. 7. et Strabo 9. p. m. 204. f. 427. Sed et recte Pintiani *Boebon* profligavit Vossius. Nempe *Boebe*, ita enim auctores, in vicinia fuit Pherarum in finibus Pelii et Magnesiae, quocum consentit Orpheus, qui Argonaut. 1, 164. Boebeida lacum iuxta Peneum et Meliboeam commemorat. Cf. Homer. Il. 2, 711. et Burmann. ad Valer. Flacc. 1, 448. qui inde *Ossaeam Boebeida* a Lucano 7, 176. adpellari docet. At progreditur Mela a Sepiade ad sinum Maliacum. Quare meliorem et Codicibus accommodatiorem lectionem protulit *Halon*, ab omnibus postea exceptam. Scilicet B. et H. in scriptura Langobardica saepe confundi notum est. Vid. Drakenb. ad Liv. 38, 1, 6. Adspirationem, quam fere omittunt auctores Graeci, Latini in his frequentant, praeposuit etiam Plinius 4, 14. s. 7. Sed et a Graecis promiscue adhiberi, notavit Eustathius ad Homer. Il. 2, 682. quod quidem ita valere existimat Politus ad Eustath. T. 2. p. 683. ut nostra, quippe maritima, Protesilai olim, (quod adparet ex Homero Il. 2, 697.) potius cum spiritu aspero scribatur, quippe ab ἅλς, ἁλός, altera, mediterranea, olim Achillis ab ἄλης, ob Athamantis errores, spiritu leni.

Pteleon) Paris. 3. Vindob. Rehdiger. *Ptheleon*; Prag. *petheleon*; Paris. 2. *peteleon*; Mediolan. Voss. 1. Perizon. Ciaccon. Vaticani, Lips. et reliqui ex meis *Pteleon*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 12. 14. 19. 21. 28. *Ptheleon*; 16. 18. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae cum Schotto

Phtheleon; 13. *Phteleon*; 6. 7. 8. 10. 13. reliquae cum Vineto, Schotto, aliis *Pteleon*, tantum 42. *Ptelaeon*. Tò et praecedens Vadianae posteriores et 21. 28. 31. 35. omittunt. Ceterum *Pteleon*, quod iam emendaverat Hermolaus Barbarus, probat Graecum Πτελεόν.

Echinon) Vatic. 3. Lipſ. Pariſ. 2. Vindob. *ethinon*; Rehdiger. *ethynon*; Prag. *edhinon*; Gud. *ethionon*; alii in iis Venet. *echinon*. Edd. 1. ut Boccatius c. l. *ethmon*; 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Ethinon*; 13. et *Echinus*; 33. et Lugd. 1605. *Echidnon*; 6. 7. 8. 10. 12. 14. reliquae *Echinon*, uti iam emendaverat Hermolaus, non *Chinon*, uti dat ed. 42. Gr. Ἐχῖνος. Corruptiones ſimiles invenies apud Drakenb. ad Liv. 32, 33. f.

Pagaſaeum) Pariſ. 2. 3. *Pegaſaeum*; Lipſ. Venet. Rehdiger. Gud. Prag. et edd. 1. 2. 9. *pegaſeum*; Vindob. et edd. 3. 4. 5. et aliae quaedam *Pagaſeum*. Ciacconius notat *Pegaſium*; Boccatius de maribus ſ. v. *Aegeum* refert *pegaſum ſinum* ſemel iterumque, et ſ. v. Macedonicum *Pagaſeum*. Commutatio τοῦ *a* et *e* in prima ſyllaba non infrequens eſt in hoc nomine, uti docuit Burman. ad Propert. 1, 20, 17. aliique, quos ibi producit. Sic Πηγασαῖος habet Stephanus ſ. v. Ἀκέται, quod reprehendit Berkelius, et in Παγασαῖος, quod habet alibi, emendat Gavel in obſerv. miſcel. nov. T. 4. p. 239. Vera ſcriptura ex Graecis conſtat. Poſt Vatic. 3. et Prag. *eſt curſus*, minus numeroſe. Tum Lipſ. Vindobon. Rehdiger. Gud. Ciaccon. edd. 1. 9. *Pegaſam*; Pariſ. 2. 3. *Paegaſam*; Venet. *pegaſan*; Cibin. *pagaſan*; Prag. *pelagam*. TZSCHVCKE. Lego plurali numero *Pagaſas*, non *Pagaſam*, ex Strabone, [9. p. m. 300. ſ. 436.] Ptolemaeo, [3, 13.] Herodoto. [7, 193.] Erratum idem in Plinio. [4, 15. ſ. 8.] PINTIANVS. Dubium facit nexus in Plinio numerum. At ita erravit in numero etiam Propertius 1, 20, 17. Frequentioris

tamen usus et in Graecis certe constantioris est pluralis Παγάσαί.

Minyae) Vindob. *nunc*; Rehdiger. *minae*; Prag. *minie*; Cibin. Gud. ed. 2. *miniae*. Schottus posuit *et Aphetae quia*, quem nemo probavit. TZSCHUCKE. Desideratur procul dubio hic nomen *Aphetae*. Lucus est Thessaliae in sinu Pagasitico, unde ultimo Argonautae solverunt. Scribe igitur sic: *Aphetae, quia Minyae Colchida petentes* etc. ex Strabone, [9. p. m. 300. s. 436.] Stephano, Herodoto, [7, 193.] Apollonio, [1, 591.] qui tamen ut litoris meminit, non ut urbis. PINTIANUS. Interponendum *Aphetae lucum*, ita ut legatur: *et Aphetae lucum, quia Minyae*. CIACCONIUS. Recte Mela dicit, Argo navem Pagasis solvisse. Nam quod Aphetas hic reposuit Pintianus, id non probo, tum, quod id adversetur veteribus exemplaribus, tum quoque, quod Aphetae et Pagasae pro eodem accipi debeant loco. Portus enim, ubi fabricata est Argo, Pagasa est. Littus vero ei vicinum a re, ut testatur Apollonius Rhodius, [c. l.] 'Αφεταὶ vocabatur. Itaque et Aphetis et Pagasis recte dicuntur solvisse Argonautae. Lucanus [6, 400.] *Prima fretum scindens Pagasaeo litore pinus*. VOSSIUS. Recte reiecit Vossius Pintiani emendationem, quam propero nimis studio excepit Schottus, quippe a libris alienam et errore vitiatam, qui hinc Melae obtruditur. Constat enim ex Apollonio 1, 525. aliisque, Argonautas Pagasis solvisse, et Sepiade promontorio, Sciatho et Piresia, Magnesiae urbe, superatis, biduo in illo litore moratos esse, quod, quia tertio inde evecti solverunt, Aphetas vocatum est, et sic postea Meliboeam, acto cursu, praenavigasse; cf. Apollon. 1, 582 sqq. Herodotus etiam 7, 193. eo Herculem aquatum ex Argo navi missum esse narrat, ipsos Argonautas ibi aquatum egressos, et, quod postea inde solvissent, nomen litori illud indidisse. Vtrumque locum porro distinguit Strabo c. l. et Pagasis,

Pherarum navali, Argo emiſſam ſcribit; Aphetas, locum vicinum, ὡς ἀφετήριόν τι τῶν Ἀργοναυτῶν, ſubiicit. Quis vero cum Pintiano et Ciacconio *lucum* dixerit, neſcio. Poſt Cibin. *cholcida*; Rehdig. *colcyda*; Vindob. *petens*; idem et Prag. cum edd. 2. 9. 13. *argon*.

memoratur) Ciaccon. Vatic. Cibin. Lipſ. Rehdiger. Gud. Prag. Vindob. et ex ſilentio Venet. Havn. cum edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 21. 23. *memorantur*. Vadianus primus poſuit *memoratur* et hinc alii. Ita etiam ed. 28. quae hic a duce, 21. diſcedit. Recte, nexu poſtulante. Error natus eſſe videtur ex voce *ſolvere*, quam librarii ad infinitivum reiecerunt; tum quod praecedit *petentes*.

Ab eo) Hinc cap. 25. incipit Vinetus.

Sunium) Vindobon. Prag. *ſinum*; Pariſ. 2. *Simium*; Pariſ. 3. et edd. 2. 9. *Summum*. Tum Ciaccon. Vindob. *pernaviganda*, errore facili et noto.

Maliacus) Cibin. Gud. Rehdiger. *malliacus*; Prag. *maliachus*; Lipſ. *mallicus*. Cf. ad Lucan. 6, 367. Poſt Vindob. *opuntus*; edd. Lugd. 1605. et 30. *Opontius*. Tum Cibin. Pragenſ. *in hiis*; edd. veteres multae, etiam 15. 17. 20. 23. *in iis*. Vox *caeſorum* in Varr. ed. 27. obelo notatur. Pro *Laconum* Vindob. *lacaonum*; Prag. *lachonum*.

grandes ſinus) Immo legendum: *non grandes ſinus*. Nam in ora Locrorum ſunt ambo a duabus earum civitatibus *Malieo* et *Opunte* nominati; tota autem illa Locrorum ora vix excedit ducenta ſtadia, auctore Strabone in nono, [p. 294. ſ. 427.] ex quibus quadraginta tantum ſtadiorum eſt ſinus Opuntius, ut idem Strabo tradit eodem libro. [p. 293. ſ. 425.] PINTIANUS. Nihil

muto. Licet enim respectu Thermaici, Corinthiaci aliorumque sinuum isti perexigui sint, si tamen comparentur cum aliis Graeciae proprie dictae finibus, erunt maximi. VOSSIVS.

tropaea) Cibin. Rehdiger. Lipſ. Gud. Vindob. Prag. aliique cum edd. *trophea* vel *trophaea*, quod et retinuerunt Vinetus, Schottus, Vossius. Sed iam ed. 13. *tropea*; Gud. *tropaea*, uti ex Graeca ratione scribendum esse hodie omnes probant.

Thermopyle) Lipſ. Gud. Prag. *termophile* vel — *ae*, uti etiam edd. 2. 9. Rehdig. *termophyle*; Cibin. *thermophyle*; Havn. *termophiles*; Vindob. *tremophile*; ed. 11. *termopyle*. Gr. Θερμοπύλαι.

Opoes) Vatic. 1. 3. Parif. 1. 2. 3. Lipſ. Cibin. Vindob. Rehdig. Gud. Prag. Venet. Havn. Boccat. ſ. v. Malliacus sinus et edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *oroes*; 6. 7. 8. 17. *Opes*; 15. 20. 23. 35. *Opus*; 10. 12. 13. 14. aliae *Opoes*, uti voluerat antiqua manus ad ed. 6. TZSCHVCKE. Scribendum arbitror *Opoes*. Est autem *Opoes*, id est Ὀπόεις, eadem, quae et *Opus*, *Opuntis* κατὰ κρᾶσιν dicitur. BARBARVS. Scribe *Opûs* cum circumflexo, non *Opoes*, ut legit Hermolaus. Poetae enim perfectis utuntur, oratores contractis. Denique sic Ptolemaeus, [3, 15.] sic Strabo, [9. p. m. 293. ſ. 425] sic Pausanias, [in quo certe 1, 23, 4. Ὀπούντιοι] sic Plinius, [4, 12. ſ. 7.] sic omnes proferunt. PINTIANVS. Forte *Thermopylae et intus*. CIACCONIVS. Vtrumque recte sese habet, Ὀπόεις et Ὀποῦς. VOSSIVS. Quod Pintianus de utraque forma observat, non semper usu venire solet. Nam Ὀπόεις habet Stephanus et Hesychius, contra Ὀποῦντος Pindarus Olymp. 9, 87. ante v. 22. Ὀπόεντος et Ovid. ex Ponto 1, 3, 37. *Opunta*.

Hinc vero Ὀποείσιος et Ὀπούντιος, uti notant Stephanus h. v. et Eustathius ad Homer. Il. 2, 531, In numis exstat fere Ὀποντιων et Οπουντιων, de quo cf. Eckhel in doctrina num. vett. P. 1. Vol. 2. p. 192. De potiori tamen usu si quis quaerat, recte Pintianus, Et certe noster formas poeticas praeferre solet. At quo minus hic praeferatur, obstant libri. Ciacconii coniectura codicum praescripta egreditur et praeter rem fertur.

Scarpha, Cnemides) Vossius ex suis libris adfert *Carpha*, cui A. Gronovius addit *Carpa*. De meis sic in utroque nomine, quod varie connectunt: Vatic. 1. Paris. 1. 2. Rehdiger. Gud. Venet. uti Boccatius de maribus s. v. Macedonicum *Carphagnemides*; Prag. Vatic. 3. *carphagne mides*; Lips. *carfague mides*; Paris. 3. Havn. *carphanemides*; Cibin. (qui alias cum Voss. 1. concinit) *carpagnemides*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *carphanemides*; post divise sic: edd. 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Sanctius *Scarphia*; praeeunte Vossio 40. 41. 42. *Tarpha*; Reinoldio 44. 45. reliquae *Scarpha*. Tum 6. 7. 8. 13. 15. 17. 20. 23. *Enemides*; 10. 12. 14. 16. 18. 19. 21. 22. 24. ceterae *Cnemides*, uti antiqua manus ad edit. 6. notaverat. TZSCHVCKE. Legendum *Scarphia, Cnemides* (ita ed. 1493. non *Enemides*, uti vulgo hic) ex Plinio, [4. 12. s. 7.] Strabone, [9. p. m. 293. s. 426.] Ptolemaeo. [3. 15.] BARBARVS. Pro *Scarphia* in omnibus veteribus libris scriptum est *Carpha*, unde fac *Tarpha* vel potius *Scarpha*. Tarpham et Scarpham, (quae aliter Scarphia) utramque recenset Homerus, [Il. 2, 532 sq.] et ex eo Strabo, [c. l.] licet prius aliter apud hunc posteriorem legeretur, uti recte monuit Casaubonus. VOSSIVS. MSS. *Carpa* et *Carpha* pro *Scarpha*, litera *S* absorpta a simili praecedente. Homero Il. β. 532. Σκάρφη. *Scarphia* correxerat Hermolaus,

quem Asulanus [in ed. 17.] et Sanctius secuti fuerunt. A. GRONOVIVS. Vtrum *Tarpha*, an *Scarpha* legi debeat, disquiri posse videtur, cum utrumque oppidum in Homero c. l. Locrensibus tribuatur, cum quo consentit Stephanus et ex emendatione Casauboni, quam probat Holsten. ad Stephan. p. 314. Strabo c. l. Neque enim, quod obscurior est Τάρφη, impedit, cum et obscura ex prisca aetate persequatur. Porro *c* et *t* alibi etiam confunduntur, de quo ad 1, 16, 2. et 2, 1, 13. Attamen, cum optio hic detur, inlustrius oppidum et a multis commemoratum rectius praefertur, et sine mutatione a libris accipi potest. Nempe ob praecedens *S* alterum hoc facile periit, quod etiam in dissimili nexu praeter alias depravationes neglexerunt librarii apud Pausan. 2, 29, 3. Liv. 36, 19, 5. Dicitur autem non solum in Graecis Σκάρφεια, uti etiam in Strabone 1. p. m. 41. f. 60. pro Σκαρφία, quod praeferunt posteriores, adsentiente quidem Cod. Moscov. tacite tamen reposuit Siebenkeesius, sed et Σκάρφη, uti apud Homerum c. l. Strabonem lib. 1. et 9. cc. ll. Cf. notata ad Strabonem lib. 9. cap. 4, 4. p. 552. et §. 6. p. 556. Tum vero in terminatione adamatam Melae terminationem in *e* aliquis desideret, nec temere. At dandum id est libris, cum et *Europa* legatur *Hermiona*, *Agathan*; contra mox *Larymne*.

Alope) Paris. 1. 2. *apolae*; Cibin. *alopae*. Post idem, Lips. et Vatic. 3. *antedon* cum editionibus vetustis multis; Prag. *artendon*. Edd. 15. 20. 23. *anteon*. Tum Lips. *larune*; Vindob. *larinme*; Paris. 1. 2. Rehdiger. Gud. Prag. *larumne* vel — *ae*; Cibin. *larumpne*. Edd. 1. 2. 9. *larunae*; 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. (*Larūnae*) 15. 17. 19. 20. 23. *Larunmae*; 11. *Larunnae*; 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Vossius, 40. 41. 42. 44. *Larymna*; denique praevio Reinoldio, 45. et ceterae

Larymne. Datum et hoc est codicibus, cum Graeci frequentent Λάρυμνα, quod et sic reddidit Plinius 4, 12. f. 7. Τὸ υ Graecorum in multis transire solet apud Latinos in *u*. Sic supra 2, 1, 2. *Buges*, et alibi *Borusthenes*, *Illuricum*, *Themiscyrum* et similia. Neque hic *Larumna* si quis malit, morabor, etsi ad Graecum propius ducit Vindob. codex. Sic post contra *Rhamnus* mutarunt.

Agamemnoniae) In his varie errat Vindobonensis. Dat enim *agamenonie* — *graorumque* — *classes* — *in troia* — *virtum*. Prag. *maracio* pro *Marathon*.

testis, iam inde) Lips. Vindob. omittunt *inde*. TZSCHVCKE. Interpungendum post *testis*, vel voces *iam inde a Theseo* parenthesi sunt includendae. Nam ibi Theseum Marathonium mactasse taurum inquit Strabo lib. 9. fol. 384. [ex ed. Basil. 1549. p. m. 275. f. 399.] CIACCONIVS. De hac distinctione, quam suadet historia, monuit etiam Casaubonus ad Strabonem 9. p. m. 273. f. 396.

Persica) Vadianus, quem secutus est cum ipsius familia et edd. 21. 24. 28. Olivarius et cognatae, item Schottus *Persarum*, invitis omnibus libris et sine iusta causa. Vindob. vitiosa traiectione *presica*. Post codices omnes exceptis forte Vatic. 1. Venet. et Havn. *maxime*, sed editiones *maxima* ad Vossium usque, qui prius, duce tamen Vineto, monente etiam Pintiano, revocavit concinniore nexu.

Rhamnus) Vatic. 1. Rehdig. *Thamnis*; Havn. Venet. Gud. Prag. Paris. 1. *Tamnis*; Paris. 2. et ex Vaticanis alius *Tanis*; Lips. *ranis*; Cibin. Paris. 3. *rhamnis*; Vindob. *Iamnis*. Edd. 1. 2. 9. *Rannis*; 3. 4. 5. *Rhamnys*; 11. *Rhamnis*; 6. 7. 8. 15. 17. 20. 23.

Ramnus; 13. *Rhannus*; 10. cum ceteris plerisque *Rhamnus*, quod voluerat Hermolaus Barbarus. Scilicet in Graecis est Ῥαμνοῦς. Igitur hic contra ab υ Graeco deflexerunt ad y et inde ad *i*. TZSCHVCKE. Et hunc locum comminutum esse et corrosum, multaque deesse verba, pro comperto habeo. Nec enim in oppido Atticae Rhamunte fuit fanum Amphiarai, sed in agro Oropi; qui locus celeberrimus alioquin est, medius inter Boeotios et Atticos magnarumque utriusque contentionum materia. Sic invenies apud Pausaniam in Atticis. [c. 34.] Sic apud Strabonem, [lib. 9. p. m. 275. s. 399.] qui loco nomen dedit *Psaphis*; sic apud Plinium, qui lib. 16. [c. 87. s. 44.] apud Thebas periisse Amphiaraum tradit. Strabo in nono [p. m. 278. s. 404.] *Graea*, inquit, *Oropo vicina est et Amphiarai sacellum*. Demetrius quoque Triclinius in enarratione Pindari [ad Olymp. 6. 18.] auctor est, apud Oropum Boeotiae terram Amphiaraum absorbuisse et Oropi fuisse eius oraculum, certaminaque illic celebrari solita, quae ab eius nomine *Amphiaraia* vocarentur. Quam ob rem puto resarciri posse hunc locum, si sic legatur: *Rhamnus et Oropus parvae, illustres tamen, quod in hac fanum est Amphiarai, in illa Phidiaca Nemesis.* Fefellerunt haec Solinum. [c. 13. s. 7.] PINTIANVS. Melae lectionem vulg. confirmat Solinus, nisi hunc ille in errorem induxit. Discrepat tamen. *Dianam* enim, non *Nemesim*, Phidiae opus fuisse scribit c 13. *Delphi*, inquit, *Rhamnus quoque, in qua Amphiarai fanum et Phidiacae signum Dianae.* Pausanias Atticis [c. l.] a nobis stat, et *Rhamnusia Nemesis* in proverbium cessit, nec temere est, quod vulgo dictitant. SCHOTTVS. Et hic quoque errat Mela, cum dicit Amphiarai fanum esse Rhamnunte. Nec mendum hic latere, uti credebat Pintianus, ostendunt tot alii Melae errores in hoc capite, et Solinus, qui eadem habet. Athenis enim petentibus Oropum transeundum erat per Amphiarai templum; at

vero longe inde satis aberat Rhamnus. Dicaearchus [p. 11. Hudf.] Ἐντεῦθεν εἰς Ὠρωπὸν διὰ δαφνοϊδῶν καὶ τοῦ Ἀμφιαράου Διὸς ἱεροῦ ὁδὸν ἐλευθέρῳ βαδίζοντι σχεδὸν ἡμέρας πρόσαντα. Vulgo legitur διὰ δαφνιδὸν, unde Salmasius [ad Solinum c. 13. f. 7. p. m. 103.] fecit διὰ Ψαφίδος. [de quo loco disputatur ad Strabonem lib. 9. p. m. 275. f. 399.] Nostram vero lectionem probat ipse Dicaearchus, qui sic solet vias describere, uti paulo infra, ὁδὸς δι' ἐλαιοφύτου καὶ συνδένδρου χώρας. De Daphnoide sive lauru silvestri agemus ad Apuleium de herbis, quem ita emendatum et auctum dabimus, ut pene alius videri possit. In reliquis Dicaearchi verbis nihil mutandum. Graeci enim saepe sic utuntur Dativis absolute positis. Sic Homerus ἐμοὶ δέ κεν ἀσμένῳ εἴη. Sic Plato, sic alii loquuntur. Ita quoque locutus Martialis, *fiat, quod utrique volenti*, quamvis vulgo aliter legatur is locus. Dicit vero a viro expedito et non onusto illam, quae Athenas inter et Oropum interiacet, viam, uno circiter die posse confici. Licet enim sit praerupta et montosa, nullam tamen affert lassitudinem propter crebra diversoria et amoenitatem locorum, quae non patitur, ut viatoribus aliquod obrepat fastidium. Πρόσαντα hic adverbium est, ut κάταντα, ἄναντα et similia. Vt vero ad Melam redeam, Salmasius [c. l.] et hic et apud Solinum pro *Rhamnunte* substituit *Harma*, nempe quia sic vocabatur locus, ubi Amphiaraus cum curru absorptus esse credebatur. Sed sane multo haec lectio peior est vulgata. Vulgata enim scriptura, quam meliores confirmant libri, unum saltem, ut diximus, continet errorem. Verum si hanc Salmasii sequamur lectionem, quae quam longissime abit ab omnibus antiquis libris, iam neutrum erit verum. Nemo enim unquam vel Phidiacam Nemesin, vel Amphiarai fanum in *Harmate* collocavit; omnes in eo conveniunt, hanc Rhamnunte, illud vero in agro Oropio, duodecim tantum stadiis ab Oropo, collocatum fuisse. *Harmatis* vero

ſitum, ubi deglutitum a terra fabulantur Amphiaraum, incertum fuiſſe olim, ſatis teſtantur veteres. Quodſi quis illum prorſus ignorare velit, legat prolixam diſſertationem, quam de hoc inſtituit Solinianus interpres. Mirum quam apud ipſum Strabo vapulet, cuius tamen verba adeo ſunt plana, ut nulla magis. *Cnopiam* usquam in Boeotia fuiſſe negat, cum tamen hoc oppidum ita dictum ſit a *Cnopo* fluvio, qui idem eſt atque *Iſmenus*. Ita ut *Iſmene* oppidulum et *Cnopia* eadem fuiſſe videatur. Sed vero Ποτνία ἑνικῶς, quam ipſe male ſubſtituit, nulla in Boeotia fuit, cum omnes πληθυντικῶς id nomen efferant. Deſinat quoque mirari, quod multi Oropum urbem in regione ſive agro Thebano collocarint. Recte enim hoc ab illis factum, cum Oropus non *ſui iuris*, ſed propria fuerit Thebanorum. Hoc manifeſte Dicaearchus docet: Ἡ δὲ πόλις τῶν Ὠρωπίων οἰκεία τῶν Θηβῶν ἐστι. VOSSIVS. Erraſſe potius credam noſtrum, quam invitis libris illi augmentum Pintiani obtrudam. Vulgatam lectionem probat etiam Solinus c. l. certe vetuſtiſſimam eſſe docet. Niſi Rhamnunte etiam vere fuit Amphiarai fanum, quippe quem ab omnibus Graecis tamquam Deum cultum fuiſſe ſcribit Pauſanias 1, 34. locorum vicinia deceptus eſſe videtur, quo certe nomine eum excuſandum putat Baumgartenius in hiſtor. Vniverſ. T. 5. p. 37. cum quo conſentit Politus ad Euſtath. ad Homer. Il. 2, 498. T. 2. p. 534. Neque enim, quod ſcribit Voſſius, tam longo intervallo remota fuerunt illa oppida, uti contra eum docuit Politus ad Euſtath. c. l. Nempe, quod narrat Pauſanias 1, 33. in. a Marathone ſtadia 60 Oropum verſus per litus progreſſis Rhamnus occurrit; haud procul a mari fanum fuit (Dicaearchus v. 87.) circiter 12 ſtadia ab Oropo, (Pauſanias 1, 34. in.) unde de ſitu iudicari poteſt, quia pluribus hic exponere non adtinet. Quod Harma vult Salmaſius, prope Oropum Harma nullum fuit. Cf. Politus p. 536. c. l.

fanum —) Vindobon. Prag. ed. 10. *phanum.* Cibin. omittit *est*; Lipf. *amphirii*; Vindob. *amphirai*; Cibin. *amphyaray*; Rehdig. *amphyarai*; Prag. *amphiaray*. Tum Rehdiger. Cibin. *phydiaca*; Lipf. *fidiaca*; ed. 1. *hemefis*.

Thorieos) Parif. 1. 3. *Phauricos*; Vatic. 1. 3. Cibin. Vindob. Rehdig. Prag. Boccatius c. l. *phoricos*; Ciaccon. *phociros*; Lipf. *forcos*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *phoricos*; 14. *Thoriacos*; 16. 18. *Toricos*, poft Vadianus praeeuntibus aliis *Thoricos*, uti emendaverat ex fitu Geographico Hermolaus Barbarus.

Brauronia) Parif. 1. 2. 3. Cibin. Rehdiger. Gud. Lipf. Vindob. Boccat. c. l. *bauronia*; Prag. *fauronia*; Ciaccon. *Brazion*; Vatic. *Brauronia*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 13. *Bauronia*; 11. *Gauronia*; 6. 7. 8. 12. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *Brauronion*; 10. *Bauronion*; 16. (Vadianus) 18. 21. 22. 24. 25. 26. 27. 28. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus *Brauron*; Voffius cum reliquis advocarunt *Brauronia*. Hermolaus voluerat divife *Brauron*, *Ion*, et fic adfcripferat antiqua manus in ed. 6. At nulla fuit in Attica *Ion*, nifi quis huc referre velit locum Scholiaftae ad Ariftoph. Ran. v. 501. ubi cum pagis quibusdam Atticae commemoratur Ἰώ, et hinc Ἰωνα ματηρ in infcriptione apud Sponium de pagis Atticis p. 18. At cum obfcurior ille fuerit pagus, quam ut hic praecipue notaretur, tum in Scholiafte illo pro ἐξ Ἰοῦς, quidam forte rectius malunt ἐξ Οἴου, et ipfe ille pagus Ἰωνίδαι folet potius nominari, et hinc ἐξ Ἰωνιδῶν dici; vid. Corfinius in faft. Atticis T. 1. diff. 5. p. 231. Si quid mutandum, magis adridet *Oenoa*, Gr. Οἰνόη, pagus item Atticus, duplex quidem hoc nomine, unus ad Eleutheras, alter prope Marathonem, qui in hoc nexu intelligi debeat et a Strabone 8. p. m. 264. f. 383. et Stephano f. v. Τετράπολις

in tetrapoli Atticae conlocatur. De utroque idem Strabo lib. 8. p. m. 259. f. 375. Cf. etiam Harpocration h. v. pag. 260. Suidas h. v. Prior fuit in finibus Boeotiae, et monente praeterea Scholiaste intelligitur apud Thucydid. 2, 18. ubi etiam confuli poſſunt Hudſon et Waſſe, praeterea Meurſius de populis Atticae p. 765. (Theſ. Gronov. Vol. 4.) et Vindingii Hellen. p. 238. (Theſ. Gronov. Vol. 11.) Vnam tantum, quae noſtra videtur, commemorat Plinius 4, 11. ſ. 7. Dicit enim: *Fuere et Oenoa et Probalinthus*, qua formula ſolet exſtinctas urbes indicare. Huic tamen coniecturae, quo minus indulgeam, impedit particula *et* praemiſſa, quam omnes libri agnoſcunt. Eadem ratione ſupra dixit *Antronia*. Vtraque terminatio forte in uſu fuit, ut *Caulon* et *Caulonia*, etſi altera minus frequentata.

Sunium) Vindob. *finium;* Rehdiger. ut edd. 1. 2. 9. *ſummum;* Prag. *ſinnum;* cf. ſupra. Tum Prag. et quidam Voſſiani *latus* pro *litus*. TZSCHVCKE. Forte *finitque id latus Hellados*. *Latus* id eſt frons. CIACCONIVS. Salmaſius in Solinianis [c. 13. ſ. 7. p. m. 103.] tollit τὸ *eſt*, omninoque hic redundare exiſtimat. Sed ſimul tollit orationis nexum. Supra iam meminit Mela Sunii, verum non addidit, quid rei id ſit. Nunc vero dicit, eſſe promuntorium et finire littus vel latus, uti habent quaedam exemplaria, Helladis orientale. VOSSIVS. *Latus* poſſit commode hic ſubſtitui, quia ſitum diſtinctius notat, et propter ſimilitudinem facile commutatur. Cf. Salmaſ. ad Solin. c. 8. ſ. 2. p. m. 41. Sic contra in Noſtro 1, 3, 4. Mutari tamen quidquam vetant libri meliores, quibus nec ratio adverſatur. Poſt Lipſ. Gud. Vindobon. *elados;* Rehdiger. *helados;* Prag. *elachos*. Antea pro *finitque* Cibin. *fuitque*.

orientem) Ita A. Gronovii omnes et mei praeter Lipſ. et Prag. qui praeponunt *ad* cum edd. omnibus etiam Reinoldianis ad 43. in qua primum expulit Abr.

Gronovius, et hinc in ceteris abest. Vossius plures et meliores eam voculam agnoscere in appendice adfirmat, reluctante A. Gronovio. Si ex conlatorum silentio certi aliquid elicitur, certe habuerunt etiam Parisienses, Havn. et Venetus. TZSCHVCKE. Particula *ad* expungenda. Sic cap. 7. de Pachyno: *Pachynum vocatur, quod Graeciam spectat.* CIACCONIVS. Scio sic lib. 3. c. 7. *ad Meridiem spectans*, et similiter alibi. Sed hoc loco praepositionem neuter MSS. agnoscebat. Et sic forsan alii codices quoque, ut nunc etiam de tertio Mediol. testari possum. Certe non gravior nunc causa fuit inferendi eam, quam lib. 1. c. 4. *totum latus, quod meridiem spectat usque in Asiae confinia possident.* Lib. 1. c. 15. *Etiam qua spectat orientem.* Lib. 2. c. 6. *Qua septentrionem spectat.* Lib. 2. c. 7. *Pachynum quod Graeciam spectat.* Lib. 3. c. 1. *Qua mare Atlanticum spectat.* Lib. 3. c. 6. *Qua oceanum spectat.* Lib. 3. c. 7. *Terrae spectantis Orientem.* Nescio, quid Vossio acciderit, qui, quum citasset lib. 2. c. 3. *In eo ad septentrionem spectare litora incipiunt*, et monuisset legendum *septentriones*, tamen edi curavit *in eo septentriones spectare litora incipiunt* sine ulla auctoritate et negligenter. Quin etiam pari et cura et veritate in eiusdem editione legitur lib. 3. c. 8. *Tigris ita descendens in litora permeat*, quum omnes editiones his inferant voculam *usque*, quam ab tribus MSS. comfirmatam et agnitam scio, nec dubitans de aliarum membranarum consensu, eam rursus apposui; maxime quum sic quoque loquatur plus vice simplici Auctor. I. GRONOVIVS. Cum utrumque rectum sit, *spectare orientem* et *spectare ad orientem*, et non hoc tantum loco, sed et passim alibi promiscue in libris utraque occurrat scriptura, contenti fuimus eam ubique sequi lectionem, quam in antiquioribus et magis emendatis invenimus exemplaribus. Sed iste nimis festinus iuvenis auferendam hoc loco affirmat praepositionem, quod eam duo MSS. non agnoscant.

Verum ego longe plures et meliores possim ostendere, a quibus non absit. In eo quod sequitur *ad septentriones*, ubi aliter in observationibus ac in ipso Mela additur praepositio, id, ut passim alibi, ita quoque hoc factum est loco ad signandam variantem lectionem, liberum relinquentes lectori, quam vellet eligere. Quod negligenter id a me factum esse existimet, id sane libenter audio. Ingrato et inepto labori quantumvis supinam praefero negligentiam. Frustra vero est, cum fidem nostram infirmare conatur et in hoc et in eo, qui proxime sequitur loco: *Tigris ut natus est, ita descendens in litora permeat*; ac si librorum auctoritate destitueretur haec lectio, cum et Arundellianum sic habeat exemplar et Ciacconius in suis sic scriptum invenerit codicibus. Quin et optimus ille liber, quem praecipue secuti sumus, eandem exhibet lectionem, cui demum a manu recentiore superscriptum erat *usque ad litora*. Cum bibliotheca et libri mei omnibus pateant, satis isti testabuntur, non me malae fidei hominem, sed istum iuvenem graviter esse impudentem. VOSSIUS *in appendice ad h. l.* Quaeso te, Lector, an alibi citatum a me *ad septentriones?* prout tamen legi debet habetque Mediolanensis? Credisne autem ita Vossium sollicitum tui fuisse, adeoque indulgentem? Quid legere tamen poteras, si non perfecte aperiret? Nulla fuit dubitatio illic in vocula *ad*. In eam enim consentiunt omnia exemplaria. Quaeso autem, considera, quid sit illud *relinquentes*. I. GRONOVIUS *in nota posteriori*. Non tanti erat haec vocula, ut eas lites moveret. Solet Mela plerumque omittere, praeponit tamen etiam interdum, ut infra §. 10. quare ex Codicibus plerisque agendum est. Potuit tamen ob praecedens spectat vel absorberi τὸ *ad* vel repeti.

§. 7. *Inde ad)* Hinc cap. 26. exorditur Vinetus. Pro *convertitur* Rehdiger. *convertit*. Cf. ad 2, 1, 2. 2, 2. in. et alibi passim.

Megaram) Prag. *Megariam.* Post idem et Vindobon. *Athice.* Venet. *ita tunc;* Gud. *nunc fronte nunc pelago;* Prag. *adiacens pelago.* TZSCHVCKE. Lego *Megara* genere neutro, non *Megaram*, ex omnibus. PINTIANVS. Scrib. *Attica* et *adiacet.* Plinius 4, 7. [f. 11.] *Attica*, inquit, *attingit Isthmum parte sui, quae appellatur Megaris.* CIACCONIVS. Dissentiunt passim in hac forma codices, viri docti in utramque etiam partem disceptant. Feminino genere in recto et obliquis casibus occurrit et hodie in Cicerone de divin. 1, 27. epist. ad div. 4, 5. m. Livio 31, 22, 6. Plinio 4, 11. f. 7. Valer. Max. 4, 1. ext. 3. 1, 7. ext. 10. ubi Kappius contra Torrenii monita Megaram retinuit, Frontino 4, 1, 8. sine librorum discrepantia. Sic in cognomini Siciliae urbe Liv. 24, 30, 9. Sil. Ital. 14, 273. In priori loco neutrum exhibent Codices quidam, omnes in Iustino 13, 5, 9. ubi *Megara* pro *Megaris* pleraeque editiones. Sic variatur in Livio 28, 7, 16. inter *Megara* et *Megaram.* Feminino renituntur Vorstius et Graevius ad Iustin. 2, 8, 3. Heins. ad Vellei. 1, 2, 5. Admittendum tamen censent Dukerus ad Liv. 31, 22, 6. Oudendorp. ad Sueton. Tiber. c. 4. Ruhnken. ad Vellei. c. l. Sed et ita passim neutra Graecorum a Latinis efferri observatum est, certe in libris iactari, veluti *Leuctram* Nep. Epamin. 8, 3. Ages. 6, 1. ubi vid. Heusinger. *Pataram*, Mela 1, 15, 3. *Asiyram*, idem 1, 18, 2. antea quidem, ut *Deltam* 1, 9, 2. Sic Σοῦσαν et Σουσῶν Theophrast. hist. plantar. 9, 15. f. et 9, 17. Λύστρὰν et Λύστροις Actor. 16, 1, 2. haec quidem adeo in Graecis. Sic *Hierosolymam* in omnibus libris testante Ernestio apud Ciceron. pro Flacco cap. 28. qui tamen reiicit; cf. Oudendorp. ad Suetonii Aug. c. 93. Ita passim *Abdera*, *Ecbatana*, *Bargylia* aliaque feruntur, etsi in bonis libris omninoque in auctoribus Graecis Orientis maxime nomina neutra sunt et pluralis numeri, de quo Burmann. ad Propert. 2, 10. in. Feminino

genere, posterioris potius aetatis esse videntur, et si quando in Latinis auctoribus veteribus obiiciuntur, aut dubia, aut certe notanda, non imitanda. Vid. supra ad 1, 15, 3. In sequentibus emendatione Ciacconii opus non est, cum in vulgata lectione sensus sit rectus et expeditus.

Piraeeus) Vindob. Prag. Lips. *pireus*; Rehdig. *pyreus*; Cibin. Gud. (hic et antea *ubi*) *piraeus*; reliqui cum suis editionibus. Edd. 1. 2. 9. 11. *Pyreus*; 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 12. 14. 17. 19. 20. 21. 23. 26. 28. *Pyraeus*; 13. *Pyreaeus*; 15. 24. 25. Olivarianae pleraeque, Schottus, Reinoldianae *Piraeus*; 16. 18. *Pyrraeus*; 22. 30. 32. 37. Vadianae *Pyrrhaeus*; Vinetus, Vossius, Gronovii cum ceteris *Piraeeus*. Ita et alibi hoc nomen varie agitatur. Vadianus de scriptura haec subiecerat: Multi *Pyrrhaeum*, plerique *Piraeeum* pronuntiant scribuntque, et *Pyreum*, a quo *Pyrrhaea* et *Pyrrhaeea* accusandi casu, ut Statius libro 12. [v. 616.] *Munychiam et trepidis stabilem Pyrrhaeea* [*Pyraeea* Barthius] *nautis*, et *Pyrrhaea* plurali Ovidius Fastor. 4, 563. ubi Burmannus *Piraeaque*." At τὸ y ferri nullo modo potest, cum in Graecis constanter scribatur per ει, de altera tamen forma disceptari, utrum *Piraeus* an *Piraeeus* edi debeat. Sic *Piraeus* defendit Schurzfleischius, Micyllus ad Ovid. Metam. 6, 446. aliique quidam; *Piraeeus* probant fere hodie viri docti, quia in Graecis, ut loca a Meursio de Piraeeo congesta docent, adparet Πειραιεύς. Vnus quod sciam, Stephanus tradit, Πειραιός portum Atticae dictum, post Πειραιεύς de pago. At aegrotare istum locum docuit ex Pausania 1, 1, 2. Holsten. p. 248. Poetae per contractionem dicunt *Piraeus*, uti monuit Donatus ad Terent. in Eun. 3, 4, 1. et exemplis adpositis probavit Cellarius in Geogr. ant. 2, 11, 345. *Piraeus* etiam semper scribendum tradunt Guyetus ad Terent. c. l. et Muret. ad Platonis lib. 1.

de republ. p. 622. Cf. praeterea Gronov. in obſervatt. 1, 3. Vorſtius ad Iuſtin. 5, 8, 5. Oudendorp. ad Iul. Obſequ. c. 116. idem ad Frontin. 1, 11, 20. aliique paſſim. Subſtantivum tamen *Piraeeus* uſitatius efferri et hic redditum eſſe arbitror. Poſt Vindobon. *Athinenſium*.

Scironia) Cibin. Venet. Gud. Vindob. *Schironia;* Rehdiger. *Syronia;* Lipſ. *ſironia.* Edd. 1. 2. *ſchyronia;* 9. *ſchironia;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 13. 15. 16. 17. 18. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae *Scyronia;* aliae et maxime recentiores *Scironia.* Sic paullo poſt Venet. Gud. Vindob. Prag. edd. 1. 2. 9. *Schironis;* Cibin. *chironis;* Lipſ. *Syronis;* Rehdiger. *Syrotus;* edd. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. aliaeque *Scyronis;* aliae, ut antea, *Scironis.* In Lipſ. deeſt *quondam.* TZSCHVCKE. Scribendum *Scironia*, vel per duplex *rr* *Scirrhonia*, ſemper cum *i* in prima ex innominato apud Graecos ſcriptore de ſignis aquarum et ventorum, qui ait, petras in Megaride *Scirrhonidas* appellari. — Latronem Plutarchus [in Theſ. c. 10.] modo *Scironem*, modo *Scirrhonem* appellat cum *i*, ut dixi, in prima. Ariſtoteles ſecundo Meteorῶν [c. 6.] ventum, qui a petris dictus eſt, *Scirrhonem* cum *ei* diphthongo nuncupat; quam orthographiam ſecutus eſt etiam eius Enarrator Alexander Aphrodiſeus. Pauſanias in fine Atticorum [1, 44, 10.] latronem *Sciroua* vocat cum *i* tantum. Itemque Herodotus in *Vrania* [8, 71.] viam in Iſthmo a *Scirone* latrone nominatam ſcribens. Euripides in Heraclidis [v. 860.] *petras Scironidas* cum *ei* diphthongo appellat. Quem ſecutus Alexandrinus Heſychius Γλωσσογράφος, *Sciron*, inquit, Ἀργέστης *dicitur; videtur autem a petris Scironidibus flare.* Licet in Heſychio non Ἀργέστης, ſed Ἀρχέτις perperam ſcriptum ſit. Strabo quoque in initio noni [p. m. 270. ſ. 391.] et petras *Scironidas* et latronem *Scironem* eadem diphthongo

ſcribit: *Hoc loco*, inquit, *res Scironis et Pityocaptae a Poëtis memorantur, qui partem eam regionis, quae montana dicitur, depopulabantur, quos Theſeus peremit. Ab his iugis procellas cientem a laeva Argeſten, Scironem Athenienſes cognominarunt. Poſt petras Scironidas promontorium imminet Minoa.* Haec Strabonis verba adduxi, ut laborantibus eius codicibus Latinis opem ferrem, in quibus partim interpretis culpa, partim Librariorum, male ſcripta erant. Quin et Nicander in Theriacis [v. 214.] et eius Enarratores *Scironem* cum eadem diphthongo ſcribunt. Orthographiam hanc tam moroſe praeter conſuetudinem meam proſecutus ſum, quod recentiores Litteratores, velut coniuratione facta, ad unum omnes in ſuis Lexicis per *y* ſcribunt. Praeterque in cunctis fere Latinis auctoribus non aliter invenias, inter quos eſt etiam Seneca, cônterranéus noſter, ut ego quoque caſtrenſi verbo utar, quinto Naturalium Quaeſtionum. [c. 17.] PINTIANVS. Vt ex hoc nomine expelleret y, ſatis prolixa diſputatione effecit Pintianus. Variatur autem in prima ει et ι non ſolum, ſed et in proxima ſyllaba ω et ο, in Graecis quidem, de quibus vid. ad Diodor. Sic. 4, 59. Herodot. 8, 71. et in primis Heyne ad Apollodor. 2, 8, 1. p. 497. Sed duplex r non niſi in codicibus quibusdam paſſim reperitur, veluti apud Plutarchum c. l. et probari nequit. Poſt Rehdiger. *infamis.*

Iſthmon) Vindob. *hiſtimonos;* Lipſ. *hyſtmons;* Prag. *Iſchimons;* Cibin. *hiſmon;* Gud. *hiſthmon.* Cf. infra §. 9. Tum ed. 9. *attigit.*

Diolco) Voſſiani omnes, Vaticani, Ciaccon. Lipſ. Pariſ. 1. 2. Cibin. Venet. Rehdiger. Gud. Prag. *de illo;* Vindob. *de illo hoc illi;* Pariſ. 3. *hoc illi,* uti editiones omnes ad Voſſium usque, qui, ſequentibus Gronoviis et reliquis, repoſuit *Diolco.* TZSCHVCKE. Temporibus

Melae quid significaret Isthmos et dictionis eius etymon, puto fuisse omnibus luce clarius. Itaque nullum erat operae pretium auctori gravi, et verborum parcissimo, ea docere, quorum nemo ignoratione teneretur; aut, si omnino stabat sententia, tanto sua tempora beneficio afficere, cur non supra antevertit in Cherroneso Thraciae, cuius angustias dixit appellari *Isthmum*. Legendum itaque, ut opinor, sic: *Hic quinque millium passuum spatio Aegaeum mare ab Ionio submovens* etc. Reliqua superfluunt. PINTIANVS. Glossema putat Pintianus; mihi tamen sine libris veteribus delere religio sit; quod non infrequens sit Graecis Latinisque auctoribus etiam suo seculo notissima inculcare, quod de posteritate exterisque cogitarent. Non longe abiero. Lib. 3. c. 1. Oceani aestum explicat, et Solin. c. 26. et lib. 3. ab V. C. [9, 2, 6.] Livius *furcae* quid fuerint. Omitto innumera. SCHOTTVS. Cum nemini olim ignotum esse potuerit, quid sit isthmus, delet Pintianus interpretamentum. Alii similium locorum locutiunculis vulgatam lectionem adferunt. Sed videtur aliud latere; omnium quippe antiquorum codicum, quos vidi, haec est lectio: *Isthmon attingit, de illo cognomen est.* Vnde fecerim: *Isthmon attingit, Diolco cognomen est, qui quatuor millium spatio* etc. Quia enim naves ex uno in alterum mare trahebantur per istas angustias, ideo Δίολκος hic locus vocabatur. Hesychius: Δίολκος ὁ ἀπὸ Λεχαίου ἕως Κεγχρεῶν τόπος. VOSSIVS. Recte ad vulgatam lectionem offenderunt viri docti, quam tamen hac forma melius glossam censuit Pintianus, quam explicationem Schottus. Diversissima etiam est locorum adpositorum ratio, quippe in quibus obscuriora aut memoratu digniora exponuntur; at hic cognomen agitur, quod tamen non adparet. Ingeniosa igitur est at acuta emendatio Vossii, digna utique, quam posteriores reciperent. Poterat tamen testem producere Strabonem lib. 8. p. m. 262., s. 380. ubi diserte δίολκον hic commemorat. Cf. etiam

Suidas s. v. διϊσθμονίσαι et Ἰσθμὸς, Strabo 8. p. m. 231. s. 335. Plura de ipsa re Vol. 2.

qui quatuor) Pro priori voce Paris. 1. 3. Cibin. Gud. Lips. Prag. Vindobon. et ex silentio Vatic. Venet. Havn. cum edd. omnibus dant *quia* ad Vossium, qui tacite mutavit in *qui*, quod posteriores retinuerunt. Nempe, ut, cum cognominis nulla subsit causa, proxime Isthmum addita explicatione respiceret. Hinc etiam cum Reinoldio A. Gronovius in edd. 44. et 45. ceterique verba *Diolco cognomen est* uncis incluserunt. Librarios falsa lectio ad *quia* deduxit, e quibus tamen Paris. 2. auctor eximendus videtur. Posteriorem vocem, quam constanter servant codices, cum edd. 1. 2. 3. 4. 9. 11. 13. reliquae duce 6. ad Vossium mutarunt in *quinque*. Librorum lectionem ille revocavit eaque stetit. Etsi enim Strabo 8. p. m. 231. s. 335. et Agathemer. 1, 5. τετταράκοντα faciunt σταδίων, Eustathius ad Dionys. v. 403. τεσσαρακοντασταδιον, unde 5 M. P. conficiuntur, quot habet Plinius 4, 5. s. 4. nihil tamen contra libros immutari debet, in primis cum etiam Solinus c. 13. s. 7. et Martianus Capella lib. 6. p. 210. tantum 4 M. P. numerent.

milium) MSS. *milium* et *millium*, de quo vid. ad 1, 1, 4. 1, 9, 8. Lips. IIII. *milia passuum spatio.* Sed reliqui, etiam A. Gronovii, uti notat ad 2, 1, 4. *milium spatio* sine *passuum*, quod etiam alibi omittit. Vid. ad Melam c. l. Post Vindobon. *egeo mari;* Gud. *egaeum;* ed. 13. *aegeon.* Tum Lips. Cibin. Rehdiger. Prag. forsan et alii cum edd. antiquis plerisque *submovens*, quod recepi, uti post *adnectit*, quod etiam est in ed. 44. et in Cod. Cibin.

Helladi) Prag. *cladi;* Vindob. *heladi.* Similia supra. Proxime Paris. 2. *peloponesion;* Prag. *pelopo-*

nensium; Vindob. *peloponeson;* Cibin. *peloponnesson.;* Rehdiger. *pelloponensium*, ut alibi talia.

Cenchreae) Multas corruptiones expertum est hoc nomen. Vaticani *centirae;* Parif. 2. *centiroe;* Lipf. *cetiroe;* Venet. *centre;* Gud. *cenchiroe;* Parif. 1. *cenchirae;* Prag. *centirce;* Vindobon. *chencera;* Rehdiger. *cerittre;* Parif. 5. *cincherea;* Cibin. *cenchree.* Edd. 1. 3. 4. 5. 9. *Chencerea;* 2. *Chenecrea;* 11. *cenchrea;* 6. 7. 8. 10. 12. reliquae *Cenchreae*, ex emendatione Hermolai, ad quam ufus eft auctoritate Strabonis 8. p. m. 262. f. 380. Plinii 4. 5. f. 4. et aliorum, fuffragante quidem hic Cibinienfi. Nam etiam in auctoribus Graecis variata fcriptura hoc nomen producitur, veluti Κεγχρεαὶ, vel Κεγχρέαι, quod quidem ufitatius eft, Κεγχρειαὶ, quod cum priori forma notavit Thomas Magifter h. v. pag. 520. Κεγχρειὰ vel Κεγχρεία, quae et in iisdem auctoribus, veluti Thucydide, fibri verfant. Sed dabunt variantis fcripturae exempla plurima Solanus ad Lucian. de confcrib. hiftoria c. 29. Reitzius ad eiusd. navigium c. 32. Cellarius in Geogr. ant. 2, 13, 402. Wettften. ad Nov. Teftam. Tom. 2. p. 96. Schweighaeufer. ad Polyb. 2, 59. et 60. et in primis Waffe ad Thucyd. 8, 19. Sic *Teucris* et *terris* dant MSS. pro *Cenchris*, quod repofitum eft apud Ovid. Trift. 1, 10, 1. In Callimacho ad Delum v. 271. Κερχνὶς legitur pro Κεγχρὶς, et fic alia. Ceterum *eft* omittunt 30. 32. Gud. Vindobon. ut alibi, fcribunt *opidum;* poft Prag. *phanum.*

ludis — celebre) Cibin. Zalufc. Vindob. Rehdiger. Gud. aliique conlati cum edd. vetuftis omnibus etiam Camertinis, Ald. Iunt. Vadianis, Olivarianis *ludi celebres;* Lipf. Prag. et alterum exemplar ed. 25. cum Vineto *ludis celebres;* Vatic. 3. omifit *ludis;* Schottus, Voffius, ceteri *ludis — celebre*, uti habuiffe videntur

Parisienses. Pro *Isthmicos* Vindobon. *Shimeos;* Prag. *hismochos;* Lips. *hisimoeos;* Cibin. *hismicos*; Gud. *histhmicos*. TZSCHUCKE. Emendatior lectio: *Cenchreae, fanum Neptuni ludis, quos Isthmios vocant, celebre.* Strabo in octavo [p. m. 262. s. 380.] *In Isthmo,* inquit, *Neptuni, quem Isthmium vocant, templum eminet, picearum arborum luco circumclusum, ubi ludos Isthmios celebrare soliti sunt.* PINTIANUS. Propius huc facit Plinius 4, 9. s. 5. *Isthmi pars altera,* inquit, *cum delubro Neptuni quinquennalibus incluto ludis.* Ita quidem meliori et faciliori nexu ad fanum, quo pertinet, refertur. Quod porro Pintianus *Isthmios* reponit, facit ex usu auctorum, quem Pindarus maxime probat, solemni, neque Ἰσθμικὸς memoratur a Stephano, ubi tamen Ἰσθμιακὸς addi potest ex Schol. Pindari ad Isthm. praef. in. et 1, 11. auctoribus etiam Latinis. Quare haec forma, si detur librorum voluntati, cum omnino vitiosa censeri nequeat, utique tamen notanda videtur.

post clade) Ciaccon. Paris. 3. Lips. cum edd. 1, 8. 9. *post cladem,* uti adleverat antiqua manus ad exemplar ed. 6. Reliqui libri *post clade*, quod praefero.

Acrocorinthum) Cibin. *chorinton;* Vindobon. *acrochinton;* Gud. *acrochorinton;* Prag. *acrocorinton.* Pro *utraque* Prag. *utrique.*

§. 8. *Peloponnesi)* Vindob. *peloponesi;* Gud. *peloponensi;* Rehdiger. *pellopouensi;* Venet. *Peloponnensium;* Prag. *peloponensium;* Cibin. (etiam *horam,* ut alibi) Lips. *Peloponensem.* Sic apud Plin. 4, 9. s. 5. quidam libri editi *Peloponnensem oram* pro *Peloponnesi oram*, ubi prius recte reiecit Harduinus. Terra ipsa potius hic erat designanda. Aliae depravationes notae sunt ex superioribus et aliunde. Post Prag. *et sinus;* Vindob. *lacerat.* Hinc vero c. 27. initium statuitur a Vineto.

Bucephalos) Vindob. *bucefalos;* Prag. *bucephalus.* Cibin. Lipſ. Gud. Prag. ed. 13. *Cherſoneſſus;* Rehdiger. *Cherſonénſus.*

Scyllaeon) Lipſ. *ſcilleon;* Cibin. *ſcylleon;* Auguſtin. Gud. Prag. *ſcileon;* Rehdiger. *ſylleon;* Vindob. *ſchileon;* Venet. *ſchyleon.* Edd. 1. 2. 9. *Scileon;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *Scyleon;* Vadianae, (tantum 18. hic *Scyllaeon*) Olivarianae *Scylleon;* Vinetus, Schottus, Voſſius, alii *Scyllaeon.* TZSCHVCKE. Scribendum cum *ae* diphthongo *Scyllaeon* ex Strabone [8. p. m. 257. ſ. 373. et alibi] et Stephano a Scylla, Niſi filia, nominatum, ut iidem tradunt. In Ptolemaeo [3, 16.] *Scillion* vitioſe. PINTIANVS. Occurrit etiam ſimplici λ ſcriptum in Agathemero 1, 3. Stephano ſ. v. *Δία*, minus recte. Ceterum ſimiles corruptiones idem nomen oſtentat infra, magnamque in iis eorundem etiam librorum inconſtantiam, quod hic omnino, vitandi faſtidii cauſa, monui. Accedit tantum ex Gud. *ſçileum;* Prag. *ſtileon.* Vatic. 3. poſt recte dat *Scyllaeon.* Cf. etiam de his, quae ex libris proferuntur ad Liv. 36, 42, 6.

ad meridiem) Cibin. *a meridie.* Pro *Malea* 15. 20. 23. *Malaea;* Lipſ. *mélea.* Tum Vindob. *theneros;* Lipſ. Rehdig. Prag. *thenaros.* Edd. 2. 11. 13. forte aliae antiquae *Tenaros.* Per *ae* probant Graeca, etſi in iis alia variatio obſervatur. Hinc Pariſ. 2. *Achriteras;* Prag. *Achritetas;* Cibin. *acrythos;* Rehdig. *acrytas.* Edd. cum quibus alii Codd. conſenſiſſe videntur, 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 15. 17. 20. 23. *Achritas;* aliae ut Codd. Lipſ. Vaticani aliique *Acritas.* Recte, quia in Gr. veluti Strabone 8. p. m. 248. ſ. 359. Ἀκρίτας. Atque ita olim voluerat Hermolaus non *Acrytas,* ut male refert A. Gronovius.

Ichthys) Lipſ. *ietis;* Gud. *Ictis;* Vindob. *ythis;* Rehdiger. *uthis;* Cibin. *icchis;* Prag. *hietus;* alii, ut Vaticani Venet. Havn. habuiſſe videntur *Icthis;* Pariſienſes, uti ex 2. diſerte notatum erat, *Ichthys.* Edd. 2. *Ictis;* 1. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 15. 17. 20. 23. *Icthis;* Vadianus primum et hinc 18. *Ichthys,* uti antea aliquae; poſt 22. et reliquae etiam 30. 32. 37. *Ichtys;* 24. 25. et poſt Olivarianae et reliquae *Ichthys,* uti ad vocem *Araxos* voluerat Hermolaus. TZSCHVCKE. Concinnius forte: *Ad veſperum Ichthys.* Nihil tamen neceſſe mutare, ſi recte interpungatur. PINTIANVS. [Non recte Schotto tribuit A. Gronovius.] Ichthyn Pintianus ad ſequentia transfert verba, quia potius ad meridiale, quam veſpertinum Peloponneſi latus ſitum hoc promuntorium. Sed iam ſuperius monuimus, Pomponium toto hoc capite ſui videri oblitum. Aliqua tamen hic ratio ſubeſſe potuit, quamobrem Ichthyn ad meridiem collocarit; nempe quia hoc promuntorium altero crure longe admodum in pelagus excurrat, et meridiem potius, quam occidentem, ſpectare videatur. Porro quod Pintianus totum hunc locum transponit, et promuntoriis mox ſinus ſubiungit, ac deinde urbes et flumina, nec hoc probamus. Prius enim populos et urbes recenſet inter illa, quae retulit, promuntoria ſitas. Dein vero ſinus, qui a populis et urbibus nomen accepere, non vero contra. VOSSIVS. Codices erraſſe Melam volunt, cum ad occaſum, non meridiem, adpareat hoc promontorium; Elidis enim fuit, uti docent Plinius 4, 6. ſ. 5. Ptolemaeus 3, 16. et alii.

Chelonates) Lipſ. *chelonaces;* Vindob. *chelonatos;* Rehdiger. *chelonathes.* Edd. quaedam ut 13. 19. *Chelonatas;* aliae pleraeque cum MSS. Cibin. Gud. Vatic. Prag. — *Chelonates.* In Graecis terminatur in ας et ης. Illud eſt in Strabone 8. p. m. 231. ſ. 335. Agathemero 1, 5. Dorica dialecto; hoc in Plinio 4,

6. f. 5. legitur, pro quo Ptolemaeus 3, 16. habet Χελωνίτης. Terminationem in *es* vindicant hic libri. Cf. infra et deinceps Pintianus.

et Araxos) Lipf. Rehdiger. *tharaxos;* Vindob. *tharoxus;* Vatic. 3. *traxos;* Prag. *trafos;* Parif. 2. *taracos;* Parif. 1. 3. Cibin. Gud. et alii adpenfo *t* ex voce praecedenti cum edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *taraxos.* Antea *at* pro *et* ed. 30. *Araxos,* quod habent reliquae, ex Strabone 8. p. m. 233. f. 337. et alibi et Ptolemaeo 3, 16. dudum emendaverat Hermolaus Barbarus. TZSCHVCKE. Scribendum alterutro modo, aut *Chelonites,* quod mallem ex Ptolemaeo, [3, 16.] aut *Chelonatas* declinatione Dorica ex Strabone, [8. p. m. 231. f. 335.] qui error et in Plinio [4, 16. f. 5.] caftigandus. Ceterum advertendum attentiore cura verba, quae poft haec protinus leguntur, confufo turbatoque ordine fcripta effe, non qualem tenuiffe Pomponium monftrarent, puto, eius exemplaria, fi non truncata, ut dixi, et tot lacerata plagis ad nos perveniffent. Naturalis enim ordo narrandi depofcebat, ut expofitis promontoriis continuo fubiiceret finus ipfis promontoriis inclufos, deinde nobiliores populos, civitates, portus et fluvios, quos finus ipfi cingerent. Videntur igitur, quae poft fequuntur verba, permutato ordine fcribenda hoc contextu: *Ad vefperum Chelonatas et Araxos. His litoribus appofiti finus. Inter Scyllaeon et Maleam Argolicus. Inter hanc et Taenaron Laconicus. Hinc ad Acritam Afinaeus. Inde ad Ichthyn Cypariffius. Habitant ab Ifthmo ad Scyllaeon Epidaurii, Aefculapii templo inclyti, et Troezenii fide focietatis Atticae illuftres. Portus Saronicus et Schoenus et Pagonus. Oppida autem Epidaurus et Troezen et Hermione. In Argolico funt noti amnes,* reliqua. PINTIANVS. Poterat ita Nofter, fed ita noluiffe codices clamant, quos fi quis velit abiicere, ex omnibus omnia refingat, ficubi aliqua caufa emicet. Hinc

Vossius in superiori nota hos Pintiani solitos conatus et hic contudit.

Isthmo). Paris. 1. *histro;* Cibin. *istinoi;* Prag. *hischinon;* Vindob. *ad hischinio;* Rehdiger. *isthmon;* Gud. *histhmo.* Similia supra adfuerunt. Post Lips. Vindob. Gud. Prag. et quaedam edd. *epidauri;* Cibin. Rehdiger. *epydauri.* Porro Rehdiger. *esculapii.* Deinde Cibin. *troegenii;* Prag. *troesenii.* Denique Rehdiger. Gud. Prag. *incliti;* edd. fere *inclyti* etiam hodie, quaedam, ut 14. *incliti;* Cibin. *incluti*, quem et hic secutus sum. Vid. ad 1, 1, 6.

Saronicus) Paris. 1. 2. 3. Lips. Cibin. Rehdig. Gud. Prag. Vindob. *Sardonicus;* Vatic. 1. 3. *Sadonicus.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. *Sardonicus;* 9. *Sardonibus;* 6. 7. 8. 10. 12. 13. 15. 17. 19. 20. 23. *Sarronicus;* 11. et omnino pleraeque, *Saronicus.* TZSCHUCKE. Scribendum *Sarronicus.* BARBARUS. Mirum est, quod, cum omnium magnorum Peloponnesi sinuum meminerit, Saronici non meminerit. An itaque hic pro *portus* legendum *porus Saronicus?* Strabo [8. p. m. 231. s. 335.] docet, sinum Saronicum dici quoque Πόρον Σαρωνικόν. Sed omnino retinenda est vulgata lectio. Portum Saronicum vocat portum Troezeniorum, qui et ipse sinus Saronicus dicebatur, ita dictum a quercubus eum ambientibus, ut testatur Plinius. [4, 9. s. 5.] Ab hoc sinu, sive portu Saronico, nomen accepit mare Saronicum, sive ingens ille sinus, qui inter Atticae et Peloponnesi latera usque ad Isthmum irrumpit. Quem, ut puto, ideo hic non refert Mela, quia non sola Peloponnesus illum efficit. Eadem ratione seorsum recenset sinum Corinthiacum; nam et hic quoque non magis ad Peloponnesum, quam ad oppositum Graeciae latus pertinet. Sinus itaque grandes Peloponnesi sunt quatuor tantum, Argolicus, Laconicus, Asinaeus sive Messeniacus et Cyparissius, con-

tenti a quinque illis, quae hic memorantur promuntoriis, multosque alios minores sinus comprehendentes. Recte itaque superius Peloponnesum platani folio comparavit. VOSSIVS. Πόρον recte reiecit post ipse Vossius, cum Latinum potius vocabulum posuisset, aut si Graecum, hoc certe suo more explicasset. Accedit, quod πόρος sic importune proxima adficeret. Quod de minore ad Troezenem, de magno seu mari Saronico inter Atticae et Peloponnesi litora ad Isthmum usque extentum dicit, refutavit Spanhemius ad Callimachum in Delum v. 42. Sed subest aliud, quod ex Strabone 8. p. m. 257. s. 373. ferri nequit. Nempe Saronicus portus ad Troezenios, quod et vult Pintianus, minime pertinet, quippe quorum portum Pogonum diserte vocant Herodotus 8, 42. Strabo c. l. aliique, etsi, cum Troezene secundum Stephanum dicta olim fuerit Σαρωνία, Σάρων etiam apud eundem Troezenes locus fuerit, veri species inde emicare videatur. Portum enim Saronicum quis praeter Melam commemoraverit, nescio. Sed cum omnis disputandi de eo materies ad Volumen alterum reiicienda sit, tantum hoc adferam, quod ex progressione cursus instituti adiuvatur, videri fuisse prope Salamina et Eleusina, quia sinum Saronicum etiam Salaminiacum et Eleusinium dictum esse scribit Strabo 8. p. m. 231. s. 335. p. m. 262. s. 380. et *Troezenen* idem 8. p. m. 254. s. 369. non huic Saronico, sed proximo Hermionico sinui tribuit; nominis autem causa varia ab auctoribus iactatur. Alias Mela disiecit loca ordinemque turbavit. Cur vero sinum non nominaverit, in quo illi alii portus, satis probabiliter exposuit Vossius. Ceterum male cum duplici *r* emendabat Barbarus.

Schoenitas) Vaticani, Lipf. *Scenitas;* Prag. *Stenitas;* Cibin. *et ethscenitas;* Vindob. *schenitas;* Rehdiger. *scoetinas;* Venet. Ciacconii codex *Scoenus;* alii si fides Ortelio in thes. Geogr. h. v. *Schoenus;* alii etiam

Schoenitas; Gud. omisit hoc nomen et proximum. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11, 21, 24, 25. Olivarianae, 35. *Schenitas;* aliae pleraeque *Schoenitas*, tantum 15. 17. 20. 23. *Schoenus.* TZSCHUCKE. Scribendum *Schoenitas.* Fuit, quando *Caenitam* legi posse credidi, ut illo loco Plinii [4, 9. f. 5.] *Portus*, inquit, *Caenitas et Sarronicus*, [immo ibi *sinus Saronicus*,] quoniam *Caenae* urbs Ptolemaeo [3, 16. ubi quidem est Καινὴ] Pausaniaeque [3, 21. m. et 25. f. ubi Καινήπολις] ad Taenarum montem erat. Quia vero non inter Scyllaeum et Isthmum sunt *Caenae*, [ita ed. 1493. non *Taenae*, uti falso apud A. Gronov.] sed mediis Argolico et Laconico finibus ad *Taenarum*, et omnino procul a *Sarronico*, vertimus fere sententiam, et *Schoenitem* potius, quam *Caenitem* et hic et in Plinio defendimus. Habetur vero et portus *Schoenus*, sed in Attica, ut constat iisdem auctoribus Ptolemaeo [immo unus *Schoenus* 3, 16. prope Corinthum] ac Stephano. [h. v. At ibi Ἀρκαδίας χωρίον dicitur.] BARBARUS. Male apud Plinium *Caenitas*, cum in melioribus auctoris istius codicibus manifeste *Schoenitas* legatur. VOSSIUS. De Plinii lectione consulendi sunt eius interpretes; de ipso portu et eius situ disquiretur Vol. 2.

Pogonus) Parif. 1. 2. Lipf. Cibin. Rehdiger. Venet. Havn. Vindob. Prag. cum Vatic. et edd. superioribus omnibus, quibus adhaesit Schottus, *Pagonus.* Vinetus, Vossius ceteri *Pogonus*, uti iam emendaverat Pintianus. TZSCHUCKE. *Pogonus* rectum est, quia Latini terminationem addiderunt. Graecis omnibus Πώγων vocatur. VOSSIUS. Vulgata lectio Pagonus ita Vadianum induxit in errorem, ut scripserit eius unicum Melam auctorem esse, nec se alibi eum legisse.

oppida autem) Vindob. *opida vero.* Post idem *epidaucrus;* Rehdiger. *epydaurus.*

Troezene) Prag. *Troerem;* Vindobon. *trozene;* A. Gronovii omnes et reliqui ex meis *Troezene.* Edd. 5. 6. 7. 8. 10. 12. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Vossius, 40. 41. 42. *Troezen;* Reinoldianae et ab ed. 44. reliquae *Troezene,* uti primum 1. 2. 3. 4. 9. 11. 13. Si Graecam rationem requiras, utique *Troezen* melius habet. Graeci enim Τροιζὴν, quod et casus obliqui docent, et in *Troezena* servant etiam auctores Latini, de quo vid. ad Nepot. 2, 2, 6. *Troezen* habet etiam Plinius 4, 9. f. 5. Τροιζηνὴ tamen legitur apud Ptolemaeum 3, 16. et *Troezene* ante Heinsium in Ovid. Fastor. 2, 276. qui ex MSS. quibusdam, re ipsa adiutus, reposuit *Cyllene.* Videtur igitur posterioris aetatis haec forma fuisse, quam et hic invexerunt forte librarii. Sed timide in his nominum formis versatur iudicium, nisi quis plane codices spernere velit.

Hermiona) Rehdiger. *hermonia;* Prag. *heremona;* Cibin. *herituona;* in aliis MSS. et in omnibus edd. *Hermiona.* Cum in Graecis plerumque scribatur Ἑρμιόνη, descivit et hic Mela a more suo. Vid. supra ad 2, 3, 6. de *Scarpha.* In Plinio 4, 9. f. 5. est *Hermione.*

Malean) Libri hic et proxime in hoc nomine multum, ut supra, variant. Venet. Prag. *Maleam;* Cibin. Rehdiger. *Malleam;* Mediolan. Paris. 2. ut edd. 15. 20. 23. et forte Vaticani *Malaeam;* Lips. *Malean.* Editiones aliae pleraeque *Maleam,* recentiores ab Abr. Gronovio maxime *Malean,* Graeca forma.

sinus Argolicus —) Haec et sequentia verba varie proferuntur in MSS. et editionibus, aliis detractis, aliis etiam additis, quae singulatim lustrata oculos mentemque obtundunt. Nempe verba *sinus Argolicus —*

inter Malean desunt in Vatic. Mediol. Lips. Paris. 1. 2. Venet. Prag. Rehdiger. Gud. et edd. 1. 3. 4. 9. Praeter illa omittit etiam Vindob. *et Taenaron*. Et sic edd. multae, veteres maxime, in quibus 12. 15. 17. 20. 23. post *Malean* statim subiungunt *Laconicus*. In aliis, uti Vadianis, Olivarianis, 21. 24. 28. 35. 39. 40. 41. 42. omissa sunt verba *sinus dicitur*. Eaedem editiones post *Argolicus* ita habent: *Inter hanc et Taenaron Laconicus. Hinc ad Acritam Asinaeus; inde ad Ichthyn Cyparissius;* tantum 16. 18. *Asinae* pro *Asinaeus*, praeter alias quasdam in nominum scriptura diversitates, de quibus post Reinoldio duce inde ab ed. 44. (quae tamen omisit *dicitur*) verba sic componuntur: *inter Taenaron et Acritan Asinaeus; inter Acritan et Ichthyn Cyparissius*. At verba *Asinaeus; inter Acritan* ignorant omnes MSS. et edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. quare etiam inde ab ed. 44. minoribus literis distinguuntur. Iisdem tamen, quibus reliqua, expressit Reinoldius, quasi sincera hec in controversiam vocata. Neque habent Voss. 1. et Cibin. qui superiorem in aliis lacunam soli explent. An ex codice Anglicano, uti putat A. Gronovius, ea hauserit Reinoldius, hic certe nec probavit, nec adeo diserte indicavit, etsi ex sequenti Melae narratione facile se tueantur. Quare etiam reliqui. Decepit librarios repetita vox *Malean*, fecitque, ut interposita non solum, sed et alia quaedam negligerent. Quod lectionem Vadiani, Olivarii, et quos adiunxi, ex Pintiani emendatione profectam scribit A. Gronovius, in eo fallitur, cum Vadianum auctorem agnoscat. In singulis autem haec variantur praeter ea, quae iam notavi: Paris. 1. *Taeneron;* Vindob. *teneron;* Cibin. Venet. Prag. *tenaron;* Prag. post *tenarun;* Rehdiger. *thenaron;* Gud. *tenaron* et *trenaron;* Paris. 2. *tanaron*. Post Prag. ed. 11. *achritam;* plerique cum edd. *Acritam;* Cibin. *Acritan*, uti ed. 5. et Gronovianae cum Reinoldianis et reliquis. Porro Paris. 1. 2. 3. Gud. *hictim;* Cibin.

hicthym; Vatican. *hietin*; Prag. *hyetim*; Lipſ. *hictin*; Vindob. *ithym*; Rehdiger. *ythin*; Venet. *Nytin*. Sic edd. veluti 1. 9. *Ictim*; 3. 4. 5. 12. 14. 16. 18. 19. *Icthim*; 11. 22. *icthin*; 6. 7. 8. 10. *ichthym*; 13. 24. 25. Olivarr. *ichthyn*; 15. 17. 20. *Icththym*; 23. *Icthym*; 21. 28. *Icthyn*; poſteriores Vadianae *Icthin* et *Icthim*; Vinetus *Ichtyn*; Schottus, Voſſius, alii *Ichthyn*, uti et ſupra voluerat Hermolaus Barbarus, uſu Graeco. Denique Pariſ. 1. 2. 3. Venet. Auguſtinor. Rehdiger. Prag. *Cypariſſus*; Lipſ. Gud. Vindob. *cipariſſus*; Cibin. Vatic. *Cypariſſius*. Edd. 1. *cipariſſus*; 7. 8. 15. 17. 20. 23. *cypariſius*; 9. 11. *cypariſſus*; 3. 4. 5. 6. 10. 12. 13. reliquae *Cypariſſius*. Quae quidem omnia ex Graeca ratione ſine mora reparantur.

§. 9. *Eraſinus)* Venet. *Eraſmus*. Poſt Lipſ. *Inacus*; Vindob. *macus*; Rehdiger. *mathus*, in quibus *in* antiqua ſcriptura facile tranſiit in *m*; Gud. *a acus*; edd. 9. 13. *Ignachus*. Deinde Cibin. *totum oppidum*. Porro Prag. *lorne*; ed. 13. *Lernae*. A vocibus: *In Argolico* cap. 28. initium apud Vinetum.

Laconico Gythius) Prag. et ed. 1. *lachonico*; ed. 9. *laconio*. Tum Pariſ. 1. 2. 3. Rehdiger. et aliqui codices apud Ortelium in theſ. Geogr. ſ. v. *Gythium cynthius*; Vatic. 3. Vindob. *cinthius*; Cibin. *cyncius*; Gud. *cincius*; Prag. *cirithus*; Vatic. 1. habuiſſe videtur *cithius*. Edd. 1. *cinthius*; 3. 4. 5. 9. 11. 12. 14. *Cynthius*; 6. (in qua antiqua manus adſcripſerat *cynthius*) 7. 8. 10. 13. 19. *Cythius*; 15. 17. 20. 23. *Cithius*; Vadianae *Githius*; 21. 24. 28. Olivarianae *Gythius*, exceptis quibusdam, veluti 26. 29. 36. in quibus *Githius*; Vinetus, Schottus, Voſſius et hinc ceteri *Gythius*. TZSCHVCKE. Lego *Gythium* terminatione neutra, non *Gythius* ex Ptolemaeo [3, 16.] et Polybio in quinto, [c. 19.] qui cum *i* in ſecunda ſcribunt.

Stephanus cum *ei* diphthongo. Xenophon Hellenicῶn [1, 4, 11. 6, 5, 32.] et Pausanias [1, 27, 6. 3, 21, 4. et 6.] variant, modo per *i* simplex, modo cum diphthongo. PINTIANVS. *Gythium* erat dicendum, ut Graeci. Sed Latini saepe mutant istas terminationes. Sic statim post *Pamisum* pro *Pamisus*. VOSSIVS. Vtique praeferendum sit neutrum. Sed alia praecipiunt libri omnes, etsi scribae minus accurato excidisse hoc genus facile credi possit Paciaudio in monument. Peloponnesiis Vol. 2. p. 124. Si tamen cum Ortelio c. l. intelligas fluvium, forte hic terminatione discrepuit, et, ut alibi, urbis nomen tacite innuitur. De penultimae variata scriptura Vol. 2. Corruptionis exempla prostant a Drakenb. exposita ad Liv. 34, 29. in. Pro *Eurotas* Rehdiger. *Eurothas*.

Taenaro) Vindob. *tenero*; Gud. *taenero*; Rehdiger. *thenaro*; Prag. et ed. 11. *tenaro*. Post Havn. *specus ille*; ed. 44. τὸ *et* ante *specus* omittit. Vindob. deinde *in pontum*.

Acherusium) Augustin. *acherixium*; Prag. *acherufeon*; Gud. *acherrusium*; alii *Acherusium* cum editionibus *Acherusian* legendum monuerat ad 1, 19, 7. Oudendorpius, ubi addi a me disputata possunt, ex quibus hic posui *Acherusiam*, uti et adscripserat, nescio an ex codice, Ciacconius.

facie et fabula) Vatic. Prag. non male: *et facie et fabula*.

Asinaeo) Vatic. 3. Paris. 1. 2. *asinaco*; Prag. *asinacho*; Gud. *asianaeo*; Rehdiger. *asyneo*; Vindob. cum edd. vetustis *asineo*.

Pamissum) Paris. 1. 2. Cibin. Prag. *pampsum*; Venet. *pamphisum*; Lips. Havn. *panipsum*; Vatic. 1. 3.

Rehdig. *panypſum*; Vindob. *parupſum*; Gud. *paniſſum*; Pariſ. 3. opinor, *Pamiſſum*. Edd. 1. 2. 9. *pampſum*; 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. reliquae *Pamiſſum* praeeunte Vadiano. TZSCHVCKE. Scribe *Pamiſus*, non *Pamiſum* [pro *Pamiſſum*] et cum uno *ſ* tantum ex Strabone, [8. p. m. 249. ſ. 361.] Pauſania, [4, 34. in. et alibi] Plinio, [4, 7. ſ. 5.] Ptolemaeo, [3, 16.] apud quem tamen mendoſe *Paniſus* pro *Pamiſus* [uti vult Bertius] et Latine et Graece ſcriptum eſt. PINTIANVS. Recte de terminatione ex aliis monuit. Sed cum in inconſtanti nominum forma altera etiam, quam codices tuentur, uſum obtinere potuerit, tum, quod flumen adiicitur, eadem cauſa valere poteſt, qua *Rhenum*, *Metaurum*, *Ledum* probantur. Vid. ad 2, 5, 5. In eo tamen auctores alios ſequendos putavi, qui ſimplici *ſ* proferunt. Vid. quae notavi ad Strabonem lib. 8. cap. 3, 1.

Cypariſſio) Lipſ. Gud. Prag. Vindob. *cipariſſo*; Venet. *cypariſſo* cum edd. quibusdam vetuſtis, veluti 9. 11. Rehdiger. *cyparyſſio*. Sed ſupra de his. Poſt in Rehdiger. verba *Alpheus* — *Cypariſſae* deſunt. Prag. *Alfeus*.

urbs — *ſita* — *Aſine*) Sic legunt MSSti fere omnes A. Gronovii, tantum, qui ipſius fuit, *Cypariſſe*. De meis haec: *urbs* — *ſita* exhibent omnes. Vadiano duce editiones reliquae dederunt *urbes* — *ſitae*, quod ad codicum praeſcripta revocavit Reinoldius, et edd. ceterae inde a 44. probarunt. Cum utraque ratio valeat, non erat, cur a codicibus diſcederetur. Sic infra §. 10. *et notior aliquanto nomine Calydon et Evenos*. Vid. ad 2, 4, 5. ubi pro *flumen* Pintianus malebat *flumina*. In poſterioribus verbis variantur maxime *huic* et *illi*, quae Vatic. 3. plane omittit, alii ſic adferunt: Cibin. Vatic. 1. Lipſ. Ciaccon. *huic* — *illic*; Prag. *hic* — *illic*; Vatic. 1.

huic et forte poſt *illinc*; Gud. *hinc* — *illi*; Rehdiger. omiſſis, quae ſunt interpoſita, *in Cypariſſio illi aſyne meſſenio*; Pariſienſes cum reliquis meorum habuiſſe videntur *hinc* — *illinc*; contra A. Gronovius ex ſuis adfert *huic* — *illi*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. ceterae ad 42. *hinc* — *illinc*; poſt cum Reinoldio 44. 45. reliquae *huic* — *illi*. Praeter illa codices haec habent: Venet. *in littore oppoſita*; Cibin. A. Gronovii fere omnes *cypariſſo*; Lipſ. Gud. *cipariſſo*; A. Gron. *cypariſſe*; Venet. *cypariſſae*; Prag. *cipariſſe*; Vaticani, opinor, cum Pariſienſibus *cypariſſus*. Edd. 1. 2. 3. 4. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 18. 19. 20. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Voſſius, 40. 41. 42. *Cypariſſus*; 9. *cyphariſſus*; 6. 10. 17. 23. *Cypariſus*; 5. *cipariſſus*; 8. *cipariſſius*; 7. *cipariſus*; cum Reinoldio 44. 45. ceterae *Cypariſſae*. Poſt Cibin. *aſinaei*; Gud. *aſiane*; Lipſ. *aſinae*; Rehdig. *aſyne*; Venet. Prag. alii *aſine*. Edd. 1. 2. *aſinàe*; 3. 4. 5. ceterae *Aſine*. TZSCHVCKE. Scribe: *huic Cypariſſus*, *illi Aſine*. PINTIANVS. Legendum *Cypariſſae* cum Reynoldo. Ptolemaeo lib. 3. c. 16. Κυπάρισσαι. A. GRONOVIVS. De lectione *urbs* — *ſita* dictum iam eſt. Sic magis probatur ex nexu *huic* et *illi*. Nec *Cypariſſus* ferri poteſt, quae Phocidis urbs fuit prope Delphos, et a cognominibus in Stephano diſtinguitur. Haec ad Elida vel Meſſeniam pertinet, et licet varia forma et modo ſingulari (uti in Plinio 4, 6. ſ. 5.) modo plurali, interpoſito etiam fere *i*, efferatur, *Cypariſſae* tamen praeter Ptolemaeum praeeunt etiam codices. In Aſine, Gr. Ἀσίνη, nemo haeſerit.

Meſſenii) Pariſ. *Meſſen*; Vatic. Cibin. Gud. *Meſſeni*; Venet. Prag. *Meſenique*; Lipſ. *Piliique miſeni*. Poſt Vindob. Gud. Prag. *pilos*. Poſt Rehdiger. *phyllii-que*; Vindob. Lipſ. *piliique*; Pariſ. 1. *philiique*; Gud. *filiique*; Vatican. 3. Prag. *terras filii*; alii, in iis Venet. recte. Edd. 6. 7. 8. *pilique*; 19. et forte aliae quae-

dam pilisque. Post Vindobon. *et in ipsa.* TZSCHUCKE. Cum sint tres *Pyli*, *Pylus*, Nestoris patria (quae et *Triphyliaca* dicitur et *Lepreatica* et *Arcadica*) a mari remota est stadiis XXX. Reliquae mari propinquae. At Pylum, Nestoris regiam, Homerus in principio [v. 5.] III. lib. Odysseae, mari propinquam facit. Item Ptolemaeus [3, 16.] in ora eam locat. Cui contributae erant non solum aliae *Pyli*, sed etiam sex amplius urbes. *Enneapolin* enim fuisse Pylum Enarrator Homeri [ad Odyss. 3, 7.] prodit, hoc significasse scribens, novem illas sedes, quas in litore Pyliorum Homerus fuisse tradit. De qua Ovidius ep. 1, 63. *Nos Pylon antiquam Neleia Nestoris arva* etc. Et Strabo [8. p. 232. f. 337.] omnia loca Nestori subdita, quae fuerunt tria, *Olympia*, cuius pars Pisa, et *Triphylia*, et *Cauconia*, et universam illam plagam usque ad Messenem, *Pylum* appellasse Homerum refert. Legendum ergo in Mela: *At ipsa Pelago Pylos adiacet*, hoc est Pylios interiora colere, at civitatem Pylon, Nestoris regiam, mari propinquam esse. PINTIANUS. Mutantur quidem hae particulae; sed et vulgata lectio potest retineri. De Pylis alibi.

Cyllene) Paris. 1. 3. *Cylenae*; Lips. Vindobon. Prag. *cilene*; Cibin. Gud. *cillene*; Rehdiger. *cyllene*, cum aliis quibusdam. Edd. 1. 9. *Cylene*; 2. *Cylane*; 7. 8. *cillene*; 3. 4. 5. 6. 10. 11. et deinceps *Cyllene*.

Enneapolis) Vatic. 1. Paris. 1. 3. Gud. Lips. Venet. *calipolis*; Cibin. *callipolis*; Rehdiger. *callypolis*; Vindob. *caupolis*; Vatic. 3. Prag. Paris. 2. Havn. et optimus Vossii *Neapolis*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. Vadianae *Calipolis*; 9. *Caliopolis*; 25. et reliquae Olivarianae pleraeque, (nam 36. *Calipolis*) Schottus *Callipolis*; Vinetus *Callipollis*; Vossius cum Gronoviis aliisque *Enneapolis*. TZSCHUCKE. *Callipoleos* in

hoc tractu nemo, quod ſciam, meminit. Sed neque optimus meus codex oppidum hoc agnoſcit; ſcribitur quippe in eo *Neapolis.* Omnino legendum exiſtimo: *Cyllene, Enneapolis, Patrae.* Quaerat aliquis, quid hoc ſit oppidi? Dico ego Pomponium ſic appellare Pylum Eliacam. Tres vero ſunt Pyli iuxta illud commune [apud Strabon. 8. p. m. 234. ſ. 339.] Ἔστι Πύλος πρὸ Πύλοιο· Πύλος γέ μέν ἐστι καὶ ἄλλος. Meſſeniae erat una, altera Arcadiae, tertia vero Elidis ad mare ſita inter Penei et Selleentis oſtia. Omnes tres Neſtorem ſibi vindicabant. Neſtori novem parebant urbes iuxta Homerum, [Il. 2, 591 ſqq.] quas omnes ordine in Boeotia [c. l.] recenſet. Harum vero caput, erat ipſa Pylos, atque inde Ἐννεάπολις vocabatur. Huc quoque refer novem ſedilia [ἐννέα ἕδραι] in litore Pylio exſtructa apud Homerum initio [v. 7.] libri 3. Odyſſ. Quae ita interpretatur Euſtathius: οἱ δὲ παλαιοί φασιν ἐννέα Πύλοις ἕδρας εἶναι διὰ τὸ καὶ πόλεις, τοσαύτας ὑπὸ ἐξουσίαν κεῖσθαι τῷ Νέστορι. Inepti vero ſunt, qui Neſtorem tribus illis Pylis praefuiſſe credunt. Hoc enim qui potuit fieri, aut cur controverſia fuiſſet, quam Pylum intellexiſſet Homerus? Itaque verum eſt, urbes Neſtori ſubiectas fuiſſe illas novem, quas ordine recenſere Homerum monuimus. Porro ab iſtis tribus Pylis dicta eſt regio Triphylia. Verum de hac alibi egimus. VOSSIVS. Nusquam diſerto nomine occurrit *Enneapolis*, ſed nec *Callipolis*, hac ſede reperitur. Quae igitur Voſſius adtulit, veri habent ſpeciem non levem, nec a codicum veſtigiis recedunt. Effecit nempe τὸ *ene* in voce *Cyllene*, ut *Neapolis*, quod aliqui non temere exhibent, duabus illis ſyllabis et hinc capite ſuo truncaretur. At ex ipſa re gravis illi lectioni difficultas obſtruitur. Etſi enim Neſtori ſubiectae fuiſſent urbes, nunquam tamen illae uno nomine inſigniuntur, neque hic potuerunt, cum Pylus praeceſſerit, quae ad complendum eum numerum requiritur. Nec a Cyllene turbato ordine relabi ad

Pylum nostram et inde ad Patras resilire potuit; tum nec omnes illae urbes oram, quam hic adtingit, tenuerunt. *Illam* enim referendum puto, ad remotius, Cyparissium sinum, prius de Pylo ad Asinaeum, ne idem bis et divise de his urbibus narret. Quid tamen aptius substitui possit, equidem non video, cum *Dyme*, et *Olenus*, quae a Ptolemaeo 3, 16. Plinio 4, 6. s. 5. interponantur, nimium a librorum scriptura recedant. Quod de Triphyliae nomine adpendit Vossius, erroris coarguit Strabo 8. p. m. 252. s. 337. atque hinc eo nomine Vossium notavit Politus ad Eustathium in Homerum T. 2. p. 627.

Patrae) Vatic. Paris. 1. 3. Cibin. Venet. Rehdiger. edd. 1. 2. 9. *patriae;* Vindobon. *patrie;* Prag. *prime;* edd. 11. 13. *patre;* aliae *Patrae.*

Chelonates) Vindob. *telonates;* Lips. *chebonates;* Rehdiger. *chelonathes;* Venet. *chelonatae;* Prag. *celonates;* Cibin. Havn. Vatic. 3. nec minus, opinor, Parisienses *Chelonates.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. *thelonates;* 11. *telonates;* 6. 7. 8. 10. 12. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *Chelonatas,* uti Vatic. 1. habuisse videtur; reliquae inde a 13. et Vadiano *Chelonates,* de qua terminatione supra.

Araxos) Venet. Havn. *taraxos;* Vatic. 3. *Traxos;* Prag. *Trasos.* Post Prag. *Chilene;* Vindob. *cilene;* Lips. *cylene.* Edd. 6. 17. *Cyllenae;* 7. 8. *Cillenae.* Cf. paullo ante. Tum Lips. *insignes,* forte quia librarius *Cyllene* pro *Cyllenae* habuit.

Rhion) Paris. 1. 3. Vatic. 1. Gud. Vindobon. edd. 1. 2. 9. *Phion;* Cibin. Rehdiger. *phyon;* Venet. Vatic. 3. Prag. Havn. *philon;* in ed. 18. scribitur *ῥίομ.* Aliae *Rhion,* quod servavit Lips.

maris —) Haec verba profecto corrupta, et quae nullum commodum sensum exhibent, tentabam sic in melius restituere: *Rhium deinde, (montis id nomen est, angusta velut falce latus maris secantis) quod incidens inter Aetolos* etc. PALMERIVS *in Graecia antiqua* 4, 20. p. 490. At nimis violenta est et dura haec emendatio, de qua deinceps. Ceterum hinc cap. 19. exorditur Vinetus.

latus — sequentis) *Latus* meliores libri teste Vossio, neque aliter mei omnes, si recte hic siluerunt, qui Venet. et Havn. consuluerunt. Nam edd. inde a prima cum Schotto etiam ad Vossium habent *lacus*; ille praeeunte quidem Vineto (nulla enim discrepantia erat adscripta) reposuit *latus*, quod reliqui probarunt. Post Vatic. (tantum *orae*) Lips. Gud. Vindobon. Rehdiger. Havn. Prag. *ore sequenti*; Cibin. et, quod puto, Parisienses *orae sequentis*. Edd. pleraeque, etiam antiquissimae, *ore frequenti*. Vinetus *frequentis*; Schottus totum locum sic ordinavit et instruxit: *anguste et velut falce lacus ore frequenti incidens.* Vossius primus ita: *anguste et velut freto latus orae sequentis incidens*, quae lectio post unice invaluit. TZSCHVCKE. Scribendum puto: *Maris id nomen est, angusto ore velut freto, latiore fronte, incidens inter Aetolos* etc. Posset etiam legi: *angusto ore velut fluvio*, ut de Gadibus: [3, 6. in.] *eaque a continenti angusto spatio et veluti flumine abscissa.* Et in Cilicia: [1, 13, 3.] *Ibi ingens amnis ingenti fronte se extollens.* PINTIANVS. Ioannes Scribanus, Grammaticus Hispanus, emendandum censet: *latus orae sequentis.* CIACCONIVS. *Velut fluvio* Pintianus emendat. Mihi *velut falce*, ut et Fr. Sanctio magis placet, cuius proprium *incidere.* Μάντις δ' ἄριστος, ὅστις εἰκάζοι καλῶς. SCHOTTVS. *Anguste et velut falce lacus ore frequenti incidens)* Et haec quoque a bonis nimium viris excogitata est lectio, cum meliores libri longe

aliter habeant, sic nempe: *anguste, et velut freto, latus ore sequenti incidens.* Prisca scriptura fuit: *Rhion deinde, maris id nomen est, anguste et velut freto, littus orae sequentis incidens* etc. Sic supra [3, 6. in.] locutus est, cum dicit: *angusto spatio et veluti flumine abscissa a continenti.* Porro, quod *Rhion* maris sive freti nomen esse inquiat, id ex usu vulgari fecit, cum et Livius lib. 7. [c. 29, 9.] et iterum lib. 8. [c. 7. f.] decadis tertiae fauces sinus Corinthiaci ab accolis Rhion vocari scribat. Antiquiores tamen Graeci unanimiter sita utrinque promuntoria ita appellant. VOSSIVS. Adgressus etiam est hunc locum Palmerius in Graecia antiqua 4, 20. p. 490. eumque, cum vulgatae lectioni sensum commodum inesse non putaret, ita in melius restituere tentavit: *Rhium deinde (montis id nomen est, angusta velut falce latus mare secantis) quod incidens inter Aetolos* etc. At haec lectio omnium minime ferri potest, quippe quae et in notis verbis libros deserit et aliena (*mons velut falce incidens*) infercit. Parcius mutant Pintianus et Schottus, (cui et Hispanus interpres ob usum hunc Melae adhaeret,) neque tamen vel sic aequius et commodius. Optime procedit emendatio Vossii a Ciacconio petita, quippe quae propius a libris abest, sensumque aptum admittit, quatenus libri subministrant. Mare autem diserte vocat Livius cc. ll. nec aliter intellexisse Polybium adparet ex 4, 64, 2. ubi dicit: ἔπειθον αὐτὸν διαβάντα τὸ 'Ρίον ἐμβαλεῖν εἰς τὴν 'Ηλείαν. Hinc Antirrhion ignorat noster, et post Calydonem et Evenum extra Rhion ponit. Veterum editionum lectio sensu destituitur.

Aetolos) Lipf. Rehdig. Vindob. ed. 11. *etholos*; Gud. edd. 1. 2. 9. *aetholos*; Prag. *Edhos*. Post Rehdiger. *pelloponesiacos*; Vindob. *poloponesiacos*; Prag. *poloponnesiacos*. Cum ante Gronovium editiones pleraeque veluti Vadianae, Olivarianae, Schotti, Vossii post

incidens distinguerent, monuit de eo in nota subnexa. TZSCHVCKE. *Inter Aetolos et Peloponnesiacos usque a. I. irrumpit*) Id vero falsissimum est; nec ut huius maris alteri lateri appositi sunt continue Peloponnesiaci usque ad Isthmum, sic quoque Aetoli alterum latus eo usque possident. Minimam certe litoris eius partem habent Aetoli. Vitium foedum et tamen in omnibus editionibus, quas vidi, exhibitum, ut distinctio ponatur post τὸ *incidens*, quum manifeste constet, sic distingui debere, *Rhion latus orae sequentis incidens inter Aetolos et Peloponnesiacos, usque ad Isthmon irrumpit.* Vult enim idem modo declarare, quod Dicaearchus [v. 49.] Λευκάδα, ἀφ' ἧς μέγας ἐστὶ κόλπος εἰς Ἰσθμὸν φέρων. Simile distinctionis vitium annotavi lib. 2. c. 5. ubi de exitu fere Rhodani sic legitur in editis plurimis, *et subinde grandior inter Volcas et Cavaras emittitur;* nisi quod Sanctiana, *grandior, inter Volcas, et Cavaras emittitur.* Aliae nugacius, *grandior, inter, Volcas, et Cavaras;* una Vadiana nullam distinctionem prorsus agnoscente. Sed certe Rhodanus non emittitur inter Volcas et Cavaras, quum Cavares non sint litorales, sed inter Volcas et Avaticos emitti supponit satis clare Mela, dum procedens in litore ab Massilia ad Rhodanum scribit Avaticorum stagnum contineri; quod videlicet in illo contineri non posset, nisi illic essent Avatici: et Rhodanus, *factus subinde grandior inter Volcas et Cavaras, emittitur* ita per Avaticos, quas ultimas voces necesse non habuit auctor adnectere, ne ingenii sui sincerum nectar acidum redderet. I. GRONOVIVS. Certum est sine distinctione scripsisse Melam, utpote qui nullas parentheses, commata, cola seu alias Grammaticorum notas scripto suo inseruerit. Obsecuti tamen aliqua ex parte illorum, qui proximis vixere seculis, Grammaticorum placitis, sola isthaec verba, *maris id nomen est*, commatis inclusimus. Si penitus horum insistere voluissemus monitis et praeceptis, non haec solum, sed et sequentia

et velut freto et denique ista *inter Aetolos et Peloponnesiacos* parenthesibus seu commatis, uti in editione Vineti, fuissent distinguenda. Verum nos, neglectis iis, quae ipse etiam neglexit Mela, maiorem prisci moris habendam censemus rationem, quam Grammaticorum parum inter se consentientium commentis, praesertim cum etiam absque illis plana sint huius scriptoris verba. Nam quod dicit novitius annotator, falsum esse, Aetolos pertingere ad Isthmum, id nihil omnino ad rem facit, nec confici potest ex verbis Melae, quamcunque demum sequaris distinctionem. Non Aetolos, sed sinum Corinthiacum usque ad Isthmum pertingere scribit, nec opus est, quia Peloponnesii, ideo quoque Aetoli in opposito litore usque ad Isthmum continenter habitarint. Si dixisset sinum Corinthium inter Rhium et Antirrhium, seu, ut Livius [27, 29, 9.] habet, inter Naupactum et Patras usque ad Isthmum irrumpere, et sic quoque recte fuisset locutus. In altero, quem subiungit, loco, ubi de Rhodano agit Mela, misere omnino decipitur, quum verba eius simili distinctionis vitio scribit laborare. Nam quod negat, flumen hoc inter Volcas et Cavaras in mare effluere, quod Cavares, ut ipse putat, non sint litorales, in eo quantum fallatur, satis docet Strabo, [4. p. m. 128. f. 185.] ex quo manifeste cognoscimus, Cavaras non tantum dictos illos, qui inter Isaram et Druentiam habitarent, sed et Salyas et omnes a Druentia et mare Rhodanum accolentes gentes, Cavarum censas fuisse nomine. Hoc tamen errore caecatus verba Melae sic distinguit: *post cursu in meridiem abducto hac intrat, accessuque aliorum amnium iam grandis et subinde grandior inter Volcas et Cavaras, emittitur.* Hac distinctione facta, quia locus ostiorum Rhodani desideratur, dicit, post vocem *emittitur* subintelligi *ita per Avaticos*, istas autem voces non additas a Mela, ne ingenii sui sincerum nectar acidum redderet. Iste profecto iuvenis nauteam pro nectare propinat, et putat

bene se de Mela mereri, si illum sibi similem et nullius iudicii faciat hominem. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Scilicet in his mihi placuit videre parentheses, commata, cola, seu alias Grammaticorum notas, ad quas deviat in appendice Vossius, in hoc tamen stolide garrulus, quod etiam ista *inter Aetolos et Peloponnesiacos* distingui posse his signis indicaret: De pravo inde intellectu mihi res fuit. Debuit enim Mela notare, ubi et apud quos populos incideretur hoc latus. Vbi autem dixi *falsum esse Aetolos pertingere ad Isthmum?* Haec est Vossii Latinitas, qui etiam grate repetit, *usque ad Isthmum pertingere.* Sic est; non opus est, quia Peloponnesii, ideo quoque Aetoli, in opposito litore usque ad Isthmum continenter habitarint. Hoc verum credo. Sed qui iunctim dicit mare inter Aetolos et Peloponnesiacos usque ad Isthmum irrumpere, utrosque eodem modo considerat, idemque de duobus dicit. Etiam mentitur, dum scribit, se commatis inclusisse sola isthaec verba, *maris id nomen est*, quum fecerit Stephanus. Et qui credimus, ab ipso factum, quum cap. 4. ad voces *Circes domus aliquando Circeii* fateatur redundare comma, temere a librariis se absente additum? — De Cavaribus res in eo vertitur, an fuerint litorales. Illos autem certe tales esse manifeste cognosci dicit ex Strabone. — At Strabonis verba sunt lib. 4. p. 186. Οὐολκαὶ γειτονεύουσι τῷ ποταμῷ τῷ Ῥοδανῷ, τοὺς Σάλυας ἔχοντες ἀντιπαρήκοντας αὐτοῖς ἐν τῇ περαίᾳ καὶ τοὺς Καυάρους. Ἐπικρατεῖ δὲ τὸ τῶν Καυάρων ὄνομα, καὶ πάντας οὕτως ἤδη προσαγορεύουσι τοὺς ταύτῃ βαρβάρους. Vbi hic mentio maris? aut gentium ad mare accolentium Rhodanum? Quid suspicabimur dicturum fuisse ad haec verba Livii lib. 21. c. 26? *Volcarum agrum gentis validae; colunt autem circa utramque ripam Rhodani.* Etiam Plinius lib. 3. c. 4. *Desuviates* et *Cavaras* intus locat. I. GRONOVIVS *in nota posteriore*. Tanti certe non erat distinctio ista, graves et acerbas lites exercere.

Si ad verum curiosius exigas, recte pronuntiavit Gronovius, cum ab opposita regione inter Aetolos et Isthmum obiiciantur Phocenses et Boeotii. Quam difficultatem removet mutata distinctio, etsi minus eleganter sic Mela verba trahere videatur. Aut igitur hoc ferendum, aut Aetoli quippe in aditu primi unice positi sunt praeteritis ceteris. Cf. infra ad verba: *Extra Rhion.*

Isthmon) Lips. *hysthmon*; Gud. *histmon*; Cibin. *istmon*; Vindob. *histimon*; Prag. *ischinon*. Cf. supra §. 7. et alibi passim in libris. Post Vindob. *inrumpit*; Rehdiger. *erumpit*.

§. 10. *ad septentriones)* Ita MSS. Abr. Gronovii, ex meis Vatic. Paris. 1. Cibin. Venet. aliique; tantum ex Paris. 3. Vindob. Zaluscian. ad quos refero Havn. notatur *septentrionem*. Ignorat hanc vocem Paris. 2. Edd. ante Vossium legunt *septentrionem*; ille omissa praeterea praepositione reposuit *septentriones*, et sic 40. 41. 42. et Reinoldius. Hinc 44. 45. ceterae, servata quidem illa terminatione, praepositionem revocarunt. TZSCHUCKE. Sincerior lectio: *Ab eo ad septentrionem* etc. Similis menda castigata est supra: *In Macedonia prima est Thessalia*, pro: *A Macedonia prima est Thessalia.* PINTIANUS. Legendum *septentriones*, ut habent veteres libri. Cum septentriones dicit, intellige Austrum et Boream. Sic quoque infra [3, 7, 2.] de India dicit, in ea neutrum septentrionem apparere. In sinu vero Corinthiaco cum duo sint latera opposita, alterum boream, alterum austros aspiciens, manifestum est, veram esse, quam reddidimus, scripturam. VOSSIUS. MSS. et ed. Iuntina [at hoc falso] *In eo ad septentriones spectare l. i.* Vide Paterna ad hoc caput p. 170. 171. A. GRONOVIUS. Nempe supra §. 6. prolixius de usu particulae *ad* in hoc nexu disputatur. Hic quidem omitti nolunt libri veteres. Iidem etiam, scripti

maxime, praeferunt *feptentriones*, cuius explicationem dedit Voffius, etfi pro *feptentrionem* pofitum effe et intelligi poteft, quia fubiectae urbes ad hanc plagam funt expofitae. Sic inter utrumque numerum fluctuantur codices in Iul. Caef. de B. G. 4, 20. ubi Oudendorp. praetulit pluralem, aliaque exempla congeffit. Et fic aperte plurali utitur nofter 3, 2, 1. Cf. ad 3, 1, 9. 3, 2, 1. Ceterum non male vult Pintianus *Ab eo.* Poteft tamen et alterum intelligi, cui poft obponere videtur *extra Rhion*, et diverfa eft plane huius loci ratio et fuperioris, ubi *In Macedonia* ferri non poterat.

Aegion) Lipf. Rehdig. *egion*; Boccatius de maribus f. v. Corinthius finus *egionem* vocat; Cibin. *aegyon*; Vindob. *eligion*; Parif. 3. *Aegeum*; Gud. *aegeon*; Prag. *Egeon*; Vaticani aliique *Aegion.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 12. 14. 19. *Aegeon*; 11. *Egeon*; 15. 17. 20. 23. *Aegeon*; 13. et aliae *Aegion.* Gr. Αἴγιον.

Aegira) Parif. 3. forte et Havn. *aeginna*; Lipf. Vindob. Prag. *egira*; Rehdiger. *egyra*; alii in iis Venetus, Cibin. Gud. *Aegira.* Edd. veteres *Aegina*, *Aeginna*, *Egina*, *Eginna*, et fic *Aegina* etiam Camertinae, Ald. Iunt. Vadiano debetur *Aegira.* Gr. Αἴγειρα.

Oluros et Sicyon) Parif. 1. Lipf. Gud. Vindobob. *oliros*; Parif. 2. *olitos*; Vatic. 3. *Olythos*; Prag. *Olithos*; Cibin. Rehdiger. Vatic. 1. *Olyros*; Parif. 3. videtur cum Voffio habuiffe *Oluros.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Oliros*; 6. 7. 8. 10. 12. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *Olyros*; Vadianus reliquis praeivit *Oluros.* Poft Vatic. 1. Cibin. Gud. *Scion*; Parif. 1. Vindob. *Scyon*; Rehdiger. *Syon*; Prag. *Schion*; Venet. *Syron*; Lipf. Parif. 3. *Siron*; Parif. 2. *Styon*; Vatic. 3. *fihion*; Boccat. c. l. vocat *Scyronem.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Scion*; 19. *Sicion*; reliquae *Sicyon.* TZSCHUCKE. Scribe *Olyros*

five *Oluros* et *Sicyon*, omnibus, qui unquam de hoc fcripferunt teftantibus. BARBARVS. Quidam *Olyros* et *Holyros*, fed verior vulgata lectio. Graecis enim Ὄλουρος. Attamen etiam Graecos priores vocabulum hoc adfpiraffe exiftimo. Erat enim Oluros portus Pellenaeorum; propter commoditatem vero adpulfus non dubito, quin locum illum vocarint ὅλουρον, voce idem fere fignificante, quod πάνορμος. VOSSIVS. *Oluros* etiam Plin. 4, 6. f. 5. Sic fupra §. 6. libri in *Rhamnus*.

at) Venet. Vindob. *et*. Edd. veteres, in quibus etiam Camertinae, Ald. Iunt. *ac*. Sed recte Vadianus in hoc nexu dedit *at* codicibus plerisque fuffragantibus. Accedit etiam, quod boni fcriptores τὸ *ac* non folent ponere ante vocalem, de quo vid. Oudendorp. ad Iul. Caef. de B. G. 6, 38. Sueton. Claud. c. 12. in. ubi eadem, vulgaris quidem illa, variatio, Burmann. ad Sueton. Iul. c. 27. et Calig. c. 3. Ernefti ad Cicer. Philipp. 11, 3. f. Ruhnken. ad Vellei. 2, 105. et praeter alios plures Garaton. ad Cicer. pro Flacco c. 3. 9. et quos commemorat. Hinc ne Eutropio quidem id concedit Verheykius ad 8, 14. f. 6. ubi etiam de hoc aliqua. Cf. ad 2, 4. 6. ubi antea: *ac Aterni* edebatur. Poft Rehdiger. *adverfo*; Parif. 2. *adverfis*; ed. Lugd. 1605. *averfis*.

Pagae, Creufis) Parif. 2. *Paguacreufis*; Vatican. 3. Prag. *Pagnachrenfis*; Rehdiger. *pagnocrenfis*; Venet. *page crenfis*; Cibin. *pagae crefis* cum lineola inflexa fuper *e*. Edd. 1. 3. 4. 5. 9. 11. *Pagecreufis* uno verbo, ex quo recte Hermolaus Barbarus duo *Pagae* et *Creufis* excitavit in nota.

Anticyra) Vindobon. Parif. 2. *Antycira*; Lipf. Venet. *anticira*; Prag. *Anthicira*. Ed. 1. *Aticyra*. In aliis recte *Anticyra* ex ufu quidem Latinorum et Grae-

corum plerorumque. Cf. infra ad v. *Cirrha.* Ceterum Vindob. hunc locum sic exhibet: *antycira openta promontorium oeanthia.* Quae unde duxerit, non liquet. Quod enim in confinio est promontorium, Strabo 9. p. m. 291. s. 423. vocat *Pharygium.*

Oeanthia) Paris. 2. Vatic. 3. Venet. Prag. *Centhia*; Lips. *ceantia*; Gud. *oeantia*; Rehdiger. *oeanthya*; Cibin. *oethya*; alii cum antiquis edd. *Oeanthia*, tantum 11. *eanthia.* Passum est et alibi varias hoc nomen corruptiones. Sic Polyb. 4, 57, 2. Οἰάνθεια, quod ex MSS. emendavit Schweighaeuserus, uti Ταυθέω in eodem 5, 17, 8. Sic Ptolem. 3, 15. Εὐανθία; Scylax p. 14. (Huds.) Εὔανθις. Geogr. Ravenn. 4, 10. 5, 13. *Euantia*; tab. Peuting. 7. *Euanthia.* Cf. Wass. ad Thucydid. 3, 101. Graecis teste Stephano Οἰάνθη, Οἰάνθεια, Οἰάνθειον et Οἰανθίς.

Cirrha) Vatic. 1. Lips. Prag. *chirra*; Cibin. *Chyrra*; Venet. *Cirra*; Rehdiger. *cyrra*; Gud. *chira*; Vindob. *chiera.* Edd. 1. 2. 9. *Chirra*; 3. 4. 5. 11. *Cyra*; 7. 8. 10. et aliae *Cyrra*; quaedam *Cyrrha*, in quibus Vadianae, Olivarianae, Schottus; *Cirrha* inde a Vineto, Vossio locum occupavit. TZSCHVCKE. Scribendum *Cyrrha.* [ed. 1493. *Cyrra.*] Nam de *Anticyra* non convenit, aliis *Anticyram*, aliis *Anticyrrham* [ed. 1493. *Anticyrram*] scribentibus, ut aliubi notavimus. BARBARVS. Κύῤῥα apud Ptolemaeum [3, 15.] et alibi non recte scribitur, cum verum nomen sit Κίῤῥα. Quia autem *Cirrha* et *Anticyra* vicinae urbes in sinu Cirrhaeo, et Anticyram interpretarentur quasi Cirrhae oppositam, inde factum esse puto, ut vocales permutarentur. Licet autem hoc ita esse videatur, non debet tamen etymologiae ratio officere scribendi receptae consuetudini. VOSSIVS. Sic ante Masvicium in Polyaeno 6, 3. edebatur Κύῤῥα, et passim alibi in libris legitur. At praefe-

bendum Κίῤῥα, Cirrha, uti exempla plurima a Palmerio in Gr. ant. 6, 3. propofita docent. Cf. Oudendorp. ad Lucan. 3, 172. et quae de hac variatione inter y et i monuit Rezzonicus in disquif. Plin. Tom. 2. p. 63. Quod de *Anticyra* notavit Voffius, ufus auctorum plerorumque comprobat, Latinorum in primis, quem, adnuentibus libris, fupra fecutus fum cum aliis. Nempe initio dictum videtur Ἀντίκιῤῥα, tum Ἀντίκυῤῥα deniqne Ἀντίκυρα, uti non temere iudicat Politus ad Euftath. in Homerum T. 2. p. 558. Prima forma hodie reperitur paffim in Strabonis libro 9. veluti p. m. 291. 295. 299. f. 423. 428. 434. etfi fibi non conftitit editio Cafauboni, et codices quidam in iis Parif. optimus, Mofcov. Ἀντίκυρα malunt, uti in eadem narratione, qua Straboni p. m. 295. f. 428. tribuitur Ἀντίκιῤῥα, Herodotus 7, 198. fcribit Ἀντικύρη. Sed de his Vol. 2.

notior — nomine) Sic MSS. A. Gronovii et mei, Zalufcianus etiam hic notatus, tantum quod de Parif. 2 et 3. filetur, et Prag. omifit *nomine*. Sic et editiones omnes ante Voffium, qui dedit *notiora aliquanto nomina*, quod repetierunt edd. 40. 41. 42. Poft prior lectio rediit. TZSCHVCKE. Scribo: *et notiora aliquando nomina Calydon et Evenos*. Lucanus in fexto: [v. 365] *Et Meleagream maculatus fanguine Neffi Evenos Calydona fecat*. Scribendum enim cum y tenui in fecunda ex Strabone, [10. p. m. 317. f. 460. et alibi], Stephano, Homero [Il. 2, 640.] et omnibus. PINTIANVS. *Et notior aliquando*) Nihil muto. Quidam [immo omnes, quos et ipfe in textu fecutus eft] libri *aliquanto*. SCHOTTVS. Solet quidem Mela, ubi plura nomina propria fequuntur, adpellativum etiam in plurali praemittere, de quo cf. ad 1, 8, 2. Et fic 1, 2, 5. in fimili nexu: *et notiora iam nomina, Medi, Armenii* — Perire etiam facile τὸ a et abforberi a fequente voce *aliquanto* potuit, et hinc *nomina* in *nomine* mutari. Atta-

men ſic et ſupra §. 9. *urbs* ad prius retulit et de ſubiecto intelligi ſimul voluit.

Calydon et Evenos) Cibin. *chalidon*; plures *calidon*, uti edd. veteres, etiam 21. 28. et in prima Vadianus, uti ed. 18. Tum Vatic. 3. *aumenos*; Prag. *eumenos*; Rehdiger. *enenos*; Vindob. *enhenos*; ed. 9. *Eveos*. Similes huius vocis depravationes ſiſtent Bersmannus et Oudendorpius ad Lucanum 6, 366.

extra Rhion) Venet. *et Exerchion*; Rehdiger. *rhyon*; Lipſ. *extrachion*. Poſt vocem *Evenos* diſtinctionem maximam ponunt editiones, quam poſt *Rhion* reiecit Voſſius cum ceteris, et ego hic vidi in Cod. Lipſ. et ed. 1. TZSCHVCKE. Oppidum hoc fluviusque extra Rhion ſitum eſt. Sic itaque legendus et diſtinguendus hic locus: *Et notiora aliquanto nomina Calydon et Evenos extra Rhion. In Acarnania maxime clara ſunt* etc. VOSSIVS. De diſtinctione poteſt in utramque partem disputari, unde etiam libri hic variant. Nempe et altera diſtinctio poſt *Evenos* apta eſt, quia bene convenit cum Calydonis et Eveni ſitu, quem ſic Mela accuratius definit, et congruit cum orationis forma, qua in progreſſionis partibus ſingulis conſtituendis et quaſi ſegmentis uti ſolet noſter ne languide adiecta trahantur. Hinc ſaepe praemittuntur particulae, *iuxta*, *ultra*, *ſupra*, ſed et *extra* maxime ponitur poſt ſinum, mare vel maris partem finitam, uti declarant 1, 18, 5. 2, 6, 7. 2, 7, 4. 3, 1, 4. 3, 8, 8. et inde docuit I. Gronovius ad 2, 2, 8. Narratio autem ſic procedit, ut exponat de urbibus potioribus, quae in utroque Rhii maris litore iacent, eoque relicto alia ſubiiciat. Sinum autem Corinthiacum, quem hic intelligit, incipiebant fere ab Eveno fluvio, quidam adeo ab Acheloo, uti docent Strabo 8. p. m. 231. ſ. 335. et Plinius 4, 5. ſ. 4. *Calydon* parum hic quidem valet, quippe quam Strabo 10. p. m. 316. ſ. 459. Ptolemaeus

3, 15. in mediterraneis locant. De Eveno dubitatio moveri possit, si Rhion sensu aliorum intelligas de sinus Corinthiaci ostio, (Plinius 4, 3. s. 2. aliique) a quo ad Evenum stadia fuisse dicit 120. Strabo 10. p. m. 316. s. 460. At idem 8. p. m. 231. s. 336. 10. p. m. 316. s. 460. in Antirrhio confinia Acarnaniae et Aetoliae statuit. Iam vero, ut singula artiori summa comprehendantur, si Rhion mare a verso Peloponnesi latere ad isthmum pertinet, et urbes inter Aetolos et Peloponnesiacos adluit, a quibus noster ad Acarnaniam progreditur, satis adparet, quo sensu Rhion dixerit et hunc locum distinxerit. Ad suum igitur morem et distinctionem veterum editionum Melam revocavi. Ita vero aptis intervallis separantur *In eo* (Rhio) et *Extra Rhium.*

Acarnania) Cibin. *archanania*; Vindob. *acharnania.* Cf. supra §. 4. Post Prag. *Leuchas; et fluvius Achelous*; Rehdiger. *achelorus.*

In Epiro —) Cibin. Rehdiger. *epyro*; Vindob. *nichil*, ut saepe alibi. Post Vatic. Lips. Gud. Prag. Vindob. *ambrachio*; Cibin. *ambrachyo*; Rehdiger. *ambratio.* Edd. 1. 2. 9. *ambrachio*; 13. *Ambrancio*; 15. 17. 20. 23. *bracio*; 19. *Ambratio*; 3. 4. 5. 6. reliquae *Ambracio.* Recte. Sic vero et alibi per *ch* in libris occurrit. Vid. Heins. ad Ovid. epist. 15, 164. Et sic Boccatius de maribus h. v. Ceterum a verbis *In Epiro* capitis 30. initium statuitur a Vineto.

Facit sinus) Legendum fortasse: *Facit situs, quippe angustis faucibus*, reliqua. PINTIANVS. Graevius in epistola ad N. Heinsium T. 4. Sylloges epistolarum [quas Burmannus edidit, epist. 261.] p. 351. legit: *Facit facies sinus*, ut c. 1. lib. 1. [lib. 2.] *Post spatiosa modice paulatim se ipsa fastigat, et quasi in mucronem longa colligens latera facie positi ensis*

allecta est; eandemque vocem etiam alibi occurrere monet idem, nempe lib. 2. c. 2. *iugo facie valli;* et lib. 3. c. 3. *facie amnium.* Avus autem in domesticis scholis *sinum* interpretabatur *faciem sinus.* A. GRONOVIVS. Quod Pintianus emendat *facit situs,* ita quidem noster 1, 12, 4. *situs efficit;* at ibi apte et efficaciter ad adnexa ponitur, hic vix congruat. Graevii lectio insuavem adfert sonum et Melae elegantiam tollit. Nec est, cur invitis libris omnibus obtrudatur *facies,* cum, quae sit vel fuerit, ex ipsa descriptione adpareat; nec comparatio hic *cum alieni* desideratur, cum alieni nihil, ut in illis locis, adiunctum sit. Accedit concinnitas huius et sequentis narrationis, quae ex simili forma sibi invicem respondent. Equidem sensum, quem alias nullum inesse vult Graevius, ex brevitate nostri hunc video: *Non solum sinus ipse facit, sed et urbes adpositae.* Ita *facit* repetitum exposite partes declarat, *sinus* et *urbes* ipsas partes enarrant. Poterat quidem simpliciter sic efferre: *sinu nobilius, qui* etc. Sed quantum amet similes repetitiones ex plurimis exemplis adparet. Sic 3, 1. in. *dicta — dictae;* 2, 2, 7. *est — est* et deinceps; 2, 5, 3. *tangit — tangit — tangit* et sic alia. Inde vero simul, cum eius rei causae per partes exsequendae essent, nata hic est repetitio *sinus.*

angustis —) Cibin. *angustos;* vox *grande* desideratur in Vatic. 3. Paris. 2. et Veneto. Male propter obpositam rationem. TZSCHVCKE. Polybius in quarto [c. 63.] vix sexcentis passibus [λείπει γὰρ τῶν πέντε σταδίων] scribit patere os sinus Ambracii; cui subscribit Strabo, [7. p. m. 224. s. 325.] paulo maius faciens quatuor stadiorum. In Plinii [4, 1.] impressis codicibus locus hic mutilatus habetur: *maximeque,* inquit, *nobilitatus Ambracius sinus, faucibus spatiosum aequor accipiens.* Codex vetustus: *maximeque nobilitatus Ambracius sinus faucibus passuum.* Numerum autem

librariorum incuria [uti in Martiano Capella lib. 6. p. m. 209. In Plinio Harduinus ex MSS. addidit D] praeteriit. Legendum igitur in Plinio *passuum o.* [D] Verum expendamus exactius, an haec verba Pomponii alio magis pertineant. Nam auctore Thucydide lib. 2. [c. 86.] os sinus Corinthiaci, sive, ut ipse nominat, *Crisaei*, quod Pomponius paulo ante *Rhion* vocavit, septem est stadiorum. Quae cum propius accedant ad millenarium numerum, videntur *Rhio* potius convenire, quam ori sinus Ambracii, atque illuc esse transferenda, ut fortasse hic positus sit alienus numerus; illic desideretur proprius, et legendum sit hic: *angustis faucibus quingentorum passuum;* illic: *angusto ore et quod minus mille passibus pateat, latiore fronte,* etc. PINTIANVS. Lege *ut quae* pro *et quae*, vel, *ut minus mille passibus pateant.* Strabo lib. 7. fol. 142. CIACCONIVS. Plinius [4, 3. f. 2.] hoc spatium tribuit non ostio sinus Ambracii, sed faucibus sinus Corinthiaci. Itaque Pintianus omnia haec verba alio transposuit; cum et ex Strabone et Polybio manifestum sit, fauces sinus Ambracii plus quatuor, minus vero quinque stadiis patere. Sed Mela antiquiores fere sequutus est auctores. Fieri vero potuit, ut cornua istius ostii, utrimque pene concurrentia, cura regum Epiroticorum excreverint fretumque angustarint. Quod si quis existimet potius errasse hic Melam, et hoc quoque per me licet. Longe certe ignoscibilior est hic error, quam is, quem committit Strabo, cum dicit ambitum sinus Ambracii esse trecentorum stadiorum. Polybius enim certissimus testis prodit, tantam esse longitudinem eius, latitudinem vero stadiorum centum. Polybium sequutus esse videtur Plinius, cuius verba ope libri veteris ita sunt restituenda: *Ambracius sinus* DCC *passuum faucibus,* longitudinis XXXVII *millia passuum, latitudinis* XII *millia.* Nisi itaque nos fallat lectio vulgata, quod tamen vix puto, valde exiguum fecit hunc sinum Strabo, quod optime colligere possunt, qui non sunt

plane ἀγεωμέτρητοι. VOSSIVS. De Plinii lectione consulendus Harduinus. In Mela reluctantibus libris nihil mutandum, etsi ab aliorum indiciis aliquantum aberrat. Ciacconii emendatio elegans quidem est, sed nec vulgata omnium inepta.

assidunt) Sic omnes libri, tantum ad orthographiam rectius Cibin. *adsidunt.* In Vaticano 1. tamen fuisse videtur *assident*, uti etiam scribunt edd. 4. 6. 7. 8. 10. 15. 17. 20. 23. Aliae *assidunt;* quae quidem verba cum simplicibus et cognatis inter se et alibi commutantur, de quo Burmann. ad Quinctil. Instit. 2, 1. Declam. 13, 4. Sueton. Tiber. c. 14. Cortius ad Plinii epist. 3, 1. quos laudat Drakenb. ad Liv. 9, 21. f. Cf. idem ad Liv. 2, 29, 6. et Sil. Ital. 5, 3. ubi plures alios producit; item Burmann. ad Propert. 3, 7, 37. et Garaton. ad Cicer. in Pison. c. 33. — Proprie quidem *sedere* quietem in loco spectat, *sidere* motum, nisum ad locum inferiorem. Sed vel auctores ipsi vel librarii promiscue hic agunt saepe, uti contra *sedere* 3, 9. in. *circumsident* 1, 12, 4. et sic alibi. Edd. 38. et Lugd. 1605. *quis assidunt.* Pro *Actium* 15. 17. 20. 23. *Accium,* uti contra in libris *Actius* pro *Accius,* de quo cf. Heusinger. ad Cicer. de off. 3, 21, 12. et 28, 7.

Argia Amphilochis) Vindob. *argi anphilocis;* Cibin. *argiam phylochys;* Rehdiger. *argi amphylocis;* Prag. *argi amphilocis;* Lips. *argos amphylocis;* Gud. Paris. 3. altero verbo omisso tantum *argi;* reliqui cum Vossianis et Ciaccon. *argi amphilochis.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 12. 14. 19. *Argi, Amphilocis;* 9. *Argi, Amphilogis;* 13. 15. 17. 20. 23. *Argi Amphilochis;* 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus *Argi Amphilochii;* Vossius, Gronovii, Reinoldius, reliqui *Argia Amphilochis.* TZSCHVCKE.

Plinius [4, 2. f. 1.] et Ptolemaeus [3, 14.] *Argos Amphilochium* [— icum] vocant. Strabo *Amphilochos*, qui etiam lib. 7. [p. m. 225. f. 326.] ab Amphilocho *Amphilochicum* vocatum ait. Livius lib. 38. [c. 10. in.] *Profectus ab Ambracia consul in mediterranea Aetoliae ad Argos Amphilochicum (viginti duo millia ab Ambracia abest) castra posuit.* CIACCONIVS. Omnes alii *Argos Amphilohicum* nominant. Stephanus tamen Amphilochos etiam urbem vocat. Verba eius, quae in vulgatis exemplaribus desunt, haec sunt: Ἀμφίλοχοι πόλις, Ἀκαρνανίας, οἱ καὶ Ἀμφιλοχικὸν Ἄργος κληθέντες ὑπὸ Ἀμφιλόχου τοῦ Ἀμφιαράου, καὶ Ἀμφιλοχία ἡ χώρα, οἱ πολῖται Ἀμφίλοχοι καὶ Ἀμφιλοχικοὶ ἐκ τοῦ Ἀμφιλοχικοῦ Ἄργους. Attamen cum neminem inveniam, qui urbis huius nomen πληθυντικῶς extulerit, ac praeterea in omnibus melioribus libris scriptum sit *Argi Amphilochis*, non dubito, quin prisca lectio fuerit *Argia Amphilochis.* VOSSIVS. Facile quidem in hoc nexu absorberi potuit τὸ α; sed non magis quisquam *Argiam* vocavit, nec vocari sic potest, cum *Argos* primarium sit nomen, cui alterum distinctionis causa adiicitur. Hinc usitate a Graecis vocatur *Argos Amphilochicum*, quod et Latini sunt imitati, vel *Argos Amphilochium* apud Liv. 38, 10. in. uti quidem dedit Drakenb. etsi adsentientibus etiam Codicibus vulgaris forma revocari poterat. An simpliciter *Amphilochi* dixerint auctores, uti Stephanus a Vossio et Holstenio ex MSS. restitutus adfirmat, eius quidem exemplum non exstat, etsi sic videri possit in Strabone 10. p. m. 318. f. 462. et de Callaetiae urbe vel portione in eodem 3. p. m. 108. f. 157. et Iustino 44, 3, 4. Sed rectius, ut aperte alibi veluti apud Strabon. 7. p. m. 225. f. 326. de populis intelliguntur, a quibus etiam in Hispania ductum est nomen, ut simile exemplum praemissum in Ἕλληνες declarat. Occurrit quidem et hic *Argia*, veluti apud Thucydidem 3, 105. at de agro valet et praecedit Ἄργος Ἀμφιλοχικόν. Pro

eo in simili nexu 2, 68. in. Ἀμφιλοχίαν dicit; in utroque subpleri potest γῇ vel χώρα. At Mela urbem, non agrum, hic commemorat. Adscripserat in ed. 40. vir doctus leg. *Argos Amphilochiorum*, et sic Ἀμφιλοχίων in duobus numis, Goltziana quidem fide, legitur, sed nimis hoc a librorum praescriptis distat. Proxime primum accedit *Argi*; quam formam Latini poetae adhibere solent, et purae Latinitatis adeo censet Cellarius in Geogr. ant. 2, 13, 520. Attamen cum supra noster Graecam praetulerit, eademque hic in cod. Lips. exhibeatur, *Argos* reponi commode et hic posse putavi. Librarii enim usitata potius corrumpunt, quam ex corruptis usitata refingunt. At *Amphilochis*, sive *Argi* legas sive *Argos*, stare nequit, in quo quidem temere adiectum est *s*, sic ut *Amphilochi* declaret conditorem, quo a superiori Argo distinguitur.

Ambracia) Cibin. *ambrachya*; Lips. Gud. Prag. Rehdiger. Vindob. Paris. 3. ut edd. 1. 9. *ambrachia*; 19. *Ambratia*. Sic codd. multi in Frontino 2, 8, 14. et alibi. Vid. supra.

Aeacidarum) Cibin. *aea cydarum*; Vindobon. Prag. ed. 11. *eacidarum*; Rehdig. *eacydarum*; Paris. 1. *ad Acidarum*. Post in omnibus MSS. est *regna*, quod et primo retinuit Vadianus, et hinc 18. 21. 28. Sed deinde mutavit in *regia*; atque hinc manavit in editiones cognatas, admissumque etiam est ab edd. 24. 25. plerisque Olivarianis, Vineto, Schotto. Vossius restituit *regna*, quod mansit. *Regia* tamen adfert etiam Boccatius s. v. *Ambrachius sinus*. Pro *Pyrrhi* Lips. *pirrhy*; Prag. *pirhi*; Rehdig. *pyrri*; Cibin. *pirri*; Vindob. *phiri*; ed. 13. *Phyrri*, TZSCHUCKE. Quid attinebat addere *Pyrrhi* post verbum illud *Aeacidarum*? Quasi Pyrrhus non fuerit unus Aeacidarum. Quod vel illo Silii versu [1, 627.] constat: *Hic spolia Aeacidae; hic Epirotica*

signa. Puto igitur scribendum: *Ambracia Aeacidarum regia Epirique Buthrotos ultima;* ut postremum verbum *est* redundet, usitatissima Melae consuetudine claudendi regiones his vocibus, *Finis, Terminus, Vltimus* et huiusmodi. Esse autem ultimam urbem Epiri *Buthroton,* occidentem versus, Ptolemaeus, [3, 14.] ut ceteris superfedeam, tradit. PINTIANVS. Recte quidem ad hunc locum Pintianus, Pyrrhi hic frustra mentionem fieri, cum ipse Aeacida fuerit; non tamen placet illa, quam adhibet medicina. Vera est prior lectio, quam meliores confirmant codices: *Aeacidarum regna Pyrrhique.* Hoc non ad Ambraciam solum, sed ad praecedentes quoque referendum est urbes. Ambracia nempe nobilitata est, quod Pyrrhi fuerit regia. Argos vero Amphilochicum, Actium, aliaeque Epiri urbes ceterorum Aeacidarum fuerunt regiae. VOSSIVS. Est eadem locutio, qua dicitur a Petronio: [2, 4.] *Pindarus novemque Lyrici.* Nempe Pyrrhus, Achillis filius, Pelei nepos, Aeaci pronepos, unde omnes Epiri reges Aeacidae. I. GRONOVIVS *MS.* Fieri ita passim solet, ut ex pluribus sociis, conlegis, aequalibus praecipuus aliquis et quasi princeps separatim nominetur, reliqui in universum memorentur, uti ad Petronium notat etiam Antonius exemplo adiecto ex Ovid. Metam. 6, 72. *bis sex coelestes medio Iove — sedent,* etsi ad complendum illum numerum ipse pertinet Iupiter. Potest tamen hoc ad usitatam rationem et vulgarem revocari, ita sedent, ut Iupiter etc. Sed ita Marc. 16, 7. εἴπατε τοῖς μαθηταῖς καὶ τῷ Πέτρῳ. Sic paulum mutata forma *Iupiter Diique* Plautus Captiv. 5, 1, 1. et alibi.

Buthroton) Venet. Rehdiger. Lips. *bitroton;* Gud. *bytroton;* Vindob. *vithrotum;* Prag. *butrotum;* Vatic. 3. *butotôn;* Paris. 2. *buthroto;* Cibin. aliique cum edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. aliaeque etiam Camertinae, Ald. Iunt. Vadianae, Olivarianae, Vinetus *Butroton;*

13. Schottus, Vossius reliqui *Buthroton*. TZSCHVCKE. Scribitur *Buthrotos* cum adspiratione in media Stephano, Straboni; [7. p. m. 224. s. 324.] Ptolemaeo [3, 14.] et neutra quidem terminatione Ptolemaeo et Straboni; in *os* autem Stephano definit, qui per *t* exile in secunda proferri a Lepido tradit *Butroton*. PINTIANVS. Adspirationem, quippe quae lubrica est et vaga in codicibus, probant maxime numi, quos producunt Rasche in Lex. num. T. 1. P. 2. p. 1630. et Eckhel in doctrina numor. P. 1. Vol. 2. p. 163.

Ceraunii) Lips. Cibin. Gud. Prag. Rehdiger. Vindob. forte alii cum edd. plurimis vetustis etiam Camertinis, Ald. Iunt. *Cerauni*; 20. *Gerauni*.

ab his flexus) Cibin. *hiis*; Venet. *iis* et sic edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. hinc Vadianae, Olivarianae, Schottus, Vossius, 40. 41. 42. Post, Reinoldio praeeunte, repositum est *his*, uti habent Vatic. Havn. et alii. Pro *flexus* Vatic. 1. 3. Paris. 2. Lips. Venet. Cibin. Vindob. Gud. Prag. Havn. Rehdiger. uti edd. 1. 2. 9. dant *flexibus*; in aliis *flexus*; melius ad distinctam etiam expositionem. Ciacconius profert: *ab iis iam flexus*. Librarii *flexibus* ad praecedentem vocem accommodandum putarunt. Pro *Adriam* Vindob. *andriam*. Quod adspirationem praefixi, de eo ad 1, 3, 3. et 2, 2, 2.

§. 11. *Hoc mare magnum)* Pro *hoc* ed. 25. in utroque exemplari *huc*. Post Vatic. Cibin. Lips. Paris. 1. 3. Rehdig. Gud. Prag. Vindob. quibus, opinor, accedunt Venet. Havn. *magnum*; Ciaccon. adnotavit *magno*, quod Paris. 2. etiam habuisse videtur. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 19. *magnum*; inde ab Ald. et Iunt. ceterae *magno*, quod

Melae locoque aptum existimo. Post Vindob. *seccessu*; reliqui *recessu*; at edd. antiquae et posteriores cum Vadianis, Olivarianis, Schotto *secessu*, ex vitio 6. 7. 8. *successu*; post Vinetus, Vossius reliqui *recessu*, quod ex vetustioribus iam habent Aldina et Iuntinae.

in latitudinem) Gud. *in altitudinem* transpositis primis literis, uti 1, 2, 1. ubi vid. notata et de *latus* et *altus* ad 1, 19, 15. et 2, 2, 10. Post Cibin. Rehdiger. Vindob. et quaedam edd. *illiricis*; Prag. *hiliricis*; Paris. 3. *Illyrisque*; ed. Lugdun. 1605. *Illyricae*.

Tergestum) MSS. ab A. Gronovio inspecti *Tergestum* vel *Tergestrum*; mei, in quibus Vaticani, Parisienses, Lips. Gud. *Tergestum*; Cibin. *tergrestum*; Prag. *trigestum*; Rehdig. *tergerestam*; Vossius posuit *Tergeste* cum edd. 40. 41. 42. cum et priores et posteriores recte exhibeant *Tergestum*, uti volunt codices. Cum de mutationis caussa nihil monuerit Vossius, haec movisse videtur, quod *Tergeste* infra recurrat et ab auctoribus frequentetur. Ita nempe *Tergeste* Plin. 3, 22. s. 18. Antoninus in itiner. p. 270. ed. Wess. tabula Peutinger. 4. A. Geogr. Ravenn. 5, 14. (etsi hic 4, 30. *Tergestae* et 4, 31. *Tergeston* etiam habet.) Illud *Tergeste* occurrit etiam in inscriptt. apud Gruterum p. 388. n. 1. Gudium p. 126. n. 1. Hinc Strabo 7. p. m. 217. s. 314: ἐκ Τεργέστης, etsi mox idem, ἀπὸ Τεργεστῶν, et 5. p. m. 149. s. 215. Τεργέσται. Sed nec terminatio in *um* sua auctoritate destituitur, etsi ipsum nomen in aliis corruptum saepe profertur. Sic Ptolem. 3, 1. Priscian. v. 375. Avienus v. 529. Servius ad Virgil. Aen. 1, 246. *Tergestum*. Eustath. ad Dionys. v. 382. Τέγεστρον et Τέργεστρον; Stephanus ex Artemidoro Τέργεστρον, ipse Τέργεστρα οὐδετέρως. Appian. in Illyr. c. 18. Τεργετὸν, pro quo Τεργηστὸν reposuit Schweighaeuser, quem vide p. 673. Non erat igitur, cur hanc formam

Vossius repudiaret. Terminationis variatio eadem est, qua supra dixit *Boeotis* et *Boeotia*, *Iberes* et *Iberi*. Cf. ad 2, 7, 15.

Italicisque) Vaticani cum ed. 23. habuisse videntur, uti certe habent Gud. Rehdiger. *Italisque*, atque idem ferunt etiam editiones omnes, exceptis Camertinis et Vinetiana, in quibus est *Italicisque*, quod excepit Vossius et propagarunt reliqui. Prag. *Italicis Gallicisque.* *Italicis* pro *Italis* legi etiam volebat Cluverius in Ital. ant. 1, 2. p. 18. Sic noster post c. 4, 5. *inter Gallicas Italicasque gentes.* Frontin. 2, 3, 17. *Italica gens;* etsi etiam alterum ferri possit, uti Virgil. Aen. 6, 757. *Itala de gente.* Post pro *cingitur* Paris. 1. 2. Cibin. Rehdiger. Vindob. Gud. Prag. puto etiam Vaticani cum edd. veteribus, tum Camertinis, Ald. Iunt. *cinguntur.* Vadianus reposuit *cingitur* et hinc 18. 21. 22. 24. 25. reliquae *cingitur.* Nempe decepit librarios illos *cetera*, et depravationem peperit.

Partheni) Cibin. Vindob. Gud. Prag. Rehdiger. aliique quidam etiam Gronoviani et quinque, quos a se inspectos scribit Oudendorp. ad Sueton. in Augusto c. 19. *Parthenii*; Lips. *partenii*; Ciaccon. notat *Partheni*; Paris. 1. 2. *Parthini* videntur habuisse; at habet Paris. 3. *parthenum.* Edd. vetustae, quibus adhaerent Camert. Ald. Iunt. *Parthenii*; Vadianus (16.) et hinc 21. 22. 24. 25. 26. 27. 28. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Vossius, Gronovii in edd. 40. 41. 42. *Parthini*, tantum 18. *Partini*; tum praecedente Reinoldio 44. 45. ceterae *Partheni.* TZSCHUCKE. Lego *Partheni* ex Stephano, qui a *Partho* urbe Illyria gentile nomen deducit *Partheni.* Sic etiam proferunt Plinius in tertio [c. 26. s. 22.] et Appianus in Illyrico. [c. 2. sine nota varietatis.] Strabo [7. p. m. 225. s. 326.] solus *Parthini*, sed vitiose, sicut et *Tibarini* in eodem [11. p. m.

362. f. 527. 12. p. m. 373. f. 548. p. m. 382. f. 555.] legitur corrupte, [at ibi per η, Cod. Mosc. per α et in postremo loco per ι] et pleraque huiusmodi. Eadem quoque menda in Caesaris commentariis. [de B. Civ. 3, 41. 42. sine variatione.] PINTIANVS. Magna est de huius nominis scriptura in penultima disputatio, quam obiecerunt libri. Nempe in Graecis modo per η, modo per ι, modo per ει reperitur in iisdem adeo auctoribus, unde ad Latinos illa inconstantia manavit. De Strabone iam dictum, et de aliis quibusdam in nota Pintiani. Potiora, sub conspectum vocata, sunt fere haec: Παρθηνοὶ Stephanus s. v. Πάρθος, Appianus in Illyr. c. 2. sine varietatis nota; *Partheni* Plin. 3, 26. f. 22. et c. 26. f. 23. ubi tamen libri quidam dant *Parthini*; Παρθινοὶ Polyb. 7, 9, 13. qui tamen 2, 11, 11. scribit per ει. Dio Cassius 41, 49. 42, 10. in. et, qui sic variat, Stephanus s. v. Βρυσάκιον, quam Παρθίνης πόλιν vocat; *Parthini* Livius 29, 12, 3. in plerisque MSS. quod et hic et alibi probavit Drakenborchius, Cicero in Pison. c. 40. Caesar de B. Civ. 3, 41. in. In Suetonii Augusto c. 19. adeo est *Parthyna gens*, quod retinuit Burmannus, reprobante Drakenb. ad Liv. 33, 35, 11. et per *i* emendavit Oudendorpius. In Ptolemaeo 3, 13. iidem videntur dici *Parthyaei*, uti et notavit Bertius et censuit Palmerius in Gr. ant. 1, 34. p. 183. In hac igitur varietate disputatum etiam est de utraque scriptura a viris doctis, quorum alii *e*, alii *i* praeferunt. Illud in nostro loco tuentur Pintianus, Reinoldius, et propter Stephani locum probari omnino posse putat Vrsinus ad Polybii fragm. 9. T. 2. p. 839. ed. Ernesti, etsi ille parum sibi constat, itemque Holsten. p. 244. *Parthini* verius censent enarratores Livii ad 29, 12, 3. Palmerius p. 182. c. l. Garatonius ad Ciceron. c. l. et qui prolixius de eo exposuit Oudendorp. ad Suetonium c. l. Quorum quidem sententia eo esse videtur gravior, quod in fastis triumphalibus ad a. V. 714. *Parthineis* legitur. Cf. Gru-

ter. p. 297. et Pighii annales ad eundem annum. Variatio illa sine dubio originem traxit ex ambigua posterioris aevi scriptura, quae τὸ *i* modo per *η*, modo per *ι* efferebat, cuius exemplum, omissis aliis, est in *Mauretania* et *Mauritania*. Facit tamen etymologia Stephani, ut haerere aliquis possit et libris unice adquiescere, etsi Oudendorp. c. l. aliam nominis caussam a Παρθὶς sistat. Si diserte in libris quibusdam exstaret *Parthini*, reiecta altera forma hanc lubens exciperem. Ceterum hinc cap. 31. initium statuit Vinetus.

Dassaretae) Vaticani *Assarethae*; Prag. *asserete*; Lips. *darsarete*; Vindobon. *dararethe*; Gud. Paris. 3. *dasaretae*; Rehdiger. *Dasarethe*. Edd. 2. *dasaretae*; 1. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 19. *Dasarete* vel — *tae*; 13. *Dasaritae*; 15. 17. 20. 23. *Dasarethae*; 21. 28. *Dacarethae*; Saling. 1538. *Dissaretae*; Vadianus cum suis itemque Olivarius aliique *Dassaretae*, quod et legi in cod. Cibiniensi. TZSCHVCKE. *Dasaretios* Strabo in septimo [p. m. 220. f. 318.] cum unico *s* et tertia Graecorum inflexione nominat. Stephano et Polybio [5, 108, 8.] per duplex et prima declinatione et *i* in penultima *Dassaritae* sunt; Ptolemaeo [3, 13.] cum Strabone, sed cum duobus *ss Dassaretii*. Plinius [3, 26. f. 23. et 4, 1.] *Dassaretas*, sed corrupte, ut reor, appellat. Videtur autem Strabo, quos alias nominaverat *Dasaretios*, rursus diverso nomine *Sesarasios* dicere. [7. p. m. 225. f. 326.] Adeo auctores alii ab aliis, nonnulli etiam a se ipsis, dissentiunt. PINTIANVS. In duplici *s* consentiunt auctores praeter Strabonem, ubi alterum facile potuit excidere, quod in libris Polybii quibusdam 5, 108. notatur. Maior discrepantia in penultimae syllabae scriptura, ubi in libris modo *η* modo *ι* adparet. Vsum tamen in plerisque obtinet *η* vel *ε*, veluti in Strabone c. l. Ptolem. 3, 13. Appian. Illyr. c. 2. Polyb. c. l. Plut. in Flamin. c. 4. in Livio 27,

32. f. et alibi, Plinio cc. ll. Hinc recte Holften. p. 93. Palmer. in Gr. ant. 1, 35. p. 188. et Schweighaeuferus ad Polyb. 8, 38, 4. in Stephano Δασσαρῆται legendum cenfent, quod in primis Polybii memorati teftimonium evincit, quippe, qui alibi η adhibet. De aliis formis hic dicere, nihil adtinet, cum in receptam confpirent omnes libri.

Taulantii) Gud. Prag. Vatic. 3. Parif. 1. Augustin. et ex edd. 4. 5. Venet. Havn. *paulatim;* Rehdiger. *paularim;* Parif. 2. *pauluti;* Cibin. *paulathi;* Parif. 3. Ciaccon. unus *Paulanti;* Vatic. 1. 2. Lipf. Vindobon. *Paulanthi;* Cod. Ciacconii alter et meliores tefte Voffio *Taulantii.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. omninoque omnes cum Vadianis, Olivarianis ad Vinetum usque *paulatim;* hic repofuit *Taulantii,* quod exceperunt Schottus, Voffius, ceteri. TZSCHUCKE. Lego: *Sequentia Taulantii Encheleae.* Nam *Taulantii* in hoc tractu populi funt adeo clari, ut a nullo non celebrentur. Earum urbes funt *Dyrrhachium* et *Apollonia* Ptolemaeo. [3, 13.] Stephanus et *Taulantios* et *Taulanthinos* vocari ait. Procopius [de B. Goth. 1, 1. olim] *Talantios* appellat, fi non eft vitium in exemplari. PINTIANUS. *Taulantii Encheliae)* Haec eft meliorum librorum lectio, e quibus etiam alia quaedam minuta emendavimus, quae non eft operae pretium figillatim monere. VOSSIUS.

Encheliae) Parif. 1. 2. Ciaccon. Auguftinor. *Entellae;* Lipf. Gud. Venet. *entelle;* Parif. 3. *enthellae;* Prag. *enthelle;* Vindob. *enchellae;* Cibin. *entele;* Vatican. 1. 2. *encele;* Vatic. 3. *entheile;* Rehdiger. *oncelle.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. (in fine *e*) 12. 14. 15. 17. 20. 23. *Enthellae;* 13. 19. 21. 24. 25. 28. Olivarianae cum Vineto *Encheleae;* 16. 18. 22. Vadianae, Voffius, Gronovii, reliqui *Encheliae.* TZSCHUCKE. *Encheleas* Strabo [7. p. m. 225. f. 326.] *Enche-*

lias nominat; Stephanus *Encheleas* et *Encheleos* et *Engelanos*. PINTIANVS. Quae Vossius de huius vocis scriptura iudicavit, docet et superior nota eiusque editio. Varie illius populi nomen efferri, docet Stephanus a Pintiano iam excitatus, ubi tamen addi potest Ἐγχέλυες ex Schol. Apollonii ad 4, 508. Strabo c. l. vocat Ἐγχελίους, ubi Cd. Medic. scribit Ἐγχελείους, uti Scymnus Chius v. 436. Ἐγχέλεες sunt Appiano in Illyr. c. 2. Apollon. Rhod. 4, 518. et Apollodoro 3, 5, 4. ubi codd. Ἀγχέλεας habent; Ἐγχελεῖς Scylaci p. 9. Hudf. *Encheleae* Plinio 3, 25. f. 21. *Encheliae* non sine codicum adfensu Lucan. 3, 189. et Lutatio ad Statium Theb. 3, 290. ex Lucano. Hic de terminatione in *ae* dubitationem non admittunt codices, sed iidem etiam suadent scribendum in penultima per *i*, quippe quod facile transiit in *l*, idque confirmare videtur traiectio in Vatican. 3. eo magis notanda, quod et auctores quidam habent *i*.

Phaeaces) Rehdiger. *phacaces;* Prag. *phences;* multi *pheaces*, quidam etiam, uti Vatic. 1. 2. *phaeaces*. Edd. 1. 2. 9. 11. 13. *Pheaces;* 12. 14. 19. 21. 28. *Phoeaces;* aliae recte *Phacaces*, uti iam 3. 4. 5. TZSCHVCKE. Fuit, quando legendum putavi non *Phaeaces*, sed *Phrygi*. Postea legi in Appiano secundo bellorum civilium [c. 39.] *Corcyraeos*, hoc est *Phaeacas* habitasse urbem Dyrrhachium; ampliandum igitur censui iudicium. Phrygorum etiam meminit Appianus eodem libro, [c. l.] quos *Phrygas* tamen; non *Phrygos*, nominat. PINTIANVS. *Phaeaces* ex hoc loco adparet, non tantum Corcyram tenuisse, sed etiam in terra continente olim rerum fuisse potitos. Corcyraeos sane aliquando Dyrrachenam regionem tenuisse, testis locupletissimus est Thucydides. VOSSIVS. Narrat tantum Thucydides 1, 24. cum Strabone 7. p. m. 219. f. 316. et Diodoro 12, 30. Corcyraeos Epidamnum condidisse, et post 1, 29. cum,

auxilio contra Corinthios negato, defecissent, expugnasse. Sed an inde Corcyraeis, immo Phaeacibus sedes adsignari in hoc tractu possit, dubito. Quod de Appiano refert Pintianus, ille c. l. tantum narrat, Dyrrhachinos a Liburnis expulsos adscitis Corcyraeis illos vicissim eiecisse, hisque Corcyraeorum colonos fuisse admixtos. Pro Phryges autem ibi Schweighaeuserus ex Codd. aliquibus dedit Βρίγας, qui post demum, cum in Asiam migrassent, adpellati sunt Phryges. Vid. Herodot. 7, 73. praeter alios. Obscura est fama, quam secutus hic esse Mela videtur de Phaeacum in hoc ora sedibus. Quod ex Homero Odyss. 6, 2 — 8. discitur, relicta Hyperea, Siciliae urbe, ob iniuriam a Cyclopibus inlatam, Scheriam migrarunt, quam Corcyram post vocatam esse auctores adfirmant. Colchos quosdam Argonautarum tempore apud Phaeacas consedisse tradit Apollon. Rhod. 4, 1209. Cf. et Apollodor. 1, 9, 25. Postero tempore Corcyraei, quod sciam, soli occurrunt, Phaeaces nusquam, multo minus in hac ora. Ortelius in thes. Geogr. h. v. ubi Pomponio Illyriae gentem esse notat, in Corcyra forte ponendos addit, sic quidem non sine gravi Melae errore, quippe qui infra separatim Corcyram in insulis recenset. Codices tamen aliam lectionem hic respuunt, nec ad Phaeaces temere delapsi videntur.

§. 12. *Deinde)* Vatic. et Cibin. *dein*, ut dederat A. Gron. in ed. 44. Cf. ad 1, 2, 2. et 1, 4, 3. Post *proprie* deest in Paris. 1. et Prag.

Illyricos) Ciacconius haec: Alias *Illyrios*, quod codicem spectare solet. Certe ex meis Gud. *illirios;* Cibin. Rehdig. *illyrios;* alii *Illyricos;* Vindob. *illiricos;* Prag. *ilicicos*. Editiones omnes in forma *Illyricos* consentiunt, quae quidem an probari possit, non temere dubitant viri docti, et *Illyrios* praeferendum censent. Sic Oudendorp. ad Frontin. 2, 3, 2, 2, 5, 10. ubi Teu-

nulius τὸ c, cum multis codicibus, et editionibus retinuerat, illud extrudendum putavit auctoribus MSS. integerrimis et vetustissimis. Sic Codd. quidam *Illyrici* habent in Frontino 3, 6, 3. uti in Nazarii panegyrico c. 20. in. ubi ex aliis alteram formam praeferunt Baunius, Cellarius et Iaegerus. Nec aliter volunt codices ipsi in Eutropio 3, 4. s. 1. etsi alibi variant. Cf. quae notavi supra ad 2, 2. in. item Dukerus ad Flor. 2, 5. in. 13. in. et in primis Drakenb. ad Liv. epit. lib. 20. qui plures nominat. Idem vero et hic probat ex Ciacconii codice, cui nunc accesserunt alii, in quibus eminet Cibiniensis, qui et sic supra scripsit. Constat quidem aliunde et ex Graecis *Illyricum* et *Illyricus* de regione dici *Illyrius* de incolis. Atque ita Plinius 3, 26. s. 22. Melam retulit: *proprie dicti Illyrii.* Igitur non haesitavi, et hic reponere.

Pyraei) Lips. *pirei;* Vindob. Prag. *pirrei;* Gud. *piraei;* Rehdiger. *pyrraci;* Venet. *phyrei;* Cibin. *pyrei.* Edd. 1. 2. Vinetus *pirei;* 9. 11. aliaeque plures in iis Vadianae, Olivarianae *Pyrei;* sed iam 3. 4. 5. et aliae vetustae *Pyraei* cum Plinio 3, 26. s. 22. et Stephano, quorum ille cum Taulantiis coniungit, hic in Thessalia ponit, ut huc referri non possint. Quare etiam in Stephano recte emendat Holstenius p. 267. Πυῤῥαία et Πυῤῥαῖος, quod evincit Strabo lib. 9. f. et Rhiani versus apud Schol. Apollonii ad 3, 1089. in quibus quidem Scaliger ad Eusebium p. 20. ex Strabone pro Πύῤῥαν δή ποτε vult Πυῤῥαίαν ποτέ. Restat igitur solus Plinius, qui cum Mela hic Pyraeos commemoret. At dispiciendum videtur, an non in utroque legendum sit *Pleraei* ex Strabone 7. p. m. 218. s. 315. quippe qui prope Corcyram nigram in hoc tractu producit, etsi Phaeacum Scheriam Plinius de altera Corcyra explicat. Sic iam Cellarius in Geogr. ant. 2, 8, 102. Plinii *Pyraeos* cum Strabonis *Pleraeis* conponere tentavit. Contra Pleraeos

illos potius *Palarios* esse Appiani in Illyr. c. 10. quam *Pyraeos* Melae et Plinii, existimat Schweighaeuserus p. 667. quia in utroque cum Ardiaeis iungantur. Certe obscura haec sunt, et aut vitiatus est Mela, aut erravit. Post Cibin. Prag. ed. 1. *Lyburni.*

Istria) Lips. Gud. Vindob. *histria;* Cibin. Rehdiger. *hystria;* Vatic. 1. 2. et alii *istria;* Vatic. 3. *istri;* Paris. 2. Venet. Prag. *histri.* Edd. *Istria,* tantum Vinetus *Histria.* Similis variatio infra occurrit et cap. 4. Ciacconius procul dubio regionis societate cum populis offensus legit *Istri.* Sic inter *Belgium* et *Belgae* variant libri in Iul. Caes. de B. G. 5, 12, in. 24, 2. At coniungit talia noster etiam alibi, uti 2, 4, 2. *Volsci, Campania, Bruttii.* Strabo 8. p. m. 231. s. 336. Φωκέων, Βοιωτῶν καὶ τῆς Μεγαρίδος. Ita in descriptione regionum et terrarum modo populos enumerat, modo ipsa loca nominat, etsi magis divise et per partes singula, uti 1, 2. Sic Herodotus 1, 145. Δύμη καὶ Τριταιέες. *Istri* videntur librariis deberi, qui ad praecedentia accommodarent, quare alterum non movendum putavi. At de adspiratione, quam multi praefigunt, quaeri possit, de qua praeter alios disputavit Cluverius in Ital. ant. 1, 21. Parum interesse, quomodo exaretur, existimat Berkelius ad Stephanum p. 423. Alii reiiciunt propter Graeca, uti Sigonius ad Liv. 21, 16, 4. 41, 1, s. 5, 4. omisitque in textu Drakenborchius; probat Cellarius in orthogr. Lat. T. 1. p. 252. et editiones Eutropii 3, 7. (2.) ex libris scriptis, tuenturque antiqua monumenta. Sic *Histriae fanum* apud Reines. in Syntagmate inscr. ant. class. 2. n. 40. *Histria* in Museo Veronensi p. 88. n. 2. Gruter. p. 285, 2. 402, 4. 433, 4. (ubi quidem *Hystria*) Non igitur adparet, quomodo Dausqueius in orthogr. h. v. adfirmare possit, marmora adspirationem respuere. Nec Graeca huc valent, quae in permultis nominibus hic a Latina ratione dissident. *Istria*

tamen occurrit etiam in Muratorii thes. inscrr. p. 725, 3. 740, 9. et quod longe gravissimum est in fastis triumphalibus a. 676. quorum quidem maxime auctoritate permotus adspirationem neglexi, ut supra in *Ister*, cui etiam multi praemittunt. Cf. ad 2, 1, 8. Post Rehdiger. *prima urbium*.

Oricum) Vatic. Prag. *orichum*; Gud. *orithum*; Cibin. *orycum*; Vindobon. *oricon*; alii ut edd. *Oricum*. Sic *Orithon* et *Orichon* libri apud Lucan. 3, 187. ubi Oudendorp. tenuit *Oricon*, quam terminationem nec omnino libri, nec in aliis consuetudo Melae reiiciat.

Dyrrachium) Lips. Gud. Prag. Vindob. *dirachium*; Cibin. *dirachium*; in Vatic, puto *dyrachium*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 12. 13. 19. *durachium*; 11. 15. 17. 20. 23. *Dyrachium*; pleraeque, veluti Vadianae, (prima quidem 1518. *Dyrrachium*) Olivarianae cumque iis 21. 28. 30. 32. 37. Vinetus, Schottus *Dyrrhachium*; Vossius et reliqui, ut olim edd. 14. 18. *Dyrrachium*. Scriptura huius nominis non in adspiratione solum, sed et in reliqua forma versatur. Sic *Durraci* apud Gudium in antt. inscrr. p. 171. n. 8. Iul. Caesar de B. Civ. 1, 25, 2. in ed. Oudendorpii *Dyrachium*, sed ex vitio, cum hic priores edd. et ipse alibi constanter habeat *Dyrrhachium*. At de adspiratione maior quaestio, quam inferunt alii, alii excludunt. Sic *Dyrrachi* in Donii inscrr. ed. Gorii p. 271. n. 166. Sed *Patronus coloniae Dyrrhach. in Illyric. deductor col.* II *Vir* — in Gudii antt. inscrr. p. 48. n. 5. et sic praeferunt viri docti, veluti Oudendorpius in Caesare, Frontino, Lucano, Suetonio, negligunt alii, veluti Ernesti in Cicerone, Ruhnkenius in Velleio, fluctuatur in Livio 29, 12, 3. 42, 48, 7. Drakenborchius. Equidem addidi, ut aequalitas cum similibus servaretur. Sic 1, 14. *Catarrhactes*; 2, 2, 8. *Serrhium*; 2, 1, 3. *Cherrhone*; 2, 1, 4. *Gerrhos*.

Epidamnos) Vindobon. *epidanos;* Cibin. Rehdiger. *epydamnos.* Post Prag. *eratante;* ed. 2. *quarè* pro *quia;* Prag. Vindobon. omittunt *in* ante *damnum;* Lipſ. habet *damnum marinis nomen;* Cibin. *iturus;* Vindob. etiam ut ed. Lugd. 1605. *nomen;* 10. *omne id;* 16. et posteriores quaedam Vadianae *omnem;* Pariſ. 1. *omen adviſum eſt.*

§. 13. *Apollonia)* Vindob. Prag. *appolonia.* Edd. 7. 8. *Appollonia;* infra recte. Tum Vatican. 1. 2. Pariſ. 3. Lipſ. Gud. Rehdiger. Cibin. Venet. *Salonia;* Vindob. *Salonia* vel *Salone;* edd. 1. 2. *Salonia;* 9. *Solonia;* 11. 13. *Solona;* 15. 17. 20. *Salone;* 23. *Solone;* aliae cum multis MSS. *Salona.*

Iader, Narona) Vatic. 1. *Iarolena;* Vaticani alii, (in ed. 23.) Gud. *Iaderna nona;* Vindob. *Iardena roma;* Pariſ. 3. Lipſ. *Iardena Rona;* Pariſ. 2. *Iadra Rona;* Pariſ. 1. *Lader Narona;* Rehdiger. *ader Narona;* Vatic. 3. *Iadra et nona;* Prag. *Iadra et Nocia,* uterque tamen reiicit post *Tragurium;* Cibin. *Iader* (hoc et ex ſuis codd. notant Ciaccon. et A. Gronov.) *Naron atracurium.* Edd. vel coniunctim, vel diviſe, et ſic 1. 9. *Iardena rona;* 2. *Iardena vano;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 14. 15. 17. 19. 20. 21. 23. *Iadera Nona;* 13. *Iadera Enona;* 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Voſſius, 40. 41. 42. *Iadera Narona;* Reinoldius et inde 44. 45. reliquae *Iader, Narona.* TZSCHUCKE. Lego *Naro,* non *Narona* ex Strabone ſeptimo. [p. m. 218. ſ. 315.] PINTIANUS. Idem ad Plinium 3, 25. ſ. 21. pro *Iadera,* uti vitio exemplarium hic et in Ptolemaeo 2, 17. proferatur, vult *Iader.* Atque haec vera forma in noſtro fuiſſe videtur, ſi cogitemus τὸ *na,* Naronae avulſum, huic nomini fuiſſe adpenſum. Neque enim ſimpliciter *Iadera* damnari poteſt, cum ſic Ptolemaeus c. l. et Plinius 3, 25. ſ. 21.

etsi Pintianus ex suis ibi et cap. proximo notet *Iader*, quam formam probat ipse Plinius cap. ult. ubi in omnibus MSS. legitur: *Contra Iader est Lissa.* Quod ex numis excitant *Iadera* Goltzius, Ligorius, Spanhemius, et qui haec conlecta dedit Rasche in Lex. num. T. 2. P. 2. p. 502. nunquam huius urbis monetam exstitisse iudicat Echhelius in doctrina numor. P. 1. Vol. 2. p. 152. ex quo dubia certe redditur huius formae ex numis auctoritas. *Iadera* tamen occurrit in Muratorii thes. inscrr. p. 328, 1. 871, 6. Sed et *Iader* in Grutero p. 301. et museo Veronensi p. 267, 1. Ita etiam proferunt Antonin. itiner. p. 272. Wessel. Lucan. 4, 405. Vibius Sequester p. 13. Oberl. quamquam in his duobus fluvii est nomen, quod et legitur sic in Boccatio de flumin. h. v. Non igitur, quod scribit Cellarius in Geogr. ant. 2, 8, 111. aliquando tantum in MSS. *Iader* reperitur, immo forte *Iadera* posteriori aevo magis frequentata est, et sic effert Geogr. Ravenn. 4, 16. et 5, 14. Ptolemaeus ipse lib. 8. in Europae tab. 5. scribit Ἰάδερ. *Narona* autem habet etiam Plinius 3, 26. s. 22. praeterque illum Antonin. in itiner. p. 338. Geogr. Ravenn. 4, 16. 5, 14. tab. Peuting. 6. A. et, si fides habenda Goltzio in thes. p. 241. in numis etiam legitur. Pro eo vitiose apud Ptolemaeum 2, 17. Ναρβονὰ Κολώνια vel Ναρβωνὰ, uti ex codd. adfert Wesseling. ad Antonin. itiner. c. l. pro Ναρωνὰ, uti iam dudum docuerat Salmasius ad Vopisci Carum c. 4. contra Scaligerum ad Eusebium n. 2298. qui inde Narbonam in Illyrico etiam fuisse notaverat. Sed docet optime Ptolemaeus ipse, qui lib. 8. in Europae tab. 5. Νάρωνα in hoc tractu commemorat. Non igitur necesse est, a MSS. discedere et cum Pintiano ex Strabone legere *Naron*, in quo etiam non urbis nomen est, sed fluvii, quem et sic commemorant Plin. 3, 26. s. 23. et Ptolemaeus 2, 17.

Tragurium) Vatic. Lipf. Parif. 1. 2. 3. Venet. Gud. Rehdiger. Vindob. Cibin. (de quo antea) *tracurium;* Prag. *Tracgutrium;* Havn. videtur habuiffe *tragurium.* Edd. 1. 2. 9. *Tracurium;* 11. *Trafurium;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 12. 13. reliquae *Tragurium;* tantum Vadianae aliquae, uti 22. 30. 32. 37. *Tagurium,* ut in erratis adeo leg. monuit Henifchius (ed. 34.) cum in ipfo contextu recte legatur *Tragurium.* In Graecis eft γ. Quam autem faepe in Latinis *g* et *c* commutentur, docent nominum exempla permulta, quorum etiam fcriptura ideo varie agitatur et fluctuatur. Sic *Gandari* et *Candari, cycnus* et *cygnus, Procne* et *Progne, Cnoffus* et *Gnoffus, Cnidus* et *Gnidus,* aliaque. Plura dabunt Muncker. ad Hygin. in. p. 3. ed. Staver. Norifius ad Cenotaph. Pif. diff. 4. c. 5. p. 475. et quae iam fupra notavi ad 1, 16, 2.

Polaticus) Gud. *pollatiens.* Poft Rehdiger. *quondam ut ferunt a Colchis;* Cibin. *colchiis;* Gud. *cholchis;* Cibin. *ut feret.*

in quantum res transeunt) Aliena verba, non Melae. PINTIANVS. Quatuor hae dictiones fupervacaneae exiftunt, et ab aliquo ex fuo capite textui interpofitae, proinde abolendae; duae dictiones, *ut ferunt,* quae iftam fententiam praecedunt, etiam delendae. CIACCONIVS. Non probo eorum iudicium, qui haec verba abiiciunt. Vt enim oftendat, in quantum mutata fit fors iftius civitatis, dicit illam olim conditam et habitatam fuiffe a viliffimis barbaris, Colchorum nempe exulibus; at vero nunc, inquit, effe eam populi Romani coloniam, et inhabitari a civibus Romanis. Quanto vero in honore habitae fint omnes Romanorum coloniae, exiftimatasque fuiffe tamquam parvas effigies et fimulacra amplitudinis et maieftatis Romanae, opus non effe exiftimo pluribus monere. VOSSIVS. Servant haec verba libri

omnes et scripti et editi, tantum Schottus ita Pintiani monitis cessit, ut minutis literis distingueret. Lubrica est de his sententiis vel aliis explicandi formulis, narrationi insertis, et in utramque partem patens disputatio. Cum tamen Mela a talibus non abhorreat, et magnam in hoc rerum conversionem, qua ipse percussus erat, non inepte ab aliis etiam percipi penitus cuperet, sedem datam tenere et porro possunt. Ita vero *ut aiunt* et similia, de quibus ad 1, 4, 4. et 2, 1, 3. dictum est, adsperguntur, et, ut hic, sic fere de Hellesponti ponte 2, 2, 7. *mirum atque ingens facinus.* Cf. 1, 7. f. de Philaenis. Post Gud. τὸ *nunc* omisit.

Aeas) Cibin. Gud. Prag. Rehdiger. puto etiam Vatic. *eas*; Lipf. *Heas*; Parif. aliique *Aeas.* Edd. 1. 2. 9. 11. 13. 15. 17. 20. 23. *Eas*; reliquae *Aeas*, quod ex aliis auctoribus probatur, etsi etiam in iis libri nomen verum vitiant. Sic in Lucano 6, 361. MSS. *Oeas*, *Aenas*, et *Eas*. Ἄνας in Dione Cass. 41. 45. Cf. etiam post.

Nar et Danubius) Ita omnes MSS. etiam Zalusc. hic diserte notatus; tantum pro *Nar* Parif. 1. *natura*; in Rehdiger. verba *et Danubius* — *Nar* exciderunt. Cum MSS. faciunt edd. omnes ante Schottum et Vossium. Ille dedit: *Naro* (uti post) *et alius ab eo, qui iam* — hic: *Nar ex Danubio, qui iam* — idque receperunt 40. 41. 42. Priscam lectionem revocavit Reinoldius, quae et inde ab ed. 44. locum obtinuit. TZSCHUCKE. Italiae fluvius est *Nar*, urbem *Narniam*, ab eo nominatam, alluens, teste vel summo poeta in septimo [Aen. 7, 517.] et Servio in eum. Item et Claudiano, [in Consul. Probini et Olybr. v. 256.] Quapropter *Naro* hic legendum, non *Nar*, ex Strabone, [7. p. m. 218. f. 315.] Stephano, [f. v. Ναρωνα, ubi Νάρωνα vocat] Plinio, [3. 26. f. 23.] Appiano in Illyrico, [c. 11.] qui nomen dedit Naroni civitati, de qua

mox ante. Nec Pomponius *Nar* scriptum reliquit, ut Hermolaus sentire videtur, sed librariorum est ac correctorum ea culpa. Tum legendum puto, *et alius ab eo, qui iam dictus est Ister.* Nam supra de Istro, qui in Pontum decurrit, dictum fuit. Cuius an sit alveus hic Istriae fluvius, magna inter antiquos scriptores contentio fuit. Quam si vellem ad longum persequi, citatis utriusque opinionis fautoribus, alterum esset opus. Maior pars negat, inter quos Diodorus in quinto, [immo 4, 56.] deceptos, qui esse tradant, vocis unitate putat. PINTIANVS. Constituta hac lectione, frustra sudat Vadianus et Olivarius Valentinus. SCHOTTVS. Qua Euxino vicinus est, sit Ister, ut superius monuit; qua vero vicinus est fontibus suis, Danubius vocatur. Itaque sic intelligenda videntur esse haec verba, eundem illum Danubium, quem supra Istrum vocari dixit, effluere in Adriaticum pelagus, et illic vocari Danubium. Quia tamen nemo hic Danubium nominat, verior, ut puto, est lectio nostra *ex Danubio, qui iam dictus est, Ister.* Graecorum antiquissimos existimasse, Istrum etiam in hoc pelagus exire, notissimum est. Certe de huius fluminis fontibus non minus fabulati sunt veteres, quam de fontibus Nili. Quae de iis prodit Herodotus [2, 33.] et Aristoteles in meteorologicis, [1, 13.] et illa quoque satis sunt nota. Verum illud operae pretium est monere, inepte quosdam *Adduam* et *Dubin* flumina Danubium vocare, tamquam si eadem essent, aut ex iisdem profluerent fontibus. Iulianus Apostata [epist. 38.] Δάνουβιν vocat, non Δοῦβιν, fluvium illum, qui Ararim influit. *Adduam* vero vel *Aduam*, utrumque enim dicitur, qui Pado miscetur, dici Danubium testatur Festus Pompeius *Addubanum* [h. v.] *Danubium.* Per Adubanum enim hoc intelligendum esse flumen docent glossae veteres *Adubanus*, Ἀδαύας. Verum haec penitius inspicienda. Sic itaque existimo vocem *Adubani*, uti habent glossae, promanasse ex vetusta quidem, attamen corrupta Festi

lectione. Notum eſt, quam multa ex hoc auctore hauſerint omnes fere Gloſſographi. Pro eo vero, quod eſt in melioribus Feſti codicibus, *Addubanum, dubium*, reponendum eſſe arbitror, non uti Scaliger exiſtimabat, *Ad dubienum*, ſed vero *Adduam, Dubim*. Confudit iſta duo flumina Feſtus, vel nominis aliqua ſimilitudine, vel quod ex iisdem fontibus provenire legiſſet, uti exiſtimarunt veterum nonnulli. Sed nihil efficimus, niſi ex ipſo Caeſare verum hoc eſſe oſtendamus. Is igitur libro 1. de bello Gallico [c. 38.] de Veſontione urbe dicit: *Flumen Alduasbis, ut circino circumductum, pene totum oppidum cingit*. Meliores libri legunt *Alduasdubis*, vel *Abduasdubis*, corrupte pro *Adduas, Dubis*. Sed profecto ſcripſerat Caeſar: *Flumen Dubis*. Alterum vero quis iam non videat ex hoc Feſti loco pro interpretamento fuiſſe adſcriptum? VOSSIVS. De *Narone*, unde *Narona* dicta eſt, non temere monuit Pintianus. At *Nar* tuentur omnes libri, et in *r* deſinentia hic et alibi occurrunt, niſi quis velit Melam cognomini fluvio deceptum fuiſſe. Forte tamen haec accolarum fuit forma, cui ſcriptores ſuam popularium adleverunt. Poſteriorem huius loci partem, in qua ingens mendum latere exiſtimaverat etiam Cluverius, ita ille in Ital. ant. 1, 21. p. 205. tentat: *et alius a Danubio, qui iam dictus* — Emendationem ſuam Voſſius iam antea propoſuerat ad Scylacem p. 14. ed. I. Gronovii, qui inanem vocat, in margine reddidit Lucius de regno Dalmatiae 1, 2. p. 16. ubi hunc Melae locum adpoſuit. Eſt quidem illa lenior, attamen Melae obtrudi non poteſt, qui vulgarem de altero Iſtri exitu errorem ſecutus, cum verus Iſter Danubius adpelletur, Danubium etiam hic male obtruſit. Talia non tam corrigenda, quam caſtiganda videntur. *Nar* etiam habet Boccatius de fluminibus h. v.

Aeas) Cibin. aliique cum quibusdam edd. ut ſupra *Eas*. Sic Pariſ. 1. *apolineam*; Vatic. *apollineam*; Lipſ.

appollineam; Gud. *appoloniam*; Prag. edd. 12. 19. *Appolloniam*; Vindob. *apoloniam*. Vid. supra.

Pyraeos) Lipſ. Vindob. *pireos*; Venet. *Pitheos*; Rehdig. *pyrecheos*; Cibin. Prag. ut edd. aliquae *pyreos*. De iis ſupra etiam notatum. Sic porro et hic nominibus *Iſtros*, *Iſter* adſpirationem codices multi praeponunt, quidam etiam, in quibus Cibin. Rehdiger. per y in penultima, ſcribunt. Pro *Liburnos* ante Gud. *iliburnos*; Rehdiger. *lyburnos*. Tum uterque *emittit*; Havn. *amittitur*.

Tergeſte) Ita hic omnes codices praeter Voſſ. 1. qui notante ſupra A. Gronovio uti Ciaccon. habet *Tergeſtum*, Cibin. in quo legi *Tergreſto*, et Pariſ. 1. qui habet *Tergeſto*. Edd. vetuſtae *Tergeſte*; Vadianus primus dedit *Tergeſtum*, et hinc cum eius familia 21. 24. 28. Olivarianae, Vinetus, Schottus. *Tergeſte* reduxit Voſſius ceteris ſequentibus. TZSCHVCKE. Ptolemaeus [3, 1.] *Tergeſtum* nominat; Strabo, [7. p. m. 217. ſ. 314.] Plinius [3, 22. ſ. 18.] et ipſe Pomponius infra *Tergeſte*. PINTIANVS. Poſſit quidem altera terminatio ferri, cum tot codices ſuffragantes nacta ſit, et paſſim ſic variare ſoleant ipſi auctores, certe variare iubeant libri, ut in hoc ipſo nomine Strabo c. l. Τεργέστης et Τεργεστῶν, noſter etiam ſimilia exempla ſubminiſtret, veluti *Illyris* 1, 3, 4. et hic *Illyricum*; ſupra in hoc capite *Atthis* et *Attica*, *Boeotis* et *Boeotia*; cf. ad 2, 7, 15. malui tamen in hac vicinia id dare optimis illis codicibus, ut *Tergeſtum* reciperem. Forte huc faciat vox *ſitum*, cum Strabo Τεργέστης dixerit; at dubium hoc, cum et *Praeneſte* et ſimilia occurrant, et Velleius 2, 110, 4. *Tergeſtis* in obliquo caſu, non *Tergeſtes* vel *Tergeſtae* inflexerit.

intimo in ſinu) Aldus *Tergeſte in intimo ſinu*. Alius codex: *Tergeſtum intimo ſinu*, abiecta particula *in*.

Forte leg. *Tergeste in intimo sinu Adriae.* Sed et ἄστυ Τεργεσταίων agnoscit in Macedonia Dionysius Periegetes, [v. 382.] CIACCONIVS. At ed. Aldina 1518. habet *intimo in sinu*.

Adriae — Illyricum) Cibin. *sinum adrie*; Rehdiger. *adrie*; Paris. 1. *atriae*. Edd. 1, 2. 9. 13. *hadrie*. De scriptura iam aliquoties dictum est. Post Rehdiger. *situm*. Edd. 32. 37. *sinum finit*. Lips. *ylirieum*; Vindob. *illiricum*; ed. 9. *Iliricum*; Prag. eam vocem omisit.

CAP. IV.

Cod. Lips. et Gud. inscribunt *de Italia breviter*; Paris. 2. *Italiae descriptio particularis*; Zaluscian. *de Italia et oris Italiae, fluminibus et memorabilibus locis. Principium ab Alpibus mediis inter cornua. Finis ad Galliam*; alii intervallo separant a priori capite, uti Rehdiger. Prag. alii continua serie adnectunt, ut Cibin. Sic editiones; 1. 9. 11. 13. inscribunt *de Italia*; 12. 14. 19. Vadianae, Olivarianae, 21. 25. 28. cum Schotto, Vossio, Gronoviis et posterioribus *Italia*; 7. 8. 15. 17. 20. 23. *Italiae descriptio*; addunt aliae capitis numerum uti 9. 13. capitulum 2; 15. 17. 20. 23. caput 2; 11. capitulum 5; recentiores caput 4; vetustae tantum fere segmento aut spatio vacuo distinguunt. Vinetus hinc exorditur cap. 32.

§. 1. *De Italia)* Cibin. *De Ytalia*; post Gud. bis *quod*; Vatican. 1. *exegit*; Lips. omisit *ordo*; Rehdiger. *egent*; Ciaccon. et Lips. *egeat*, magis eleganter; Paris. 1. *dicuntur*; Prag. *dicenda sunt*; idem deinceps lepide: *nota sunt omnia mihi*.

Ab Alpibus) Venet. *Ab Alpinis*; post Ciaccon. *utque procedit*; idem *se mediam*. Edd. 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae et pleraeque Olivarianae, Vinetus, Schottus *mediam se*; ex Olivarianis, quas certe notavi, Munsterus, Stephanus, Lugdun. 1646. *media se*; Vossius, uti et in nota monuit, ex MSS. reposuit *se media*, quod mansit.

iugo Apennini montis) Parum sibi in libris horum verborum ordo constat, nec in primo scriptura. Sic Lips. Rehdiger. *appenini*; Cibin. *appennini*; Gud. Vindobon. *apenini*. Editiones *appenini*, ut 1. 2. 9. *appennini* 11. 13. *Apoenini* 6. 7. 8. 10. 12. 14. 16. 18. 19. Vadianae; Olivarianae tantum non omnes *Apoenini*. Sed de ordine, servata vera scriptura *Apennini*, Ciaccon. item meliores, teste A. Gronovio, et ex meis Cibin. Lips. Vatic. Gud. Prag. quos notavi *iugo Apennini montis*; Vindob. Rehdiger. edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *Apennini iugo montis*; 16. 18. 21. 22. 24. 25. 26. 27. 28. Vadianae, Olivariane, Vinetus, Schottus *Apennini montis iugo*; Vossius, 40. 41. 42. *iugo Apennini attollens montis*; Reinoldius cum ceteris *iugo Apennini montis attollens*, quod, cum praeferant meliores, reliqui. Forte vox *montis* inserta turbas dedit, cum *Apenninus* etiam simpliciter dicatur. Solinus cap. 8. f. 2. ubi nostrum fere reddit: *Apennini montis dorso*. Tum *Apennini* melius duplici *n* scribitur, uti docent veterum auctorum, poetarum maxime, loca, etsi passim simplici occurrit, uti in Ptolemaeo Bertii 3, 1. Duplex vero *p* alibi etiam habent libri vetusti, de quo Drakenb. ad Liv. 5, 33, 6. qui et sic dedit in Silio 2, 314. 333 — rectius a Rupertio desertus, quam ab Ernestio probatus. Vid. quae de hac scriptura eiusque etiam prosaica ratione disseruerunt Schraderus ad Avien. v. 483. et, quem laudat, Oudend. ad Sueton. Iul. c. 44. p. 72. Tuentur etiam

inscriptiones, veluti decretum in tabula aenea apud Gruterum p. 204.

Adriaticum) Leidens. Voss. 3. 5. Lips. Gud. *adriacum*; Vindobon. *andriaticum*. Edd. 1. 2. 9. 13. *Hadriacum*; 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 23. *Adriacum*; post mutata priori lectione Vadianus in ed. altera 22. dedit *Adriaticum*, et inde 24. 25. et ceterae. Ita tamen iam legitur in ed. 21. TZSCHVCKE. Sic quidem et supra. Non tamen negligendum puto, quod in MS. [Gud.] inveni *Adriacum*, quod et praefert Iuntina; sed alterum est in MS. Mediolanensi. Quod idem prorsus contigit lib. 2. c. 7. *Adriaco mari*, prout in eodem MS. vidi. I. GRONOVIVS. Retinui *Adriaticum* ex Codd. plerisque, in quibus optimi, veluti Vatic. Cibin. praefixa tantum adspiratione, de qua ad 1, 3, 3. et 2, 2, 2. etsi altera forma damnari omnino nequit. Post Vindob. Prag. *tuschum*. Edd. aliquae vetustae, ut 2. 9. 13. *Thuscum*, uti olim solebat, et Vossius adeo posuit, ut infra *Thuscis*, invitis quidem bonis libris et maxime priscis monumentis.

eadem) Abest in Vatic. 3. Havn. Prag. et forte in Parisiensibus; omisit etiam Vossius et inde 40. 41. 42. Sed agnoscunt meliores MSS. ab A. Gronovio inspecti et quos ego adhibui, diserteque notatum erat ex Zalusc. In Lips. forte compendio delusus librarius, dedit *eam*. Post Vindob. *appellant*; Prag. *ut dicitur (dr) appellentur*.

finditur) Vossii optimus *funditur*; Lips. Vindobon. Paris. 1. 2. 3. Prag. Vatic. 3. *scinditur*; Havn. *findit*; Vatic. 1. Cibin. Zalusc. Venet. Rehdiger. Gud. *finditur*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. reliquae cum Camertinis, Ald. Iunt. Vadianis, Olivarianis, Vineto, Schotto *scinditur*; Vossius *funditur*; Gronovii et sequentes *finditur*. TZSCHVCKE. Alii libri *finditur*;

verum optimus *funditur*, uti reposuimus. Sic quoque alibi loquitur. De eadem re agens Sallustius in fragmento apud Servium ad Aeneidos 3, [v. 400.] *Omnis Italia coacta in angustias funditur in duo promuntoria Bruttium et Salentinum.* Sic legendum, non *inter duo promuntoria*, ut vulgo. Idem hic dicit Mela, qui passim Sallustium imitatur. VOSSIVS. Verbum *funditur* minus aptum in hoc nexu videtur, quippe quod latam dispersionem in varias partes indicat. Sic 1, 5, 3. *Hic iam mare latius funditur.* Confusio verborum *funditur* et *finditur* facillima est, et passim occurrit, veluti in Virgilio Aen. 6, 540. Tum parum sibi constat Servii lectio, ubi in aliis libris est *scinditur*, quod habet ed. Burmanni, et reddidit cum Wassio Curtius. Rectius inter *scinditur* et *finditur* fluctuari potest iudicium et in utramque partem deliberatio agitari, cum verba sint non modo sensu ipso adfinia, sed et alibi commisceantur, uti docuerunt Burmann. ad Ovid. epist. 12, 94. 17, 139. idem et Heinsius ad Ovid. Metam. 2, 159. Zinzerling. in diatribe priori post promulsf. crit. p. 188. Drakenborch. ad Liv. 22, 1, 11. Heyne ad Tibull. 1, 7, 21. et 1, 10, 53. Tum noster *findere* sic adhibere solet, uti 1, 18. f. *mare — litus obvium findit;* 2, 6, 6. *pelagus — in duos sinus promontorio finditur.* At habet etiam *scindere*, uti 1, 9, 2. *Nilus in septem ora se scindens*, et in primis infra, ubi hunc locum respiciens dicit: *Frons eius in duo quidem se cornua, sicut supra diximus, scindit.* Etsi igitur latius patet vis verbi *scindere*, verbis tamen adiectis satis regitur, et altero loco eius sedes in hoc figitur. Accedit, quod addicunt hic libri etiam non pauci, qui infra ad unum omnes in illa voce conspirant. Denique etiam Solinus c. 8. f. 2. qui nostrum pressius reddidit, habet: *in duo cornua scinditur.*

S i c u l u m) Prag. omisso vocabulo *pelagus* dat *Scicilum*; idem post *leonium* et *alicui*; Ciaccon. *aliubi*,

de qua variatione Burmann. ad Petronii Satyr. 45, 4. et infra ad 3, 6, 9. Vindob. Gud. Rehdiger. *cepit*.

§. 2. *aliae aliaeque)* Priorem vocem omittunt Vatic. 3. Vindob. Prag.

gentes) Vossian. 5. addit *tenent*; Vadianus adpendit *habitant*, quod cum eius familia servarunt Olivarianae cum 24. Vinetus et Schottus, expulit iterum Vossius, et ignorant codices editionesque ante Vadianum. TZSCHVCKE. Lectionem, quam dedimus, confirmant vetera exemplaria, in quibus deest τὸ *habitant*. VOSSIVS. Editiones addunt *habitat*. At Voss. 5. addit *tenent*, perinde atque meliores MSS. h. l. cap. 1. *quoad Satarchae et Taurici tenent*. Τὸ *habitant* ortum fuisse ex glossa τοῦ *tenent*, idque verbum ob vicinitatem literarum vocis *gentes* e contextu excidisse existimabat Oudendorpius. A. GRONOVIVS. Nihil puto, excidit, immo facile, quod quis hic desideret, subpleri potest ex sequentium nexu, in quo *colunt*, pro quo hic maluit Voss. 5. infercire *tenent*. Maiori contra et iustiori desiderio in quibusdam edd. exsulat *tenent* 1, 2, 6.

sinistra parte) Ciaccon. (in quo et postea *Togatae Galliae*) Vatic. Lips. Cibin. Paris. 1. 3. Gud. Prag. Vindob. Rehdiger. Venet. Havn. cum edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *sinistram partem*; inde a Vadiano legitur in reliquis *sinistra parte*. TZSCHVCKE. Aldus: *sinistram partem*. Vide, an legendum sit: *ad sinistram partem*; nam sequitur: *Ad dextram sunt sub Alpibus Ligures*. PINTIANVS. Equidem recte a Vadiano locum constitutum esse puto, in quo male sedula manus adposuit *m*, cuius signum, lineola brevis, etiam alibi modo negligitur, modo obtruditur. Nempe verba *Togatam Galliam* hanc formam respuunt, et quod Cod. Ciaccon. scribit

Togatae Galliae, quo quidem structura altera vindicatur, duriuscula tamen illa est in hac verborum serie et a summa narrationis remotior.

Carni) Vatic. 1. 3. Parif. 1. 2. 3. Lipf. Gud. Prag. Vindobon. forte Venet. Havn. *Cauni*; Rehdiger. *Caurni*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Cauni*: 6. 7. 8. 10. 12. reliquae *Carni*, uti iam Hermolaus Barbarus emendaverat, et ipfa res postulat. Sed et praeterea sic habet Ciaccon. et ex meis Cibin. qui tamen post fcribit *ytalici*.

Frentani) Cibin. *Fentani*; alii *Frentani*; Lipf. et edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Ferentani*. Alii libri *Frentani*. TZSCHVCKE. Scribendum *Frentani*. Nam *Ferentani* a *Ferento* Sabinorum five Samnitum oppido. Sunt et *Ferentini*, *Feretinatesque*, illi Etruriae populi, *Ferentinates* vero Latii, ut in Plinio [3, 9. f. 5.] declaratum est. BARBARVS. *Ferentani* et *Frentani* et alibi, veluti in Livio 9, 16. in Iulio Caef. de B. C. 1, 23. f. variantur, et Φερεντανοὶ reliquit in Appiano de B. Civ. 1, 39. Schweighaeuferus, etfi Cluverius de Ital. ant. 2, 14. p. 755. mutatos volebat in Φρεντανοὶ, qua forma uti folet Strabo 5. p. m. 166. f. p. 241. et alibi cum Ptolemaeo 3, 1. Plinio 3, 6. f. 5. Sic et recepit Schweighaeuferus in Polybio 2, 24, 12. ubi antea Φερεντάνων ferebatur, et tuentur in Caefare de B. Civ. 1, 23. f. Voffius et Oudendorpius. In utroque enim auctore cum Marrucinis aliisque populis coniunguntur, ut de Ferenti, Apuliae oppidi, vel Latii incolis intelligi nequeant. Eadem de caufa in Cicerone pro Cluentio cap. 69. *Frentani* legendum cenfet Graevius, adprobante Garatonio. Sic cum Marrucinis iungit Silius 8, 519. et 15, 567. ubi metri leges hanc formam confirmant. Ipforum regio apud Plinium 3, 16. f. 11. *Frentana regio* dicitur, et Φρεντανὴ apud Polyb. 3, 88. 3.

qui Μαῤῥουκίνην adiungit. *Ferentanos* tamen dedit ex plerisque libris Drakenb. apud Liv. 9, 16. in. ubi prolixa agitur de his populis eorumque scriptura virorum doctorum disputatio, in quibus certe I. Fr. Gronovius *Ferentanos* nullos agnoscit. Nempe etiam quaeritur, an nomen duxerint ab amne *Frentone*, quod putat Cellarius in Geogr. ant. 2, 9, 534. aliique, et cupidius tuetur Cluverius in Italia ant. 4, 9. p. 1206. quod suspicari liceat ex Plinio 3, 16. s. 11. mutata quippe tum una litera; an ab urbe *Ferento* Apuliae, quam Acro ad Horat. 3. od. 4, 16. prope Venusiam locat, quae in d'Anville tabula vocatur *Forentum*, uti et in Horatii melioribus libris, ex quibus sic recepit Mitscherlichius, et Stephani Φορευτανὸν esse videtur. Apuliae urbem Φερέντην commemorat etiam Diodorus Sic. 19, 65. et sic *Ferentani* leguntur apud Livium 9, 15. in. ubi urbis mentio adiicitur. At cum urbis nomen non huius solum, sed et aliarum cognominum sit *Ferentium* vel *Ferentinum*, *Ferentini* potius inde dicendi sunt, qua forma etiam commemorantur, vel *Ferentinates*, uti docent loca ad Livium congesta. Hic, quacunque tandem origine profectum est nomen, *Frentani* ex bonorum auctorum usu de populo valet. Et sic *Frentani* occurrunt in Gudii inscrr. ant. p. 141, 9. Cf. etiam Vossius ad Iul. Caes. de B. C. 1, 23. extr.

Dauni) Lips. *Cauni* et in margine colore rubro *Clauni*, ut *cl* et *d* mutari solent; Havn. *Celauni*; Vatican. 3. Prag. *Calauni*; edd. 15. 20. *Daune*.

Apuli) Prag. *Appuli*; reliqui etiam Gronoviani *Apuli* cum plerisque editionibus; tantum 15. 17. 20. 24. 25. Olivarianae, etsi non omnes, *Appuli*. Prior scriptura praeferenda ex monumentis antiquis, quae dant *Apulia*. Vid. Gruter. inscrr. p. 14, 12. 411, 1. et alibi, Reines. inscrr. 2, 18. 3, 62. Gudii ant. inscrr. p. 10, 8.

46, 10. Muſeum Veronenſe p. 113, 1. Marmora Piſaurenſ. n. 55. et alibi, in primis faſti triumphal. an. 431. Sic in tabula Peutinger. 5. C. Accedit, quod Horatius, iudice Oudendorpio ad Lucan. 2, 607. alias primam corripere non potuiſſet, uti facit 3. od. 4, 10. Quare et eam ſcripturam probant Manutius, Dausqueius, Cellarius in orthographiis, hic etiam in Geogr. ant. 2, 9, 543. Vinetus ad Flor. 1, 18. Drakenb. ad Liv. epit. 9. Garaton. ad Cicer. pro Cluentio c. 9. et alii. Nec discrepant auctores Graeci, Strabo 6. p. m. 197. ſ. 285. Ptolemaeus 2, 1. — Poſt Gud. *calebri.*

Sallentini) Lipſ. Gud. Prag. Vindob. et forte Pariſienſes, Venet. Havn. *Salentini;* Voſſ. 1. *Sallentani;* reliqui *Sallentini*, quod de Mediol. etiam notavit Abr. Gronovius. Edd. 1. (2?) 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. et reliquae cum Reinoldianis *Salentini;*, 30. vitioſe *Salantini.* Primus A. Gronovius in ed. 45. dedit *Sallentini*, cui acceſſerunt poſteriores editores. TZSCHUCKE. Hanc ſcripturam confirmat inſcriptio apud Gruterum p. 296. et 297. Livius 25, 1. *Sallentinorum ignobiles urbes.* A. GRONOVIUS. Eadem variatio et infra et alibi in libris notatur. Quodſi audias Grammaticos aliquos veteres, qui a *ſalo* nomen deducunt, veluti Feſtum in Gothofredi auctorr. L. L. p. 203. Varron. apud Probum in Virgilii eclog. 6, 31. *Salentini* ſcribendum ſit, et ſic ſcribunt Strabo 6. p. m. 194. ſ. 282. Sic et inſcriptio ſub Nerva apud Gruterum p. 199, 1. et tabula Peutinger. 6, B. et, ſi numis quibusdam fides habenda eſt, quam tamen dubiam faciunt disputata ab Eckhelio in doctrina numor. P. 1. Vol. 1. p. 145. ſuffragantur et hi, tantum Σαλαντινον. Ad alteram tamen ſcripturam antiquiora monumenta avocant, uti faſti Capitolini apud Gruter. p. 296. 297. tab. Peutinger. 6. B. Cf. Muratorii theſ. inſcrr. p. 566, 7. etſi ſimplex *l* p. 1078, 1.

Sallentiam etiam tuetur in Stephano literarum ordo, et in Eutropio 2, 17. ſ. 9. reddit Paeanius. Hinc etiam probant fere hodie viri docti, e quibus vid. Drakenb. ad Silium 8, 573. et ad Livii epit. 15. Oudendorp. ad Frontin. 2, 3, 21. et Heinſius et Burman. ad Virgil. Aen. 3, 400. Reliqui igitur receptam hodie ſcripturam, quae et antiquior videtur.

Ad dextram) Cibin. Guſſ. Lipſ. (etiam hi duo infra) *ad dexteram*, uti poſt variatur. Vinetus hinc exorditur cap. 33.

Apennino) Prag. Rehdiger. *appennino;* Gud. *appeniño;* Vindobon. *apenino.* Edd. priſcae *appenino, appennino, apoenino*, quod et poſt pluribus adhaeſit. Sed vid. ſupra. Poſt Rehdiger. *lygures;* Gud. *bigures.*

Etruria) Ita ex Mediol. et Voſſ. 1. notat Abr. Gronovius, nec aliter mei, niſi forte cum edd. ſuis Pariſienſes, Havn. Venet. *Hetruria* habuerunt, uti ſcribunt edd. plurimae, etiam 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. aliaeque, et propagavit Voſſius ad 40. 41. 42. Inde rediit *Etruria*, ſcriptura magis probabili, quam tamen propoſuit ed. 13. et adhibent monumenta priſca, veluti publicum in Gruteri theſ. p. 296. ſaepius. Vid. Gorii inſcrr. ant. P. 2. n. 12. p. 18, 3. p. 60. et 369. P. 3. p. 11. Reineſii ſyntagm. inſcrr. ant. 6, 43. 104. 105. Gudii inſcrr. ant. p. 186, 8. et ſic ſaepe in Muratorii theſauro. Occurrit quidem paſſim cum adſpiratione, veluti in Gudii inſcrr. p. 134. n. 5. Reineſii ſyntagm. claſſ. 3. n. 74. (ſub Tiberio Claudio) ſed rariora ſunt huius formae exempla, forte vitiata, aut ſecutae mutationis documenta. Quare etiam viri docti adſpirationem reiicere et damnare ſolent. Vid. quos commemorat Drakenb. ad Liv. 1, 2, 3. inque iis Pierium ad Virgil. Georg. 2, 533. Poſt edd. 15. 20. 23. vitioſe *Volci.*

Campania) Lipf. Vindob. Prag. et edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. omninoque omnes ad Vossium *Campani.* Hic reposuit *Campania,* quod comprobant reliqui mei codices. Nempe offenderat regionis in mediis populis commemoratio. At ita et proximo capite §. 12. dixerat noster *Pyraei,* et *Liburni* et *Istria,* ubi etiam codices multi *Istri.*

Bruttii) Mediolan. Voff. 3. Gud. *Brutti;* Vatic. Cibin. *bruti;* Vindob. Prag. *brucii;* Lipf. Rehdiger. et fic forte Parifienfes, Venet. Havn. *Brutii* cum editionibus etiam Reinoldianis. A. Gronovius in edd. 44. 45. dedit *Bruttii,* quod poftea manfit. Cf. infra ad 2, 7, 14. Videtur tamen ita iam fcripfiffe Vinetus. Rectius quidem, fi fidem fequaris prifcorum monumentorum. Vid. Gruter. p. 199, 1. in primis p. 296. Reinef. 6, 12. Murator. p. 618, 4. 1078, 3. Accedunt Graeci, qui, etfi in vocali antepenultimae discrepant, confonam tamen illam geminare folent. Sic Βρουττία et Βρούττιοι Stephanus, ubi literarum ordo id tuetur, etfi Βρούτιοι editur in Ptolemaeo 2, 1. Sic, quod Cellarius in Geogr. ant. 2, 9, 625. ex Appiano de B. Hannib. (cap. 44. 49. 54.) Βρούτιοι adfert, fuffragantibus codicibus transiit in Βρούττιοι, de quo cf. Schweighaeufer. Vol. 3. p. 379 fq. ubi etiam Βρέττιοι huc refert, quod damnaverat H. Stephanus. Ita enim hi populi paffim in auctoribus Graecis et in numis multis adpellantur, de quibus vid. Rafche in Lex. num. T. 1. P. 1. p. 1609 fqq. et Eckhel in doctrina num. P. 1. Vol. 1. p. 166 fq. Et fic Strabo Βρέττιοι habet et Βρεττία prima adpellatione, ex qua deinde a Latinis prodiit *Bruttium.* Cf. lib. 6. p. m. 176. f. 255. et alibi. Nam quod lib. 5. p. m. 146. f. 211. Βρέτιοι legitur etiamnunc, id ad ufitatam formam revocant ex codicibus meis Parif. et Mofcov. Ita vero Βρεττία et Βρέττιοι in Polybio paffim, quae ex variata auctorum fcriptura feparatim commemorat Ste-

pharius. *Brittii* occurrit in inscriptione apud Gualtherum (in thes. Sicil.) Vol. 5. p. 874. et 934. Gruter. p. 1094, 3. Diserte etiam duplici *t* scribendum esse hoc nomen monet Eustathius ad Dionys. v. 362. Quare etiam *Bruttii* probatur a viris doctis, e quibus vide Manutium, Dausqueium et Cellarium in orthographiis, Heinsium et Drakenb. ad Sil. Ital. 6, 15. hunc etiam ad Livii epit. lib. 12. Cortium ad Sallust. Catil. c. 42. Oudendorp. ad Frontin. 2, 3, 21. — frustra renitente Cluverio in Ital. ant. 4, 15. p. 1283. ex *Britanniae* scriptura, quae in utraque lingua usu suo invaluit.

a mari) Abest in Paris. 1. 2. Vatic. 3. Prag. vitiose, ut sequentia docent. Post Lips. *patavum;* Vindobon. *pantavium;* idem et Prag. Rehdiger. *Anthenoris;* Cibin. *bonia;* Vindob. Rehdiger. praecedens *et* omiserunt.

Capua a Tuscis) Vindobon. *Capuam;* Havn. Paris. 2. *Capua Etruscia;* Vatic. 3. Prag. *Capua Etrusca.* Verba *et Roma* desunt in Vindob. τὸ *et* in Paris. 1. et *Romam* habet Rehdiger.

a pastoribus) Τὸ *a* ignorant Cibin. quinque MSS. A. Gronovii, ex meis Vatic. 1. Cibin. Gud. Rehdiger. TZSCHUCKE. Praepositio *a* redundat, eaque abest a quinque MSS. Vide Oudendorpium ad 1, 11. f. A. GRONOVIUS. Adde, quae ibi notavi. Durius hic abesse putem, vel ad remotum nimis *a* referri, cum sic melius Noster distinguat. Tum verba *a Tuscis*, quae a voce *condita* reguntur, aperte docent *pastoribus* ablativum esse; at quae ad 1, 11. disputantur, de dativo, Graeca forma, unice valere, quae quidem ratio si huc accommodetur, structuram disiiciat. Occurrit quidem infra 3, 6, 2. *Erythia, quam Geryone habitatam accepimus.* Sed ibi legendum potius videtur *Geryonae.* Post

pro *dicatur* .Vindob. *ditatur*, et Rehdiger. *alter orbis* pro *alterum opus*.

§. 3. *At in oris*) Vatic. 3. Venet. *At altinois;* Parif. 2. *Altines;* Prag. *alti nominis;* Cibin. *atinoriis;* Gud. *at moriis;* Vindob. *moris.*

Tergeste) Sic omnes libri. Cluverius tamen in Ital. ant. 1, 20. p. 198. mutatum velit in *Tergesto*, ut in fuperiori capite bis legerat. Sed et Strabo hoc nomen fic variat. Vid. ad 2, 3. f. Hic propter conftantem librorum confenfum, cum proba fit haec forma et in aliis Mela ita verfetur, per intervalla maxime, nihil mutem.

interfluit) Vindob. *interfuit;* Cibin. *tymaius;* Prag. *Timanus;* Rehdiger. diftinguit: *interfluit. Timavus;* poft Vindob. *in hoftio.*

Natifo) Cibin. Lipf. *atiffo;* Vatic. 3. Parif. 1. 2. Gud. Vindobon. *atifo;* Parif. 3. Prag. *a Tifo;* Havn. Rehdig. *Athifo.* Edd. 1. 2. 9. *atifo.* Alii libri *Natifo.* Τὸ *n* omiffum latere videtur in praecedente voce *deinde* ex fcripturae compendio *deiū.* A. Gronovius etiam in ed. 44. dedit *dein Natifo.*

Aquileiam) Voffius ex veteribus libris, ex tribus MSS. A. Gronovius adferunt *Aquilegiam*, quibus Parif. 1. 2. Lipf. Gud. Prag. Vindobon. et edd. 1. 2. accedunt. Rehdiger. *aquilema;* ed. 23. *Aquileam;* in aliis *Aquileiam.* Voffius *Aquilegiam* prifcum nomen urbis fuiffe autumat, ductum a fontium et rivorum copia. Quod etfi verum effe poteft, tamen, ut nec Melam eiusque librarios in animo habuiffe credibile eft, ita *Aquileia* ab aliis exprimitur. Et fic apud Gruter. p. 433, 8. *Aquileia colonia* legitur in triumvirum, qui deduxit, L. Manilium. *Aquileienfis* eft in infcr., quam dedit

Martin in libro la religion des Gaulois T. 1. p. 379. Adfertur etiam numus Attilae regis, in quo integre scribitur *Aquileia*. Vid. Rasche Lex. num. T. 1. P. 1. p. 1000. *Aquileia* etiam est in tab. Peutinger. 4. A. Consentiunt auctores, ex quibus Graeci huc maxime valent. Ita Strabo 4. f. et 5. p. m. 148. f. 214. Stephanus h. v. Ἀκυληΐα. Ptolemaeus 3, 1. Ἀκουληΐα forte Ἀκυληΐα, uti scribit idem in Europae tabula 6. Secundum Eustathium ad Dionys. v. 378. dicta est Ἀκυληΐα et Ἀκυλία τετρασυλλάβως, quot syllabas conficit apud Sil. Ital. 8, 604. Avien. v. 528. et alios. Immo Cluverius in Ital. ant. 1, 20. p. 179. *Aquilegia* barbaram formam existimat.

Altinum) Vindob. *altinium;* Prag. *altitonum.*

§. 4. *Superna)* Vossiani libri veteres, Cibin. Gud. Prag. Rehdiger. Vindob. ut edd. 1. 2. 9. *super ita;* Ciaccon. *super ora;* Lips. edd. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. aliaeque ad Vossium *superiora*, et cum iis Vatic. Venet. Havn. ex silentio. Vossius dedit *superna*, quod ceterae retinuerunt, et cum ed. Voss. habuisse videntur Parisienses, et ex alio codice adfert Ciacconius. TZSCHVCKE. Veteres libri *super ita*, non *superiora*. Scribe *superna*. Padus in superna Italiae parte exoneratur. Notum vero, partem supernam dici mari Adriatico et Ionio vicinam, infernam vero Tyrrheno. Hinc supernates et infernates. VOSSIVS. Verba *supernas* et *infernas* hoc sensu, quo hic vult Vossius, non occurrunt; at arbores, ligna sic, ut prius ad superi, posterius ad inferi maris loca, in quibus creverunt, spectet. Cf. Plin. 16, 76. f. 39. Vitruv. 2, 10. unde Cluverius in Ital. ant. 1, 6. f. pag. 45. conligit, Italiae populos distinctos fuisse Apennino in *Supernates* et *Infernates*, quamquam diserte sic nusquam occurrit. Inest tamen aliquid, quod dubitationem moveat. Licet enim *Altinum*

ad ſuperna litora referri non poſſe, ſed ad interiora potius concedam, nulla tamen hic eſt obpoſitio ad inferum mare, quae illud verbum protulerit, ſed eodem, quo ſolet modo, curſum perſequitur, eamque progreſſionem particulis conſuetis denotat. Excidiſſe igitur potius vel depravatum loci nomen in verbo *ita* vel *ora* latere videatur, cum ſic inſerere amet Noſter et in curſu ſuo quaſi legere. Tum vero optime conveniat *Atria*, ſ. *Adria*, quam ultra ſ. ſuper Altinum ponit Ptolemaeus 3, 1. a quo non diſſentit Strabo 5. p. m. 148. 214. et prope Padum Plin. 3, 20. ſ. 16. Nempe diverſa haec a Piceni urbe. Neque tamen, cum dubium hoc ſit et fallax, Voſſii lectionem retinere dubitavi, cum rarius verbum a notiori repulſum eſſe videatur. Ceterum hinc cap. 34. incipit Vinetus. Poſt pro *late* Cibin. *lape*, edd. 1. 9. *latae*.

Veſuli) Vatic. 1. Cibin. Vindob. Venet. Rehdig. varr. in ed. 27. *Veſuvii;* Lipſ. *veſumii;* Gud. *veſunii;* in aliis, alias deterioribus, recte *veſuli*, uti in edd. etiam primis; tantum 1. *vexuli*. Antea Cibin. *ab unis* pro *ab imis*.

e fontibus) Vindob. *ſe fontibus;* Voſſ. 1. Mediolan. tres I. Gronovii, in quibus Gud. tum Cibin. Pariſ. 2. Lipſ. Vatic. 3. Venet. Havn. Prag. Rehdiger. *e fontibus; τὸ e* omittunt Vatic. 1. Pariſ. 1. 3. ſine nota relicti et edd. omnes cum Reinoldianis ad Abr. Gronovium usque, qui in ed. 44. primum adiecit adſentientibus ceteris. Et quidem rectius adeſt, cum non fontibus ſe conligat, ſed ex pluribus fontibus emiſſus.

exilis) Lipſ. Gud. *ex illis;* Vindob. omiſit; poſt pro *ac* Vatic. *atque;* tum Prag. *atque alter ut;* Rehdiger. *atque aliter ut.*

ut se —) Venet. *ut per septem — se effundat;* Cibin. *ad extremum;* Prag. cum Parif. 2. omisit; Cibin. *ostio;* Vindob. et quaedam edd. *hostia,* ut alibi.

de eis) Rehdiger. *unde de eis.* Sic Prag. Voff. 1. Mediolan. Lipf. Vatic. Cibin. et alii *de eis;* Vindobon. Gud. edd. 1. 6. 7. 8. 9. 10. 15. 17. 20. 23. *de his;* 3. 4. 5. 11. 12. 13. 14. 16. 18. 19. 21. 22. 24. et reliquae ad Reinoldium et ed. 42. *de iis;* inde ab edd. 44. 45. prodiit *de eis.* Ad fenfum nihil valet, magis ad plurium MSS. auctoritatem. Ceterum Cluverius in Ital. ant. 1, 21. p. 205. rectius forte legi poffe putat: *Vnum de iis magnum Padusam adpellant.*

citus) Prag. *situs;* poft Vindob. *emisit* et *nudam;* Cibin. *alitum servet.*

Istriae) MSS. hic et poft cum et fine adfpiratione, et quidam ex more y pro *i,* de quibus in fuperioris cap. §. 12. dictum eft. Vindob. *excipiet.*

Hac re) Gud. *ac re,* ex qua variatione acrior disputatio nata eft 3, 3, 4. Poft Cibin. Lipf. et aliquot MSS. A. Gronovii *utrique;* Gud. *utrumque.* TZSCHVCKE. Oudendorpius ex aliquot MSS. legit *utrique* i. e. ambo, ut cap. praeced. *utraque maria,* et mox, *utraque cornua et flumina utraque.* A. GRONOVIVS. Non opus effe puto mutatione lectionis receptae. Evanuit, ut faepe, linea, qua τὸ *m* fignatur. Pro *eunt* Vindob. *eant.*

§. 5. *Ancquam)* Prag. *Anchonam;* reliqui libri *Anconam.* TZSCHVCKE. Legendum *Anconem,* non *Anconam* ex Geographis omnibus et poetis. Lucanus [2, 402.] *Illinc Dalmaticis obnoxia fluctibus Ancon,* et Silius [8. 436.] *Stat fucare colus, nec Sidone vilior Ancon.* PINTIANVS. Adfentitur in terminatione Schottus.

Ita quidem auctores Graeci et, qui eorum formas reddere amant, poetae, etsi urgente metro id hic factum esse contendit Rezzonici in disquis. Plin. T. 2. p. 6. ubi et alteram formam, *Ancona*, tuetur, quippe quam usurpent Livius 41, 1. s. 5. in. et alii. Sic nempe etiam Plinius 3, 18. s. 13. et alibi, Iulius Caesar. de B. Civ. 1, 11. ubi tamen, si per codices liceret, praetulerit Graecam terminationem Oudendorpius, Cicero ad divers. 16, 12, 3. Vitruvius 2, 9. Occurrit etiam haec forma in inscrr. apud Gruter. p. 301. et 459, 9. Posteriores promiscue etiam dant, *Anconam* Antoninus in itiner. p. 101. et alibi, Geographus Ravennas 2, 17. et post, *Ancone* tab. Peutinger. 4. B. Poetae praeferunt *Ancon*, *Ancona*, falsoque Cellarius in Geogr. ant. 2, 9, 264. certe sine graviori auctoritate, ex Catullo 36, 14. profert *Anconam*. Ita vero plura nomina variant, veluti *Derton*, *Hermion*, *Dodon*, *Gyrton*, *Narbon*, *Antron*, *Brauron*, de quibus vid. Eusthath. ad Il. 2, 560. et 738. Idem valet in aliis formis, veluti *Bargylos*, *Cromnos*, *Troezen*, de quibus suo loco. Plurima congessit Heusinger. ad Vechneri Hellenol. p. 28 sq. *Anconam* igitur hic retineri potest.

transitur Ravenna) Vindob. *ravennam;* alii cum editionibus primis *Ravenna*, quod et posteriori aetate locum obtinuit. Nec aliter in prima ed. Vadianus, et hinc ed. 18. at idem post, ab ed. 22. dedit *Ravennam*, quod et exstat in 15. 17. 20. a quibus hic discrepat 23. quae habet *Ravenna*. Sola 14. *per Ravennam*. TZSCHUCKE. Verba tum conversa, tum etiam depravata. Castigo: *a Pado transito ad Anconam Ravenna*, *Ariminum* etc. locutione honesta et a doctissimis etiam non fastidita, ut Cornelio Tacito [? at similia passim.] *regnata civitas*, et ipsi Melae in Hispania [2, 6, 6.] *et*, *quo magis penetratur*, *angustior*, et Caesari in commentariis [de B. G. 3, 25.] *circuitis castris*,

[3, 7. in.] *inita hieme*, et Ammiano Marcellino [31, 2.] *Tanai transito*, lib. 31. et plura huiusmodi. Legendum praeterea *Anconem* — [vid. antea] PINTIANVS. V. C. *transitur Ravenna*. Livius lib. 21. fol. 122. [c. 43, 4.] *a tergo Alpes magnae vix integris nobis et vigentibus transitae*. Sed forte dictio *transitur* redundat, ut legendum sit *a Pado ad Anconam Ravenna*, locutione a Mela et Plinio frequenter usurpata. CIACCONIVS. Lege *ad Anconem transitor, Ravenna Ariminem*. Vel *transitur* ferri potest. SCHOTTVS. Nihil causae vel ex sensu, vel ex libris subiicitur, cur vulgata lectio durius etiam immutetur. Solet sic Mela passivis uti, v. c. 3, 7. in. *cursus inflectitur*; 1, 13, 3. *quo magis subitur*; 2, 6, 6. *quo magis penetratur*. Post Rehdiger. *aryminum*; idem *pysaurum*; Cibin. *piseurum*.

Fanestris) Vatic. 1. Cibin. Gud. Rehdiger. Paris. 1. 2. 3. Vindobon. *fenestris*; Vatic. 3. *phanestis*; Prag. *phanesleis*. Edd. 1. 2. 9. *Fenestris*; in aliis MSS. et edd. *Fanestris*. *Phanestris* (sic) *colonia* ex h. l. adfert Boccatius de fluminibus s. v. Metaurus. TZSCHVCKE. Legendum puto non *Fanestris colonia*, sed *fanum Fortunae*, sic eam Ptolemaeo, [3, 1.] sic Strabone, [5. p. m. 157. s. 227.] sic Plinio, [3, 19. s. 14.] sic omnibus nominantibus. Stephanus [s. v. Φάναι] *Fanam* vocat, si, quod vereor, menda non sit in exemplari. Alioquin a *Fano Fanensis* possessivum magis ex analogia, quam *Fanestris*, fieret. Animadvertendum autem diligenter, *Senogalliam* urbem, quae non multo post librariorum culpa reddita est, post haec verba *Fanum Fortunae* locandam esse ex Strabone, Ptolemaeo, Plinio. [cc. ll.] Nam Mela *Aesin* fluvium inter *Fanum* et *Anconem* statuit. Porro Strabo [c. l.] eundem *Aesin* fluere ait inter Senegalliam et Anconem; ergo inter *Fanum* et *Aesin* est *Senegallia*. PINTIANVS. Nihil mutandum ipse Pintianus monuit extremo lib. 3. quod est hominis

vere humanitate exculti. SCHOTTVS. Certe se in medium relinquere ait. *Fanum* quidem *Fortunae* a plerisque hic producitur; sed nec *Fanestris colonia* reiici debet, quippe quam non solum Vitruvius 5, 1. et 2, 9. f. commemorat, sed et inscriptiones tuentur. Vid. Gruter. p. 433, 1. 445, 8. Gudius p. 49, 3. 142, 10. Donius p. 323, 33. Dubia tamen auctoritate ex nummis profert Rasche in Lex. num. Tom. 2. P. 1. p. 902. Cf. Eckhel in doctrina num. P. 1. Vol. 1. p. 96. Quod Pintianus addendum putat *Senegallia*, addiditque vere Schottus, etsi, quod adparet ex Strabone 5. p. m. 157. f. 227. apto factum est situ, sine codicibus tamen audacius paullo admissum videtur. Hac enim lege data acceptaque, quam multa sint addenda? Nemo etiam, quod sciam, probavit, praeter Cluverium in Ital. ant. 2, 5. p. 609. Priorem vero emendationem relicta vulgari lectione retractavit post ipse Pintianus ad 3, 10. f.

Metaurus) Prag. Rehdiger. Vindob. *methaurus;* vitiosius literis transpositis ed. 28. *Meaturus.* Post Cibin. Vindob. *esis;* Gud. Rehdiger. *mesis.* Edd. 1. 2. 9. *hesis;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae *Esis;* Vinetus, Schottus, alii post *Aesis.* TZSCHVCKE. Strabo [5. p. m. 250. f. 217. et alibi] cum *ae* diphthongo *Aesis.* Ptolemaeo [3, 1.] *Asia* nominatur, si codex, quod dubito, sincerus est. Praeterea cum duo sint fluvii, melius legetur *flumina*, sive *fluvii*, quam *flumen.* PINTIANVS. Legendum *Aesis* cum diphthongo, Strabo fol. 99. Ptolemaeus et Dionysius. [?] CIACCONIVS. De simili corruptione, quam hic ostendunt libri, vid. Wesseling. ad Antonin. itiner. p. 316. *Aesis* recte habet, suffragantibus etiam inscriptionibus, quae *Aesin* coloniam, fluvio cognominem, commemorant. Vid. Reines. class. 6, 22. Donius p. 10, 34. 155, 1. Atque ita volebat etiam Cluverius in Italia antiqua 2, 5.

p. 612. Idem vero etiam cum Pintiano emendabat 2, 5. p. 609. *flumina*, eadem inductus caussa. At sic non semel noster in simili nexu, veluti 2, 7, 8. *promontorium Geraeston et Caphareas;* 2, 2, 9. *urbs Acanthos et Echymnia;* 2, 3, 9. *nomen dedit urbs in litore sita, huic Cyparissae, illi Asine.* Sic post §. 10. ubi plura, etsi diversa sequuntur, *notior aliquanto nomine Calydon et Evenos.* Saepius tamen, quod non diffiteor, in simili nexu *urbes, montes, flumina,* uti 2, 3, 5. *amnes* 2, 3. f. maxime nominibus propriis praemissis, ubi quidem aliter fieri non potest. Denique quod N. Heinsius ad Sil. Ital. 7, 486. ait, codices Melae habere *Metaurus*, quam formam ibi ex Stephano et paucis aliis tueri conatur, repetitque Ruperti, equidem in nullo inveni, etsi ita passim legi lubenter largior, forma tamen posteriori aetate magis frequentata.

Exin illa — duorum) Discrepant et hic libri. Meliores Vossii, Lips. Gud. Rehdiger. Vindob. Paris. 1. 2. 3. cum edd. 1. 2. 9. *et in illa in angusto;* Prag. *et in illa angustium;* Vatic. 3. *et illa in angustum;* Cibin. forte Venet. Havn. edd. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. reliquae ad Vossium *et illa in angusto;* hic dedit *exin illa in angusto*, quod post stetit. Tum post *angusto* libri et scripti et editi omnes *illorum* interponunt, tantum 30. 32. *angustorum duorum*, cum cognata 37. priorem lectionem ostendat. Vinetus omisit *illorum*, post Vossius cum reliquis. Hic etiam tacite adfirmat τὸ *illorum* a suis libris abesse. TZSCHUCKE. Lego longe aliter: *At illa in angusto illo Cumeri promontorii e diverso coeuntis inflexi cubiti* etc. Neque enim Strabo Pliniusve, qui de Anconis situ disserunt, duo illi promontoria attribuunt; sed unum tantum, quod Plinius [3, 18. f. 13.] *Cumerum* nominat, forte a coeundo dictum. PINTIANUS. Promontorium, in quo sedet urbs Anco, in Plinio appellatur *Cumerum;* sic enim habent vulgati codices. Ceterum apographum Toletanum, non

Cumero habet, sed *Cunero*, ut putem neutro modo legendum esse, sed *Cuneo*. Nam Hispaniae ora in occidentem vergens promontorium habet nomine *Cuneus* a figura dictum, ut postea constabit. IDEM. Forte leg. *in angulo illorum duorum promontoriorum.* In promontorio, quod portum includit, sitam esse Anconam, Strabo [5. p. m. 166. s. 241.] auctor est. Forte ita claudebatur portus duobus promontoriis, ut apud Teium Geraesticum portum claudi narrat Livius lib. 37. [c. 28. 6.] *Promontoriis coeuntibus inter se ita clauditur portus, ut vix duae simul inde naves possint exire.* Habitabatur vero Ancona duobus promontoriis ex diverso coeuntibus et urbis gremio portum accipiebat. CIACCONIVS. Repone: *At illa in angulo duorum promontoriorum ex diverso coeuntium.* SCHOTTVS. In melioribus libris ita hic locus scribitur: *Et illa in angusto duorum promontoriorum.* Legendum: *Exin illa in angusto duorum promontoriorum ex diverso coeuntium inflexu, cubiti imagine sedens, et ideo a Graecis dicta Ancon.* Senae vel Senogalliae, quam et hic et infra temere obtruserunt, nullus apud Pomponium locus. Inflexum vocat sinum, in quo sedet Ancona. Sic quoque infra loquitur. Aliter hunc locum corrigit Cluverius, [in Ital. ant. 1, 22. p. 221. et alibi] insignis Geographus, verum et in hoc, et in aliis veterum locis eruendis et interpretandis minus felix. VOSSIVS. Cluverius c. l. pro *et illa* emendat: *hinc illa*, quod sensu parum, aut nihil discrepat a lectione Vossiana, tantum quod haec propius codices sequitur, quare et recepta stetit. Quae praeterea in hoc loco immutavit Cluverius, dabo infra. Priorem Pintiani lectionem *Cumeri promontorio* refutavit Cluverius in Ital. ant. 2, 11. p. 729. quia illud longius a reliquo litore in mare versus septentrionem excurrat, h. *il monte Guasco*. Verba *duorum promontoriorum* (a quibus recte expulsum est *illorum*) offendere primo intuitu possunt, cum praeter Plinium Strabo etiam 5, p. m. 166. s. 241.

ἄκραν tantum in Anconae situ commemoret, nec inepte Pintianus Plinium in subsidium vocasse videtur. Potest etiam huc arcessi locus Procopii de B. Goth. 2, 13. ubi πέτρα ἐγγώνιος vocatur et ἀγκῶνι ἐμφερής, unde adpellatio. Sed longius procedit et ultra librorum vestigia eius emendatio, quae sequentium etiam mutationem traxit. Quare admitti recte non potest, sed ad acutas viri sagacis coniecturas ablegari debet. Immo ex Strabone adparet, promontorium illud τῇ πρὸς τὰς ἄρκτους ἐπιστροφῇ portum effecisse, cuius alteram partem paullum ex inflexu prominentem ad portumque includendum necessariam, alterum promontorium, cuius speciem referebat, noster vocavit. Ex angusto igitur promontoriorum horum ad flexum illum formata tamquam inflexus cubitus adsurgebat Ancona. *Inflexi* enim potius retulerim ad τὸ *cubiti*, quam hac voce nudatum in *inflexu* cum Vossio mutaverim, de quo deinceps.

coeuntium) Lips. Vindob. *coheuntium.* Edd. 30. 32. *coeunte.* Post Prag. *inflexique;* Vossius et edd. 40. 41. 42. *inflexu*, quod habet margo Voss. 1, sed idem in contextu, ut alii, *inflexi.* Tum Cibin. *ymaginem;* Vindobon. *in magine;* Gud. *magne sedes.* Cluverius emendabat in Ital. ant. 2, 5. p. 609. *coeuntium sinu inflexi cubiti* — At *sinu* sine causa infercitur, et *inflexi* cum omnibus libris antiquis aptius ad *cubiti* refertur, unde situs comparatio enata est.

et ideo) Voss. 1. Chif. *ac ideo*, sed alii libri veteres *et ideo*, ut edd. ante Vadianum, qui molestiori etiam sono et praeter morem Latinum, de quo ad 2, 3, 10. 2, 4, 6. dedit *ac ideo* cum reliquis etiam Reinoldianis *ac ideo.* A. Gronovius revocavit in ed. 45. *et ideo*, atque ita Kappius et sequentes. Vinetus tamen iam *et ideo* scripsisse videtur. Tum ex more codices quidam, veluti Rehdiger. Vindob. forte etiam Vatic. *grais;* Gud.

et grais; Lipf. *agris;* edd. vetuftae, etiam Ald. Iunt. *Grais*, praeter 9. in qua *Graiis*. Quod Voffius in nota fuperiori fcribit *Graecis* exagitavit I. Gronovius in epift. de Voffii append. p. 65. Poft vitiofe 6. 7. 8. *picta*.

Ancon) Parif. 1. 2. Vindobon. Prag. *anchona;* Cibin. Lipf. Gud. Rehdiger. forte etiam Vatic. Venet. Havn. *Ancona*, uti edd. omnes ad Schottum, qui dedit *Ancon*, uti voluerat Ciacconius; recte. Nam Graecam formam hic diferte Mela notat cum antea Latinam adtulerit.

§. 6. *Haec enim)* Prag. ut ed. 11. *Hac enim;* reliqui libri et edd. ante Vadianum: *Haec enim*. Dedit ille *Hanc enim*, eumque reddiderunt 21. 24. 28. et praeter cognatas Olivarianae, Vinetus, Schottus. *Haec*, quod habent ceteri libri, revocatum eft a Voffio. Pintianus redundare putat *enim*, cui aufcultaverunt Voffius et Gronovii in edd. 40. 41. 42. At redditum eft ab Reinoldio et edd. aliis poft 42. Poteft abeffe, fed cum libri agnofcant, refpexit nofter praecedens vocabulum *terminus*. Vinetus hinc cap. 35. exorditur. Poft MSS. quidam A. Gronovii, ex meis Venet. Cibin. Rehdiger. *progreffos;* Prag. *progreffus;* reliqui cum edd. *praegreffos*, quod praeftat; tantum 19. *praetergreffos*, uti etiam emendat Henifchius (ed. 34.) in erratis ad calcem propofitis, et Cluver. in Ital. ant. 2, 5. p. 609. At *prae* faepe pro *praeter* in compofitione dicitur, uti *praevehi* et fimilia. Vid. ad 2, 2, 8. ubi etiam de utriusque commutatione in libris. Quam autem faepe *prae* et *pro* mifceantur, notiffimum eft. Vid. de hoc ipfo verbo Drakenb. ad Liv. 9, 10, 7. Poft, uti folet, Rehdiger. *pyceni*.

in quibus) Scribo *in quo*, fcilicet *Piceno*. Sic enim vocatur regio Picentium Plinio in libro 3. [18. f. 13.] PINTIANVS. Pintianus legendum putat *in quo*

ſc. Piceno. Sed non advertit, praeceſſiſſe *litora Piceni: in quibus* ſc. litoribus. CIACCONIVS.

Numana) Vatic. Cibin. Lipſ. Pariſ. 1. 2. 3. Gud. Rehdiger. Prag. Vindob. Venet. Havn. *humana*, et ſic edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. (in cuius margine antiqua manus correxerat *Numana*) 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. Vadianus recte poſuit *Numana*, et ſic 18. 23. (Iunt.) 24. omninoque cum Vadianis, Olivarianis editionibus aliae omnes. Memoratur ita apud Plin. 3, 18. ſ. 13. Ptolemaeum 3, 1. Antonin. in itiner. p. 312. Geogr. Ravenn. 4, 31. 5, 1. in tab. Peutinger. 4. C. et cum *Potentia* iungitur. Sic *municip. Numanat.* legitur in Grutero p. 446. n. 1. Gudio p. 27, 8. Vnde vitium irrepſerit, docet Weſſeling. ad Antonin. c. l. Nempe nomine *Humana* medio aevo dicta eſt. Pro *Potentia* Prag. *potencia;* ed. 13. *pontentia.*

Cluana) Voſſius ex ſuis adfert *Cluerna*, Ciacconius *Clierna* et *Cliena*. Ex meis Lipſ. Vindob. *dierna;* Vaticani, Pariſienſes, Gud. Prag. Havn. *clierna;* Venet. Rehdiger. *clyerna;* Cibin. *cliena.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Clierna;* 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *Cliterna;* 16. 18. 21. 22. 24. 25. 26. 27. 28. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus *Claterna;* Voſſius cum ceteris *Cluana.* TZSCHVCKE. Scribendum *Cliterna*, *Cupra* ex Plinio [3, 16. ſ. 11.] ceterisque. BARBARVS. Pro *Cluerna*, uti erat in manuſcriptis, repoſui *Cluanam*, quod etiam Cluverius [c. l. et 2, 11. p. 733.] vidit. VOSSIVS. Nulla hic *Clierna* aut *Dierna*, nec ſuperiorum lectiones, *Cliterna* et *Claterna* propter ſequentia ipſumque ſitum admitti poſſunt. Nempe *Claterna* Galliae Ciſalpinae fuit oppidum longe hinc diſſitum, *Cliterna* ſ. potius *Cliternia*, ut infra, Daunorum, ubi vid. notata. Tantum igitur aberrare Mela non potuit. At *Cluanam* in eodem recenſu tuetur Plinius 3, 18. ſ. 13.

solus quidem, cum alii minime adtigerint. Possis ex *Cliena* codicum extundere *Tinna*, quam urbem prope cognominem fluvium in hoc situ commemorat Geogr. Ravenn. 4, 31, 5, 1. et tab. Peutinger. 5. A. ex ed. Scheybii, cum antea legeretur ibi *Tuma*, quod sic mutandum iudicaverat antea Cluverius in Ital. ant. 2, 11. p. 732. Apud veteres fluvius tantum occurrit, etsi variato nomine, *Tinia*, *Teneas*, de quo Drakenb. et Ruperti ad Sil. Ital. 8, 452. et in primis Rezzonici in disquisit. Plinian. T. 2. p. 23. Tabula in mare educit prope Firmum, alii cum Tiberi miscent. Tum vero haec mutatio facta est *t*, *d* et *cl*.

Cupra) Cibin. Vatic. Prag. Rehdiger. Venet. Havn. *cypra*; Paris. 1. 2. 3. Lips. Gud. *cipra*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Cypra*; reliquae, monente Hermolao, *Cupra*. Nempe *u* et *y* sic solent passim commutari, uti *Borusthenes*, *Illuricum*, *Suria*. Cf. Corte ad Sallust. Catil. 5, 6. Sic *Cupra* scribunt Silius Ital. 8, 432. Plin. 3, 18. s. 13. Ptolem. 3, 1. Geogr. Ravenn. 5, 1. — per *y* Strabo 5. p. m. 166. s. 241. Sed et sic veteres Graeci Ἄστυρες, Δάρυμνα, et alia. Tum *Cupra* tuentur etiam inscriptiones apud Gruter. p. 108, 7. Gudium p. 184, 10. p. 136, 2. Donium p. 177, 63. Post Rehdiger. *firmium*. Edd. 15. 17. 20. *Firmum*.

Adria) Vindob. *andria*; Cibin. *harida*; Vatic. edd. 1. 9. 13. ut infra, *Hadria*, et sic adspirationem in omnibus fere libris superesse apud Liv. 24, 10, 10, adfirmat Drakenborchius, qui ut alibi, tuetur ad c. l. Cf. Surita ad Antonini itiner. p. 308. quamquam ibi Wesselingio sine adspiratione hoc verbum placet, uti et edidit aliquoties, nec tamen semper, veluti p. 313. Et sic *Hadrianopolis* scribit idem, cuius tamen eadem est ratio. *Hadria* etiam diserte legitur in tab. Peuting. 5. B. et sic eadem vox et cognatae in inscriptionibus profe-

runtur. Vid. Gorii museum Etruscum Vol. 2. p. 207. et quae supra notata sunt ad 1, 3, 3. 2, 2, 2.

Truentinum) Ciaccon. Paris. 1. *Truentium*; reliqui, certe ex meis, *Truentinum*, ut editiones vetustae, in iis Camertinae; idem etiam in varr. ed. 27. adscriptum est in margine. Edd. 13. 16. 18. 19. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schottus cum Vineto *Truentum*; Vossio praeeunte rediit *Truentinum*. TZSCHUCKE. Ptolemaeus [3, 1.] *Truentinum*; Strabo [5. p. m. 166. s. 241.] *Druentum* fluvium et oppidum. PINTIANVS. *Truentini* fluvii ostia memorantur a Ptolemaeo. In Strabone est Τρουεντῖνος ποταμὸς et πόλις ἐπώνυμος. *Castrum Truentinum* habent Pompeius apud Cicer. ad Attic. 8, 12. et Antoninus in itiner. p. 309. 313. 317. *Truentum cum amne* Plinius 3, 18. f. 13. *Truentus* Boccat. de fluminib. h. v. *Troento civitas* Antonin. itiner. p. 101. Ita nempe, ut Wesseling. ibi docet, inclinante imperio pronuntiatum. Geogr. Ravenn. 5, 1. *Troentino*; Peuting. tab. 5. A. *castro Trentino* ex corruptione. Τρουεντοῦ ex Plinio malebat in Ptolemaeo Surita ad Antonin. c. l. Videtur utique *Truentum* primitivum esse nomen, derivatum *Truentinum*, quod ad castrum refertur. Sic Silius Ital. 8, 434. *Truentinae turres*. Suum igitur locum recte hic teneat, nisi *Firmum* in hoc nexu prius postulet, cum aliis veluti Antonino in itiner. p. 101. et alibi *castellum Firmanum* appelletur. Hinc forte moti *Truentum* alii ediderunt. Et sic infra 2, 5, 6. *castellum Latera*. At cum *Truentinum*, quod codices volunt, ferri possit, reliqui.

id et —) Varia inversione haec verba prodeunt. Ciaccon. Lips. Paris. 3. Cibin. Gud. Prag. Rehdiger. puto etiam Vatic. Venet. Havn. *id ei fluvio*; Vindobon. *ideo fluvio*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 15. 17. 20. 23. cum Reinoldianis *id ei fluvio*;

13. 19. *id etiam fluvio;* 16. 18. 22. Vadianae et ex Olivarianis, 27. 29. Vinetus *idem ei fluvio;* 24. 25. Olivarianae pleraeque, Schottus *id a fluvio, qui praeterit, ei nomen est;* 21. 28. *id in fluvio, qui pr. ei nomen est;* 14. post Vossius cum ceteris *id et fluvio.* TZSCHVCKE. Melior lectio: *Id ei a fluvio, qui praeterit, nomen est.* PINTIANVS. Rescripsi: *Truentinum; id et fluvio, qui praeterit nomen est.* VOSSIVS. An: *id ex fluvio?* 2, 2, 8. 2, 7, 19. cf. quoque 2, 19, 12. Nihil tamen mutandum putem. KAPPIVS. Vera sine dubio Vossii lectio, cum haec Mela prioribus adpendat. Ab *et* facilis transitus ad *ei.* Parisiens. etiam 1. 2. videntur cum Vossio habuisse *et.*

Frentani — Aterni) Misere haec verba in libris divexantur. Vossius ex suis refert: *Ab eo Frentia villa maritima habent Aterni fluminis* — Ciacconius: *Ab eo Frentra* (vel ut habet alius V. C. *Frentia*) *villiae maritima habens Eterni fluminis ostia.* Alias: *Ab eo Senagallia, Villa marina, habens Eterni fluminis;* vel alias: *ab eo Frentani Matrini habent et Eterni fluminis ostia.* I. Gronovius: unus *ab eo stentra cula maritima habent ac eterni;* alius, *strenta villa maritima habent aeterni;* Mediolan. *frentra villa maritima habent eterni.* Hactenus illi. De meis haec: Paris. 1. *Ab eo Strentavilla, Maritima habent Eterni fluminis;* Vatic. *Ab eo Fretavilla maritima habent Aeterni.* Sic et alii quidam; tantum Cibin. ut Mediol. *frentra villa;* Paris. 3. Vindob. *Fentra villa;* Lips. *stentia villa;* Gud. *stentra vila;* Rehdiger. *stentra villa;* Paris. 2. *ab eo Senogallia Maritisia habent Eterni fluminis.* Sic et alii quidam *Senogallia* exhibent, variata tamen proxima voce. Nempe Vatic. 3. Prag. *martidia;* Havn. *martinia;* Venet. *maritima habent aeterni enim fluminis.* Omnes autem vel *aeterni* vel *eterni.* Eadem inconstantia editionum et interpretum. Edd. 1. 2. 9. *ab eo Fentra villa maritima*

habent eterni vel *aeterni fluminis;* 11. *ab eo Frenta villa maritima habent Aterni fluminis;* idem 13. tantum *Trinii* pro *Aterni;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 12. 14. 19. *ab eo Senogallia maritima, habent enim fluminis;* 16. 18. 21., 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae *ab eo Senogallia maritima ad Aterni fluminis;* 15. 17. 20. 23. *ab eo Sennogallia* (23. simplici *n.*) *maritima Aterni fluminis;* Vinetus: *ab eo Frentani illa maritima habent. Aterni fluminis;* Schottus: *ab eo Samnites maritima tenent ad Aterni fluminis;* Vossius, 40. *ab eo Frentani, Apuli ac Marucini habent Aterni fluminis;* 41. 42. reliquae cum Reinoldianis: *ab eo Frentani iam Matrini habent Aterni fluminis.* Proxime post libri multi, ut alibi, *hostia.* Cf. 1, 9, 4. TZSCHVCKE. Ostensum est, [ad §. 5. *Fanestris*] ubi locanda sit *Senegallia.* Nunc addo, Ptolemaeo [3, 1.] esse *Senam Gallicam,* Straboni [5. p. m. 146. f. 227.] *Senegalliam,* [Σηνογαλλίαν] Plinio [3, 19. f. 14.] *Senagalliam,* Silio *Senem* in libro 8, [v. 453.] *et Senonum de nomine Sene.* [nunc *Sena.*] In lib. 15, [v. 552.] autem *Senam Gallicam; qua Sena relictum Gallorum a populis traxit per secula nomen.* Restituto autem in proprium, quem dixi, locum verbo *Senegallia,* sequitur proxime *Maritima* nomen oppidi, cuius meminit Ptolemaeus. [3, 1.] Insigni tamen in eo sive librariorum, sive correctorum errore; duorum enim oppidorum nomina miscentes, unum fecere, *Cupram maritimam* scribendo. Causa erroris, quod prope erat altera *Cupra* cognomine *montana,* ad cuius differentiam putaverunt hanc dictam esse *maritimam.* Est etiam *Maritima* oppidum infra [2, 5, 3.] in Narbonensi. PINTIANVS. Legendum puto: *Ab eo Frentani,* quorum supra meminerat Pomponius; et haec oppida Frentanis tribuuntur a Plinio lib. 3. c. 12. [f. 17.] In itinerario Antonini [p. 100. Wessel.] post Pisaurum Senegallia est. CIACCONIVS. *Ab eo Samnites maritima tenent*) Mendum latere suboluit Fredenando, Ego hanc

lectionem probo. Editi enim: *Ab eo Senogallia maritima.* SCHOTTVS. Monstrose haec sunt deformata. Alii reposuerunt: *Ab eo Samnites maritima tenent.* Vt breviter dicam, omnes strenue pugnantur, et praeterquam quod falsa et ordini Geographico contraria adserant, abeunt quoque quam longissime a veteribus libris, in quibus constanter ita scribitur: *Ab eo Frentia villa maritima habent Aterni fluminis ostia.* Scripserat Mela: *Ab eo Frentani, Apuli ac Marucini. Habent Aterni fluminis ostia.* Tres istos populos sibi invicem in ora maritima vicinos simul nominat, ac ultimo quidem Marucinos, quoniam in illis sunt ostia Aterni fluminis, quae subiungit. Frentanorum vero est Buca et Histonium. Daunii, et quae sequuntur, sunt in Apulia. VOSSIVS. Quum nuper in his nonnulla diverso charactere tamquam spuria et plane non Pomponiana exprimi curavissem, nunc aliter agere praestat et pergere. Nam certe quam monstrose haec ab aliis deformata queritur Vossius, non minus monstrose ipse transformando foedat: Dicat enim, in qua parte scripturae veteris, quam exhibet, conspicere possit latentia τὰ *Apuli ac.* Sed fortius haec oppugnari possunt. Nam numquam curiosissimus hic scriptor *ostia* dicit de fluvio, qui habet modo unum, sed semper singulari numero utitur. Sic lib. 1. cap. ult. *ostio fluminis proximi Ixamatae.* Lib. 1. c. 17. *Maeandri exitum et Gaesi fluminis ostium.* Lib. 2. c. 7. non dicit *Borysthenis ostiis*, sed *ostio.* Lib. 3. c. 1. *Tagi ostium.* Lib. 2. c. 7. dicit quidem *Tiberina ostia*, sed ibi vocabulum illud maiuscula *O* scribendum est, ut in hac editione (nam priores minori *o* utuntur pessime) fecimus, quum non ad exitum, sed ad urbeculam ita nominatam respiciat, quam sic quoque agnoverat lib. 2. cap. 4. et lib. 3. c. 9. Hanno *cum per Oceani ostia exisset*, habebant olim editi, sed bene a viris doctis et ex MSS. correctum postea *ostium.* Haec quum ita se habeant et sint certissima clarissimaque, quae fides potest

esse, hoc loco uno Melam scripsisse unius Aterni fluminis ostia? Immo quae fides nobis persuadebit, in hac particulari urbium fluviorumque per regiones recensione Melam voluisse allegare plurium populorum vocabula, quam superius uno spiritu protulit, ubi nulla est horum Marucinorum mentio? ut prorsus eadem aequitate huc interveniant hi Marucini, (sic colligo eius vocis literas, quia praeit ad hunc modum Vossius, quum ab aliis geminetur canina, ut Scaligero ad Catullum p. 18. ubi stupeo, unde tantus vir *Marrucinos* Campaniae populos dixerit) quo supra lib. 2. c. 1. admisceri debuerunt *Auchatae*, nuspiam ab Mela scripti, vel in hoc opusculo cogitati, contra fidem et regulam MSS. omnium, ut diximus iam alibi. Deinde credemus, ita incondite scribere voluisse aut Melam, aut quemquam alium, ut, quum dicat, *Habent Aterni fluminis ostia, urbes Bucam et Histonium*, posteriora tribuantur Frentanis, priora referantur ad Marucinos et non intelligatur unus populus habere simul et urbes illas et ostia fluminis? Nemo hominum aut sic scripserit, aut aliter intellexerit. Rursus an credibile est, et hoc loco et tali ordine Melam *Apulos* et *Marucinos* numeravisse, quum statim dicatur sequi *sinus Apulo litore incinctus* cum sequentibus aliquot extra eum urbibus? Hac ipsa phrasi pro variationis suae more definit Apuliam et ibi sitam innuit. Accedit profecto, quod, quum Vossius supra numeraverit non modo quasi diversos Daunios et Apulos, sed etiam Daunios ordinaverit ante Apulos, nunc eosdem faciat. Denique Piceno, Frentanis, Dauniis attribuit urbes, solos Marucinos nominavit ridendi caussa, quippe nudatos et desolatos. Haec omnia respiciat oro diligens lector, et tum pronuntiet. Sane multo convenientius concinnabat hunc morbosum locum Cluverius [in Ital. ant. 2, 5. p. 609.] *Ab eo Frentani tenent Aterni fluminis ostia, urbes Bucam et Histonium*, si liceret sic grassari contra scriptos codices. Sed in his Marucinis sane quam iactantur viri magni, de

quo videbimus. Nunc Melam videamus. Dico manifeste in scripta lectione apparere haec: *Ab eo* (nempe Truentino) *Frentani iam Matrini habent ac Aterni fluminis ostia.* Res tam clara est, ut probationem non requirat. Debuerat quidem dixisse *fluminum*, sed quum eum numerum alibi observet, scimus quoque alibi eam differentiam negligi. J. GRONOVIVS. Quibus librorum suppetit copia, quique eo valent iudicio, ut recte iis uti norint, per me licet, ut ea, quae scripsi, expendant. At vero animosus iuvenis monstrose a me deformata haec esse affirmat, fortemque in oppugnandis iis spondet operam. Sed dum inconsulte properat, in ipso statim limine miserè admodum impingit, cum dicit pessime apud Melam legi *Tiberina ostia.* Ipse *Ostia* rescribit maiuscula nempe litera, et accipi vult de urbecula, ut loquitur, *Ostia*, quae tamen magna fuit civitas, et per quatuor minimum pass. millia in directum habitata. Quam parum triverit Virgilium, vel exinde cognoscas, quod et apud illum statim in initio Aeneid. occurrat *Tiberinaque contra ostia*, quod tamen nemo integrae mentis de urbe Ostia interpretetur. Sed putavit bonus iste iuvenis, Tiberim non duobus, sed uno tantum in mare effluere ostio. Porro si quis velit hominem videre sine corde ambulantem et audire linguam sine capite loquentem, legat ea, quae sequuntur; in quibus priori plane contrarium committit errorem. Vti enim ante Tiberina Ostia pro civitate, ita hic civitatem pro ostio accipit. Aterni enim Ostia, seu etiam absolute Ostia, est ipsum Aternum oppidum, situm ad ostium fluminis Aterni. Vibius Sequester [p. m. 6.] *Aternus Hadriae decurrens per Marsos, ubi et Ostia civitas.* Sed et Antoninus [p. 101. Wessel.] et alii Ostiorum Aterni faciunt mentionem. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Numquam, credo, magis cum corde ambulavit Vossius, quam quum haec attrectavit. Nam quum illa sua *Apuli ac* in MSS. reperire desperaret, et stulte videret ab se Apulos huc promotos, ipsam rem

prorsus non tangit, sed in parergis carpens ansam fenilitear garriendi locum Melae de Tiberinis Ostiis comparat cum Virgilio, ubi, quoniam nemo interpretetur de Ostia urbe, hinc ego parum trivi Virgilium. Sic vidit me terentem tabulas Ptolemaei, Virgilium nequaquam. Cur autem ad Virgilium ire debemus? An non Heinsius ad Ovidium lib. 4. Fastor. [v. 329.] notat? *de Tiberinis ostiis passim Veteres.* An non Livius lib. 7. c. 25. *Tiberis ostia,* et lib. 26. c. 19. *cum triginta navium classe ostiis Tiberinis profectus.* Sidonius lib. 1. Epist. 10. *Naves quinque Brundisio profectas cum speciebus tritici ac mellis ostia Tiberina tetigisse.* Vt plures naves, potuerunt aliae isto, aliae altero ostio navigare. Sed an ideo *Tiberina Ostia* non dicuntur de oppido? Martianus Capella solitus multum uti nostro Pomponio, lib. 6. p. 204. *Vmbri mox Latiumque et Ostia Tiberina.* Ita edidit, et recte, Grotius, quum p. 207. *Item ultra Tiberina Ostia in Antiano Palmarea.* Edunt in Tacito lib. 15. Ann. c. 22. *ab lacu Averno navigabilem fossam usque ad Ostia Tiberina depressuras.* An poterat illa etiam perduci ad alterum ostium versus Etruriam? Immo et Plinius apud Lipsium et Suetonius Neron. c. 32. dicunt *Ostiam,* ut Tacitus urbem quoque intellexerit. Apud Ovidium lib. 15. Metamorph. v. 758. navis Aesculapium vehens *Lavini sedes Tiberinaque ad ostia venit.* Aut urbs intelligitur, aut divisam navem suppones; unam enim solum posuit. Et tamen Cicero pro L. Manil. cap. 12. *qui modo ante ostium Tiberinum classem hostium videbatis.* Idem Livius lib. 29. cap. 14. *Ostiam ire iussus obviam Deae . . . Postquam navis ad ostium amnis Tiberini accessit.* Florus lib. 3. c. 9. *Per Tiberinum ostium invexit.* An hi debuerunt Virgilium respexisse? Perinde ut ego, qui in recensione illa Pomponii mentionem fieri urbium, non fluviorum et ostiorum, statui, quidquid Vossius velit me putasse, vel somniet. Ostia illa scilicet Tiberina, quorum antea

memini. Et quis tandem audivit, *Aterni ostia est ipsum Aternum oppidum?* Portentum certe ingens. Omnia, quae huc citat, rapta sunt per furtum ab ingrato Vossio ex Cluverii Italia; [p. 751.] tanto impudentius, quod scribens illam notam, significabam me ea tunc legere. In Mela vero id totum vanum esse, nec habere locum, inde patet, quia de urbibus postea demum sequitur. Quid enim erit *Frentani habent Aterni fluminis Ostia; (oppidum) urbes Bucam et Histonium?* I. GRONOVIVS *in nota posteriori.* Cluverius in Italia ant. 2, 5. p. 609. totum hunc locum sic refingit: *A Pado ad Anconam transitur Ravenna — Fanestris colonia Senogallia* (quia nempe non magis fit maritima, quam reliquae) *fluminis Metaurus atque Aesis. Hinc illa in angusto illo duorum — coeuntium sinu inflexi — ac ideo — Hanc enim praetergressos — Cupra maritima urbes — Hadria, Truentum; id a fluvio, qui praefluit, ei nomen est. Ab eo Frentani tenent Aterni ostia; urbes — Daunii — Garganum.* Hactenus. Repetit hanc emendationem 2, 11. p. 738. et partim p. 729. Mirum est, unde codices aliqui petierint *Senogallia*, quae tamen situ hinc remota est, quippe inter Aesin et Metaurum potius reponenda. Vid. Plin. 3, 19. s. 14. Ptolem. 3, 1. Sic Strabo 5. p. 146. s. 227. inter Anconam et Senogalliam ponit Aesin. Quare et Cluverius c. l. supra eam Melae, invitis tamen codicibus, obtrusit, et Melam ex vitiosa huius loci lectione reprehendit Praetorius in praef. ad orbem Gothicum §. 4. p. 5. Nec probari potest, si cum Vadiano velis, Melam eius, ut regionis tractusve magis, quam oppidi, meminisse, tamquam et trans Anconam illi tenuerint; quod nullo modo evinci potest. Idem etiam visum erat primum Orlandio de urbis Senae antiquitate — p. 13. sed post ex lectione primarum editionum, cum illud repugnaret, ad Frentanos inclinat; sequentia enim esse in Frentanis apud Strabonem et alios, hodieque ita regionem adpellari. (Vid. in Graevii thes.

Ital. Tom. 8. P. 3. p. 13.) Nec componi facile possunt, quae subiiciuntur, *maritima* et *habent;* immo populi nomen desideratur, qui seriem recensus supra facti nectat et situ conveniat. Is autem commode latet in verbo primo, etsi varie vitiato, atque adeo in aliquo Ciacconii codice integro nomine expressus legitur. Idem etiam egregie reliqua expedit; et τὸ *maritima* ad veram rationem revocat; quare et eum unice sequendum et reddendum putavi. Τὸ *villa* enatum ex fine vocis *Frentani* et initio sequentis, facta corruptione et hinc copulatione; τὸ *iam* Gronovii languere videtur. Idem tamen in notis MSS. legit: *et Matrini et Aterni* — Sed uti populus hic per progressionis seriem et sententiae nexum desideratur, sic et *ostia* de uno flumine Aterno minus recte intelligi sic possunt, cum adsit alterum, quod in libris emicet et ipso situ congruat. Nam Pintiani *Maritima* nulla est absolute dicta; *Samnites* Schotti nec per codicum indicia nec in diverso situ recipi possunt et ad maritimos referri, cum interiora loca tenuerint, quare et olim reiecit Cluverius in Ital. ant. 2, 5. p. 609. Prius etiam de Vossii emendatione valet, quam molesta opera refutavit I. Gronovius. Cur *habent* Schottus in *tenent* mutaverit, iusta causa non adparet. *Aternus* probatur a Strabone lib. 5. p. m. 167. p. 241. Plinio 3, 17. s. 12. et aliis quibusdam. Pro eo *Eternus* scribunt etiam tab. Peutinger. 5. B. et Boccat. de flumin. h. v. et *Aderno* Geogr. Ravenn. 4, 31. 5, 1. de civitate quidem, sed, teste Strabone c. l. eodem, quo fluvius, nomine. Denique pro *ac Aterni* dedi *et Aterni*, non solum, quia Mela *ac* sequente vocali curiose vitavit, uti et observavit Ernesti in notis ad prooemium Melae, et ex aliis auctoribus alii viri docti, de quo ad 2, 3, 10. et ad Eutrop. 8, 13. s. 6. sed et propter codices, qui vel omittunt, vel pro fluminis diversa scriptura ab initio nominis vel *ac* vel *et* exhibent. Ceterum in margine unius MS. Vaticani eadem manu adscriptum erat: *Male hic describis*

Italiam Pomponi; quod iudicium ex depravata lectione ortum est.

Bucam) Vatican. Parif. 1. 2. 3. Ciaccon. Lipf. Cibin. Rehdiger. Vindob. Venet. Havn. et edd. 1. 3. 4. 5. 6. (hic antiqua manus adfcripferat forte ex Ptolemaei forma *Bubara*) 7. 8. 10. 11. 12. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schottus *Bucara*; Gud. *bocara*; Prag. *buchara*; edd. 2. 9. *bucata*; 13. et poft Vinetus, Voffius cum reliquis *Bucam*. Probant hanc lectionem Plinius 3, 17. f. 12. et in primis Strabo lib. 5. p. m. 167. f. 242. et 6. p. m. 197. f. 285. In Ptolemaeo 3, 1. vitiofe Βοῦβα, in quo et Plinio cum Hiftonio coniungitur.

Hiftonium) Cibin. Prag. Rehdiger. *biftonium*; Vatic. 3. *iftonum*; reliqui *hiftonium*. Edd. et vetuftae et pofteriores *hiftonium* et *biftonium*, illud pleraeque, maxime recentiores. Ex iis, qui memorant, Ptolemaeus 3, 1. fcribit Ἰστόνιον, ut tab. Peuting. c. l. et Geograph. Ravenn. 4, 31. 5, 1. Cum adfpiratione Plinius c. l. et Antonin. itiner. p. 314. ubi quidem *Hiftonios*, pro quo Salmafius, notante Schotto, volebat *Hiftonio*. Vid. ibi Weffeling. qui ex antiqua infcriptione, quam ferunt, producit *municipium Hoftonienfium*. Duplici igitur modo, ut *Hadria* et fimilia, effertur.

Tifernum) Ciaccon. (hic etiam antea *alit* pro *autem*) Cibin. Gud. Lipf. Vatic. Vindob. *Trifernum*; Prag. Rehdig. *Tufernum*. Edd. 13. *Tiernum*; 21. 28. *Trifernum*; Schottus *Tefernum*; in aliis recte *Tifernum*. Et fic Plinius 3, 17. f. 12. et quidam alii; fed et in Gudii ant. infcrr. p. 56, 2. *municip. Tifer.* quod inde nomen fine dubio traxit. TZSCHUCKE. Legendum puto: *Daunii* [ut fupra Cluverius c. l.] *habent Tifernum amnem*, ut in Hifpania [2, 6, 6.] *Sequens Illicitanus*

Aloinem habet et Lucentiam. Ptolemaeus [3, 1.] permutatis prioribus syllabis *Fiternum* nominat; ut nescio, an mendose, sic scio, fieri hoc subinde apud auctores, et ut uno interim ex multis exemplo contenti simus, urbem Pisidiae, *Sagalassum* Straboni, Stephano, Ptolemaeo dictam, Arrianus Historicus [de exped. Alex. 1, 28, 3.] *Salagassum* nominat. Nec est dubitandum de fide codicis impressi; sic enim habent duo scripti et vetusti codices, quibus utor familiariter. Hermolaus vero, qui in Plinii libro 5. [c. 24. s. 27.] emendat legitque *Sagalessus* cum *e* in tertia syllaba, unde id acceperit, nescio. Strabo certe, [lib. 12. p. m. 392. s. 569.] cuius auctoritate nititur, et ceteri, quos legerim, *Sagalassus* omnes, nemo *Sagalessus*. PINTIANVS. Particula *autem* in hoc nexu, opinor, abesse poterat, sed cum codices tueantur, durius in *habent* transeat, quippe quod paullo ante praecessit, et haec omnia amplectitur. Lubentius in terminatione *Daunii* adsenserim, quam et Graeci frequentant, veluti Strabo 5. p. m. 167. s. 242. 6. p. m. 191. s. 277. pro Αὐδάνιοι hic ex probabili emendatione Casauboni, quam et codices mei sustinent; Lycophron v. 1254. Ptolem. 3, 1. Plinius 3, 16. s. 11. aliquoties. Videtur tamen et altera forma in Latinis locum obtinuisse, ut Apulus Daunus apud Horat. 4. od. 14, 26. Ovid. Fastor. 4, 76. nec repugnat analogia in aliis, uti in Italia, Apulia. Quare, cum sic codices velint, reliqui.

Cliterniam) Voss. 1. Cibin. *Clatinam*; Voss. 3. *Claternia*; Holstenii codex, uti ipse notat ad Cluverii Ital. ant. p. 275. *Elaternia*; Lips. Paris. 1. 2. 3. Gud. Rehdiger. Vindobon. Voss. 2. 4. 5. Perizon. Mediolan. Vatic. *Claterniam*; Ciaccon. *Clateniam*; Prag. *clatrunam*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *Claterniam*; reliquae *Cliterniam* inde ab edd. 13. 16. 18. TZSCHVCKE. *Claterniam* in optimis MSS. legi monuit Holstenius in annotat. ad

Ortelium p. 53. et ad Cluverii Italiam antiquam p. 275. ubi non absque mendo legitur *Elaternia*. A. GRONOVIVS. Duae fuerunt urbes, simili quidem nomine, *Claterna* vel *Claternae*, et *Cliterna* vel *Cliternia*, sed diverso situ; quae tamen saepe in auctoribus invicem commutantur, adeo ut Cluverius in Ital. ant. 4, 9. p. 1208. de vero situ ambigat. Habet tamen ipse *Cliternia*, et h. *Campo Marino* esse coniicit. Sic *Claternae* a Ptolemaeo ponuntur inter *forum Cornelii* et *Bononiam* 3, 1. *Claterna* sic Antonino in itiner. p. 287. tabulae Peuting. 4. A. *Claternum* Geogr. Ravenn. 4, 33. nec repugnat Plinius 3, 20. s. 15. in quo dicitur *Claterna*. Cf. de hoc situ Ambrosius lib. 2. epist. 8. et Cluver. in Ital. ant. 1, 28. p. 289. At in eodem tractu a Strabone 5. p. m. 150. f. 216. conlocatur Κλίτερνα, ubi Κλάτερνα leg. videtur, cum et alibi non solum illas voces commisceri doceat Cluverius in Ital. ant. 1, 28. p. 289. sed et, praeter superiores auctores, Cicero in epist. ad diverf. 12, 5. in Philipp. 8, 2. quidam etiam utramque commemorent, illam in Gallia Togata, hanc in Daunia vel vicinia, uti Ptolem. 3, 1. ubi ed. Argentor. 1520. Κλειτερνον, Plinius 3, 16. f. 11. Hinc *Cliternini* apud Cicer. ad diverf. 9, 22. etsi quidam lacessunt, nec ad situm eorum aliquid adiungitur. Recte igitur neglecta codicum scriptura hic receptum est *Cliterniam*.

Larinum) Vatic. 1. Rehdiger. Lipf. *Lacrinum*; Gud. Venet. Parif. 1. Ciaccon. *Latrinum*; Cibin. *Latrinum*; Parif. 2. *Latrinium*; Vatic. 3. *latinurim*; Prag. *latrinurum*; Parif. 3. Havn. cum edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. reliquae, in iis Vadianae, Olivarianae *Lucrinum*; 13. Vinetus, Schottus, Vossius alii *Larinum*. TZSCHVCKE. Lego *Larinum*, non *Lucrinum*, ex Plinio. [3, 16. f. 11.] Stephanus, ut arbitror, *Larinam* vocat, in quo falso *Laviniorum esse* scriptum est pro *Dauniorum*. Meminit et *Larini* Ptolemaeus, [3, 1.]

ſed in Frentanis collocat, vicinis Dauniorum. PINTIANVS. *Larinum* hic etiam probant alii, qui memorantur in indice ad Gudii inſcr. p. 29. etſi poſt ambigitur ibi propter inſcriptionem, in qua legitur *Patron. Munic. Lucrini* addito *D*, quod explicatur *Daunia*, ut alibi. Si recte excepta et reddita eſt ea inſcriptio, poſſit utique dubitationem movere. At *Larinum* tuentur auctores ſupra citati, et praeterea Cicero ad Attic. 7, 12. et 13. ubi prope Teanum ponitur, tab. Peuting. 5. C. Geogr. Ravenn. 4, 31. Hinc Polyb. 3, 101, 3. ἡ Λαρινᾶτις χώρα; Livius 22, 18, 8. et c. 24. in. *Larinas ager*; Cic. pro Cluentio c. 15. et alibi, Plin. c. l. Iul. Caeſ. de B. C. 1, 23. extr. Sil. Ital. 8, 402. 15, 565. *Larinates*; et idem 12, 174. *Larinatia ſigna.* Suffragantur denique numi, ex quibus etiam, cum delphinus ſ. piſcis adpoſitus ſit, diſcitur maritimos fuiſſe, unde et Silius Ital. 15, 565. *Larinas accola Ponti.* Sed de ſitu alibi.

Teanum) Vatic. Pariſ. 1. Cibin. Venet. Prag. Rehdiger. Vindob. Havn. et edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 15. reliquae cum Vadianis, Olivarianis, Vineto, Schotto *Theanum*. Inde a Voſſio conſtanter reiecta eſt adſpiratio, quam etiam omiſerunt Pariſ. 2. 3. Ciaccon. Lipſ. et ex edd. ante Voſſium 13. TZSCHVCKE. *Teanum* ſine ulla aſpiratione ſcribendum. PINTIANVS. *Teanum* ſine ſpiritu. Sic Ptolemaeus, [3, 1. f.] Strabo [ſaepius] Τέανον, Livius [22, 57, 8. etſi ibi Sidicinum eſt] et Cicero. [pro Cluentio c. 69. et alibi] *Theani* fluvii Campaniae meminit Oroſius lib. 5. c. 18. *Tianum* per *i*, in quibus Pomponii libris ſe offert; quae ſcriptura inſuper habenda non eſt, quod et in antiquis numis cuſis reperiatur, quos mihi Abr. Ortelius oſtendit. SCHOTTVS. Cum duplex fuerit, Apuliae et Campaniae, commune tamen utraque urbs nomen geſſit, ut teſtatur Strabo 6. p. m. 197. ſ. 285. At utra-

que sine adspiratione non a Graecis solum, sed et Latinis scriptoribus adfertur, etsi in his passim libri variant, veluti in Livio c. l. Cicerone de lege agraria 2, 31. f. pro Cluentio c. 9. Iul. Obseq. c. 71. Inveni adeo apud Gruterum p. 249, 5. in tabula Traiano Hadriano dicata *Theanenses*, *Theanum Apulum* etiam ex lapide producit Ortelius in thes. Geogr. s. v. *Teanum*, et sic semper cum adspiratione hoc nomen dedit in Cicerone Ernesti. Improbat tamen Stephanus satis graviter ex literarum ordine, quippe qui habet Τεανόν. Sic Peuting. tab. c. l. etsi vitiose *teneapulo*, et, quod non leve momentum addit, numi, de quibus vid. Rasche Lex. num. T. 5. P. 1. p. 705 sq. et Eckhel in doctrina num. P. 1. V. 1. p. 117. Quare eam etiam reiiciunt viri docti, etsi in ipso contextu dissentiunt passim. Vid. Vrsinus ad Cicer. pro Cluentio c. 69. Garatonius ad eundem de lege agr. 2, 31. f. et pro Cluentio c. 9. Sigon. ad Liv. 9, 20, 4. Drakenb. ad eundem 23, 24, 5. Surita et Wesseling. ad Antonin. itiner. p. 121. f. Oudendorp. ad Obsequ. c. l. Qui tamen sint libri, ex quibus Schottus commemorat *Tianum*, ignoro. Videtur idem ab Ortelio accepisse, qui id c. l. adfirmat, Melamque erroris incuset, nisi ita legatur etiam in antiquis numis. Recte quidem hoc, cum numi non solum *Tianum*, sed et *Taanum* exhibeant praeter usitatam scripturam, uti docent Rasche et Eckhel. cc. ll. Post Gud. omisit *oppida*, et Vindobon. scribit *graganum*.

§. 7. *Apulo)* Libri quidam, ut supra, *Appulo*. Tum ed. 13. *Vria*; Vindob. *incintus*; Lips. Prag. Vatic. 3. *modico spatio*; Cibin. *spacia*; Vindob. *pluraque aspera*; Prag. *plereque*; ed. Lugd. 1605. et 38. omittunt verba *asper accessu*, et Cibin. dat *accessus*. Ceterum hanc narrationem non distincte satis Mela subiicit praecedentibus, sed explicandi forma exhibet, cum tamen ad novum locum aperte progrediatur. Quare etiam

Cluverius in Ital. ant. 4, 13. p. 1248. subplendum putat: *Intra hunc.*

Sipontum.) A. Gronov. ex MSS. adfert *Sipronium* et *Sipanium*; Vatic. *Syponium*; Lipf. Parif. 1. Gud. Rehdiger. Vindobon. *Siponium*; Parif. 3. *Simponium*; Cibin. *Sipomium*; Vatic. 3. *Sypontum*; Venet. Havn. Prag. Ciaccon. *Sipontum*; Parif. 2. *Sipuntum*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 11. *Simpouium*; 6. 7. 8. 15. 17. 20. 23. 24. 25. Olivarianae pleraeque *Sypuntum*; tum ex Vadiana familia, 30. 32. 37. et Schottus *Sypuntum*; 10. 12. 13. 14. 16. 18. 19. 21. 28. ex Olivarianis Stephanus, Vinetus, Vossius, 40. 41. 42. *Sipuntum*; post cum Reinoldio in ceteris *Sipontum*. TZSCHUCKE. Ptolemaeus [3, 1.] et Strabo [6. p. m. 196. f. 284.] *Sepûs* nominat, accentu in ultima circumflexo, non *Sypuntum*. — Ex eorum auctoritate lego in Pomponio: *Extra Sepus, vel ut Graii dixere Sepius*. Stephanus, quod miremur, cum *i* in prima *Sipus*. PINTIANVS. *Sipontum* etiam scribitur hoc nomen apud Plin. 3, 11. [f. 16.] Livium 34, 45. [c. 45, 2.] et 39, 23. [§. 3. adde 8, 24, 4.] Frontinum de coloniis p. 127. et apud eundem p. 110. ager *Sipontinus*. A. GRONOVIVS. De Hermolao Barbaro post. *Sepontum* habet Paulus Diaconus de gestis Longobardorum 2, 21. et Boccatius f. v. Appenninus in ed. quidem Veneta 1473. pro quo Veneta 1494. *fypontum*. Sed et *Sipontum* idem habet f. v. Garganus. In Strabone c. l. Guarinus vertit *Sipontem* et *Sepiuntem*, et ego pro Σηπιοῦς in codicibus meis inveni Σιπιοῦς. Casaubonus ad c. l. non audiendum putat virum doctum, (intelligit Pintianum) qui hic velit *Sepius*. In Ptolemaeo 3, 1. cod. Palatinus, notante Bertio, Σιποῦς et sic Stephanus. Accedit, quod in tab. Peutinger. 5. C. est *Siponto*, apud Geogr. Ravenn. 4, 31. *Sipontus*, Livius cc. ll. Ciceron. ad Att. 9, 15, 10, 7. in. Plin. 3, 16. f. 14. *Sipontum*. In Antonini itiner. p. 314. libri

quidam et Wesselingius legunt *Sipunto*, et idem p. 497. *Sipunte*, ubi plerique libri habent *Siponte*. Sic Cicero de leg. agrar. 2, 27. habet *Sipontina siccitate*, licet ad Attic. 6, 2. ubi de hac forma disceptatur, ipse in Graecis esse dicat Σιπουύντιοι, Ὀπούντιοι, qui quidem locus hic est memorabilis. *Sipuntum* et *Sipontum* scriptoribus antiquis dictum esse docuerunt Cluver. in Ital. ant. 4, 11. p. 1212. et Cellarius in Geogr. ant. 2, 9, 157. Certe sic in simili ratione *Cerasuntum*, *Hydruntum*, et sic *sinus Opuntius*. At et dicitur *Buxentum*, et a Φλιοῦς in Latinis *Phliasii*, de quo Cicero c. l. ubi tamen adiuvant, quae notavit de hoc gentili Stephanus. Cf. post *Hydruntum*. Hic quidem vix me contineo, quin revocem *Sipuntum*, cum *Sipontum* codicum ex recentiori forma natum videatur. Reliqui tamen receptam, aliorum auctorum simul auctoritatem reveritus, et quod in descriptione numor. vett. Lips. 1796. 4. p. 16. in numo legitur Σιπο.

Graii) Cibin. Prag. *gray*; Lips. Gud. Vindob. Rehdiger. *grai*, uti supra §. 5. et alibi. Pro *dixere*, quam formam amat noster, Venet. *dixerunt*.

Sipus) Vossius ex libris suis, tacente A. Gronovio, profert *Sipilus* et *Siphus*; Ciacconius *Syppillum* et *Spilluon*; Lips. Havn. Cibin. Rehdig. Paris. 1. 3. *Sipillum*; Vindob. *Sipilum*; Paris. 2. *Sipulum*; Venet. *Sipilium*; Gud. *Sippilum*; Prag. *Sipium*; Vaticani, puto, *Sipyus*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Sipillum*; 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus *Sipyus*; 21. 28. *Sypius*; Schottus *Sipyus*; Vossius et ceteri *Sipus*. TZSCHUCKE. Scribo: *Sipuntum, vel, ut Graii dixere, Sipyus*. Strabo [c. l.] *Sipuntum*, inquit, *sive*, quod idem est, *Sipus*, *a Diomede conditum*. Videtur nominatum, inquit, ante a Graecis *Sipyus* a sepiarum proventu. Dicetur ergo et

Sipuntum, ut Plinius, [3, 16. f. 11. ubi h. per *o*] et *Sipus*, *Sipuntis*, [fic in ed. 1493.] ut antiqui. BARBARVS. *Sipus* vera lectio. VOSSIVS. Eandem etiam probat in Lucano 5, 377. Oudendorpius, ubi etiam, etfi lenius, variatur. Aperte id fuftinet Stephanus, nec aliter apud Strabonem c. l. et alios. Atque haec forma unice hic probanda eft, cum diferte, Graecorum qualis fuerit, declaret. Cf. de Pinedo ad Stephan. p. 603. Poft Vindob. *camifium*; ed. 9. *tanufium*; Rehdiger. *harium* pro *Barium*.

et Gnatia) Sic codd. Voffii et A. Gronovii cum d'Orvilliano, quem adfert Weffeling. ad itiner. Hierofolymit. p. 609. et alio Suritae, de quo idem ad Antonini itiner. p. 315. itemque meis. Tantum Vindobon. *et guacia* et Cibin. *et gnacia*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *et Gnatia*; hinc reliquae vel *et Egnatia* vel *Egnatia*, quod ultimum fervavit Gronoviana 44. Poft praeeunte Reinoldio 45. et ceterae *et Gnatia*. TZSCHVCKE. Scribo: *Poft Barium*, *Egnatia*. Ptolemaeus, [3, 1.] Strabo, [6. p. m. 195. f. 283.] Plinius. [3, 16. f. 11.] BARBARVS. *Gnatia* quoque Horatius. [Sermon. 1, 5, 97.] Sed et Plinius. Nam quo loco apud ipfum legitur, *Rudia*, *Egnatia*, omnino fcribendum eft: *Rudiae*, *Gnatia*. Sic quoque meliores libri Ptolemaei. VOSSIVS. Plinius lib. 3. c. 11. *Rudia*, *Egnatia*, ubi forte legendum *Rudiae*, *Gnatia*. Horatius lib. 1. Sermon. Ecl. 5. v. 95. dein *Gnatia lymphis Iratis exftructa dedit rifusque iocosque*. Surita ad Antonini itiner. p. 472. in vetufto exemplari Melae *et Gnatia* etiam fe reperiffe teftatur. A. GRONOVIVS. *Gnatia* habet etiam Geogr. Ravenn. 4, 31. et tabula Peuting. 6. A. Sic et Antoninus in itiner. p. 315. At idem p. 117. in omnibus libris *Egnatia*. Non igitur, quod putant cum vetere Scholiafte commentatores, in iis etiam Wielandius, pro *Egnatia* pofuit Horatius, fed fecit ex ufu promifcuo, quem et in hoc

nomine agnoſcit Surita ad Antonini itiner. p. m. 315. Neque tamen negaverim, probabilius eſſe *Egnatia* ex gentis et cognominis origine, et quod *Ignatium agrum* adpellat Frontinus de coloniis, qui aliis *Egnatius* eſt. Sic prodit *Ignatii* nomen apud Plutarch. in Craſſo c. 27. et aliquoties apud Appian. de B. Civ. 1, 45. In utroque codices dant etiam *Gnatius*, uti pro *Egnatius* in Dione 53, 24. Cf. Drakenb. ad Livii epit. lib. 75. In numis paſſim *Egnatius* legitur. Quod vero de urbe Ortelius et Ferrarius in Lex. Geogrr. adfirmant, in Strabone etiam eſſe *Ignatia*, conſuluerunt vitioſa exemplaria lib. 7. p. 223. ſ. 322. ubi tamen MSS. dant per *E*, ut alibi. Nec priore loco lib. 6. ab Ἐγνατία diſcedunt libri, niſi quod ex meis quidam habent στεγνατία, uti et poſt Guarinus in vetuſta verſione. Variationem in Ptolemaeo ego quidem nullam inveni. Praetulerim igitur *Egnatia*, niſi obſtent omnes codices, et alteram formam aliorum auctoritas ſuſtineat. Poſt ed. 13. *Rhudie.* Sic paſſim alibi cum adſpiratione legitur.

et iam) Lipſ. Pariſ. 3. *et in*, uti edd. omnes ad Voſſium, qui ex melioribus libris, ut ſcribit in nota, dedit *et iam*, quod et exhibent Gronoviani et mei reliqui, tantum quidam coniuncte *etiam*, quos imitati ſunt Reinoldius et A. Gronovius in ed. 45. cum Kappio. Idem ſupra 1, 19, 14. occurrit, ubi recte Pintianus et ad morem Melae accommodatius diviſit. Cf. 3, 9, 7. et notata ad Eutropium 1, 11. p. 85. Ciacconius eiecta particula ſimpliciter malebat: *in Calabria.* Rehdiger. *in cabria.*

Brundusium) Pariſ. 1. 2. et Schottus *Brundiſium*. Inter utramque ſcripturam fluctuantur et alibi codices, et docti viri ex vetuſtioribus et melioribus adeo *Brundiſium* praeferendum cenſent. Vid. cum Rupertio N. Heinſius et Drakenb. ad Sil. Ital. 8, 574. hic etiam ad

Liv. 42, 17, 6. Harduin, ad Plin. 3, 16. f. 11. Burmann. ad Sueton. Caef. c. 34. Wesseling. ad Antonini itiner. p. 118. Duker. ad Flor. 1, 20, 1. et praeter Geographiae Latinae auctores A. Gronov. ad Iuftin. 12, 2, 7. Sic per *i* conftanter fcribit in Iulio Caefare, Frontino et Lucano, Oudendorpius, Drakenb. in Livio, et in aliis alii. At per *u* dedit in Orofio 1, 2. p. 24. Havercampus. Prius adiuvant lapides apud Gruterum p. 151, 2. 801, 5. Gudium p. 71, 2. Sed et *Brundufium* inveni apud Donium p. 94, 96. Vtramque igitur etiam formam probare videtur Cluverius in Ital. ant. 4, 13. p. 1245. Numi nihil profunt, cum in iis tantum *Brun.* adpareat. In noftro loco codices malunt *Brundufium*, quod ideo minus lacelfendum putavi, quod facilius ad formam fui aevi delabi potuerint, quam antiquam et acceptam fervare.

Valetium) Lipf. Vatic. 3. Prag. Vindob. d'Orvillianus apud Wesseling. ad itiner. Hierofol. p. 609. *Valentium*; Gud. *Valentinum*; Parif. 1. 2. *Valetum*; alii cum edd. *Valetium.* TZSCHVCKE. Recte, qui pro *Valetium* fubftituerunt *Valefium.* PINTIANVS. Forte *Valefium.* CIACCONIVS. Variis modis hoc oppidum concipitur; nam et Βαρήτιον Stephano ex Theopompo. Ἀλητία Straboni, [?] Ἀλήτιον Ptolemaeo. [3, 1.] Latinis vero *Valetium* et *Valentium* et *Aletium* paffim nominatur. Non recte Cluverius [in Ital. ant. 4, 13. p. 1244.] *Valetium* et *Aletiam* tamquam duo diverfa oppida in Calabria defcribit, cum unum omnino idemque fuerit. Varia, ut hoc probet, affert auctorum loca, fed omnia fruftra. Nam quo loco apud Plinium [3, 16. f. 11.] legitur *Aletia* [*Aletium*] vulgo, illic meliores codices habent *Sarmadium.* Sic itaque legendus erat locus ille Plinianus: *Oppida per continentem a Tarento Vria (quia cognominis Apulae) Messapia Sarmadium.* A Sarmadio feu Armadio apud Frontinum Armadillus feu Sarmadillus

ager, de quo alias. Circa finem vero eiusdem capitis, ubi Valentinos et Alentinos nominat, sic legit optimus noster codex: *Salentinorum, Salentini, Basierbini, Neretini, Valentini, Veretini.* Salentini isti posteriores dicuntur ab oppido Salentia, de quo mox. Alio quoque videtur persuasus fuisse argumento, ut hoc crederet, Cluverius, nempe quia Valentia bis occurrit in tabula itineraria. Verum et hic quoque male Valentia pro Salentia scribitur. Liquet hoc ex Geographo Ravennate anonymo,] 5, 1. cf. 4, 31. etsi in utroque loco discrepat ed. Porcheronis] qui in plurimis convenit cum tabula itineraria, in quo ita procedit ordo: *Brundusium, Baletium, Lubiae, Hydruntum, Minervium, Verentium, Salentium, Neretum, Manduris, Tarentum.* Hinc itaque apparet, nullam in Calabria Alentiam fuisse, quae diversa fuerit a Valentia, sive ab illo oppido, quod hodie *Lezza* vel *Lecce* dicitur, quinque circiter passuum millibus a mari remoto, unde Strabo [lib. 6. p. m. 194. s. 282. Σαληπία.] μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάσσης illud collocat. VOSSIVS. *Aletium* Ptolemaei Valetium esse, notat etiam editio Bertiana, et Stephani Βαρήτιον cum Vossio Holsten. p. 63. At consulendus, ne ultra terminos hic statutos evager, Mazochius ad tabul. Herack. p. 522. n. 58. ubi diversum utriusque situm fuisse docet; docent et itineraria et Geographus Ravennas cc. ll. Certius hoc est, quod ex aliorum auctorum comparationibus discitur, *Balesium* esse ex vulgari pronuntiationis usu Plinio 3, 16. s. 11. *Baletium* Geographo Ravenn. cc. ll. *Balentium* in tab. Peutinger. 6. B. *Valentiam* vel ut est in MS. *Valentium* in itiner. Hierosolym. p. 609. Ex quibus adparet, ultra cum Vossio procedi non posse, et dubiam esse in medio nomine scripturam.

Lupiae) Vatic. Paris. 1. 2. 3. Lips. d'Orvillianus apud Wessel. c. l. Cibin. et reliqui cum edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Lupae* vel *Lupe*; 6. 7. 8. 17. *Lubiae*;

15. 20. 23. *Lubyae*; 10. et reliquae *Lupiae*. TZSCHVCKE. Strabo [lib. 6. p. m. 194. f. 282.] *Lupiae*; in quibusdam Plinianis codicibus [3, 16. f. 11.] et Ptolemaeo [3, 1.] *Lufpia*. [Λουσπίαι] BARBARVS. Priorem partem vitiant varie auctorum libri; at in pofteriori τὸ *i* tuentur. Sic Plin. 3, 16. f. 11. et Geogr. Ravenn. 4, 31. *Lupia*, et hic 5, 1. *Lubias*; Antonini itiner. p. 118. *Lipias*; tabula Peutinger. 6. B. *Luppia*. Vid. Wefleling. ad Antonin. itiner. c. l. ubi addi poteft ex Gruteri infcrr. p. 374, 5. *col. Lupienfium*; ex Frontino de colon. lib. 2. 111. *Luppienfis ager*, nempe hoc ex librarii pronuntiatione; *Lupiae* in MS. *Lopiae* ex Iul. Capitolino in Antonino Philof. c. 1. Inferendum igitur hic eft τὸ *i*, at terminatio in *ae*, quam mordicus tenent omnes codices, fervanda.

Hydrus) Lipf. Vindob. *idrus*; Prag. *Idros*; Gud. *hidrus*; reliqui *hydrus*. Edd. 6. 7. 8. *Hydus*; 15. 17. 20. 23. *Idrus*. TZSCHVCKE. Locus corruptus, quem nos inter alios reftituimus. Legendum eft *Hydruntum*, nunc *Otrento*. OLIVARIVS. Nulla hic opus eft mutatione, cum utraque forma occurrat in Latinis. Sic Livius 36, 20, 5. Plinius 3, 16. f. 11. Martian. Capella lib. 6. p. 209. Antonin. itiner. p. 118. *Hydruntum*, etfi in Plinio reluctatur Pintianus, quia poft fequatur *Hydrunte*, pro quo fic malim *Hydrunto*, quia facilius *o* in *e* transire poteft, quam *Hydrus* in *Hydruntum*. *Hydruntem* fic mavult in Martiano Capella Grotius. Geogr. Ravenn. 4, 31. 5, 1. *Ydrontus*, fed in tabula Peuting. c. l. *Ydrunte*. Graeci *Hydrus*, Hydruntis, quod imitati funt ex Latinis Cicero ad diverf. 16, 9. Lucan. 5, 375. et dubia fide Plin. c. l. Vtramque igitur formam olim ufum obtinuiffe, poft etiam abiectam effe adfpirationem, inde exiftimat Cluverius in Ital. ant. 4, 13. p. 1243. atque adeo Oudendorp. ad Luc. c. l. Hydruntum fuiffe ufitatius putat. Vid. de hac forma in aliis etiam obvia

Salmaf. ad Solin. c. 8. f. 2. p. m. 47. At fi Mazochium audias in commentario in titulum amphitheatri Campani c. 5. p. 117. rectius fcribatur *Hudrentum*, quia in infcriptione ab incolis pofita, qui optime illa noffe debuerint, legatur *Hudrentinor.* ut a Πυξοῦς fiat *Buxentum.*

mons) Legendum: *Hydrus, Soletum et Salentini campi.* Plinius [3, 16. f. 11.] *Ab Hydrunte Soletum defertum.* PINTIANVS. Forte: *Hydrus, mox Salentini*, ut apud Plinium 3, 5. *Ab eo* (Brutio) *Graeciae ora, mox Salentini* etc. Quod fequitur *tum*, gloffa eft, ad particulam *mox* adfcripta. CIACCONIVS. De corruptione huius loci confentit etiam Oudendorpius ad Lucan. 5, 375. quia Hydrus fit oppidum, non mons, etfi ipfe, quomodo fanari poffit, non adfert. Libri omnes *mons* tuentur. Leviffima mutatione transeat in *mox*, quod et nofter veluti 1, 17, 2. in progreffione ponit, et faepius fic Plinius adhibet. *Soletum* Pintiani ex Plinio remotius eft, et cum defertum fuerit, vix a Mela commemoratum. Accedit nominis obfcuritas, quod alii, velnti hic Voffius, pro *Solentum*, vel potius depravate pro *Salentum* accipiunt; cuius mentio fubeft in Salentinis campis. Mazochius in tab. Heracleenf. P. 2. p. 524. ex vocibus *mons tum* effingere malit *portus*, putatque Scylacis illud λιμὴν Ὕδροῦς exfcribere Melam voluiffe. Poffis tamen cum Cellario 2, 9, 583. de promontorio vicino intelligere, fic, ut more fuo urbem tecte indicet.

Sallentini) Lipf. Rehdig. Parif. 1. 2. 3. Gud. Vindob. Venet. Havn. cum edd. vetuftis et recentioribus, quibus acceſſerunt Reinoldianae ad 42. *Salentini.* Inde a 44. ceterae *Sallentini*, uti fcribunt Voff. 1. Mediolan. (quos fupra indicavit Abr. Gronovius) Vatic. Cibin. hic et deinceps. Vatic. 3. *Salemni campi*; Prag. *Salenni.* Ante *Sallentini* invitis codicibus inferfit Voffius *et*, et hinc edd. 40. 41. 42. Poft Prag. omifit *et Sallentina*, τὸ *et* ante urbs edd. 30. 32. 37.

Callipolis) Parif. 3. *Gallipolis*; Vindob. *galipolis*; Lipf. Gud. Rehdiger. Havn. Prag. *Calipolis*; Cibin. Venet. Vatic. *Callipolis.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. Vadianae, inde ab ed. 12. 30. 32. 37. *Gallipolis*; 10. *Galliopolis*; 16. 18. 21. 24. 25. 26. 27. 28. Olivarianae, Vinetus, Schottus, Voffius reliqui *Callipolis.* TZSCHVCKE. Scribendum videtur: *et urbs Gallica Gallipolis.* Plinius in libro 3. [c. 16. f. 11.] *In ora vero Senonum Gallipolis, quae nunc Anxa.* Erit igitur *Gallipolis* dictio compofita, ex voce Graeca et Latina, quod etfi raro, aliquando tamen fit, ut in *Epitogium* et *Epirrhedium* monftrat Quinctilianus. [1, 5, 68.] Alioqui Graeci ipfi *Galliam* Latino nomine interdum appellant, ut oftendit Stephanus. PINTIANVS. *Graia* legendum videtur, ut fit magnae Graeciae initium. Sic enim appellatur frons Italiae. Similiter Plinius lib. 3. c. 5. *Ab eo* (Brutio) *Graeciae ora, mox Salentini* etc. Livius Graecas urbes has vocat lib. 35. fol. 254. [c. 16, 3.] CIACCONIVS. Ridicule apud Plinium [c. l.] *Callipolis* dicitur Senonum effe colonia. Cluverius [in Ital. ant. 4, 13. p. 1239.] pro *Senonum* reponi debere contendit *Salentinorum Callipolis.* Sed minime opus hoc loco repetere vocem iftam. Libri manu exarati legunt: *Senum Callipolis.* Optimus vero nofter habet: *Saenum.* Procul dubio hoc verum eft. Itaque fic totum lego locum: *Oppida per continentem a Tarento Vria, (quia cognominis Apulae) Meffapia, Sarmadium. In ora vero Saenum Callipolis, quae nunc eft Anxa 62 millia paffuum a Tarento.* In tabula itineraria [6. A. fed in ed. Scheybii *Scamnum* nec in ora, nec hoc ordine] male locus ifte vocatur *Scanuum* pro *Saenuum.* Geographo Ravennati [4, 35. in ed. Porcheronis *Sannum*] eft *Sannum.* VOSSIVS. Obfcurum quidem nomen urbis *Seni*; attamen hoc adparet *Senones* male ad haec loca vocari, quorum

mentione in quibusdam editionibus motus Pintianus *Graia* in *Gallica* mutavit. Vid. ad Plinii locum Harduinus, qui etiam nummum adfert, in cuius una parte Καλ. in altera Ταρας legitur. Nunquam enim Senones hanc Italiae partem adtigerunt, at occuparunt et frequentarunt Graeci, unde etiam *Magna* s. *Maior Graecia* adpellata est. Vid. Iustinus 20, 1. et 2. et quae ibi notantur. Mazochius ad tab. Heracl. p. 34. not. 50. praeterea putat, Melam hac voce *Graia* indicasse, solam hanc suo tempore Graecismum tenuisse, ceteras sive nunquam Ἑλληνίδας fuisse, sive tunc a Graecitate defecisse; quamquam haec arbitraria videntur. Immo ideo factum a Mela videtur, ut prius nomen indicaret, cui successit Latinum *Anxa* secundum Plin. c. l. De commutatione literarum *C* et *G* satis crebra dictum est aliquoties. Vid. ad 1, 16, 2. (*Cnidus*) Idem in Thraciae Callipoli ostendunt libri apud Liv. 31, 16, 6. in nostra apud Plin. c. l. Atque hanc scripturam per *C* tuetur etiam praemissa vox *Graia*. Quod plures non memorant, eius caussam indicat Strabo 6. p. m. 194. s. 281. ubi scribit, 13 in hoc tractu fuisse urbes, quae tamen suo tempore, praeter Tarentum et Brundusium, omnes ad oppidulorum tenuitatem, cladibus adflictae, deciderint. De *Hadria* quod dedi, et hic exhibent MSS. aliqui et edd. 1. 9. dictum supra et alibi. Verba: *Huc usque Hadria* desunt in Vindob. *Hadriae huc usque* in Paris. 3. Caussa patet.

§. 8. *Frons* —) Gud. Prag. *fons*, de qua commutatione ad 1, 13, 3. Hinc vero cap. 36. exorditur Vinetus.

in duo quidem) Vindob. non habet *quidem*; Vatic. 3. et Prag. *se*. Pro *scindit* Pintianus vult *scinditur*, nempe omisso *se*, uti hunc locum adfert. Pro *admittit* Lips. Cibin. Gud. Rehdig. Vindob. forte etiam Venet. Havn. *admisit* cum edd. omnibus ad Vossium,

qui ex codicibus suis, quibus etiam accedunt ex meis reliqui, reposuit *admittit*, aptiori nexu.

non uno) Vossiani aliqui, Venet. Havn. Prag. *nisi uno*; Ciaccon. *neque uno*. TZSCHVCKE. Libri aliqui habent: *nisi uno margine circuit*. Forte *sinuoso margine circuit*. Sed vulgata, quam etiam optima repraesentant exemplaria, magis placet. Supra vero ex iisdem libris rescripsimus *admittit*, non *admisit*; mox dein *Salentinum* non *Salen*. VOSSIVS. Post Rehdiger. *circumit ne*; Lips. *circuitur nec diffusus*; Gud. omittit relicto vacuo spatio, *patens*; Prag. *sed*.

Tarentinus) Rehdiger. *tharentinus*, uti post; Vatic. 3. et Prag. *dicitur in eo*.

Sallentinum) Paris. 2. ignorat; Lips. Paris. 3. Gud. Rehdiger. Vindob. dant *Salen*; Paris. 1. *Salon*; Venet. *Salerni*; Vatic. 3. Havn. Prag. *Saleri*; Cibin. Vatic. *Sallentinum*; in ed. 27. notatur *Salentinum*. Edd. omnes ad Schottum *Salen*, tantum 30. 32. 37. *Salem*; Vinetus et post Reinoldius *Salentinum*; Vossius cum ceteris *Sallentinum*, de qua scriptura supra est dictum. *Salentinum* legendum esse iam viderant Pintianus et Ciacconius, probaveratque Cluverius in Ital. ant. 3, 13. p. 1240. Idem Boccatius de montibus h. v. innuere videtur: *Salen*, inquit, *seu Salentinum promontorium*. Ita legendum tantum duplici *l*, de quo supra.

Lacinium) Paris. 2. *Laciusum*; Rehdiger. *laricisum*; Cibin. *lacirisum*; Gud. *lacipsum*; Ven. *Latrinii*; Vindob. *lancisium*; Prag. *Lachinium*; Paris. 2. *Lachinum*, alii ut edd. recte *Lacinium*. Post Venet. et ed. 44. *in eo*.

Tarentus) Legendum *Tarentum*, neutra desinentia vel ex illo Iuvenalis versu [6, 297.] *Atque coro-*

natum et petulans madidumque Tarentum. Ita Plinius [34, 6. f. 3.] ceterique. PINTIANVS. Recte, puto. *Tarentus* fuit posterioris aetatis, et sic legitur in Sidon. Apollin. carmin. 5, 436. Porro nomina Graeca in *as* et *us*, *untis* per *um* solent a Latinis adferri, ut *Acragas*, *Hydrus*. Denique suffragatur Cod. Lipf. qui luculenter exhibet *Tarentum*. *Vs* autem et *um* etiam in aliis commutantur. Sic post Venet. *Metapontus*; *Saguntus*, et *Saguntum*.

Metapontum) Venet. *metapontus*; Vindobon. *methaponthum*; Rehdiger. uti edd. 6. 7. 8. 10. 12. 14. 15. 17. 19. 20. *Methapontum*; 53. *Metapontum*. Graecis usitate Μεταπόντιον. Post Gud. Prag. *eraclea*; edd. 21. 28. *Heraclaea*.

Croto) Lipf. *crotona*; Vatic. 3. Parif. 2. *crotonium*; Venet. *Crottonium*; Prag. *crotomerum*; Cibin. *chroto*; alii *Croto* cum editionibus. Ita *Narbo*, *Belo*, aliaque, quae etiam in libris per *on* et *o* efferuntur, de quo ad 1, 11, 3. 1, 19, 5. *Crotona* autem in Lipf. ut *Narbona*, *Ancona*, aliaque, in quibus usus consulendus est. Vid. supra ad §. 5. de *Ancona*. Sic *Crotona* quidam legunt apud Martian. Capell. lib. 6. p. 209. Alii *Croto*, ut Liv. 24, 3. in. Plin. 3, 15. f. 11.

Thurium) Vindob. *turini*; Lipf. Rehdiger. Gud. *turium*, uti plurimae editiones inde a primis, quibus accesserunt postea Ald. Iunt. Vadianae, Olivarianae, Schottus. Cum adspiratione recte Vinetus, Vossius et alii; uti etiam olim voluerat Pintianus ex auctoribus Graecis, qui per Θ efferunt, etsi diversa terminatione Θούριοι. Quidam tamen etiam Θούριον, uti Ptolem. 3, 1. Schol. Theocriti ad 5. in. quod etiam notat Stephanus. Ita vero *Thurinus* sine adspiratione in libris profertur apud Iul. Caes. de B. Civ. 3, 21. et 22.

Scylaceus) Vatic. 3. Lipſ. Vindobon. *ſilaceus*; Prag. *ſillacrus*; Rediger. *ſillaceus*; Pariſ. 1. *ſcilacaeus*; Cibin. *ſcylacaeus*; Vatic: 1. *Scyllacaeus*; Gud. *Scyllaceacus*. Edd. 1. 2. 9. *ſilaceus*; 3. 4. 5. (hinc Venet. et Havn.) 6. 7. 8. 10. aliaeque *Scyllaceus*; 15. 20. 25. *Scyllacius*; Vinetus *Scyllacaeus*; 13. aliquanto poſt Voſſius, Gronovii aliique *Scylaceus*. Similem variationem dant libri in Virgilio Aen. 3, 553. ubi vid. Burmann. et ad Plin. 3, 15. ſ. 10. Harduinus, qui parum tamen ſibi conſtitit. Ex Virgilio probari poſſit ſcriptura per *l* ſimplex, niſi quis metri cauſa factum velit. Nam etſi etiam in Strabone 6. p. m. 180. ſ. 261. legatur Σκυλάκιον per ι pro ει, codex Moſc. tamen habet duplex λ. Sed ſimplex Ptolem. 3, 1. (etiam per ι,) quod et hic praeferunt Pintianus, Cluverius in Ital. ant. 4, 15. p. 1305. et Salmaſ. ad Solin. c. 2. ſ. 8. p. m. 47. et 57. Dubia videtur ſcriptura etiam per codices noſtros, neque tamen gravius peccet, qui Virgilium ſequatur, ad quem conferri etiam poteſt Pierius.

Lacinium) Rehdiger. *lacinum*; Cibin. *lacinum* (*lacerinum*); Prag. *latinium*. Vid. ſupra. Poſt Lipſ. *zeſirum*; Cibin. *ſephyrium*; Prag. *Cephirum*; Vindob. *cephirium*; Gud. et edd. 2. 11. *zephirium*; edd. 1. 9. *zephirum*; in aliis recte *Zephyrium*.

Petilia) Cibin. Gud. *petelia*; Pariſ. 3. edd. 1. 2. 9. *petila*; in aliis *Petilia*. TZSCHVCKE. Ptolemaeus, [3, 1.]. Strabo, [6. p. m. 175. ſ. 254.] Stephanus *Petelia* cum *e* longo in penultima. PINTIANVS. Vulgatam ſcripturam ex ſuo codice repetit etiam Boccatius de montibus ſ. v. Lacinium, et de flumin. ſ. v. Carcines. Ita vero alibi fluctuantur codices, veluti in Livio 27, 26, 5. Valerio Max. 6, 6. ſ. Virgilio Aen. 3, 402. ubi Cod. Medic. optimus habet *e*, Frontino 4, 5, 18. Variant etiam viri docti, et modo per *i*, ut in Silio Ital. 12, 431.

Virgilio c. l. modo per *e* uti in Livio, Valerio Maximo etiam hic per duplex *l* fcribunt. At τὸ ε tuetur fcriptura Graeca Πετηλία, quam exhibent Strabo c. l. ubi etiam prima verfio Latina dat *Petelia*, Ptolemaeus c. l. Stephanus, Appianus de B. Hannib. c. 57. etfi Πετιλῖνοι in Athenaeo 12, 6. p. m. 528. et in Plinio 3, 15. f. 10. *Petilia* legitur. At *Petelia* diferte habet tab. Peutinger. 6. B. pro quo corrupte Geogr. Ravenn. 4, 31. *Pelia.* Accedunt praeterea, quod graviffimum eft, numi, in quibus Πετηλινων legitur, et infcriptiones, quas proferunt Gualtherus in infcrr. Bruttiorum Vol. 5. thef. Sicil. p. 883. et Fabrettus in infcrr. p. 404. ex quo fimul intelligitur, vitiofe in Grutero p. 215, 2. exhiberi *Petilini.* Hinc etiam fecundam fyllabam producunt poetae Latini Virgilius, Silius, etfi in iis vulgo *Petilia* legitur. Nempe τὸ η Graecorum ex pofterioris aevi pronuntiatione transiit in ι, et hinc apud Latinos in *i*, cuius exempla fiftunt *Mauretania*, *Partheni* et alia. Cf. etiam viri docti ad Frontin. 4, 5, 18. Livium 23, 20, 4. 27, 26, 5. ad Appian. de B. Hannib. c. 29. et paffim alibi. Hic cum praecipue addicant codices *Petelia* reponere non dubitavi. Ceterum verba: *in quo eft Petelia — inter Zephyrium* abfunt a cod. Vindob.

Carcinus) Cibin. et alius in ed. 27. notatus *carcynus*; Prag. *carzinus*; Ciaccon. *Coecinus*; recentiores Voffii, quod ipfe adfirmat, *Corinthus*, vel *Corinus*; reliqui *Carcinus*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. 13. *Carcinus*; 6. 7. 8. 10. 12. 14. 19. *Cocinthus*; 15. 17. 20. 23. *Corinthus*; 16. 18. 21. 22. 24. 25. 26. 27. 28. Vadianae, Olivarianae pleraeque, et Schottus *Coecinum*; Lugd. 1605. et 38. *Cycinum*; Vinetus *Caecinum*; Voffius et reliqui *Carcinus*. TZSCHUCKE. Scribendum arbitror aut *Cocinthus*, non *Carcinus*, ex Polybio, [2, 14, 5.] Antonino, [p. 114. Weffel.] Plinio, [3, 15. f. 10.] ut in Locris Italiae differui; aut *Caecinum*, a *Caecino*

Locrorum amne, de quo Pausanias [6, 6, 2.] et Thucydides. [3, 103.] Philistus quoque [apud Stephanum h. v.] *Caecinum* Italiae reddit oppidum, non longe a Siciliae traiectu. BARBARVS. *Coecinum*) a fluvio nomen indepta. Alii *Carcinum* atque etiam *Concinthum* [*Cocinthum*] legunt, sed suo periculo. VADIANVS. Reposuimus e libris *Carcinus*, uti quoque habent vetera Plinii exemplaria, [3, 15. f. 10.] et numi veteres. In recentioribus vero Codicibus *Corinthus* vel *Corinus*, quod manifeste corruptum ex Cocinto vel Cocino; quo modo hoc ipsum oppidum ac promuntorium ab aliis appellatur. Vtrumque enim variis modis scriptum reperitur. Nam et Κάρκινον et Καίκινον et *Cocinthum* et *Cocinum* vocant. Corruptum est huius promuntorii nomen apud Ovidium lib. 15, [Metam. v. 703.] ubi describit iter legatorum Aesculapium e Graecia Romam advehentium, quem locum integrum adscribam, quoniam pluribus mendis foedatus est: *Italiam tenuit praeterque Lacinia templa Nobilitata Dea, Scyllaeaque litora fertur. Linquit Iapygiam laevisque Amphrysia remis Saxa fugit; dextra praerupta Ceraunia parte Romechiumque legit, Caulonaque Nariciamque.* Ac quidem primo Scylla ac Scyllaea litora locum hic habere non possunt; nondum enim adtigerat fretum. Legendum est itaque *Scylaceaque litora.* Ad *Amphrysia saxa* Turnebus aliique viri magni misere impegerunt. A laeva illa quaerenda sunt, non a dextris. In codice nostro scriptum invenio a prima manu *Arangia.* Omni procul dubio legendum est *Argennia*, sic dicta ab Argenno, Siciliae promuntorio, quod a laeva situm erat fretum Siculum intrantibus. Sed et ad *Ceraunia* ista Ovidiana naufragium fecere iidem. Variant et hic veteres libri, *celenia*, *cerinia*, *celentia* et alii aliter. Omnino legendum est *Cocintia*, sic dicta a Cocinto promuntorio. Pro *Romechiumque* libri quidam manu exarati legunt *Plemyrium*, quod avide amplexi sunt viri quidam eruditi. Sed profecto non sic scripsit Ovidius,

cum Plemmyrium ad laevam sita sit, longissimeque absit. *Rumetiumque* legunt alii vetusti libri, vel *Romethumque*. Veram lectionem esse existimo *Lametumque*. Oppidum Lametum situm fuit in angustissimo illo Italiae isthmo, quem Scylaceus et Hipponiates sinus efficiunt, haud procul a fontibus Lameti fluminis. Hodie Maida vocatur, corrupto procul dubio nomine ex Lamatia, extrita priore syllaba, quod et ipsum in adsiti fluminis vocabulo factum est, quem Matum vel Amatum vocant pro Lameto. Quia vero hoc oppidum situm est in medio fere isthmi istius procul a mari, ideo factum est, ut aliqui ad sinum Scylaceum illud collocarint. Sic sane Hecataeus apud Stephanum; cuius locum sic lege ex veteribus libris: Λαμητῖνοι πόλις ἀπὸ Λαμήτου ποταμοῦ πρὸς Κρότωνι, Ἑκαταῖος Εὐρώπῃ. Ἐν δὲ Λάμητος ποταμὸς, ἐν δὲ Λαμητῖνοι, ὁ πολίτης Λαμητῖνος. Reprehendunt viri eruditi hunc Stephani locum, sed ipsi falluntur, cum hoc oppidum in ipso litore sinus Hipponiatis collocant, hodieque S. Euphemiae appellari credunt. Nullam illic vel Lampetiam vel Lametum exstitisse, mox docebimus. VOSSIVS. Non interpretes solum, sed et alii viri docti de huius nominis vera ratione eiusque situ disputant. *Cocinthus*, uti scribit Plinius c. l. aut *Cocynthus*, uti nunc ex libris editum est in Polybio 2, 14, 5. utroque teste, longissimum erat Italiae promontorium, quod mare Siculum ab Ionio separabat. A Plinio in hoc tractu memoratur. At cum non apte promontorium in recensu urbium produci possit, adiuvet forte Antoninus in itiner. p. 114. qui mansionis nomine producit, uti docet Surita, probante Wesselingio. Nimis tamen longe a codicum indiciis recedit, et locum obscurum adfert. Propius adtingit *Caecinus*, quod adeo exhibet Cod. Ciacconii. Ita quidem commemoratur fluvius, quem Aelianus V. H. 8, 18. prope Locros ponit, ut Thucydides 3, 103. *Caecinus* etiam olim, praeeunte Hermolao, legebatur in Plinio 3, 15. s. 10. ubi Harduinus ex libris revocavit

Carcines. Et fic Cluverius in Italia antiqua 4, 15. p. 1305. *Cocinthum*, *Carcinum*, *Caecinum* idem effe putat, cui tamen refragatur Cellarius in Geogr. ant. 2, 9, 649. quia fecundum Melam *Carcinus* ad fuperiorem finum pertineat, fecundum five Scylaceum, *Cocinthum* autem fit in tertio; *Carcinum* autem oppidum cum *Carcine* amne Plinii c. l. componendum non dubitat. Diffentit etiam a Cluverio Holftenius in adnotatt. ad eius Italiam p. 303. et *Caecinum* et *Cocinthum* diverfa loca ftatuit, uti propofuit in tabula Anvillius. Inter Carcinum et Caecinum fluctuari fententia poteft, quia utrumque in libris obiicitur; porro *Caecinum* urbs a Philifto apud Stephanum commemoratur, Καρκινιων in numis quibusdam adparet, de quibus cf. Rafche in Lex. num. T. 1. P. 2. p. 384. non ex Goltzio tantum, fed et Magnano; denique utriusque vocis facilis fuit commutatio, dum vel *r* transiit in *e*, vel contra. Equidem, quod plerique et tantum non omnes hic volunt codices, reliqui, etfi *Caecinum* non plane reiiciendum puto.

Scylaceum) Parif. 3. *Silacrum*; Prag. *Sillateum*; Vatic. 3. Lipf. *Silaceum*; Rehdiger. *Sillaceum*; Cibin. Gud. *Scyllacäeum.* Edd. 1. 2. 9. *Silacrum*; aliae pleraeque *Scyllaceum.* Sed de hoc fupra dictum eft.

Myftiae) Ciaccon. *Mypae*; Lipf. Venet. Rehdig. varr. in ed. 27. *mifliae*; Cibin. *miflice*; Gud. *mifiitie*; Prag. *miflere;* Havn. *miftrae*; Voffii veteres libri Vatic. Parifienfes *Myfliae.* Edd. ad Voffium omnes *Miftrae*, tantum Vinetus *Miftae*; Voffius et ceteri *Myftiae.* TZSCHVCKE. *Miftre*, (non *Miftros*, uti refert cum Olivario Gronovius) Plinius [3, 15. f. 10.] *Miftiam* fcribit, ut in alterutro fit erratum. Stephanus *Myftiam* urbem Samnitum commemorat. *Lucani* vero a Samnitibus orti indicantur, auctore Plinio. [3, 10. f. 5.] BARBARVS. *Abyftron* neutro genere urbem in mediterraneo Magnae

Graeciae invenio apud Ptolemaeum [3, 1.] coniunctim cum *Petelia*. Itaque dubito, an in Plinio et Pomponio legendum potius sit *Abyſtron*, quam *Myſtra*, ut in Plinio, aut *Miſtrae*, ut in Pomponio. PINTIANVS. Reſcripſi *Myſtiae*, ut libri veteres. Sic quoque Plinius, Stephano eſt Μυστία. VOSSIVS. Praeſtat utique codicibus adhaerere, dum adſit cauſa in locis ipſis et aliorum teſtimoniis. Quare etiam Cluverius in Ital. ant. 4, 15. p. 1305. hic voluit *Miſtia* vel *Miſtiae*, quia Romani literam Graecam υ fugerent. At cum parum hoc valeat, praeferendum et hic *y*, quod praeit dux certus Stephanus, literarum ordini adſtrictus. Quod vocat Samnitium urbem, repetiit ex Philiſto, et vel conditores urbis, vel gentis indicat. Pro *Zephyrium* Prag. *cephirum;* Lipſ. *zeſirum.* Ed. 1. *Zephirum;* quaedam ut 12. 14. 19. *Zephirium.* Sic Cibin. ed. 1. *brucium;* alii MSS. et edd. ad 42. *Brutio*, quod retinuit Reinoldius. Sed Voſſ. 1. Perizon. et poſt Rehdiger. *t* geminant, ut edd. 44. 45. et ceterae, quod tamen iam praeiverat Vinetus. Ita poſt variatur, et variatum eſt ſupra §. 2. ubi dictum eſt de ſcriptura.

Conſentiam) Voſſius ex plerisque libris profert *Conſentia*, ex uno *Conſentinum;* A. Gronovius ex plerisque *Conſentiam* vel *Coſſentiam;* Holſtenius in annott. in Cluverii Ital. ant. p. 303. ex optimo MS. *Coſſentiam;* Perizon. *Conſentina;* A. Gronov. *Conſentia.* Ex meis Vatic. 3. Rehdiger. *Conſentiam;* Vindobon. *coſſentiam;* Prag. *coſeneia;* reliqui, ut veteres editiones, *Conſentiam;* poſt Vadiano duce (16.) 18. 21. 22. 24. 25. Vadiana gens et Olivariana, Vinetus, Schottus, Voſſius, 40. 41. 42. *Conſilinum;* Reinoldius revocavit *Conſentiam* ſequentibus aliis. A Cod. Pariſ. 2. haec vox plane abeſt. TZSCHVCKE. *Conſentiam* alii legunt, ſed temere. Longe enim diſtat infra Vibonem et Terinaeum ſinum ſita. VADIANVS. Hermolaus ait hic legi *Conſentiam*,

[ita simpliciter in nota] nec corrigit ipse. Nescio quis mutavit vocem *Consentia* in *Consilinum.* Vetus codex habet *Consentina.* CIACCONIVS. In nullo reperi *Consilinum.* Verum tamen id esse apparet ex Plinio. [3, 10. s. 5.] Meminerunt quoque huius oppidi auctores de coloniis, et Cassiodorus variarum lib. 8. cap. 33. qui aliquanto fusius de hoc loco agit. VOSSIVS. In optimo MS. Melae pro *Consilinum* legitur *Cossentia,* quod forte in *Cocintia* mutandum, ut sit idem cum Cocinto Antonini. [p. 114.] Nam *Consilinum,* aut *Cosilinum* in Lucania fuit, quod Cassiodori certa attestatione constat Variarum lib. 8. epist. 33. et Frontini de Coloniis p. 90. ed. Rigalt. Haec in Cluverii Ital. ant. HOLSTENIVS p. 303. *Consilinum* tamen Cluverius in Ital. ant. 4, 15. p. 1305. ex Mela et Plinio adfert, ut sic cum et hic legisse adpareat. *Cocintum* autem legendum adscripserat etiam vir doctus in ed. 23. At nimis hoc a codicibus discrepat, nec minus Consilinum, etsi situ aptius utrumque. Tum vix temere et suo motu librarii ad Consentiam delabi potuerunt, quo nomine urbs a pluribus commemoratur. Insigniter igitur erravit Mela ipse. In Bruttiis enim ponunt Strabo 6. p. m. 176. s. 256. inter Terinam et Pandosiam, Ptolemaeus 3, 1. f. Livius 29, 38. in. tab. Peutinger. 6. B. ubi quidem perperam scribitur *Contentia,* aliique. Plinius etiam 3, 10. s. 5. ubi sinum ingentem Terinaeum commemorat, adiicit: *Oppidum Consentia intus.* Cf. Cellarius in Geogr. ant. 2, 9. 648. ubi de huius loci lectione disputat. Scribitur autem ab auctoribus *Consentia,* et hinc Cicero de Fin. 1, 3. *Consentini.* In lapide tamen, veteri miliario, apud Gruterum p. 150, 7. *Cosentia* dicitur, uti a Iornande rer. Gethic. c. 30. Cf. etiam Gualtherus in inscrr. Bruttiorum p. 895. Vol. 5. thes. Siciliae.

Cauloniam) Vatic. 1. Cibin. *pauloiam;* Paris. 1. 2. Gud. Prag. *paulonia;* Paris. 3. Rehdig. Vindob. Venet.

Havn. Vatic. 3. *pauloniam;* Lipſ. *Cauloniam.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Pauloniam;* reliquae *Cauloniam,* tantum 14. *Caulonia.* TZSCHVCKE. Scribo *Caulonem,* ſive *Cauloniam* ex Plinio, [3, 15. ſ. 10.] Strabone, [6. p. m. 180. ſ. 261.] ceteris. BARBARVS. *Cauloniam* etiam Stephanus de urbibus. Solini tamen exc. [c. 8. ſ. 2.] *Caulona* τρισυλλάβως. SCHOTTVS. *Caulon* et *Caulonia* promiſcue a Graecis et Latinis vocatur. Poſterius praecipiunt libri. Poſt Prag. *lotrosque;* Gud. *Locros* ſine *que.*

In Bruttio) Hinc caput 37. incipit Vinetus. De ſcriptura, quae et hic variat, in *Bruttio,* ante dictum eſt. Ex qua vero editione Pintianus et Ciacconius referant: *In Brutia,* ignoro. Forte pro: *In Brutio,* uti habent Vadianae.

columna Rhegia) Duplex hic obiicitur diſcrepantia. Lipſ. *colunia;* Vatic. 3. Prag. Venet. Havn. *colquia;* Gud. *colonna;* Vindob. *columnia;* Cibin. Rehdiger. *columpna;* Vatic. 1. Mediolan. alii cum Boccatio ſ. v. Tuſcum mare *columna.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *colonia;* 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 15. 16. reliquae *columna.* Poſteriorem vocem libri omnes efferunt ſine adſpiratione, praeter Prag. Mediolan. Leid. in quibus inſeritur. Sic primum ex editoribus adpoſuit Reinoldius, et hinc edd. 44. 45. et ceterae. TZSCHVCKE. Scribo *columna,* non *colonia.* Graeci enim vocant locum eum *Stylida.* [male cum Olivario Abr. Gronovius reddidit *Stylidia*] Id ex Strabone [6. p. m. 177. ſ. 257.] Antoninoque [p. 106. 111.] probavimus in Plinio. [3, 10. ſ. 5.] BARBARVS. *Columna regia* quoque multi alii, qui hanc columnam (quae ſane videtur fuiſſe columella miliaris) *Regiam* vocant, non *Reginam.* Ab urbe enim *Regio* utrumque ἐθνικὸν recte deducitur. VOSSIVS. In

Strabone vocatur ἡ Ῥηγίνων στηλὶς, in Plinio, Geogr. Ravenn 4, 32. columna Rhegia, etsi hic 5, 2. etiam columpna Regia; neque est, quod cum Cluverio in Ital. ant. 4, 15. p. 1295. quamvis recte adspirationem probat, mutetur in Rhegina, uti ex Vossii nota discitur. Sic vulgatam formam accipit etiam Wesseling. ad Anton. itiner. p. 106. At non recte, nec constanter Vossius hic adspirationem omittit, post adponit. Pro columna etiam in Plinio olim colonia. Civitatem diserte vocat Geogr. Ravennas.

Rhegium) Cibin. Gud. Lips. Vindob. Rehdiger. *regium;* Paris. 3. *regum;* alii *Rhegium.* Edd. 1. 2. 9. *regum;* 22. 30. 32. 37. Vadianae posteriores *Rhegyum;* aliae *Rhegium.* Sic Boccatius de montibus s. v. Apenninus *Rhegium* et *Regium.* Tabula Peutinger. 6. F. *Regio;* Geogr. Ravenn. 4, 32. 5, 1. *Rhegium Iulii.* Et sic alibi promiscue scribitur, neque solum in libris, sed etiam, quod gravius est, in lapidibus et numis, etsi hi propter Graecam scripturam parum huc, certe pauci, valent. Sic plerique MSS. omittunt in Sallustio de B. Iug. cap. 28. extr. omnes teste Tennulio apud Frontin. 1, 4, 11. Cf. etiam ad Ciceron. Philipp. 1, 3. Livii epitom. 12. et alibi. Ex lapide Gruterus p. 150, 6. adfert *Rhegium*, sed post ex eodem *Regium*, prout in diversis schedis invenerat. Idem p. 199, 1, *Rheginei*, et p. 174, 2. et 7. *Reginis.* Variatur item in Muratorii thes. 475, 1. et 1076, 4. Gualtherus adeo in inscrr. Liparae insulae et Bruttiorum in thes. Sicil. Vol. 7. p. 868 sq. se semper absque adspiratione in saxis legisse adfirmat, etsi ipse p. 929. sistit inscriptionem, in qua *Rheginei* legitur. Plura dabit, Morisani liber, in quo inscriptiones Reginae inlustrantur, Neapoli 1770. 4. editus. Contendit hic differt. 7. p. 307. sine adspiratione constanter a Latinis scribi, quia regis quasi sedes a Samnitibus dicta fuerit, non a ῥήγνυμι. Si numos inspiciamus,

hi fere Graecum vocabulum ponunt, aut etiam *Recion* et *Recinon*, quod tamen et ipſum antiquam Graecam formam fuiſſe docet Eckhel in doctrina num. P. 1. Vol. 1. p. 180. At excitavit Latinum *Regium* ex nummo Magnan. in Bruttia numiſm. t. 22. 24. Cf. Eckhel in ſylloge T. 1. tab. 2, 1. niſi eſt *Regium Lepidi* in Gallia Cisalpina, quod Feſtus ab noſtro Rhegio hac ſcriptura diſtinguit. Hinc vero ſententiarum divortia nata ſunt, quae alit dubitatio Strabonis 6. p. m. 178. ſ. 258. utrum a ῥήγνυμι, propter Siciliam ab Italia avulſam, derivandum ſit nomen, an a ſplendore quaſi regio. Hinc aliqui *Regium* probant, veluti Graevius ad Ciceron. epiſt. ad div. 12, 25. Dausquei. in Orthogr. h. v. qui comparat cum Roma, et quidam alii. Cluverius in Ital. ant. 4, 15. p. 1296. certe Romanos ſaepe vitaſſe adſpirationem notat. Alii *Rhegium* praeferunt, uti cum Manutio Tennulius ad Frontin. 1, 4, 11. et in primis Eckhel. in doctrina numor. c. l. Et ſic editur fere hodie in veteribus auctoribus; in Cicerone tamen parum conſtanter Erneſti. Alii denique nihil certi ſtatuunt in utriusque ſcripturae notatione, uti Drakenb. ad Sil. Ital. 13, 94. ad Liv. epit. 12, et 29, 6, 4. Novam viam iniit Mazochius ad tab. Heracl. p. 550. qui, reiecta Strabonis ratione, *Regium* ideo praefert, quod primi conditores Iapyges ſ. Tyrrhenos aut Oſcos, quippe qui re nihil discrepent, *Recion* ab Orientis voce *Rec*, rex, vocarint; Graecos vero poſtea ſervato nomini notionem et originem Graecam ſubieciſſe a ῥήγνυμι, hinc *Recion* et *Recino* in numis legi, nec colonia deducta nomen mutaſſe Octavium, quod Latinum agnoverit. Eum prolixe docteque refutavit Eckhelius c. l. quem reddidit Raſche in Lex. num. T. 4. P. 1. p. 977 ſqq. et adſpirationem nomini operoſe vindicavit. Probant eam maxime, a Latinis receptam et frequentatam, quae Iuſtin. 4, 1, 7. et Iſidorus Orig. 13, 18. de cauſa nominis adferunt, quam ex *abrupto* ducunt. Reliqui igitur et in noſtro loco.

Scylla) Vindobon. Prag. *Silla;* Gud. *Scilla;* alii cum Boccatio f. v. Tuſcum mare *Scylla.* Edd. 2. *Sylae;* 9. 13. *Syla;* aliae *Scylla.* TZSCHVCKE. Scribo cum duplici *ll* et *ae* diphthongo in penultima. Promontorium eſt et ſtatio navium Straboni, [6. p. m. 177. f. 256.] Ptolemaeo, [3, 1.] Stephano; at Plinio [3, 10. f. 5.] oppidum. PINTIANVS. Lege *Scyllaceon.* CIACCONIVS. Neutrum codices adiuvant; melius tamen Pintianus, cum *Scyllaceon* minime huc pertineat, et ſupra iam adfuerit. Si hic *Scylla* ſaxum eſt in freto Siculo infame illud, uti putat Kappius in indice h. v. et antea innuit Cluverius in Ital. ant. 4, 15. p. 1293. uſitate quidem Mela dixit, ſed infra 2, 7, 13. ſuo loco commemoravit. Tum vero mirum eſt, quod ſaxum illud in mediis Italiae urbibus poſuit, nec ex more, et, ut ſupra factum eſt et infra, ſaxum adiecit, etſi infra *Lirin* admiſcet, quod tamen urbis nomen etiam fuiſſe putat Ortelius h. v. uti *Metaurum.* Sin urbem vocavit *Scyllam*, uti videtur Ortelio h. v. inſolite dixit, neque tamen mutationem admittunt codices. *Scyle* in tabula Peutinger. 6. F. congrueret, niſi ſitu differret inter Cauloniam et Leucopetram procul a Rhegio; *Syleon* Geographo Ravennati 4, 32. et 5, 1. Tum *Syla* πόλις legitur in Strabone 6. p. m. 196. f. 285. At cum ibi ſpatium metetur ab Iapygia ad Aquileiam, inque medio ponat Sylam, locum haec urbs ibi habere non poteſt, quare etiam docti viri vel *Senam* vel *Spinam* ſubſtituunt, Occurrit etiam in hoc tractu *Sila*, prope Mamertium (Strabo 6. p. m. 180. f. 261.) Leucopetram et Rhegium (Plin. 3, 10. f. 5.) at eſt *ſilva*, quam plures commemorant; *Rheginos ſaltus* vocat Solinus c. 8. f. 2. et propter ambitum Bruttiis tribuit Vibius Sequ. p. 25. *Lucaniae* Servius ad Virg. Georg. 3, 219. et Boccatius h. v. cuius quidem montem faciunt. Vrbem cognominem nemo novit. Igitur reſtat *Scyllaeum*, quod in eadem ſerie oppidum producit Plinius c. l. Inde Solinus c. 8. f. 2. *Scyllaea regio cum Scyllaeo oppido.*

Stationem navium iuxta ponit in isthmo Strabo 6. p. m. 177. s. 257. unde postea fortasse accrevit oppidum, quod et infra de Metauro dicetur. Idem vero, nisi transformare Melam velis, dictum etiam videtur *Scylla*, quare sub utroque nomine adfert d'Orville in Sic. Vol. 1. c. 1. p. 9. et h. ibi *capo Sciglio* esse subiicit. Propius huc facit Bartel. in Briefen über Kalabrien und Sizilien T. 1. p. 285. qui oppidulum commemorat *Scigliano* prope *Silam* silvam.

Taurianum) Vaticani, Lips. Paris. 3. Cibin. Gud. Rehdiger. Vindob. Venet. Havn. et Boccat. s. v. Tuscum mare *Taurinum;* Prag. *Thaurinum;* Paris. 1. *Taurium;* Paris. 2. videtur habuisse *Taurianum.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Taurinum;* aliae *Taurianum*, tantum Henischius (34.) in textu posuit *Taurianum*, in erratis, ad calcem notatis, emendat *Laurianum*, quod ante ipsum dederat Soonus in ed. a. 1572. TZSCHVCKE. Legebatur in Plinio [3, 10. s. 5.] *Terentum* hoc loco, non *Taurinum.* Nos Ptolemaeum [3, 1.] et alios auctores sequuti *Taurianum* scribimus. BARBARVS. Scopulus est *Taurianus* Ptolemaeo, oppidum Plinio *Tauranium.* Regionis *Tauraniae* super *Thurios* Strabo [lib. 6. in.] meminit. Stephanus urbem facit Italiae *Tauriam.* PINTIANVS. In Plinio olim etiam legebatur *Taurianum*, nunc *Tauroentum*, ad quod nihil ex MSS. monuit Harduinus; alias Galliae Narbonensis urbs, nostro 2, 5, 3. *Taurois.* At huc propius pertinet *Taurania* Geogr. Ravennatis 4, 32. et 5, 2. item tab. Peutinger. 6. F. et Stephani Ταυρανία, quam cum ignorassent Cluverius in Ital. ant. 1, 11. p. 89. et Berkelius ad Stephan. p. 696. mutarunt in Ταυρασία, refragantibus de Pinedo et Holstenio p. 315. qui tamen ipse de urbe ambigit. Equidem putem ibi excidisse ι, quod literarum series patitur. Nostram etiam in Stephano urbem agnoscit Casaubonus ad Strabon. c. l. ubi Ταυριανὴ χώρα com-

memoratur, non Ταυρανία. Poteſt tamen eſſe *Taurania* Plinii 3, 9. ſ. 5. in Campano agro, quam intercidiſſe ſuo tempore adfirmat. Equidem hic, cum *Taurinum* ſtare nequeat, terminatione ſervata, quia urbium formae ſaepe ſic variant, *Taurianum* probavi; quam formam loco vindicavit ad ſaeculum usque 9. Matthaeus Aegyptius ad SCtum de Bacchanalibus p. 217 ſq. in ed. Livii Drakenb. T. 7. Soohi et Heniſchii *Laurianum* alienum hic eſt et ex errore natum.

Metaurum) Prag. Rehdiger. *Methaurum;* Vindobon. *methaurium;* alii cum editionibus *Metaurum*, tantum 30. 32. *Maurum.* TZSCHVCKE. Scribendum *Metaurus*, non *Metaurum* ex Strabone [6. p. m. 177. ſ. 256.] et Plinio. [3, 10. ſ. 5.] PINTIANVS. Lege *Metaurus.* CIACCONIVS. Pintianum hoc nomine reprehendit Arntzen. ad Aurel. Victor. de V. I. cap. 48. p. 205. quod et *Metaurum* occurrat apud Horat. 4. od. 4, 38. et ſic *Saguntum* et alia dicantur, quamvis ibi non ſolum omnino fluvius eſt, ſed et fluvius Vmbriae, quem ſupra noſter memoravit. Hic Bruttiorum oppidis adnumeratur, qua dignitate etiam agnoſcit Solinus c. 8. ſ. 2. In Strabone Metaurus fluvius eſt et navium ſtatio. Sic idem evenit, quod de Scylla paullo antea monui. Stephano eſt Μάταυρος, etſi Siciliae tribuit ſuo more, ubi hanc Italiae partem Siciliae obpoſitam adtingit. Docet id aperte, quod Steſichorum eius civem facit, quem Ματαυρίας τῆς ἐν Ἰταλίᾳ fuiſſe ſcribit Suidas ſub v. Στησίχορος. *Mataurum* ex noſtro loco profert Ortelius ſ. v. *Metauros* ſuopte ingenio. Triplex igitur occurrit variatio, neque tamen quidquam in Mela mutandum. Sic et *Metaurum*, *Rhenum* flumina, et *Lampſacum*, *Saguntum*, *Cyzicum*. Vid. ad 1, 19. in. *Lampſacum*. *Ager Metaur.* in marmoribus Piſaurenſibus n. 30. commemoratur.

§. 9. *Hinc —)* Vatican. 3. Lipſ. Venet. Pariſ. 2. Gud. Prag. *Hinc intus cum mare;* Rehdiger. *Hinc intercum m.* Poſt Vindob. *deflexus eſt;* Vatic. 3. Prag. *flexum eſt;* Cibin. Gud. Rehdiger. Vatic. 1. varr. in ed. 27. Havn. Venet. *flexus eſt*, quod et dedit Vinetus; aliae edd. ad Voſſium *deflexus eſt;* hic ex libris veteribus, quod ait, repoſuit *eſt flexus*, quod manſit. Ante *eiusdem* in Prag. abeſt *et*. *Flexus* volebat etiam pro *deflexus* Ciacconius idemque antea extrudebat *mare*.

terrae latus alterum) Prag. pro *terrae* dat *terrenus;* pro *alterum* Pariſ. 2. Vatican. 3. *altera;* Prag. *alta*.

Medama) Vatic. 1. Cibin. Gud. Havn. Venet. Pariſ. 2. et Boccat. ſ. v. Tuſcum mare *Maticana;* Vatican. 3. Prag. *Matichana;* Rehdiger. *maticama;* Pariſ. 1. 3. *Maciana;* Ciaccon. *Mativarici;* Vindob. omittit *Medama, Hippo.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Maticana;* 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 15. ceterae ad Voſſium *Terina*, a quo propagatum eſt *Medama*. Poſt Ciaccon. Vatic. 1. Cibin. Gud. Rehdiger. Lipſ. Venet. *Ionium Vibon;* Vatic. 3. *matichanalonium vibon;* Pariſ. 1. 2. 3. Havn. Prag. Lipſ. in margine eadem manu *Ionium iubon;* Boccat. ſ. v. Tuſcum mare hinc reddit: *iubovem ionium* inverſa progreſſione. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Ionium Iubon;* 6. 7. 8. 10. 12. 13. reliquae *Hippo, nunc Vibon*, tantum Reinoldianae *Hipponium Vibon*. Denique Pariſ. 1. *et Ennis Adampotia;* Lipſ. et *emis adampetia;* Pariſ. 2. Prag. *et emiſſa clampetia;* Cibin. *et emis ac lampetia;* Vatic. 3. *et emiſa clampentia;* Gud. *et emis aelamptia;* Ciaccon. *et Enuſſa Campetia;* Rehdiger. *et enus aclampetia;* Vindob. *et emis clampetia;* Pariſ. 3. *et Eumica Clampetia;* Havn. *et emica clampetia;* Venet. *et emiſia campetia;* Vatic. 1. *Temiſa clampetia*. Edd. 1. 9. *eminea;* 2..5. *emica;* 3. 4. 11.

emiea; eaedem *Clampetia*; reliquae *Temesa* et ex iis pro *Clampetia* 6. 7. 8. 15. 17. 20. 23. *Campetia*. Boccatius c. l. inverso ordine dat *clampetiam*, *enum*. TZSCHUCKE. Erratum quadruplex ex Plinio, [3, 10. s. 5.] Strabone, [6. p. m. 176. s. 255.] Ptolemaeo, [3, 1.] quos secutus ita lego: *Latus alterum Terina*, *Hippo*, *nunc Vibon*, *Temesa*. De *Terina* hoc situ, unde *Terinaeus sinus*, Strabo Pliniusque a fluvio cognomine, ut inquit Stephanus, *magna* quondam *Graecia*, (ut Apollonides [apud Stephanum] ait) vocata, Lycophroni [v. 726.] est insula hoc nomine, uni Sirenum, *Ligeae* dictae, sacra. De *Hippone* iidem auctores. Plinius: *Hippo*, *quod nunc Vibonem Valentiam appellamus*, eiectis, ut Strabo inquit, Brutiis, mutato a Romanis vocabulo. De *Temesa*, quam Graeci *Tempsam* vocant, metallis inclyta, clarius est, quam ut adstipulatorum egeat fide. BARBARUS. Strabo [6. p. m. 177. s. 256.] et Stephanus *Hipponion*, non *Hippo*; Ptolemaeo [3, 1.] etiam sinus est *Hipponiates*, procul dubio ab *Hipponio*, quamvis Stephano ratione analogiae magis placeat ab *Hipponia* deduci. Item Strabo *Vibona* nominat, Ptolemaeus *Vibon*, Plinius quoque *Vibon*. Praeterea puto desiderari in Mela dictionem *Valentia*, legendumque *Vibon Valentia* ex Strabone, [6. p. m. 177. s. 256.] Ptolemaeo, [3, 1.] Plinio, [c. l.] Stephano, apud quem perperam scriptum est *annibu alentia* pro *Vibona Valentia* sive *Vibon Valentia*. Tum potest quidem legi *Temesa* sive *Temese*; malo tamen legere *Temesa* cum Ptolemaeo, Strabone, Plinio. [cc. ll.] *Prius*, inquit Strabo, *dicta sunt Temesa*, *nunc Tempsa dicitur*. PINTIANUS. Forte *Hipponium Vibon*. CIACCONIUS. Hermolaus *Terina*, *Hippo nunc Vibon*, cum prius legeretur *Maticana*, *Ionium Vibon*. Sed haec emendatio longe abest a vestigiis veteris lectionis, ordinique Geographico est contraria. Inter Temesam enim et Clampetiam collocanda erat Terina. Verum est itaque, quod reposuimus: *Medama*, *Hippo*, *nunc Vibon*. Apud Plinium

ſimiliter, ubi veteres libri habent *Meddua* vel *Medara*, reſcribendum eſt *Medana*. Nam non tantum Medama et Medma vocabatur hoc oppidum, ſed et Medana et Medna. Male apud Strabonem [6. p. m. 177. ſ. 256.] Caſaubonus τὰ Μέδαμα plurium numero corrigit, cum proba ſit lectio vulgata: Ἐν δὲ τῷ παράπλῳ τούτῳ Μέδαμα πόλις Λοκρῶν τῶν αὐτῶν. Ὁμώνυμος κρήνη μεγάλη πλησίον ἔχουσα ἐπίνειον καλούμενον Ἐμπόριον. Cum dicit Λοκρῶν τῶν αὐτῶν intelligit Locros Ozolas, illos namque paulo ante dixit Hipponium condidiſſe. *Hippo* vero pro *Hippon*, ut ſupra *Iaſo* pro *Iaſon* Romani Hipponem vocarunt, mutata adſpiratione in quintam vocalem, ut ſolent. VOSSIUS. Etſi aegre hic deſideretur *Terina* ob ingentem ſinum, quem dicit Plinius c. l. vix tamen ex librorum *Maticana* etiam ſitu aptius nomen extrices, quam Voſſii *Medama*, quod et alibi varie efferri ille iam docuit. Cf. etiam Cluverius in Ital. ant. 4, 15. p. 1292. qui tamen ex Mela receptam tum lectionem *Terina* repetit. Expeditior aditus ad ſequentia nomina, in quibus *Hipponium* quidem ſubeſſe videatur, ſed quia nunquam ſic adiecto *Vibon* dicitur, nec dici poteſt, melius altera pars tranſiit in *nunc*, ut ſic duplex nomen declaretur, quod et adtigerunt Strabo, Plinius, Stephanus. Iidem etiam τῷ *Vibon* adiiciunt *Valentia*, et ſic Ptolemaeus 3, 1. ubi corrupte Οὐιών pro Οὐίβων, A. Geogr. Ravenn. 4, 32. (*Bibona Valentia*) tab. Peuting. 6. E. (*Vibona Balentia*) quare et hic addere voluit Pintianus. At ea ratio nec a codicibus adiuvatur, nec eſt perpetua et conſtans, atque ita *Vibon* ſimpliciter apud Ciceron. ad Attic. 3, 3. Antonin. in itiner. p. 111. Sic in lapide miliario apud Gruterum p. 150, 6. *a Bibano ad Locros milliaria* 45. Porro quod *Hippo* non *Hipponium* ſcribitur, offendere non debat. quia hoc Graeci frequentant perpetuo uſu, illud Latini, nec recte Graecis etiam *Hippo* tribuit Graevius ad Ciceron. ad Attic. 3, 3. Vid. Salmaſ. ad Solin. c. 8. ſ. 2. p. m. 49. qui et monet,

minus caute a Mela dici *nunc Vibon*, cautius et prudentius a Plinio: *quod nunc Vibonem Valentiam* appellamus. Nempe prius nomen antea in usu fuit, posterius accessit, ex quo tempore Bruttiis ademtus Hippo Romanorum colonia facta est, de quo Strabo c. l. Scymnus v. 307. Velleius 1, 14. f. ubi simpliciter *Valentia* dicitur. Et hinc etiam simpliciter Livius 35, 39, 5. *Eodem hoc anno* (561.) *Vibonem colonia deducta est. Temesa* et *Clampetia* facilius probantur, etsi misere in libris distracta.

Blanda) Vatic. Paris. 2. Rehdiger. Lips. Venet. Havn. *Blunda;* Paris. 1. *Blundia;* Vindobon. *blimda;* Prag. *Brunda.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Blunda;* aliae *Blanda* cum reliquis meis codicibus. Post Vatic. Paris. 2. Lips. Cibin. Gud. Prag. Vindob. Havn. Venet. Boccatius c. l. *Buxentium;* Paris. 1. *Busentum;* Paris. 3. Rehdiger. *Buxentum.* Edd. 1. 3. 4. 5. 9. 11. *Buxentium;* 6. 7. 8. 10. 12. 13. ceterae *Buxentum.* TZSCHVCKE. Plinius [3, 10. s. 5.] et ceteri *Buxentum*, non *Buxentium*, quod Graeci vocant *Pyxunta;* item non *Blonda*, sed *Blanda*, in quo tamen aestimationi locus esto. BARBARVS. Sed *a* praeferunt Livius 24, 20, 5. Plinius 3, 10. s. 5. tab. Peutinger. 6. E. Geogr. Ravenn. 4, 32. in quo *Blandae*, quam formam etiam in Livio plerique codices exhibent. Ceterum de distinctione huius locorum recensus aptiori, quam olim quidem erat, a *Buxentum* ad *Etrusca loca et flumina* (sic enim legit) disseruit Cluverius in Ital. ant. 3, 1. p. 820.

Palinurus) Vindobon. *pallimurus.* Edd. 7. 8. 15. 17. 20. 23. *Palinuri.* Tum Rehdiger. *frigii;* Vindobon. *loci non nomen.*

Paestanus) Vatic. Lips. Cibin. Venet. Rehdig. Vindob. *prestanus;* Gud. *praestanus;* Paris. 3. *Praesti-*

nus; Parif. 1. *praestans;* Prag. *prestans.* Edd. 1. 2. *prestinus;* 7. 8. 9. *praestanus;* aliae pleraeque *Paestanus*, tantum quaedam ut 11. 20. fimplici *e*. Sic deinceps Vatic. Lipf. Cibin. Rehdiger. Venet. Vindob. et edd. 1. 9. *prestum;* Parif. 1. 3. *Praestum;* Prag. *pestum;* ed. 13. *Pestanum oppidum.* TZSCHVCKE. Strabo, [lib. 5. extr. et 6. in,] Ptolemaeus [3, 1.] cum *ae* diphthongo in prima. PINTIANVS. Sic per *e* olim in Silio 8, 578. Livio 26, 38, 5. ubi de *ae* monuit Drakenborch. Inferto *r* etiam libri apud Plin. c. l. Receptam fcripturam tuentur etiam numi.

Silerus) Cibin. *fylerus;* Rehdig. *fyllerus;* Gud. *fillerus*, reliqui etiam Vossiani cum edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. 12. 14. 16. 18. 21. 28. *Silerus;* 6. 7. 8. 10. 13. 15. 17. 19. 20. 22. 23. 24. 25. Vadianae, (alteram auctoris editionem fecutae) Olivarianae, Vinetus, Schottus *Silarus;* Vossio duce rediit *Silerus.* TZSCHVCKE. Alii fcriptores modo *Silarus*, modo *Silaris.* BARBARVS. Libri manu exarati habent *Silerus.* Et hoc bene. Nam utrumque dicitur *Silarus* et *Silerus* et *Siler.* Lucanus lib. 2. [v. 426.] *Radensque Salerni culta Siler.* Verum et fic apud Virgilium: [Georg. 3, 146.] fcribendum ex antiquissimo omnium codice Medicaeo: *Est lucus Sileri circa ilicibusque virentem Plurimus Alburnum volitans* etc. VOSSIVS. De varia fcriptura cf. etiam Dausquei. ad Sil. Ital. 8, 582. et Oudendorp. ad Lucan. c. l. Cum igitur codices hic velint *Silerus*, dimitti haec fcriptura non debet.

petrae — Sirenes) Rehdiger. *petrea quis Sirenes;* Cibin. *Syrenes;* Vindob. *firene.* Edd. 2. *Lyrenes;* 6. 7. 8. 10. 15. 17. 20. 23. *Syrenes;* et antea 6. 7. 8. 10. *perae.*

habitavere) Cibin. Vatic. Lipf. Gud. Rehdiger. Prag. *habitaverunt;* Vossius ex quibusdam MSS. notat

habitant ſimulque reprehendit. Alii cum edd. *habitavere*, quam terminationem amat noſter.

omnia) Sic omnes codices et editiones ante Vadianum, qui in ed. 16. dedit *opima* et hinc 18. 21. 22. 24. 25. 26. 27. 28. omninoque Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus. Poſt Voſſius revocavit *omnia*. TZSCHVCKE. Inepte hic legitur *opima*, cum omnes libri veteres habeant *omnia*, quod verum eſt. Poſtquam enim oram litoralem Lucaniae abſolvit, addit, omnia ea eſſe Lucaniae loca. Hinc iam Campani litoris oppida ſequuntur. VOSSIVS. *Opima* de locis dici, notum eſt. Sic Cicero de lege agrar. 2, 19. *ager opimus et fertilis;* idem pro lege Manil. c. 6. *Aſia;* Sidon. Apollin. carm. 5, 343. *Capua* et ſimilia. At hic recte ex libris et ſcribentis conſilio *omnia*. De commutatione utriusque vocis cf. ad 3, 2, 3.

Surrentum) Verret. Pariſ. 2. Gud. Prag. Vindob. (hic etiam antea *puteleanus*) *Sirentum;* Lipſ. *ſurentum;* Rehdiger. *Birrentum;* Cibin. *ſyrrentum*. Ex edd. 13. 35. *Surrentium;* aliae *Surrentum*. Ita vero etiam variatur in aliis auctoribus. Sic Ptolemaeus 3, 1. Galenus de methodo medendi lib. 5. (Opp. P. 4. p. 92. ed. Baſil. 1538.) Σούρεντος, Stephanus Συρέντιον, ubi tamen literarum ſeries duplex ρ poſtulat et praeterea terminatio vitiata videtur; Strabo 5. p. m. 171. ſ. 247. Σύραιον, ubi codices mei Σύρρεντον, quod et reſtituit Siebenkeeſius; idem p. m. 168. ſ. 243. Σουρεντῖνος οἶνος, cum tamen lib. 1. p. m. 15. ſ. 22. conſonam illam geminet, quod et fecerunt ex Graecis Diodor. Sic. 5, 7. Dio 52, 43. — ex Latinis Plinius 3, 9. ſ. 5. Silius Ital. 8, 544. et praeter alios tab. Peutinger. 6. D. Probat etiam *r* duplex Cluver. in Ital. ant. 4, 3. p. 1161. Et ſic *Surrentini* apud Gruter. p. 489, 3. et Gudium in inſcrr. p. 89, 8. et alibi.

Herculaneum) Lipf. Parif. 2. Prag. *herculatum;* Venet. Gud. Vindob. *herculanatum;* Rehdiger. *Hercule natum;* Cibin. *herculaſeum;* Vatic. *herculanatum;* alii *Herculaneum.* Edd. antiquae cum Camertinis, Ald. Iunt. Vadianis, Olivarianis, Schotto *Herculanaeum*, tantum 11. 29. *Herculaneum*, uti poſt Vinetus, Voſſius et hinc alii. Cum ex Graeco defluxerit vel *ium* vel *eum* valet, et ſic utrumque exhibent libri in Livio 10, 45, 9. Plinius 3, 9. ſ. 5. ſcribit *Herculanium*, pro quo tab. Peutinger. 6. D. *Herclanium*, et Geogr. Ravenn. 4, 32. *Merclanium.* In Cicerone ad Attic. 7, 3. in. *Herculanum*, quod Cluverius in Ital. ant. 4, 3. p. 1155. corruptum putat pro *Herculaneum*, quae quidem terminatio hic a melioribus codicibus probatur et alibi ab aliis. Cf. Flor. 1, 16; 6. Vellei. 2, 16, 2. et quae notantur ad Dionem 66, 23.

Veſuvii) Lipf. *veſumii;* Vindob. *veſemii;* Gud. *veſunii;* Prag. *veſirnii;* Venet. *veſuli;* alii, ut Vatic, Cibin. Parif. *Veſuvii*, de quo nulla dubitatio eſſe poteſt, etſi varia forma prodit in auctoribus. TZSCHVCKE. Forte: *Veſuvii montis adſpectu Pompeii.* Plinius 3, 5. [ſ. 9.] *Herculaneum, Pompeii haud procul adſpectante monte Veſuvio.* CIACCONIVS. Eleganter et ex more etiam noſtri, qui ſic ſaepe in curſu oblata delibat et interponit. Attamen invitis libris nihil mutandum videtur. Poſt pro *Lucrinus* Parif. 2. *Lucinus*, et pro *Avernus* Cibin. *averticis;* Lipf. *puteolei.*

Miſenum) Parif. 3. *Meſcnium;* Prag. *miſſenus;* alii *Miſenum.* Edd. veteres tantum non omnes *Miſſenum* cum Schotto; *Miſenum* Ald. Iunt. Vinetus, Voſſius et ceteri. Recte, uti alii auctores. Sic apud Gruter. p. 521, 5. p. 564, 4. Reineſium 8, 35. *Miſenatis*, et *Praet. Miſen.* ſaepius in inſcrr. Herculan. in Gorii ſymbolis literar. V. 1. p. 79 ſq.

Cumae) Prag. *cumme;* Vindob. *cuvie.*

Liternum) Rehdiger. uti Boccatius f. v. Tufcum mare *Linternum;* Prag. *linthernum;* Parif. 3. Havn. *linternium;* reliqui in iis etiam Ciaccon. Venetus *Liternum*, tantum Vatic. 3. *litternum.* Edd. 1. 2. 9. *linternium;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. reliquae ad Gronovianam 42. Inde ab ed. 44. praeeunte Reinoldio, *Liternum.* Ita hic et in Cicerone ad Attic. 10, 13. reponi volebat Heinfius ad Ovid. Metam. 15, 714. et ad Sil. Ital. 6, 654. neque aliter ex hoc loco, adfert Cluverius in Ital. ant. 4, 2. p. 1098. et a librariis in *Linternum* corruptum effe dicit. Ita dedit etiam in Cicerone c. l. Ernefti, etfi de Agrar. 2, 25. idem *Linternum* reliquit. *Liternum* etiam fcribunt in aliis codices meliores, veluti in Livio 23, 35, 5. notante Sigonio et alibi, et fic fine varietatis indicio dedit in Orofio 4, 20. p. 274. Havercampus. Vid. Drakenb. ad Liv. 22, 16; 4. N. Heinfius ad Sil. Ital. c. l. et 7, 278. Corrad. ad Cicer. ad Attic. c. l. Weffeling. ad Antonin. itiner. p. 123. Torren. ad Valer. Max. 2, 10, 2. *Liternum* etiam dat tab. Peutinger. 5. E. Tum confirmant Graeci, Strabo 5. p. m. 168. f. 243. Λείτερνον, Appian. de B. Civ. 1, 39. Ptolem. 3, 1. Λίτερνον. Denique accedit vetus numus, in quo ofce infcriptum legitur *Cumelternum* cum Concordiae Signo, qua illae urbes coniunctae fuerunt.

Volturnus — Volturnum) Vindobon. Prag. Rehdig. puto etiam Vaticani, Parif. 2. 3. Venet. Havn. cum edd. omnibus ad 42. praeterea Reinoldianis *Vulturnus — Vulturnum;* Mediolan. Voff. 1. Gud. Perizon. Cibin. Parif. 1. Lipf. bis per *o*, uti inde ab ed. 44. ceterae. *Vulturnus* quidem praeferunt alibi modo omnes, modo plures libri. Vid. ad Liv. 23, 36. f. et alibi. Plinius 3, 9. f. 5. fine diverfitate per *u*. Tab. Peutinger. 5. E. Geogr. Ravenn. 4, 32. *Bulturnum* B pro V. ut faepe. *Vulturnus* fcribit etiam Boccatius h. v. At

Volturnus Virgil. Aen. 7, 729. constanti codicum consensu. Ita vero et Graeci variant. Strabo 5. p. m. 164. s. 238. et alibi Οὐλτοῦρνος. Dionys. Halic. 7, 3. Ptolemaeus Οὐολτοῦρνος, etsi in utroque cum accentus diversitate. Possit hanc formam probare inscriptio apud Gudium p. 71. n. 4. *a porta Volturn ad vicum*, si quidem huc pertineat. Ita dissentiunt passim viri docti, et ad Frontinum 3, 14, 2. Modius et Tennulius probant *u*, contra Oudendorpius ad 2, 2, 7. praefert *o*. Disceptationem peperit non utriusque solum formae usus, sed et in earum literarum in multis verbis promiscua conlocatio, veluti *volgus*, *volnus*, *quom*, *avolsus*, et *Vulsci*, *Vulsinii* aliaque plurima, quae et conlegit Drakenb. ad Liv. 39, 53, 2. et de commutatione utriusque Corte ad Sallust. Catil. 44, 3. Ursinus ad Cicer. Catil. 3, 5. Graevius et Garaton. ad 3, 1. 1, 5. In multis nominibus lapides veteres et mos aevi Tulliani, quem sub Augusto mutari coeptum esse ex monumento Ancyrano docuit Norisius ad Cenotaph. Pis. 4, 4. p. 469 sq. postulant, ut scribatur in Cicerone et aequalibus *o*. Attamen ea ratio nec in omnibus locum obtinuisse videtur, nec singulatim in hoc nomine, uti superiora docent; quare recentiorem lectionem non mutavi. Post omissa lineola transversa Vindob. *capanie.*

Sinuessa) Vatic. 1. Lips. Ven. Vindob. *Sinoessa;* Ciaccon. Gud. Rehdig. *Sincessa;* Prag. *Sicessa;* Paris. 1. *Senicessa;* Paris. *Sinesa;* Vatic. 3. *Suessa;* alii cum edd. *Sinuessa*. TZSCHUCKE. Stephanus *Sinoessa*, in quo falso legitur [uti quidem in hoc tractu solet] Σικελίας pro Ἰταλίας. Strabo variat, modo *Sinuessa*, modo *Sinoessa* [vid. post] proferens. In Ptolemaei exemplaribus [3, 1.] in ora Campaniae falso etiam scriptum est *Soessa* pro *Sinoessa*. Constat enim ex Strabone [5. p. m. 167. s. 242. et p. m. 161. s. 233.] maritimam esse civitatem Latii. *Suessa* autem altera est in mediterraneo eiusdem

Campaniae; nam has duas urbes Ptolemaeus [c. l.] Campaniae, Strabo Latio attribuit; in cuius Graeco codice atrox menda inolevit lib. 5. [p. m. 165. f. 237.] καὶ σύες, σατραπόντιόν τε καὶ Οὐελίτραι. Legendum reor: *et Soëssa, Clostra Antiumque et Velitrae;* ridicula interpretis tralatione. PINTIANVS. Strabo effert per ου, tantum lib. 5. p. m. 151. f. 219. Σινύεσσα, et in Cod. Mosc. per ο p. m. 168. f. 243. uti ex numis profert Rasche in Lex. num. T. 4. P. 2. p. 1113. Et sic Guarini interpretatio *Sinuessa,* Polybius 3, 91, 4. Σεινουεσσανοὶ, quod probavit ex plurium MSStorum conlatione Schweighaeuserus, etsi ex illo loco Stephanus adfert Σενοεσσανοὶ, qui et ipse scribit per ο, ut Dio Cass. 67, 14. Latini constantius Sinuessa, et sic tab. Peutinger. 5. F. *Sinuessani* in inscriptione apud Reinesium 3, 19. pro quo antiquus lapis, quem excitavit Holsten. ad Cluverii Ital. ant. 224. traiectis literis *Senuissanis. Suessa* Vatic. 3. locum hic non habet, ut iam docuit Pintianus. Cf. etiam Fabricius ad Oros. 4, 17. Wesseling. ad Antonini itiner. p. 122. Post Cibin. *lyris,* uti adeo Harduini Plinius 3, 9. f. 5. Paris. 1. *loris;* Cibin. *formae;* idem et Gud. *fundit;* Vindob. *fondi;* Lips. *fundis.*

Tarracina) Paris. 3. *Teraacina;* Paris. 2. Prag. *Teracina;* Cibin. Rehdiger. Venet. Havn. *terracina;* Gud. *toracina;* Vindob. *terracena;* Vaticani. Paris. 1. *Tarracina.* Edd. 1. 2. (?) 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 21. 23. 28. ex Olivarianis 29. *Terracina;* 16. 18. 22. 24. 25. reliquae, duce Vadiano, *Tarracina.* Eodem modo variatur in Livio 4, 59, 4. 22, 15, 11. Plinio 3, 9. f. 5. in inscriptionibus apud Gruter. p. 152, 8. ubi *Terracinensis* tempore Theodorici Gothorum regis, et p. 381, 1. ubi *Tarricinenses* sub Alexandro Severo. At *Tarracina* apud Gorium P. 1, n. 56. p. 31. Muratorium 328, 1. *Terracin* in Gudii inscrr. p. 101, 2. uti in tab. Peutinger. 5. E. et

Boccatio de fontibus f. v. Anxir. Hinc et eruditorum sententiae discrepant, in quibus *Terracina* tuentur Vrsinus ad Cicer. pro Roscio Amer. c. 23. Cortius ad Sallust. Catil. c. 46. et quos hic memorat; plures *Tarracina*, in quorum numero Cluverius in Ital. ant. 3, 7. p. 1009. Drakenb. ad Liv. 4, 59, 4. Gronovius in variis Geogr. p. 183. Atque ita legitur nunc in editionibus auctorum veterum, Ciceronis, Caesaris, Livii aliorum. Praeferenda utique videtur haec scriptura, quod Graeci, qui minus depravati sunt, eam constanter referunt. Non enim libri solum Latini, sed et monumenta sequioris aetatis mutationem subierunt, quare etiam Guarinus semper habet *e*, ubi Strabo Graecus *a* ponit. Nempe *Terracina* posteriorum temporum fuit scriptura, quae et hodie usum obtinet, uti recte censent Cluverius c. l. Graevius ad Cicer. pro Roscio Amerino c. 23, aliique. Denique τὸ *a* tuentur numi, quos commemorat Rasche in Lex. num. T. 5. P. 1. p. 559. Mox pro *Circes* Vindobon. *cirsas;* Rehdiger. et edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Cyrces.*

Circeii) Vatic. 1. *cyrcea;* Ciaccon. Vindob. *circea;* Lipf. Venet. Gud. *circeia;* Cibin. *cyrceya;* Rehdiger. *cyrceia;* Parif. 3. *circeca;* Parif. 2. *circela;* Vatican. 3. Prag. *cretela;* Havn. *cretella;* Parif. 1. *cretia.* Edd. 1. 2. *circeia;* 9. 11. *Circeii;* 7. *Cyreii;* 8. 10. 15. 17. 20. 23. *Cyrceii;* 3. 4. 5. aliae *Circeii.* TZSCHVCKE. Ita interpungendum: *Circes domus aliquando, Circeii,* vel *Circeius*, id est, sunt et Circeii, ubi quondam fuit Circes domus. Solinus c. 8. [f. 2.] scribit *Circen Circaeos insedisse montes.* CIACCONIVS. Distinctione sublata ediderant Sanctius, Schottus et inde propagatae minores editiones, et recte sane. Vossius tamen maluit cum Vadiano, Stephaniana, in qua notae Olivarii, et minore inde formata distinguere, *Circes domus, aliquando Circeii,* profecto pessime, quum non aliquando, sed semper, ex quo semel coepit, nomen illud Circeii obtinuerit; sed

verum est, credidisse veteres, aliquando fuisse domum Circes, quod innuit iusta distinctio. Plane ut lib. 3. c. 9. *Insulae Gorgades, domus (ut aiunt) aliquando Gorgonum.* I. GRONOVIVS. Vossius se absente illud comma, quod tamen antea posuerant Camers, Vadianus, Olivarius, a librariis temere additum esse monet. Quodsi comma addatur, ex Ciacconi sententia fieri potest. Sed cum omnes codices urbis nomen in *a* terminent, legendum videatur *Circaea,* quod legitur apud Dionys. Halic. 4, 73. et 8, 14. Reliquis est *Circeii*, praeter Ciceronem, qui ad Attic. 12, 19. 15, 10. vocat *Circaeos*, quo nomine adficiuntur ipsi oppidani a Dionysio Hal. 8, 14. qui in Polybio 3, 22, 11. et 24, 16. dicuntur Κιρκαιῖται, Livio 6, 12, 6. et 17, 7. Ciceroni de N. D. 3, 19. *Circeienses.* At nunquam Latini urbem aliter, quam *Circeii* proferunt, in quibus Livius, Plinius, uti pro *Circaei* forte etiam in Cicerone legendum est, et in posteriori loco ad Attic. 15, 10. f. reposuit Ernesti. Ita etiam reddit tabula Peutinger. 5. E. pro quo Geogr. Ravenn. 4, 32. 5, 2. vitiose dat *Cercellas.* Tum in Κιρκαία vocem πόλις subintelligendam esse, docet posterior Dionysii locus, ubi diserte additur. Adhaesit igitur τὸ *a* ex sequentis nominis prima litera.

Aphrodisium.) Lips. Vindob. *afrondisium;* Rehdiger. *anfrodiscum;* Cibin. Gud. *afrodisium.* Tum Vatic. 3. Gud. Vindobon. *hostia*, uti et alibi adspiratio praemitti solet, de qua vid. Arntzen. ad Aurel. Victor. de V. I. c. 5. et quos nominat A. Gronov. ad Iustin. 34, 5, 8. ubi adspiratio poterat submoveri; et de adpellativo ad Melam 1, 9, 4. et passim alibi. Sine adspiratione scribunt numi, de quibus Rasche in Lex. num. T. 3. P. 2. p. 221 sq. et in inscriptionibus apud Gudium 77, 1. aliquoties legitur *Ostiensis.* Cf. et Sponii Miscell. eruditae antiqu. p. 175. Post Prag. *tibrim;* Cibin. uti edd. 1. 2. 3. 4. 5. et aliae plures *Tyberim;* Rehdig. *Thiberim.*

Variatur sic et alibi, de quo monent viri docti ad Silium Ital. 1, 607. et alibi, in primis ad Virgil. Aen. 8, 330. Servius et la Cerda. Invaluit tamen post *Tiberis*, quod et probant inscriptiones. Cf. Gruterus p. 252, 1. et passim.

in hoc latere) Sic omnes MSSti etiam Zalusc. diserte hic notatus, et edd. ad Vossium, qui dedit *in hoc litore*, eumque secutae 40. 41. 42. TZSCHVCKE. Verba: *in hoc latere sunt* redundant. Dictum fuerat supra: *Hinc in Tuscum mare flexus est, et eiusdem terrae latus alterum.* PINTIANVS. Forte: *in Latio sunt.* Reddit enim nunc urbes populorum, quos supra in Volsco et Latio memoraverat; aut legendum *in hoc litore.* Plinius 3, 5. [f. 9.] Livius lib. 4. fol. 52. [c. 59.] CIACCONIVS. Et haec quoque emendata sunt a nobis consentientibus libris veteribus. Romae enim erat Pomponius, cum haec scriberet. Itaque hoc litus vocat litus Latii, quod extendit a Sinuessa usque Ostiam. VOSSIVS. Ingeniose excogitata est ratio, qua Vossius probatam ab omnibus libris lectionem impugnat. Antea enim ipsas regiones, quarum potiora recenset, nominat, quod et post facit, veluti Lucaniam, Campaniam, Etruriam ad finem usque Italiae. Attamen Tiberis facta mentione ex nexu de Latio commode intelligi potest, et τὸ *hoc* aperte superiora respicit. Neque enim redundant haec verba, immo tanto intervallo cum codicibus ferri recte possunt.

Pyrgi Minio) Vatic. Cibin. Paris. 2. Venet. Havn. (puto) *Pyrgi anio;* Prag. *pirgi anio;* Lips. *Phirgi Antho;* Gud. *Phirgi anio;* Vindob. *phirginiano;* Rehdiger. *phyrginiano;* Paris. 1. *phigi anio;* Paris. 3. *phrigi anto;* *anio* ex suo codice notat etiam Holsten. in Cluverii Ital. ant. p. 35. Edd. 1. 2. 9. prius scribunt *phirgi*, sed et hae et reliquae ad Vossium *Anio*, qui obsequentibus ceteris mutavit in *Minio.* TZSCHVCKE. Mariangelus

non *Aniohit*, sed aut *Halium* legit ex Strabone, [5. p. m. 157. s. 225. nempe ex vetustis editionibus] aut *Alsium* ex M. Catone, Dionysio, [1, 20. extr.] Plinio, [3, 8. s. 5.] Antonino, [p. 301. Wess.] Ptolemaeo. [3, 1.] PINTIANVS. Pro *Anio*, quod nullum locum habere potest in litore Tusco, recte Cluverius [in Ital. ant. 2, 2. p. 483.] emendavit *Minio*. Notum illud flumen ex Virgilio, [Aen. 10, 183.] quem imitatus hic est noster aliquot in locis, praecipue in Italia. VOSSIVS. Prius nomen, quod in quibusdam libris cum posteriori coaluit, atque etiam alibi, veluti in Virgilii loco cit. corrumpitur, facile suae formae redditur. Strabo 5. p. m. 156. s. 225. Ptolemaeus 3, 1. Πύργοι. Plinius 3, 8. s. 5. et alii *Pyrgi*. Sic et tab. Peuting. 5. A. proque eo commutatione frequenti Geogr. Ravenn. 4, 32. *Purgi*. Posterius nomen *Anio*, quia in litore Tusco locum habere non potest, et ad ea, quae citra Tiberim sunt, pertinet, unde nunc ad ulteriora progreditur Vossius, praeeunte Cluverio, mutavit in *Minio*, etsi hic parum consilii certus fuisse videtur, cum 3, 1. p. 820. *Alsium* hic legat, quod et alii supra laudati in hoc tractu ponunt, et praeter illos cum Pyrgis coniungit Rutil. in itiner. 1, 225. At, si vel omittas, ante Pyrgos Alsium memorandum fuisse, uti patet ex Strabone c. l. Plinio 3, 8. s. 5. Antonini itiner. p. 301. et tab. Peutinger. 5. D. nimis id nomen discrepat a codicibus. Quare *Minio* probavit etiam Holsten. ad Ortelium p. 12. quod profecto propius abest a libris. At neque Minio fluvius commode admitti potest, quia hic noster urbes tantum recenset, et, si fluvius intelligi debeat, verus exitus turbatur, qui inter Graviscas et Centumcellas aperitur, uti et monuit Cellarius in Geogr. ant. 2, 9, 198. cui adsentitur Oberlinus ad Vib. Sequ. p. 143. At idem coniecturam sat probabilem adiecit de Minione urbe, quam etiam memorat inter Castrum novum et Graviscas, Geogr. Ravenn. 4, 32. 5, 2. et ibi agnoscit Porcheron, etsi vocatur Minium. Cf. supra §. 8.

de *Metauro*. Ad verum tamen situm nihil inde redundat. Aliam denique emendationem innuit Holstenius ad Cluverii Ital. ant. p. 35. utrum forte hic locus Rutilium iuvare possit, nec eam reiicit Cellarius. Nempe apud Rutilium 1, 232. hoc situ conlocatur *Inui castrum*, cuius mentio etiam exstat in Virgilio Aen. 6, 775. At quod observavit Cluverius in Ital. antiqua 2, 2. p. 488. castrum Inui in Latio fuit, non in Etruria, ubi *Castrum novum*, quod quidem Virgilii locus indicare videtur. Sed si vel hoc negligatur, cum Servius Castrum id novum dictum etiam esse adfirmet, manifestum est, Inui castrum substitui non posse. Maneat igitur cum levioris erroris reprehensione Minio.

Graviscae, Cosa) Coniuncte et haec nomina praebent codices. Vatic. 1. Parif. 1. Cibin. *Grabus caecosa*; Vatic. 3. et, quod adscriptum erat, tres alii, Lipf. Gud. Prag. Vindob. Venet. Havn. *grabus cecosa*; Parif. 3. *Grabs cecosa*; Rehdiger. *gabiis cecosa*; Parif. 2. omissis *Cosa, Telamon Populonia* tantum *Gravissae*; Ciaccon. *cosa*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *grabus, cecosa*; tum divise 6. 7. 8. 10. 15. 17. 20. 23. *Gravisce*; 13. *Granisce*; 16. 18. *Graviviseae*; 12. 14. 19. 21. 22. (altera Vadiani) 24. 25. reliquae *Graviscae*. Tum pro *Cosa* 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 15. ceterae praeter Vinetianam (puto) ad 42. *Cossa*; hinc praeeunte Reinoldio ab ed. 44. et aliis iterum prodiit *Cosa*. TZSCHUCKE. Pro *Grabus cecosa* scribendum *Graviscae, Cossa* (non *Coka*, ut Olivarius et Gronovius) ex Plinio, [3, 8. f. 5.] Ptolemaeo [3, 1.] ceteris. BARBARUS. De *Graviscae* nulla potest esse dubitatio, quod et adfert ex codice suo Holstenius in Cluverii Ital. ant. p. 35. De *Cosa* haec Abr. Gronovius: MSS. ed. Mediolan. *Cosa*. Strabo etiam lib. 5. p. 222. [p. m. 153.] Κόσαν nominat iuxta MS. Mediceum, [adde Moscov.] non Κόσσαν, ut vulgo editur. Rutil. itiner. 1, 285. *Cernimus anti-*

quas, nullo custode, ruinas, Et desolatae moenia foeda Cosae; et *Cosana praedia* apud Sueton. in Vespas. c. 2. et *portus Cosanus* apud Livium lib. 22. c. 2. et lib. 30. c. 39. Haec A. GRONOVIVS. De duplici illa scriptura vid. Cluver. in Ital. ant. 2, 2. p. 480. Simplicem sibilum praeferunt Drakenb. ad Liv. epit. 14. ubi Sigonius duplicem probaverat, et 22, 11, 6. Popma ad Cicer. ad Attic. 9, 6. Ruhnken. ad Vellei. 1, 14, 7. Wesseling. ad Anton. itin. p. 292. aliique, atque ita hodie in auctoribus fere legitur. Adiuvant poetae, qui corripiunt penultimam, uti Rutil. c. l. Virgil. Aen. 10, 168. Denique suffragantur numi et lapides. De iis vid. Eckhel. in doctrina num. P. 1. Vol. 1. p. 90. De inscriptionibus apud Reinesium 3. 37. p. 315. *respublica Casānorum,* qui tamen, cum putat τῷ *a* temonem a quadratario iniectum geminationem sibili significare, quod male adposita linea, illa ex Donio exceperit, notatur a Gorio in Donii inscrr. ant. 3, 46. p. 125. Cf. p. 41. n. 116. ubi *Cosani* se vidisse infra testatur Donius, Gorii inscrr. ant. 3, 208. p. 169. et tab. Peuting. 3. F. *Cossa* tamen in numo ostendit Tristan. in commentaires historiques T. 1. p. 365. qualem quidem numum non notavit Eckhelius. Obstat etiam Stephanus, qui duplici sibilo adfert. At dum facit Oenotrorum urbem, huc pertinere vix videtur. Oenotri enim primi Italiae incolae, qui Oenotro duce primam coloniam in Italiam deduxerunt (vid. Pausan. 8. 3.) oram maritimam a Tarento usque ad Paestum tenuere. (Dionys. Halic. 2, 1. in. coll. Heynio in excursu ad Virgil. Aen. 1, 530 sq.) Atque ea de causa ad Compsam Hirpinorum refert Holsten. ad Steph. p. 170. quia Graeci asperam adpellationem mollierint. Certe non solum utriusque vocis mutatio in libris passim obiicitur, uti in Livio 22, 11, 6. sed et de vera lectione eligenda dubitatum est. Vid. Voss. ad Vellei. 2, 68. Oudendorp. ad Iul. Caes. de B. C. 3, 22. et Iul. Obsequ. c. 76. At quidquid id est, hic recte *Cosa* cum MSStis scribi non

solum potuit, sed et debuit. Refert etiam sic Boccat. de maribus c. l.

Telamon) Rehdiger. *thelamon*; Venet. *thelimon*; Gud. *thalamon*; Vindobon: *telamonia*; reliqui *Telamon*. Edd. 1. 2. 9. 11. *Thelamon*; ceterae *Telamon*, etsi Latino ore melius cadere putat *Telamo* Cluverius in Ital. ant. 2, 2. p. 476. Anceps in his et vaga est ratio. Cf. ad 1, 11, 3. 1, 19, 5. 2, 2, 8.

Cecina) Paris. 2. Prag. *cetina*. Tum Vatic. 3. Paris. 2. Prag. *Pisa*. Post edd. multae *Hetrusca*, de quo supra ad §. 2.

et loca et nomina) Non recte haec ita reformat Cluverius [in Ital. ant. 2, 2. p. 483. 3, 1. p. 820.] *et loca et flumina*, quia nempe loca, quae enumerat, non Thuscam, sed Graecam, habeant appellationem. Sed Etrusca loca et nomina tralatitium est loquendi genus, pro locis et nominibus in Etruria sitis. vossivs Addit et hanc causam Cluverius, quod *Cecina* amnis, non loci, nomen fuerit, et vix ibi urbs propter Vadorum (urbis) vicinitatem hoc nomine alia esse potuerit, unde etiam Melam errasse putat, si, quod videatur, urbem eam putaverit. At utrumque vocabulum notum sic est, ut librarii mutationem intulisse non videantur. *Etrusca et loca et nomina* sunt locorum nomina, quae ad Etruriam pertinent.

Luna Ligurum) Rehdiger. *dictum* (pro *deinde*) *luna lygurum*; Vindobon. *lugurum*; ed. Lugd. 1605. omisit *Ligurum*.

Tigulia) Ciaccon. ex suis MSS. *Ligulia* et *Tigulia*; Vatic. Paris. 1. 2. Prag. Venet. Havn. *liguria*; Cibin. Lips. Gud. *ligulia*; Rehdiger. *lyguna*; Vossiani et forte

Parif. 3. *Tigulia.* Edd. 1. 2. 9. *ligulia*; 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 13. 14. ceterae cum Schotto *Liguria*; Vinetus, Voffius et inde alii *Tigulia.* TZSCHVCKE. Mariangelus ex Ptolemaeo [3, 1.] et Plinio [3, 7. f. 5.] *Tigulia*, non *Liguria*; recte. PINTIANVS. Proba eft coniectura Pintiani et Mariangeli, *et Tigulia*, confirmantque illam veteres libri. VOSSIVS. *Tigullia* tamen fcribendum cenfet, ut fcribitur in Ptolemaeo, Rezzonici in disquifit. Plin. T. 2. p. 18. Et fic ex fuis exemplaribus adfert in Plinio et in tabula Traiana, quam etiam ibi exhibet, apud Veliam eruta. Poft Lipf. *ianua*; Prag. *Jenua*; Gud. *Subaria*; Prag. *Sabbatia*; Venet. *Sabavidia*; Ciaccon. *Sabatira*; Lipf. *Sabatria*; Cibin. omifit. Edd. *Sabatia*, Vadianus tantum cum fuis uti Olivarius et 21. 24. 28. Vinetus, Schottus fine particula *et*. *Ianua* in Lipf. adpellatio eft, quam barbara aetas frequentavit, uti notant Cluver. in Ital. ant. 1, 9. p. 70. et Weffeling. ad Antonin. itin. p. 294. Pro *Sabatia* Cluver. p. 68. c. l. Melam fcripfiffe exiftimat aut *Sabata*, aut *Vada Sabatia.* Nempe Ptolemaeo 3, 1. Σάβατα, qui in mediterraneis ponit; Straboni 4. p. m. 139. f. 202. Σάββατα, et paullo ante Σαββάτων οὔαδα, ubi tamen Parif. et Mofc. fimplici β fcribunt, uti et volebat Hondius in Italiae defcr. p. 75. Plinio 3, 7. f. 5. *Vadum Sabatium*; Iulio Capitolino in vita Pertinacis c. 8. et 13. *vada Sabatia*; Antonino in itiner. p. 295. *Vada Sabbata*; Geogr. Ravenn. 4, 32. 5, 2. *Bata Sabbata*; in tab. Peuting. 2. F. *Vadis Sabates.* In Plinii vetuftis exemplaribus legi *portus Vadorum Sabatium* adfirmat Surita ad Antonin. c. l. Cicero ad diverf. 11, 10. et 13. fimpliciter *Vada* vocat. Solus nofter *Sabatia* fimpliciter dixit, uti quidem volunt libri.

Albingaunum) Vatic. 1. Parif. 1. Cibin. Lipf. Rehdiger. Mediol. Voff. 1. Perizon. *Albincaunum*; Gud. *albim caunum*; Voff. 3. Leid. *Albingaunum*; Vindob.

albinganum; Ciaccon. *albincanum*; Venet. *albicanum*; Parif. 2. *albiganum*; Parif. 3. *albigaunum*; Vatican. 3. Prag. Havn. *Albiri et caunum*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. et reliquae ad 42. *Albigaunum*, tantum 18. *Albiganum*; poft praeeunte Reinoldio 44. 45. ceterae *Albingaunum*. TZSCHVCKE. Legendum *Albingaunum* ex Strabone [4. p. m. 139. f. 202.] et Plinio. [3, 7. f. 5. ubi tamen *Albium Ingaunum*] In Ptolemaeo [3, 1.] depravate fcriptum eft *Albigaunum* pro *Albingaunum*. Sicuti et aliud ante oppidum *Albiniminion*, cum legendum fit *Albion Intimelion* ex Strabone [c. l. ubi tamen Ἄλβιον Ἰντεμέλιον, etiam per *e* in Latinis] in quarto aperte, reddita caufa, cur utrumque ita appelletur. Caftigandus itaque Plinius, [c. l.] in quo *Albion Intemelium* legitur pro *Albion Intimelium*. PINTIANVS. Boccatius de montibus f. v. Appenninus habet: *albagaunum et ienua*. Veram fcripturam docet Strabo c. l. qui contractum illud nomen dicit ex *Albium Ingaunorum* vel *Ingaunum* ex Graeco Ἰγγαύνων. Lineola illa transverfa hic, ut faepe in aliis, neglecta eft a librariis. Idem contendit etiam Cluverius in Ital. ant. 1, 9. p. 67. Sed et ita *Albingaunum* Tacitus hift. 2, 15. Vopifcus in Proculo c. 12. Antonin. in itiner. p. 295. et 502. pro quo in tab. Peutinger. 2. F. ex ed. Scheybii *albincauno*, cum antea legeretur per *g*, et in Geogr. Ravenn. 4, 32. 5, 2. *Albinganis*. Similes corruptiones notant Surita et Weffeling. ad Antonin. c. l. Evincit tamen maxime ufus in infcriptionibus apud Muratorium 1021, 7. 8. 1031, 4. in quibus *Albingaunenfes* legitur.

Paulo) Ita Ciaccon. Mediolan. Voff. 1. 2. 3. 5. Perizon. A. Gronov. Lipf. Parif. 1. 3. Vatic. Cibin. Gud. Rebdiger. uti 1. 2. 9. ex editionibus vetuftis. Reliqui codices et edd. ad 42. *Paulon*, tantum 13. *Padon*, uti apud Plin. 3, 7. f. 5. *Pado*; poft cum Reinoldio 44. 45. ceterae *Paulo*. TZSCHVCKE. Plinius *Padon*, non *Paulon*,

ut sit *Padon*, *Padonis*, aut certe *Paulon*, *Paulonis*, omnino alius a *Pado*, quandoquidem Pomponius hoc loco Varum amnem *Padone*, aut si quis ita malit, *Paulone* dicit esse notiorem. BARBARVS. Scrib. *Tum Padon et Varus*. SCHOTTVS. Plinius *Padum* hoc loco habet, ubi tamen optimus meus codex habet *Palo*, manifeste pro *Paulo*. VOSSIVS. Omnes Harduini codices in Plinio dant *Pado*, pro quo tamen etiam antea *Paulo* volebat Cluverius in Ital. ant. 1, 9. p. 62. quod et reposuit Rezzonici in disquis. Plin. T. 2. p. 14. ubi de eo multa. *Paulo* videtur praeter nostros codices etiam vindicare hodiernum eius nomen *Paglione*, s. *Paillon*.

Varum) Vindob. bis *Varus*; Prag. *Pharum*, post cum aliis codd. et edd. *Varum*; tantum Schottus et Reinoldius in suis bis *Varus*. TZSCHVCKE. Lego *Paulon et Varus* ex Strabone [4. p. m. 127. s. 184.] et Ptolemaeo, [2, 10. f.] adde etiam, si placet, Vibio Sequestre. [p. 20. Oberl.] PINTIANVS. Ita, ut superior nota declarat, volebat etiam Schottus deditque. In Graecis diserte additur τόν. *Varus* sine discrepantia apud Lucan. 1, 404. et sic fortasse rectius est, nisi quis utramque formam in usu fuisse velit. Nam certe in tab. Peuting. 2. E. legitur *fl. Varum*. Potest tamen etiam ex nexu cum *flumen* altera forma probari, uti *Ledum flumen*, et alia, de quibus ad 2, 5, 6. Nihil igitur hic contra libros mutandum est. Post Cibin. *divisa*; Vindobon. *dilapsa*, confusione nota. Pro *notius* Vindob. et Schottus *notior*; nempe, quia iidem *Varus* volunt.

§. 10. *ab his*) Cibin. *hiis*; Prag. *ab ipsis*; Paris. 1. 2. 3. Venet. Havn. videntur habuisse cum edd. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. aliisque ad 42. cum Reinoldianis *iis*; inde ab ed. 44. *his* duce A. Gronovio, quod idem notat ex Voss. 1. 2. 3. 5. Mediol. Perizon.

et fuo habentque ex meis reliqui. Variatio facilis et alibi notata.

excurrunt) Vindobon. *excurrit*; poſt Gud. *dein*, ut alibi promiſcue utrumque; Lipſ. Gud. Vindob. *attingerunt*.

diremtisque) Vatic. 3. Prag. Rehdiger. *directisque*; Gud. *direptisque*; reliqui *diremptisque*, quod et ex ſuo codice notavit in praefatione H. Stephanus. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 16. 18. 19. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus *direptisque*; 15. 17. 20. 23. 32. *diremtis*; 30. 37. *direptis*; 25. (in altero exemplari) Voſſius, Gronovii, alii *diremptisque* vel, melius, poſthac *diremtisque*. TZSCHVCKE. In vet. MS. Pariſino *diremptisque* repperi, quomodo leg. coniecerat H. Stephanus lib. 1. Schediaſm. c. 25. Dionyſius Afer Graece huiusmodi effert [v. 920.] μέσσην διὰ γαῖαν ὁρίζων. SCHOTTVS. *Diremtis* coniecerat H. Stephanus in praef. ad Melam (licet ipſe dederit *direptisque*) et poſt explicatius probaverat in ſchediaſm. var. 1, 24. p. 92. (cf. etiam in Gruteri theſ. crit. Vol. 5. p. 39.) Melam enim lubenter hac voce uti de fluviis v. c. 2, 5, 5. et apud Livium alicubi *ademtum* et *adeptum* commutari. Vid. 2, 15, 6. et ibi Drakenb. qui ſimilia loca excitavit. Sed et exempla de commutatione *direptus* et *diremtus* dabunt Corte ad Plinii epiſt. 6, 16, 11. Schwartz. ad Plinii Panegyr. c. 32. p. 117. et in ſupplem. ad c. l. p. 601. Burmann. ad Quinctil. decl. 3, 4. viri docti ad Valer. Max. 4, 7. in. et 8, 1, 9. A. Gronov. ad Iuſtin. 4, 1. in. Lineola enim transverſa, qua in ſcribendi compendio τὸ *m* redditur, modo omitti, modo addi temere ſolet, cuius exempla etiam noſtri libri praebent. Hic quidem, cum violentiae in diverſas partes rapientis notio aliena ſit, aptius utique eſt *dirimo*, quod verbum amant Geographi de locis,

quae fretis, maribus; fluviis, montibus interiectis separantur. Cf. Surita ad Antonini itiner. p. 11. Wessel. Palmerius in apologia pro Lucano p. 22. Sic dirimuntur regiones, populi, flumine Liv. 22, 15, 4. Lucan. 3, 275. Mela 2, 1, 8. ubi vide. Contra 1, 3, 3. *Graecia Aegaeum ab Ionio mari dirimit*; etsi per nexum vis etiam subesse potest, ut 1, 5, 3. Recte igitur hic probavit Stephanus; post etiam Cluver. in Ital. ant. 1, 30. p. 320. et recepit Vossius. In sequ. pro *Thraciam* Prag. habet *Gratiam*; Rehdiger. *echratiam*; Vindobon. ut alibi *tracium* idemque etiam *penetrat*.

CAP. V.

Codices quidam, uti Lips. Gud. titulum praeponunt *de Gallia*, uti edd. 1. 6. 11. 13. Zalusc. haec: *De Gallia et oris Galliae, gentibus, urbibus, fluminibus, promontoriis, locisque memorabilibus. Principium a Narbonensibus; finis ad Hispaniam.* Paris. 2. *Galliae totius descriptio particularis.* Plerique aut intervallo separant a proximo, uti etiam edd. 3. 4. 5. 6. 10. aut deinceps connectunt, in quibus Pragensis. Aliae edd. inscribunt *Gallia*, ut 12. 14. 19. aut *Galliae descriptio*, uti 7. 8. 15. 17. 20. 23. aut *Gallia Narbonensis* inde a Vadiano, Olivario, idque servatum mansit. Ita in numerandis capitibus discrepant; tertium faciunt edd. 7. 8. 9. 13. sextum ed. 11. pleraeque, in quibus recentiores, quintum, praeter Reinoldium, qui facit septimum. Vineto est cap. 39.

§. 1. *Gallia)* Vindob. *Galia;* Prag. *Allia.*

Lemanno) Zalusc. Lips. Gud. et cum edd. suis Venet. Havn. Vindob. et Vaticani, uti omnino editiones ad Vossium, qui a Vineto hic ex ed. 29. recepit

Lemanno, adsentientibus reliquis. Ita tamen etiam scribunt Cibin. Rehdiger. et, quod videtur, Parisienses. In Prag. *Lemanon*. TZSCHVCKE. Strabo cum *a* in fine et cum duplici *n* *Limennam* appellat; Ptolemaeus [2, 10.] cum uno *n* et *e* longo in fine *Limene*. In Strabonis libro 4. [p. m. 129. s. 186] ubi de Rhodani et Araris coitu disserit, oscitantes librarii μεγάλης scripserunt pro λιμήνης. Rhodanus enim Lemano lacu excipitur, Plinio [3, 5. s. 5.] et Pomponio auctoribus. PINTIANVS. In Strabone huius lacus bis occurrit mentio, semel 4. p. m. 129. s. 186. ubi vulgo olim legebatur λίμνη ἡ μεγάλη et Guarinus vertit *magnus lacus*, pro quo λίμνη ἡ Λεμάνη reposuit Siebenkeesius ex Vatic. 1. suadentibus antea Casaubono et Palmerio. Iterum p. 141. s. 204. ubi vulgo Πελαμένα, quod propagatum haesit, Oberlinus ex Ptolemaeo c. l. in ἡ Λιμένα vel Λιμέννα mutatum velit. At hic agitur scriptura in *anus* et *annus*, in qua non constant auctores. Apud Plinium 2, 106. s. 103. et 3, 5. s. 4. est *Lemannus lacus*, uti dedit Oudendorp. in Iul. Caes. de B. G. 1; 2. et 8. 3, 1. — et tantum ex edd. quibusdam notat *Lemanus*; ita idem in Lucano 1, 396. ubi antea per simplex *n*. Sic variat Boccatius, qui sub v. Rhodanus habet *Lemanus*, at de lacubus *Lemannus* et *populi Lemanni*. Interpres tamen Graecus Iulii Caesaris simplex *n* habet et Vibius Sequester p. 24. sine lectionis discrepantia apud Oberlinum, etsi Vatic. meus scribit *Lemannus*, uti Cod. Leidens. notante Oudendorpio ad Lucan. c. l. Duplici *n* pondus accedit ex Servio ad Virgil. Georg. 4, 278. ubi a Lemanno fluvio (sic) *Alemannos* dictos esse tradit. Graeci tamen auctores ad alteram opinionem deducere videntur. Equidem in hac ambiguitate, quod inveni, mutare dubitavi. Post in Vindob. abest *lacu*.

Cebennicis) Voss. 1. *Tebinnitis*; Voss. 5. *Cebinnutis*; Gud. Rehdiger. *cebenicis*; Leidens. *Cebennitis*;

Prag. *gebennitis*; Cibin. *Sebennicis*; Zalusc. Mediolan. *Cebennicis*; Vatic. 3. *Gebennicis*; reliqui cum editionibus suis, e quibus 1. 3. 4. 9. *Gebenniciis*; 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schottus, Vossius, Gronovii in edd. 40. 41. 42. *Gebennicis*; 23. Vinetus, Reinoldius, 44. 45. reliquae *Cebennicis*, uti infra variatur. Sic in aliis auctoribus, ubi praeterea pro *b* reperitur *v*, usitata commutatione, uti *Svebi*, contra *Danuvius*. G habet Plinius 3, 5. s. 4. et edd. quaedam Caesaris de B. G. 7, 8. ubi, et cap. 58. per Γ etiam reddit Metaphrastes Graecus, probatque in Latinis mollioris soni causa Penzelius in versione Strabonis T. 1. p. 358. At τὸ C tuentur Graeca, veluti Strabonis 2. p. m. 83. s. 128. ubi Κέμμενον ὄρος, uti lib. 4. in. Sic Ptolemaeus 2, 8. τὰ Κεμμένα ὄρη. Hinc etiam, et quod hodie passim *les Cevennes* scribuntur, probant *C* recentiores, e quibus vid. Vinetus ad Ausonii urbes 12, 5. Valesius in notitia Galliarum p. 140. Oudendorp. ad Iul. Caes. c. l. Anvillius in notice de la Gaule p. 219. Retinui igitur, cum praeterea non desint boni Codices, e quibus Vatic. 1.

latera) Edd. 15. 20. 23. *litora*. Vitiose. Post ed. 15. *Thuscum*, de quo ad 1, 3, 3. Cibin. Rehdiger. Vindob. *Occeanum*.

hinc) Rehdiger. Vatic. 3. Cibin. *hic*; Vatic. *illic*, ut Gud. Prag. Rehdig. *hic — illic*; variatione frequente, de qua ad 1, 5, 3. Sed vulgata in hoc nexu praestat. Ceterum in edd. 30. 32. truncatus hic locus sic legitur: *hinc a Rheno ad Tyrenaeum*.

Rheno) Edd. 1. 2. 9. cum Vineto *Reno*. Quod etsi probari possit, placuit tamen Romanis, uti numi docent, Graeca sequi. Vid. Cellarii orthogr. Lat. T. 1. p. 114. ed. Harles.

Pyrenaeum) Vindobon. *pirineum*; Rehdiger., in quo praeterea *ad* abest, *pireneum*; edd. 1. 2. 9. *pyrreneum*.

permittitur) Sic Cdd. A. Gronovii duo, Ciacconii (vid. ad 1, 3. f.) et mei, praeter Vatican. Parif. Venet. Havn., qui cum edd. fuis videntur habuisse *promittitur*, uti omnino editiones omnes inde a primis ad 44. Tandem in postrema (45.) A. Gronovius recepit *permittitur*, retinuitque Kappius. Cod. Lipf. more suo *permictitur*. Quamvis *promittitur* aliquo modo defendi possit, defenditque I. Gronov. MS. verbis *protendere*, *promovere*, *barba promissa*, aptius tamen videtur alterum, maiori etiam Codicum consensu probatum. Variatio, ex scribendi compendio facile enata, etiam alibi notatur, veluti ab Oudendorpio ad Iul. Caes. de B. G. 8, 9. f. Cf. ad 1, 3. f. 1, 19, 20. ubi eadem vox probatur. Nempe *promittere* propius et in conspectu positum spatium indicare videtur, longius deductum et extentum *permittere*, hoc ad initium, illud ad finem pertinere.

Braccata) Lipf. Gud. Prag. *brachata*; Cibin. Rehdiger. *bracata*. Edd. 1. 2. 9. 11. 13. *bracchata*; aliae *braccata* cum recentioribus et codd. conlatis. Reinoldius dedit *bracata*, quod antea receperat Vinetus. Eadem discrepantia 2, 1, 10. et alibi. Vid. Graevius ad Cicer. pro Fonteio c. 11. qui simplex *c* praefert, sequentibus Verburgio et Ernestio, etsi hic in Taciti Hist. 2, 20. duplex posuit, ut alibi alii. Cf. etiam ad Suetonii Iul. Caes. c. 80. et passim alibi, et quae habet Dausquëius in Orthogr. P. 2. p. 61. Ex Graecorum tamen scriptura praeferendum videtur simplex. Sic enim Hesychius et Suidas *βράκες*, *βράκια*· Eustathius ad Homer. Il. 2, 262. p. 163. Bas. *βράκαν* vocat, et ad Il. 1, 8. p. 17. *βρακίον* f. in utroque loco leg. *βρακίαν*, vel hic etiam *βράκαν*. Sed et Βράκας habet Diodor. Sic. 5, 30. in. *bra-*

alii etiam auctores Latini et Ptolemaeus c. l. In Strabone tamen lib. 4. p. m. 130. f. 188. liberalitate forte librarii, Τολῶσσα aliquoties. Sed *Tolosensis* exhibent marmora Pisaurensia n. 57. et ex nummis adfert Rasche in Lex. num. T. 5. P. 1. p. 1388. Pro *Tectosagum* Lipf. *Tecosegum*; Venet. *Tetogagum*; Prag. *Tetoscum*; Parif. 2. *Tectotegum*; Vindob. *rectosagum*. Vulgata lectio probatur ab aliis MSS. et edd. antiquis, quibus addicunt Graeci.

Secundanorum) Rehdiger. Vindob. *Secondanorum*. Tum Ciaccon. *Aurato*; ed. 27. *Auransio*, pro quo Pintianus ex aliis emendat *Arausio*, uti est in libris.

Sextanorum) Vatic. Lipf. Cibin. Gud. Rehdig. Havn. *Sectanorum*; Venet. *Secanorum*; Prag. *Sestanorum*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Sectanorum*; in reliquis, ex certa Hermolai correctione, *Sextanorum*, quod et habuisse videntur Parisienses. Post *Arelatae* edd. 24. 25. 29. Olivarianae, Vinetus, Schottus; reliquae cum libris antiquis *Arelate*. TZSCHUCKE. *Arelatae* quidem Strabo [4. p. m. 125. f. 181.] cum *ae* diphthongo in fine. Ptolemaeus [2, 10.] tamen neutro genere *Arelatum*. PINTIANUS. Ex Strabone ductum videtur *Arelatae*, etsi in eo Ἀρελάτε emendat Surita ad Antonini itiner. p. 580. ed. Wess. Et sic Plin. 3, 5. f. 4. *Arelate Sextanorum*. *Arelate* item exstat in Codd. Iulii Caes. de B. C. 1, 36. f. ubi, notante Oudendorpio, sic etiam editiones quaedam variant. Nec aliter efferunt Sueton. in Tiberio c. 4. in. Ammianus 15, 11. f. aliique quidam et inscriptiones duae in Sponii Miscell. erud. ant. p. 165 sq. Posterior demum aetas frequentare coepit *Arelatum* et *Arelatus*, de quo alibi. Hinc *Arelate* et *Arelatum* invenitur in Cassiodori Var. lectt. 8, 10.

Septimanorumque) Sic plerique codd. A. Gronovii et mei cum vetustis editionibus. Tantum Venet.

Settimanorumque; Prag. *Setumanorumque*. Tò *que* adpensum omittunt Vatic. Parif. 1. 2. Gud. Rehdiger. Vindob. Edd. 13. 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Vossius, Gronovii in edd. 40. 41. 42. *Septumanorumque*, unde rediit prior forma eademque probabilior, quam etiam praefert Plinius 3. 5. f. 4. Nota *Septimania* in Sidonio 3. epift. 1. et Geogr. Ravenn. 4, 28. quamquam alia de caufa hoc nomen nacta, de quo Vol. 2. Denique nota eft fcriptura etymi ufu crebriori recepta.

Baeterrae) Varias per formas haec vox agitatur. A. Gronov. ex MSS. adfert *Betterre* et *Beterre*, et ex Voff. 4. addit *Boeterre*. De aliis haec: Ciaccon. omnes, quos fe contuliffe adfirmat Holften. ad Stephan. p. 62. Vatic. *Beterrae*; Lipf. Cibin. Rehdig. Vindob. *Beterre*; Parif. 1. 2. 3. *Beterae*; Prag. *Betere*; Gud. *Beeterre*; Venet. *Bettere*. Edd. 1. 2. 9. *Betere*; 3. 4. 6. 7. 8. *Blittera*; 5. 10. 29. *Blitera*; 11. *Blittere*; 12. 13. 14. 19. *Beterra*; 15. 17. 23. *Baetterae*; 20. *Betterae*; 16. 18. 22. Vadianae *Blitera*; Saling. 1538. *Bliterra*; 21. 24. 25. 28. Schottus *Blytera*, et fic pleraeque Olivarianae; nam et aliquae, uti 26. 29. *Blitera*; Vinetus *Baeterae*; Voffius, 40. 41. 42. 44. *Baeterra*; Reinoldius, 45. reliquae *Baeterrae*. TZSCHVCKE. Strabo [4. p. m. 126. f. 182.] quoque *Blitera*; fed Plinius, [3, 5. f. 4.] Stephanus et Antoninus [p. 389. et 397. Weff.] *Beterra*. BARBARVS. Ptolemaeus [2, 10.] *Baetirae*. Strabo *Biltera*. Plinii vetuftus codex *Beterre*. PINTIANVS. Veterem fcripturam reduximus, quam omnia vetera exemplaria confirmant. *Baeterra* enim olim vocabatur, quod nunc *Beziers* vocant, non *Blitera*. Apud Plinium in veteribus libris fimiliter *Baeterra* legitur. Sed et in veteri infcriptione, (quam apud Gruterum [p. 272. n. 10.] vide) *Baeterrenfes* nominantur. Perperam itaque Cafaubonus ex corrupto Strabonis loco ceteros cor-

rigere conatur, cum ipse Strabo sit corrigendus. Stephano est Βαίταρρα. Eius locum sic emendabis: Βαιταρροῦς κώμη τρίτης Παλαιστίνης, οἱ κατοικοῦντες Βαιταρρηνοί. Ἔστι καὶ πόλις Κελτικὴ Βαίταρρα, ἧς ὁ πολίτης Βαιταρρίτης· τῆς δὲ προτέρας Βαιταρρούσιος· κλίνεται Βαιταρροῦντος. Male haec vulgo separantur, tamquam si et aliqua urbs esset in Gallia, quae Βαιταρροῦς vocaretur. VOSSIVS. Strabonis Βιλτέρα, pro quo Moscov. Βλιτέρα cum aliis, sine dubio corruptum et ex confusione α et λ enatum est, quod recte ex Stroz. in Βαιτέρα mutavit Siebenkeesius, uti iam olim voluerant Holsten. ad Stephan. p. 62. et Wesseling. ad Antonini itiner. p. 389. Anvillius in notice de la Gaule p. 136. In Plinio 3, 5. s. 4. Harduinus ex MSS. suis reposuit *Beterrae*, sed idem 14, 8. s. 6. *Baeterrae*. Sic prima syllaba inter *ae* et *e* fluctuatur. Stephano est Βαίταρρα, Ptolemaeo Βαιτίραι. Tuentur τὸ *ae* etiam inscriptiones apud Gruter. c. l. *Sept. Baeterr.* et in Museo Veronensi p. 418. n. 5. *Vrbi Iul. Baeter.* At in aliis praefertur *e*. Sic Antonin. c. l. *Beterrae*; tab. Peutinger. 1. E. *Beteris*; Theodulphus Paraen. v. 135. *tecta Beterris*; Geographus Ravenn. 5, 3. Chron. Aemilianense (saec. 9.) apud Florez in Espãna Sagrada T. 4. p. 254. *Beterris*. Quam literam tuentur numi, in quibus Βηταρρα, Βητηρρατων conspicitur, de quibus vid. Holsten. ad Stephan. c. l. et Ortelii thes. p. 31 sq. Rasche in Lex. num. T. 1. P. 1. p. 1517. et Eckhel in doctrina numor. P. 1. Vol. 1. p. 67. Quod Harduinus ad Plin. 3, 5. s. 4. ad Syriae locum ignoti situs retulit, refutatus est a Liebio in Gotha num. p. 67. Posteriori aevo in prima syllaba receptum etiam est *i*, quod quidem huc non pertinet. Sed de prioribus duabus literis, utra praeferenda, dissentiunt viri docti, vel in incerto positum relinquunt. Vid. praeter iam laudatos Savaro ad Sidon. Apollin. 8. epist. 4. Valesius in notitia Galliarum p. 90. Cellarius in Geogr. ant. 2, 2, 99. Wesseling. ad Anton. itiner. p. 389.

Equidem, cum in utramque partem disceptari possit, retinui vulgatam, quam, praeter Graecos auctores, tuentur etiam inscriptiones.

antestat omnes) Vatic. 1. *antesta tonnis*; Vatic. alii, Paris. 1. 2. 3. Lipf. Vindob. Havn. Venet. *antestationis*; Gud. *antestatonis*; Cibin. Rehdiger. *antestatonius*; Prag. *ante Stacionis*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 15. 17. 20. 23. *antestatonis*; 9. *antestationis*; 13. 16. 18. 21. 22. 28. divise *antestat omnis*; post in Vadianis et 30. 32. 37. *omnibus*; 24. 25. Olivarianae, Vinetus, Schottus *omneis*; Vossius, ceteri *omnes*. TZSCHVCKE. *Antestatonis)* Distinguendum: *Sed ante stat omnis*, hoc est, Martius Narbo. BARBARVS. Coaluisse has voces in libris facile intelligitur, sed ex iisdem praeferendum putavi *omnis*, quae forma a Pomponii more non aliena est.

Decimanorumque) Sic plerique MSS. A. Gronovii et mei omnes, exceptis forte Parisiensibus. Nec aliter editiones veteres. Post 13. 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Vossius, 40. 41. 42. *Decumanorumque*. In reliquis vulgata locum occupat. Ita variatur in *Decumana porta*, et cognatis. Cf. Oudendorp. ad Iul. Caes. de B. G. 2, 24. in. qui haerere se dicit, utrum sit praeferendum; dedit tamen per *u*. Idem vero *Decimani* praetulit in Frontino 1, 11, 3. ubi etiam aliqui codices *u* habent. In Plinio 3, 5. s. 4. editur *Decumanorum colonia*, qua forma nomen profert etiam Goltzius ex numo p. 241. at incerta fide. Gruterus tamen p. 266. n. 7. inscriptionem habet sub Septimio Severo Pio factam, in qua *Decuman. Narb.* Cf. de scriptura duplici Drakenborch. ad Liv. 2, 59. extr. et quos memorat. Ego libris vetustis, cum possit, auscultavi. Antea pro *Atacinorum* Vatic. 3. Prag. Rehdiger. *Aracinorum*; Vindob. *Atacirorum*; Gud. *Attacinorum*; alii cum edd. recte *Atacinorum*.

unde olim —) Venet. hoc ordine: *colonia Narbona, unde olim his terris nomen fuit et auxilium, nunc —* Prag. aliis omissis: *unde olim his nomen est Martius Narbo.*

his terris) Ita septem MSS. A. Gronovii et ex meis certe Vatic. Lipf. Gud. Prag. Rehdiger. Venet. Zalufc. cum edd. 1. 2. In reliquis *iis terris*, dum prius a Reinoldio revocatum et inde ab ed. 44. exceptum est. Cibin. *histernis*. *Fuit* omisit Vossius et edd. 40. 41. 42. invitis libris, si forte Paris. 2. exceperis.

Martius) Rehdiger. *Mantius*. In aliis *Martius*, quod probat marmor vetustum, ibidem effossum anno 1566. teste Ortelio in thes. h. v. Cf. Gruter. p. 229. Numi enim fides, quem profert Goltzius c. l. suspecta est. Quod alii *Marcius* malunt, de eo et terminatione *Narbona* in Veneto disseretur Vol. 2.

§. 3. *In litoribus —)* Mallem legere *litore*, quam *litoribus*, vel, si placet, scribe, *in litore eius*. Dictio etiam *aliquibus otiosa est*. PINTIANVS. Seriem litoris innuit. Pro *aliquibus* Rehdiger. *aliquis*, quod et notatum erat in ed. 23. cum Vatic. MSS. conlata. A vocibus: *In litoribus* c. 40. initium facit Vinetus.

aliquot sunt) Ita V. C. Sed verbum *sunt* vacat. Supra 1, 19. *Vna gens, aliquot populi et aliquot nomina*. CIACCONIVS. Lubrica est haec ratio, nec illo exemplo firmior.

rarae urbes) Rehdiger. *etiam rare u.* Prag. *ea re urbes.*

austro —) Lipf. *haustro atque affrico*; Vindob. *hastro*; Rehdiger. *Africo atque austro*. Ed. 19. *Aphrico*, qualia obvia. Pro *exposita* Cod. Ciaccon. *opposita*.

Nicaea) Cibin. Gud. Lipf. Prag. Rehdiger. et edd. 1. 2. 9. 11. 13. 21. 24. 25. 28. Olivarianae *Nicea.* TZSCHVCKE. Scribendum cum *ae* diphthongo in media *Nicaea* ex Strabone, [4. p. m. 127. f. 184.] Ptolemaeo, [2, 10.] Stephano. PINTIANVS.

Deciatum) Ciaccon. *Deciarum*; Vatican. Lipf. Venet. Gud. Rehdiger. *Deciacum*; Havn. *Detiacum*; alii *Deciatum.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Detiacum*; 13. *Deciatium*; reliquae a 6. 7. 8. 10. 12. — cum Vineto, Schotto *Deceatum.* A Voffio poft *Deciatum.* TZSCHVCKE. Lego: *Deceatum* ex Polybio, [33, 7, 8. et 8, 9. Δεκιῆται] Strabone, Plinio. [vid. deinceps] BARBARVS. Scribendum videtur: *Tangit oppidum Deciatiorum Antipolis,* ut fuperfluat verbum *tangit* fecundo pofitum, ex Ptolemaeo, [2, 10.] cui *Antipolis Deciatiorum* urbs eft. Strabo [immo Polybius apud Strabonem 4. p. m. 139. f. 202.] *Deceitas* appellat primo flexu; Plinius [3, 5. f. 4. et 7. f. 5.] modo *Deceatas,* modo *Deciatas.* Poffet tamen retineri antiqua lectio, fi *Deciatum* legas ex Stephano, cui urbs eft Italiae *Decietum.* PINTIANVS. Oppidi nomen tuetur Stephanus, cui dicitur Δεκίητον. *Tangit* igitur, repugnantibus libris, expelli non debet, nec urbis nomen mutari. Ita enim paffim eadem verba pro fimplici particula nectendi repetit nofter, uti *facit* — *faciunt* 2, 3, 10. *eft* 2, 2, 7. Sed ipfa fcriptura pendet ab ipfo populi nomine, quod variatur. Straboni c. l. funt Δεκηΐτῶν, quod retinuit Siebenkeefius, ubi mei etiam codices Δεκιητῶν, quod probat Schweighaeufer. ad Polyb. 33, 7, 8. qui ita fcribit poft c. 8, 9. uti Stephanus. In Ptolemaeo 2, 10. Δεκιάτιοι. Latinis, fi qui hunc populum proferunt, in ufu fuiffe videtur *Deceates,* veluti Plinio cc. ll. Floro 2, 3, 5. ubi vid. Aliunde fruftra auxilium petas. Apud Geogr. Ravenn. 5, 3. *Dicaeorum urbs Antipolis,* corrupte. Quod

si igitur adhibitis codicibus Graecos sequaris, utique reponendum est *Deciatum*.

Deinde) Chif. *Dein*, nota variatione. Tum *est* primus omisit Camers, et hinc edd. 14. 16. 18. 19. 21. 22. 24. 25. Vadiana et Olivariana familia, Vinetus, Schottus, Vossius, 40. 41. 42. unde duce Reinoldio rediit ex libris antiquis, e quorum numero tamen eximendi videntur Paris. 1. et 3.

Octavanorum) Sic Ciaccon. et plerique ex meis cum edd. antiquissimis; tantum Venet. *betavianorum*; Havn. Prag. Rehdiger. cum edd. 6. 7. 8. 9. 10. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianis, Olivarianis, Schotto *Octavianorum*; Vetustiores et post 11. Vinetus, Vossius reliqui *Octavanorum*. Eadem varietas vocis in Plinio 3, 5. s. 4. fuit, ubi etiam auctoritate codicum, quam firmat analogia, verior forma revocata est, propugnante Pintiano. Sua fide Goltzius ex numo Augusti in thesauro rei antiquariae, Opp. Vol. 2. p. 150. adfert *Col. Iulia Octavianorum*. TZSCHVCKE. Dele *Octavianorum* et illud *post*. SCHOTTVS. Sine causa gravi.

tunc post) Venet. Gud. Rehdiger. Ciaccon. Vindobon. *tum post*, rectius, puto, in recensendis et numerandis progressionis partibus, et nota variatione, de qua vid. ad 1, 19, 15. et alibi passim.

Athenopolin) Vatic. Cibin. Rehdiger. *Athenopolim*; Lips. Gud. Vindob. *Antenopolim*; Venet. Prag. Paris. 2. *Arenopolim*; Paris. 3. *Antinopolim*; Paris. 1. *Antipolim*; Havn. *Arepolim*. Edd. 1. 2. 3. 4. 9. *Antenopolim*; 5. *Antiopolim*; 11. *Antipolim*; 6. 7. 8. 10. 15. 17. 20. 23. 31. *Athenopolim*; 12. 13. 14. 16. 18. 19. 21, 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schot-

tus, Vossius, I. Gronovius in ed. 40. *Athenopolis*; 30. *Atenopolis*; 32. *Aenopolis*; 41. 42. et sic deinceps *Athenopolin*, quod ex suis libris excitant Ciacconius et Vossius. TZSCHVCKE. Lego: *Tum Athenopolis et Olbia* ex Plinio [c. l.] fere ad verbum. PINTIANVS. Legunt libri manu exarati: *Tunc post Athenopolin et Olbiam et Laurion.* Inepti nempe librarii, ut alibi passim, ita hic quoque casus rectos in obliquos mutarunt, cum prius scriberetur: *Athenopolis et Olbia et Laurios.* VOSSIVS. In citando sane secuti sumus editionem Vossii, sed nihil longius a nobis abest, quam ut persuasi simus, scriptum ita fuisse a Mela, et fieri posse, ut in hoc loco sine ineptia criminetur ineptos librarios. Attende modo Lector, et brevi tota res decisa erit. Nuspiam Mela has duas particulas *tunc post* ita coniungit, sed alterutram modo adhibet. Itaque et Pintianus more suo deleri iussit postremam *post*. Ceterum solam hanc voculam initio periodi persaepe instar adverbii usurpat. Sed et porro quoque Mela semper fere praepositionem subnectit voculae *tunc*, ut hoc ipso capite, *tunc ex*, *tunc inter*, et sic passim. Qua ratione igitur fieri potest, ut hoc loco non credamus, particulae eidem *tunc* subnexam particulam *post* esse positam non quasi adverbium, sed praepositionem? in primis cum omnia scripta exemplaria per quartum casum efferant sequentia: *Tunc post Antenopolin et Olbiam et Laurion et citharis tenet macedon*, ex quorum postremis Barbarus texuit: *Glanon et Citharistes et*, sed pertemere. Haud dubie scripsit: *Tunc post Athenopolin et Olbiam et Tauroin et Citharisten est Lacydon.* Consummatissima periodus. I. GRONOVIVS. Alteram lectionem, quae propius aliquanto ad veteres accedat libros, exhibuit Vinetus; sed nos eam, quam dedimus, probatam etiam ab aliis, praetulimus. *Tunc post*, an alibi apud Melam occurrat, quaerant, qui nugas vanis volunt redimere horis. Sufficit optimos quosque sic loqui scriptores, et Melam scivisse Latine. Quod vero Gronovius vocet con-

ſummatiſſimam periodum, exin facile intelligas, illum neſcire, quid rei ſit periodus. Illud vero *Tauroin* perquam ineptum, cum nec Graecum ſit, nec Latinum. *Taurentum* Latini, Graeci *Tauroenta* vocant; et ſic Caeſar. [de B. C. 2, 4.] vossivs *in appendice ad h. l.* Τὸ *poſt* frequentiſſime in hoc ſcripto adverbium eſt; ſed etiam τὸ *extra*, qua vocula paſſim auctorem uti poſt egreſſum ex ſinu, iam ſupra [ad 2, 2, 8.] declaravimus. An ergo nunquam τὸ *extra* illi placuit conſtructione praepoſitionis? Immo lib. 3. c. 8. *extra ſinum, verum tamen in flexu etiamnum modico Rubri maris.* Omnia docent, τὸ *poſt* hic eſſe praepoſitionem. — Totam loci huius controverſiam retulit in accuſativo *Tauroin*, quem non potuit concoquere, ſic ut nec Graecum, nec Latinum eſſe pronuntiet, pronuntiaturo, opinor, idem Holſtenio, qui ad Ortelium [p. 186.] ſic notaverat: apud Pomponium Melam corrupta haec vox in *Glanon*, ubi MS. *Laurion.* Sed legendum haud dubie *Taurentum*, vel potius Graeca formatione *Taurois.* Cauſam prodit Voſſius." In quo [Voſſius] imitari voluit Melam, [2, 4, 8.] *Extra Sipuntum, vel, ut Graii dixere, Sipus*, qui tamen apud Graecos agnoſcit *Opoes.* — Sed an Caeſar eſt Graecus? Non Graeci magis, quam Latini, ſic vocarunt, quippe quibus multa Graeca magis placuerunt, quam ſua. Talis eſt ipſe noſter Pomponius. Sed quam Tauroenta vocant, eam non etiam queunt vocare *Tauroin?* Patet analogia, *Taurois*, *Tauroenta*, *Tauroin*, ut *Simois*, *Simoenta*, ut aliquoties apud Virgilium, pro quo tamen Servius dicit in genitivo *Simois* ad lib. 1. Aen. verſ. 104. etſi ille citet Virgilianum *Simoentis*, quod quum occurrat verſ. 622. ibi tamen dicit *circa fluvium Simoin.* Si haberemus in Latinis aliqua de Selinunte, non ambigo, ſimilia repertum iri Σελινόεις, Σελινοῦς. Vis ridicula? Scylax [p. 53. Hudſ.] Σολόεσαν ἄκραν, quae, ut et notavit Voſſius, Heſychio dicitur Σολοῦντις, Ptolemaeo [4, 6.] Σολοεντία ἄκρα, et tamen Voſſius in prima lanugine

iam arbitrabatur legendum Σολοέντα. I. GRONOVIVS *in posteriore nota.* Adsentior Gronovio in sensu particulae *post*, quo relicto, vel immutato mire langueat oratio. Inde vero efficitur, recte subiici accusandi casus, quod et faciunt libri veteres. De reliquis deinceps.

Olbiam) Gud. Lips. *Olbian*; Vindob. *olbeiam*; reliqui *Olbiam.* In editionibus iisdem, quae antea habent *Athenopolis, Olbia* casu recto, ut sequentia duo nomina: Mannert in Geographie T. 2. P. 1. quia eadem urbs videatur, legendum forte coniicit: *Athenopolis, quae et Olbia.* At nec libris, nec nexui apta est haec lectio.

Tauroin) Codd. Vossii, I. Gronovii, Ciaccon. et mei omnes *Laurion*, tantum Prag. *Laureon.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Laurion*; 6. 7. 8. 10. 12. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus *Glanon*, 13. *Glanum*; Vossius et 40. *Taurois*; 41. 42. 44. 45. Kappius *Tauroin*; Reinoldianae *Tauroenta.* TZSCHVCKE. Scribo *Glanon*, de quo Antoninus [p. m. 343.] et Plinius. [3, 5. s. 4.] BARBARVS. *Glanum* hic locum non habet, cum longe ultra Massiliam sita sit in mediterraneis. — Facile est ex libris veram lectionem eruere et *Taurois.* VOSSIVS. *Glanum* commemorat etiam Ptolemaeus 2, 10. in *Salicibus*, pro quo vitiose tab. Peuting. 2. D. *clano*, et Geogr. Ravenn. 4, 28. extr. *Calum*, uti ex situ discitur, de quo prolixe disseruit Menardus in Memoires de litterature — de Paris T. 32. p. 650 sqq. qui ponit in vicinia oppidi *St. Remi*, etsi alii illud ipsum esse volunt. Sed recte iam Vossius monuit, situm eius minime huc convenire, quare etiam recte expulsum esse hoc nomen, probat Wesseling. ad Antoninum c. l. *Taurois* probat etiam Holstenius c. l. et ad Stephanum p. 316. quod facile enasci potuit ex *Laurion*, sive, ut Vossius refert, *Laurios*, et aptum est illi nexui, quem recto casu hic

multi faciunt. At si accusativum cum aliis librorum fide probes, dura est et insolens forma *Tauroin*; pro *Tauroenta*, uti est in Caesare de B. C. 2, 4. m. et recepit Reinoldius, sed id ipsum a codicum lectione remotius, uti *Taurentum*, quod leg. adscripserat vir doctus in exemplari meo ed. 23. etsi Latino usu alias probatum. Si usquam occurreret *Taurium* commode substitui posset, erutum quidem ex Ταυρῖνοι Stephani s. v. Ταυρέσις, a quo quidem nomine ea forma effingi nequit. Ita vero *Rhegini* a *Rhegium* et similia. Tum vero truncatus sit ille Stephani locus et exciderit aliud urbis nomen Ταύριον a Stephano notatum. At lubrica est haec coniectura; et praestat se continere iis, quae adtulit I. Gronovius in nota superiore, dum meliora proferantur.

Cithariſten eſt) Ciaccon. *Cythariſten et*; Voſſ. ut ipse refert, *Cithariſtes et*; I. Gronov. Vatic. Parif. 1. 2. 3. Lipſ. Gud. Vindob. *citharis tenet*; Venet. Havn. Prag. *citaris tenet*; Rehdiger. *cytharis tenet*; Cibini *cythariſten et*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *citaris tenet*; 6. 7. 8. 10. 13. 15. 17. 20. 23. 24. 25. Olivarianae, Voſſius, 40. *cithariſtes et*, uti emendaverat Barbarus; 12. 14. 16. 18. 19. 21. 22. 28. 35. *citariſtes tenet*; Vinet. *Citheriſten*; 42. cum Reinoldianis et ceteris *Cithariſten et*. In Graecis Κιθαριστής. Depravationis causae patent.

Lacydon) Gud. *macedon*; Prag. Vindob. *lacidon*; reliqui *Lacydon*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Lacidon*; 6. 7. 8. 10. 12. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Olivarianae, Schottus *Halycidon*; 13. *Halycido*; Vinetus *Halicidon*; Voſſius et ceteri *Lacydon*. TZSCHUCKE. Scribo *et Halycidon*. De *Halycidibus* Strabo; [4. p. m. 126. ſ. 182.] id autem verbum salinas significat. Ad campum, inquit, lapideum vocatum ἐν μέσῳ ὕδατα καὶ ἁλυκίδες συνίστανται καὶ ἅλες· for-

tasseque locum eum, aut simili natura praeditum significat, quem Antoninus [p. m. 389.] *Salsulas* appellat 64. millibus passuum a Pyrenaeis. BARBARVS. Eustathius in Dionysium [v. 75.] Λακύδων legit. Vide hic Hermolaum et Strabonem. In antiquo codice palam *Lacydon* legitur, ut non sit dubitandum de integritate lectionis. CIACCONIVS. Legendum reor *Lacydon* ex Eustathio. Aestimationi locus. SCHOTTVS. *Halycidon* Hermolaus. At ipse Mela scripserat: *Lacydon*. Sic etiam veteres libri. Eustathius in Dionysium [c. l.] Ἀγαθὸς τοῖς Μασσαλιώταις λιμὴν ὁ Λακύδων. VOSSIVS. A vero longe aberrat Hermolaus, dum *Halycidon* reposuit, et quae in Strabone commemorantur ἁλυκίδες ad campum lapideum pertinent et Salsulae fonte infra a nostro constituuntur. Frustra igitur eum secuti ita portum nominant scriptores quidam Franco-Gallici, uti de Ruffi in histoire de Marseille T. 1. lib. 1. p. 4. (ed. 1696.) et Papon in hist. générale de Provence T. 1. p. 22. Notavit Barbarum etiam Casaubonus ad Strabon. lib. 4. p. m. 124. s. 179. Corrupte Boccatius de maribus s. v. Gallicum vocat *Lacedonem*. Tum recte I. Gronovius praecedentibus accusativis pro *et*, quod sic minus bene servavit Reinoldius, subiunxit *est*.

in eo) Mirum loquendi genus, civitatem sitam esse in portu. Libri manu exarati legunt: *et in ea*. Omnino scribendum *et hinc*, vel *et inde ipsa Massilia*. Lacydon olim vocabatur portus Massiliensium. Sed sciendum, etiam Olbiam, Antipolin, Taurentum et alias colonias in hoc litore portus Massiliensium fuisse appellatas. Puto tamen aliter hoc vocabulum accipiendum, nempe de portu ipsi Massiliae adsito. Verum ut cognoscamus, quis ille portus fuerit, operae pretium est monere, veterem Massiliam non sitam fuisse, ubi est hodierna, sed satis longe inde remotam, nempe ad promuntorium, quod vulgo la Crocetta appellatur. — VOSSIVS. Plane

ut lib. 1. c. 16. *Portus, cui ex urbe, quam amplectitur, Tiſanuſa cognomen eſt.* Vt illic dicitur portus Tiſanuſa amplecti urbem cognominem, ſic nunc in Lacydonte portu ſtatuit urbem eſſe Maſſiliam. Veriſſime ſic eum deſcribi à Mela, et quid velit, apparet ex Dionyſii Periegeſi v. 75. ubi ſcribit: Ἔνθα τε γαῖα Μασσαλίη τετάνυσται ἐπίστροφον ὅρμον ἔχουσα. Vide illic Euſtathium. I. GRONOVIVS. De Tiſanuſa, quae ſcribit Gronovius, illa nihil ád rem faciunt. Magni enim ſi ſint portus, fieri poteſt, ut amplectantur urbes illis minores, praeſertim ſi inſulae ſint, aut peninſulae. At vero minuti portus, qualis eſt iſte Maſſilienſium, quomodo illi ambire magnas poſſunt civitates, qualis erat Maſſilia? Dicat, ſi poſſit, ubinam fuerit portus Lacydon, quemcunque huic locum et ſitum adſcribat, nunquam efficiet, ut Maſſilia ſita fuerit in portu. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Cunctatus fui monere quidquam de furto Voſſii, quo totam iſtam notam et emendationem Melae contra Hermolaum ingrate deſcripſit ex Caſaubono ad Strabonem p. 83. [ed. Parif.] Nunc ut indicem, cogit κακία hominis, qua in appendice negat, Tiſanuſam cum Maſſilia componi poſſe, quum ipſe de ſpatio Tiſanuſae aut portus eius omnino nihil noverit, ac debeamus contenti eſſe illis, quae tradita ſunt in reſiduis fragmentis. — Quo tandem metatore utriusque portus fuit uſus? Ecce rem omnem aperta narratione expreſſam in Panegyrico, qui dictus eſt Conſtantino: [c. 19. in.] *Maſſilia enim, ut audio, in profundum mare prominens et munitiſſimo accincta portu; in quem anguſto aditu meridianus refluit ſinus, mille quingentis paſſibus terrae cohaeret,* (ſic patet fuiſſe χεῤῥονησίζουσαν, ut ab tribus partibus mari allueretur, et eſſet in portu) *qua firmiſſimus et turribus frequens murus opponitur.* Itaque mox refert terra marique admotis machinis, aggeribus exſtructis, navalibus proeliis ſaepius oppugnatam, quum Conſtantini militem *nihil altitudo murorum, nihil creberrimae* (perperam editur *celeberrimae*)

turres, nihil loci natura remorata est, quo minus et portum caperes et urbem continuo, si velis. Ergo portus ibi primum capiebatur atque adeo exterior erat, quam urbs, quam cingebat et in se continebat. Sic Martianus Capella lib. 6. p. 210. *Oeanthe, in quo portus Apollinis.* Nonne in Cilicia memoratur auctori nostro *Corycos oppidum portu saloque incinctum?* Contra de Syracusis Cicero lib. 5. in Verrem, cap. 37. I. GRONOVIUS *in nota posteriori.* Codices mei omnes et priscae edd. *in eo.* Adparet, diversam fuisse urbis et portus olim et nunc formam. Oudendorpius, teste A. Gronovio, explicabat *inter eum*, vel *intra eum.* Sensus alius esse non potest, quam uti I. Gronovius exponit: portus tam fuit amplus, ut urbem ipsam cingeret.

Massiliensium) Lipsf. *masilientium;* Vindob. *masiliensium.* Post Cibin. et edd. 1. 2. 3. 4. aliaeque post etiam *Phoceis;* Rehdiger. Prag. *Phocis.*

posita) Obelo fodio, ut glossema; *gentes ἀπὸ κοινοῦ* repetendum, et verbum aliquod exaudiendum. Quis enim concisum Melae dicendi genus non observavit? SCHOTTUS. At qui huic obsit, non video.

dissimillimis) Vatic. 3. Prag. Rehdiger. Vindobon. *dissimilis;* Prag. subiicit *causa vicinis.* Pro *vicina* Rehdiger. *vicinia;* pro *et tunc* Prag. Vatic. 3. et edd. 9. 13. 25. et quaedam Olivarianae *et nunc*, et pro *ceperit* Prag. et edd. veteres quaedam, uti in prima Vadianus, *coeperit.*

§. 4. *Inter eam)* Vatican. 1. Lipsf. Gud. Prag. uti edd. 1. 9. 25. altera *inter eum*, forte quia referrent ad *portus*, cum melius ad nomen posterius, *Massilia*, pertineat. Ceterum cap. 41. hinc inchoat Vinetus.

Rhodanum) Gud. *rodanum;* Vatic. 3. *maritimi;* Lipf. Prag. Rehdiger. *anaticorum;* Havn. Parif. 2. *a Vaticorum.*

ftagno) Sic omnes libri et edd. ante Voffium, qui repofuit *ftagnum*, eumque fecutae 40. 41. 42. unde prior lectio rediit. Tum A. Gronovii MSS. *affidet* vel *abfidet;* Voff. 1. Cibin. *defidet;* Lipf. *abfidet;* Vatic. 3. Parif. 2. Prag. Havn. *obfidet;* reliqui, in quibus Zalufc. *affidet;* Voffius et edd. 40. 41. 42. *ftagnum obfidet.* TZSCHVCKE. Legendum fortaffe, non, *ftagno affidet*, fed *ftagnum Aftromela.* Cuius ut celebris mentio apud Plinium [3, 5. f. 4.] et Stephanum, qui non *Aftromela* nominat, fed *Maftramelle*, tum ftagnum, tum civitatem eiusdem nominis per *a* in tertia a fine et duplex *ll;* et ita in Plinio legendum videtur. PINTIANVS. Quia liber antiquus optimus legit *obfidet*, ideo non dubitavimus refcribere: *Maritima Avaticorum ftagnum obfidet.* Oppidum enim hoc aditum et oftium vafti illius ftagni claudit et obfidet. Ptolemaeus [2, 10.] Μετὰ δὲ τὸν Ῥοδανὸν ἐπὶ θαλάσσῃ κεῖται Αὐατικῶν πόλις Μαριτίμα κολώνια. Sic recte libri veteres. [Vulgo Ἀνατιλῶν.] Plinius de eodem oppido et ftagno: *Vltra foffa ex Rhodano, C. Marii opere et nomine, infigne ftagnum Maftramela, oppidum Maritima Avaticorum.* Et oppidi et lacus nomen effe Maftramelam docet Stephanus. Eadem itaque eft Maftramela et Maritima. VOSSIVS. Temere Pintianus obtrudit *Maftramela.* Neque Voffii lectio a libris adiuvatur et a fenfu flagitatur. Probavit etiam vulgatam *ftagno adfidet* Papon in hift. de Provence T. 1. p. 86.

Mariana) Rehd. *marina.* Poft *Mariana* punctum pofuerunt Camers, Vadianus et Vinetus; diftinctionem minimam Olivarius, Schottus cum fuis. TZSCHVCKE. Et haec quoque fola diftinctione fanavimus. Omnes foffam Marianam ab hac parte Rhodani collocant. Solus Ptole-

maeus illam ad ulteriorem collocat ripam, quem perperam secuti sunt multi. VOSSIVS. Ante Vossium ita distingui iusserat Casaubonus ad Strabonem lib. 4. p. m. 127. f. 184. quod res ipsa postulat, et sensus verborum praecedentium, in quibus alias *Maritima* sensu caret.

amnis — ignobile est) Exciderunt haec in Prag.

navigabili) Cibin. Vatic. Lipf. Gud. Rehdiger. Vindob. et alii cum edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 20. 23. *navigabilis;* reliquae, praeeunte Vadiano, *navigabili*, quod et in Zalusc. et Paris. fuisse videtur; aptiori et efficaciori sensu. Post Vindobon. *effondit;* Vatic. 3. Havn. *effunditur*, uti fit saepe, hic alieno sensu. Cf. ad 1, 7, 3.

ignobile) Vindob. *ignobilis.* Post omnes libri Vossiani, ipso teste, *lapideus*, at A. Gronovio, quatuor *ignobile est lapideus;* Voss. 1. *ignobilis est lapideos vocant, in quo;* Mediolan. Chis. *ignobile est, lapideum, ut vocant;* ex meis Cibin. *lapideos vocant;* Paris. 1. *et lapideus, ut vocant;* Gud. Rehdiger. Vindob. Vatic. 3. et edd. 1. 2. 9. 13. (haec etiam antea *Alioqui*) *lapideos;* Vinetus *lapideum vocant;* Vossius, 40. 41. 42. *ignobile, et lapideus, ut vocant, campus, in quo;* ceterae cum MSS. aliis *ignobile est, lapideum, ut vocant.* TZSCHVCKE. Pro *est* reponendum *et.* CIACCONIVS. Non litus tantum lapideum, sed et totus tractus mediterraneus istic locorum campi lapidei dicuntur. Libri omnes exarati habent hic *lapideus.* Itaque non dubito, quin vera sit lectio: *alioqui littus ignobile et lapideus, ut vocant, campus; in quo Herculem* etc. Nemini in Gallis ignotus est campus lapideus. Vulgo *la Crau* vel aliquanto integriori vocabulo *Crautium* vocant. VOSSIVS. *Campus* in nullo codice adparet, et latiori sensu *litus* intellexit noster, pro quo Plinius 3, 5. f. 4. *campi lapidei*, et Strabo 4. p. m.

126. f. 182. πεδίον λιθῶδες. At si vel *campus* infercias hic, residet tamen *litus*, ad quod per adpositionem *campus* referendum sit. Porro etiam sic rectius *est*, quam *et* legitur. Post Gud. *et vocant.*

Albiona) Ita libri omnes, et edd. antiquae, tantum 1. *lalbiona;* 5. *albiana;* praeeunte Vadiano, 16. 18. 21. 22. 24. 25. Olivarianae, Vinetus, Schottus, Vossius, 40. 41. 42. *Albionem;* cum Reinoldianis ceterae iterum *Albiona.* Post pro *Bergion* Paris. 1. 2. *Bergium;* Vatic. 3. et Prag. *Gergion;* Vossius ex nonnullis refert *Burgiona;* ex edd. duce Vadiano eaedem, quae antea, *Bergiona.* TZSCHVCKE. Pro *Albiana* [vid. ed. 5.] scribendum *Albiona.* BARBARVS. Nonnulli veteres libri legunt *Burgiona*, alii *Gergion.* Anonymus de Diis, qui Apollodorus vulgo creditur, hosce Neptuni filios vocat [2, 5, 10.] Ἀλεβίωνα et Δέρκυνον, aitque eos occisos fuisse ab Hercule. Sic quoque Tzetzes chiliadibus, [2, 341.] ubi de Hercule agit. At vero alter Tzetzes, Lycophronis interpres, [ad v. 648.] fratrem Alebionis [uti quidam ibi; in aliis Ἀλεξίωνος] vocat Ligurem. VOSSIVS. Enimvero dignum politissimo Pomponio nitorem! ut eiusdem declinationis duos casus sic variata terminatione efferret, nulla prorsum suavitatis gratia? Quis hoc credat? Atqui iam olim hic lectum *Albiana*, unde Barbarus monuit legendum *Albiona.* Immo ipse etiam in MS. legi clare *Albiona*, habetque iam Iuntina editio et MS. Mediolanensis, nec aliter citabat Vossius pater in lib. 1. de Idololatria Gentil. cap. 35. Itaque hoc pro certissimo habendum. Alterum *Bergiona* plane fictum falsumque esse apparet vel inde, quod Vossius testetur in aliis veteribus libris legi *Gergion*, tum etiam ex Graecis fabulatoribus, qui hunc postremum vocant Δέρκυνον, hoc est, vocabulo tertiae declinationis. Ego certe in MS. perspicue legi *Bergion.* Itaque secure et propter has rationes abhinc edatur *Albiona et Bergion.* Sed et prae-

cedentia nullum habent nexum, et duntaxat, si probare volumus correctionem Vossii, scribendumque est distinguendumque: *Alioquin litus ignobile. Est lapideus, ut vocant, campus.* Campus enim nec ille est ignobilis, et facit, ut litus satis sit nobile. I. GRONOVIVS. Hanc lectionem [*Albionem et Bergiona*] e suis libris dederunt et Vinetus et alii. Albiona an Albionem utrum legas, perinde est. Pro *Bergiona* audacter Gronovius reponit *Bergion.* Sed variantibus libris si vel unum producere possit testem, a quo iste Neptuni filius sic nominetur, credam libenter. Aliquid dixisset, si Dercynum, aut etiam Berginum scribendum censuisset; habuisset enim, si non iustam, aliquam tamen, sic sentiendi causam. In iis vero, quae subiungit, cum aliam ab ea, quam dedimus facit distinctionem, misere fallitur, et omnino non intellexit Melam, cum scribit campum lapideum non esse ignobilem, et efficere, ut litus satis sit nobile. Dicit Mela litus hoc lapideum et annexos huic campos lapideos fore ignobiles, nisi fossa esset Mariana, qua parte Rhodani illuc translata, campi isti irrigantur. Huius enim fossae beneficio campi alias steriles et inutiles, facti sunt habitabiles et fertiles, vinumque producunt non ignobile. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* An debebat credi, fieri posse, ut his obstreperetur. — In nullis libris eam lectionem aut ipsi, aut ulli alii invenerunt; invenissem enim et ipse; immo nec Vossius de uno quodam suo id testari sustinuit. Hinc addit, Albiona an Albionem utrum legas perinde est, non illi, qui Melam legere vult, sed qui nescio, cuius impuras et plane Vossianas manus, ut est ista ipsa Latinitas. Egone autem dicendus sum audacter reponere *Bergion* pro *Bergiona*, quum ista postrema *a* sit in nullo codice, quum ipse testetur, alios veteres libros legere *Gergion?* An non debet abiici et expelli, quod iniuste et inique invasit? Iuntina iam habet *Bergion*, nec aliter MS. quem citavi ex Mediolano; immo iam editio Veneta anni 1482. 15. Calend. Augusti, quam

in museo eruditissimi Deinotii consului. — In quibus libris legitur *Bergiona*, in iisdem legetur quoque *Albiona*, ut lego in membrana, quam mihi donavit politissimus ille vir. Quid quod eandem terminationem Graeci velint. An vero Δ et B misceri mirabimur? qui in libro primo vidimus ab Vossio amari Bechiros, quos MSS. vocant Discheros? Dercynum aut Berginum nemo cogitare potest, nisi Vossius. — Denique ut Mela campum lapideum, ita Eustathius ad Dionysium [v. 76.] λίθινον πέδον· nihil de litore. Etiam campos lapideos ignobiles fore non dicit Mela. Fuit campus lapideus nobilis ante fossam Marianam. Docent Graeci, docet Hercules. Porro an fossa Mariana ducta fuit ob irrigationem? an sine fossa fuissent hi campi steriles et inutiles? Aliter Solinus c. 2: *C. Marius bello Cimbrico factis manu fossis invitavit mare; perniciosamque ferventis Rhodani navigationem temperavit*, quae citat Harduinus ad Plinii lib. 3. [c. 5. f. 4.] addens, quo in Rhodanum naves e mari facilius subirent; quibus aegre aditus esset in amnem per orientale ostium, quod id erat navigiorum vix patiens. Sed et is tamen campos ibi lapideos novit. I. GRONOVIUS *in nota posteriori*. Cum Gronovio ex libris nostris, certe plerisque et iis melioribus praeferendum videatur *Albiona* et *Bergiona*. In priori forma consentit etiam Boccatius in Genealogia Deor. 13, 1. f. non item in posteriori. Ita enim ibi: *De superatis Albione et Bergione*. Ita 10, 12. inscribit: *de Albione et Borgine* pro *Bergione filiis Neptuni*. In ipsa narratione haec ex nostro: *Albion et Borgion*, (pro *Bergion*) *ut Pomponius Mella in libro Cosmographiae testatur, filii fuere Neptunni, ex quibus ipse idem talem recitat fabulam: Transeunte Hercule inter hostia rhodani et loca, quae postea mariana fossa dicta sunt, ei Albion et Borgion obvii facti sunt, eius impedientes transitum.* Cum vero nusquam alibi haec nomina, certe posterius, occurrat, varie tentarunt viri docti et Apollodori *Dercynum* in *Bergion* latere putarunt,

in quibus Heynius ad Apollodor. p. 399. ubi de campo lapideo plura leguntur. Valesius in notitia Galliarum p. 123. mutandum posterius primo existimaverat in *Geryone*, quod adiuvare videatur quorundam MSS. *Gergion*; at reputans ad Hispaniam illud pertinere mutata sententia ex Apollodoro substituebat: *Alebionem et Dercynum*. Contra ex Gellio 15, 21. qui inter Neptuni filios *Cercyona* memorat, adripuit ibi Oiselius hoc nomen et inferri hic posse putavit, refragante ibi Gronovio. Forte, ut in Albione Britanniae, sic in hoc Hiberniae vestigia latent, quam et Βερνίαν olim dictam fuisse notat Eustathius ad Dionys. v. 566. et tunc *Bernium* legendum videatur. Alii tamen aliter, de quo Vol. 2. Terminationem dubiam facit Boccatius. Quodsi vero cum codicibus nostris retinueris *Bergion*, Graecam formam praeferre maluit Pomponius, uti passim in masculinis etiam, uti *Haemon* 2, 2, 2. etsi *Bergium* Paris. duo.

Neptuni) Rehdiger. *neptunnii*; Vindob. *nepotum liberum*; Gud. *libertos*; idem post *adutrum* pro *adiutum*.

imbre) Cibin. *ymbre*; Prag. *nube imbre*, quae singulae voces alias in simili nexu de rerum magna multitudine occurrunt. Forte voluit librarius *nube et imbre*, quae duo commemorantur ab Aeschylo apud Strabon. 4. p. m. 126. s. 182. et Eustathio ad Dionys. v. 76.

pluisse) Edd. 1. 2. 9. 11. *pluvisse*, quae forma et alibi in MSS. notatur. Vid. Salmas. ad Solin. c. 2. s. 8. p. m. 42. et Drakenb. ad Liv. 1, 31, 1. qui adeo Prisciani auctoritate lib. 10. p. 181. praeferendam censet in Livio. Tum Prag. *ac late*.

§. 5. *Istri* —) Cibin. Gud. Rehdiger. Vatic. Paris. 1. *Histria* vel *Istria arohenique*. Forte quia olim fuit *Histri ac Rheni*. Vindobon. *Istri a rhenique*.

De adspiratione, quam hic praefixit Vinetus, in *Rheni* omisit, in *Histri* ad 2, 1, 8.

deinde) Cibin. *dein* nota variatione. Post Vatic. *Lemanne;* Lipf. Gud. Prag. *lemano;* Vindob. *lenniaco.* Edd. 1. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *Lemano;* Vadianae *Lemano* et *Lemanno.* *Lemanno* pleraeque Olivarianae, inde a Vossio constantius omnes. Vid. supra ad init. capitis.

integer) Paris. 2. Vatic. 3. Havn. Prag. *iter.* Sed vulgata lectio ex opinione antiquitatis recte habet, uti docet explicatione facta Plinius 2, 106. s. 103. et Ammianus 15, 11. qui de eo: *eam* (paludem) *intermeans nusquam aquis miscetur externis.*

egreditur et) Tò *et* omittunt praeeunte Vadiano 21. 24. 25. Olivarianae, Vinetus, Schottus, Vossius, 40. 41. 42. invitis libris antiquis, ex quibus post reductum.

contra occidentem) Post *contra* addunt *in* Leidens. Chis. Gud. Vatic. Lips. Prag. Ciaccon. Vindob. et edd. 1. (2?) 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae; Schottus *in occidente;* Vinetus *contra occidentem,* uti Vossius et ceteri cum aliis MSS. TZSCHVCKE. Forte: *Contra occidentem,* ut cap. 7. *contra Bosporum Thracium duae parvae* (insulae) *parvoque distantes spatio, et aliquando creditae dictaeque concurrere.* CIACCONIVS. Et haec quoque perperam mutarunt. Vetus et vera scriptura fuit: *Inde contra occidentem ablatus.* VOSSIVS. Possis huc exempla similia *in — versus, ad — versus* transferre, quae plurima conlegit Oudendorp. ad Frontin. 1, 4, 11. Muncker. ad Hygini Poet. Astron. 3, 16. aliique passim. At cum aliquatenus

diversa haec sit forma ab usuque probata, quae hanc nostram non adiuvat, melius est cum plerisque libris τὸ *in* omittere. Post Rehdiger. *allatus;* Vindob. *dirrimit;* Venet. *adducto;* Prag. ridicule *ab octo.*

hac intrat) Rehdiger. *hanc intrat.* TZSCHVCKE. Scribendum reor: *hanc intrat,* hoc est Narbonensem, quod innuit Strabo: [4. p. m. 131. s. 189.] *Deinceps de Aquitanis et de attributis illis gentibus Gallicis numero XIV dicendum est, quae inter Garumnam et Ligerin habitant, ex quibus nonnullae Rhodani amnis affuniunt regionem camposque Narbonenses;* et Caesar in commentariis [de B. G. 1, 2.] lacu Lemano et Rhodano fluvio Provinciam Romanorum ab Elvetiis dirimi ait. PINTIANVS. Redundant haec verba. CIACCONIVS. *Hac intrat,* et post: *ingentis alioqui alvei tenens* expungo. A librariis enim intempestive intrusa sunt ex scholiis. SCHOTTVS. Libri: *Cursu in meridiem adducto hac intrat. Hac intrat,* id est in nostrum mare effluit. Sed redundat hic quoque Mela et bis idem dicit. Pintianus non male *hanc* legit, et interpretatur Narbonensem. VOSSIVS. Vadianus etiam explicat, meridiem versus elabitur. At tum Mela moleste idem bis dixit, quod et alios moverat, ut haec verba tollere suaderent. Tum *intrare* nusquam ita adhibet Mela, nec, quia in sequentibus cursum fluvii describit ad mare tendentis, sic adhibere potest. Rectius vero haec referuntur ad verba *Gallias dirimit,* quod ab Helvetiorum parte fieri docet etiam Caesar c. l. Igitur duo sunt hic spectanda, quae sibi invicem obponuntur, *Gallias dirimere,* et *hac,* i. e. ubi ad meridiem flexit, *Gallias intrare,* quod hic ad eius partem Narbonensem aperte pertinet. Non igitur necesse est, vel excludere, vel substituere *hanc intrat.*

Volcas) Paris. 2. Venet. *voleas;* Lips. *intus Voleas;* Rehdiger. *nolcas.* Post Vatic. 3. Paris. 2. Ven.

Gud. Prag. *Caveras;* Vindob. *cavarras;* Rehdiger. *canacas;* Ciaccon. *Cavares.* Cf. fupra. Terminatio in *as*, ubi codices malunt, ex more noftri utique praeferenda. De diftinctione verborum vid, disputationes Voffii et I. Gronovii ad 2, 3, 9.

§. 6. *Volcarum)* Parif. 2. *Volcarum ftagna.* Ed. 18. *Vulcarum. Volfcorum ftagna* male Boccatius de ftagnis in f. Poft edd. 29. et 31. *et Ledum;* Voffius, 40. 41. 42. *Ledus flumen.* TZSCHVCKE. Malo *Ledus.* Sic Sidonius Apollinaris. [carm. 5, 209.] Sic et Feftus Avienus in Ora maritima, [v. 590.] cuius verfus fic legas: *At nuncce Ledus, nunc et Orobis flumina Vacuos per agros et ruinarum aggeres, Amoenitatis indices prifcae meant.* VOSSIVS. *Ledus* etiam, quod ad Avienum notat Wernsdorfius et antea Valefius in notit. Gall. h. v. et Cellarius in Geogr. ant. 2, 2, 13. dicitur Theodulfo Aurel. Paraen. ad Iud. v. 105. quibus addi poteft Boccatius de fluminibus h. v. At cum vetuftiores auctores non adfint, et in *Ledum* confentiant omnes libri, excepto forte Parif. 2. denique et utraque terminatione multa fluminum nomina flectantur, antiquam lectionem revocatam fervavi. Sic nempe *Varum, Rhenum, Metaurum, Pamifum,* in primis ubi flumen adiungitur, *mare Oceanum* (2, 6, 2.) et pofteriori aetate etiam *Bofporum, Aemum,* de quo Muncker. et Staveren. ad Hygin. f. 3. p. 22. Vid. de hac terminatione ad Melam fupra 2, 3, 9. Sic promifcue terminantur multae urbes, ut Saguntus et alia nomina. Ab *Vltra funt* — cap. 42. incipit Vinetus.

Latera) Parif. 1. 3. Vatic. 1. Cibin. Lipf. Gud. Rehdiger. *Latara;* Venet. Boccat. de fluminibus f. v. Ledus *Letara;* Parif. 2. Vatic. 3. Prag. et meliores libri Voffii *Latera.* Ita et edd. 3. 4. reliquae *Latara* ad Voffium, qui fequentibus aliis repofuit *Latera.* TZSCHVCKE.

Latera verum eſt nomen, et ſic libri veteres melioris notae. VOSSIVS. Ita et nunc certe legitur in Plinio 9, 9. ſ. 8. ubi in *e* libri, etſi, alias corrupti, conſentiunt, cui quidem ſtagnum eſt, quod ſine dubio ad caſtellum pertinuit. Geographo Ravenn. 4, 28. tamen dicitur, *civitas Latara*, ut dubia haereat ſcriptura.

Meſua) Vatic. 3. Prag. Vindob. *Menſua;* Lipſ. *Meſſua;* alii *Meſua* cum editionibus. Monumenta tamen ſequioris aevi *Meſoa* ſcribunt, de quibus d'Anville in notice de la Gaule p. 459. et ante eum Valeſius in notitia Galliarum p. 337. qui tamen, ſi ſit hodie *Meſe* oppidulum, ipſe collis Setius mons, h. *Cap de Sette*, aut legendum hic cenſet *Meſuae collis*, aut diſtinguendum *Meſua*, *collis* —

aggere) Prag. *aggeri;* Cibin. *adnectitur*, uti dedi.

Cebennis) Voſſ. 1. Cibin. *Sebennis;* Vindob. *cebernis;* Prag. *gibennis;* Lipſ. et cum edd. conlati *Gebennis;* plures alii *Cebennis*. Edd. inde a primis *Gebennis* ad 42. poſt quam praeeunte Reinoldio, immo, opinor, Vineto, repoſitum *Cebennis*, de qua ſcriptura dictum iam eſt capitis initio.

demiſſus) Vindobon. *dimiſſis;* Gud. Rehdiger. Vatic. 3. *demiſſis;* Prag. Lipſ. *dimiſſus*. At *demiſſus* in hoc nexu recte habet, uti mox *degreſſus*.

Arauris) Vatic. 3. Pariſ. 2. Cibin. Gud. Rehdiger. Vindobon. Venet. Havn. *Arauſis;* Prag. *Auratis*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Arauſis;* 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus *Arauraris;* 19. *Araris;* Voſſius et reliqui *Arauris*, ut olim Ald. Iunt. cum Vatic. 1. TZSCHVCKE. Strabo [4. p. m. 126. ſ. 182.] *Arauraris* ſive *Rauraris*

iuxta Acatam. [sic ed. 1493.] Ptolemaeus autem [2, 10.] *Araurius iuxta Agathopolin.* Differt autem omnino *Arauraris* ab *Arari* eadem provincia, ut constat. BARBARVS. Strabo *Raurαris.* Ptolemaeus *Araurias* sive *Araurios.* PINTIANVS. Forte *Arauris;* et sic legit Aldus. CIACCONIVS. *Arauris* restituimus. Sic veteres membranae et Ptolemaeus. Sic quoque legendum apud Plinium, [3, 5. f. 4.] qui ad Agatham recenset flumina *Ararim* et *Liriam*, pro quibus omnino reponendum censeo *Arauris* et *Libria;* ineptum enim alterum nomen istic loci. Straboni Ῥαύραρις corrupte. VOSSIVS. Strabonem, Melam olim et Plinium in hac voce corruptos esse, monuit iam Valesius in notitia Gall. p. 35. In Plinio etiam olim Surita ad Antonin. itiner. p. m. 389. restituerat *Arauris,* uti nunc ibi legitur. Cf. etiam Menard in descr. de la province Narbonnoise in hist. de l'academie — de Paris Tom. 25. p. 80. et Oberlin. ad Vibium p. m. 97. Ῥαύραρις in Strabone, ubi etiam sic reddidit Guarinus et retinuit Siebenkeesius, literarum facto disiectu ortum est ex Ἄραυρις, pro quo *Araura,* nescio unde, adfert d'Anville in notice de la Gaule p. 87. Occurrit autem in hoc tractu *Araura* urbs apud Antonin. c. l. quae a fluvio nomen traxit sine dubio. *Araris* olim in Plinio diversus ab hoc fluvius, quem tamen in Ammiano 15, 11. hic miscet Ciacconius.

Agathan) Paris. 2. 3. Vindob. Havn. *acatam;* Lips. (etiam *iusta*) Gud. *acatan;* Vaticani puto *Agatam;* Prag. *Achatam;* Venet. Rehdiger. *achatan;* Cibin. *hecatan.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. 12. 14. 19. *Acatam;* 6. 7. 8. 10. 15. 17. 20. 23. *Agatam;* 13. 16. 18. 21. 22. Vadianae, Olivarianae, Vinetus *Agatham;* Schottus, Vossius reliqui *Agathan,* uti et Paris. 1. habuisse videtur. *Agatha* in Plinio 3, 5. f. 4. et urbem *Agatham* memorat Vibius p. m. 8. At cum in Graecis Strabonis lib. 4. p. m. 124. f. 180. it. p. m. 126. f. 182. Ptolemaei

2, 10. et Scymni Chii v. 207. Ἀγάθη vocetur et in accusativo Ἀγάθην, si terminatio Graeca adhibeatur, utique praeferendum sit *Agathen*, dummodo MSS. addixerint, in quibus etiam passim eadem a Graecis discrepantia; uti 2, 3, 6. *Scarpha*, ubi vide. Sic 2, 6, 5. *Rhodan* Reinold. *Rhodam* alii cum libris. Vnde et hic malui *Agatham*.

Baeterras) Vatic. Cibin. Gud. Lipf. Havn. *Beterras;* Venet. *Betteras;* Prag. et varr. in ed. 27. *Beteras;* Vindob. *Bateras;* Rehdiger. *Betherras*. Edd. 1. 9. 13. *Beteras;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 12. 16. 18. 19. 22. Vadianae *Bliteras;* 11. *Blitteras;* 15. 17. 20. 23. *Bleteras;* 21. 24. 25. Olivarianae pleraeque, Schottus *Blyteras;* Vinetus *Baeteras;* Vossius, ceteri *Baeterras*. TZSCHVCKE. Legendum, ut dictum est, *Bitteram* ex Strabone [4. p. m. 126. f. 182.] et Ptolemaeo, [2, 10.] cui *Orobis* fluvius est, ceteris cum Pomponio *Obris*. PINTIANVS. Vid. supra §. 2.

Orbis) Cibin. *urbis;* Venet. *urbes;* alii, in quibus etiam Havn. Ciaccon. *Orbis*, quae quidem vox crucis signo erat notata in Lipf. quod dubitationem librarii indicat. Edd. 3. 4. 6. 10. 11. 12. 13. 14. 16. 18. 19. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus *Obris;* 1. 2. 9. Ald. Iunt. Vossius reliqui *Orbis*. TZSCHVCKE. Sic corrige: *Secundum Baeterras Orbis fluit*. Fluminis enim huius nomen verum est *Orbis* vel *Orobis*. VOSSIVS. *Obris* sine dubio fluxit ex Strabone 4. p. m. 126. f. 182. ubi sic legitur; nec aliter reddit Guarinus. Ptolemaeo 2, 10. *Orobis*, (Ὀρόβιος ποτ. ἐκβολαί, quod male Latina, *Orobii fl. ostia* vertunt) et, ex emendatione Vossii (vid. supra) Avieno in ora marit. v. 590. ubi antea *Orobus*. Posteriori aevo *Orubio*, uti docet Valesius in notitia Galliar. p. 389. *Orbis* tamen praeferunt hic codices, et confirmat hodiernum nomen *Orb*. Post Vatic. 2. Prag. *fuit* pro *fluit*. Cf. ad 2, 2, 9.

Atax) Vindobon. *arax;* Rehdiger. *Atax;* Prag. *Alanx;* ed. 25. in utroque exemplari *Atax*, sed recte Olivarianae cum aliis; 11. *Arar;* at ex vitio typographico. Nempe ad calcem in erratis Cocleus correxit *Atax* his additis: Virgilius tamen [eclog. 1, 63.] vocat *Ararin* et Servius *Arar;* ubi Germaniae minus proprie tribuitur, de quo vid. Burmann. et Heynius, praeter alios. Ita quidem etiam variatur *Arar*, *Arax* et *Atax* in Tibullo 1, 7, 11. et Lucano 1, 403. ubi vid. Sed et ipse Mela, dum addit, ex *Pyrenaeo monte degressus*, satis declarat, *Arar* hic minime locum habere posse, etsi in origine eius variant. Nam Ptolemaeus 2, 10. ex Alpibus deducit, qui sic consentit cum Strabone 4. p. m. 129. s. 186. et Livio 21, 30. in. ubi graves inde disputationes motae sunt inter viros doctos. Alii, ut Vibius Sequester h. v. e Vogeso monte, quod rectius esse ex Iulio Caesare de B. G. 1, 12. in. intelligitur. Ita et Boccatius h. v. qui illius verba repetit, ut Melae in voce *Atax*. Deinde Arar omnibus consentientibus (loca dabunt Emmenessius ad Virgil. c. l. viri docti ad Sil. Ital. 3, 451. Oberlinus ad Vibium p. m. 44.) in Rhodanum influit placidusque est fluvius et *incredibili lenitate*, teste Caesare de B. G. 1, 12. in. *ut oculis, in utram partem fluat, iudicari non possit*, quibus sequentia hic repugnant. Distinguuntur etiam a Ptolemaeo disertis verbis *Atax*, *Araurius* et *Arar*. De simili confusione cf. Heyne ad Tibull. 1, 7, 4.

Pyrenaeo) Vindobon. *pirineo;* Prag. *pirenio;* Cibin. *e pyreneo*. At talia nota. Post Cibin. Lips. Vatic. aliique cum editionibus etiam Vossiana et Reinoldianis *digressus*, quod recte I. Gronovius mutavit in *degressus*, probantibus Abrahamo et Kappio. TZSCHUCKE. Non putavi hic opperiendum consensum a libris scriptis, quin sic [*degressus*] ederem, non *digressus*, ut retro factum. I. GRONOVIUS. Invitis etiam libris Gronovius monet

scribendum esse *degressus*, quia nempe sic iubent nonnulli Grammatici. Sed ex antiquioribus Grammaticis constat, utrumque rectum esse, cum particula *dis* in compositione idem saepe valeat, quod *de*, unde in Philoxeni glossis exponitur non tantum διὰ, sed et κατὰ et ἀπό: Idem utrumque *degredi* et *digredi* habet, non tantum pro discedere, sed et descendere. Sic *dimissum* pro *demissum* in antiquissimis Bembi membranis passim scriptum fuisse testatur Pierius, eamque lectionem pluribus exemplis confirmat Nonius Marcellus, [c. 4. s. v. *dimittere*] ut audiendi non sint, qui pleraque isthaec immutarunt loca, et Nonium errasse existimant. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Ne hic quidem se continet Vossius. — Quod quidquid sit, Rhenanus locupletior Vossio testis scribit ad Tacitum lib. 1. hist. cap. 61. *Peninis iugis degredi iussus.* (Codex MS. pro *digredi* plerumque habet *degredi* etc.) Ad eundem Tacitum lib. 4. Annal. cap. 49. *degrediebantur* ex unico MS. restituit Pichena, illic laudans in simili causa Sigonium. Id si in Mela locum non habet, cur igitur modo ante dixit ex Gebennis *demissus?* Cur lib. 3. cap. 2. *ex Pyrenaeo monte delapsus?* Cur lib. 1. cap. 18. *ab Idaeo monte demissus?* Cur toties *defluere* vel *devolvi?* Sed Vossio etiam *deductus* et *diductus* pro iisdem habentur ad lib. 3. c. 6. [§. 7.] quod nulli Latino. I. GRONOVIVS *in nota posteriori.* Satis hodie constitutum est utriusque discrimen, et variatio tam frequens, ut taedeat aliqua adferre.

qua sui) Vatic. 1. Lips. Gud. Rehdig. Vindob. aliique conlati praeter Parisienses *qua vi fontis;* Vatic. 3. Paris. 1. Gibin. Prag. *qua in fontis.* Edd. 1. 2. (?) 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *qua vi fontis;* praeeunte Vadiano reliqui *qua sui fontis.* Mira quidem primo intuitu videatur notae vocis corruptio, orta sine dubio ex omissione primae literae in Codice aliquo. Nec bene componantur diversi

ſenſus ablativi, et repugnet vox *vi* ipſi narrationi. Nemo igitur dubitavit.

Vadusque) Vinetus, Schottus: *vadoſusque*, et ſic antea unum exemplar ed. 25. Notaverát etiam antiqua manus in ed. 6. Sed Codd. *vadusque*, quod et in codice ſe legiſſe teſtatur Barthius in adverſar. 57, 19. Tum τὸ *eſt* omittunt edd. 15. 17. 20. 23. Aliae, ut 5. 6. 7. 8. 10. 12. 14. 19. cum MS. Pariſ. 3. *vadusque. Eſt etiam ingentis* — TZSCHVCKE. Lego: *exiguus vadoſusque*, et *ingenti ſe alioquin alveo tendens*. PINTIANVS. Alias *exiguus vadoſusque et ingentis*. Verbo *eſt* in *et* coniunctionem mutato. CIACCONIVS. *Vadus* utique rariori uſu et forma occurrit. At praecipiunt codices, et ſunt plura ſemel obvia in noſtris auctoribus. De proxima lectione deinceps.

et iam ingentis) MSS. A. Gronovii *et iam* vel *etiam ingentis alvei tenens*. De Voſſ. 1. poſt. Gibin. *et etiam;* Pariſ. 1. 2. *et iam ingentis;* ſic reliqui vel *etiam ing.* Havn. *et iam gentis.* Edd. 1. 3. 4. 5. 9. 11. 13. aliaeque *etiam ing.* 2. *et ing.* 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Voſſius, 40. 41. 42. omiſſo *etiam*, quod cum Reinoldio poſt iterum acceſſit, ita tamen, ut diviſe ſcriberetur. Tum Voſſ. 1. et varr. in ed. 27. *alioquin locum alvei tenens;* Lipſ. *ingentis obliquum alvei;* Rehdiger. 13. 19. forte aliae *alioqui;* Schottus, etſi in ſuperiori aliqua nota verba: *ingentis alioqui alvei tenens* expungebat, ex ſententia tamen Pintiani in ipſo contextu: *et ingenti ſe alioquin alveo;* Vadianus in edd. 16. 22. *ſive alveo.* TZSCHVCKE. Non dubito, quin foede hanc ſcripturam invertat Pintianus; [vid. ſupra] ſed etiam an haec ſit manus Pomponii, [*et ingentis* —] dubito. Nam in duobus MSS. legitur, *etiam ingentis*, quae ſcriptura cur poteſt cuiquam non placere. I. GRONOVIVS. Gronovius —

debuisset ostendere *etiam alioqui* esse Latinum. Esto in libris pluribus sic legatur, sed, si illi sequendi sunt, iam sic distinguendus erat locus: *exiguus vadusque est etiam, ingentis alioquin alvei capax.* VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Scilicet Vossio perinde est tum *tenens*, tum *capax*. Deinde an quum sic notavi, aliquid coniunxi, aut separavi? Tum ingratus est, qui me excitante cogitur ad commata ponenda, nec tamen amat. I. GRONOVIVS *in posteriori nota.* Equidem adquiescendum puto Reinoldiana lectione, quam et libri probant et nexus admittit. Verba autem: *ut se ipse non capiat*, deleri propter obpositionem minus recte possunt. Tum Prag. *Narbonam*, posterioris maxime aevi usu; Rehdiger. *Harbonem*; Gud. Vindob. *imbernis;* Rehdiger. *hybernis* uti *ymbribus;* Prag. *intravit imbribus;* Vindob. *intonuit.*

usque eo solitus) Vatic. 3. Paris. 2. *solitus est;* Venet. Prag. *est solitus.* Edd. 6. 7. 8. 15. 17. 20. 23. *unde eo solitus insurgere.* Tum Havn. Prag. Vatic. 3. *ut se ipsum;* hic minus bene.

Lacus) Edd. 15. 20. 23. *Locus*, uti in libris 1, 9, 2. variatur.

Rubresus) Vatic. 3. *Rubresius;* Prag. *Rubresis.* Plinius 3, 5. s. 4. *Rubrensem lacum vocat.* At in recepta lectione reliqui codices concinunt cum Boccatio de fluminibus s. v. Atax.

sed qua) Cibin. *quia;* Gud. *quo;* edd. 7. 8. *quam.*

§. 7. *est)* Omittit Rehdiger. A Vineto hinc ponitur cap. 42. initium.

Salsulae) Havn. Gud. *Salsuse;* Venet. *Salsuleque;* Paris. 2. *Salsusa;* in aliis MSS. uti in edd. vetustis cum Ald. Iunt. *Salsulae* vel *Salsule;* tantum 5. *Salsuse;*

12. 14. 16. 18. 19. 21. 24. 25. 28. Olivarianae pleraeque, Vinetus, Schottus *Salsusae*; 38. Lugd. 1605. *Salsucae*; Lugd. 1646. *Salusae*; 34. *Salsuli*; Vadianae posteriores, Vossius, ceteri *Salsulae*. Boccatius de fontibus h. v. scribit *Sarsula*. *Salsulae* sc. aquae, uti subplet Gesnerus in thes. L. L. h. v. cum plerisque MSS. recte habere videtur, quibus accedit auctoritas Antonini in itiner. p. 389. ubi *Salsulis* legitur. Atque ita pro *Salsusae* malebat etiam Valesius in notitia Galliarum p. 499. *Salsas* vocat senescens Latinitas. Strabo 4. p. m. 126. s. 182. χωρίον ἁλυκίδων μεστόν. Quae omnia receptam formam confirmant.

non dulcibus — sint) Neque haec integra manserunt. MSS. Abr. Gronov. *non dulcibus aquis defluens, sed salsioribus etiam, quam marinae sunt;* tantum Voss. 2. et 4. *et tam.* In priori lectione consentiunt et mei. Paris. tantum ut Ciaccon. *non dulcibus aquis defluens*, reliquis omissis. Boccatius de fontibus s. v. *Sarsula: non dulcibus aquis defluens, sed salsioribus, quam sint maris.* Editiones multae, praeeunte Vadiano, verba *aquis defluens* reiiciunt; post praeferunt *quam marinae sint*, et sic 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Vossius, 40. 41. 42. Post revocante Reinoldio sedem occuparunt, quam libri vetusti adsignarunt. Prior tamen ordo in Paris. 1. et 3. fuisse videtur. Tum *etiam* abest in edd. 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianis, Olivarianis, Vineto, Schotto. Pro *etiam quam* 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 19. legunt *et quam*. Post pro *sunt*, quod habent MSS. A. Gronovii, ex meis Vatic. Prag. Vindob. puto etiam Venet. et Havn. cum edd. antiquis, et 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. praeeunte Vadiano (16.) 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Vossius, reliqui ponunt *sint*, praeter A. Gronov. in ed. 44. ubi *sunt*. TZSCHUCKE. Antiquus Codex et Aldus: *non*

dulcibus aquis defluens. Lege: *non dulcibus aquis, sed salsioribus, quia marinae sunt, defluens.* CIACCONIVS. Oudendorpius τὸ *defluens* ex glossa ortum, atque hinc tam varie locatum fuisse putabat. A. GRONOVIVS. *Defluens* commode servatur, quippe cuius locus etiam constans est in MSS. Nec movendum *etiam quam*, unde scribendi compendio exstitit *et quam.* At τὸ *sint* cum aptiori hic *sunt* commutavi.

iuxta) Capitis 43. initium facit hinc Vinetus.

abscissa proximis) Vindob. *proximis abscisa;* Havn. Paris. 2. Prag. Venet. et edd. 15. 17. 20. 23. *proximis ripis*, ex glossa; Prag. Vindob. Cibin. Gud. edd. 1. 9. 13. *abscisa*, de qua commutatione frequenti dixerunt plurimi. Vid. quos laudat Arntzen. ad Aurel. Victor. in epit. c. 23, 3. Drakenb. ad Sil. Ital. 15, 473. Livium 31, 34, 4. Gesnerus in thes. L. L. h. v. viri docti ad Vellei. 2, 66, 2. Torrenius ad Valer. Max. 1, 1, 18. Oudendorp. ad Lucan. 3, 33. et alibi, Garaton. ad Cic. de provinc. consul. c. 14. m. quibus facile alii possint addi. De utriusque discrimine quaeritur, quod saepe ambiguum videtur et dubium, et nullum esse statuunt alii, veluti Bentleius ad Horat. Sermon. 2, 3, 303. alii esse contendunt, e quibus Arntzen. c. l. Duker. ad Flor. 2, 2, 2. Oudendorp. ad Frontin. 1, 4, 7. Proprie hoc intercedere videtur, ut *abscindere* rupturam, *abscidere* amputationem indicet. Hic igitur prius magis videtur accommodatum, uti in simili nexu docent poetarum loca, Virg. Aen. 3, 418. Horat. 1. od. 3, 21. ubi Bentleius alia dat. Sic Mela 2, 7, 14. 3, 6, 1. Cf. ad 2, 7, 14. Post Gud. *pelli seque;* Prag. *vel ut insulsa*, satis insulse.

ex iis) Lips. Gud. *quin ex his;* Prag. *quin ex hiis;* Vindob. *ex hiis;* Lips. Vatic. Gud. Rehdig. *ex his*, nota commistione. Cf. ad 1, 5, 5. 2, 5, 7. 2, 6, 7.

ad imum) Vindob. *ad annium;* Rehdiger. *ad unum.* Post Gud. Lipf. Rehdig. Vindob. *grais;* Cibin. *grays;* Vindobon. *auctoribus et iam;* id. *veri at etiam ignorantia;* Cibin. omittit *etiam;* Cib. Gud. Parif. 1. 3. Rehdiger. Vindob. edd. 1. 2. 9. *mendaciis;* Vindobon. *libidine etiam.*

oriri.) Sic Cod. A. Gronov. Venet. Parif. 2. Prag. forte etiam Ciaccon. In aliis tamen MS. ut et edd. ad Vossium legitur *erui,* qui repofuit *oriri,* fequentibus posteris. TZSCHVCKE. Mirus est Mela, qui cum illorum explodat opinionem, qui dixerunt pifces hic e terra erui, idem tamen ipfe adfirmet. Sed profecto aliter eum fcripfiffe fuadent manu exarati libri, [nihil de iis admonuit A. Gronovius] quorum optimi legunt *oriri,* non *erui.* Sic itaque fcribo totum hunc locum: *In ea regione pifcem e terra penitus oriri, quia, ubi ex alto huc usque penetravit, per ea foramina ictu capulantium interfectus extrahitur.* Negat hic Mela pifces iftos effe terrenos, aut in terra nafci, fed ex fuffufo huic infulae mari a pifcantibus extrahi. — Non tamen propterea falfa funt, quae alii de foffilibus pifcibus prodiderunt. VOSSIVS. *Oriri* tuetur Voffius. Verum alii MSS. [nempe praeterquam ipfius] *penitus erui,* quod vulgato praeferebat Oudendorpius, quia Auctor non dubitat *pifcem e terra oriri,* fed *penitus;* cum conftat *ex alto huc usque per foramina penetrare.* A. GRONOVIVS. Mela repetit hic fabulofam, quam putat, auctorum narrationem, eamque poftea, expofita vera rei origine et caufa, refutat. Ita vero Graeci, quorum loca dabo Vol. 1. ponunt ὀρύττειν, ἀνορύττειν, ipfos pifces ὀρυκτοὺς vocant, ut Strabo 4. p. m. 126. f. 182. Ariftotel. de mir. aufc. c. 75. Nec pugnat, quod ὑπογείους eos vocat Polybius apud Athenaeum 8, 2. p. 532. quia ftatim fubiicit, οὓς ἀνορύττοντες λαμβάνουσι. Ariftoteles c. l. cap. 91. etiam dicit ἐξαίρειν. In Latinis auctoribus Plinius 9, 83. f. 57. dicit *effodi,* et

hoc ipsum verbum, quod noster, *erui* adhibet Seneca in Nat. Qu. 3, 16. f. Optime igitur Mela, quae ab antiquioribus tradita erant, retulit, et post, ut melius mendacii coargueret, docuit, non *erui*, sed ex mari sub terra adlapsos interfici. Eadem etiam de causa verbum *erui* probat Astruc in Memoires pour l'histoire de Languedoc P. 3. ch. 10, p. 558. Suffragantur etiam huic lectioni codices plerique et optimi. Quare revocavi.

qui) Rehdiger. *quid;* alii vel *quod*, vel *qui;* illud habent etiam antiquae editiones cum Ald. Iunt. hoc, Vadiano duce, aliae praeter Vinetum, qui *quod* retinuit. Vossius malebat in superiori nota *quia*, cum posset *quod* ex libris multis instaurare. At Mela non causam adfert ab auctoribus iis subiectam, quae facile eos vanitatem opinionis docuisset, sed obponit, quae rem ipsam eiusque veram rationem declarent. Alias etiam *extrahatur* dicendum, ni fallor, fuerit.

capulantium) Secundum Vossium omnes veteres libri habent *capulantium;* at A. Gronovius, qui eosdem inspexit, adfert *caplantium.* Ita vero etiam ex meis Vatic. 1. Cibin. Gud. Rehdig. Prag. Augustinor. a quibus qui discrepant, Vatic. 3. habet *clapantium;* Havn. *clapontium;* Vindob. *capalantium;* Lips. *calantium*, ita tamen ut posterius *a* obelo notetur; Zalusc. Venet. *captantium;* Paris. forte *capulantium.* Edd. 1. *caplantium;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. reliquae *captantium* ad Vossium, qui, obsequentibus aliis, reposuit *capulantium.* TZSCHVCKE. In *captantium* mutarunt correctores, cum prius legeretur *capulantium*, quomodo habent omnes libri veteres. Et verum est hoc omnino. *Capulum* enim dixere veteres, quidquid aliquam rem intra se capit, ut ait Nonius. [cap. 1, 13.] Itaque non sarcophagum tantum et manubrium gladii, quo gladius continetur, sed etiam fuscinam sive tridentem, quo anguillas et mugiles

configunt rustici, recte capulum dixeris. Hinc *capulare* et *capulator*, qui capulis aliquid prehendit. Vtuntur hac voce Cato [c. 67. in.] et Columella [12, 52, 10.] pro eo, qui capulis oleum deplet. Mansit hoc vocabulum etiam apud sequioris aetatis homines, ut, cum dicunt hominem capulare, vel pedem alicuius capulare pro confodere et vulnerare. Sane in hac significatione saepissime haec vox occurrit in corpore legum barbaricarum. VOSSIVS. Acute vidit Vossius, latere hic verbum *capulantium*, quo etiam utitur Cato c. 67, 1. et Columella 6, 2, 4. Et sic optime consentit Strabo, immo adiuvat c. l. qui τριόδοντα adhiberi narrat, uti Aristoteles de mir. ausc. c. 91. quem inter instrumenta piscatoria refert Pollux 10, 30, p. 1314. Cf. etiam ad Strabon. Casaubonus. Perturbata codicum varietas satis etiam declarat, gravius ab usuque remotius verbum hic olim stetisse. Probat porro Vossii emendationem Gesnerus in thesauro L. L. sub h. v. etsi a capio, non a capulus mavult derivare, uti iaculari, speculari formantur. Plura idem in hanc rem disputat ad Columellam 6, 2, 4. et ad Caton. c. l. ad priorem locum etiam Schneiderus. Cf. praeterea Cuper. observ. 2, 9. in. ex veteribus Grammaticis. Ita vero etiam *caplatores* in inscr. apud Gruterum p. 1088, 3. eodem monente. I. Gronovius in nota MS. quam dabo Vol. 1. reluctatur quidem Vossio, non tam in ipsa voce, quam eius explicatione de tridente, seu fuscina, sed vidulum ex Plauto in Epid. 1, 1, 20. aut aliud simplicissimum instrumentum, quo pisces extrahebantur, barbarisque illis magis conveniens intelligit. At Strabonis locus rem evincit.

§. 8. *Sordonum*) Vatic. Cibin. Gud. *Sardonum*; Vindob. *Sordonium*; reliqui mei et priscae edd. *Sordonum*; post edd. 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. ceterae *Sardonum*, dum Vossius reposuit *Sordonum*. TZSCHVCKE. Plinius [3, 5. s. 4.]

Sardonum. BARBARVS. *Sordonum* scripsimus. Sic quoque habent vetera Plinii exemplaria. Isti vero Sordones appellabantur etiam *Sordi*, ab Avieno in ora maritima; [v. 552.] sed et fluvius *Sordus*, uti testatur idem. [v. 574.] VOSSIVS. D'Anville in notice de la Gaule p. 580. et antea Vales. in not. Gall. p. 490. ex Iuliano Toletano locum adfert, in quo castellum memoratur *Sordonium*. Strabo et Ptolemaeus non adtigerunt. Boccatius sibi non constat, et de fluminibus s. v. Telis scribit *fluvius Sordonum*, at de maribus s. v. Gallicum *ora Sardonum*.

Telis) Cibin. Vindob. Rehdiger. Vatic. et edd. ad Vossium *Thelis*; hinc *Telis*, quod et alii codices habent, et ex melioribus notat Vossius. Ciaccon. ex suis libris *Thelim*, alias *Telis*. Adspirationem probant Pintianus et Ciacconius, reiicit Vossius. *Telis* etiam scribit Boccatius c. l. Petrus de Marca in Marca Hisp. 1, 5. in. *Tetis* legit in Mela pro *Telis* et cum eo Cellarius in Geogr. ant. 2, 2. 21. non temere, si spectes hodiernum nomen *Tet*, quod a vetere ductum est.

Tichis) Paris. 2. *Cithichis*; Vatic. 3. Prag. *Citicis*; Ciaccon. *Thicim* et *Tycis*; Vindob. *thetis*; Lips. Gud. *ticis*; Cibin. Rehdiger. Venet. Vatic. 1. Havn. *Thicis*; Paris. 1. 3. forte ut ed. 13. *Tichis*; reliquae edd. *Thicis* ad Vossium, qui intulit *Tichis*, quod hodie nomen servaverit *Tech*. Boccat. c. l. scribit *Ticis*, si quidem hic idem est fluvius, cuius Mela meminit cap. proximo, nec potius alius, de quo vid. Marça c. l. Equidem *Thicis* ex optimis libris praeferendum putavi, ut distingueretur a *Tichi* Hispaniae fluvio, cum aperte sit Plinii 3, 5. s. 4. *Tecum*, et *Tichis* ab eodem 3, 4. s. 3. in Hispania commemoretur cum nostro. Vid. infra ad 2, 6, 5.

persaeva) Venet. *ubi autem accrevere, immania fiunt*, et ex eo 15. 17. 20. 23. *inmania fiunt*; in

Vatic. 3. Prag. et Parif. 2. vox *perfaeva* abeft. Ex Aldin. et Iuntinarum lectione Pintianus hanc effinxit: *ubi accrevere, immania. Sunt Rufcino* etc. At delectatur Mela iftiusmodi compofitionibus, cuius hic gloffam praebet vox *immania*. Pro *Rufcino* Vatic. 3. Prag. *Rufino*, ut Geogr. Ravenn. 5, 3. Venet. *Rufiga colonia*; Cibin. *colonia rus, qui cynonicus*, verbis mifere diftortis et vitiatis. Parif. 2. *rufcinos vicos*. Poft Cibin. *adcrevere*.

Eliberri) Vatic. 3. *liberi*, quod et latere videtur in Geogr. Ravenn. 4, 28. *Caucholiberi*; Venet. *vicus eft liberre magnae*; Prag. *vico liberi*; Lipf. Gud. Vindob. *elibere*; Rehdiger. *vicus quondam eliberie magne urbis et m.* Cibin. *elyte*; Parif. 1. 3. *Iliberae*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *eliberre*; aliae *Eliberri*; 30. 32. 37. *vicinus Eliberri*. Boccat. f. v. Gallicum mare ex Mela refert: *eliberrae*. TZSCHUCKE. Graeci fere fcribunt *Iliberris*, ut Ptolemaeus; [2, 10. Ἰλιβεῤῥὶς] nam et Strabo [4. p. m. 126. f. 182.] *Ilibirris*, ποταμὸς Οἰλιβίῤῥις [vulgo Ἰλυβίῤῥις, MSS. Parif. et Mofc. Ἰλίβιῤῥις] πόλιν ἔχων ὁμώνυμον. Nos *Eliberri* et *Illiberri* [*Iliberri* in ed. 1493.] quidam *Illiberis* et *Illiberi*; fed prior fcriptura melior. Fuit et in Baetica oppidum hoc nomine, quod nunc opulentiffimum eft, et *Granatam* vocari, quemadmodum et regionem ipfam, putant, cum aliis argumentis, tum illo maxime, quod eius urbis porta una in hodiernum quoque diem *Eliberris* appellatur *la puerta de Elvira*. [defunt Hifpanica haec in ed. 1493.] Id maxime compertum hoc anno eft, cum ea civitas in poteftatem Hifpaniae Principum conceffit, Mauritanis, qui DCCC. fere annos occupaverant, obfidione longa in deditionem compulfis. BARBARUS. Livius fol. 113. [21, 24, 3.] Theophraftus, Strabo, [c. l.] Plinius [3, 5. f. 4.] *Illiberris*. *Eliberis* Baetica urbs haud procul a Granata quondam fuit, nunc ruinae tantum vifuntur iuxta oppidum *Eluire*, atque ideo Granatae *porta de Eluire* dicitur; eá enim

Eliberim itur. Alia est *Illiberis* in Gallia en el condado de Ruissellon, cuius nullum nunc exstat vestigium. Invenitur concilium *Eliberitanum* in Eliberi Hispaniae celebratum. CIACCONIVS. Haec pene ad verbum descripsit Plinius, [3, 5. s. 4.] quamvis in huius auctoris vetustis codicibus non *Iliberri*, sed *Elisabere* scriptum inveniam, quam hic noster Auscorum facit urbem. Verum de ista inferius [ad 3, 2, 4.] agemus; est enim alia. Haec vero est ad mare sita, nempe illa, quae vulgo *Colibre*, vocabulo corrupto ex colonia Iliberi, appellatur. VOSSIVS. Varie hoc nomen, ut hic, in auctoribus antea memoratis scribunt et codices et editiones, quod virorum doctorum notae docent. Apud Liv. c. l. plerique MSSti consentiunt in *Illiberi*, uti et dedit Drakenborchius. Idem apud Plin. c. l. De Strabone dictum. Polybius apud Athenaeum 8, 2. in. p. 332. Ἰλέβερνις, pro quo Casaubonus malebat ex Strabone, etsi nunc quidem parum tuto, Ἰλύβιῤῥις. Schweighaeuser. Ἰλίβυῤῥις. In tab. Peutinger. 1. E. *Illiberre*. Hispaniae contra civitas ib. A. *Eliberre*, quae 2, 4. Ptolemaeo dicitur Ἰλλιβερὶς, Plinio 3, 3. s. 1. *Iliberi*. Quidquid est, certe urbs nostra in principio ab omnibus per I. scribitur, quod cum diserte notatum esset ex duobus Parisiensibus, aliique in fine vellent *i*, recipere Melamque aliis aequare non dubitavi. Sed et Hispaniae civitas *Illiberris* rectius scribitur, uti ex lapidibus probavit Pedraza in antiquedad y excelencias de Granada 2, 7. p. 35. et ubi de corruptionibus 2, 14. p. 48. etsi concilium *Eliberitanum* etiam commemoratur, et in Chronico saec. 10. apud Florez in Españna Sagrada T. 4. p. 256. *Eliberi*. Sed haec posterioris aetatis. Post *urbis* deest in Prag.

Pyrenaei) Rehdiger. *pyrenei*; Vindob. *perenei*. Ed. 1. *prenei*, nota corruptione.

Portus —) Zalusc. *Portus in sinu Salso*; Venet. *promontoria locus Galliae*; Rehdiger. *corvaria locus*

Galliae finis; Vatic. 2. *portus vetus* et in margine *Tucuis*; Lipf. cum aliis plerisque meorum *portus veneris*, ita tamen ut posteriorem vocem obelo notaret et in margine ferret: *alibi portus vetus*, quod forte voluit facta evulsione et corruptione Vatic. 2. Tum Parif. 1. *est* non agnofcit et *Crevaria* habet; quid Vossius ex optimo suo proferat, in nota fubiecta adparebit. A. Gronov. ex fuis: *portus Veneris est finu Salso*, uti etiam habent editiones omnes, tantum praeeunte Vadiano in ed. 16. cognatae 18. 21. 22. 28. tum 24. 25. Olivarianae, Vinetus *in finu falso*; Schottus: *Veneris et in Sinu falso*; Vossius et 40. 41. 42. *Portus Veneris infignis fano et Cervaria*. TZSCHVCKE. Scribo diversa et ratione et interpunctione: *Tum in Pyrenaei promontorio templum Veneris et in finu falso Gervaria* etc. Nam omnes in hoc tractu *Pyrenaei promontorium* et in eo *templum Veneris* nofcunt, nemo *portum*. Praeterea an fit dictio illa *falso* adiectitia, dubito. PINTIANVS. Et haec quoque Pintianus mutavit, cum prius legeretur: *portus Veneris est finu falso*. Sed quis eft ifte finus falfus? An et hic quoque falinae, a quibus fic dictus fit? Nonne etiam absque illis falfus foret? Omnes hic memorant templum Veneris. Marcianus [p. 44. Hudf.] ἀκρωτήριον, ἐφ' οὗ ἵδρυται τὸ ἱερὸν τῆς Ἀφροδίτης. Optimus Melae codex fic habet: *Tum inter Pyrenaei promuntoria Portus Veneris in finu falso et Cervaria locus, finis Galliae*. Scribendum: *Tum inter Pyrenaei promuntoria portus Veneris, infignis fano, et Cervaria locus, finis Galliae*. VOSSIVS. De templo Veneris utique hic multi loquuntur, etfi nemo in portu ponit. Sic Strabo 4. p. m. 123. f. 178. τὸ ἱερὸν τῆς Πυρηναίας Ἀφροδίτης in Galliae finibus commemorat, et poft p. m. 125. f. 181. τὸ Ἀφροδίσιον τὸ τῆς Πυρήνης ἄκρου· Ptolemaeus 2, 10. in iugis Pyrenaei montis τὸ Ἀφροδίσιον ἱερόν; Aufonius epift. 9, 28. *Narbonem ad Veneris*; Plinius 3, 4. f. 3. *Pyrenaeam Venerem in latere promontorii altero*, ex quo d'Anville

in notice de la Gaule p. 532. refutat eos, veluti Marianam in hist. Hispan. 1, 2. qui templum illud in vertice promontorii illius ponunt. At Mela nihil hic, si codices audias, de fano Veneris, tantum portum eius adtingit, qui prope Pyrenaei latus illud fuit, ubi stetit olim Aphrodisium, unde ipse nomen nactus esse videtur. Servatum est hodie eius nomen *Port de Vendre* levi immutatione facta. Sinus unde *Salsus* dictus fuerit, etsi non constat, nec ab aliis commemoratur hoc nomine, forte a salinarum stagnis vicinis, is esse debet, quem minorem ex duobus a Sigio monte, Setio apud Ptolemaeum 2, 10. a Narbone ad Pyrenaeum extendit Strabo 4. p. m. 125. s. 181. cui situs bene respondet. Certe ita omnes libri nec aliter refert Boccatius c. l. Reiiciunt igitur Vossii emendationem Marca 1, 9, 4. p. 42. c. l. Astruc in hist. naturel. de Languedoc P. 1. cap. 3. p. 38. Monard in descr. de la province Narbonnoise in hist. de l'academie — de Paris T. 25. p. 73. Vulgatam firmat etiam Marca ex vetere tabula Hugonis Comitis Emporitani data anno 1228. ubi de finibus legitur: *usque ad gradum Salatum.* Violentior autem aliquanto est emendatio Pintiani, nec ipso situ ante Cervariam congruo. Neque fuit templum illud in promontorio ipso, sed in eius latere, ut supra ex Plinio notatum. Locus porro istius templi dubius est, quippe in finibus Hispaniarum et Galliarum positus, quare etiam a Ptolemaeo 2, 6. et 10. in utraque regione commemoratur, a Plinio tamen c. l. in Hispania. Quodsi postea ex eius ruinis emersit templum et monasterium S. Petri Rhodensis, ab urbe Rhoda vicina, ad Hispaniam potius illud referendum sit. Vid. Petrus de Marca in Marca Hispanica 1, 19. p. 44 sqq. ubi de eius situ ex auctoribus prolixe disquirit. Iniecta tamen est eius lectionis mentio in controversia illa nota de utriusque regni finibus sub Ludovico XIV. agitata, sed quam Galli reiecerunt. Vid. Marca 1, 3, 3. 4. c. l.

CAP. VI.

Multi codices nullo adpofito titulo vel fegmento facto, veluti Cibin. Zalufc. Rehdiger. Parif. 1. 3. hoc caput fuperiori adnectunt; alii breve fpatium interponunt, ut Gud. In Parif. 2. infcribitur: *Hifpaniae totius defcriptio*; in Lipf. *de Pyrreneo et de Hyfpania.* Ita editiones aliquae, uti 3. 4. 5. 6. 10. fegmento feparant; 12. 14. 16. 18. 19. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schottus infcribunt: *Hifpania*; 1. 3. 4. 9. 11. 13. *de Hifpania*; 7. 8. 15. 17. 20. 23. *Hifpaniae defcriptio*; 21. 28. Voffius cum ceteris *Hifpaniae ora citerior.* Quae capitum numeros addunt, edd. 9. 13. 15. 17. 20. 23. faciunt quartum; 11. feptimum; Schottus, Voffius, Gronovii, Kappius fextum; Reinoldius octavum; Vinetus, 44.

§. 1. *Pyrenaeus)* Zalufc. Vind. *pireneus*; Lipf. *pyrreneus*; et fic alia. Poft Vindob. *Britanniam*; Rehdig. *Brittannicum*; *in* abeft in Cibin. Tum Ciaccon. nefcio an ex MS. notat *occurrit.* Pro *Oceanum* Vindob. (qui ita folet) Rehdiger. et ed. 1. *occeanum*.

in terras) Edd. 1. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 20. 23. *inter terras*, ex male repetita fyllaba *ter.* Codices enim aptiori fenfu *in terras.*

fronte) Non habet Parif. TZSCHVCKE. Vox *fronte* redundare videtur, ideoque expungenda. CIACCONIVS. Poteft cum aliis retineri, cum et alias, ubi res patiatur, amet hanc vocem Mela, et hic refpondeat *latera.* Poft Rehdiger. ut infra et alibi cum aliis, *Hyfpaniam*; Cibin. *inrumpit*; Rehdiger. *irrupit.*

eius parte) Vatican. Lipf. Gud. Prag. Cibin. Rehdiger. *parte eius.* Inde Lipf. Prag. *a dextra*; Gud. *a dexteram*, pro *ad dexteram*, quod habent Cibin. Reh-

diger. et edd. multae, veluti 4. 7. 8. 10. 11. 12. 13. 14. 21. et forte aliae, etiam Reinold. an. 1775. Pro *trahit* ed. 32. *traxit*, et post Parif. 1. Rehdiger. *perpetua littora*, quae commistio notata est ad 1, 3, 4. 2, 3, 6. 2, 6, 5. et alibi. Havn. Prag. *terra continuis*, posterius etiam edd. 9. 13.

per omnem donec) Vatic. 1. Cibin. Rehdiger. forte Parifienfes et edd. 16. (Vadiano duce) 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Vossius, 40. 41. 42. *donec per omnem*; in reliquis edd. iam ante Vadianum, et in MSS. quibus accedunt Ciaccon. et 6. A. Gronovii *per omnem donec*, quod ideo immutare nolui, cum et parum referat, et hoc forte fit elegantius. *Longo* abest in Prag.

adversa) Posset etiam legi et commodius: *obversa*. PINTIANVS. Non opus. Sic infra: *cuius partem occidenti adversam* i. e. obiectam.

§. 2. *Gallias)* Vindob. ut semper *Galias*. Tum Vatic. Cibin. Venet. et MSS. duo A. Gronov. pro *est ubi* habent *et ubi*.

in Nostrum — mare) Ita omnes codices etiam mei, praeter Rehdiger. in quo *nostrum mare et occeanum*, et in edd. 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianis, Olivarianis, Schotto, Vadiano duce, et in ed. Reinoldiana anni 1775. Aliae omnes, quas novi, *in Nostrum et Oceanum mare*; Vindobon. tantum *occeanum*. TZSCHVCKE. Auctoritate veterum librorum rescripsimus *et Oceanum mare*. VOSSIVS. Nempe haeserat Vadianus in voce *Oceanum*, adiectivi vi adpositum, ut in aliis auctoribus alii. Sic Ernesti in Tacito Hist. 4, 2. ubi ante ipsum et Broterium legebatur *Mare Oceanum* mutavit in *Oceanus*, quia in neutra forma atque adiective nusquam occurreret. At re-

liquit *mari Oceano* Ann. 1, 9. Sic in Iuvenale 11, 115. pro *litore ab Oceano* hodie receptum est *Oceani*; v. 94. *in Oceani fluctu* pro *Oceano*. Dabit alia Gesnerus in thes. L. L. sub h. v. Contra in Cicer. pro lege Manil. c. 12. notante Grutero quidam maluerunt *Oceanum ostium* pro *Oceani*. Exempla plura non desunt huius formae in sequioris aevi scriptoribus, quae certiora etiam censet Gesnerus veluti in Ampelio c. 1. et 7. et S. Rufo c. 5. quibus addi possunt Antoninus in itin. p. 508. Iornandes de rebus Langob. 1, 6. et alii. Sed et *Oceanum mare* suffragantibus libris in Iulio Caesare de B. G. 3, 7. ubi tuiti sunt etiam, cum Ciacconius τὸ *mare* expungere vellet, Vossius et Davisius nec hoc Melae loco praetermisso. Sic Catullus 115, 6. Eodem modo additur vocibus litus, pelagus, fluctus, aquae. Vid. Heinsius ad Claudian. epithal. Honorii v. 88. Barthius ad eundem epigr. 1, 1. Gronov. ad Senec. N. Qu. 3, 22. Duker. ad Flor. 4, 12, 49. Muncker. et Staveren. ad Hygin. fab. 3. p. 22. Ita simili ratione Graecis Ἑλλὰς, Σκύθης — Latinis Arabia, Italia, — qualia conlegerunt Heins. c. l. Oudendorp. ad Lucan. 7, 847. et praeter alios Scriverius in operr. anecdotis philol. 86. p. 40 sq. De natura talium substantivorum exposuit etiam Vossius de constr. c. 2. Cf. hic ad Melam 3, 3, 1. Contra hanc formam tamen nuper graviter insurrexit Ruperti ad Iuvenalem 11, 94. quod non nisi ea substantiva pro adiectivis ponantur, quae proprie sint adiectiva, exceptis paucis, quae tamen vitiosam sapiant lectionem; Oceanum nuspiam adiective dici, dubia certe exempla proferri; alia tum ex recentioribus esse petita, tum librariorum socordiae et stupori deberi. Nolui tamen codicibus coniunctis vim inferre, sed ad labentis saeculi usus referre.

magisque et magis) Paris. 1. 2. *extendit et magis*; Venet. Havn. edd. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. ceterae cum Vineto, Schotto et Vossio *magis magisque*. Edd. 1. 9.

magisque magis; Vatic. 1. 3. Lipſ. Gud. Prag. Pariſ. 3, Cibin. Rehdiger. Ciaccon. et quos Voſſius ſe inſpexiſſe adfirmat *magisque et magis*, quod probat idem in nota, in textu exceperunt Gronovii cum reliquis. Quod hic omittunt quidam alterum *magis*, contra plures obtrudunt 1, 7, 3. Vtrumque minus recte. Hinc Prag. *latior occidentem* abiit, *at ſit ſere, argento*; Vindobon. *ſit ubi, plombo*.

auroque etiam) Vindobon. *auroque eſt tam*; Venet. *auroque etiam tam*; Lipſ. Prag. Gud. Rehdiger. Ciaccon. plures A. Gronovii et edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *auroque et tam*; Vadiano (16.) praeeunte 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Schottus, Voſſius, Reinoldius, 40. 41. 42. *auroque tam*, uti fuiſſe videtur in tribus Pariſ. hinc cum A. Gronovio in ed. 44. repoſitum *auroque etiam*, uti melius dant Vatic. 1. Cibin. Mediol. Voſſ. (non item Gud. quem A. Gronovius falſo addit) TZSCHVCKE. Scribo *auro argentoque etiam abundans*. Nam quia tribuerat Hiſpaniae copiam ferri, plumbi, aeris, ne quis putaret, eorum tantum metallorum copiam habere, adiecit, *argento etiam auroque abundare*. PINTIANVS. Probavit etiam Schottus cum A. Gronovio, et apte vindicavit ſine codicum uſu Pintianus. Ita etiam a ſequentibus bene diſtinguuntur. Cf. Iuſtin. 44, 3, 3. Vocem *abundans*, quod et fit alibi, cum adſpiratione ſcribunt Rehdiger. Vindob. Ante *adeo* deeſt *et* in Rehdiger. et ante *ſicubi* in Cibin. *ut*. Edd. 30. 32. vitioſe *ut ſibi ob* — Tum Vindobon. *affecta*; Gud. *affeta*; Rehdiger. *effecta*; Lipſ. Prag. *efeta*.

ac ſui) Ita Ciaccon. meliores A. Gronovii ex meis Vatic. Cibin. Venet. Rehdiger. Lipſ. Gud. Prag. In aliis *et ſui*, uti habent omnes editiones cum Reinoldianis ad Gronovianam 44. in qua primum prodiit *ac ſui*,

quod plurium Codicum auctoritate servavi. Post Vindob. *tantum* pro *tamen*, quod Paris. 2. omittit; Paris. 1. *tamen ut spartum.* In Lipsiensi obelo notata erat vox *spartum*, et in margine eadem manu adpositum *spaltum*, infra *canabum* pro *cannabum*. At spaltum nihili est vox, et de sparto narratio frequens.

§. 3. *est distincta)* Cibin. omittit *est*; edd. 30. 32. *est et distincta.* Vinetus a *Tribus* cap. 45. incipit.

Tarraconensis) Varie ista nomina scribunt libri, ipsi etiam sui hic et post dissimiles. Cum pigeat singulos nomine proferre, defungar scripturae, qualis hic et infra occurrit, indicio. Pro *Tarraconensis* multi *Tharaconensis*, *Teraconensis*, *terragonensis*, (Cibin.) *Terraconensis*. Cf. ad 2, 7, 20. Post *bettica*, *boetica*, *Bethica*, *Betica*. In *Lusitania* consentiunt, tantum infra Cibin. Vindobon. ed. 9. *Lusitanea.* Denique ed. 30. omittit *pars Baetica*, et Paris. 3. habet: *altero capite pars Baetica*, *pars Lusitania vocatur.*

contingens) Lips. Gud. Prag. Vatic. Venet. *attingens.* Antea post Baeticam Vatic. 3. infercit *tangit*. Pro *obiicit* Rehdiger. *obicit*, ut alibi *adicit* et similia, de quibus ad 3, 5, 8. Gud. *manu* pro *mari.*

Anas) Legendum *Ana* non *Anas*. OLIVARIVS. Immo retinendum cum omnibus libris *Anas*, quod sapientius ipse fecit. Nam *Ana*, Graecis etiam Ἄνα, dicitur in casibus obliquis veluti apud Strabon. 3. p. m. 96. f. 139. Ptolem. 2, 4. Et sic *Ana* in ablativo apud Caes. de B. C. 1, 38. Plin. 3, 3. f. 1. et alibi. Ἄνας diserte in Strabone c. l. legitur.

et ideo) Duae hae dictiones falso additae sunt. PINTIANVS. Minutioribus etiam literis distinxit in textu

Schottus. At habent eas voces libri omnes et bene habent, si sequentia intuearis, et verbum *separare* ad cursum fluvii referas.

ad occidentem —) Scribo *ab occidente Atlanticum, a meridie Nostrum,* ut lib. 1. [c. 2. in.] *Tribus hanc e partibus tangit Oceanus: Eous ab oriente, a meridie Indicus, a septentrione Scythicus.* Par menda protinus. PINTIANVS. Verum lib. 2. c. 3. *Peloponnesi oram, ut diximus, sinus et promontoria lacerant, ab oriente Bucephalos, ad meridiem Malea, ad vesperam Chelonates.* Quare nihil immutandum. CIACCONIVS. Obsequi tamen Pintiano in ipsa editione invitis libris maluit Schottus. Proxime, uti solet, Cibin. Rehdiger. *athlanticum;* Vindob. *athalanticum;* Vindob. *occeano,* et *abiecta;* Gud. *occeanum.*

septentriones) Venet. Rehdiger. Gud. Prag. et edd. Lugdun. 1605. et 1609. *septentrionem;* in aliis *septentriones.* Cf. ad 2, 3, 10. Sic antea *septentrionem* dixit, et hinc, quod codices volunt, utrumque promiscue. TZSCHVCKE. Lego: *sed latere a septentrione, fronte ab occasu.* PINTIANVS. De eo antea dictum est. Post ed. 13. habet *fronte ad oceanum. Vrbium* — contra libros et nexum cum praecedentibus, cuius hae sunt partes expositae.

§. 4. *mediterraneis)* Rehdiger. *mediterranensis.* Post Vatic. 3. *fuere.*

Pallantia) Ita teste A. Gronovio, Gud. (falso) et Chis. ex meis Prag. et, quod videtur, Havn. et Parisienses cum edd. omnibus; in reliquis A. Gronovii, quibus accedit utique Gud. tum meis *Palantia* legitur. Sic per duplex *l* Strabo 3. p. m. 112. f. 162. Plin. 3. 4. f. 3. in voce *Pallantini.* Similis varietas, monente A. Gro-

novio, occurrit apud Ptolemaeum lib. 2, 6. ubi edd. Παλαντία et MSS. Παλλαντία exhibent, uti contra, iis invitis, propter literarum seriem, consentiente Holstenio p. 239. reposuit Berkelius in Stephano, et in Appiano, de reb. Hisp. c. 55. et de B. Civ. 1, 112. Schweighaeuserus, in priori quidem loco suum iudicium secutus, in posteriori aliquos codices. Sic in Ptolemaei c. l. editur Παλλαντία ποτ. ἐκβολαὶ et post de urbe Παλαντία. Apud Orosium 5, 25. fluctuantur inter utrumque libri, ubi duplex praetulit Havercampus. In Plinio etiam variare vetusta exemplaria, notavit certe Surita ad Antonini itiner. p. m. 448. in quo et Iul. Frontin. de colon. p. 38. editur per simplex *l*. Ex monumentis subsidium non subpetit, unde placuit Graeca sequi cum editionibus, non plerosque codices. — Scripseram haec, cum obportune oculis subiicitur descriptio numorum veterum Lips. 1796. 4. quae p. 2. numum sistit cum epigraphe *Pala*, qui ad nostram urbem refertur; neque tamen hoc satis est exploratum et certum.

Caesaraugusta) Lips. Prag. *Caesaria Augusta*, fere, ut Ptolemaeus 2, 6. et in tab. Europae 2. Καισάρει Αὐγούστα; Vindob. *cesara augusta*; multi *cesaraugusta*, uti etiam edd. 1. 2. in ceteris *ae*. Coniuncte tamen hac forma, exceptis superioribus, omnes, uti Strabo 3. p. 112. s. 162. Plin. 3, 4. s. 3. Prudent. in peristeph. 4, 3. 54. Nec aliter editur in Antonino p. m. 392. et alibi, quamvis codices aliqui *Caesarea Augusta*, uti Goltzius p. 238. adfert. Alterum tamen praeferunt numi, quos commemoravit Surita ad Antoninum c. l. plures commemorant Rasche in Lex. num. T. 1. P. 2. p. 123. et Eckhel. P. 1. V. 1. p. 37. etsi diremtione conspicua, quam auctores neglexisse videntur, quod efficit maxime *Caesaraugustanus* apud Plin. 3, 4. s. 3. in. et sic *Caesaraugusta* in Chron. Aemilianensi (saec. 9.) apud Florez in España Sagrada T. 4. p. 254. Cf. p. 256.

Ita tamen etiam coniuncte *Caesaraugusta* in Grutero p. 324, 12. Cf. Cellarius in Geogr. ant. 2, 1, 90. Post Parif. 2. *Emmerata.*

Astigi) Ciaccon. *Astygi;* Vatic. Lipf. Rehdiger. *Hastagi;* Cibin. *hastigi;* Gud. *bastagi;* Parif. 1. 2. Prag. Vindob. uti edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 15. 17. 19. 20. 21. 23. 28. *Astagi;* 13. *Lastigi;* Vadianus dedit *Astigi,* eumque fecuti funt ceteri. TZSCHVCKE. Ptolemaeus [2, 4.] *Astygis,* Plinii [3, 3. f. 1.] vetus codex *Astygi,* uterque cum *y* in penultima; idque expofcere videtur Etymologiae ratio. PINTIANVS. *Astigi,* quod Parif. 3. agnovisse videtur, praeferendum eft ex aliis auctoribus, veluti Plinio c. l. Antonino p. m. 414. Geogr. Ravenn. 4, 44. Chron. Aemilianenfi (faec. 9.) apud Florez in Efpaña Sagrada T. 4. p. 253. Cf. p. 259. unde *Astigitanus* in Plinio. Sed et utrumque ita efferunt infcriptiones lapidum et numorum. Illorum exempla dabunt Gruterus p. 101, 8. 351, 5. Muratorius p. 1029, 7. Nonius in Hifpania c. 18. horum Rafche in Lex. num. T. 1. P. 1. p. 1195. Etfi enim non una haec fuit urbs eo nomine, quod in Hifpania faepius obfervatur, certe in penultima *i* magis et frequentius valet, et hic comprobat Cibin. *Lastigi,* uti habet ed. 13. a Plinio 3, 3. f. 1. in Celticis ponitur forte pro *Astigi.*

Hispal) Lipf. *hyspalis;* Ciaccon. *hispalis;* Vindob. *ispal;* reliqui, uti de fuis Vossius adfirmat, *Hispal* exceptis forte Venet. et Havn. Edd. 1. 2. 9. *Ispal;* 11. *Ispalis;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 12. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, (praeter 33. Stephanum, qui pofuit *Hispalis*) Vinetus, Schottus *Ispalis;* Vossius, uti olim ed. 13. cum reliquis *Hispal.* In adfpiratione confentiunt etiam cum infcrr. (cf. Gruter. p. 201, 6.) alii auctores; at variant in ter-

minatione. Strabo 3. p. m. 97. f. 141. Ἴσπαλις· Plinius 3, 3. f. 1. Geogr. Ravenn. 4, 45. in. *Hispalis*, pro quo *Emerita* recepit Scaliger in Ausonio de clar. urb. 8, 2. invitis MSS. et reluctante Wesselingio ad Antonin. p. 410. Frequentius in casibus obliquis legitur *Hispalim* et *Hispali*, veluti apud Iul. Caes. de B. C. 2, 18. in. et 20. auctor. de B. Hispan. c. 35. 36. Antonin. c. l. Altera terminatio *Hispal* legitur in Silio Ital. 3, 392. Potest igitur et hic retineri, cum ita velint plerique libri, etsi alias priorem malim, quae in Hispaniae oppidis etiam observatur. Cf. Gronov. ad Liv. 21, 60, 7. Ἴσπολα Philostrati in vita Apollon. 5, 9. aliquantum hinc, forma quidem, recedit. Quod in Ptolemaeo 2, 4. sine adspiratione Ἴσπαλις editur, cum possit librariorum negligentiae dari, tum in multis diversa ratio apud Romanos usum obtinet. In *Corduba* libri concinunt; tantum Vindob. *cordoba*.

§. 5. *At si)* Hinc caput 45. ex Vineti ratione.

a Cervaria) Coniunctim scribunt Prag. edd. 1. 3. 4. et aliquae aliae vetustae; Rehdiger. *acetuaria*. Pro *extrudit* Vindob. Prag. et ed. 38. (Grasserus) *extendit*; ex glossa. Nam et ita 2, 7, 8. et magis apte, et Melae more graviter. TZSCHVCKE. Distinguendum *a Cervaria*, hoc est, post Cervariam, de qua paulo ante dictum fuerat in Narbonensi: *Cervaria*, inquit, *locus, finis Galliae*. BARBARVS. Emendatior lectio, *quam in altum Pyrenaeus extrudit*; nam magis est rationi consentaneum magisque e sensu communi, quod minus est extrudi a maiore, quam retro. PINTIANVS. Qui me audiet, audiet autem, qui rationi auscultabit, nihil mutabit. Latina enim et elegans formula, ut, *quod bene vertat*, pro vertatur; aliaque sexcenta melioris notae scriptoribus usurpata, saepe etiam affectata. Sic Iuvenalis. SCHOTTVS.

Male percepit Schottus Pintianum, qui talia bene nosset. Et quid sit *extruditur*, si ita intelligas? At nec opus tamen est Pintiani mutatione, cum inversione formae facta, poetarum imitatione ductus, ita Noster loquatur. Loca adponam in diss. de Mela c. 7. Porro distinctio in utramque rationem posita commoda est.

dein) Venet. Rehdiger. Gud. ed. 13. *deinde*; in aliis *dein*. Cf. ad 1, 4, 9. et alibi.

Tichis) A. Gronovius adfert ex Voss. 1. *Tichis*, ex aliis *Ticis* vel *Thicis*. Ciaccon. Paris. 1. 2. 3. Lips. Gud. Prag. Venet. Boccatius de flumin. h. v. *Ticis*; Rehdiger. *tycis*; Vatic. Cibin. Vindob. Havn. cum edd. omnibus ad Vossium *Thicis*, tantum 13. *Tichis*; Vossius et 40. 41. 42. cum Reinoldianis *Ticer*; inde 44. 45. Kappius *Tichis*. In exemplari meo ed. 3. manus recentior emendaverat *thieer*. TZSCHVCKE. Plinius [3, 4. s. 5.] etiam in hoc tractu meminit *Tichis* fluvii, nulla tamen facta mentione Rhodae. Verum omnes manu exarati libri legunt istic loci *Ticer*, et omnino hoc est aliud flumen, atque illud, quod iam superius monuimus vocari *Tech*. Porro quod Plinius hoc loco non meminerit Rhodae, ea est causa, quod illam cum Rhodanusia confuderit et in Gallia collocarit, cum sit Hispaniae oppidum, illud nempe, quod vulgo *Roses* vocatur. Locus est lib. 3. c. 4. [s. 5.] — Confudisse autem Plinium Rhodam et Rhodanusiam ex eo quoque liquet, quod, ut nullum Rhodae in Hispania fecerit mentionem, ita etiam nullam Rhodanusiae circa Rhodanum. — VOSSIVS. In Plinio etiam Pintianus ex vetusto codice notavit *Tieher*; nihil tamen ex suis Harduinus. At in Gallia, ubi supra Tichis ex Vossiana quidem et recentiorum lectione a Mela commemorabatur, nullum contra hoc nomine novit Plinius, sed tantum in Hispania, ita ut praecedant Emporiae," sequatur Pyrenaea Venus in altero promontorii

latere. Ex quo efficiatur, flumen hoc in finibus utriusque regionis fuiſſe, et hinc promiſcue ab aliis Galliae, ab aliis Hiſpaniae datum fuiſſe. Certe in Mela *Tichis* videtur Galliae minus bene acceſſiſſe, nec niſi Voſſii arbitrio, cum idem flumen Pyrenaei promontorio interpoſito non poſſit Galliae et Hiſpaniae tribui, et ad aliam lectionem ibi codices deducant, de qua c. l. Igitur *Tichis* Melae et Plinii locum ſuum rectius occupat, nec obſtat, quod Rhodae mentionem fecit nullam, quia id eſt arbitrarium, vel, ut Petrus de Marca in Marca Hiſpanica 2, 17. p. m. 178. cenſet, librariorum culpae accidere potuit. *Ticer* nec usquam alibi certa fide occurrit, nec a libris noſtris ullo ſigno innuitur, etſi hoc nomen Melae vindicare operoſe conatus fuit Kirſchius in proluſione ſcholaſtica (Curiae Regnitianae 1784.) et ex noſtro, Voſſii lectionem ſecutus reiecto Pliniano Tichi, unice probat Mannertus; quae tamen non poſſunt valere ad immutandam veterem lectionem. Nempe Kirſchius ex falſa lectione *Tichis* in Gallia diſputationem inſtruxit, quippe qui fluvius ſine discriminis nota adpoſita redire hic non poſſit, ſed a librariis, quibus obverſaretur ex ſuperiori narratione temere obtruſus fuerit. Vbi vero recte quaerendus et quo nomine notandus, de eo diſputant. Quae cum ad aliam expoſitionem pertineant, reieci ad Vol. 2.

Rhodam) Vatic. 3. Havn. *Rhodanum*; Rehdiger. adſcito proximo vocabulo *rodandionum*; Gud. edd. 1. 9. *rodam*; Lipſ. *rodan*. Edd. Reinold. *Rhodan*, uti aliae etiam ſupra 2, 5, 6. *Agathan* in eodem etymo. Vatic. 4. tamen et hic *Rhodan*. Pro *Clodianum* Vindob. *claudianum*; Vatic. 4. *Dodianum*. Edd. 15. 17. 20. 23. *Clodiamnum*; alii codd. et edd. *Clodianum*. Boccatius de flumin. h. v. *Clodianus*, quo genere etiam memorat Cellarius in Geogr. ant. 2, 1, 124. Tum noſter retulit ad flumen, qualia ſunt in nominibus Rhenum, Metaurum. Cf. infra ad Rubricatum. Ex Ptolemaeo 2, 6. qui unus

eius meminit, vera tantum scriptura, non terminatio cognoscitur. Nempe refert Κλωδιανοῦ ποτ. ἐκβολαί.

Emporias.) Lipf. Gud. Prag. Vatic. Rehdiger. Vindob. aliique cum edd. ad Vossium *Emporia*, qui dedit ex MSS. opinor, suis *Emporias*, obsequentibus reliquis. Ita quidem Cibin. et varr. lectt. in ed. 27. TZSCHVCKE. Ptolemaeus [2, 6.] *Emporias*, et item Silius [3, 369.] *Phocaicae dant Emporiae.* Plinii [3, 4. f. 3.] quoque vetus codex non aliter legit. Stephanus urbem *Emporium*, Massiliensium aedificium, Galliae attribuit, non Hispaniae. PINTIANVS. Lege *Emporias*. Livius lib. 34, [8. f. et 9. in.] *Ab Rhoda secundo vento Emporias pervenitum. Iam tunc Emporiae duo oppida erant muro divisa.* CIACCONIVS. Eadem, quae hic, librorum variatio apud Liv. 21, 61, 4. ubi vid. Drakenb. Et sic alibi dicit Livius, praeter superiores auctores. Nec aliter legitur in Plinio c. l. In Graecis tantum Ἐμπόριον, velut in Strabone 3. p. m. 110. f. 160. Scylace p. 1. Hudf. Stephano h. v. Polybio 3, 39, 76. nusquam hic Ἐμπορίαι, uti deceptus versione posterioris loci retulit Petrus de Marca in Marca Hisp. 2, 18. p. m. 172. ideo notatus a Drakenborchio ad Liv. 21, 60, 2. Graecis igitur singularis numerus placuit, alteram formam Latini maluerunt. Δίπολις autem in Strabone receptum numerum explicat.

partem occidenti.) Ciaccon. (hic etiam post *adversa*) Vatic. Lipf. Gud. Prag. Cibin. Rehdiger. Vindobon. Venet. Havn. *parti occidenti.* A. Gronov. quae ad h. l. ex MSS. adfert proximis verbis continet. Parisienses cum ed. 39. consensisse videntur in lectione *partem occidenti.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *parti occidenti.* Inde a Vadiano (16.) ceterae exhibent *partem occidenti*; commodiori sane nexu et sensu. Pertinent enim ad hunc

ipſum montem, qua occidentem ſpectat, non ad ea, quae illi ſunt obiecta.

eminentia) Vatic. 1. Cibin. Rehdiger. Lipſ. Gud. Vindob. Venet. Havn. Pariſ. 1. et edd. 1. 2? 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 21. 23. *eminentiam*; Vatic. 3. Prag. et cum Vadiano edd. reliquae etiam 28. *eminentia* ſtructura nota, quam et nexus et ratio aptior, cum τὸ *eminentia* epitheti vicem gerat, flagitant. Quam ſaepe autem talia, neglecta lineola illa, qua τὸ *m* indicatur, commutari ſoleant, librorum docent exempla. Sic ſupra 2, 4. extr. *direptis* et *diremtis* et alia. Poſt renitentibus MSS. edd. 7. 8. 15. 17. 20. 23. *cautium habet, quae* — Cibin. *caminumque inter.*

quae inter exigua) Voſſius ſuo ſenſu et cum eo edd. 40. 41. 42. dederunt *quod i. exigua.* TZSCHVCKE. Probatior lectio: *quae intra exigua ſpatia.* PINTIANVS. Prius poterat Mela ſat commode etiam dicere, minus commode poſterius.

gradus) MSS. A. Gronovii, ex meis Vatic. Cibin. Rehdiger. Pariſ. 1. Vindob. Havn. Venet. cum edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *gradu*; Lipſ. Gud. (quem igitur falſo et hic MSS. adnumerat A. Gronovius) Prag. Pariſ. 2. 3. et praeeunte Vadiano reliquae *gradus*, quod praefero, etſi prius placebat Oudendorpio in A. Gronov. nota. Poſt pro *ſubinde* Prag. *deinde*, Cibin. *ſubmee.* Ex iis, quae expoſita ſunt hactenus, adparet, quam varie iactarint libri tentarintque interpretes hunc locum, quem ſi uno obtutu exploratione facta conſideres, Vadianus omnium optime ſic inſtituit: *cuius partem occidenti adverſam, eminentia cautium, quae inter — ut gradus ſ. conſurgunt* — tantum quod in verbis *eminentia cautium* duriuſcula reſideat adpoſitio, quae concinnius interpoſita particula

in causam transeat. Ita vero se omnia in hoc monte, (h. *Monsgrinus* s. *Mongri*) vidisse, uti a Mela describantur, adfirmat de Marca in Marca Hisp. 2, 17. p. m. 169 sq. qui et optime monet, sensum verborum, *partem occidenti adversam* (*obversam* quidem refert) ex initio capitis esse petendum contra Pujades in Cronica — de Catalunna 2, 23. qui male de orientali parte interpretatus erat.

Hannibalis) Sic MSS. A. Gronovii ut 3, 1. et infra *Hasdrubal*. Ita et plerique ex meis. Editiones vetustae maiorem partem *Annibalis*, quod et retinuerunt Vinetus, Vossius, tres priores Gronovianae et Reinoldianae. Ita vero adspirationem plerique codices praeponunt apud Sallust. de B. Iug. c. 5. in quibus codex Polantinus bibl. Dresdensis nondum conlatus. Et sic apud alios. Probant etiam suis suffragiis et exemplis viri eruditi plerique, e quibus vid. Drakenb. ad Sil. Ital. 1, 39. et ad Liv. 21, 1. in. ubi de hoc et aliis nominibus Punicis, Oudendorp. ad Lucan. 1, 305. Bosius et Staveren. ad Nepot. Hamilc. in. Arntzen. ad Aurel. Victor. de V. I. 14, 6. Muretus ad Cicer. Philipp. 1, 5. Verheyk ad Eutrop. 3, 7. s. 3. Garaton. ad Cicer. de harusp. respons. c. 13. aliique, et quos illi producunt. Accedunt etiam gravi auctoritate inscriptiones. Quare minus audiendi sunt, qui vel reiiciunt, ut Dausqueius s. v. *Anno*, vel negligunt, ut in Orosio Havercampus.

Tarraconem) Cibin. *terraconensem*; varr. in ed. 27. *Tarraconensem*. Male, cum et praecedentia in Tarraconensi fuerint.

Blanda, Eluro) Ciaccon. *Blandae Loro*; Vatican. 1. 3. Prag. Lips. Gud. Venet. Havn. *blandeluro*; Cibin. *blandelura*; Vindobon. *blanda eluro*; Paris. 1. *Blandelucro*; Paris. 3. *Blandlucro*; Paris. 2. *Blandluro*;

Vatic. 4. *Blandelubro*; Rehdig. *bladeluro*, omnes modo coniunctim, modo divise. Edd. 1. 2. 3. 4. 9. 11. *Blandeluro*; 13. *Blauda Iluro*; 6. 7. 8. 10. 12. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus *Blandu*, *Illuro*; Vossius, cum ceteris *Blanda*, *Eluro*. TZSCHVCKE. Scribendum *Blanda Illuro*, sive *Blanda Eluro*. BARBARVS. Ptolemaeus [2, 6.] *Diluro*, [Διλουρῶν]. Stephanus *Ilurgia* penultima producta. [etsi, an nostra sit, post ipse recte dubitat.] Plinii [3, 4. f. 3.] codex antiquus *Iluro*. Omnes cum uno *L*. PINTIANVS. Diximus *Iluronem* appellari a Stephano *Ilurgiam*; sed cum Ptolemaeus statuat in mediterraneo Baeticae oppidum nomine *Ilurgis*, vocari non absurde in dubium posset, sitne potius *Ilurgia* Stephani, quae est *Ilurgis* Ptolemaeo, quam quae est *Iluro* Pomponio. IDEM. Ptolemaeo Διλουρῶν male pro Ἰλουρῶν vel Αἰλουρῶν potius. *Illuro* est Plinio. In multis quippe Hispaniae urbibus secunda et tertia vocalis promiscue in se invicem commutantur, ut Eliberri et Iliberri, Ilici et Elici, Elepola et Ilipula et innumera alia. VOSSIVS. In Plinio hodie legitur *Iluro*, uti ex codice antiquo notat Pintianus. Ita quidem etiam Antonin. in itiner. p. 453. sed de alia urbe, quae hinc aliquantum distabat, et h. *Oleron* vocari creditur, etsi eodem nomine urbes in utriusque regionis confinio observantur. Adferunt etiam inscriptiones, in quibus hoc nomen cernitur, sed et illae incertam urbis sedem relinquunt. Si codices nostros audias, praeferendum utique est *Blanda*, *Eluro*.

Baetulo) MSS. A. Gronovii *Baetullo*, *Betulo*, *Bethulo*; Perizon. Vatic. 1. Gud. Parisienses *Baetullo*; Ciaccon. Rehdig. *Baetulo*; Lips. Cibin. Vatic. 3. Prag. *betulo*; Vatic. 4. Venet. Havn. *betullo*; Vindob. *bethino*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 15. 17. 20. 21. 22. 24. 25. Vadianae posteriores, Olivarianae, Schottus *Betullo*; 16. 18. *Betulo*; 13. *Beturo*; 19. *Be-*

turio; Vossius et 40. 41. 42. *Baetullo*; Vinetus, post Reinoldius, A. Gronovius ab ed. 44. Kappius *Baetulo*, quam scripturam probat Ptolemaeus 2, 6. ubi Βαιτουλῶν legitur, tamquam gentis nomen, vitiose ut putat Mannert in Geographie T. 1. p. m. 400. Sed quod idem de hac urbe Livium producit, quod et Harduinum ad Plin. 3, 4. s. 3. ex Livio lib. 27. fecisse vidi, in eo lib. 27, 18. in. et 28, 13, 5. olim quidem *Baetula* ferebatur, nunc auctoritate Polybii 10, 35. repositum recte est *Baecula*, uti in Plinio 3, 4. s. 3. *Baeculonenses* pro *Baetulonenses* addicentibus etiam libris et antea censente et probante Marca in Marca Hispan. 2, 21, 6. p. m. 193. Cf. viros doctos ad Livium cc. ll. et quae iam Cellarius monuerat in Geogr. ant. 2, 1, 107. iisque adde Schweighaeuser. ad Appian. Vol. 3. p. 233 sq. Nostra *Baetulo* scribitur in Plinio c. l. nec renuit Ptolemaeus. *Betulum* vocat Boccatius s. v. Ispanum mare, sed et idem eadem forma Barcinum subiicit. Rem conficiunt inscriptiones duae apud Marcam in Marca Hisp. 2, 15, 1. et 2. p. m. 159 sq. quarum quidem prior habet *Betulo*, posterior *Baetulo*, atque haec maiori fide digna, quippe ducta a basi statuae, quam ordo Baetulonensis Imper. Gordiani uxori posuerat.

Barcino) Paris. 3. Vindob. Vatic. 3. Prag. Ven. Havn. uti ante Schottum editiones, etiam Vadianae et Olivarianae; Rehdiger. *bartino*; ceteri *Barcino* cum editionibus inde a Schotto et Vossio. Eiiciendam adspirationem iam monuerat ex Ptolemaeo 2, 6. Pintianus. Accedit Plinius 3, 4. s. 3. ex quo *Barcine* adnotaverat ille, Antoninus in Itiner. p. 390. 398. Geogr. Ravenn. 5, 3. pro quo 4, 42. recentius nomen *Barcelo*, et in primis multae inscriptiones, veluti apud Gruter. p. 429, 5. Gudium 26, 8. 56, 1. Marcam c. l. 2, 14. p. m. 150 sq. Numi enim Goltzianam fidem faciunt. In *Subur* consentiunt omnes libri. Vid. tamen post.

Tolobi) Vatic. 3. 4. Parif. 2. Prag. *Colpbi*; Lipf. *colobus*; Vatic. 1. Venet. Havn. Parif. 3. *Tholobi*; Parif. 1. aliique *Tolobi*; Rehdiger. a *Tolobi* ad *Subur* mancus eft. Edd. ante Voffium praeferunt *Tholobi*, hic cum edd. 40. 41. 42. et iam olim 13. *Telobi*; poft reliquae *Tolobi*. Voffius ex Ptolemaeo 2, 6. in quo Τηλοβὶς mutationem factam adftruit, etfi et per o fcribi poffe largitur. Vid. poft.

Baetulo) Ita Cibin. Gud. Lipf. Voffian. 1. Discrepant paullum alii. Perizon. Parifienfes, Vatic. 1. *Baetullo*; Venet. Havn. Gronoviani alii *Betullo*; Vatic. 3. *bactulo*; Prag. *bacculo*; Cibin. *betulo*; Vindob. *bethulo*. Edd. veteres pleraeque, ut fupra, hic etiam 19. *Betullo*; tantum 6. 7. 8. 17. 20. *Bettulo*; 13. *Beturo*; Vinetus, Schottus, Voffius aliique ut fupra, ubi dictum eft de fcriptura. *Betulus* eft apud Boccat. de flumin. f. v. Rubriacus.

Rubricatum) Divife quaedam editiones, uti 1. 3. 4. 5. 9. 11. *rubrica*: *tum* cum Parif. 3. TZSCHUCKE. Scribo *Rubricatum*; ita enim vocatur amnis Plinio, [3, 4. f. 3.] Ptolemaeoque, [2, 6.] unde *Rubricata* oppidum. BARBARUS. Ita etiam, *Rubricatum*, Geogr. Ravenn. 4, 42. 5, 3. Sed Boccatius de fluminibus h. v. habet *Rubriacus* feu *Rubricatus* fluvius, uti fupra *Clodianus*. Atque hoc genere adferunt Harduinus ad Plin. c. l. ex Ptolemaeo, ubi tamen genitivus dubium reddit, et Mannert. in Geogr. T. 1. p. m. 400. Quodfi recte habet, ex adiecto nomine vel fubintellecto id efficiatur.

Barcinonis) Vatic. 1. Cibin. Venet. Gud. Parif. 2. et Boccat. c. l. *Barginonis*; Vindob. Prag. *barchinonis*. Editiones, ut fupra; tantum hic 15. 17. 20. 23. *Brachinonis*.

Subur et Tolobin Maius) Sic MSS. melioris notae apud A. Gronovium, uti omnes mei cum editionibus ante Vossium, qui dedit *Subin* sequentibus 40. 41. 42. unde rediit prior lectio. Boccat. c. l. scribit *inter Suber.* Post teste A. Gronovio Voss. 1. *Tholobin;* Mediol. *Tolubin;* reliqui *Colobim* vel *Colobin.* Ex meis Vatic. Paris. 1. 2. 3. Gud. *tolobin;* Rehdiger. *tolobim;* Vindob. *torobim;* Venet. Havn. videntur habuisse *tholobin;* Cibin. Lips. cum Ciaccon. *colobin;* Prag. ut Boccatius c. l. *colobim.* Editiones, ut supra, variant; pleraeque inde ab antiquis cum Vineto, Schotto *Tholobin,* praeterquam 10. 14. *Thelobin;* 18. *Tolobin;* 6. 7. 8. 12. 13. 15. 17. 19. 20. 23. 39. 40. 41. 42. *Telobin,* pro quo antiqua manus ed. 6. adleverat *Tolobin.* Voci *Maius,* quam habent omnes MSS. et vett. edd. substituunt 10. *amnis,* Vossius et 40. *amnes.* Ipsa verba *inter S. et T. Maius* minusculis literis distinxit Schottus. TZSCHVCKE. Hic etiam haereo, habeamne pro legitimis haec verba, an potius pro nothis et subdititiis. PINTIANVS. A glossa est, vel librarii oscitantis somnium; quare in insulam deportetur. Apparet, si coniectare licet, supra paullo sic interpunxisse: *Subur, Tholobi, parva flumina.* Vt igitur geographiam scioli locupletarent, et ob prolata pomoeria Imperatores fierent, totidem maiora flumina commenti addiderunt. O homines nimis largos! SCHOTTVS. Ptolemaeus [2, 6.] Τήλοβις. Male autem Pintianus et alii delent verba illa: *inter Subur et Tolobin maius.* Sic solent, ubi aliquid occurrit, unde se nequeunt expedire. Omnino legendum: *inter Subin et Tolobin* [dedit tamen *Telobin*] *amnes Tarraco urbs est* etc. Subin hoc ipso loco recenset Plinius. [3, 4. s. 3.] Telobis vero sive Tolobis urbi, quam praeterfluit, cognominis est. Ptolemaeus autem [2, 6.] hoc oppidum in mediterraneis collocat. VOSSIVS. Hac mutatione eximie se habere effectam rem putat Vossius contra haesitationem Pintiani, quum profecto nihil mihi videatur occurrere

posse absurdius. Quid enim? an Mela describeret situm *Tarraconis* tribus fluviis cinctum, *Subi*, *Telobi* et *Tulci*? id si iam concedatur voluisse, cur non ordine et iunctim et eodem narrationis processu eos descripsit? quasi vero quum eam inter *Subin* et *Telobin* amnes posuisset, tunc adhuc addi debuerit, a *Tulci* modico amne eam super attingi. ' Et sic audet corrigere in Pomponio ille, qui transcriptores Melae ante aliquot secula reprehendit lib. 2. c. 1. et sq. idque ob hanc quoque causam, quod eum offenderet intempestiva repetitio vocis *terra*. Denique molestissima prorsus est vox *amnes*, quae non magis apponi debuit his duobus, quam praecedentibus *Rubricato* et *Baetulloni*; et quis ultra non videt, esse ea nomina fluminum, quod clare praemiserat? Mihi dubium nullum est, quin τὸ *maius* sit appellatio fluvii ibidem, licet ignoti scripseritque auctor: *Parva flumina, Baetullo iuxta Iovis montem, Rubricatum in Barcinonis litore, inter Subur et Telobin* (urbes nempe quas supra nominatas nunc repetit, ut repetiit *Barcinonem*, quum prope illas litora per hos amnes secentur) *Maius* nempe tertii fluminis nomen, quod post sequitur Tulcis prope Tarraconem. Litus illud in hodiernae Hispaniae tabulis impletur laceraturque frequentibus fluviis; at in antiquae prorsus ab Samsonio nulli ponuntur, nisi *Rubricatus*, *Subis*, *Telobis*, *Tulcis*, non secus ac nuper illi fluvii demum exsistere coepissent. Non vacat ulterius inquirere. I. GRONOVIVS. Et haec quoque absurda vocat Gronovius. *Quid enim, inquit, an Mela tribus fluviis Tarraconem cingi scripsit?* Profecto non intellexit Melam. Ille ut ignobilium alias inter Pyrenaeum et Iberum fluminum situm ostendat; illustriora iam apponit nomina, unde, quo in loco sint ista flumina, cognoscamus. Itaque Ticer ipsi est ad Rhodam, Clodianum ad Emporias, Baetullo ad scalas Annibalis, Rubricatus in litore Barcinonis, denique Subin et Tolobin quo loco sint declarat, quum dicit inter haec duo flumina sitam esse Tarraconem. Ipsam

vero Tarraconem praeterfluit Tulcis, qui aeque ac ipsa Tarraco medius est inter Subin et Telobin. Plana haec sunt, ut opus non sit fingere aliquod flumen, quale nunquam exstitit, et Melam adeo facere ineptum, ut ignota per ignotiora declarare voluerit. Quare autem *amnis* in *maius* a semidoctis mutatum fuerit librariis, ratio est manifesta, quia nempe parvam secuti distinctionem, cum Telobis parva praecederet, existimarent alteram deesse, quae appellaretur *Telobis maius*. Sed et in eo peccat Gronovius, quod librariorum secutus errorem super construat cum Tulci, cum sic distinguendus sit locus: *Tulcis eam modicus amnis super ingens Iberus Dertosam attingit.* VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Dicit primo Vossius me rogare, an Mela tribus fluviis *Tarraconem* cingi scripsit? Sic *Tarraco* et *situs Tarraconis* idem illi est. Et tamen nihil nisi id ipsum ostendit Vossius, nempe inter duo flumina, *Subin* et *Telobin* sitam esse Tarraconem, quum ipsam praeterfluat *Tulcis*. Nihil affirmat, nisi quod ego ipse quaesivi. Vbi autem Mela dicit, *Ticer* et *Clodianum* esse ignobilia flumina? post haec demum sequuntur, quae vocat parva flumina. Qui vero possum dici fingere aliquod flumen, ex quo licet Vossius nunquam biberit, non ideo potest dici non exsistere, quum Mela id appellaverit, ut testantur omnes prisci codices. Quis autem insusurravit Vossio a semidoctis hoc esse mutatum librariis. Certe ratio eius tota est irrationalis. Sic iidem, qui *Telobin* crediderunt feminino genere dici, ii tunc, quum id crederent et ita usurparent, tamen redegerunt mox ad neutrum. Haec non viri probe eruditi, sed mulionis pronuntiatio. Quaenam fuit aut est parva distinctio in MSS. qui fere habent nullam? Quomodo autem potuerunt separare *Telobis parva?* idque quum in eodem sensu praemitterentur *parva oppida?* Porro si peccavi, non librarios secutus fui et eorum errorem, sed Vossianam editionem, quae *super* construit cum *Tulci*. Et quid erit ex distinctione Vossiana *super?* versus

meridiem procedit ordo Melae. Et id dicetur *super* apud Geographos veteres septentrionalia semper vocare solitos superna et editiora? ut lib. 3. c. 1. *Cetera super Tamarici incolunt;* et cap. 3. *Super Albin Codanus sinus.* Imo manifeste docet Mela, *Tulcin* esse *Tarraconi* ad septentrionem. I. GRONOVIVS *in nota posteriori.* Omnes codices exhibent *maius*, nisi quod in Lips. obelo notatum erat, quasi delendum vel suspectum. Sic editiones antiquissimae ita tantum, ut *maius* coniungant cum *Tarraco*, et deinceps incidant, aut finiant. Vix igitur deleri potest et ex noto aeque *amnes* emersisse. Ipsa etiam oratio Melae docet, parva hic flumina commemorari. Tum molesta sit et ieiuna illa synonymia *flumina* — *amnes*. Porro inepte sic subiiciatur, Tarraconem a Tulci adtingi. At de iis luculenter iam exposuit I. Gronovius, qui in nota MS. addit, obscuritatem fluvii non posse remorari, cum et ita a Martiale 4, 55, 2. nominetur flumen aliquod *Graius*. Igitur pessime hanc a Vossio factam esse mutationem, qui ex oppidis flumina intulerit, iudicavit etiam P. de Marca in Marca Hisp. 2, 9, 2. p. m. 130. qui tamen in eo discrepat a Gronovio, quod hic *Maius* fluvii nomen putat, ipse adiectivum dicit, et locum sic explicat: Rubricatum inter utramque urbem cum antea parvum fuerit flumen, augeri aquis increscentibus, quod lustranti ripas eius ab ostiis superiora versus certum fieri possit ab oppido Martorello, ubi Noya amnis influit in Rubricatum fluvium, qui, cum antea per scopulos et ad montis Serrati radices conluctatus sit, se per laxissimum alveum in mare effundat, praeterlapsus antea agrum oppidi hodie San-Boy. Quae explicatio loci ad vindicandam librorum lectionem comparata, etsi primo intuitu adridere possit, magis tamen arguta, quam vero Melaeque accommodata videtur. Si Rubricatum in Barcinonis litore ponitur, deduxit iam ad mare, ubi auctum aliis fluminibus increvit, nec potest sequentia adnectere. Tum turbat locorum situm et Rubricatum disiicit. Cum

enim Subur et Tolobis infra Barcinonem in litore etiam ponantur, si Rubricatum hodie est *Lobregat*, et, quo *maius* fieri illud dicit, h. *Noya*, coniunctis aquis nimis haec removentur a litore, ad quod pertinent. Refragari etiam sic videtur tabula, quam praefixit operi suo Marca; immo ex ea conficitur potius, uti ex aliis, veluti Ianvierii, *Maium* esse nomen proprium fluvii, qui prope *Vila nova* in mare influit, quem quidem Marca ipse non nominat, alii *Tanarit* vocant, et utrimque urbes sitas esse *Subur* cis, (ex progressione Melae) *Tolobin* trans. Denique non nisi parva flumina recensere voluit, quorum nec cursum, nec incrementa curaret. Ipse autem Hispanus parva etiam loca et flumina melius nosse et indicare poterat. Ceterum quae de vi voculae *super* adnotavit Gronovius, regi et constitui possunt ex iis, quae adtulit Perizonius ad 1, 2, 5. ubi etiam hic locus memoratur.

Tarraco) Vindob. *terraxo*; Rehdig. Lipf. Gud. ut edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *taraxo*; Prag. *Tarrazo*; Cibin. adiuncta priori voce *manustarraco*; editiones aliquae, uti 10. 12. 14. 18. 19. *Taraco*, qua forma reperitur etiam in Strabone 3. p. m. 110. s. 159. Ptolemaeo 2, 6. et in épitaphio apud Gudium in ant. inscrr. p. 100, 9. Usitatius tamen duplici *r* scribitur, quod et hic sequuntur libri. Tum aliquae editiones post *Tarraco* distinctionis maximae signum male ponunt, nempe quia *Tulcis* huc referrent, tamquam urbem Vossius reiecit post *opulentissima* ex sensu receptae lectionis. *Tataxo*, quod in Veneta ed. invenerat Barbarus, facile ad veram scripturam revocavit. Pro *oris* Rehdiger. et edd. 7. 8. *horis*; ed. 18. *in iis oris*; Vindob. *maritimam*.

Tulcis —) Venet. *iuxta eum modicus*; Prag. et Nunnesii codex (cf. ad prooem. §. 2.) *culcis eum*; Gud. *modicis*; in aliis *Tulcis eam modicus*.

super) Ita libri omnes; tantum Venet. *supra.* Ex editoribus Schottus *subit.* TZSCHVCKE. Scribendum videtur *sursum* potius, quam *super*; sequitur enim confestim: *Ingens Iberus deorsum.* PINTIANVS. Forte: *Tulcis eam modicus amnis subit* — ex Plinio, [3, 4. f. 3.] qui post Tarraconem statim memorat Tulcim fluvium, ut in prooemio: *Litora, ut intra extraque sunt, atque ut ea subit ac circumluit pelagus;* et iterum: *mare subit nostro recessum.* [Forte voluit: *subit ripam mare* ex 2, 1, 4.] CIACCONIVS. Alii *sursum* legunt, cui *deorsum* altera ex parte respondeat. Amicus quidam meus: *subit: Ingens Iberus* tentabat. SCHOTTVS. Olim sic: *Tulcis eam modicus amnis super, ingens Iberus deorsum attingit.* Pessime. Lego: *Tulcis eam modicus amnis subit, ingens Iberus Dertosam attingit.* SANCTIVS *in praefatione.* *Subit* videtur scripsisse Mela; alioqui sanus sensus non est. Nempe praeter duos illos amnes, inter quos sitam Tarraconem dicit auctor, tertius apponitur Tulcis, sed ita, ut eam subeat h. e. quum reliqui duo sint remotiores, hic plane ad illam accedit. I. GRONOVIVS *in notis MSS.* Nempe disputat haec Gronovius ex lectione et distinctione Vossii, de quibus tamen post aliter sensit. At *super* probam esse lectionem, adparet etiam ex eo, quod post *Dertosam* ita mutarunt libri, ut esset, quod huic obponeretur. Alias enim *super* et *subit* tam nota fuere librariis, ut depravatio vix agnosci possit. Accedit porro, quod Nunnesius monuit ad prooemium §. 2. Non potest pro *super* emendari *subit*, tum quia contra fidem codicum, tum etiam, quia amnis ille, qui *Francoli* nunc vocatur, non ingreditur Tarraconem nec, si ad pomoeria priscae urbis producas, sed super eam mare subit. Non autem recte Ciacconius ex Plinio suam adstruit sententiam, qui Tulcim omnino non memorat, sed Subim, quamvis non potest non idem esse h. *Francoli*, uti etiam censet Marca in Marca Hispanica 2, 10, 10. p. m. 140. vel olim duplici nomine vocatus, vel in alterutro auctore

corruptus; tum in recensu locorum et rerum nihil quam Subim ante Tarraconem ponit Plinius. Dimitti igitur *super* non potest. At male sic ex vulgari distinctione in extrema parte haeret et languet, quod reparatur aptiori sede, si, mutata incisione, novam sententiam inde exordiaris, uti locum nostrum etiam intellexit Perizonius ad 1, 2, 5. Possis etiam, si sic eius usus offendat ex MS. Veneto substituere *supra*, etsi *super* eodem modo infra 3, 1, 8. adhibetur. Post vidi, ita iam distinxisse Vinetum.

Iberus) Lips. Rehdiger. *hyberus;* Gud. Prag. Venet. Vindob. *hiberus;* uti codices quidam apud Iul. Caes. de B. C. 1, 60. m. et alibi etiam in similibus; sed et *Hiberus* in urna bis apud Gruter. p. 690. n. 5. occurrit, et hac forma probatur etiam a doctis quibusdam viris. Cf. Oudendorp. ad Lucan. 2, 50. Arntzen. ad Aurel. Vict. de V. I. c. 41. extr. Totum vero locum sic componit Venet. *supra ingens infra Hiberus.* Insertae particulae causa adparet.

Dertosam) Lips. Vatic. 3. Cod. Fulvii apud Ciacconium, Prag. *dorsum;* Vindob. *seorsum;* Cibin. *decorsam;* reliqui *deorsum*, uti edd. veteres cum Vadiana et Olivariana gente; tantum 32. 37. *dorsum.* In varr. ed. 27. haec: *Detusam, nunc dicitur Tertosa.* Vinetus et hinc Schottus cum ceteris reposuerunt *Dertosam.* TZSCHUCKE. Turnebus [in adverf. lib. 24. c. 41.] legit: *Dertosam attingit.* CIACCONIUS. H. Stephanus [in praefatione ad Melam] et ante illum Adr. Turnebus *Dertosam* pro *deorsum* substituit, quod apud Strabonem [3. p. m. 110. s. 159.] huic urbi [nempe ex certa Xylandri emendatione] ἐπ' αὐτῇ τῇ διαβάσει τοῦ Ἴβηρος, *in ipso Iberi traiectu*, locus detur. Et non multo post idem: ἐκ δὲ τοῦ Ταῤῥακῶνος ἐπὶ τὸν πόρον τοῦ Ἴβηρος κατὰ Δερτῶσσαν πόλιν. Turnebus lib. 24. c. 41. similem locum in Galba Suetonii [c. 10.] emendat: *ac subinde*

Alexandrina navis Dertosam appulit armis omissa. Excusi enim hactenus *detorsa* vitiose. SCHOTTVS. In errorem induxerat librarios praecedens *super*, cui apte putarent respondere *deorsum*, uti vere ista obponuntur passim, apud Gruter. in aenea tabula p. 204. — Nec id abhorret ab illorum consuetudine, qua saepe nomina propria in adpellativa aut particulas mutant, cuius exempla adposui ad 2, 3, 1. in voce *Peneus.* At recte viderunt docti viri, ita mire urbium situm turbari, cum Tarraco ab Ibero distet amplius 36. M. P. tantumque absit, ut ab illo adtingi possit. Turnebum igitur etsi subpressa eius mentione probarunt Stephanus, Sanctius in praefatione ad Melam, P. de Marca in Marca Hispan. 2, 8, 3. p. m. 127. et iure receperunt editores, etsi Ciacconius malebat *dorsum.* Eandem Turnebi correctionem in Suetonio postea confirmavit optimus codex Memmianus, cum vulgo ibi antea varie locus vitiaretur, de quo Beroaldus et Oudendorpius. Neque poterat Mela, qui minora et tenuiora memorasset oppida, nobilissimae huius urbis mentionem recte omittere. Vestigia priscae lectionis servavit Cod. Cibin. et Boccatius s. v. Iberus, ubi hunc locum ante oculos positum, sed suo ingenio effictum, reddidit sic: *Tulam opulentissimam eius regionis civitatem ex inferiori parte radit, demum sub tortosa civitate balearicum ingreditur mare.*

§. 6. *Inde)* Hinc cap. 47. initium ex Vineti ordine.

in terras) Lips. in margine habet ab eadem manu: *al. intrans*, quod in nostris codicibus non animadverti. Post Vindob. Rehdiger. *primo;* in ed. 21. τὸ *primum* excidit.

Ferrariam) Paris. 2. *ferarium* et antea *promontorium;* Rehdiger. *ferrariam.* Pro *finditur* Ven. Havn. *funditur.* Cf. supra ad 2, 4, 1.

Sucronensis) Vatic. 1. *Supernensis;* Vatic. 3. *superanensis;* Prag. *supranensis;* alii *supronensis*, ut edd. 1. 2. 3. 4. 5. (duplici *p*) 9. 11. Tum *sucronensis* successit. Edd. 16. 18. verba: *Prior Sucronesis dicitur* omiserunt. TZSCHVCKE. Scribe *Sucronensis* a *Sucrone* fluvio ex Strabone, [3. p. m. 109. s. 153.] Plinio, [3. 4. s. 3.] Ptolemaeo, [2, 6.] et infra [2, 7, 20.] statim Pomponio. BARBARVS. Nulla dubitatio. Cf. infra ad 2, 7, 21.

maiorque ac) Sic plerique MSS. teste A. Gronovio meique omnes, et edd. veteres in quibus Camertinae, etiam Ald. et Iunt. Post Vadianus (16.) et hinc 18. 21. 28. *maior hic magno;* idem deinde in altera editione, (22.) quam secutae sunt cognatae, tum 24. 25. cum Olivarianis, Vineto, Schotto, Vossio et 40. 41. 42. *maior hic et magno;* Reinoldianae *maiorque et;* Gronovianae a 44. et reliquae *maiorque ac* — quod cum sit ex codicibus, reliqui.

penetratur) Vatic. 3. Prag. *accipiens penetratum* ceteris neglectis. Edd. 14. 21. *penetrat*, ut passim alibi.

Saetabim) Ciaccon. *Sorbin;* Vatic. Parisienses, Lips. Gud. Cibin. Venet. *Sorobin;* Prag. Vindob. *Sorobim;* Havn. *Scorobim;* Rehdig. *Serobin;* varr. in ed. 27. nescio an ex codice *Saetabim.* Edd. 1. 2. 3. 4. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 20. 23. *Sorobin;* 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus *Serabin;* Vossius et reliqui *Saetabim.* TZSCHVCKE. Scribendum *Saetabin* cum *ae* diphthongo in prima ex Ptolemaeo. [2, 6.] PINTIANVS. Nempe in suo exemplari, nescio quo, invenerat *Setabin.* Alteram per *ae* scripturam, cum etiam cognominis urbs huc recte referri possit, veram probavit etiam Drakenb. ad Sil.

Ital. 3, 374. ex N. Heinsii codice et numo apud Ant. Augustin. Dial. 7. Ita editur ex libris in Gratii Cyneg. 41. Cf. Murator. p. 1077. Didacus in annal. Valent. 3, 39. ex antiquo marmore, et quae de numis habent Rasche in Lex. num. T. 4. P. 1. p. 1537. et Eckhel in doctrina num. P. 1. V. 1. p. 55. Strabo quidem 3. p. m. 110. s. 160. Σέταβις, Plinius 19, 2. s. 1. *Setabis*, et 3, 4. s. 3. *Setabitani;* in Catullo 12, 14. et 25, 7. *sudaria Setaba;* sed potior monumentorum auctoritas. Vnde vero duxerit hanc lectionem Vossius; non indicat, immo in nota monet, Saetabin ad mare non pervenire, sed in Sucronem influere et huic coniunctum sinum Sucronensem ingredi, ut vel sic intelligi debeat Mela, vel eundem, quem Ptolemaeus, errorem admiserit. Reiicit etiam hanc Vossii lectionem Marca in Marca Hispan. 2, 5, 5. p. m. 115. et sine ulla auctoritate prolatam recte existimat, cum *Serabis* (ita enim) Melae a Saetabi Vossii differre necesse sit, aut supinae negligentiae damnandum Ptolemaeum 2, 6. qui a Carthagine progrediens ante Sucronem posuerit Saetabim; quem, si idem iter sectemur, Mela post Turiam Valentinum constituerit. Nulla quidem auctoritas ex libris Saetabi accedit aut peti potest, sed nec *Serabis* usquam occurrit, quod hic probat Marca, sed id nomen Vadiano debetur. Tum Mela haec flumina minime iusto cursus et situs ordine indicavit, vel certe non exigendus est ad Ptolemaei seriem, uti statim adparebit, nec omnino conveniunt in notandis huius litoris fluminibus Ptolemaeus et Plinius. Sunt vero ad Melae cursum iudicandum composita haec in Plinio: *Turium, Sucro, Tader;* in Ptolemaeo: *Turulis, Pallantia, Sucro, Illicitanus portus, Saetabis, Alonae,* (urbs) *Terebis.* Igitur Turium est Turulis, et Tader Terebis, uti et recte statuit Marca c. l. Alium igitur, ac Mela, tenet ordinem. Possit tamen hinc videri *Sorobis* ortum esse ex *Terebis.* At si observes in Plinio praemitti Lucentum, Illicen cum sinu cognomini, idemque fere etiam fieri apud Ptole-

maeum in altero flumine Saetabi, omnia conturbata videas, ut, quam rationem in Mela sequaris, vix habeas. At salva sunt omnia, nec Mela ab aliorum ordine in his recedit, qui verus esse videtur, si dicamus, Saetabim eum cum Plinio praeteriisse, et bene habere *Sorobim*, si vel depravata paullum sit forma, quam constituere in aliorum silentio non licet. Ita certe fluvium eo nomine agnoscit etiam Boccatius h. v. *Sorobin Hispaniae fluvius est, in hebrum seu in supronem seu alterum ex alveis eius mergitur.* Idem vero, ubi pressius Melam sequitur s. v. Sucronensis sinus eodem ordine recenset *Soborim*, (sic) *turiam, et sucronem flumina.* Tum videtur is esse, qui Segobrigam adluit h. *Morvedro*, licet eum Plinii Vdubam putet Harduinus ad 3, 4. s. 3. Eundem quidem etiam indicat Marca c. l. 2, 7, 2. p. m. 122. uti ante se iam Didacum monuisse docet, sed in Plinio adfert vulgatam olim lectionem *Idubeba*, et nunc respondere fluvio *Millas* s. *Mijares* addit. Cf. Florez Espãna Sagrada T. 5. p. 48. Cum tamen Mela Saetabis mentionem subprimere vix potuerit, et ad eum codicum lectiones ducant, movere id nomen dubitavi, etsi sic a Ptolomaeo maxime aliquantum discrepat.

Turiam) Prag. *Turinem;* Venet. *Turriam;* Rehdiger. *thuriam;* Paris. 1. *Turian;* Paris. 2. Cibin. *Turium;* reliqui Gronoviani et mei *Turiam;* uti editiones priores; post pleraeque in quibus 6. 7. 8. Ald. Iunt. Camertinae, Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus *Duriam;* 10. *Dauriam;* tum Vossius et 40. 41. 42. *Turium*, unde ex Reinoldianis rediit *Turiam*. In varr. ed. 27. margo habebat *Turium*, uti et correxerat manus in ed. 3. adscripto Ptolemaei Τούρουλιν. TZSCHVCKE.
Duriam) Notavimus in Plinio [3, 4. s. 3.] *Turia* legi posse ex Sallustio [v. mox] Phocaque [p. 1691. in vett. Gramm. Putsch.] et aliis Grammaticis; eo relegamus noscentem haec. BARBARVS. *Turiam* legendum est pro

Duriam. OLIVARIVS. *Turiam* per tau leg. ex Claudiano [de laudibus Serenae v. 72.] et Hermolai caſtigatt. in Plinium. [3, 4. f. 3.] Salluſtius lib. 2. hiſtor. [p. 957. ed. Cort.] *Inter laeva moenium et dextrum flumen Turiam, quod Valentiam parvo intervallo interfluit.* SCHOTTVS. Vtroque modo flumen hoc nominatur, Turis et Turius. Vſitatius tamen Turias vel Turia. Quod apud Ciceronem in oratione pro Balbo [c 2.] legitur, cum Sucronenſi et Durienſi proeliis interfuiſſe, et apud Claudianum, *roſeis formoſus Duria ripis*, id errore factum exiſtimo, quod amnem hunc eundem eſſe crediderint, atque vaſtum iſtud flumen, quod Luſitanos a Callaicis diſterminat. VOSSIVS. *Turiam* legit etiam Boccatius loco ſupra indicato, et diſerte Priſcianus lib. 5. p. 680. (ed. Putſch.) accuſativum hunc eſſe generis maſculini ex prolato Salluſtii loco docet. Apud eundem tamen Salluſtium in epiſtola Pompeii ad ſenatum (vid. fragm. p. 965. Cort.) legitur: *Caſtra hoſtium apud Sucronem capta et proelium apud flumen Durium — ſatis clara vobis ſunt*, ubi ſine dubio vitiatum eſt nomen, uti iam monuit Cortius; ſed et Reſendius in antiqu. Luſit. lib. 2. p. 74. (Eborae 1593. f.) ex codice ſuo vetuſto notat *Turiam*, quod verum eſſe probat ex Plutarchi Sertorio c. 19. etſi ibi ex Salluſtii poſteriore loco et Cicerone pro Τουττίαν, quod ibi ferunt libri, Δουρίαν malit Xylander et adeo Freinshemius in ſubplem. Livii 92, 10. Tuttiam ex Plutarcho commemorat. Eadem corruptio invaſit Ciceronem c. l. ubi ante Graevium legebatur *proelium Durienſe*, pro quo nunc ex iis, quae notaverat Graevius, *Turienſe* repoſitum editur. Vtrum idem ſit Avieni in ora maritima v. 482. *Tyrius*, an ab illo diverſus, uti ex Voſſii ad Melam diſputatione repetit Graevius, de eo alibi quaeri poterit. In Claudiano tamen, quem adlegat Schottus, praeferunt *Duria*, (Strabonis forma) cum melius ibi maiores fluvii recenſeantur, quamvis repugnante Reſendio c. l. propter metrum; nam certe

Durius a Silio Ital. 1, 234. corripitur in prima, et per *o* ſcribitur a Marciano p. 43. Hudſ. et Appiano in Hiſp. c. 72. 91. In Plinio 3, 4. ſ. 3. ubi noſter fluvius commemoratur, variant libri, et Hermol. Barbarus volebat *Turias*. At praeter alios codices etiam illi, quos conſuluit Garatonius, Harduini lectionem *flumen Turium*, ſervant. Vid. ad Cic. c. l. ubi plura ille de hac commutatione disſeruit. Nempe cauſa quaerenda in ſimili fluvio *Duria*, ſed, ut maiori, ita et notiori, qui fluit in Vaccaeis, Luſitanis, et procul hinc Numantiam praelabitur, et a Strabone modo Δούριος vocatur, modo Δουρίας· cf. 3. p. m. 105. ſ. 152. et 112. ſ. 162. (ex quo depravatio ſimul magis intelligitur.) Noſtro *Durius* 3, 1, 7. ubi de aliis formis dici poteſt. D autem et T ex pronuntiatione miſceri exemplis oſtendit Drakenb. ad Liv. 7, 16, 3. Sed *Turiam* agnoſcunt hic libri, et repetit inde Boccatius c. l. *Turia* etiam apud Vibium p. m. 18. *Torius* tamen alibi apud Boccatium de flumin. h. v. vocatur, additurque *alias Torin*, uti quidam codices cum Plinio hic Turium habent, ſic ut promiſcua terminatione, ſi Strabonem revocaveris, apud librarios frequentatus eſſe ille fluvius videatur. Potiores tamen ſequendi videntur.

Sucronem.) Venet. *Sutronem;* Havn. Prag. *Suronem;* Pariſ. 1. *Socrone;* Cibin. traiectis verbis *Sucronem et Turium non magna* —

et aerumnis) Vatic. 1. Lipſ. Gud. Cibin. Rehdiger. *atque aerumnis* vel etiam *aerumpnis*, aut *erumnis*, uti hoc edd. 1. 2. 9. Antea edd. 15. 17. 20. 23. *fide, hanc,* nempe, ut eſſet, quod τῷ *illam* reſponderet. Sed nota vis eius pronominis, et accedit hiſtoria. Tum Cibin. *inclita;* Rehdig. *inclitam,* pro vulgari *inclytam*. Dedi *inclutam*, de quo ad 1, 1, 6.

Illicitanus) Sic Cibin. Lipſ. Gud. Prag. Rehdiger. aliique cum Boccatio de maribus ſ. v. Sucronenſis

finus. Editiones veteres, cum iis Camert. Ald. Iunt. *Ilicitanus;* post aliae Vadiano praeeunte *Illicitanus*, TZSCHVCKE. Plinius [3, 4. f. 3.] cum uno *l*, et diversa delinentia *Ilici.* Ptolemaeus [2, 6.] cum duplici, *Illicitatus.* Codices Latini addunt *portus;* quod si admittimus, finus etiam *Illicitatus* appellabitur, non *Illicitanus*, ut paulo ante. PINTIANVS. Nescio, quid Pintianum moverit, ut hic dubitaret. Nam quis non videat *Illicitatus* esse ineptum vocabulum, cum ab Ἴλλιxι vel Ἴλλιxις tale ἐθνικὸν formari non possit? Recte itaque finceriores Ptolemaei codices legunt Ἰλλιxιτανὸς λιμήν. VOSSIVS. Vti hic, fic et infra in usu literae *l* variatur ab iisdem adeo libris. Sed et idem in aliis obfervatur. Duplici hodie legitur in Plinio, Ptolemaeo; (ubi et Bertius dedit Ἰλλιxίτατος) fimplici in Antonini itiner. p. 401. Libri tamen aliqui fimplex etiam in Plinio praeferunt, uti notavit Surita ad Anton. c. l. et urbis nomen in fine vitiatum Ἰλιxιὰς fcribitur apud Ptolemaeum. Geogr. Ravenn. 4, 52. et 5, 3. bis, et in Chron. Aemilianensi (faec. 9.) apud Florez in España Sagrada T. 4. p. 253. *Ilice.* Numi primam tantum partem *Il.* exhibent, unde reliqua cognofci non poffunt. Alia fcripturae documenta cum non adfint, ftandum eft codicum plerorumque fuffragiis. Pofteriori certe aetate duplex eft in conciliis. Vid. Florez España Sagrada T. 2. p. 239.

Alonem) Vatic. Lipf. Cibin. Prag. cum Vineto *allonem;* Rehdig. *hallonem;* Gud. *halone; Allon* Geogr. Ravenn. 4, 42. Poft Venet. *unde nomen ei Illicem;* in Vindob. *et* ante *unde* abeft, in Prag. *ei.* Tum hic Cibin. Vindob. et Vatic. *Ilicem.* Editiones, ut fupra. In Rehdiger. antea *Lucontiam*, Boccat. c. l. *luceciam.* Tum Prag. *magis terrae.* Cibin. Rehdiger. ed. 1. forte alii libri *hyfpania*, quae taedet notare, uti poft *bethice, baethice* quidam. Pro *Hic* Pintiano placebat *Hinc*, quae et

alibi mutantur invicem. Cf. ad 1, 5, 3. Heyne ad Tibull. 3, 1, 2. — Sed et vulgata lectio recte habet.

§. 7. *ab his*) Sic libri Gronoviani et mei cum edd. 1. 2. Post inde ab edd. 3. 4. 6. quibus hic accessit 9. ad 42. *ab iis;* reliquae praecedente Reinoldio *ab his.* Vid. ad 1, 5, 5. 2, 5, 7. et alibi. Capitis hinc 48. initium in Vineto.

Carthaginem) Lips. Gud. Prag. *cartaginem;* Rehdiger. *penorum;* Vindob. *nichil*, ut alibi.

Hasdrubal) Cibin. Rehdiger. forte alii, ut edd. pleraeque ad Gronovianam 42. *Asdrubal;* quaedam etiam ut 1. 2. 5. 9. *asdrupal;* post cum Reinoldio *Hasdrubal*, uti olim inde a posteriori editione (22.) Vadianae cum MSS. Gud. Lips. Prag. Rehdiger. De adspiratione huc revocari possunt, quae supra ad vocem *Hannibal* monui.

In illis oris) Lips. tantum *illis oris;* Vatic. *in illius oris*, uti malebat Ciacconius, scil. Baeticae. Pintianus ita dispungi iubebat, ut tria illa verba superioribus adiungerentur. Sed sine aptiori sensu, cum *ab* — *ad* — praecedant.

facit) Novem MSS. A. Gronovii, meique omnes cum edd. ante Vossium *pertinet;* tantum Vindob. *pertinent.* Soli Parisienses, quippe ex quibus nihil hic relatum erat, videntur habuisse *facit*, cum Vossio, qui sic tacite posuit sequentibus ceteris praeter Reinoldium, a quo revocata prior lectio rediit, probata etiam, ut notat A. Gronovius, ab Oudendorpio, quod ita saepissime loquatur auctor. Equidem codicum auctoritate motus accessi; etsi, si alteram aliqui certa fide adferant, minime improbem. Gud. pro *ad ordinem* scribit *ad originem.*

Virgi) Vatic. 1. Cibin. *Vrgi;* Rehdiger. *burgi;* Gud. *brigi;* cum aliis editiones *Virgi.* TZSCHVCKE. Ptolemaeus [2, 6.] *Vree;* Plinii [3, 4. f. 3.] vetus codex *Murci,* servante adhuc oppido priscum nomen, etsi longius aliquanto submoto a mari. PINTIANVS. Οὔρκη est Ptolemaeo et similiter Marciano Heracleotae. [p. 45. Hudf.] Sed tamen si Latinos sequamur, scribendum fuerit Οὔρκι. Multis ineptiendi praebuit materiam oppidum istud. Res ita sese habet *Vrci, Vrgi, Virgi, Birgi, Murgi,* omnia eiusdem oppidi nomina sunt. Apparet hoc ex Plinio, [3, 3. f. 1.] qui Baeticae longitudinem ad Murgim usque extendit; idem alibi [3, 4. f. 3.] Tarraconensis provinciae oram orditur ab Vrci. Ita quoque faciunt omnes, qui Baeticae longitudinem definiunt, nisi quod illis nonnunquam locus iste vocetur *Virgi* vel *Birgi.* Vt autem V in B, ita B in M plerumque solet mutari, quod innumeris iam locis ostendimus, *Vrci* itaque et *Murgi* idem est. Sed tamen praeter hanc etiam alia est *Murgis,* quam superius retulit Ptolemaeus, [2, 4.] inter Turdulorum Baeticorum mediterraneas urbes. Eius meminit Antoninus [p. m. 404 sq.] in itinere a Castulone Malacam. VOSSIVS. *Vrci, Vrgi, Virgi* eiusdem oppidi nomina esse, putat etiam Harduinus ad Plin. 3, 2. f. 1. poterat addere cum Vossio *Murgis* ex conlatis Plinii locis. At quis praeter Melam, certe plerosque eius libros, *Virgi* vocaverit, nescio, nec ipsi docuerunt. Omnes enim auctores, qui Tarraconensis terminum constituunt, *Vrcen* urbem fuisse tradunt, veluti Ptolemaeus, Marcianus, Plinius, sic ut Graeci constanter κ adhibeant, etsi in terminatione promiscuae pronuntiationis consuetudo vitium adleverit, cum in Plinio sit *Vrci,* non *Vrce,* quod et comprobat Mela. Non igitur male, ut utriusque linguae auctores conciliaret, Surita ad Anton. itiner. p. m. 404. Οὐρκὶ in Graecis legendum esse arbitratur, quod nec abhorret ab Hispanarum urbium terminatione. An *Vrci* in Antonini itiner. c. l. eadem sit, quae nostro,

non fine caufa dubitat Weffelingius, et funt in Hifpania urbes cognomines plures; cuius exemplum eft in *Murgi*, quam eandem ex Plinio non fine veri fpecie cenfet Voffius; at Antoninus c. l. et Ptolemaeus 2, 4. longius hinc removent, de quibus quidem alibi obportunius. *Vrei* adftipulantibus optimis libris, praeterquam quod *c* in *g*, ut fit etiam hic in Antonino, mutarunt, veram fcripturam effe volo. Hinc *Vrgitanus finus* in Plinio 3, 2. f. 1. pro *Vreitanus*, uti legitur apud Mart. Capell. lib. 6. p. 202. et hinc *Vrcitanae* ecclefiae epifcopi, quos in fubfcriptionibus conciliorum Toletanorum faepe occurrere adfirmat Marca in Marca Hifpanica 2, 3, 2. p. 106 fq. *Vrci* in Chron. Aemilianenfi (faec. 9.) apud Florez in Efpana Sagrada T. 4. p. 253. quod et idem probat T. 8. p. 213 fq. Ceterum graviorem experta eft haec vox corruptionem in Boccatio, qui de maribus f. v. Ifpanum vocat *vegentanum finum;* leviorem in cod. Vindob. qui *Virgitarum*, habet; Gud. *Virginitanum*, reliqui codices, etiam optimi illi, *Virgitanum*. Ita vero pro *Vrgaone* codices aliqui in Anton. itin. p. m. 403. *Virgaone* fcribunt; cf. ad Plin. 3, 3. f. 1. Sic *urere*, *virere*, *urgere* invicem mutantur et fimilia. Vid. Bentlei. ad Horat. epod. 17, 33. ad epift. 1, 13, 6. Heinf. et Burman. ad Ovid. A. A. 1, 2, 17.

in finu) Vatic. Cibin. Rehdiger. Vindob. Prag. Lipf. Gud. Venet. Havn. et octo A. Gronovii, in quibus Gud. cum edd. 1. 2? 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 13. 15. 17. 20. 23. *in finum;* aliae *in finu*, quod et in Parifienfibus fuiffe videtur. Adriferat prior forma Oudendorpio, de qua vid. ad 1, 9, 5. 2, 2, 6. Caufam aberrationis adtuliffe videntur proxima.

Abdera) MSS. A. Gronovii, is quem confuluiffe dicit Holften. ad Ortel. p. 1. *Adera;* Vatic. 1. 2. 3. Lipf. Cibin. Vindobon. Prag. Venet. Havn. Parif. 1. 2. 3.

aderas; Gud. *adeias;* Rehdig. *adeeas.* Edd. 1. *adelas;* 2. 3. 4. 5. 9. 11. *aderas;* 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. ceterae *Abdera;* tantum Vinetus *Adera.* TZSCHVCKE. Scribendum: *Extra Abdera, Suel, Hexi, Menoba.* Est autem sensus, extra sinum Virgitanum haberi haec oppida. Fuit, quando verbum *extra* castigandum putaverim pro *Hexi.* BARBARVS. Strabo [3. p. m. 109. s. 158.] et Stephanus cum *e* in secunda *Abdera,* Ptolemaei [2, 4.] et Plinii [5, 3. s. 1.] vetus codex cum *a* in eadem, *Abdara.* PINTIANVS. Strabo quidem paullo ante p. m. 108. s. 156. f. Αὔδηρα, ubi tamen etiam codd. quibus Mosc. accedit, Ἄβδηρα, Guarinus *Abdera* habent, quod et ex posteriori loco probatur et ex Plinio et Stephano. Ptolemaei Ἄβδαρα dialecti variatione vel ex posterioris aevi more dictum est. *Abdera* hic in primis tuentur Strabo et Stephanus.

Suel, Ex —) Ita ex MSS. suis adferunt Ciaccon. et A. Gronov. Equidem in meis inveni haec: Gud. *ul' ex;* Paris. 3. Vindob. *velox,* quod et fuisse in Venet. et Havn. conficio; in reliquis *vel ex, velex.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *velox;* 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus *Suel Hexi;* Vossius, 40. 41. 42. sic totum locum constituunt: *Abdera, Salambina, Ex, Maenoba, Malaca, Suel, Salduba;* Reinoldius, ceteri *Suel, Hexi.* TZSCHVCKE. Legendum: *Suel Hexi. Hexi* autem et *Sex* et *Sexi* dicitur. Plinius [3, 3. s. 1.] tamen duo *Sexi* facit, inter quae sit *Abdera.* BARBARVS. Ptolemaeus [2, 4.] *Hex,* non *Hexi.* Plinii antiqua lectio verso afflatu in *S, Sex.* PINTIANVS. Miror Melam, in his locis natum, tam alieno tamen ordine oppidum hoc [*Suel*] recensere; demum enim post Malacam id collocare debuerat. Verum hic memorare debuerat *Salambinam.* Forte librarii alterum pro altero substituerunt; neque enim videtur auctor talem hic potuisse

committere errorem. *Salambina* vel *Salabina* etiam hodie nomen servat. Vocatur enim *Salabrenna*. Geographo Nubiensi: *Salobania*. In concilio Illiberino perperam vocatur *Silvanus de Sagalbina*; neque enim dubito, quin *Salabina* scriptum prius fuerit — [Cf. infra.] VOSSIVS. Ita quidem, locorum seriem, qualem Plinius, Ptolemaeus hic tamen etiam paullum discrepans, memorant, adstruere conatus est Vossius, et misere profecto urbes hic disiectas esse, negari non potest, et acriter questus est etiam Carter in Reise von Gibraltar nach Malaga p. 127. At reluctantibus, certe nihil eiusmodi innuentibus libris, mutatio admitti nequit, nisi vago arbitrio agere velimus. In iis autem, quae ferunt *vel*, recte in *Suel* transiit, cum τὸ *s* adhaesisset praecedenti vocabulo. Ita nempe hic commemorant Σοῦελ Ptolemaeus 2, 4. *Suel* Plinius 3, 3. s. 1. Geographus Ravenn. 4, 42. *Sivel* Antonini itiner. p. m. 406. Sed priorem scripturam *Suel* confirmat etiam lapis ibi repertus, in quo *municipium Suelitanum* legitur. Vid. Aldrete orig. Ling. Castellan. 1, 2. et Reinesii inscrr. p. 131. Alterius urbis nomen, si codices audias, *Ex* utique praeferendum esse cum recentioribus videtur, etsi dubiam faciunt hanc scripturam auctores. Nam Ptolemaeus 2, 4. habet Σέξ, Plinius 3, 3. s. 1. *Sexti*, sive *Sexi*, ut codices rectius volunt, notante etiam Surita ad Antonini itiner. p. m. 404. et Plinius ipse probat 32, 53. s. 11. ubi *Sexitanus*, non *Sextitanus, colias* legitur. Ita enim etiam adiectivum *s* habet praepositum, tantum mutata forma, ut modo *Sexitanus*, modo *Saxetanus* dicatur. Illud in Athenaeo 3, 33. p. m. 121. hoc in Martiale 7, 78. in. et Antonino itin. p. m. 405. Prior ratio propius etymo respondet, eamque etiam praefert Strabo 3. p. m. 108. s. 156. unde et probat Surita c. l. Tum vero maiorem depravationem expertus est Galenus de facultat. alimentor. lib. 3. c. 41. p. 402. T. 6. ed. Chartier. ubi Σαξάτινα ταρίχη, quibus innotuit maxime istud oppidum, memo-

mantur. *Ex* folus vindicet Strabo c. l. a quo Ἐξιτανῶν. πόλις hic recenfetur. At dubiam facit eam lectionem et cum aliis Strabonem componit Athenaeus c. l. qui ex Strabone diferte, fenfum verborum fecutus, Σεξιτανίαν refert. Tum vero H et S, veluti in Halmydeffus et Salmydeffus, ἕξ et fex in numerandi vocula promifcuo ufu pofita fuerint, etfi propter tot Latinorum teftimonia, quibus et Graeci alii accedunt, *S* verius putem. At quodcunque probes, inde non intelligitur, qui *Sexitanus* derivari poffit, cum *Sextanus* dicendum fuiffet. Accedit, quod fupra monui, Hifpaniae loca plura in *i* exire. Quare praetulerim *Hexi*, lubentius *Sexi*, quod in Latinis numerandi vocula tueatur.

Maenoba) Ciaccon. Havn. Vindobon. *menobia;* Lipf. Parif. 3. Venet. *maenobia;* Vatic. 2. *moenobia;* Prag. Parif. 2. *menoba;* Cibin. *menoba;* alii *maenoba.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *menobia;* 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 15. ad Voffium *Menoba;* hinc *Maenoba.* TZSCHVCKE. Plinius [3, 3. f. 1.] fcriptus *Menuba* cum *e* in prima et *u* in fecunda. Strabo [3. p. m. 99. f. 143.] cum *ae* diphthongo in prima et *ο* in fecunda *Maenoba.* PINTIANVS. *Menoba* etiam in Anton. itin. p. m. 405. Μάνοβα apud Ptolemaeum 2, 4. pro Μαίνοβα. *Maenoba* codicum noftrorum confirmat in primis Strabo, ubi, ut hic alii, verfio Guarini dat *Menoba.*

Malaca) Rehdiger. Prag. unus ex Vaticanis, Parif. 3. et, puto, Venet. Havn. *malacha;* Cibin. *malace;* Vatic. alius *malca;* alii *Malaca,* uti editiones, praeter 1. 2? 3. 4. 5. 9. 11. in quibus legitur *Malacha.* Illud iam voluerat Hermol. Barbarus confentientibus geographis, etfi Graeci modo α, modo η in fine adhibent. Pofterius placet Bocharto in Chan. 1, 34. ut inde etymologiam fuam a *falfamentis* (מלח) adftruat.

Salduba, Lacippo) Mire haec urbium nomina deformantur. De priori haec: Ciaccon. *Ecsal dubal;* Vaticani *eisal* vel *cisla* vel *eisal dubal;* Paris. 1. *Eisal dubal;* Vindob. *eisal duba;* Gud. Prag. alii Vaticani, Paris. 2. 3. Venet. Havn. *cisal dubal;* Rehdiger. *cysal dubal;* Vossius ex optimo adfert *Sisal duba*, ex aliis *Cisal duba;* Cibin. optime *saldubal*, in quo *l* a proximo avulsum adhaesit. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. *Cisal Dubal;* 11. *Gisal Dubal;* reliquae *Salduba*, uti correxerat Hermolaus. Pro *Lacippo* Ciaccon. Vatic. 1. 2. 3. omnesque mei reliqui, reiecto *l* ad fidem praecedentis vocis, *accipito*, tantum Venet. *accipuil.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *acipiro;* 13. *lacippo;* ceterae monente Barbaro *Lacippo*, praeter Vinetum, qui habet *Laecippo*, ex errore, opinor, typothetae. TZSCHVCKE. Ptolemaeus [2, 4.] post Malacam *Saducam* fluvium in ora refert, a quo forte oppidum fuit cognomine. Alioquin *Salduba* oppidum est eidem Ptolemaeo in mediterraneo Turdulorum. PINTIANVS. *Salduba* Plinius [3, 3. s. 1.] et alii. Sed apud Ptolemaeum oppidum id in mediterraneis ponitur. Verum idem hic collocat Σαδούκα ποταμοῦ ἐκβολάς· ubi tamen manifeste rescribendum est Σάλδουβα. Porro liber noster optimus manu exaratus legit hic *Sisal duba*, alii vero *Cisal duba*. Vnde liquet, verum esse, quod statim suspicabamur, hic collocandum esse *Suel* vel *Sivel*, et legendum *Suel*, *Salduba*, pro *Suel* vero superius rescribendum esse *Salabina*. In vetustissimis etiam Plinii libris simile est mendum, similiterque id vocabulum truncatum est. Nam quo loco vulgo legitur *Selambina*, *Abdara*, illi exhibent *Sel*, *Abdara*. Vt vel Plinius in vitiosum Melae codicem inciderit, vel Melae exemplaria corrupta sint ex hoc loco Plinii. VOSSIVS. Nempe tueri conatur immutatum a se supra locorum ordinem, qui quidem geographicam progressionem verius sequitur, at parum ex libris nostris adstrui potest, immo receptam lectionem vindicat praeclare Cod. Cibin. Inveteratum

tamen vitium hoc obsedisse libros declarat Annius Viberbiensis lib. 12. cap. 4. qui, notante Nonio in Hispania cap. 82. *Dubal* inde verum facit urbis nomen, quam *Tubal* condiderit. Ita enim ille: *Vrbs nomini suo dicata Tubal est in Betica, ut patet ex Pomponio Mela.* Nec minus dubitari potest, nec dubitatum est in altero nomine *Lacippo*, quod in libris sat luculentis indiciis latet, et a Plinio 3, 3. s. 1. et Ptolemaeo 2, 4. etsi ab hoc remotiori in situ, commemoratur.

Barbesul. Aperit) Ciaccon. *Barbesula perit;* Vatican. 1. Gud. *barbesulapit;* Rehdiger. *barhesulapit;* Vatic. 3. Prag. *barbesulapperit;* Vatic. 2. *barbesulapat;* Lips. *barbesulapiat. Deinde;* alius Vatic. *barbesulapia;* Cibin. *barbesulapich. D.* Vindob. *barbexi laphito;* alii *barbesul aperit.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. reliquae ad Vossium *Berbesul. Aperit;* tantum 13. 19. *Berbesula;* Vinetus asterisci signo adposito *Barbesula pith;* Vossius cum sequentibus *Barbesul.* TZSCHVCKE. *Barbesola* Ptolemaeo est, [2, 4.] non *Berbesul.* Plinii scriptum exemplar [3, 3. s. 1.] *Barbesula.* PINTIANVS. *Barbesul)* Alii *Barbesola.* Vtrumque recte. VOSSIVS. Sic Marcian. in periplo p. 39. Huds. Βαρβήσολα, ut Ptolemaeus, et *Barbesola* Geogr. Ravenn. 4, 42. et 5, 4. Et hinc Marcianus post: ἀπὸ Βαρβησόλων. Hic tamen cum Plinio *u* praecipiunt codices, uti numus in Goltzii thesauro, si vere retulit, p. 238. *Barbesula*, et lapis ibi repertus, teste Cartero in Reise — p. 118. in quo *Barbesulani* conspicitur. Retinui igitur eam formam ita, ut cum aliis in fine adderem *a* a proxima voce absorptum.

§. 8. *Aperit)* De corruptione vocis proxime dictum est. TZSCHVCKE. Puto omissum a librariis verbum *terras*, ut in Operis aditu de Oceano: *Hoc*, inquit, *primum angustum, nec amplius X. M. passuum patens, terras aperit.* Vel scribe, si magis placet: *Aperit*

deinde sese angustissimum pelagus, ut in Bithynia: [1, 19, 6.] *Hic iam sese ingens Pontus aperit.* PINTIANVS. Forte: *Fit deinde*, vel *aperit deinde Atlanticum pelagus.* Supra 1, 19, 2. *Tum rursus fit apertius mare.* Curtius [3, 4, 4.] *Angustias aditus, qui Ciliciam aperit.* Forte etiam addenda particula *et*, et legendum: *Et aperit deinde.* CIACCONIVS. *Fit deinde* legendum etiam iudicaverat docta manus ad marginem ed. 40. Quod *terras* vel *sese* hic inserit Pintianus, perperam eum egisse censet Vossius ad Valer. Flacc. 3, 190. Ita nempe multa verba activa reciproca vi dici solent, de quo ad 1, 1, 5. etsi, cum sic ad mare ipsum referri debeat, quod clausum antea non fuit, durities residet. Nec eam mollit adiecta vox *terras*, quippe quae ex latissimo intervallo in angustius contrahuntur. Contra *aperire* noster hoc sensu ponit, ut, quod ex angusto in latius spatium diducatur, declaret. Sic 1, 19, 6. *Hic iam sese ingens Pontus aperit;* 1, 19, 16. de Maeotide: *lacus longe lateque diffusus — nisi ubi aperitur.* Sic 1, 19, 2. *apertius mare* obponitur *artiori*, quod antea c. 18. dixerat. Neque aliter capi potest de fontibus, sinubus, specubus, in quibus passim Noster hoc verbum usurpat. Aptiores hinc videantur Ciacconii coniecturae, dummodo in priori intelligatur, unde p (per) ex *fit*, verbo notissimo, exstiterit, et alia verborum inanium monstra enata, si *apit* exceperis, quod ex compendii signo neglecto pro *aperit* facile subiit. Forte urbis nomen hic latet, sed quale illud sit, equidem non dixerim. Idem asterisci nota adposita videtur innuisse Vinetus. Tum vero adridet aptissima omnium Ciacconia emendatio: *Fit deinde*, etsi et in ea sequens *efficiunt*, duriuscule conlidere sono et cognatione videtur.

deinde) Henischius (34.) *dein*, ut alibi plures libri promiscue. Vindobon. *affrice;* Cibin. *columpne;* ed. 1. *colonme.* Post Cibin. Vindob. et edd. quaedam

Ff 2

veteres *abila;* Lipf. *habila;* Gud. *ab illa;* Prag. prorfus omittit. Kappius p. 105. (ed. 2.) malit interpungere: *litora. Montes* etc. etfi vulgatam lectionem quoque commode explicari poffe non negat.

Calpe) Cibin. Rehdig. Vatic. Lipf. Gud. Vindob. Prag. aliique cum edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 20. 23. *Calpes,* uti proxime poft; 16. 18. 19. 21. 22. 24. reliquae *Calpe.* Recte ex Graeco Κάλπη. Poft Vatic. 3. Prag. traiectis vocibus etiam *magis Calpes,* et *in mari prominens.*

qua fpectat) Prag. *que fp.* Edd. 14. 21. *quae fpectat.* Prag. *apperit,* ut alibi.

ingreffis) Ciaccon. unus cum Gud. Parif. 1. 2. *ingreffi,* Ciaccon. alter, Voff. 1. Cibin. Rehdig. Vindob. Prag. Havn. et edd. 1. 2? 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae *ingreffus;* Venet. Bonon. *egreffus;* reliqui cum varr. in ed. 27. *ingreffis,* uti (praeter Schottum, qui dedit *egreffis*) Vinetus, Voffius, reliqui, et Pintianus recte et cum codicibus emendaverat. Ita nempe folet in notandis locorum formis et fitu defcribendo, qua parte progredientes adeant, inferre; veluti 2, 4, 6. *Haec praegreffos — excipiunt;* 1, 5. in. *in Noftrum mare pergentibus, laeva Hifpania;* 1, 13, 3. *ingredientes terret;* 1, 19, 16. *Hac ingreffos lacus accipit;* 2, 1. in. *remeantibus ad dextram Europe eft* et fimilia. Sed et ita Strabo et alii. Quod eandem lectionem hic ex MS. Leidenfi protulit Vlitius ad Nemefiani Cyneget. v. 251. ad noftrum locum notat A. Gronovius, in MS. Leidenfi, quo ipfe ufus fit, τὰ *atque inde ingreffis,* atque etiam praecedentia *in mare prominens* etc. per incuriam librarii omiffa effe. Poft Cibin. *parvius;* Vindob. *previus* ex compendii nota male aut infpecta, aut reddita.

§. 9. *specus. Sinus)* Vario hic locus verborum ordine et numero legitur. Lipſ. Gud. Vatic. Pariſ. 1. 2. Venet. Rehdiger. Bonon. Prag. *ſpecus et ſinus ultra eſt;* Pariſ. 3. Vindob. Havn. *ſinus et ſpecus ultra eſt;* Cibin. et varr. edit. 27. *patet ſpecus. Sinus ultra eſt*, et ſic editiones poſt Vinetum et Voſſium; tantum Schottus (35.) et Reinoldius *ſpecus eſt. Sinus ultra eſt.* Olim omnes etiam Vadianae, Olivarianae *ſinus et ſpecus ultra eſt.* Receptam nunc lectionem iam in nota praeiverat Pintianus. Nempe τὸ *eſt* repetitum facile offendit, tum *et* moleſtum eſt, et *ſpecus* recte ipſaque rerum ſerie poſtulante praemittitur.

Carteia) Vatic. (3. praeponit etiam male *eſt*) Lipſ. Rehdiger. *Cartheia;* Pariſ. 3. *inque eo Tarteia;* Vindob. *cratea;* Prag. *Carcera.* Edd. 1. 2. 9. *tarteia;* 3. 4. 5. *tartheia;* poſt, etiam Iunt. Ald. Olivarianae, tantum non omnes, cum Camertinis 12. 14. 19. *Cartheia;* Vadianae *Carteia*, et ſic Vinetus, Schottus, Voſſius, alii; itaque iam praecipiebat ex auctoribus Pintianus. Gr. Καρτηΐα. Similes adeoque plures huius nominis corruptiones ſiſtit Drakenb. ad Liv. 21, 5, 4.

Tarteſſos) Lipſ. *tarceſſos;* Gud. Rehdiger. *tarceſos;* Havn. Vatic. 3. Prag. *carceſos;* Cibin. *cartheſios;* Vindobon. *tarſcos;* Vatic. 1. *Tarteſos;* Pariſ. 1. 2. 3. puto *Tarteſſos.* Edd. 1. 3. 4. 5. 11. (hinc etiam Ven.) *tartheſos;* in aliis *Tarteſſos.* TZSCHUCKE. *Tarteſſos*, non *Tartheſos* ex Strabone, [3. p. m. 102. ſ. 148.] Ptolemaeo, [in quo non legitur] Plinio. [3, 3. ſ. 1.] Nam *Tarteros* ipſae Gades aliquando vocabantur; Plinius [4, 36. ſ. 22.] et Strabo. [cf. 3. p. m. 103. ſ. 149.] BARBARUS. Poſteriora minus accurate; qualia ſint et eſſe debeant. Cf. Vol. 2. Videatur tamen ſimplici *s* efferendum, maxime ſi codices noſtros audias in terminatione conſentientes. Atque ita etiam ſcribunt Ariſtophanes in Ranis

v. 475. s. 478. Lycophron v. 645. uterque cum Scholiaste, Aelian. V. H. 14, 4. in. Hesychius s. v. Γαλῆ et Ταρτησὸς, Eustath. ad Dionys. v. 337. et 453. Alii variant, ut Suidas h. v. plures geminata litera. Sic utroque modo Τερμησὸς, Τευμησὸς, Παρνασός. Sed cf. de usu promiscuo in his vocibus Kuhnius ad Pausan. p. 921 sqq. Placuit sequi codices.

Phoenices) Scribendum puto *Poeni*, non *Phoenices*, ut paulo ante de Carthagine Hispaniae: *quam dux*, inquit, *Poenorum Asdrubal condidit*, et Barcino apud Ausonium [epist. 24, 68.] *Punica* vocatur. Confirmat etiam hanc lectionem, quod Ptolemaeus [2, 4.] *Melariam*, sive ut ipse appellat, *Menlariam* in Bastulis locat, qui, ut ait, Poeni cognominantur. PINTIANVS. Pintianus ex hoc loco pro *Phoenices* scribi vult *Poeni*, sicut *Carthaginem condidisse* legitur Asdrubal, dux Poenorum, non Phoenicum. Verum Strabo lib. 17. [p. m. 572. s. 832.] Carthaginem novam Phoenicum coloniam appellat, atque complura Iberiae loca a Phoenicibus possideri ait, et Eustathius, Dionysii interpres: [ad v. 453.] Ἀῤῥιανὸς δὲ καὶ Ταρτεσσὸν [Ταρτησὸν] Φοινίκων κτίσμα φησίν. CIACCONIVS. Pro *Phoenices Poeni* legendum censet Pintianus. Salmasius vero [ad Solin. c. 27. s. 24. p. m. 205.] hoc vocabulum aufert et negat Tingitanos [nempe *Tingi altera* post legit] fuisse Phoenices. Mirum, non recordatum esse loci istius notissimi apud Procopium in Vandalicis, [2, 10.] ubi Tingitani ipsi se Phoenices esse testantur, et fugisse e Phoenicia pulsos a Iosua latrone. Sed profecto etiam absque illo quis nescit, totum litus Africae a Syrtibus usque ad fretum Herculeum et ultra Phoenices tenuisse? Erravit quoque Pintianus, sed cum aliqua ratione. Phoenices enim ii, qui Africam inhabitarunt, ubique Poeni a Romanis appellantur, rarissime vero, aut nunquam Phoenices. Sed nemo est, qui ignoret eosdem esse et Poenos semper a Graecis

Φοίνικας appellari. Mela vero hic maluit Graeco more loqui, quam Romano. Itaque quum exosum esset Romanis Poenorum nomen, Phoenicem se appellavit potius, quam Poenum. VOSSIVS. Phoenices Africam coloniis suis frequentasse, Carthaginemque etiam condidisse, notissimum est; et noster infra 1, 7, 2. refert. Hinc facile etiam postea conditorum nomen hic adhaesit, etsi plerumque suis nominibus adpellantur. Ita apud Iustinum 22, 5. in. Agathocles copias in Africam traiicit, pro qua Φοινίκην et Φοίνικας etiam dixit Polyaenus 5, 6, 3. Noti ex Polybio 3, 33, 15. et Livio 21, 22, 3. *Libyphoenices*, quos hic explicat *mixtum Punicum Afris genus*. Cf. Diodor. 17, 113. et in primis 20, 55. qui quidem a Carthaginiensibus distinguit oram maritimam incolentes, sed connubiis iunctos addit. Atque adeo Libyphoenices in his locis consedisse scribit Avienus in ora maritima v. 421. Sic Βλαστοφοίνικες forte pro Βαστουλοφοίνικες in Appiano de reb. Hisp. c. 56. Ex his igitur, et quae viri docti monuerunt, adparet, non moveri debere lectionem codicum. Zeletanos autem suo nomine fuisse docet Strabo 3. p. m. 96. f. 140. Ceterum quod Salmasius c. l. post *Tartessos* interpungendum monet, id iam dudum alios, in iis Vadianum, fecisse vidi. Nempe putant latere hic novae urbis indicium, innuique *Iuliam Transductam*, de quo Vol. 2. Certe alias aut ad Cartejam, quam quidam Tartessum olim vocatam crediderunt, testibus Strabone 3. p. m. 104. f. 151. et Plinio 3, 3. f. 1. referenda sunt haec verba, aut, si cum sequentibus nectas, ob adiunctum *atque* languent.

Tingentera. Tum) Locus omnium maxime controversus est a librariis virisque doctis mire iactatus, ad cuius historiam pertinent haec: Vatic. Ciaccon. unus, Vossiani plurimi, ut ipse hic adfirmat, quidam I. Gronovii, Medic. duo teste Norisio in Cenotaphiis Pisanis diss. 2. c. 1. p. 90. Codex Palatinus apud Salmas. in

Solin. c. 27. f. 24. p. m. 204. Vindob. Havn. Augustin. Rehdiger. vel *tingenteratum*, vel divise *tingente ratum;* Cibin. *tyngenteratum;* Parif. 2. *Tingentae, Ratum;* Prag. *tingente mcumelanu;* Britann. *Tingentanam;* Voff. optimus *Tingenteria;* Ciaccon. alter, Codd. Nunnefii, quos hic memorat in epiftola ad Schottum (vid. A. Gronov. ed. 1748. p. 521.) Mediceus tertius apud Norifium c. l. Lipf. Gud. *cingente ratum;* in Lipfienfi quidem τὸ *a* et in textu et in margine crucis figno, tamquam quod deleretur, notatum erat, unde prodeat *cingentertum;* Parif. 1. 3. *Cingentae, Ratum;* Medic. quartus *ingente ratum;* Ven. Bonon. *atque inde mons finus. Tagete iuxta Menala et bello.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 15. 17. 20. 23. *cingenteratum* et *cingente ratum;* 13. 19. *cingente fretum;* Nunnis in ed. Salmantic. 1498. *cingente fretu;* 16. 18. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae *cingente freto;* Schottus, praeeunte Sanctio, *unde nos fumus ex gente ea;* Voffius *Tingi Cetraria;* Vinetus, reliqui *Tingentera. Tum* — TZSCHVCKE. Verbum *Cingenteratum* (non ut Gronov. reddit *Cingenterarum*) arbitror corruptum pro eo, vel fimili, quod eft *cingente freto,* vel *attingens fretum.* Plinius [3. 3. f. 1.] *Oppida*, inquit, *Bello, Mellaria fretum ex Atlantico mari, Carteia.* Strabo [3. p. m. 96. f. 140.] *Egredientibus*, inquit, *poft Calpem Mellaria eft.* BARBARVS. Hermolaus pro *Cingenteratum*, ut antea legebant exemplaria, quod verbum nos barbarum, et falfo Pomponianae lectioni interiectum putamus, *cingente freto*, fuppofuit, caftigatione, ut fentio, frivola vix cohaerente. PINTIANVS. Lege: *Atque unde nos fumus ex gente ea: Tum Mellaria;* rationem in prolegomenis reddidimus. Tot enim lectiones fabricarunt, quot manum Melae admoverunt. SCHOTTVS. Nempe non videbant belli cenfores, aut, fi viderunt, conniventibus oculis diffimularunt gentis nomen effe *Mela.* — Aliter non *Mella*, fed *Mellarius* aut *Mellarienfis*, ut Grammaticorum filii praecipiunt,

dictus fuisset. — Vere Sanctius, ut mea fert opinio: *atque unde nos sumus ex gente ea: Tum Mellaria,* edidit, quam lectionem, non insuper habendam, acceptam refert Pet. Chiacono Toletano. Haec fere in praefatione, SCHOTTVS. Eliae Vineti commentum plane videtur, dum non liqueat, apud quem alium scriptorem *Tingenterae* nomen legatur. Ego lectionem Hermolai probo quidem, sed ita, ut pro *freto* reponam *fretu*, ne longius abfim a MSS. *Cingenteratum* exhibentibus, quam etiam lectionem retinuit Franc. Nunnes; extremum autem illud *m* irrepfisse videtur, quod fieri plerumque solet ex initio proximi vocabuli. Nam *fretu* pro *freto* Tullianum esse monuit Gellius; [13, 20.] et Priscianus lib. 1. apud Lucretium lib. 1. [v. 721.] de Sicilia legi observat: *Angustoque fretu rapidum mare dividit undis.* [Cf. Corte ad Sallust. Iug. 18, 9.] Hinc, quod difficilius est, cum *cingente fretu* legendum videatur, planum faciemus. Nam Hermolai observatio hoc loco pressa nimis est et brevis, ut saepe alias, et locum, quem citat Strabonis, [nempe contractum] adhuc non potui invenire. Pomponius itaque totius freti Hispanici oram voluit a monte Calpe ad Iunonis usque promontorium pertinere; Plinius, si attente legatur, angustiores fines circumscripsit a Calpe scilicet ad Mellariam; recte vero uterque. Nam ut ab iis, qui lustrarunt haec litora, memini me accepisse, sinus ille, quem ultra Calpem facit Pomponius, finditur medio monte in duos ad Iunonis usque promontorium, e quibus is, qui occidentem spectat, flectitur magis ad septentrionem, at is, qui ad orientem et nostrum mare spectat, angustiis maris premitur, quod et comprobat Plinius lib. 3. [in.] cum docet angustissimum fretum esse a vico Mellaria ad promontorium Album Africae. Sic fit, ut Plinius angustiorem tantum partem freti, quod in ea aestus magis ferveat, *fretum* nominaverit; Pomponius autem longius fretum produxerit, quod promontorium Iunonis adversum esse ei, quod Ampelusiam in

Africa nominant; animadverteret, et illo Africam, hoc Europam occidentem versus finiri. His ita positis, cum *terra* dicatur Latine *cingi mari*, cumque fretum sit Pomponio totum illud mare a Calpe ad Iunonis usque promontorium, findaturque praeterea ad Mellariam, praeclare Pomponius et illustri brevitate patriae suae situm expressit, *atque unde nos sumus cingente freto Mellaria.* Illud etiam sententiam nostram videtur confirmare, quod Pomponius, cum enumerat oppida, quae oram totius freti occupant, singulis eas coniunctiones praeponit, quae vim copulandi habent. Itaque nullo modo fieri posse videtur, ut locus ille, *et quam transvecti ex Africa Phoenices habitant*, de Carteia accipiatur, nec ille, qui deinceps sequitur, *atque unde nos sumus* etc. Quod autem affertur, si Mellariae natus fuisset Pomponius, *Mellariensem*, non *Melam*, nominandum esse; haec oratio pro certo et explorato sumit, cognomina tantum a loco, ubi quis natus sit, peti debere, quod perabsurdum plane esset, aut nomina ἐθνικὰ semper κατ' ἀναλογίαν ex primis nominibus oppidorum flecti, quod in *Messana* et *Mamertinis*, in *Capua* et *Campanis* multo aliter evenire Varro [7, 18, 31.] observat; aut certe, quod proximum est, nomina ἐθνικὰ contractiora nominibus oppidorum esse non posse, quod tamen incertum esse satis multa declarant, ut Graece Κρὴς a Κρήτη, et Latine *Cressa* a *Creta*, et Θρᾶξ ἀπὸ τῆς Θράκης et Latine *Thrax* a *Thracia* et alia huiusmodi; sed ne diligentius in ista inquiram, nonne fieri potest, ut idem cognomine *Melae* appellaretur, quod erat in Hispania usitatum, et Mellariensis esset patriae origine, ut apud nos *Sola* et *Soler*, qui *Sollariae* natus sit. In quo, ut in cognomine Melae, unum *l*, at in nomine ἐθνικῷ duplicatum *Sollariensis*, ut in *Mellariensis*. NUNNESIUS *in epistola ad Schottum* p. 521. in ed. A. Gronov. 1748. *Tingentera* plurimi codices, unde Casaubonus [ad Strabonem lib. 3. p. m. 96. s. 140.] faciebat *Tingi contraria*,

Salmasius [ad Solin. c. 27. f. 24. p. m. 204.] *Tingi altera.* Quae lectio quidem magnam habet speciem, attamen vera non est. Nam quod dicit, id accipiendum, ut *altera Pergama* apud Virgilium, [Aen. 3, 87.] in eo fugit illum ratio. Nam quis hic non agnoscat tralativum loquendi genus a similitudine rei desumtum? Itaque si quis Narbonensem provinciam vocet alteram Italiam, aut Naxum insulam alteram appellet Siciliam, aut denique antiquam Massiliam alteras dixerit Athenas, is recte et proprie loquetur, propterea quod hic sit similitudo rei, non nominis. At vero si nominis tantum sit convenientia, uti, si quis Carthaginem novam, alteram Carthaginem, aut Athenas in Libya, alteras Athenas, aut has vel illas Thebas, alteras absolute Thebas vocarit, is non tantum ineleganter, sed nec usitato more loquetur. In homonymis talis metaphora locum non habet. Alterum, quod affert exemplum, id fictitium est. Nemo Salamina in Cypro alteram vocavit Salamina. Videamus itaque, an aliud lateat vocabulum. Codex Britannicus, cuius usuram debeo avunculo Iunio, legit hoc loco *Tingetanam.* Optimus noster *Tingenteria.* Dico scribendum esse *Tinge Cetraria.* Iulia Ioza, Iulia Traducta et Tingi Cetraria unius oppidi sunt cognomina. Traductam Cetrariam vocat Geographus Ravennas, [4, 42. f.] cuius aliquoties fecimus mentionem, *Salduba, Maliana, Carteia, Transducta Cetraia, Mellaria, Belon.* Paulo post [5, 4.] relegens oras Hispaniae similiter Transductam Cetrariam vocat. *Iuliam Iozam* idem esse Poenice, quod *Traducta* Latinis, optime ostendit hominum, quotquot vivunt, doctissimus, Bochartus. [in Chanaan 1, 24.] *Cetrariae* nomen esse a cetris nemo non videat. Apud Ptolemaeum [4, 1.] latet ulcus in nomine Tingis huic oppositae. Nam quo apud ipsum legitur loco Τίγγις ἡ καὶ Καισάρεια, vel, uti habent manu exarati libri, Τίγγις Καισάρια, omnino scribendum est Τίγγις Καιτραρία. Si Tingi ista unquam dicta fuisset Caesarea, iam et Tingitana quoque

provincia Caesariensis dicta fuisset, ac proinde duae fuissent Mauritaniae Caesarienses, quod absurdum existimare. Sed ut diximus, a cetris vel caetris dicta est Καιτραρία. Graeci enim vocabulum hoc cum diphthongo exprimunt. Hesychius Καίτραι ὅπλα Ἰβηρικά. Erravit autem Ptolemaeus, quod Tingi Cetrariam cum Tingi metropoli confuderit, ac proinde in Africa locarit, cum in opposita freti ora collocanda fuisset. Huic simillimus est error Plinii, [lib. 5. in.] qui *Tingin Traductam* eandem esse credidit, atque *Tingis metropolis;* plane ac si *Cetraria* et *Traducta* non coloniae in Baetica, sed cognomina Tingis in Mauritania fuissent. Porro quod de hoc oppido dicit Plinius: *Tingi, quondam ab Antaeo conditum, postea a Claudio Caesare, cum coloniam faceret, appellatum Traducta Iulia,* id minime verum esse potest. Nam si a Claudio deducta, quare *Iulia* appellatur, quomodo eius meminisse potest Strabo, quomodo Mela in ea nasci, qui sub Claudio floruit? Liber noster manu exaratus legit: *postea a centum quinquaginta millia Caesare.* Nempe pro *Cl. Caesare* legendum est C. I. *Caesare.* Passim in inscriptionibus nomen *Caji Iulii Caesaris* tribus istis literis C. I. C. continetur. A Caesare itaque Iulio deducta est haec colonia, qui, quoniam eam adsignavit caetratis ulterioris Hispaniae cohortibus, quarum ipse meminit lib. 1. [c. 39.] Civilium, cognominata est *Caetraria.* Caetrariensis igitur fuit Mela natione, genere vero Poenus. VOSSIVS. In tam variis, magnis dubiisque sententiis nihil putavi commodius a me potuisse fieri, quam exhibere scripturam, quam et retro docti plerique testati sunt in scriptis exemplaribus haberi, et ipse etiam vidi, quae est vel *Cingenteratum,* vel *Tingenteratum,* vel, ut tandem ex optimo suo producere se testatur Vossius, *Tingenteria tum,* quibus accesserunt inspecti nuper quatuor codices Medicei, in iisdem characteribus hoc quidquid latet exhibentes, nisi quod unus habet *ingente ratum.* Ex hac autem tam fixa earundem litera-

rum tenacitate apparet, quam fraudem patri Vossio inferant Typographi aut ipse sibi lib. 1. [c. 25. p. 151.] de Histor. Latin. ubi dicit, alios verisimilius putare, fuisse natum *Cingeterati*, quod (addit) MSS. Melae codicum fidem secuti ibidem Baeticae oppidum statuunt; quum ex sequentibus appareat, literam *n* in nullo codice omissam esse; et ipse tamen rursum mox: *Ergo si MSS. codicibus standum, patria Melae erit Cingeteratum, vel Tingentera.* Porro etiam inde fieri debere *Tinge Cetraria*, nunquam mihi persuasi, et plane in eo clarissimum virum tam censui esse verum, quam est in Salmasiana coniectura refellenda. Id enim ut faciat, format hanc διάταξιν. „Si nominis tantum sit convenientia, uti si quis Carthaginem novam alteram Carthaginem, aut Athenas in Libya alteras Athenas, aut has vel istas Thebas alteras absolute Thebas vocarit, is non tantum ineleganter, sed neque usitato more loquetur.“ Ea nihil fingi posse vanius, vel ipsum Melae hoc compendium probat, scribentis lib. 1. c. 7. *Tum Leptis altera;* et lib. 1. c. 14. *alter fluvius;* lib. 2. c. 4. *latus alterum;* et lib. 3. c. 8. *et alia Beronice.* Nulla hic similitudo rei et tantum nominis; et sic passim ab aliis fieri solet. Ex qua eadem observatione prorsus ἀβδηριτικὸν esse pronuntio, cogitare lib. 2. c. 2. scripsisse auctorem, *tum Nestos fluvius.* Si enim sic scripsisset, ex perpetua eius consuetudine etiam statim post scripsisset: *Vltra Nestos alter fluit.* Quod quum non fecerit, alligamus sententiam nostram, hoc est, manum Pomponii libris manu exaratis. Ipsa autem haec *Cetraria* facit, ut aliquando et *Parmariam* (imo talem propinquam Italiae insulam olim fecerant lib. 2. c. 7. sed *Palmaria* eam eiecit) et Hastariam aut Sarissariam exspectemus. Et cur non suffecit *Cetrata?* Nos quidem ita hic versamur, ut nihil excudere possimus, aut sane temere velimus. Nam quod nuper Eliam Vinetum sequutus censuit retinendam *Tingenteram*, quam velut minus celebre eius orae oppidum ceteris Geogra-

phis omittentibus, Mela tamen ibidem natus debito ergo patriam cultu et obsequio suis libris inferendum duxit, lepide quidem, sed frustra, dicuntur, non minorem risum merentia, quam quo Ephorum Cumaeum insequuta est universa antiquitas, quum hoc tempore Cumas pacem tenuisse scriptis suis inseruit. Immo *Tingentera* est vox sine ratione, neque constat quidquam ex illis tot MSS. utrum *Tingentera*, an *Tingenteratum* fuerit appellatum, an denique *Cingentera*. Ne tamen asymboli simus, proponimus, Lector, quid nobis considerantibus scripturam veterem obvenerit, afferentes probationem nullam, quia illam omnem ab tuo iudicio exspectare malumus. Vt saepe apparuit commixtas et confuse usurpatas in hoc opusculo fuisse quasdam literas alias, sic video etiam has, nempe *n* et *h* idem passas. Vel animadverte lib. 3. c. 2. ubi pro *haec* editiones diu habuerunt *nec*. Id tu delibera, an non et hoc loco contigerit. In vulgatis enim, quas reposui, plane videmus esse has literas *Tingehieratum*. Poteslne igitur fuisse *Tinge Hiera, tum Mell?* Nihil addo. I. GRONOVIVS. — An ergo Leptis magna cognominata fuit Leptis altera? Ostendere debuisset Gronovius, ullum locum aut ullam civitatem absolute alteram dictam fuisse. Recte quidem Salmasius Hispanicam Tingin vocat alteram respectu Tingis illius, quae in opposito erat litore, sed negavimus, illam absolute sic fuisse appellatam, cum *Iulia Ioza*, *Iulia Traducta* vel *Caetraria* fuerit cognominata, non altera. Quaerit, quare potius *Caetraria*, quam *Caetrata* fuerit vocata? Verum ipse promat testem, qui *Caetratae* meminerit; ego testem dedi alterius cognominis. Dicit, se iam etiam *hastariam* et *sarissariam* exspectare. Sed diu quaeret, antequam Mauros et Hispanos inveniat sarissatos, cum caetrati trecenti, et pluribus occurrant in locis. De Nesto opus non est, ut plura addamus; sufficiunt ea, quae diximus. Mirum vero, quod relicta illa, quam paulo ante adferebat, Salmasii coniectura, putidissimam conetur

inducere lectionem; pro *Tingentera* enim scribendum censet *Tinge hiera.* Verum quid sibi vult istud *hiera?* Si Graecum est et sacram significet, quis risum contineat inter Mauros et ultimos Hispanos recenseri coloniam Romanam cum Graeco cognomento? An ergo isti rerum domini, qui ne in ipsa quidem Graecia alia, quam Latina indidere cognomina, cum sacram dicere potuissent, contra mores et instituta sua Graecam praetulerunt appellationem? Sed et quare et quorsum *sacra?* Fierine potest, ut sensibus integris quisquam talia vel scribat vel cogitet? VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Nonne sordidissimus ac plane pestifer in studiis fuit Vossius, qui velut ex meis verbis cogitare sustinuit de Lepti minore et magna, ut mox vocat? Quum sic scribere velit, eat ad suum Plinium et Ptolemaeum et Antoninum et posteriores *Leptimagnenses* et *Leptiminenses.* Operam damus nunc Pomponio, qui Leptin minorem plane ignorat; et eius verbis de Syrti maiore intelligendis fere crediderim Leptin magnam vel maiorem procusam esse. Vbi vero Salmasius dixit hanc *Tingin* absolute (ea vox Vossii) vocare alteram? Non dicit Salmasius, habuisse cognomen absolute *Alteram,* sed a Mela sic vocari. Verba eius certa sunt p. 288. [p. m. 204.] „Hanc Mela Tingi alteram vocavit ad discrimen Tingis Mauritaniae, et quod ex illa haec ducta sit.“ Itaque comparative sic dictam vult, non absolute, et quidem a Mela, qui in lib. 1. de Mauritanica Tinge egerat. — Sed neque ego dixi Leptin magnam cognominatam fuisse Leptin alteram, quod rogat; sed Mela sic explicat, ut pateret, diversam ab prius nominata. Cur igitur debuit Salmasius aut ego ostendere, ullum locum aut ullam civitatem absolute alteram dictam fuisse? Cur negasse se gloriatur, illam absolute sic fuisse appellatam, cum Iulia Ioza etc. cognominata fuerit, non altera, quum Salmasius id nuspiam statuat? Hastariam aut Sarissariam exspectabo ab Vossio, non utique apud Mauros et Hispanos, sed quacunque

in regione.) Salmasii coniecturam non adferui, nisi hactenus, ut iniqua ab Vossio argumentatione depressam pateret; nam et ipsa nimis abit ab vetusta lectione. Quomodo enim mihi imaginabor, literas *Tingentera tum*, vel ut est in Mediol. *Tingente ratum*, sive *Tingenteria tum*, sive *Tingetanam tum*, aut si monstrosa placet, quam vidit et notavit frater ex Veneto codice, *atque inde mons sinus*, *Tagete iuxta meriola;* venisse aut ex *Tinge contraria tum* Casauboni, aut *Tinge altera tum*, aut *Tinge cetraria tum;* praesertimque istam Cetrariam ad tempora usque Ravennatis Geographi fuisse suppressam et incognitam? Falsum est, me scribendum censuisse *Tinge hiera*, quum nihil dixi, nisi obvenisse mihi et rogaverim, an possit fuisse. — Sed an Mela considerat Romanam coloniam? Nec hic, nec fere usquam, nisi ubi manifeste edit. Deinde an id mirandum putat tantopere? Nonne circa Tagum ab Antonino noscitur *Hierobriga?* An non ΛΕΠΤΙΣ utique colonia iam tunc Romana Graeco charactere sic exprimitur in numo Tiberii, ut et Agrippinae apud Genofevam? An non Ossigi in Hispania ad Baetin ponit Plinius cognominari Laconicum? An Romana vero colonia non est cum Graeco cognomento? Quae est igitur illa Nicopolis Actii? Hinc vide, quam legitima obiectio sit, istos rerum dominos ne in ipsa quidem Graecia alia, quam Latina indidisse cognomina. Nunc pergerem, nisi medio tempore ea essent edita, quae ferme piaculum est cognoscere. Legantur ea, quae Norisius, Harduinus, Vaillantius potuerunt comminisci et ausi fuerunt evulgare. Quis modus nugarum erit? Ad Iuliam Traductam in numis gloriosam, trahunt omnes quoque Melam varia sane fabulatione. Et hinc etiam quatuor numos apposui. Sed non credo, vel minimum intercedere Pomponianae Tingenterae cum ista Traducta. Habeant eam sibi. Latent alia, de quibus alibi. I. GRONOVIVS *in nota posteriori.* Plerique hinc patriam Melae *Mellariam* putant. Sed huic ego sententiae subscribere

neqneo. Namque, ut de argumentis criticis nihil dicam, repugnat particula *et* post *Mellaria.* Mela in talibus formulis periodos finire solet, neque cum sequentibus praecedentia coniungit; e. g. lib. 1. c. 8. *atque* (*unde terris nomen est*) *ipsa Cyrene;* 1, 19. *et, quae Paphlagoniam finit, Armene;* 2, 2. *atque, ubi Pontus alterum sui flexum angulo finit magno, Apollonia;* 2, 3. *atque, unde ipsi nomen est, Mecybernam incingit;* 2, 5. *et, unde olim his terris auxilium fuit, nunc et nomen et decus est, Martius Narbo;* 2, 6. *et, unde ei nomen est, Illicen;* 2, 7. *atque, unde Carpathio mari cognomen est, Carpathos,* et paullo post, *atque, ut Alexandriae, ita Brundusio adiacens, Pharos.* Plura loca nunc addere nolo. Qui vero Melam uno tenore saepius perlegit, et quasi familiaritatem aliquam cum stilo illius contraxit, ille lectionem multarum editionum *atque unde nos sumus* cingente freto *Mellaria et Belo et Besippo* etc. probare neutiquam poterit, sed post verba, *atque unde nos sumus* nomen urbis quaeret, quod quale sit, angustia huius loci non patitur demonstrare. Interim *Tingentera* cum Vineto, Gronoviis, Reinoldio, aliis praetulerim. KAPPIVS *in praefatione.* Habes interpretum Melae de huius loci lectione constituenda sententias, quibus et aliae doctorum virorum insertae sunt, numero satis copiosae, re ipsa diversae et vel minus vel magis probabiles, omnes incertae. Addi tamen vel sic potest, coniectura I. Gronovii, quam in scholis olim ediderat, uti docent notae MStae. Ita autem ibi: „Vossius audacter, quod probari nequit, ut ab aliqua armaturae parte cognomen acceperit urbs. Videtur tamen hic fuisse urbs nomine *Tingi* vel *Tinge,* quia istae literae clarae sunt in veteri lectione scriptorum codicum, quae fere est *Tingentera* aut simile quid huic vicinum. Iam porro de residuis literis videtur scripsisse auctor *Tingi, Xera. Xera* exstat apud Stephanum de urbibus, [Ξηρά] qui testatur eam esse urbem prope Herculis columnas." Hactenus. Porro Antonius

in bibl. Hiſpana vet. T. 1. lib. 1. c. 11. p. 50. emendat *Tingi Ibera*, quod tamen relinquit aliorum arbitrio vel creta vel carbone notandum. Addo Maianſium in ſpecimine bibliothecae Hiſpano Maianſianae a Davide Clemente Hannov. 1753. 4. edito, qui, dum Carteiam Melae patriam adſerere ſtudet, ut ſententia ſit Mela dignior, legendum cenſet: *atque inde nos ſumus;* tum a Sanctii lectione ſe non alienum eſſe profitetur. Denique vir doctus in exemplari ed. 40. legend. adſcripſerat *Tingi Traducta.* Cum totum iudicium a codicum indiciis regatur, et ſumma disputationis vis et cauſa in quaeſtione verſetur, an nomen hic urbis lateat, nec ne, illorum utique ſententiae proxime ad verum collineant, quae preſſius ſequuntur codices et Melae orationem reddunt. Ex iis tamen, qui nomen urbis hic ſubeſſe arbitrantur, nimis a verae lectionis veſtigiis recedere videntur, nec hiſtoriae fide adiuvari, Salmaſius, Voſſius et I. Gronovius in notis MStis. Nulla enim, quod et Salmaſius ingenue profitetur, usquam hic *Tingi* occurrit, et, quae Plinius 5, 1. commemorat, ipſa narrationis ſerie redargui, docuerunt praeter Salmaſium, Voſſium et Bochartum in Chanaan 1, 24. multi alii. Ita enim ille: *Tingi* (in Africa) *quondam ab Antaeo conditum, poſtea a Claudio Caeſare cum coloniam faceret, appellatum Traducta Iulia.* Nempe Traductam omnes in Hiſpania ponunt, nec *Iulia*, qualem et numi vocant, recte dici potuit, quae Claudium conditorem habebat, immo *Claudia.* Cf. Spanhem. de uſu — num. diſſ. 13. p. 603. Harduini opera ſelecta p. 77. Prideaux ad marmora Arundeliana n. 135. p. 501. (ed. 1732.) qui probat Voſſii explicationem, Noriſius ad centoph. Piſan. diſſ. 2. c. 1. p. 90. Vaillant in numiſm. aereis Imper. — in coloniis P. 1. p. 67 ſq. ut taceam alios, et quae Voſſius in nota expoſuit. Plinii tamen fidem, quippe qui rem ſua aetate factam perſequatur, et Traductam duplicem ponere, quarum haec in Mauretania quaerenda ſit, adſtruere conatus eſt Eckhel in doctrina

numor. P. 1. V. 1. p. 30. Magis contorta est Harduini ad Plinium c. l. explicatio, qua Claudium incolas Traductae Hispanicae in avitas sedes additis novis colonis reduxisse et Traductam Iuliam adpellasse fingit, etsi in cognomine *Iulia* laborat. Harduinum tamen probat Florez in España Sagrada T. 10. p. 54. Sed nec prosunt, quae Salmasius de usu vocis *altera* adtulit, quae similitudinem tantum indicat, aut idem praecedentis urbis nomen reddit. Ita nempe facile probatur, cum Cicero Capuam alteram Romam vocat de lege agr. 1, 8. et alibi et noster 3, 8. *altera Berenice*, et similia. At nihil hic eiusmodi praecedit, vel excogitari potest, quod similitudinem inferat, nec idem nomen repetitum respicitur. Accedit, quod auctore Strabone lib. 3. p. m. 96. s. 140. Zeli s. Zili potius, quam Tingi coloni deducti sunt Traductam, quam Tingin alteram interpretantur. Denique, si Tingis illa, quam Traductam Iuliam Plinius c. l. postea vocatam esse scribit, in Mauretania ponenda est, uti censet Eckhel, patria haec Melae, Hispani, esse minime potest. Ivit tamen in Salmasii partes Bochartus in Chan. 1, 24. Neque magis placet Vossii emendatio satis acerbe a Gronovio explosa. Teneri tamen forte et haec possunt. *Caetraria* (per *ae* enim praeferunt *caetra* viri docti) vox est a Vossio efficta. Nusquam legitur, caetratis cohortibus agrum adsignatum fuisse, ut ad dubiam lectionem confirmandam excogitari et transferri possit. Porro caetratae cohortes merebant in castris Pompeianis, non Caesarianis, quod adparet ex Iulio Caes. de B. C. 1, 59. iisque ad deditionem compulsis hac conditione veniam dedit, ut ii, qui haberent domicilium aut possessiones in Hispania, statim, reliqui ad Varum flumen dimitterentur. (Cf. ib. 1, 86.) Qui igitur in coloniam a Caesare deducti esse possunt? Alius porro error in eo admittitur, quod a Iulio Caesare, si quis tamen cum eo velit, deducti eo caetrarii dicuntur, cum Zeli huc deductos esse disertis verbis adfirmet Strabo c. l. quod

quidem mortuo I. Caesare factum est. Nam cum dictator ille esset, Tingi ac Zeli imperabat Bogud, cui successit a. V. 716. Bocchus. Mortui a. V. 721. regnum Augustus nemini tradidit; ipse Zelitenses huc migrare iussisse videtur. Cf. Norisius ad Cenotaph. Pisan. diss. 2. c. 1. p. 89 sqq. ubi copiosius ea exponit. Vnicum igitur restat praesidium, quo praecipue nititur Vossii sententia, ex Geographo Ravennate petitum. At eius auctoritas non satis gravis est, ubi antiquiores in hac maxime causa silent, nec integer ille ex librariorum manibus emissus est, uti nec hic sibi constat lectio, nec ipsum verbum Transductae cognomen, sed singularis urbis nomen esse videtur. Vossii tamen sententiam amplexus est iisdem, quibus ille, caussis motus Florez c. l. Tom. 10. p. 52. obiectas difficultates removere conatus Vaillant c. l. P. 1. p. 67. dummodo, quae adtulit, iusta auctoritate niterentur. Ita enim ille fere: *Iulia Traducta* non a Romanis condita, sed urbi cuidam hoc nomen impositum est, teste Mela, a quo prisca eius adpellatio, *Tingentera*, indicetur; plures autem in Hispania urbes, prisco nomine deposito, novum accepisse ex Plinio cognosci; hanc nostram prius vocatam *Caetrariam*, deinde *Transductam*, tum *Tingenteram* mutato nomine et *Iuliam Caetrariam* ob caetrarias cohortes; Iulium Caesarem Baeticam ipsam novis civibus auxisse, Augustum postea Iuliam Caetrariam paene desertam sive Romanis, sive Zelitanis et Tingitanis civibus locupletasse; obtinuisse hinc nomen *Iuliam* et *Iozam* pro Caetraria, et sic *Iuliam Iozam* i. e. *Transductam* adpellatam esse. Quae quam sint arbitraria et disiecta, quis non sentit. I. Gronovius suae coniecturae parum ipse tribuit, et quam in notis MSStis antea protulerat de *Tingi Xera*, ea non magis valet. Inserit enim praeterea novam urbem et locorum ordinem situmque turbat; si, quod verum est, et ex hodierno nomine *Xeres* probare nititur Nonius in Hispania c. 13. *Xera* dicta, olim est *Asta*, longius hinc dissita, sic ut vage Stephanus ad

Herculeas columnas sedem illi adsignaverit. Nec magis, quo se tueatur, habet Antonii *Tingi Ibera*, addito cognomine Graeco, et aliena hic infercit lectio Ciacconii et Schotti, cum urbs, non gens hic desideretur. Propius librorum vestigia sequuntur, qui *cingente freto* vel *fretu* adferunt; nam et *fretu* dici praeterea constat ex Nonio Marcello c. 4. aliisque, uti Lexica docent et Lucretii interpretes ad 1, 721. etsi vix Melae tribuerim. Sed duriorem haec verba, nude vageque posita, orationi Melae formam imprimunt, iniectaque vi brevem diducunt. Adsensi tamen sunt plures, qui Melae patriam in urbe Mellaria quaerunt, de quibus in dissertatione de Mela. Pobari possit Casauboni emendatio, dummodo leniorem verbis librorum medicinam adferat, etsi Salmasius c. l. monuit ex Strabone, Belonem potius, quam Mellariam Tingi esse contrariam. Desideratur hic utique urbis nomen, cuius quidem locus poni debet post verba *atque unde nos sumus* et ante *tum*, quod ex usitata Melae oratione, qua et ipsum librum finit, efficitur, ut bene docuit Kappius. Addam hic tantum similem nostro locum 2, 2, 8. *et, quo canentem Orphea secuta narrantur etiam nemora, Zone; tum Schoenos fl.* Quae si teneas, adhibitis libris, remanet *Cingentera* vel *Tingentera*, ex quibus hoc placuit praeponere viris doctis. Nempe *tum* inepte modo adhaeret, modo avellitur, ut supra in *Rubricatum*. Cf. ad 1, 16, 2. Porro C et T saepe commutantur, cuius exemplum occurrit in his ipsis verbis *cingere* et *tingere*. Vid. Drakenb. ad Sil. Ital. 14, 6. et quos laudat. Sic *tinctoria* et *cinctoria* 2, 1, 13. ubi vid. notata. Obstat hoc unum, quod nemo eius oppidi mentionem facit; nec antiqui Geographi, nec Antonini itinerarium, quod p. m. 407. a Calpe transit Mellariam interiecto Portu Albo. Tantum Geographus Ravennas 4, 42. f. post Cartegiam (sic enim) habet Transductam, Cecrariam f. Cetrariam (ut 5, 4. in.) Melariam. Ex quibus an *Cetraria* huc pertineat, an Melae tempore ibi iam fuerit, quis pro

certo dixerit; sed et a codicum lectione nimis illa distat. Omnino nomen verum librorum sordibus tectum latet, nec de eo certi aliquid constitui potest. Neque tamen esse videtur *Traducta*, quippe quam antea subpresso quidem nomine, sed verbo *transvecti* innuit, nec commode *et* — *atque* ad eandem urbem ex usu Melae et contracta brevitate referantur. *Traducta* igitur, et, quam hic libri relinquunt, *Tingentera* vicinae urbes fuerunt; illius signa superesse videntur in *Algeziras*, huius nulla exstant. In ipso tamen hoc nomine Tingi subesse videtur, ut, sicut *matertera*, interprete Festo h. v. est quasi mater altera, sic *Tingentera* nihil velit aliud, quam *Tingi altera*, uti lepide notavit de la Nauze in diss. sur la position de qu. anciennes villes Romaines vers le detroit de Gibraltar, (Memoires de litterature — de Paris T. 30. p. 166.) ubi pluribus de Traducta et Tingentera disputavit, quas quidem easdem esse iudicat.

Mellaria) Vatic. 3. Paris. 1. 2. 3. Gud. Prag. Cibin. Vindob. varr. in ed. 27. *melana*; Vatic. 1. Lips. Rehdiger. *mellana*; in Lips. ad marginem librarius adleverat: *Mellana huius autoris patria*; Bonon. Venet. *menala*, non *meriola*, ut ex Venet. referunt Gronovii; Ciaccon. *melaria*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. 12. 14. 19. *Mellana*; reliquae ex emendatione Hermolai Barbari *Mellaria*, uti scribunt Strabo 3. p. m. 96. s. 140. Plinius 3, 4. s. 1. et lapides.

Belo) Cibin. Vatic. Lips. Gud. Rehdiger. Venet. Vindob. Havn. *Bello*, ut edd. olim omnes cum Vadianis, Olivarianis, et Schotto; post Vinetus, alii *Belo*; ed. 13. *Belon*. TZSCHUCKE. *Belo* cum uno *l* Ptolemaeus, [2, 4.] Strabo [3. p. m. 96. s. 140.] et Stephanus. PINTIANUS. Sic et alii. Non male Graeca forma *Belon* ed. 13. etsi hic *Belo* praecipitur a libris.

Besippo) Lipf. *Bessippo*; Venet. Prag. *Besipo*; Bonon. *Hesippo*; alii *Besippo*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 15. 17. 19. 20. 21. 23. 28. *Besipho*; Vadiano praeeunte, *Besippo*; tantum omiffo *et* Schottus, et *Boesippo* uti Vinetus; ed. 13. *Baesippo*. In fequ. Venet. omifit *Iunonis*, et ante *bram* ponit *qui*. Pro *occupat*, monente Pintiano, Schottus *occupant*, ut ad omnia fimul referretur. Sed nec alterum ab ufu abhorret.

Illud iam) Venet. *Ille iam*; Lipf. Gud. *illum*; Vindob. *occeanum*, uti fit; pro *obliquo iugo* Cibin. Parif. 1. 2. Rehdiger. Prag. *aliquo iugo*.

in Africa) Cibin. Lipf. Gud. Vatic. Prag. Rehdiger. Havn. cum edd. primis etiam 10. 11. 12. 13. 15. 17. 20. 23. *in Africam*; Venet. aliique *in Africa*, uti editiones reliquae poft Camertis exemplum. Prag. praeterea omittit *quod*.

Ampelusiam) Vatic. 1. *Anpelusiam*; Prag. *amppetusiam*; alterum exemplar ed. 25. *Ampelusium*; poft Rehdiger. *quam nostra*. Tò *esse* ante *dixeramus* delet Ciacconius.

Europen) Vindob. *europem*; Gud. *finis europem*; Prag. Vatic. 3. Havn. *finis Europae*.

CAP. VII.

Codices hoc caput praecedenti continua ferie adnectunt, quod imitatae funt edd. veteres, veluti 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. cum Ald. et Iunt. Quaedam paragraphi fignum praeponunt, in quibus 11. 13. Aliae paragraphi figno adiiciunt infcriptionem hanc: *Europae infulae*, ut 12. 14. 19. Quae hodie ufum obtinuit infcriptio: *Mediterranei maris infulae*, auctorem agnofcit Vadianum in prima eius editione, quam propagarunt addito capitis numero, quem ferebat inftitutus ordo, Olivarius, Stephanus, Schottus, Voffius, alii. Reinoldius tamen infcripfit: *Noftri maris infulae*, fervata prifca locutione. Vinetus, fine titulo, uti folet, hinc incipit cap. 50. Ante verba paullo poft fubiecta: *Paucae funt in Maeotide* — leguntur in Parif. 2. haec: *Infularum defcriptio omnium et primum noftri maris, demum Oceani.* Venet. *Infularum noftri maris defcriptio.* Sic etiam Cocleus (ed. 11.) ibi diftinguit: *De infulis Meotidis et Ponti capitulum* VIII. et poft ante verba §. 4. *extra Hellefpontum* novo fegmento facto haec habet: *De infulis Afiaticis capitulum* IX. Paullo inferius §. 8. *De infulis Europe appofitis capitulum* X.

§. 1. *Gades*) Prag. *Gales*; Rehdiger. *Cades — ingreffis*; Cibin. et Prag. *egreffus*; Parif. 3. cum ed. 1. *egreffi*; reliqui recte *egreffis*. Tum Rehdiger. *eft. Admonet autem*. Cibin. *obvia eft, fretum admonet*. Poft omiffo *in* Vindobon. *quam occeani*; τὸ *in* excidit etiam in edd. 30. 32. Verbum *promifimus* Gud. mutavit in *proximus*.

excedat) Forte *exeat*. CIACCONIVS. At vulgata bene habet, quippe quae per vim verbi propriam idem fignificat.

Maeotide) Rehdiger. *meothide*, ufitata corruptione; Cibin. *Meotidie*; edd. 15. 20. *Macotidae*. Poft

vocula *enim* omissa est in ed. 32. Tum augmento facto Venet. dat *videtur esse*. Pro *involuntur* in Lips. et Prag. exstat *incolunt*. Ita nempe activa et passiva per compendium scribendi saepe commutantur. Cf. ad Nepot. 2, 7. in. Sic in Cicerone pro Archia c. 5. pro Sextio c. 45. et alibi. Dictum est de eo etiam infra ad 3, 4, 3. Leviora, quae codices praeterea obiiciunt, praetereo.

nec — quidem) Vatic. Cibin. *ne — quidem*, uti saepe fit alibi. Exemplorum copiam congesserunt Duker. ad Florum 2, 5, 3. Drakenb. ad Livium 1, 10, 3. et quos producunt. Facile hic *ne — quidem* probetur iis, qui alterum reiiciunt et in illius locum reponunt, quibus adde praeter superiores Cortium ad Sallust. Iug. 51, 5. Cf. etiam Oudendorp. ad Caes. de B. G. 5, 44, 4. de B. C. 3, 37, 4. ad Sueton. Tiber. 15. et 21. Bentlei. ad Horatii Sermon. 2, 3, 262. et Abr. Gronov. ad Iustin. 7, 5, 8. qui plurima contulit. Et sic reposuerat *ne* Gronovius in Iustino 58, 4, 2. quod postea ex Cod. Mediceo probavit nepos. Alterutram rationem constanter servandam in perpetua illa varietate fuisse monet Heyne ad Virgil. Georg. 1, 126. et 390. Vtrumque discrepare putat Schellerus in observatt. p. 103. Promiscuum censet Torrenius ad Valer. Max. 3, 7, 1. p. 294. Non simpliciter *nec* damnat Oudendorp. ad Caes. de B. C. 3, 37, 4. si *neque quidem* et *nec quidem* pro *et ne quidem* dixerint veteres. Atque hoc quidem usu probat etiam Ernesti ad Ciceron. ad Quirit. post redit. cap. 9. cum alias τὸ *nec quidem* bene Latinum non sit. Ita vero recte sua cuique verbo vis et ratio servatur. Nempe *ne quidem* simpliciter et absolute ponitur, *nec quidem* recensitis vel praemissis aliis subiicitur, ubi *et ne quidem* substitui possit. Quae cum ita sint, reposui cum codicibus illis *ne — quidem*. Cf. infra ad §. 21.

pollinem) Paris. 2. 3. Prag. Vindob. *pulverem*, nec aliter, puto, Venet. et Havn. In aliis iisque optimis

est *pollinem*, quod et ex suis excitarunt Ciaconius et Vossius. Editiones omnes praetulerunt *pulverem* ad Vossium, qui se ex veteribus libris *pollinem* reduxisse adfirmat, etsi, ita iam a Vineto fuisse emissum, silentium conlatoris innuit. Recte tamen secuti sunt Gronovii et alii, cum prior lectio ex glossa nata videatur. Tantum Gudian. *palinem* vitiose. Tum edd. 1. 2. *fare*, sed 9. recte *farre*.

§. 2. *et in Ponto)* Rehdiger. eiecto *et* haec posuit. Tum Venet. *Teuce*; Paris. 1. *Leuchebe*; Prag. *Leutc*; Vatic. 2. *Leuthe*; Vindob. *Léuca*. Edd. 1. 5. *Lauce*, in aliis recte *Leuce*, uti iam ex auctoribus omnibus legendum esse censuerat Hermolaus Barbarus. Sic pro *Borysthenis* Paris. 1. Rehdig. *Boristhanis*; Lips. *Borisianis*; Prag. *Borisia*; Vindob. *boristhenis*; Cibin. *borystenis*, ut ed. 3. In edd. 1. 2. *beristenis*; 9. *boristenis*. Pro *ostio* plerique MSS. et edd. ex more *hostio*. Pro *obiecta* Gud. *abiecta*, quae commistio non est infrequens.

et quia) In codicibus, quos vel ipse inspexi, vel conlatos habui, exstat *et quod*, uti in edd. antiquis 1. 2. 3. 4. 5. et aliis. Ex Parisiensibus nihil notatum erat, forte quia compendii signo id expressum erat, quod in utramque partem intelligi potest, uti fit in editionibus quibusdam. Vinetus etiam retinuit *quod*; sed Vossius reposuit *quia*, eumque secuti posteriores. Ante Vossium tamen ita inveni in ed. Lugdun. 1646. nec aliter Lipsiensis habuisse videtur. Equidem tot auctoritatibus motus revocavi priscam lectionem *quod*. Schottus praeterea melius censebat *sed quod*; praeter rem, quia Mela addit, non separat.

Achillea) Ed. 21. *Achilleia*, uti post Vinetus. Tum Vindob. *nomine*; Rehdiger. *cognomine*.

non longe) Cibin. cum Voss. 1. addit *est*. Sequentia magis variantur. Ciaccon. *Chollisaria*; Lips. Gud. Rehdig. Venet. Prag. omnesque a Vossio inspecti, (de quo deinceps) *acolisaria* vel coniuncte, vel divise; Cibin. Vatic. 1. et 3. Voss. 1. *acholisaria*; Vindob. *a colis ara*; Havn. et Parisienses cum suis edd. consensisse videntur. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *acollisaria*; 13. *accolisi Aria*; 6. 7. 12. 14. *accollitur Aria*; 8. 10. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae cum adfinibus, Vineto, Schotto *accolitur Aria*, uti emendaverat Hermolaus Barbarus; Vossius receptam ab reliquis lectionem invexit, *a Colis Aria*, excepto Reinoldio, qui praetulit *a Colchis Aria*. Tum ex edd. veteribus sola ed. 13. habet: *accolisi Aria*. TZSCHUCKE. *Accolitur Aria* reposuit Hermolaus Barbarus, cum prius legeretur *non longe Acolisaria*, quemadmodum omnes etiam, [vid. supra] quotquot vidi, manu exarati codices. Legendum *non longe a Colchis Aria*. Stephanus Ἄρειος [immo Ἄρεος] νῆσος, πρὸς τοῖς Κόλχοις ἐν τῷ Πόντῳ. Σκύμνος ἐν Ἀσίᾳ. Τὸ ἐθνικὸν Ἄρειος, ἐξ ἑνὸς τοῖς δυοῖν παρηγμένον. Quasi vero ἐθνικὸν Ἄρειος non sit potius ab Ἄρεια. Verum nescivit Stephanus, ita quoque appellatam fuisse insulam. Possit et legi nullius literae immutatione, *non longe a Colis Aria*. Nam et Coli in hoc tractu, quorum regio Κωλική, cuius iam superius meminit Mela. [Cf. ad 1, 19, 14.] Non est, quod quisquam existimet, Colis hic locum non esse, quod ii longius absint septentrionem versus, cum et Plinius hoc loco Colicam recenseat lib. 6. cap. 5. *Subiicitur Ponti regio Colica, in qua iuga Caucasi ad Riphaeos montes torquentur*. Et hic pro Colica reposuerunt Colchicam regionem contra fidem veterum exemplarium. Si verum est Colas inhabitasse τὴν ὑπώρειαν τοῦ Καυκάσου, uti ait Hecataeus apud Stephanum, et Caucasi extrema iuga dicta sint Κωλικὰ ὄρη, iam recte dixerit Mela, Ariam esse Colis vicinam, cum montes huic insulae

oppositi Caucasi sint appendices. VOSSIVS. Ex hac Vossii disputatione Colis et Colchis hanc insulam propinquam fuisse, Berkelius iudicat ad Stephanum p. 163. Mihi tamen magis adridet *Colchis*. Primum obscura nimis est et inculta Colica regio, quam ut ab ea situs insulae designetur. Porro non certa adeo est et indubia lectio, (cf. 1, 19, 14.) ubi *Colice* commemorari putat Vossius, ut illo loco niti recte liceat, etsi Melam in obscuris illis gentibus etiam hanc ibi adtingere commode potuisse non negem. Tum ipse situs, quem alii indicant, fortius pro Colchis pugnat. Si enim Melae priorem illum locum intuemur, Colici illi versus paludem Maeotida ultra Colchidem ponuntur. Iam vero Plinius 6, 13. s. 12. hanc insulam, quam et avium pugna memorabilem facit, contra Pharnaciam conlocat, quae ab Amiso LXXX. M. P. remota erat, (cf. idem 6, 4.) itemque contra Cerasunta i. e. Pharnaciam mutato postea nomine, Scymnus Chius v. 175. p. 53. Hudf. Suffragatur Arrianus in periplo Ponti p. 17. Hudf. qui a Pharnacia distare Ariam dicit 30 stadiis, unde ad Zephyrium cursus sit 120 stadiorum. Igitur Colchos noster, celebrem populum, transilire Mela debebat, ut ad obscuros Colos perveniret, a quibus situm denotaret, quod quidem a re et ratione longe est alienum. Denique diserte scribit νῆσος πρὸς τοῖς Κόλχοις ἐν τῷ πόντῳ. Placuisse etiam hanc lectionem vidi docto viro, qui ed. Gronovii 1685. cum codice Bonon. contulerat; adscripserat enim leg. *Colchis*. Esse autem et hodie circa Phasin eiusque ostia insulas adfirmat Chardin voyage en Perse T. 1. p. m. 148. (ed. Amstel. 1735. 4.) etsi in iis de Aria contendere nolim. Recte igitur recepit Reinoldius Colchis, et in tabulis adnexis prope Cerasunta posuit. D'Anville neglexit, nec eam memoravit Ptolemaeus. Parum igitur, cum alia plura consistent, codicum lectiones morari hic poterunt. Ceterum a vocibus: *Non longe* Cap. 51. incipit in ed. Vineti.

consecrata) MSS. *consecrata*, nec aliter MS. quo usus fuit Surita, ut ipse testatur in emendationibus ad itinerarium Antonini p. 668. [s. pag. 526. Wessel.] Supra 2, 2, 7. *Sunt Protesilai ossa consecrata delubro*. Cap. 3, 4. *Eleusin Cereri consecrata*. A. GRONOVIUS. Codices mei minus sibi hic constant. Parisienses, Vaticani, Venet. Havn. videntur consensisse cum editionibus, ad quas conlati sunt, atque habuisse *sacrata*. At quos ego inspexi, Lips. Cibin. Rehdiger. Gud. Prag. ferunt *consecrata*; ex Vindob. notatum est *consacrata*. Edd. antiquae 1. 2. — ad 42. exhibent *sacrata*, quod et repetiit Reinoldius. Primus *consecrata* dedit A. Gronovius in ed. 44. idque retinuerunt posteri, neque ego propter codicum fidem detrectavi, quamvis omnino perinde est, et composita cum simplicibus in hac ipsa particula passim mutantur. Sic apud Ciceronem de lege agrar. 1, 1. *dono* et *condono*; in Catil. 3, 1. *servo* et *conservo* et alia. Vid. Garaton. ad Ciceron. pro Sulla c. 30. et in Pison. cap. 29.

fabulis) Prag. praemittit *in*. Pro *pennas* Cibin. et Gud. dant *pinnas*, qualis in diversam partem confusio notatur apud Ovid. Metam. 15, 475. Post *iaculatas* Paris. 2. Havn. Prag. Bonon. mutant in *iaculantes*. Alii tamen *iaculatas* tenent, quod et ostendunt editiones vetustissimae, et repetiit Vadianus. Edd. 14. 15. 17. 20. 23. 24. Olivarianae pleraeque, (nam 26. habet *iaculatas*) Stephanus, Vinetus, Schottus maluerunt *iaculantes*. Vossius inde revocavit *iaculatas*, quod remansit, et ego propter maiorem librorum consensum, etsi et alterum commode intelligi potest, praetuli.

Istri) Codices ex more *Histri*, ut Vindob. quod et placuit Vineto, vel *Hystri*, ut Rehdiger. Sic *hostia* et plura alia. Sed de huius nominis adspiratione vid. ad 2, 1, 8. Pro *ex his*, uti scribunt Vatic. Cibin. alii *ex iis*,

uti multae editiones. Prima dat *ex his*, uti post Vadianus, Vossius et ceteri. Nota commistio et levis.

Peuce) Paris. 1. Vindobon. Prag. *Pauce.* Edd. 1. 2. *pene*; 6. 7. 8. *Pece*; 19. *Peucae.* Sed plerique codices *Peuce*, uti iam legitur in edd. 3. 4. 5. et aliis. Gr. Πεύκη.

Thynias) Hic gravius variatur. Nempe Vatic. Paris. 1. 2. 3. Cibin. Rehdiger. habent *Cynias*; Lips. Prag. *Cinias*; Gud. *Cimas*; Venet. Havn. opinor *Cymas*; Vindob. *Cinas*. Sic edd. 1. 2. *cimas*; 3. 4. 5. 9. 11. *cymas*. Hermolaus Barbarus pro *Cymas*, quod invenerat, (in ed. 5.) emendat *Thynnias* ex Strabone, [lib. 12. p. m. 374. s. 543.] Ptolemaeo, [5, 1.] Plinio lib. 5. [c. 44. s. 32.] *Thynnias*, etsi omnes simplici *n* efferunt, Strabo etiam in *α* (Θυνία) terminat. Dederunt tamen eius monito obsecuti *Thynnias* Stenus, (10.) Camers, Ald. Iunt. Vadianus, itemque Olivarius, uterque cum familia. *Thymnias* placuit Schotto, quod tamen antea legi in ed. Lugd. 1538. 8. Rectius tandem Vinetus, Vossius et ceteri receperunt *Thynias*, uti ex Ptolemaeo et Stephano legendum pronuntiaverat Pintianus. Quam lectionem in primis confirmat Plinius c. l. qui idem de duplici nomine, etsi paullum immutata forma, refert: *adversa Bithyniae Thynias, quam barbari Bithyniam vocant.* *Thynnias* tamen et ibi quidam scribunt. At Graeci potius audiendi sunt. Post multi, quod fit, *Mariandinorum*, in quibus Rehdiger. Lips. Gud. Sic postea Cibin, Vindob. *bithinida*; Gud. *bitinida*; Rehdig. *Bythinida*; Prag. *bithinda*. Edd. veteres multae *Bithinida*, et *Bythinida*. Tum Havn. *proximam urbem.* Porro Vindob. omittit *quia*, et pro *quia* Cod. Ciaccon. ponit *et*; ed. 2. *quare Bithini.*

§. 3. *duae)* Vindob. Rehdiger. *duo.* Adspiratio nomini *Bosporus* olim usitate intrusa etiam hic

plerasque veteres editiones cum MSStis obsidet. Post Gud. *aliquandoque*.

creditae —) Haec oratio plane talis est, ut ipsa sui indicio tamquam sorex pereat; proinde credo mutato verborum textu reponi posse in commodiore statu sic: *Cyaneae vocantur, aliquando creditae concurrere, dictaeque inde Symplegades.* Plinius ob eandem causam et *Planetas*, [*Planctae* fertur hodie] hoc est errabundas appellatas scribit lib. 6. [cap. 13. s. 12.] PINTIANVS. Plinius lib. 4. cap. 13. [s. 27.] *In Ponto duae M. D. pass. ab Europa* XIV. *M. ab ostio, Cyaneae, ab aliis Symplegades appellatae, traditaeque fabulis inter se concurrisse, quoniam parvo discretae intervallo ex adverso intrantibus geminae cernebantur, paulumque deflexa acie coëuntium speciem praebebant.* Quapropter retinenda antiqua lectio. CIACCONIVS. Satis et haec fastidiose repudiaverat Pintianus, quae ex Plinio vindicat probe dicta Ciacconius, codicibus adspirantibus omnibus. Mela, quod patet, vulgarem narrationem et fabularem adtingit, in qua non tam nominis explicatio, quam res ipsa spectatur, etsi nec prius intactum dimisit.

Cyaneae) Magna hic obiicitur corruptio. Vatic. Paris. 3. *Cyanitae*; Paris. 1. *cianitae*; Gud. *cianite*; Lips. *ciamte*; (quod idem valere potest) Vindob. *ciarite*; Paris. 2. *Cyanicae*; Venet. *cianicae*; Cibin. et Rehdiger. *cyanice*; Prag. *ciance*. Sic edd. 1. 9. *cianitae*; 2. *cianibae*. Verum nomen, quod ex aliis auctoribus facile firmatur, prodiderunt iam edd. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. —

Symplegades) Cibin. *Simphegades*; Vindobon. *Sinplaegades*; quidam, ut Prag. *Simplegades*.

§. 4. *Proconnesos)* Vatic. 3. *Procomesus*; Paris. 1. *Prognesos*; Vindob. *Proconosus*; Prag. *Pro-*

carnesos; plerique alii cum vetustis edd. *Proconesos*, uti etiam Vadianus sociique, et passim aliorum auctorum exemplaria. Tantum in fine edd. quaedam *us* praeferunt, uti 3. 4. —; ed. 1. *ssus* habet. Recepta hodie lectio, quam iam praeiverat Olivarius ex Gr. Προκόννησος intelligitur, terminatio Graeca ex usitato Melae studio. De geminatione literae *n* dubitatio moveri possit, quae morabatur primum 2, 2, 8. quia in inscriptione Sigea simplex conspicitur. At evanescit illa, si ex Strabone 13. p. m. 425. s. 618. intellectum fuerit, duplex *n* usum in his obtinuisse, quibus diserte etiam hanc insulam adnumerat. In sequ. edd. 30. 32. vitiose *habitantur*, quod ed. cognata 37. recte cavit.

Tenedos) Vindob. *thenedos* et *Segeis*. Editiones multae antiquae, post etiam quaedam aliae, uti 21. 24. 25. Olivarianae omnino *Sigaeis*. A verbis: *Extra Hellespontum* capitis 52. initium statuit Vinetus.

et quo) Prag. *ex quo*. Ed. 15. *et quod*. Tum Prag. *expositi*. Ciacconius haec adscripserat:, Alias expungitur dictio *expositae*, ut redundans. Id quidem minus bene, cum eleganter situm declaret, et vocem *ordine* apte sustineat et adiuvet.

quos quondam) Prior vox deest in Paris. 1. Pro *quondam* Cibin. Prag. Vindobon. ex Gronovianis Voss. 1. 2. 5. et Leidens. exhibent *quidem*; Vatic. Gud. Paris. 1. Rehdiger. Venet. et reliqui Gronoviani *quidam*, quod et notavi ex edd. 1. 2? 3. 4. 5. 6. 7. — et post dederunt Camers, Ald. Iunt. Vadianus, Olivarius, Schottus cum suis. *Quondam* tamen iam posuit Vinetus, et post probarunt Vossius, Gronovii aliique, cui lectioni favent praeter ipsam rem et narrationem aliorum MSS. Ciaccon. Lips. et, quod ex conlatoris silentio innuitur, Paris. 2. 3. Neque tamen *quidam* simpliciter damnem.

Μακάρων) Latinis literis consueto more hanc vocem exprimunt codices et editiones veteres, etiam post Vadianum, qui Graece reddidit, aliquae, uti 18. 19. Sed et sic aberrarunt codices. Nempe Rehdiger. habet *macharon;* Prag. *maceron.* Post Vaticani, Cibin. Prag. *machar;* Rehdiger. *macer;* Venet. *machareus.*

fortunati —) Cibin. *fortunati admodum coelique sunt*, omissa voce *soli.* In Paris. 1. deest *Macar.* Pro *occupaverat* Vinetus maluit ponere *occuparat*, forte quia noster passim tales contractiones adhibet, ut 1, 18, 1. *habitarant*, ubi codices multi praeferunt *habitaverunt.* At nullus hic addicit.

Troade) Vindob. *troide;* Lips. *trohade;* Cibin. *intro adhelesbos*, male divulsis vocibus. Tum Prag. *sunt Lesbos.* Ed. 13. *Throade.*

Antissa) Gud. *antyssa;* Cibin. *antysa;* Vindob. *Anthissa.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Antisa*, quod iam Hermolaus in *Antissa* mutaverat, Graecis maxime auctoribus adprobantibus. Pro *Pyrrha* multi codices, in quibus Lips. Vindob. Prag. Havn. dant *pirra;* Rehdiger. *pyrra;* Venet. *Pirrha;* Cibin. plane hoc nomen praeteriit. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. — *Pyra;* 9. *Pira.* Recte habet *Pyrrha*, uti voluerat Hermolaus, et aliis persuaserat. Sic recte Cellarius in Geogr. ant. 3, 2, 10. apud Thucyd. 3, 18. pro Πύρα emendat Πύῤῥα, uti legitur 8, 23. et a novo editore recipi in priori loco debebat.

Eresos, Methymna) Violenter haec iactantur, mireque a libris et viris doctis distorquentur. Adferam primo loco, quae notavit de libris suis A. Gronovius. Mediol. *Ethesos;* duo alii *Resos;* Voss. 1. 3. *Eresos.* Post pro *Methymna* Voss. 1. *Mechinitia;* sed Mediolan. ipsum dat *Methymna.* Tum omnino A. Gronovius alios

codices legere subiicit *Resos tirana*, vel *Erhesosane tymna*, vel *Echeso sane tunna* aut *Cresosamae Thumae.* Iis nunc addam, quae vel a me notata, vel ad me delata tenui. Vatic. *Erhesos methynna* vel *hechesosane timpna;* Cibin. *eresos methinicia;* Rehdiger. *cyrsosane thuma;* Lipf. *echesos Metinam;* Paris. 1. 2. *Elhesosane Timna;* Paris. 3. *Cresos Metinna;* Gud. *echeso sane tymna;* Venet. *Echesos Meatimna;* Bonon. *Meatimna;* Havn. *Echesosane Tinna;* Vindob. *eresos tirana mituma;* Prag. *heclesо Sāne Tipna.* In priori nomine *Eresos* parum deflectunt editiones. Nempe 1. 2. 3. 4. 11. 13, habent *Cresos;* 5. *cresos* pro *Eresos;* inde ab Hermolai Barbari emendatione 6. 7. 8. 10. 12. 14. 15. 16. et quotquot inspexi ad 42. *Eressos;* tum ab edit. 44. praeeunte Reinoldio, successit *Eresos.* Proximum nomen peius habitum est in editionibus. Ita 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. et quae ex posterioribus Vadianum et Olivarium repetunt cum Stephano et Schotto *Cirava;* inde a Vossio 40. 41. 42. *Arisba*, uti iam pro *Cirava* transpositis fere literis voluerat Schottus. Tandem illa vocis agitatio, auctore in primis Reinoldio, conquievit in nomine *Methymna*, quod exceperunt Gronovius (ed. 44.) et ceteri. In quo tamen Reinoldius adiutus est opera Vineti, quem ita posuisse, silentium diligentissimi coulatoris facit, ut credam. Ante Vinetum ipsum in margine edd. 27. et 29. adscriptum legebatur *Methymna*, quod et adposuerat vir doctus in ed. 40. TZSCHVCKE. *Cresos* [ex ed. 5.] *Cirava.* [sic ed. 1493. A. Gronov. falso refert *Cyrava.*] Scribo *Eressos* ex Strabone, [13. p. m. 425. f. 618.] Ptolemaeo, [5, 2.] Plinio. [5, 39. f. 31.] De *Cirava* etsi constat mendosam esse dictionem, quemadmodum tamen restituenda sit, non plane constat. Plinius [c. l.] in Lesbo novem tradit urbes, quarum nulla huic nomini respondet. BARBARVS. Dictionem *Cirava* corruptam Hermolaus existimat. Quid si apud Plinium

corrupte femel *Pyrrha* legitur pro *Cirava*. Nam plurima ex Mela in fua Plinium transtuliffe conftat. Id fi foret, exemtus effet fcrupus ille, qui Hermolaum de repetito Pyrrhae nomine torfit. Sed nihil ftatuo, absterrente me tanti nominis indicio. VADIANVS. Mariangelus expuncto verbo barbaro Cirava *Methymna* fubiicit. PINTIANVS. Forte *Arifba*. [pro *Cirava*.] Fuit in Lefbo urbs quondam *Arifbe* tefte Plinio, [c. l.] ex quo librarius *Cyravam* [*Ciravam*] fecit. CIACCONIVS. In libris quibusdam recentioribus [ed. Vineti] fcriptum eft: *Methymna Mitylene*. Sed hoc procul dubio eft a librariis, cum libri [editiones] antiquiores legant *Cirava*. Vetus, nifi fallor, lectio fuit, *Arifva* pro *Arifba*. Saepe monuimus, Melam antiquiores fequi Graecos. Iam vero antequam Methymna effet, Arifbe fuit. Strabo [13. p. m. 406. f. 590.] ἦν δὲ καὶ ἐν Λέσβῳ πόλις Ἀρίσβη, [— βα codices mei cum edd.] ἧς τὴν χώραν ἔχουσι Μεθυμναῖοι. [Μηθυμναῖοι exhibent libri meliores.] Oppidum hoc terrae motu intercidiffe teftatur Plinius. [c. l.] Ex Arifba vero et Antiffa conflata poftmodum eft Methymna. VOSSIVS. *Cirava*, quod commentum eft editorum veterum, inanis plane vox eft, quam et fibi plane incognitam effe praedicat Ortelius in thefauro Geogr. h. v. qui pro ea malit *Irava* i. e. *Ira*, quam Euftathius ad Homerum pro Lefbi infulae urbe agnofcat. C autem, initiale elementum a librario adiectum putat a praecedentis vocis elemento finali, quod quamvis S fit pro C, tamen, quod vulgus ut S pronuntiare foleat, ex praelegentis ore calamo expreffum. Haec Ortelius. Sed nec magis haec vox cognita eft ex aliis, et Euftathius certe ad Homerum Odyff. 3, 169. p. 120. Bafil. non *Iram* habet, fed *Iffam*, quam eandem Antiffam effe adfirmat. Cf. idem etiam ad Il. 9, 130. p. 637, 35. Recte igitur Cirava in dubitationem vocata, poft expulfa eft. Sed qui inde Arifbam extuderunt, etfi veri fpeciem praetexere poffunt, quod in Lefbo huius nominis urbs olim fuit, uti patet ex

Strabone c. l. Plinio 5, 39. f. 31. Stephano h. v. et quae interpretes adferunt ad Virgil. Aen. 9, 264. terrae tamen illa motu, auctore Plinio, everfa tunc erat, ut recte negligi poffet, cum adeffent, quae melius memoraret. Accedit maxime, quod Arifba longius diftat a codicum veftigiis, qui vel diferte *Methymna* praeeunt, vel non obfcure indicant. Retinui igitur nomen urbis, quae, fi abfit, aegre propter celebritatem defideretur. Nec a recepta fcriptura *Erefos* difceffi, ad quam etiam codices deducunt. Etfi enim auctores noftri fluctuantur, et multi duplex *s* ponunt, veluti Scylax p. 36. Hudf. Strabo 13. p. m. 425. f. 618. Ptolemaeus 5, 2. Suidas f. v. Θεόφραστος, Tzetzes ad Lycophron. v. 1097. — et Stephanus f. v. Ἔρεσος et Μεσοπόντιος utriusque exempla praebet, fimplex tamen praefert Thucydides 3, 18. et alibi cum Plinio 5, 39. f. 31. et quod maxime evincit, numi, in quibus Ἐρέσιος legitur. Cf. Rafche in Lex. num. T. 2. P. 1. p. 747. et Eckhel in doctrina numor. P. 1. Vol. 2. p. 501.

Mytilene) Multi codices, uti Vatic. Parif. 1. 2. Lipf. Gud. Havn. — *Mitilene;* Cibin. Rehdig. *Mithilene;* Parif. 3. *Mytilene.* Sic edd. 1. 2. *Mytilens;* 9. 13. *Mitilenes;* reliquae ad 42. *Mitylene.* Hinc A. Gronovius cum Reinoldio emifit *Mytilene,* quod accepit etiam Kappius. Etfi in utramque partem ab auctoribus fcriptura verfatur, fic ut promifcuus eius ufus invaluiffe videatur, receptam tamen formam probant numi veteres plurimi, quibus in dubia codicum fide adquiefcendum eft. Cf. Rafche Lex. num. T. 3. P. 1. p. 1017 fqq. et Eckhel in doctrina numorum P. 1. Vol. 2. p. 503 fq. item quae de fcriptura differuit Oudendorp. ad Suetonii Caef. cap. 2. Plura Vol. 2.

et Samos) Τὸ *et* omifit cum fuis Vadianus. Antea Cibin. habet *Chyos.*

Coos) Varie hanc vocem libri efferunt. Vaticani Mediol. A. Gronov. Lipf. Vindob. *Coos;* Cibin. Gud. aliique Gronoviani *Choos;* Prag. *Goos;* Parif. 2. *cohos;* Venet. Havn. Parif. 1. 3. *Cos* dediffe videntur. Editiones inde a prima fcribunt *Cos*, dum Reinoldius pofuit *Coos*, quod A. Gronovius in ed. 44. probavit et ad alios propagavit. *Coos* etiam praeterea adfcriptum legitur in varr. edd. 27. et 29. Non igitur libri huic formae renituntur, immo favent. An recte et vere, dubium videtur, aut ambiguum, fi vel alios libros audire nolis. Nempe in magna eorum corruptione vera nominum fcriptura faepe ex aliis auctoribus, maxime Graecis, erui et conftitui debet, numis etiam in confilium advocatis. Stephanus, literarum ferie ductus, et, qui eum repetiit, Euftathius ad Homer. Il. 2, 677. p. 241. Bafil. haec adferunt: Κῶς, Κώως, Κόως, Κόος, unde facta contractione nafcatur Κῶς, quod et ad aliam infulam Κέως vertit, unde Κέϊος, Κήϊος, Κεῖος huc transfert. An fingula auctorum exemplis probari poffint, dubito, etfi Κέως de utraque infula dictum, et hinc confufionem natam putat Politus ad Euftath. Tom. 2. p. 679. Κόως tamen occurrit in Homero Il. 14, 255. (ubi quidam etiam Κόος) 15, 28. ei. hymno in Apoll. v. 42. Callimacho in Delum v. 160. forma antiqua, uti Ἀθόως pro vulgari Ἄθως apud Homer. Il. 14, 229. et in hymno in Apoll. v. 33. Sic φόως pro φῶς et fimilia, inferto o, dicuntur, uti et huius vocis exemplo adpofito docet Euftath. ad Homer. Il. 2, 49. p. 129. Bafil. Cf. etiam idem ad Il. 6, 6. p. 474. Neque tamen vulgarem formam Κῶς refpuit Homerus Il. 2, 677. ut alii poetae Graeci et Latini. Quod enim ex Statio Silvar. 1, 2, 252. adfertur: *Coo plaudente* fufpectum eft, ex *choro plaudente* corruptum. Idem *Cos* in utriusque linguae profaicis fcriptoribus per omnes cafuum inflexiones regnat. Sic, ut ex multis, quae notaveram, pauca delibem, Κῶς Herodotus 1, 144. Plinius 5, 36. f. 31. Κῶ in genitivo Paufan. 6, 14.

Strabo 14. p. m. 438. f. 637. Agathemer. 1, 5. 2, 14. — Κῷ in dativo, Aristotel. Hist. anim. 5, 19. Appian. in Mithridat. c. 23. de B. C. 1, 102. — Κῶν in accus. Homer. Il. 2, 677. Thucyd. 8, 41. Strabo 2. p. m. 85. f. 124. 14. p. m. 452. f. 657. et, praeter alios, etiam posteriores. Pro eo tamen passim Κῶ, uti Aristides T. 1. p. 43. Tom. 2. p. 423. Iebb. Agathemer. 1, 4. — et sic codex unus in Diodoro Sic. 17, 27. quod adeo magis Atticum et in Atticorum libris praeferendum esse exemplis propositis, etsi non omnia recte indicat, evincere studuit Locella ad Xenophont. Ephes. p. 165 sq. De promiscua hac accusativi forma egit Wettsten. ad Lucae actus Apostol. 21, 1. Vol. 2. p. 600 sq. et Fischerus ad Welleri Gramm. Gr. P. 1. p. 379. Ex Latinis habet *Co* Tertullianus in apolog. cap. 40. Sic in ablativo *Co* Plinius 11, 27. f. 23. Quinctilian. 8, 6. Ita vero etiam recentiores pro *Cos* dixerunt *Coa* sc. insula, uti monuit Salmas. ad Solin. c. 4. f. 10. p. m. 69. et in Hygino poet. astron. 2, 16. habent libri quidam. Forma *Coos* utuntur recentiores, veluti Solinus cap. 13. f. 7. Isidorus Orig. 14, 6. etsi in utroque cum *Cea* insula ad Atticae promontorium, Geogr. Ravennas 5, 27. Si recte habet *Cous* in Taciti Annal. 2, 75. illa aetate usum ea forma obtinuisse videtur, quam et hic exceperunt librarii Melaeque obtruserunt. Quae quidem prolixius disserui, ne quis priorem lectionem *Cos* temere in sedem suam revocatam esse existimet.

Lycia) Lips. *litia;* Vindob. Gud. *licia* — Pro *iisdem* Vindob. *hisdem*, ut alibi solet. Idem post *rodo* pro *Rhodo*, ante quam vocem *in* omiserunt edd. 9. 13. Hinc vero cap. 53. incipit Vinetus.

Lindos) Cibin. Rehdig. *lyndos;* Paris. 2. Prag. *lidos*. Tum Cibin. Rehdiger. *Camyros*. Sed veram utriusque scripturam *Lindos* et *Camiros* nemo im-

pugnabit. Anceps disputatio in ultimo urbium illarum trium nomine agitatur, si codicum corruptiones separaveris. Nempe Lipſ. Vindob. Gud. Pariſ. 1. 2. Venet. et edd. 1. 2. 9. *Ilisos;* Cibin. Rehdiger. Pariſ. 3. Vatican. 1. *Ilysos;* Vatic. 3. Prag. *Ilisios.* Edd. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 12. 14. 19. *Ielysos;* 11. 13. *Ialyssos;* in aliis, veluti Ald. Iunt. Vadd. et sequentibus, legitur *Ialysos.* TZSCHUCKE. Ptolemaeus, [5, 2. extr. Ἰηλυσσὸς Ionice] Stephanus, [h. v.] Herodotus, [1, 144.] Homerus, [Il. 2, 656.] cum duplici *ss Ialyssos;* Strabo, [lib. 14. p. m. 450. ſ. 655.] Dionysius, [v. 505.] Thucydides, [8, 44.] Pausanias [?] uno tantum *s Ialysos.* PINTIANUS. Plerique scribunt per *s* simplex, quos magno numero ex Graecis et Latinis excitavit Wasse ad Thucyd. 8, 44. In aliis etiam simplicem literam tuentur codices, uti Coislin. in Ptolemaeo, et in Stephano Eustathius ad Homer. Il. 2, 656. qui illum exscripsit. Ipse etiam Stephanus ſ. v. Σύμη eandem rationem ostendit. Accedunt poetarum loca, qui penultimam corripiunt, ad quam producendam Homerus geminatione usus est. Sic Pindarus Olymp. 7, 136. 137. Dionysius in Anthologia Tom. 2. p. 232. (ed. Iacobs.) Ovid. Metam. 7, 365. Dionyſ. in perieg. v. 505. Ex numis subsidia desunt, certa quidem et indubia, uti monuit Eckhel in doctrina numor. P. 1. Vol. 2. p. 606. Sed satis superiora evincunt. Aliae variationes passim in libris obiiciuntur, v. c. Diodori Sic. 13, 75. Sic. Cod. Coislin. in Ptolemaeo 5, 2. habet Ἰλισσός.

§. 5. *Quae)* Venet. Havn. *Que quia contra.* Pro *importunae* multae editiones 1. 2? 3. 4. — ex recentioribus Olivarianae, Vineti habent *importune,* uti etiam in prima editione scripserat Vadianus. Ambigua est haec in priscis libris scribendi ratio, etsi aliquatenus proprie etiam intelligi possit. Pro *Chelidoniae* in Vatic. *helidonia* exstitisse videtur; Vindobon. habet *celidonie;*

Prag. *celidone;* Rehdiger. Cibin. *chelydonie.* Edd. 15. 17. 20. *Celidoniae.* Recte in aliis adparet. Post Cibin. Rehdig. Vatic. et edd. 1. 9. 20. *in sinum,* quae structura passim etiam in nostro reperitur, de qua ad 2, 2, 6. et alibi. Neque tamen sine iusta causa promiscue obtrudam auctoribus. Tum Prag. *maxime;* Rehdig. *Asya.* Ed. 1. *incipit;* Cibin. *recepit.*

media) Commodior lectio *medio* quam *media,* ut illud summi poetae [Aen. 3, 104.] *medio iacet insula ponto;* et Silius [6, 684.] *addiderat medio geminas consurgere ponto* [immo *fluctu*] *Aegates.* Et Mela ipse de Creta: [infra] *super eas iam in medio mari ingens.* SCHOTTVS. Possit utique probari *medio,* ut ad *sinum* Issicum, quem innuit, referatur, dummodo codex adiuvet. Neque enim ibi Asia *media* adpellari potest, etsi scio Geometrico sensu accipi in his non solere. Attamen et vulgata recte vindicatur, si teneas nexum cum superioribus, unde extra Hellespontum provectus sitas ad Asiam insulas persequitur. Tum vero Asia ibi *prope media* illam insulam recipit et amplectitur. Caute etiam moderandi particulam *prope* addidit. Ipsa porro haec forma orationis magis accommodata Melae videtur, quam altera.

Cypros) Ita plerique codices, tantum Gud. Vindobon. *cipros,* omnes tamen in terminatione Graeca, nostro adamata, conspirant, quam prave cum Latina commutarunt edd. multae in iis 5. 12. 14. 19. 24. 25. Vadianae, Olivarianae cum suis, Vinetus, Schottus, Vossius. Inde Gronovii, Reinoldii opera prior forma rediit. Post Vindob. sordide *orthum.* Idem *immittentes;* Prag. *se mittens.*

Ciliciam —) Hic et in conlocatione et forma verborum paullum libri discrepant. Voss. 1. Cibin. Venet. cum edd. 29. 31. 35. *Syriamque;* reliqui omnes ex

meis, quos suo auget Ciacconius, *Syriasque.* Tum Vindobon. *inter ʃirias ciliciamque.* In aliis receptus ordo servatur, etsi in singulis ex more sunt corrupti, uti Cibin. *Cyliciam;* Rehdiger. *Cyliciam Scyriasque.* Prag. *Ciliciam feriamque porrigitur,* pro *Syriamque.* Et sic quidem usitate. An in priscis auctoribus *Syriae* in plurali reperiatur, ignoro. Posteriores exempla subministrant, veluti Sextus Rufus cap. 10. 14. et 16. Tum vero dicitur, ut Britanniae, Hispaniae, Galliae, et dici possit propter eius in varias partes, quas spectat Cypros, descriptionem, de quibus ad 1, 11. in. Auscultavi tamen libris melioribus dedique *Syriam.* Neque enim illi solum ab usu veterum auctorum adiuvantur, sed et Plinii auctoritate valent, qui Melam secutus lib. 5, 35. f. 31. ita scribit: *Cyprus ad ortum occasumque Ciliciae et Syriae obiecta.*

novem regna) Codd. Ciacconii, Lipf. Prag. Cibin. Gud. Rehdiger. Venet. Havn. itemque edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 19. pro *novem* subpeditant *nomen.* Ita etiam *nomen regni* legi volebat Surita ad Antonini itinerarium, quem merito improbavit Wesselingius p. 526. ad c. l. Vadianus recte dedit *novem,* et hinc alii. Adsentiuntur Vaticani, nec discrepant Parisienses et Vindob. ex quibus certe nulla diversitas notata erat. Vaticani cum Havn. proxime singuli suo vocabulo subiiciunt *ʃic,* pro quo Venetus habet *ʃit.* Forte librarius adscripserat *ʃic,* ut verbum *novem* magis diserte probaret, idque postea in ipsum contextum male migravit etiam consecuta post corruptione. Ipsa autem vox *novem* et sensu et nexu non solum probatur, sed et Plinii testimonio fidem adquirit, quippe qui 5, 35. f. 31. Cyprum quondam novem regnorum sedem vocat, quod quorsum valeat, alio loco declarandum erit. Praeterea vero in libris vitiatae occurrunt voces sequentes. In Lipf. *regnia;* Rehdiger. *regni;* gravius peccatur ex more in Prag. qui dat *Reglia.* Edd. supra indicatae ex-

hibent *regno*. Tum Venet. dat *coeperit*, cum edd. 5. 7. 19. — uti variatur 1, 4. extr. 3, 5, 7. Prag. *ceperat*; Rehdiger. *acceperit*. Ciacconius haec adnotavit: alias *receperit*; ex codice, opinor. Edd. 7. 8. *coepit*. Post in Lipſ. deeſt *ferat*.

clariſſimae —) Cibin. *clariſſima eſt Salamis, Paphos*; Venet. *Pſalmis*. Particula *et* ante *Paphos* omittitur etiam in Cibin. Vindob. Rehdig. Gud. obeloque adpoſito notata erat ex Vaticanis. Cf. ad 1, 19. in. ante *Parion*. Nempe Mela eam promiſcue ſic et ponit et negligit, nec, ſi libros intuearis, certi aliquid in locis ſingulis ſtatui poteſt, uti adparet ex iis, quae adtuli ad §. 16. 2, 2, 2. et I. Gronovius ad 1, 2, 5. Hic retinendam eam cenſui, quia ante ultimum urbis nomen plura intexuntur. Verba *quo* — *affirmant* uncis incluſit Gronovius in ed. 1722.

Palaepaphos) Suo modo et hoc nomen codices reddunt. Cibin. Pariſ. 2. Vatic. 1. Lipſ. Rehdiger. Vindobon. recte quidem; Vatic. 3. et Prag. *Pallepaphos*; Pariſ. 3. *Palephaphos*; Gud. *Palapaphos*; Pariſ. 1. *Palipaphos*. Ed. 9. *Palaphos*; 13. *Palephos*.

§. 6. *Arados*) Vatic. 1. Pariſ. 3. Lipſ. Gud. Venet. Rehdiger. Cibin. *Parabos*, ut edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Parabos*; Pariſ. 1. *Pirabos*; Vindobon. *parabaphos*; in Pariſ. 2. Vatic. 3. et Prag. hoc nomen deſideratur. Hodiernam lectionem excitavit Hermolaus Barbarus, etſi ignoro, in qua editione legerit *Paralos*. Cum Venetam a. 1482. (hic 5.) adlegare ſoleat, in qua eſt *Parabos*, ita eum ſcripſiſſe etiam puto. *Arados* tamen ſine controverſia receptum eſt. Editiones inde ab antiquiſſimis ſubiiciunt *etiam*, quod et agnoſcunt Lipſ. et Pariſ. 3. cum quibusdam Voſſii, uti hic quidem in appendice adfirmat, nec Vaticani improbaſſe videntur; Grono-

viani tamen et reliqui ex meis ignorant. Primus hanc particulam abiecit Reinoldius, eumque secutus postea etiam omisit A. Gronovius in ed. 44. cum aliis. Cibin. dat: *Parabos et Phoenice;* Venet. disiectis verbis: *In Phoenice est Parabos parva.* TZSCHVCKE. Vox *etiam* nihil nisi turbat, et nulli bono est, neque etiam disco, unde venerit, quum a duobus MSS. abesse sciam. Sed neque in Mediolanensi frater invenit. In quibus libris igitur est? Vossius in appendice testatur exstare in antiquioribus, et nihil minus, quam otiosam esse. Cur non id declaravit? I. GRONOVIVS. Adsentior Gronovio, et male obtrusum puto, forte ortum ex *et*, quod habet Cibiniensis, pro *in*.

parva) Plinius non *Aradum*, sed *Pariam* insulam ante Ioppen sitam scribit totam esse oppidum. Verba eius 5, 31. [s. 34.] haec sunt: *In Phoenicio deinde mari est ante Ioppen Paria, tota oppidum, in qua obiectam belluae Andromedam ferunt; et iam dicta Arados, inter quam et continentem quinquaginta cubita alto mari (ut auctor est Mutianus) e fonte dulcis aqua, tubo coriis facto, usque a vado trahitur.* Sed profecto nulla est ad Ioppen insula, neque unquam fuit. Series quaedam scopulorum ab Africo Aquilonem versus procurrens litori Ioppensi praetenditur; verum illi saepe mari obruuntur et tales sunt, ut etiam hodie appareat, nunquam cultos, aut habitatos fuisse. De istis tamen scopulis loqui Plinium certum est; in iis quippe ostendebantur olim catenarum Andromedae vestigia, ut testatur Iosephus de bello Iudaico lib. 3. cap. 15. [3, 9, 3.] Releganda est itaque Paria ista Pliniana ad insulas, quae nunquam fuerunt. In vitiosum Pomponii codicem incidit, in quo ita haec verba conciperentur: *Arados etiam in Phoenice et Paria, quantum patet, tota oppidum.* Quia vero nullam in mari Phoenicio praeter Aradum insulam legerat, ideo Pariam interpretatus est insulam, seu verius scopulum

illum Ioppenum, cui adligatam fuisse Andromedam intellexerat. Sed et tum errasse videtur, cum ducentis tantum passibus insulam hanc a continente distare dicit, et cum septem stadiorum oppidum vocat Antaradum, ubi manifeste Antaradum cum Arado confundit. VOSSIVS. Ex Plinio emendandus Mela. Lege: *Arados etiam in Phoenice est, et Paria, quantum patet, tota oppidum.* Nec Vossio assentimur aienti ad Melam, ex eo Pomponii textu Plinium potius, quam ex Plinio Melam emendandum esse. Nam praeterquam quod Iosephus Ant. Iud. lib. 14. cap. 17. [lib. 14. c. 10, 8.] Παριανῶν prope Ioppen meminit; Notit. ant. eccl. p. 85. inter suffraganeos Archiepiscopi Tyrensis Accanensem habet, Sidoniensem, Berytensem, et quarto loco *Paris.* qua voce mutila, ut apparet, num Parisiensis pro Ioppensi sedes intelligatur, aestimandum aliis relinquimus. HARDVINVS *ad Plinii c. l.* Argute magis et callide agere videtur, quam severe Harduinus, ut Pariam suam tueatur Melaeque obtrudat. Pariani enim apud Iosephum sunt incolae Pari insulae, quos monet Caesar, ut, si quidquid durius in Iudaeos statuissent, abrogarent. Adparet hoc inde, quod questum Iudaei de Parianorum decretis Iulium Caesarem in Delo convenerant. Et quis ex *Paris.* Pariae insulae incolas extundat? Quodsi vera est Plinii lectio, commiscuit Pariam et Aradon, et illi dedit, quod haec sibi vindicat, ex Strabonis etiam lib. 16. p. m. 518. s. 753. testimonio. Ante Ioppem hodie insulam se ignorare, adfirmat etiam Relandus in Palaestina lib. 3. s. v. *Paria,* p. 682. et rupes ibi exstantes insulae partes esse arbitratur. Ita vero et Plinius ipse intellexit, et explicare videtur lib. 5, 14. s. 13. ubi haec habet. *Ioppe Phoenicum — insidet collem praeiacente saxo, in quo vinculorum Andromedae vestigia ostendunt.* Cf. etiam ad Melam 1, 11. extr. Facessat igitur hinc Paria insula, teneatque sedem suam *parva,* quam vocem Mela ipse satis tuetur, cum subiicit: *Parva et Canopos,* quod vix alias

haberet, quo commode referretur. A voce *Parva* caput 54. incipit Vinetus.

Canopos) Lipſ. Prag. *Canapos;* Cibin. *Canepos;* alii *Canopos*, quod et praeferunt editiones. Poſt Lipſ. *Canapus;* Prag. *Canapos;* Ciaccon. *Canopos;* alii *Canopus*, ut edd. 1. 2. 9. 11. 13. Pro eo edd. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 12. 14. reliquae, cum Vineto et Schotto *Canobus*. Voſſius revocavit *Canopus*, quod reddiderunt poſteriores. Iam olim veteres in ſcribendo hoc nomine disſenſiſſe, diſcitur ex Stephano h. v. unde eadem repetit Euſtathius ad Dionyſ. v. 11. et Etymologici M. auctore p. 489. h. v. qui tamen π rectius adhiberi cenſent, etſi per β etiam in priſcis auctoribus legi non negant. Et ſic hodie cum cognatis occurrit in multis, veluti Herodoto, Aeſchylo, Strabone aliisque, quos et ſecutus eſt Ptolemaeus 4, 5. Cf. Fiſcherus ad Anacr. 32, 20. ubi etiam β exſtat. Suidas h. v. habet quidem π, ſed dum locum ex Diogene repetit, refert antiquorum β, ad quod etiam relabitur Stephanus. In Scylace p. 43. Hudſ. per π ſcribitur, ſed in eodem p. 51. praefertur β, cuius tamen inconſtantiae culpa in librarios potius, quam in ipſum recidit. Contra Latini omnes, quod equidem ſciam, conſtanter utuntur *p* et ſine librorum repugnantia. Recte igitur repoſitum eſt *Canopus*, quod codices praeeunt et utriusque nominis nexus artiſſimus ſuadet. Terminatio in *os*, quam de homine codices quidam oſtendunt, etſi ex Graeca ratione valere etiam poſſit, magis tamen in iisdem locorum nominibus frequentatur. Ceterum praeterea Vindobon. dat *obviam*, Cibin. *Menelay;* Gud. *ubi forte*. Tum *illa* omittit Vindob.

nunc Alexandriae) Eundem horum verborum ordinem tenent Ciaccon. et plerique, quos inſpexerat A. Gronovius, ex meis Lipſ. Gud. Vatic. Rehdiger. (tantum hic *phylos* habet pro *pharos*) Prag. Cibin. Venet.

Contra editiones omnes cum Reinoldianis volunt *Alexandriae nunc*, dum ad priorem ordinem reduxit A. Gronov. in ed. 44. qui et post remansit. Pauci tantum ex meis MSStis *Alexandriae nunc* habent, in quibus Vindobon. (hic etiam *non* pro *nunc* dedit) et ex conlatorum silentio Havn. et Parisienses. In fronte tamen τῷ *olim* concinnius obponi arbitror. Ceterum Vindobon. *pharon sive pharos*, ut infra §. 18. *habuisse sive habitasse.*

coniungitur) Alias *iungitur*. V. C. *Pharos nunc Alexandriae ponte coniungitur.* CIACCONIVS. Mei omnes cum edd. habent *coniungitur.*

proditum) Cibin. Gud. *productum.* Post Gud. *horis;* Vindob. *diei cursu;* Prag. *obducta.*

coniectantibus) Plerique ex MSStis meis, Vaticani, Parif. 1. 2. 3. Venet. Vindob. Prag. Rehdiger. Gud. *consectantibus*, uti ex priscis edd. 1. 2. 9. Cibin. qui idem voluit, *consentantibus*. A. Gronovius ex suis libris nihil adtulit. Mirum, si soli in vulgata lectione *coniectantibus* perstitissent. Reinoldianae editiones, quas inspicere licuit, inter utrumque verbum fluctuantur. *Coniectare* minus est, quam *consectari*. Illud enim opinionem indicat ex signis quibusdam conlectam; hoc plus valet, et significat in rem aliquam inquirere, eamque pressius sequi et explorare. Vtrum eligas, in hac breviloquentia apta arcessendum huc est ex sequentibus *causas*. At si sensum loco accommodatum et connexis verbis *videri potest* respicias, *coniectantibus* meliori iure sibi locum vindicat.

mutatae) Codd. quidam uti Parif. 2. Venet. Havn. Prag. cum edd. 15. 17. 20. 23. subiungunt *rei* ex glossa. Etsi enim eiusmodi repetitiones occurrunt, locum tamen habent in connexu pronominum *qui* vel *is*,

nec fine meliorum codicum confenfu admittendae. Sic, ut eiusdem vocis ex pluribus exemplum adponam, Cicero de invent. 1, 4. *qua re — ea in re.* Alia plurima dabunt Voffius de conftructione cap. 55. Corte ad Salluft. Catil. 51, 40. Burmann. ad Vellei. 1, 3, 2. et in primis Drakenb. ad Livium 1, 3, 9. Tum melius hic *Phari* fubpleverim, quam *rei.* Ita vero *rerum* frigide additus 3, 1, 10. pronomini *earum.*

exundaret) Vinetus pofuit: *quum exundat,* offenfus fine dubio temporum inaequalitate. Melius utique illud τῷ *auget* refpondeat. At ne fic quidem loci afperitas tollitur, quia praecedit *praebuiffe. Auget* igitur pofuit pro *auxit,* uti debebat, accuratius, quia de caufis rei factae exponit, non rem fimpliciter narrat, ubi praefentia praeteritorum loco pofita faepe imperfecta habent interpofita, veluti in Iulio Caefare. Concinnius, ni fallor, fic dixiffet: *praebuiffe, quia limum — cum exundaret, auxit terras — promovit.* Poft *adnectens,* quod ex orthographiae veteris et hinc melioris lege dedi, exhibent etiam Codd. Cibin. Rehdiger. Venet. — Male *annectus* Vindob. Poft idem *in maria vada,* pro quo Gud. *et vicina vada* habet. Peffime Prag. *fpacium auge. Scetium in vicina vada;* ex quo de librarii eruditione iudicare licet. In Cibin. defunt verba: *in vicina — contra minoris.*

§. 7. *In Africa)* Rehdiger. *In affricam.* Poft Prag. *Sirthim;* Rehdiger. *Syrthim.* Tum Gud. *eventeletos;* Rehdig. *entelectos.* Editiones omnes inde a primis ad 35. ferunt *Cuteletos.* Voffius nempe pofuit *Euteletos,* quem fecuti funt ceteri. Ita enim libros plerosque manu exaratos habere adfirmat, etfi nemo, quod fciat, eius meminerit. Confentiunt in eadem lectione Lipf. Prag. Havn. Vindobon. Vatic. et, quod videtur, Parifienfes, Holftenius etiam ad Ortelium p. 63. ex fuo

codice enotavit *Eutheletos*. Audiendi hic sunt utique plures numero codices, quia frustra aliunde auxilium quaesieris, et, quas Plinius 5, 7. f. 4. et Ptolemaeus 4, 3. in illo mari recensent insulas, nulla ad expositas lectiones accedit. TZSCHVCKE. Ptolemaeus [c. l.] in maiori Syrti tres insulas *Missinum*, [Gr. Μίσυνος νῆσος] *Pontinam* [Gr. apud Bertium Ποντία] et *Geam* [Gr. Γαῖα] locat. Quam ex his *Cuteleton* [ita enim legit] nominaverit Mela, dubium est. Nominis huius, unicus mihi Pomponius est auctor. Nam alibi non legi. VADIANVS.

contra minoris) Posteriores Vadiani editiones et cognatae, veluti 30. 32. 37. dant *minorem*, quasi loca subiecta sint promontoria, non insulae, invitis praeterea libris.

Meninx) Libri multi, in iis Vaticani, Paris. 2. Vindob. Prag. Lips. Venet. Gud. Cibin. Rehdiger. et Gronoviani cum edd. 1. 2. *Menis*. Quid I. Gronovii codices tulerint, nota subiuncta declarabit. TZSCHVCKE. Chisianus *Methus*, quasi nunc etiam *h* pro *n* posito. Sed quem inspexi alter [Gud.] *Menis*, nec aliter Mediolanensis. Haud dubie ostendunt, scripsisse auctorem *Menix*, de quo alibi. [Vid. differt. epistol. in loca quaedam Geogr. epist. 2. p. 19.] I. GRONOVIVS. Pro *Meninx* quod *Menix* reponat, et hoc quoque frustra, cum Meninga, non Meniga, plerique appellent, et dubia apud Polybium [1, 39.] sit lectio. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* Plerosque appellare hanc *Meninga*, non *Meniga*, mentitur Vossius, quum de Livio [22, 31, 2.] vulgaverim in epistolis Geographicis et certe in Polybio magis adsidua fuerit iuventus mea, quam illius tota vita. I. GRONOVIVS *in notis posteribus*. Idem autem contenderat scribendum Gronovius in diss. epistolari c. l. apud Livium 22, 31, 2. et sic [*Menige* pro *Meninge*] edidit etiam Drakenborchius. Nempe absque *n* ait esse in

quibusdam codicibus, et in Polybianis Μῆνιξ se invenisse testari Ortelium, nec aliter se ipsum in variis eius auctoribus MSStis, uti apud Dionysium, (v. 480.) quod et de se adfirmet Lloydius. Aliud suae causae patrocinium arcessit ex priscis monumentis et auctoritate poetarum, quippe quae doceant, literae γ vel ante Latinum *n*, vel ante similem literam, vel ante ξ positae multam accidere varietatem, saepe quidem elisionem, saepe ob prolationis caussam, vel vitium fortassis quibusdam olim naturale, adpositionem literae alterius. Sic in inscriptionibus, inquit, *singno, coniunx*, contra *Axur*. Sic dicitur Φάρυγξ, Φάρυγγος, et Φάρυξ, Φάρυγος. Haec I. Gronovius. Quod adfert de Ortelio, is s. v. *Lotophagites* ex Polybio producit Μῆνιξ, etsi in Latinis codicibus *Mirmix* legi addit. Nihil praeterea. In Polybio quidem 1, 39, 2. codices et libri editi ante Gronovium habent Μῆνιξ, quo si iubente vel indulgente Μῆνιγξ invectum est, sententiam ille suam post editum Polybium retractavit, aut hic dissimulavit. Probavit etiam Μῆνιγξ Schweighaeuserus, uti in ora cod. Reg. B. adnotatum invenerat, et recte a Gronovio illum librariorum errorem emendatum fuisse praedicat. Omnino autem parum sibi in hoc constitisse videtur Gronovius, qui etiam in Agathemero 1, 5. ut alibi se Μῆνιγξ scripsisse ait, etsi in MS. legerit Μῆνιξ. Nempe ne cedere hic videretur. Μήνιγγα praeterea recurrit in Polybio 34, 3, 12. Contra ex codice Coislin. Ptolemaei 4, 3. et 8. in Africae tabula secunda Μῆνιξ notat Drakenb. ad Liv. 22, 31, 2. ubi alia etiam leges. Sic in Strabone lib. 2. p. m. 84. s. 123. utraque forma reperitur in libris, item in Dionysio v. 480. probatque, ut ad Punicam vocis originem expeditiori via deferatur Bochart. in Chanaan 1, 25. Vtraque igitur forma in usu fuisse videtur, ita tamen ut in Graecis casus obliqui magis pro *n* pugnent. Sic Strabo 17. p. m. 574. s. 834. Plutarchus in Mario cap. 40. Μήνιγγα, *Meninge* constanti librorum consensu Silius Italic. 3, 318. Sed et Μῆνιγξ

Stephanus et Hesychius h. v. scribunt, ex Latinis Plinius 5, 7. s. 4. Solinus cap. 30. s. 27. Cf. de hac variatione in auctoribus obvia du Fresne ad Chron. Paschale p. 25. Ven. Nihil igitur in recepta forma mutavi, etsi omnes fere libri *Menix* velint, quod quidem omnino vix damnari posse videtur.

Cercinna) Voss. 1. Mediolan. Cibin. *Certina;* Prag. *Cireina;* Vindob. *earnam;* Paris. *Cercinna;* Vatic. Lips. Gud. Rehdiger. Venet. Ciaccon. *Cercina.* Edd. 1. *chercina;* 2. *echercina;* 11. *ehercinna;* reliquae *Cercinna* praeter 13. et Reinoldianas, in quibus legitur *Cercina*, quod probat A. Gronovius ex Ptolemaeo 4, 3. et Plinio 5, 7. s. 4. Ita vero praeferunt alii multi, in iis Diodor. 5, 12. Polybius 3, 96, 12. Plutarchus in Mario c. 40. in. Agathemer. 1, 5. ex Latinis Livius 33, 48. Tacitus Annal. 1, 53. 4, 13. Et sic posteriores Antonin. in itin. p. 518. Geogr. Ravenn. 5, 25. et alii. In Strabone lib. 17. p. m. 574. s. 834. est Κέρκιννα, sed Κέρκινα lib. 2. p. 84. s. 123. Duplex ν habet Dionysius v. 480. non tamen sine MSStorum discrepantia, et Eustathius auctorem suum secutus, et Priscianus v. 509. Inde vero adparet plerosque simplex ν praeferre, quod probavit olim hic Pintianus, minus tamen constantibus locis nixus, post etiam in Hirtio de B. Afr. cap. 8. et 34. Oudendorpius, qui ad posteriorem locum plures huius nominis corruptiones indicavit. Cum hic praeterea accedant codices, *Cercina* cum Reinoldio sistere non dubitavi.

Tarichiae) Valde hic turbant libri. Quid in suis invenerint Vossius et Gronovii, non liquet. Ciacconius tantum haec adscripserat: Alias *Chyare, Tyle.* Ex meis haec proferre possum: Vaticani *Chyares* vel *Chyarae Thylae* et *Thiare Tile;* Lips. Gud. (hic tantum iunctim) *chiare, Tile;* Paris. 1. *Chiaretiliae;* Paris. 2.

et Venet. *Thiarae Tilae;* Havn. et Prag. *Thiare Thilae;* Cibin. *cyaresthile;* Rehdiger. *chyare chyle;* Vindobon. *chiare et thille.* Sic edd. 1. *chiar thile;* 2. *Thiare Thile;* 9. *chiare Thile;* 3. 4. 5. 11. *Tarrichiae*, pro quo Hermolaus Barbarus volebat *Tarichiae*, Pintianus *Taricheae*, *e* brevi in penultima ex Stephano, qui multa loca ita nominari ſcribat. Praevaluit in editionibus *Tarichiae*, praeterquam quod 13. habet *Tharichie.* Vnde invectam illam lectionem duxerint edd. Venetae, utrum codicem ſecutae, quod tamen in tanta codicum et priorum editionum discrepantia vix videtur, an librariorum vel virorum doctorum iudicio ductae, equidem ignoro. Nec magis ſtatuerim, quam vere ita legatur, cum vix intelligi poſſit, quomodo ex voce *Tarichiae* illa nominum monſtra efficta fuerint et edita. Nec expedit difficultatem Plinius, qui 5, 7. ſ. 4. hunc locum ante oculos habuiſſe videtur. Cum enim recenſuiſſet illorum marium inſulas, quas et Mela habet, Meninga et Cercinam, ita denique pergit: *At contra Carthaginis ſinum duae Aegimori arae, ſcopuli verius, quam inſulae, inter Siciliam maxime et Sardiniam.* Illarum etiam ſitum Livius 36, 24, 9. ita deſcribit, ut ad Melam omnino re etiam facere videantur. Nempe: *Inſula* ea, inquit, *ſinum claudit, in quo ſita Carthago eſt, triginta ferme milia ab urbe.* Pro una enim habet, ut Strabo lib. 2. p. m. 84. ſ. 123. et lib. 6. p. m. 191. ſ. 277. Hic autem in poſteriori loco ponit ante Siciliam et Africam latius, ad Coſſuram propius lib. 17. p. m. 573. ſ. 834. Si tabulas Geographicas inſpicias, vocantur illae nunc *Zimbra*, Afris *Zowa — moore.* Vid. Heyne in excurſu 4. ad Virgilii Aen. 1. At quis ex librorum illis lectionibus haec extricet vel extundat, quippe in quibus praeter *are* nihil ſimile ineſt. Sin alia inſula, vel duae reponendae ſint, plures quidem inter Africam et Siciliam a Strabone commemorantur lib. 17. p. m. 573. ſ. 834. et in primis nominatimque a Ptolemaeo 4, 3. extr. Sed quis et hinc, conlatis codicibus

temere eligat et nostro obtrudat, cum singulae et literis discrepent et situ etiam recedant nimis. Praeter *Aegimurum* aliam etiam insulam κατὰ μέσον τὸ στόμα τοῦ Καρχηδονίου κόλπου notat Strabo lib. 17. c. l. quae illi est Κόρσουρα, aliis *Cosyra*, *Cosurus*, cui vicina fuit Melita secundum Ovidium Fastor. 3, 167. Cf. etiam Scylax p. 50. Hudf. At ne quis de iis cogitet, impedit locus Melae in hoc eodem capite, ubi eas recenset versus Africam. Maneant igitur *Tarichiae*, dum meliora proferantur, ne incerta incertis rependam. Ταριχεῖαι autem, νησία πολλὰ καὶ πυκνὰ in illo certe mari ponuntur a Strabone lib. 17. p. m. 574. f. 834. Illas etiam ibi commemorat Scylax p. 48. Hudf. etsi Ταραχείας vocat pro Ταριχείας, uti emendat Bochart. in Chanaan 1, 25. Ptolemaeus 5, 3. cum alias plures recenseat, has praeteriit. Ex situ videntur esse eius *Laurunesiae* duae. Vossius huc revocat Antonini in itiner. p. 519. insulam, *Triaieiam*, quae interpretibus putatur esse Plinii 4, 19. f. 12. *Trachie* seu *Turachie*. Quod si etiam detur, neutra tamen huc transferri potest, cum Plinius describat insulas ante Corcyram sitas, a quo non repugnat in Antonino nexus insularum sequentium. Neque tamen proprie et accurate Strabonis et Scylacis Tarichiae contra Carthaginis sinum locantur, nisi quis velit multitudine excusare et in earum forte numero etiam Aegimurum ponere. Ortelius tamen in thes. Geogr. h. v. easdem Ptolemaei *Pelagias* esse putat.

Aegates) Vaticani *Aegatae* et *Ogete*; Parisienses, Gud. *Aegatae*; Ciaccon. Lipf. *Aegate*; Rehdiger. *aegathe*; Cibin. *egatae*; Havn. *Aegete*; Venet. *Egade*; Prag. *Ogete*; Vindob. *egathee*; codex Holstenii (vid. eius not. in Ortelium p. 5.) *Aegatheae*. Edd. 1. 3. 4. 5. *egathee*; 2. *Agathee*; 9. *egateae*; 11. *egatee*; 12. 14. 19. 21. 28. *Egathes*; 16. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae cum suis, Schottus *Aegathes*; 13. *Aegates*, uti post

Vinetus, Vossius aliique. Adspirationem praefert Hermolaus Barbarus in castigationibus in Melam (Romae 1493. fol.) ad h. l. quam tamen excludunt eius, quae vulgo vocantur, editiones. Et sic recte eam ex auctorum fide tollendam censuit Pintianus. Neque tamen vel sic scripturae ratio confecta est. Ita enim Cluverius in Sicilia antiqua 2, 15. p. 419. ubique scribendum putat *Aegades*, uti etiam editur apud Nonium Marcellum cap. 18. in. ex Varrone, et a Bocharto in Chanaan 1, 27. effertur. Nempe Cluverius in commune dictas esse putat tres insulas, Hieram, Phorbantiam et Aegusam eadem formatione, uti Stoechades, Echinades, Strophades, Sporades, Cyclades. — At repugnat penultima, quae in poetis, veluti Silio Italico 1, 61. et 622. 4, 79. et 6, 685. producitur, nec eandem rationem valere patitur. Tum *Aegatae* praeferunt meliores libri in Silio Italico cc. ll. Livio 21, 10, 7. et in epitome lib. 19. Nepote in Hamilc. 1, 3. Aurelio Vict. de V. I. cap. 41. Orosio 4, 10. Ampelio cap. 46. Idem igitur etiam contendunt Vossius ad nostrum locum, Dausqueius in orthogr. P. 2. p. 13. qui praeterea acerbius Cluverium refellit, etsi hic adspirationem non renuit, Bosius ad Nepotem, Arntzen. ad Aurelium cc. ll. Drakenborch. ad Silium Ital. 1, 66. d'Orville in Siculis cap. 5. p. 49. Adde, quae monentur ad Liv. 21, 10, 7. *Aegates* etiam adfert Gothofredus in varr. lectt. Nonii Marcelli deditque ex MSS. Mercerus. Ita tamen libros variare, docent notae doctorum virorum. Quod miratur Cluverius, etiam Graece doctissimos de sua scriptura non cogitasse, ipse non cogitavit, apud Graecos eo nomine has insulas non occurrere, sed Αἰγούσας dici, veluti apud Polyb. 1, 44, 2. vel Αἴγουσαν, uti 1, 60, 4. At occurrit adeo Αἰγάτης in Stephano, etsi nomen illud in priori parte sollicitatur. Αἰγάτης enim πόλις Φοινίκων, Poenorum, in Africa Holstenio haec insula esse videtur. Quodsi vero Cluverius aequalem cum aliis in terminatione formam spectavit,

ſumſit, quod concedi nullo modo poſſe demonſtravi. Noſtri tamen codices omnino terminationem in *es* reſpuunt, et inuſitatam aliis auctoribus planeque incognitam in *ae* obtrudunt. Placuit tamen hos potius referre, quam incertam librorum fidem ſequi, etſi notandum utique videatur.

Romana clade) Hermolaus agnoſcit ut legitimam hanc Pomponii lectionem, quae nullo modo procedere poteſt, ut planum eſt ex victoria Lutatii conſulis adverſus Carthaginienſes ad Aegates. Legendum ergo alterutro modo, aut, *Punica clade memorabiles*, aut, quod magis arridet, *Romanae claſſis victoria nobiles*. PINTIANVS. *Clades* intelligenda, non quam acceperunt, ſed quam intulerunt Romani. Sic enim quandoque [interdum] auctores loquuntur. Livius 21, [22, 4.] *Hannibal agrum omni clade belli pervaſtat.* [Minus hoc apte.] Idem lib. 40. [cap. 2, 6.] *legatio Rhodiorum querentium de Sinopenſium clade.* Virgilius Aen. 2, [436.] *vulnere tardus Vlyſſei.* Notat Gellius lib. 9. c. 12. et ex Salluſtio Servius ad Virgilium lib. 4. v. 153. [immo 238.] *iniuriam validiorum*, id eſt, quam inferebant validiores. Quare nihil hic mutandum eſt. CIACCONIVS. Et hanc quoque lectionem vitioſam putant, vel erraſſe Melam. Neutrum verum eſt. Clades hic eſt, non quam acceperunt, ſed quam dederunt Romani. Sic Livius 40, [2, 6.] *legatio Rhodiorum querentium de Sinopenſium iniuria.* Sed et alibi ſic loquitur, niſi me fallit memoria, idem Livius. Caeſar lib. 6. [de B. G. cap. 12. in.] *eosdem ad ſe magnis iacturis pollicitationibusque perduxerunt.* Perperam haec corrigunt. Simile quoque eſt illud Virgilii [Aen. 2, 436.] *et vulnere tardus Vlixi.* De reciprocis iſtiusmodi vocabulis vide Gellium 9, 12. VOSSIVS. Vbicunque potius *clades* uſurpatur active, quam in loco Livii, [40, 2, 6.] quem adnotavit in hunc uſum Voſſius. Nam plane illic indigitari cladem, quam acce-

perunt, non quam dederunt Sinopenses, adparet ex Polybio, quem per haec verba interpretatur Livius, legat. 51. [lib. 24, 10. ed. Schw.] ἧκον δὲ καὶ Ῥόδιοι πρεσβεύοντες ὑπὲρ τῆς Σινωπέων ἀτυχίας. Iam vero, licet ea vox sic acciperetur, Pomponius tamen Mela respiciendus foret, quem tractamus, aliquoties ea usum, et quo sensu, patet ex ipso lib. 2. cap. 3. *Marathon Persica maxime clade pernotus.* Et paulo ante: *tulit aves cum summa clade advenientium pennas quasi tela iaculatas.* Haec quum ita esse videamus, nunquam dubitavi, quin scripserit auctor: *Romana classe.* Sic Salamin ei dicitur [infra] *excidio Persicae classis notior.* Lib. 2. cap. 2. [§. 5.] *Laconicae classis signatus excidio.* Et ibid. *naufragio classis Atticae.* Vnde apparet, ubi rem gestam mari adnotat, auctorem semper fecisse classis mentionem, ut hoc loco etiam fecisse arbitror. Nam Pintianus est nimius. I. GRONOVIVS. Eandem emendationem etiam antea in scholis eum proposuisse, ex notis MSStis intellexi. Inde vero et hic acres lites inter Vossium et Gronovium ortae sunt, ex quarum sordibus sublegam, quae Melae prodesse possint. Vossius in appendice, mutata sententia, Livii illum locum de clade Rhodiis inlata intelligit, quorum naves invaserint Sinopenses. Gronovii tamen explicationem tuetur Strabo lib. 12. p. m. 375 sq. f. 545 sq. ubi eandem rem prolixe narrat et exponit; quare et illi adsenserunt Perizonius ad Aelian. V. H. 2, 25. et Drakenborch. ad Livium c. l. Interim Gronovius irritatus similia loca de hoc usu vocis *clades* exprompsit. Ita nempe Tacitus Annal. 13, 37. *Non defore Arsacidis virtutem fortunamque saepius iam Romana clade expertam.* Idem Annal. 15, 72. *Nam et ipse pars Romanarum cladium erit.* Et Ovidius Metam. 3, 257. *Clade domus ab Agenore ductae.* Ita quidem nunc vulgatae lectioni in Mela eiusque explicationi validiora subsidia admovit, recteque etiam Vossius dubitavit, an usquam *classis* pro victoria navali positum reperiatur omninoque dici possit. Multa

autem esse verba, quae in utramque partem significatione reciproca et adversa ponantur, multis iam exemplis docuit Gellius 9, 12. Sic, quae ad nostrum locum propius faciunt, dicuntur *odium, ira, iniuria, strages, nex, caedes* — de quibus exposuerunt Burmann. ad Valer. Flacc. 2, 179. Drakenb. ad Silium Ital. 14, 434. idem ad Livium 40, 2, 6. Perizon. ad Aelian. V. H. 2, 25. et quos praeterea nominant. Cf. et notata ad Eutropium 1, 2. Atque hinc etiam Burmannus et Drakenborchius nostrum locum explicant. Perizonius tamen propter ea, quae disputavit Gronovius, non repugnaverit iis, qui Melam memoriae vitio lapsum esse contendant. Sed et olim in hac lectione haeserunt viri docti, e quibus Lambinus ad Nepotis Hamilc. c. 1. emendat: *Karthaginiensi clade*, aut *Romana victoria;* Brodaeus in Miscell. 6, 16. *Punica clade.* Quae tamen a codicibus nimis recedunt, nec in memorata explicatione desiderantur. Ipse etiam Gronovius postea sensisse videtur, emendationem, quam proposuerat, duram esse et difficilioris explicationis. In eius enim notis MSStis, quas post Arriani editionem an. 1704. factas esse indicat locus ad 1, 12. f. aliam adfert horum verborum explicationem, qua non solum intacta illa manent, sed et sensus verborum usitatior servatur. Habet autem haec: *Romana clade*, sub Iunio consule, quam memorat Polybius lib. 1. [cap. 54.] Hactenus. Nempe dirum naufragium fecerat classis Romana, et Polybius 1, 55. in. ut supra de clade Sinopensium ἀτυχία, ita hic ἀτυχεῖν ponit. Clades autem de naufragio quin dici possit, nemo, opinor, dubitabit. At hoc unum moratur, quo minus in illam sententiam eam, quod Latini auctores omnes Romanorum victoriam ad Aegates celebrant, et Mela delibare talia et adspergere solet, illud autem naufragium ad Lilybaeum factum est, a quo tamen longius absunt Aegates. Aut igitur durius haec et praeter morem dixit Mela, etsi aliorum exempla mitigant, aut, quod vix in re tam nota Romanum scriptorem deceat, erravit, uti

et arbitratus eſt Cluverius c. l. qui eum errorem ducit ex ſimili clade in Africo mari apud Aegimurum, de qua Florus 2, 2, 30. Emendatio certe loci admitti nequit ob pertinacem codicum conſenſum, e quibus ſolus Rehdiger. habet: *rhoan clade memorabiles*, quod librarii oſcitantiae debetur.

§. 8. *Europae —)* Variant hic libri, in verborum tamen magis ordine et conlocatione. Gud. *litoribus Europae;* Rehdiger. *Europe appoſite litoribus ſunt;* Vatic. 1. Cibin. *appoſitae ſunt;* Vindob. *oppoſite.* Poſt aliqui *Aegea* ſolemni librariorum more, qui etiam in edd. vetuſtis, in Vadianis adeo Olivarianis et apud Schottum notatur. Tum Vindob. *traciam;* Lipſ. *trachiam.* Gudianus omiſit. A voce *Pluros* caput 55. conſtituit Vinetus.

Thaſos) Rehdiger. *taſſos;* Cibin. *thaſſos;* alii *Thaſos.* De ſcriptura quaeritur, utrum *Thaſſos* praeferri debeat, an *Thaſos.* Illud habent Stephanus h. v. Plinius 4, 23. ſ. 12. — hoc plerique, uti Thucydides 1, 100. et alibi, Demoſth. in orat. 1. in Philipp. p. 49. Reisk. Scylax extr. Strabo lib. 2. p. m. 85. ſ. 124. Polybius 15, 24. in. 18, 31, 2. et 33. in. Diodor. 11, 70. Dio Caſſ. 47, 35. et 47. et alii plures. Vid. Waſſ. ad Thucyd. 1, 100. qui longum eorum recenſum egit, in quibus *s* ſimplex legitur. Ita ex Latinis Nepos in Cimone 1, 5. — Tum poetae penultimam corripiunt, uti Archeſtratus apud Athenaeum 3, 28. Theocritus in Anthol. T. 1. p. 197. Iac. Dionyſ. v. 529. Priſcian. v. 546. Avienus v. 701. Statius Theb. 5, 182. Virgil. Georg. 2, 91. aliique. Denique hanc ſcripturam certiſſime confirmant multi Thaſiorum numi, de quibus vid. Raſche in Lex. num. T. 5. P. 1. p. 1004 ſq. et Eckhel in doctrina num. P. 1. Vol. 2. p. 53 ſqq. Variat quidem Drakenborch. in Livio 33, 30, 3. et 39, 2. quia idem fiat in Polybio. Nempe

olim. Cf. Schweighaeuser T. 7. p. 395. Et sic in aliis auctoribus hodie viri docti revocarunt *Thasos*, quod et hic tenent editiones.

Scandile) Rehdiger. *Scandyle;* Prag. *Scadile*, scilicet neglecta lineola; alii cum Vossianis et edd. antiquissimis *Scandile*. Sed inde ab ed. 6. ad 35. omnes dant *Scandille* praeter 13. 15. 17. 20. 23. et Vinetum, a quibus praefertur *l* simplex, uti post a Vossio ceterisque. Cum obscura sit haec insula, nec aliunde vera eius scriptura constet, adquiescendum est codicum fide. Memoratur quidem in Plinio 4, 23. s. 12. ex lectione hodierna, quam olim pro Scandira, s. Scadira proposuerat ad nostrum locum Vossius et post invexit Harduinus. Vterque *Scandola* nunc vocari adfirmant. Sed de hoc alibi.

Polyaegos) Cibin. Vindob. *poliegos*, uti edd. Camertis; Venet. *polyegos;* Gud. Rehdiger. *poliaegos* ut ed. 29. Lips. *poliagos*. Edd. primae et post 9. 11. *Poliagos* et *Polyagos;* 6. 7. 8. 10. 12. — *Polyaegos*, quod ex Plinio 4, 23. s. 12. iam olim voluerat Hermolaus Barbarus. Ita Ptolemaeus 3, 15. et numi thesauri Goltz. fide p. 226. Sed res ipsa loquitur, etsi et alias obscura sit haec insula.

Sciathos) Vatic. Vindob. *Sciatos;* Cibin. Rehdiger. Prag. *Scyatos;* Lips. *Sciacos;* Gud. et alii *Sciathos*. Ed. 1. *Sciatos;* pleraeque aliae ex veteribus, uti 3. 4. 5. — *Scyathus;* una, 13. divise exhibet *Scyrus*, *Athos*. *Scyros* leg. adscripserat etiam vir doctus ad edit. 40. Offendisse videtur, quod *Sciathos* prope Thraciam conlocatur, cum sit potius Magnesiae obposita, uti diserte adfirmat Strabo lib. 9. p. m. 300. s. 436. Et sic alii Euboeae vicinae obiiciunt, de quo alibi. Sed et *Scyros* a Strabone c. l. iuxta Magnesiam ponitur, uti *Halonnesos*, quam sic in eodem situ, quo Sciathon, commemorare

non potuisset. Tum paullo post *Scyros* subiicitur. Laxius igitur dixit prope *Thraciam*, nec contra codices quidquam immutari debet. Cf. Plin. 4, 23. f. 12. Scriptura autem *Sciathos* ex Graeco Σκίαθος, uti iam monuerat Pintianus, confirmatur.

Halonesos) Cibin. Vatic. Rehdiger. *halonessos;* Lipf. Venet. *Hallonesos;* Parif. 3. *Balonesos;* alii *Halonesos* cum editionibus, uti efferunt Demosthenes in oratione nota, etsi de hoc auctore dubitat Libanius, Aeschines in Ctesiph. p. 475. Reisk. Plutarch. in Demosth. c. 9. Stephanus et Harpocration h. v. Plinius 4, 23. f. 12. Pintianus tamen duobus *n* scribi mavult; non temere in nostro quidem auctore. Diserte enim monet Strabo lib. 13. p. m. 425. f. 18. κατά ἔθος τι geminatam esse illam literam adfertque exempla, Μυόννησος, Προκόννησος, Πελοπόννησος. Nec aliter supra in nostro §. 4. *Proconnesos* scribitur in editionibus plerisque. Quare et hic ad eandem rationem, ut fibi noster constaret, informavi. Non libri solum scripti, sed et editi parum in his consentiunt, quod vel Plinius docere potest. Cf. quae monuit Dukerus ad Thucyd. 2, 32. Ceterum Venet. ita hanc narrationis partem connectit: *Hallonesos et Lemnos.*

Atho monti) Monstra hic nominis effinxerunt quidam. Vatic. 3. Prag. Parif. 2. *Achomenti;* Rehdig. *athomanti;* Vindob. *Atho montileninos.* Tum *Lemnos* deest in Vatic. 3. Parif. 3. et Prag. Iidem etiam cum Veneto pro *adversa* adferunt *adversas.*

Pagasaeus) Codices multi cum editionibus plerisque *Pagaseus;* Ciaccon. Lipf. Venet. Prag. Gud. Rehdiger. et edd. 1. 2? 9. post 18. 23. 31. *Pegaseus,* quae forma et alibi notatur. Vid. Silius Ital. 11, 472. Statius Achill. 1, 65. Lucan. 2, 715. Propert. 1, 20, 17.

Ovid. epist. 16, 345. et quae ibi monuerunt viri docti. *Pagasa* vel *Pagasae* et *Pagasaeus* praeferunt auctores, nec aliam in poetis scripturam patitur metri ratio. Iudicari autem illa possunt ex etymologiae causa, quam exponit Strabo lib. 9. p. 300. s. 436.

Scyron) In varias formas hoc nomen agitatur, maxime in editionibus. Vindob. *Schirum;* Prag. *Stridum;* Havn. *Seridum;* Venet. *Schindum;* Vatic. 3. *Secundum;* Paris. 2. *Scydum;* Cibin. *Schyron;* Ciaccon. Lips. Gud. *Schiron;* Vatic. 1. tres I. Gronovii, Rehdiger. varr. in edd. 27. et 29. *Scyron.* Vossius in suis se libris, quod dedit, invenisse adfirmat, *Scyrum,* nec ad eius editionem conlati Paris. 1. 3. dissensisse videntur. Edd. 1. 2. 9. *Scithon;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 15. 16. et aliae post cum Vadianis, Olivarianis, 30. 32. 37. Schotto, Grassero *Scyathon;* tantum 13. *Sciathon,* et 14. *Schyaton.* Vinetus praeivit *Scyrón,* quem secutus est cum ceteris Vossius, etsi hic maluit *Scyrum* ponere. Tuentur hanc lectionem codices aliqui boni, nec recurrere in progressione cursus potest *Sciathos.* Terminationem Graecam retinui, non solum, quia codices eam sustinent, sed etiam quod Pomponius frequentat.

Cicynethon) Non minor huius nominis vitiatio codices obsidet. Vatican. *Sicynisson,* praeter 3. in quo *Phislinison;* Cibin. *Sytinisson;* Paris. 1. *Scicinisum;* Paris. 2. *Fiscineson;* Venet. Havn. *Fiscinison;* Paris. 3. *Scissum;* Vindob. *Scisciníson;* Prag. *Phiscinifo;* Lips. *Soisinison;* Gud. *si scinisson;* Rehdig. *sysinisson.* Edd. 1. 9. *Sinisson;* 2. 3. 4. 5. 11. 12. 13. 14. 19. *Scinisson;* 6. 7. 8. 10. cum Ald. et Iunt. *Scinison.* Primus Vadianus reposuit *Cicyneton* (sic) et hinc 18. 21. 22. 24. 25. et quae Vadianum et Olivarium reddunt, item Schottus. Tandem Vinetus, Vossius et sequentes *Cicynethon.* TZSCHUCKE. *Scinisson*) Invenio quidem

Schinussam insulam in Phocide, ut Stephanus, a lentisco nominatam. Meminit et Plinius [4, 23. s. 12.] post *Naxum* insulam inter *Sporadas*. Quia tamen Strabo [lib. 9. p. m. 300. s. 436.] idemque Plinius [c. l.] ante sinum Pagasicum et alias plerasque haberi tradunt, et Cicynetum praecipue atque Sciathum, fieri potest, ut Pomponius quoque hoc loco eam scripserit, cum Artemidorus, [apud Strabonem c. l.] quem maxime secutus videtur, ita dicat in Pagasaeo sinu Cicynetos insula, hoc est, Κικύνητος. [Sic ed. Romana 1493. non Κικύνετος, ut dedit Gronovius.] BARBARVS. Quod de Schinussa refert Barbarus, sic habet. In Stephano est Σχίνουσσα (-οῦσσα) Φωκικὴ νῆσος, etsi de causa nominis nihil subiicit. Hesychio est Σχινοῦσα itemque Φωκίδος νῆσος. Ex quo situ elucet, referri huc eam insulam nullo modo posse. Nec Plinii Schinussa, si recte habet, addicit, quippe quam incerto situ in Sporadibus numerat, quas infra noster recenset. Adscripserat in exemplari ed. 6. quo usus sum, antiqua manus *Sciniſon;* sed debebat addere, quae fidem illius nominis insulae facerent. Notatus a Mela nostrae insulae situs codicumque, conturbata licet, vestigia ducunt utique ad Cicynethon, (Gr. Κικύνηθον) quam in illo sinu prater Artemidorum in Strabone c. l. ponit etiam Scylax p. 25. Huds. et ante eum sinum Plinius 4, 23. s. 12. Adeo enim corrupti sunt et foedati codices, ut non nisi admotis aliorum auctorum testimoniis certi aliquid et probabile extorqueri possit.

§. 9. *Geraeston)* Cibin. Lips. *GerestHon;* Vindob. Prag. Rehdiger. Havn. Vaticani cum ed. 23. *Gereston;* Ciaccon. *Geresthéon;* Paris. 1. *Gereseonque;* Boccatius de montibus h. v. *Gerestrum* nominat. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. aliaeque plures *Geréston;* 29. 33. *Geraeston* cum Vineto, Vossio et sequentibus, uti iam olim Pintianus recte emendaverat ex Graecis *Geraeston*, in quibus Γέραιστος vocatur. Post Ciaccon. *Chaseréum;*

Lipf. *chafeream;* Rehdiger. *caphersam;* Vatic. Cibin. *Capheran;* Parif. 1. *Caphaerean;* Parif. 2. *Caphareau;* Vindob. Havn. Venet. Prag. *Caphaream;* Gud. *Chaphaream.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. et cum Aldinis et Iuntin. pleraeque olim *Caphaream;* tantum 14. *Caphariam; Caphareum* exhibet ed. 13. et inde cum ed. 19. Vadianus, Olivarius cum fuis, Stephanus, Vinetus, Schottus. *Capharea,* Graeca terminatione, malebat Pintianus, cum et antea fic *Geraeston* diceretur, idque recepit cum pofterioribus Voffius. Dubia tamen vel fic remanet antepenultima, in qua alii ponunt *a*, alii *e*. Inter utramque fcripturam fluctuantur etiam hic codices, ut vel adfcitis aliis, utrum eligas, difficile videatur. Habent enim fimpliciter *Caphareus* Sil. Ital. 14, 143. Ovid. Trift. 1, 1, 83. Metam. 14, 418. Propert. 3, 5, 55. f. 3, 7, 39. Plin. 4, 21. f. 12. et plures alii. Sed per *e* (*Caphereus*) probatur apud Virgil. Aen. 11, 260. et fic fcribunt Strabo lib. 8. p. m. 254. f. 368. Lucianus in Iove Trag. c. 15. Philoftratus in vita Apollonii 1, 24. Alciphron epift. 1, 10. Dio Chryfoftomus orat. 7. p. 105. f. 233. ed. Reisk. et alibi, Stephanus h. v. Ptolemaeus 3, 15. Etymol. M. h. v. ut pofterioris fere aetatis haec fcriptura fuiffe videatur. In aliis tamen, etiam iisdem auctoribus, inftabilis reperitur. Sic Paufan. 2, 23. in. Καφαρεὺς, lib. 4. extr. Καφηρεὺς, etfi in priori loco priorem innuit Cod. Mofcov. depravatio; Quintus Calaber 14, 361. et 468. Virgilius Aen. 11, 260. et in culice v. 353. Sic Heinfius, qui in priori loco cum aliis ex cod. Mediceo praetulit Caphereus, in Ovidio alteram formam intactam reliquit. Accedit in Stephano, quod hic explicat quafi καθηρεὺς, ὅτι τοὺς πλέοντας ἐκεῖ καθήρουν Εὐβοεῖς. Quae tamen argutiae videntur Grammatici, cum ex dialecti notius diverfitate ifta pendeant, quale exemplum antea adfuit, in *Pagafaeus.* Certe et hic Latini praeferunt *a*, et fic fcribunt praeter fuperiores etiam Hygin. fab. 116. Solinus c. 17. f. 11.

Neque tamen relucter, si quis propter codicum bonorum exempla *Capherea* malit, ut etiam ex aliis libris posuit in Solino Salmasius, et in Plinii MSStis exstare dicit, tacente tamen Harduino. Vtraque forte forma apud Graecos maxime in usu fuit, quarum altera per η Ionica habenda, altera communis, ita tamen ut Graeci Ionicam praeferrent, praesertim in carminibus. Praeterea ex librorum terminatione *Caphareum* praeferri posset, nisi a Mela Graecam, maxime in nominibus Graecis, frequentari constaret. Altera in *am* redolet recentioris aetatis morem, quo accusativo Graeco in *a* adpendere solebant *m*, idemque optimis etiam auctoribus obtrudere. Vid. Vol. 2. ad 2, 5, 2. de *Narbone*.

Cenaeum) Codices plerique, velut Vaticani, Parisienses, Cibin. Lipf. Rehdiger. habent *Cauneum;* Ciaccon. *Caunaeum;* Vindob. *Caumeum;* Prag. *caunium;* Venet. *canneum*; Gud. *caunum*. Edd. 1. 2. 9. *Cauneum*; 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. Camertinae, Ald. Iunt. *Caunum*; Vadianae, Olivarianae cum suis, 21. 28. Schottus *Coenum*; 13. *Ceneum*. Sed recte monuerat Pintianus, scribendum esse *Cenaeum* ex Strabone [lib. 10. in.] et Ptolemaeo, [3, 15.] in quibus legitur Κήναιον ἄκρον. Et sic posuit Vinetus et post eum Vossius, Gronovii et alii. Nulla obstat dubitatio.

extrudit) Prag. *extendat*. Tum Lipf. pro *et nusquam lata* praebet *Enos quam lata*, idemque etiam in margine repetit *Enos*. Venet. Vatic. 3. *Ethnos quam lata*; Prag. *Ethnos lata*; Gud. Rehdiger. *et nos quam lata*. In Cibin. *et nusquam latam*. Inde Rehdig. Gud. Cibin. *artissima*; Cibin. etiam pro *ubi* adfert *ut*. Pro *Boeotiae* codices multi, in iis Cibin. Vindob. Prag. Lipf. Gud. Rehdiger. cum edd. 1. 2? 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. — *Boetie*, *Boetiae*, *Boeciae*, quae iam adfuerunt. Antea *milium* dant etiam Gud. Lipf. Cibin. et alii quidam,

eique voci *passuum* addunt Lipſ. et Zaluſc. Vulgatam tamen tuentur reliqui omnes, nec repugnat uſus. Vid. ad 2, 1, 4. et ad Eutrop. 8, 2. extr.

apposita) Concinunt in hac lectione libri. Vir tamen doctus in ed. 40. adſcripſerat *opposita*, quod et legi in edd. Reinoldii 1739. et 1761. cum alia an. 1775. exhibeat *apposita*. Quae certam Reinoldii lectionem ſiſtat, ignoro. Recte tamen habet vulgata. Vox enim *obposita* latius in Mela omninoque patet, pro qua antea adfuit ex eleganti variatione *adverſa proſpicit*. *Adposita* viciniam indicat. Tum vero hanc lectionem adiuvat Plinius 4, 21. ſ. 12. ubi Melam auctiorem refert: *nusquam latitudinem ultra 40. M. P. extendit, nusquam intra duo milia contrahit, ſed in longitudinem univerſae Boeotiae ab Attica Theſſaliam usque praetenta.* Conſentit Martianus Capella lib. 6. p. 213. et Solin. cap. 17. ſ. 11. in quo: *Euboea tum modico aeſtu dividua eſt a Boeotiae continenti, ut dubitandum ſit, an numerari inter inſulas debeat.* Magis enim longa eſt, quam lata, et ad oram Boeotiae latus trahit. Sed et alii idem teſtantur, quod ſuo loco dicetur, ut aliquid illis addere ſit ſuperfluum.

rapidum mare) Prag. inverſo verborum ordine *mare rapidum*. Tum Vindob. tantum *ſepties nocte*. TZSCHVCKE. Scribo: *ſepties die ac nocte* ex Strabone, [lib. 9. p. m. 278. ſ. 403. et alibi] Plinio, [2, 100. ſ. 97.] Seneca [in Hercule Oetaeo v. 780.] et omnibus. Res eſt comperta vel parvis literarum myſteriis initiato. PINTIANVS. Nondum aſſentior Pintiano, qui alterum *ſepties* redundare putat Plinii auctoritate. Seneca enim in Hercule Oetaeo, actu 3. *Euripus undas flectit inſtabilis vagas, Septemque rurſus flectit, et totidem refert Dum laſſum Titan mergit oceano iubar.* Et Euſtathius in Dionyſium [v. 473.] καὶ αὐτὸς μὲν δὶς ἑκάστης ἡμέρας μεταβάλλει, ἑπτάκις δὲ τὸ ὅλον νυχθήμερον, ὁ περὶ

Εὔβοιαν· Εὔριπος, περὶ ὃν φασι περιτρίψαντα τὸν Ἀριστοτέλην καταλῦσαι τὸν βίον. SCHOTTVS. Si detur etiam, minus recte Melam narrare, cum tamen codices in illa lectione persistant, removeri illa vox nequit. Strabonis verba ambiguitatis aliquid habent, uti et monuit Ciacconius, nec noctem excludunt necessario. Simili modo lib. 1. p. m. 37. s. 54. Siculum fretum scribit δὶς μεταβάλλειν τὸν ῥοῦν ἑκάστης ἡμέρας καὶ νυκτὸς, καθάπερ τὸν Ὠκεανὸν, qui tamen quater cursus suos mutat. Vulgatam etiam recte habere iudicat Vossius. De ipsa re alibi.

plena ventis) Ita omnes libri scripti et editiones antiquae, cum Camertinis etiam 19. Ald. et Iunt. Non tamen eo adquievit Vadianus, sed posuit *plenis ventis navigia*, eumque secuti praeter superiores reliqui omnes, excepto Vineto, qui evulgavit *plena velis*. Veterem librorum lectionem reduxit et ad alios propagavit Vossius. Recte. Quod vero Erasmus in adagiis 1, 9, 62. hunc locum sic refert: *ut plena ventis navigia secum portet*, memoriae id lapsu fecit.

navigia —) Prag. *vestigia frustrentur.* Pro *frustretur* Ciaccon. *frustret*, quod quidem non destituitur exemplis; Lips. Gud. *frustetur*, longe diverso et alieno sensu, etsi utrumque verbum passim miscetur. Vid. viri docti ad Flor. 2, 2, 32. et Drakenb. ad Liv. 8, 38, 4.

Styra) Parisienses, Vindobon. Gud. Lips. Prag. Venet. Voss. 3. Leidens. *Stira*; Voss. 1. Cibin. *Scyra*; Vaticani, Rehdiger. Mediolan. Voss. 4. 5. Perizon. Abr. Gronov. varr. edd. 27. 29. *Styra.* Edd. 1. 2? *Stira*; 9. *Stira sunt*; 3. 4. 5. 11. *Styra*; 6. 7. 8. 10. 12. 14. 15. 16. et inde reliquae, persuadente Hermolao, *Hestiaea*; tantum 13. *Estiaea* et cum Vossio Gronovii in edd. 40. 41. 42. *Istiaea*; Vinetus *Styra, Hestiaea.*

Tum antiquam lectionem, *Styra*, eiecta voce *Hestiaea*, vel *Istiaea*, revexit Reinoldius, cui recte auscultavit A. Gronovius in ed. 44. atque hoc subsedit in aliis. TZSCHUCKE. *Styra*) Scribendum puto *Hestiaea*, de qua poeta eminentissimus [Homerus Il. 2, 537.] πολυστάφυλόν τε Ἑστιαῖαν, [immo θ' Ἱστίαιαν] ab *Hestiaea*, quae ad Olympum est, deducto nomine. Fuit in adverso tamen Euboeae locus *Astyra*, ut ait Charax, [apud Stephanum h. v.] iuxta *Potnias*, nisi quis in Euboeam quoque id nomen translatum, ut alia pleraque censeat, atque ita malit *Astyra*, quam *Hestiaea*, scribere. BARBARUS. Mirum est, qui tam secure viri docti in hac Hermolai lectione adquiescere potuerint, quae nullo codicum praesidio firmatur, cum praeterea Homerus in Euboeae locis recensendis Il. 2, 539. *Styra* diserte commemoret. Offendit forte Hermolaum, quod narrat Strabo lib. 10. p. m. 307. s. 446. et ex eo Eustathius ad Homerum c. l. eam urbem ab Atheniensibus dirutam fuisse, locumque ab Eretriensibus occupatum; quare etiam eius mentionem nullam fecerunt Plinius et Ptolemaeus. At Mela non suae solum aetatis, sed et superioris Geographiam exponit, vel loca, eorum fata ignorans, producit, quasi adhuc steterint. Exempla praebent *Sigeum*, *Olynthos*, *Potidaea* et alia. Tum *Histiaea*, si stare possit, praeferunt auctores, ut Histiaeotis de Euboea praeeunt, etiam Homerus c. l. Ceterum a verbis: *Aliquot in ea* — capitis 56. initium facit Vinetus.

Eretria) Male etiam hoc nomen adfectum adparet. Vaticani, Paris. 1. 2. Cibin. Vindob. Gud. Prag. Lips. Venet. *Fretia*; Paris. 3. *Phretia*; Rehdig. *phoethya*. Ed. 1. *fretia*; 2. 9. *phretia*; recte edd. Venetae, 3. 4. 5. substituerunt *Eretria*, quam urbem inde ab Homero Il. 2, 537. multi in Euboea commemorant.

Pyrrha, Nesos) Male haec nomina in libris coaluerunt, ita tamen ut facta etiam post contaminatione

ſingula diſcernere et expedire poſſis. Pariſ. 1. 3. Vindobon. Gud. *Piraneſos*; Vatic. 3. *Pieranſos*; Prag. *pioranſos*; Pariſ. 2. Lipſ. *Picraneſos*; Venet. *Pyraneſos*; Rehdiger. Cibin. *pyrraneſos*. Edd. 1. *piraneſos*; 2. 3. 4. 5. 9. 11. *piraneſſos*. Veram locorum diſtinctionem et ſcripturam, quam et praetuliſſe videntur reliqui Vaticani cum Havn. vidit iam olim Hermolaus Barbarus, cuius monito recte morem geſſerunt edd. 6. 7. 8. 10. 12. et reliquae; tantum 10. *Pyrra*; 13. *Pirrha*. Pro *Oecalia* Pariſ. 1. Lipſ. Vindob. Gud. *Oetalia*; Vatic. 3. *Oetolia*; Pariſ. 2. Venet. *aetholia*; Prag. *octolia*; Rehdiger. *oecalia*; Cibin. *ethalia*. Edd. 1. *oecalia*; 5. *occhalia*; 11. *echalia*. Recte aliae *Oechalia*, quod fuiſſe videtur in Vaticanis reliquis et diſerte notatum erat ex Pariſ. 3. Forte et idem dedit Cibin. cum tenui discrimine *c* et *t* ſaepiſſime differant. Scripturam vero illam comprobant auctores.

opulentiſſimae) Cibin. *opulentiſſima*. Tum Lipſ. Gud. Vindob. cum editt. 1. 2. *cariſtos*, iidemque cum Prag. et ed. 1. *calcis*; at recte hic ed. 9. ab illa discedens *chalcis*; Rehdiger. *chalos*. *In*. Tò *et* inter *Caryſtios* et *Chalcis* excidit in Vatic. 3. et quibusdam aliis.

§. 10. *Atthide)* Rehdiger. *bachide*; Prag. *Matide*; Lipſ. *acthide*; Gud. cum ed. 1. *atide*. Editiones multae *Attide* facili errore et obvio, de quo ſupra dictum ad 2, 3, 4. Sic pro *Helene* edd. 6. 7. 8. *Helenae* cum cod. Cibin. uti deinceps Rehdig. *Salamys* et *cyrca*; Prag. *Sabbanis*; Lipſ. *noctior*. Inde Pariſ. 1. *Peloponenſum*; Vindobon. *Peloponenſon*; Prag. *Egeo*; Cibin. *aegio*.

Pityuſa) Vatic. *Pitynuſſa*, tantum 3. *Pirium venſa*; Cibin. *pythynuſſa*; Rehdiger. *pytinuſſa*; Vindob. *phitiniſſa*; Prag. *pirium verſa*; Lipſ. *pintinverſa*; Ven.

peritinunsa; Paris. 1. Gud. *pitinversa*; Paris. 2. *Piliversa*; Ciaccon. *Pytiusa*; Paris. 3. rectam scripturam *Pityussa* habuisse videtur. Edd. 1. 9. *fitiusa*; 2. 3. 4. 5. et deinceps plures aliae cum Stephano (33.) *Phitiusa*, tantum 13. *Pytiusa*, et 23. *Phithiusa*; Vinetus, Schottus, Vossius et reliqui *Pityusa*. TZSCHUCKE. *Phitiusa.*) Scribo *Pytiusa* ex communi nomenclatura multarum Graeciae insularum, a frutice videlicet pineo. PINTIANUS. Debebat scribere *Pityusa*, uti ex eadem causa plures vocatas esse adfirmat Plinius 3, 11. s. 5. nempe a πίτυς. Salmasium, qui ad Stephanum s. v. Φλιοῦς *Phliusa* hic legendum censuerit, notat Politus in Eustathium in Homerum Tom. 2. p. 613. ex Plinio 4, 12. s. 19. cum *Pityusa* insula sit maris Aegaei circa Peloponnesum, *Phliusa* urbs Sicyoniae in Peloponneso. Ad Pityusa etiam ducunt salebrosae licet codicum lectiones, quorum tamen exemplo, et ut tenorem servaret Mela, posui *Pityussa*, uti paullo post probatur *Oenussa*. Vid. Schrader. ad Avieni descr. orbis v. 612. Post pro *Aegina* Rehdiger. *Egyna*. Idem cum Cibin. *epydgurico*. In edd. 2. 9. 13. *Egina*; 12. 14. 19. *Aepidaurico*.

Troezenio) Lips. *Traezonio*, ut edd. 30. 32. 37. Gud. *Troegenio*; Paris. 1. *Trecenio*; Paris. 2. *Trezoenio*; Prag. *Troeni Enio*. Pro *Calauria* Paris. 1. Rehdiger. Venet. Vaticani, Gud. cum ed. 1. *calaura*; Cibin. *chalaura*; Prag. *celaura*; Paris. 2. *celauria*; Lips. *calatira*. Pro *letho*, quod vulgo editur, Cibin. Vindob. *leto*; edd. 7. 8. *laeto*, quae variatio nec alibi in libris est inusitata. Vid. Salmasius ad Liv. 31, 18, 7. Burmann. ad Propert. 3, 11, (13.) 19. index Gruteriani thesauri Grammaticus h. v. et quae notantur in Cellarii Orthogr. Lat. T. 1. p. 274. ed. Harles. Nempe *laeto* quidam scribunt quasi κατ᾽ ἀντίφρασιν, quia minime sit laetum. Cf. Erythraeus in indice Virgilii h. v. Maior discrepantia est de priori scriptura *letho* et *leto*, in qua non semper sibi constant

viri eruditi. Sic Livius Drakenborchii c. l. habet *lethum*, eiusdem Silius Italicus 2, 92. — *letum*, uti etiam dederunt alii in Virgilio, Propertio, Valerio Flacco, Horatio, Ovidio, Lucano et aliis. Ita vetus lapis apud Gruter. p. 655, 1. Accedit probabilior vocis derivatio Prifciani a fupino antiqui verbi *leo*, a quo fupereft *deleo*. Vid. Prifcianus lib. 5. p. 665. ed. Putfch. Dausqueius in orthogr. Lat. P. 2. h. v. Voffius in etymol. h. v. et Cellarius c. l. Relictis igitur codicibus plerisque, qui omnino adfpirationem amant, et editionibus, etiam recentioribus, excepta Vinetiana, dedi *leto*. Contra *Demoftenis* codices quidam exhibent, veluti Gud. Rehdiger. Vindob.

Myrtoo) Vindobon. Prag. *mirtio*; Lipfienf. *in immercio*; Gud. *mineio*; Parifienfes *Mirthio*; Rehdiger. *myrthyo*. Vitiant vocem etiam editiones. Sic 1. *nirtio*; 2. *Nyrthio*; 9. 13. *Nirthio*; aliae ex antiquis 3. 4. — rectius quidem, fed cum adfpiratione *myrthoo*. Cf. ad 2, 3, 3. Gr. quod notum, Μυρτῷον. Pro *Cythera*, quod quidam agnofcunt, Vindob. *citharea*; Prag. cum ed. 9. *cithera*, uti Κιθέρη in vetere orbis defcr. cap. 59, 7. Lipf. Gud. cum ed. 1. *citera*; edd. 13. *Cythaera*; 18. *Cytera*. In Graecis Κύθηρα, unde Latinum probatur. Pro *Malean* quidam, in iis Venet. Lipf. Vindob. *Maleam*, uti ex recentioribus habent Vinetus, Voffius. *Malean* alii codices, veluti Cihin. Rehdiger. quae terminatio Graeca imitatione in Pomponio ab aliis recte praefertur. In ed. 18. fupra fcriptum praeterea erat fine ulla nota et figno *Maleas*. Cum utraque forma in auctoribus occurrat, audiendi funt codices. Denique pro *contra* Prag. dat *circa*, quod quidem probari poffit, fed unius codicis caufa recipi non debet. Sic etiam Mela eodem tenore ponit *contra*.

Oenuffa) Mire et haec vox diftorquetur. Vatic. *Oenufa*, uti antea *Pityufa*, praeter 3., in quo et Prag.

est *Tenussa*; Paris. 1. 2. Cibin. et potiores A. Gronovii, quod et de duobus exemplaribus in praefatione testatur H. Stephanus. *Oenussa*; Rehdiger. *cenussa*; Ven. *Coenussa*; Lips. *Oemissa*; Gud. *oeumissa*; Ciaccon. *Aenussa*; Vindob. *emissa*, quod et in Havn. fuisse videtur, et occupat editiones plerasque ad Schottum usque; tantum 1. *emisa*; 15. 17. 20. 23. *Enusa*; Vinetus *Oenussa*; Vossius et primum Gronovii *Oenusa*, dein, praecedente, Reinoldio, in edd. 44. 45. cum reliquis *Oenussa*. TZSCHVCKE. *Emissa*) Aldus minus corrupte *Enussa*; Mariangelus et ante eum Hermolaus, *Oenussa* legunt ex Plinio [4, 19. s. 12.] et antiquorum codicum fide. Sed neuter attigit veram lectionem; scribendum namque *Oenussae* numero plurali ex Pausania in Messeniacis. [4, 34. extr.] In orthographia dissentiunt. Herodotus [1, 165.] et Thucydides [8, 24.] per duo *ss*, Pausanias et Stephanus cum uno tantum scribunt. PINTIANVS. *Oenussa* H. Stephanus [in praefatione] pro *emissa* reponit. SCHOTTVS. Vera lectio et narrationi accommodata ab ipsis MSStis subministratur, etsi iidem, quod fit alibi, in scriptura vel per *s* simplex, vel per geminatum, variant. Pluralem tamen minime agnoscunt. Forte ipse Mela unam tantum novit, vel omnes hoc nomine complexus est, quod una praecipue hoc nomen gereret, de quo Vol. 2. Scripturam per *ss* duplex reliqui, quippe quae et etymo propius respondet, atque ita in aliis feci.

Theganusa) Vatic. 1. *Tegea nysa*; 3. *begtenissa*; Paris. 1. 2. *Begeanissa*; Prag. *Beganissa*; Lips. *tegranissa*; Venet. *Thegrannissa*; Vindob. *tegea nisi*; Rehdiger. *thegea nysa*; Voss. 1. Cibin. forte etiam Havn. *Tegeanissa*; Voss. 4. Perizon. Paris. 3. Gud. *tegea nisa*; Ciaccon. *Tegra Risa*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Tegea Nissa*; 6. 7. 8. 10. 15. 17. 20. 23. *Teganusa*; 12. 13. 14. 16. 18. 19. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae et similes, 30. 32. 37. et reliquae *Theganusa*.

Solus ,Schottus *Aenusa.* TZSCHVCKE. *Tegea, Nissa)* Scribendum *Theganusa* ex Plinio, [4, 19. f. 12.] Ptolemaeo. [3, 16. extr.] BARBARVS. *Theganusa* lectio pervulgata. Ego vestigia sagaciter odoratus veram lectionem [*Aenusa*] reposui. SCHOTTVS. Lego *contra Maleam Oenussa, Theonissa.* Nam illud *et* ex posteriore litera praecedentis dictionis et prima sequentis fuit factum. CIACCONIVS. Quaerant ipsi et probent Aenussam et Theonissam. Equidem receptum nomen in codicibus agnosco, cui et situs respondet in Pausania 4, 34. extr. ubi cum adspiratione effertur, quae in Plinio 4, 19. f. 12. abest. Tantum geminavi, de quo antea est dictum. Post pro *Acritan* Vatic. Lips. Vindob. *Acritam*; Prag. Ciaccon. *Achrytam*; peius Cibin. *athytan*; Gud. *acryton*; recte cum aliis Rehdig. *Acritan*, forma quidem Graeca nostroque amata. Pro *Ionio* multi, uti Vaticc. Cibin. Rehdig. Lips. Gud. Prag. *rionio.*

Prote, Asteria) Coaluerunt male haec nomina in libris varie deturpata. Vatic. 1. Cibin. Voss. 1. Mediol. *Prosteria*; Vindobon. *prestira*; Paris. 3. *prostirra*; Rehdiger. *postyria*; Lips. *prosturiam*; Ciaccon. *prosturium*; Paris. 1. *prosturias*; Gud. *prosturia*; Prag. *prostinia*; Paris. 2. *Prosthima*; Vatic. 3. *prostumam*; A. Gronovius praeterea ex suis omnino adfert: *Prostirria, Prosturia* et *posturia.* Edd. 1. *Prostiria*; 2. 3. 4. 5. 9. 11. *prostirria*; 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. et reliquae ad 42. fere omnes *Prote, Hyria*; tantum 13. *Prothe Hyria*; 15. 17. 20. 23. *Protheyria*; Vinetus *Prote, Asteria*, quomodo reposuit Reinoldius, et hinc ab ed. 44. reliquae. TZSCHVCKE. *Prostirria)* Legendum fortasse *Prote Hyria.* De Hyria cogitandum relinquimus illud obiter testantes, vagum id multis urbibus esse vocabulum; *Zacynthon* quoque insulam hoc ipso tractu quandoque *Hyriam* fuisse nominatam. BARBARVS. Luxatum esse puta verborum ordinem. Nulla enim insula est *Hyria* praeter *Zacynthon*,

quae aliquando dicta est *Hyrie*, auctore Plinio in quarto. [cap. 19. s. 12.] Legendum itaque videtur *Zacynthos Hyrie*, more usitato Melae, ut diximus ad cap. 1. lib. 2. PINTIANVS. Ferri minime potest haec emendatio, quam etiam post ex Plinio 4, 19. s. 12. huc transferre tentavit Harduinus, incusata adeo Vossii negligentia, qui eam praetermiserit. Illa enim longe relinquit expressa codicum vestigia, nec excusationem habet in synonymorum de eodem loco copulatione, qua Mela sic nusquam utitur, sed Melae obtrudit Pintianus, uti libro 2, 1, 6. et 2, 5. Praeterea, si hic locum habeat, omnia sede sua movet et disiicit, cum auctor mox Zacynthon diserte memoret, uti etiam monuit A. Gronovius. Coaluisse in libris duo nomina, et hinc in peius mutata esse, adparet; quae si sic diviseris, ut per situm insularum duo illa nomina inde eruantur, exsistere utique videntur *Prote* et *Asteria*, quae huc possint referri, nec reiicienda erit Reinoldii emendatio. Suspicor tamen, nisi diligentissimo alias in minutiis etiam conlatori ed. Vineti ad edit. Gronov. an. 1743. quae *Asteria* evulgavit, obrepserit casus aliquis, ita iam a Vineto fuisse repositum. Certe ita in praefatione volebat H. Stephanus, nec iusta suberat causa, cur simpliciter quidem damnaret, quasi haec insula sic minus apte poneretur. De Zacyntho enim hic cogitari minime posse, iam dixi, et si quando de aliis locis *Hyria* legitur, certe in iis nusquam insula notatur, cum tamen hic insulae apto situ positae nomen desideretur. Ita vero *Asteria* in Ionio mari inter Ithacam et Cephalleniam disertis verbis conlocatur a Strabone lib. 10. p. m. 314. s. 456. et Stephano h. v. Adiuvat praeterea Plinius, etsi mutata terminatione *Asteris* scribit, qui lib. 4, 19. s. 12. cum Prote adeo in hoc situ coniungit. Quare *Asteria* retinui.

Cephalenia) Vaticani, Mediol. Voss. 1. Cibin. *Cephallania*; Prag. *Cephalania*; Vindobon. *Zephalania*; Lips. Rehdiger. Paris. 3. et, quod puto, Venet. Havn.

Cephalonia; Gud. *Chephalonia*; Parif. 1. 2. *Cephalenia*. Edd. 1. 2. 9. *Cephalalnia*; 11. *Cephalnia*; 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 12. 14. 19. *Cephalonia*; 13. 15. 16. 17. 18. 20. cum ceteris *Cephalenia*, quod huc usque fervatum manfit, et in pofteriori parte facile probatur; nam τὸ *onia* recentiorem aetatem redolet, atque hinc quidam libri etiam in aliis proferunt, veluti in Floro 2, 9. extr. Livio 37, 13. extr. et ex recentioribus ita fcribunt Geographus Ravenn. 5, 22. auctor veteris orbis defcr. c. 58, 7. Κεφαλονία. Terminatio *ania* forma Dorica effertur, uti infcriptiones infra memoratae docebunt, etfi talia librariorum noftrorum animos nunquam fubierunt. At de priori parte moveri iufta dubitatio poteft, utrum fimplex *l*, an duplex melius adhiberi debeat, cum etiam in utramque partem libri incerti pendeant. Auctores plerique Graeci, in quibus Homerus, Thucydides, Strabo, Polybius, Plutarchus, Antigonus utuntur duplici; alii quidam, uti Ariftoteles hift. anim. 8, 33. Aelian. hift. anim. 5, 9. cum Plinio, Floro et recentioribus Antonino in itin. p. 524. Hierocle in fynecd. p. 648. fimplex praeferunt, etfi nec illi ipfi omnes fibi conftant, cum etiam duplex reperiatur in Prifciano v. 449. Avieno v. 596. Ariftide T. 1. p. 306. ed. Iebb. Schol. Thucyd. ad 1, 27. — In aliis, veluti Polybio, Diodoro, variatur. Si etymologiam fpectes, cum a Cephalo nomen illi impofitum tradant, fimplex unice valeat, atque hoc probet etiam infcriptio numi, quem protulit Goltzius in thef. p. 218. utinam certioris fidei vir, cum eiusmodi numum minime noverit Eckhelius in doctrina numor. P. 1. Vol. 2. p. 270 fqq. Κεφαλανίας tamen occurrit in Reinefii infcrr. 3, 85. quod poteft ex praecedentibus intelligi. Obftat enim de eius fcriptura antiqua teftimonium Euftathii ad Dionyf. v. 431. monentis: Τοὺς Κεφαλλῆνας καὶ τὴν Κεφαλληνίαν ἐν δυσὶ λλ ἡ παλαιὰ χρῆσις ἅπασα ἔχει. Idem porro ad Homer. Odyff. 1, 105. p. 26, 49. ed. Baf. Κεφαλληνία, inquit, ἐν δυσὶ λ ἡ

χῶρα ἐκλήθη πρὸς διαστολὴν, ἵνα τὸ ἐθνικὸν ὁ Κεφαλλὴν ἔχοι διαφορὰν πρὸς τὴν ἐν σώματι κεφαλήν. Probavit eam fcripturam e libris vetuftis et confuetudine Graecorum Manutius in orthogr. p. 29. h. v. poft eum alii, in iis Sigonius et Drakenborch. (qui cum Gronovio eam femper fequitur) ad Liv. 38, 28, 5. Duker. ad Flor. 2, 9. extr. Wefſeling. ad Diodor. 11, 84. Horum virorum auctoritatem eo promtius amplexandam putavi, quod et boni codices eam hic tuentur. Neque morari poteft Cephali, conditoris, nomen, quod fimplici *l* in monumentis etiam fcriptum adparet, quia in his diverfam faepe rationem ineunt. Sic Tenedos et fimilia, de quibus paffim dixi ad Strabonem. Cf. de Cephallenia ad eundem lib. 8. cap. 2, 2. Quam autem cupide Mela Graecas formas adripiat, pluribus exemplis conftat.

Neritos) Cibin. Rehdiger. *Nerythos.* Alii cum edd. *Neritos*, praeter Schottum, qui praetulit *Nericos.* TZSCHVCKE. *Neritos* hactenus omnes editi. Lege *Nericos* ex Hom. ult. Odyff. [24, 376.] *Neritos* enim Ithacae mons eodem auctore et Strabone lib. 10. [p. m. 312. f. 454.] et Euftathio ad Il. 2. [v. 632. p. 232. Baf.] SCHOTTVS. Sive *Neritos*, five *Nericos* legas, neutrum, cum infulas recenfeat, apto loco pofitum prodit. *Neritos* enim fuit mons Ithacae; *Nericos* urbs olim litoralis Acarnaniae, quam Homerus c. l. ἀκτὴν Ἠπείροιο vocat, de quo pluribus disferit Strabo 10. p. m. 311. f. 451 fq. Nempe Leucadia, de qua fuo loco, olim paene infula, ifthmo cohaefit Acarnaniae, in eoque fita fuit urbs Nericos. Poft, urbe illa diruta, ifthmum perfoderunt et Leucadiam infulam fecerunt, fretum autem inde ortum ponte iunxerunt. Ifthmi Leucadienfium meminit et Hyginus apud Charifium in Putfchii Grammat. p. 108. At hinc adparet, ne vel fic quidem recte Nericum commemorari, quippe quae aetate Melae non amplius ftabat, vel iam alibi (2, 3, 10.) commemoratam fuiffe, fi ve-

rum est, quod tradit Plinius 4, 2. s. 1. Neritum seu potius Nericum postea, translata scilicet pristina incolarum sede, Leucada dictam fuisse. Cf. etiam Suidas s. v. Νήριτον. Neque insula Leucadia, quae Neritis eodem Plinio teste olim vocata est, intelligi propter sequentia potest. Denique, si haec lectio Schotto detur, utroque modo scriptum est olim a quibusdam oppidi huius nomen. Etsi enim Strabo 10. p. m. 313. s. 454. Eustathius ad Homer. Il. 2, 632. Odyss. 24, 376. et ad Dionys. v. 492. Suidas c. l. praecipiunt, urbem eam in Graecis scribendam esse per κ, per τ montem Ithacae, adparet tamen ex Stephano, quosdam etiam urbem scripsisse Neriton, e quibus producit Lupercum Grammaticum. Et sic effertur in Plinio c. l. quem quidem eo nomine notat Salmasius ad Solin. cap. 37. s. 40. p. m. 503. Contra Νηρικίην Ἰθάκην vocat Dionys. v. 495. Et sic eadem in hac voce consona variatur apud Ovidium in remed. amor. v. 264. ubi vid. Heins. ad Virgil. Aen. 3, 271. Heynius, et qui nominantur ad Hesych. s. v. Νήρικος. Sed ut summam disputationis conficiam, etsi omnes libri in litera *t* conspirent, *Nericos* tamen cum Schotto ex Strabonis adnotatione praeferendum est, cui etiam favent Lexicographorum rationes, nec, quod interciderat illa urbs, obstare posse illi lectioni videtur, cum talia saepe Homerum aliosque veteres Geographos secutus Mela excitet, uti paullo superius §. 9. ad nomen *Styra* notatum est. Aliud agitur, si quis quaerat, an recte in insulis recensuerit auctor, quod nego, etsi ita censuisse etiam videntur Virgilius Aen. 3, 271. Ovidius Metam. 13, 712. Silius 15, 305. ubi adsentitur Heinsius. Sic Oberlinus ad Vibium p. 341. Vadianus ad Melam 2, 3, 10. Contra de Nerito quidem sentit Cellarius in Geogr. ant. 2, 4, 11. At quidquid est, si Strabo etiam erravit, hoc nomen certe errorem levat et ad codices proxime accedit.

Same) Prag. *Sarae.* Tum Cibin. *Zachinthos*; Vatic. 3. *Lacynthos*; Lipſ. *lacintos*; Vindob. *iacinthos*; Prag. *iacinctos*; Rehdiger. ut edd. 12. 14. 19. *Zacinthos.* Pro *Dulichium* Rehdiger. *dulychium*, ut edd. 7. 8. 10. 24. et forte aliae cum Vadianis et 30. 32. 37. Recte tamen ed. 18. Vadiani textus alias vicaria.

non ignobiles) Particulam *non* omittit Rehdiger. Poſt Vatic. 3. et Pragenſ. habent *Vxilis*; Cibin. Lipſ. Gud. Rehdig. ſex A. Gronovii *Vlixis*; Voſſ. 1. cui falſo A. Gronovius adiungit Gudianum, *Vlyxis*; Vaticani reliqui cum aliis codicibus habuiſſe videntur *Vlyſſis*, uti fertur in edd. omnibus cum Reinoldianis ad 44. praeter 9. et 31. in quibus exſtat *Vlixis.* A. Gronovius in poſtrema editione (45.) poſuit *Vlyxis*, atque hinc excepit Kappius cum editore Norimbergenſi. Quaeritur igitur, utra ſcriptura ſit proba magis et uſitata. Etſi per *ſſ* damnari nequit, eamque unice probat Regius ad Quinctil. 1, 4, 16. propter Graecam rationem, altera tamen per *x* frequentius uſurpatur ab optimae fidei codicibus, ut vel ſic temere nata et invecta non videatur. Sola haec paſſim notatur variatio, quod quidam per *y* proferunt, uti et legitur in Priſciano p. 562. ed. Putſch. cum hodie in primis *i* valeat, uti docent editiones Livii, Virgilii, Horatii, Ovidii aliorumque auctorum. Et ſic in plerisque codicibus invenerunt Heuſingeri apud Ciceronem de offic. 1, 31, 8. 3, 26. in. et Benedictus in 7 MSStis apud eundem in epiſt. ad diverſ. 1, 10. extr. Sed vid. quae monuerunt viri docti ad Ovid. epiſt. 1. in. Valeſius ad Ammian. 27, 8. Drakenb. ad Liv. 1, 49, 9. Weſſeling. ad Antonini itiner. p. 525. Heinſius et Heyne ad Virgil. eclog. 8, 70. Cellarius aliique in orthogr. Lat. T. 1. p. 384. et quos laudant. Nempe fuit ea antiqua Dorum forma uti docet Plutarchi locus in Marcello cap. 20. ubi narrat, Cretenſes, qui Dorica dialecto utebantur, in quadam inſcriptione Οὐλίξου pro Ὀδυσσέως poſuiſſe.

Cum igitur nec hic renuant plerique codices, et talia, poetis usitata lubenter excipiat Mela, ita retinui, ut pro *Vlyxis*, quod inveni, ponerem *Vlixis*, etsi *Vlyssis* minime damno. Post pro *Ithaca* Lipſ. *ytacha*; Gud. *itacha.*

Epiro) Vindob. *ephiro;* Rehdig. et ed. 2. *epyro.* Tum Vindob. *echinides*; Rehdiger. *echynides.* Sequentia magis corrumpuntur. Quidam A. Gronovii *Plocae*; Prag. *plocie*; Lipſ. cum edd. 1. 9. *nime* pro *nunc*, quae vocula abest ab edd. 5. 12. 14. 19. uti post a Parif. 1. 2. *Strophades.* Ciaccon. verba sic ordinat: et *Strophades, olim Plotae,* nec aliter in suo legisse videtur Vadianus, qui ita certe dedit sequentibus reliquis ad 42. praeter Ald. Iuntin. et Vinet. Inde Reinoldius antiquam aliorum codicum lectionem revocavit, quam posteriores cum edit. 44. receperunt, et olim probaverat, reprehenso priori ordine, Vossius ad Valer. Flacc. 4, 513.

Ambracium) Quidam codices, in iis Cibin. Lipſ. Gud. Prag. cum edd. 1. 2. 9. 13. ex more *ambrachium*; Vindob. *embrachium.* Tum Rehdiger. *leucadya*; Prag. *leuchidia.*

Adriatico) Ita MSSti, tantum Vindob. *andriatico.* Edd. 1. 2? 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. vel *hadriaco* (uti 1. 9.) vel *adriaco*; 20. *Adrico*; 26. aliaeque, postea Vadianae, Olivarianae tantum non omnes (nam in antiquitat. varr. auctorr. 1552. legitur *Adriaco*) cum Vineto, Schotto et reliquis *Adriatico.* Etsi utraque forma proba est, alteram tamen malunt libri. Cf. ad 1, 3, 3. ubi etiam dictum est de adspiratione, quam praefixi. Post Prag. *mari contra Ethracum*; Vatic. 3. *Corcyra contra Etrachum*; Venet. *et Corcyra vicino Adriatico mari. Contra sinum Thracium Graiorumque*; Lipſ. Vindob. *Corcira.*

§. 11. *At interius)* Cibin. *ad interius.*

Melos) Edd. quaedam, ut 4. 5. 11. *Nelos*, quod Hermolaus Barbarus recte mutavit in *Melos*, codicibus etiam adſpirantibus. Tum codices mei praecipiunt *Olearos* praeter Pariſ. 1. in quo eſt *Oelaros*, transpoſitis literis. A. Gronovius ex Voſſ. 1. indicat *Olcaros*, ex aliis *Olearos*, quod et legitur in edd. vetuſtis et aliis poſtea. Voſſius poſuit *Oliaros*, et hinc Gronovii in edd. 40. 41. 42. Inde, Reinoldio duce, rediit *Olearos*. TZSCHVCKE. Lego *Oliaros* per *i* in ſecunda ex Strabone, [lib. 10. p. m. 334. ſ. 485.] Ptolemaeo, [3, 15.] Stephano [h. v.] ut mendoſe ſcriptum ſit, ubicunque aliter ſcriptum invenitur. PINTIANVS. Ex Strabone refert lectionem Guarini, quam et exhibent priores editiones, etſi codices mei aliqui etiam obiiciunt Ἀλίαρος. Poterat adiungere Plinium 4, 22. ſ. 12. in quo eadem exſtat forma. Videtur utraque forma valuiſſe in auctoribus, uti exiſtimant etiam viri docti, qui conferri poſſunt ad Ovidium Metam. 7, 469. Virgil. Aen. 3, 126. ubi vetuſti codices, quos et ſecutus eſt Heyne, praeferunt *e*, etſi *Oliaros* tuetur in Strabone et Virgilio Barthius ad Statii Achill. 2, 3. ubi *Olearos*, ut in Antonini itiner. p. 529. Equidem malim *Oliaros* cum Pintiano reponere, ſi vel unus codex ſuſtineat, propter Stephani auctoritatem literarum ordine certo ſtabilitam.

Aegilia) Voſſiani meique omnes pertinaciter volunt *Aegina* vel *Egina*; Rehdiger. pro eo *egyna*. Edd. 1. 2. 9. 11. 13. *Egina*; 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 12. — reliquae cum Vineto *Aegina* ad Voſſium, qui emiſit *Aegilia*, probantibus aliis. *Aegyla* rectius legi iam monuerat Vadianus ex Plinio 4, 19. ſ. 12. qui Melam ante oculos habuiſſe videtur. Exſtat tamen ibi *Aegialia*. Certe *Aegina* locum hic habere nequit, quippe quam etiam paullo ante commemoravit. Facilis fuit hic librariorum lapſus. Nomen autem inſulae huius vel cognominium

varie effertur in auctoribus. Sic Herodotus 6, 107. habet Αἴγιλεια, etsi codices variant; Stephanus h. v. Αἰγιάλεια, ubi tamen Holstenius p. 13. mavult Αἴγιλεια, uti Harduinus ad Plin. 4, 19. f. 12. et Heyne ad Virgilii Cirin v. 477. forte tamen Ἀἰγιλία propter gentile Αἰγίλιος; Dionyf. v. 499. Αἴγυλα, uti Prifcian. v. 525. Avienus v. 669. quod pro Αἴγιλα male fcriptum effe monet Heyne c. l. Plinius c. l. *Aegialea* et *Aegila*; idem 4, 22. f. 12. *Aegilia*, de quibus Vol. 2. Retinui *Aegilia*, quod propius facit ad libros, in quibus *li* transiit in *n*. Eandem vero nomen *Aegina* moleftiam iniecit Virgilii loco citato, ubi pro eo Holften. ad Stephanum p. 102. invito tamen metro reponebat *Aegyla*. Sed vid. ibi Heyne.

Cothon, Ios) Coniuncte haec dant codices. Vaticani, Parifienfes, Vindob. Prag. Rehdiger. *Cothonius*; Venet. *Cothonios*; Gud. *Cothomus*; Lipf. *Cothromus*, notato tamen *r* tamquam vitiofo et delendo. Edd. 1. 2. 9. 11. *Cothonius*; 13. *Cotonis*; 3. 4. 6. 7. 8. 10. cum Ald. Iunt. et Vineto *Cothon, Ios*; 5. 12. 14. 16. 18. 19. 21. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae et aliae ad Schottum *Cathon, Ios*; inde Voffius revocavit *Cothon, Ios*, uti iam voluerant Hermolaus et Ciacconius, idque poft fedit. Simili modo pro Κώθων, qui fuit portus Carthaginienfium, libri quidam obtrudunt Κάθων apud Diodorum 3, 44. Sed *Cothon* hic probatur ex Plinio 4, 19. f. 12. et Stephano h. v. Vterque tamen prope Cythera ponit, quam infulam nofter in Myrtoo mari antea commemoravit. Sed de fitu hic non quaero, et vel Mela vel librarii turbant. Plinius bis eam infulam adtigit, fed in priori loco, ubi Melam repetit, *Cothonis* legitur, ex quo vitii vetuftas adparet.

Thia, Thera) Etiam haec nomina coaluerunt in libris, et inde depravata exierunt. Vatic. Venet. Reh-

diger. codex Stephani; quod ille notat. in praefatione, *Thyatira*; Cibin. Gud. *Thiatyra*; Lipſ. Pariſ. 2. *Thiatira*; Pariſ. 1. *Thiathira*; Pariſ. 3. *Ciathira*; Vindob. *Thiara*; Prag. *Clathira*. Edd. 1. 2. 9. *Thiara*; 13. *Thyatira*; 11. *Thyera*; 6. 7. 8. cum Ald. et Iunt. *Therea*; 3. 4. 5. 10. 12. 14. 19. 24. Vadianus, Olivarius cum ſuis et Schotto *Thera*, omnes omiſſo nomine *Thia*. Solus ex recentioribus Vinetus antiquam codicum lectionem repetiit *Tyatira*. Voſſius repoſuit *Thia*, *Thera*, quae lectio facile ex codicibus eruitur et ipſa re probatur. Vtramque in Sporadibus recenſet etiam Plinius 4, 23. ſ. 12. ſed idem antea 4, 19. ſ. 12. ubi vitiatum Melae codicem deſcripſit, habet *Thyatira*.

Gyaros) Ita plerique codices, tantum Lipſ. et Vindob. cum edd. 1. 2. 9. 13. *giaros*; Prag. *Grayos*; Rehdiger. *Grarós*. Edd. 3. 4. 5. 6. 7. et aliae *Gyaros*, cum edd. Vadiani 16. 18. in quas poſtea irrepſit vitiatum *Hyaros*, quod et repetunt 30. 32. 37. etſi ſubiecta nota melius docet Ciacconius, dum adfert Hyaros, addit: alias *Yarus* et *Giarus*, quae ad codices pertinere, ut alibi, videatur.

Hippuris) Cibin. *Yppuris*; Rehdiger. *Hyppuris*; Lipſ. Pariſ. 1. 2. Gud. *hippiris*; Prag. *Ipirris*; Pariſ. 3. Vindob. *iporis*; Venet. *Hippioris*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Iporis*, quod Hermolaus Barbarus ex Plinio 4, 23. ſ. 12. aliisque in *Hippuris* mutandum recte iudicavit. Ita vero etiam poſt receptum eſt. Plinius et hic 4, 19. ſ. 12. ex corrupto Melae codice reddit *Geoaris*, poſt 4, 23. ſ. 12. recte *Gyarus*.

Dionyſia). Vatic. 1. Voſſ. 1. Ciaccon. Venet. levi tantum immutatione *Dyoniſia*; Cibin. *Dioniſya*; Vindobon. Gud. Leidenſ. Pariſ. 1. 2. 3. *Dioniſio*; Mediolan. *Donyſia*; Prag. *Dioniſa*; Vatic. 3. *Dionyſa*;

Lipf. *ionifia.* Edd. 1. 2. 9. 19. *Dioniffa*; 3. (ut cod. Havn.) 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 14. cum Olivarianis tantum non omnibus et Schotto *Dionyffa*; 15. 17. 20. Vadianus in prima ed. (16.) et hinc 18. 20. 21. 24. 33. *Donyffa*; 23. *Doniffa*; pofteriores Vadiani, 30. 32. 37. et fimiles, praeterea 27. 40. 41. 42. *Donyfa*; Vinetus *Donyfia*; Voffius *Donufa*; Reinoldius cum Gronovianis 44. 45. et fequentibus *Dionyfia*, quod iam olim emiferat ed. 13. TZSCHVCKE. Lego *Donufia*, non *Donyfia* ex Stephano tradente, translatam fuiffe a Baccho in eam infulam Ariadnam, perfequente illam patre Minoe. Vnde appellata fuit forma poffeffiva *Dionyfia*, fed poftea corrupto nomine dictam effe *Donufiam.* Legendum igitur apud fummum poetam [Virgil. Aen. 3, 126.] *Donufiam*, non, ut antehac legebatur, *Donyfam.* Nam ratio carminis fynizefi figura defenditur. PINTIANVS. *Donufae*, cum alibi, tum quoque apud Euftathium in Dionyfium [v. 530.] fit mentio, cuius verba ita legenda: Σποράς δὲ καὶ ἡ πρὸς τῇ Ῥόδῳ Δονουσία, [uti ex codice notat etiam Holftenius in Stephanum p. 102. cum vulgo legatur Νουσία] ἥτις παραφθοράν, φασίν, ἔπαθεν. Οἱονεὶ γὰρ Διονυσία τίς ἐστιν, ἐπεὶ Διονύσιος τὴν Ἀριάδνην εἰς αὐτὴν ἐκ τῆς Νάξου ἤγαγεν. Idem habet Stephanus. Sed inepte Dionyfiam a Dionyfo dictam volunt. Verum enim nomen eft *Donufa*, Graece Δονοῦσα. Sic quoque Tacitus Annalium quarto. [cap. 30.] Sic quoque apud Virgilium [Aen. 3, 125.] legendum, *viridemque Donufam.* A crebra terrae concuffione, cui et haec et omnes fere vicinae infulae funt obnoxiae, nomen fortita eft. VOSSIVS. *Dionyfiae* nomen a Dionyfo petitum reiicit etiam Berkelius ad Stephanum p. 308. et *Donufa* probat cum Heynio ad Virgilii Cirin v. 476. Ita quidem apud Tacitum c. l. vetuftus codex, omnes vero apud Plinium 4, 23. f. 12. [etfi ex noftro 4, 19. f. 12. *Dionyfia*] et aliqui apud Virgilium cc. ll. pro *Donyfa* adferunt. Hic tamen librorum lectionem *Dionyfia* retinendam cenfet

Heyne ad Virgilii Cirin v. 476. Potuit enim, inquit, inter tot alias obſcuriores Sporadas etiam Dionyſia eſſe, ut adeo facile alterius nomen in alterum transiret. Διονυσιάδας duas circa Creten inſulas a Dionyſo conditas memorat Diodor. Sic. 5, 75. quas et in tabula Peutingeriana [8. E.] notari putat Cellarius in Geogr. ant. 2, 14, 120. nominibus *Dioniſa* et *Dionis*, detracto fine. At prior nimis a Creta removetur, poſteriorem tamen, niſi ſit *Dia* Ptolemaei, haud male cum Dionyſiadibus componi poſſe, arbitratur Weſſeling. ad Diodor. c. l. Occurrit etiam *Dionyſa* cum Scyro ſ. Syro et Paro in Antonini itiner. p. 527. et *Dionyſſa* cum Syme in Geogr. Ravenn. 5, 21. Si recte et ordine retulit Virgilius in utroque loco et verum inſularum ſitum in perſequendo maritimo curſu expoſuit, *Donuſa* verſus Seriphon et Cretam inde a Delo proficiſcentibus vicinas utrimque inſulas habuit Cythnon, Naxon, Paron, Oliaron, et ſic porro melius intelligitur, cur huc ex Naxo Bacchus Ariadnen traduxerit. Sic et Plinius 4, 23. ſ. 12. accedit, qui cum Telo et Pathmo coniungit, etſi ſe acervatim poſuiſſe Sporadas ipſe adfirmat, quod et obſervatur in Antonini itiner. c. l. Tum vero valde reluctatur Stephanus, qui νῆσον μικρὰν Ῥόδου dicit. Quam difficultatem ut tolleret Heyne ad Virgilii Cirin c. l. legendum cenſuit in Stephano: Δονουσία, νῆσος μικρὰ ſ. μία τῶν Σποράδων. Tum quidem non liceat ad Dionyſiadas iuxta Cretam delabi, quas ſupra commemoravi ex Diodoro Siculo, in primis cum Mela inſulas iuxta Cretam ſitas, infra recenſeat, ubi obportuniorem locum Dionyſia habuiſſet, ſi adtingere voluiſſet. Reſtat igitur quaeſtio, utrum hic Donyſa, an Donuſa cum Voſſio reponenda, an Dionyſia retinenda, in quo quidem propter ſummam librorum conſenſionem (nam τὸ i facile in Mediol. excidit) Heynii opinionem amplector. Accedit etiam huc locus Plinii 4, 19. ſ. 12. ſupra iam notatus, in quo noſtrum reddit. Legitur enim etiam ibi *Dionyſia*. Attamen non diverſas illas, ſed unam ean-

demque insulam habeo; in quo iterum adiuvat Plinius. Quas enim in priori loco coniunctas simul quamvis ex depravato Melae codice sistit, post singulatim suis sedibus, aliorum fidem secutus, rectius recenset, ex quo adparet, uti *Cyrnus* est *Cythnos*, *Chalcis*, *Chalcia*, *Pinara*, *Cinara* — sic, quae ibi est *Dionysia* post, 4, 23. s. 12. est *Donusa*. Neque si Donusae situm spectes, adversatur ratio, quam Mela sequitur in recensendis Sporadibus. Iis enim accenset, quae circa Delum undique ad Europam et Asiam erant inter se remotissimae, ita quidem, ut utriusque litoribus propius adiacerent.

Cythnos) Voss. 1. Cibin. Mediolan. Rehdiger. *Cyanos;* Leidens. Vaticani Parisienses, Lips. Gud. Prag. Vindobon. Ciaccon. et alii *Cianos*. Eadem est *Canos*, quam cum Dionyssa coniungit Geographus Ravennas 5, 21. quod nomen expedire non potuit Porcheron. In Plinio 4, 19. s. 12. *Cyrnus*. Edd. habent *Cianos* ad Schottum usque; tantum 13. *Cirnus;* Vinetus *Cyanos*. Inde Vossius reposuit *Cia*, *Icos*, quod receperunt edd. 40. 41. 42. Reinoldius emendavit *Cythnos*, quod post inde ab ed. A. Gronovii 44. servatum est. TZSCHUCKE. *Cianos*) Legendum videtur *Ceos* ex Strabone, [lib. 10. p. m. 334. s. 486.] aut *Cios*, ex Ptolemaeo, [3, 15.] apud quem falso in Graeco exemplari scriptum reor *Cia* pro *Cios* facili lapsu scriptorum, duobus elementis *o* et *a* confusis in unum, etsi Hermolaus legit in Ptolemaeo *Ciam*, cui equidem non assentior. PINTIANUS. Mela scripsit *Cia*, quamvis apud eum legatur *Cianos*. Cum enim librarius nesciret, *Ceon* a Romanis *Ciam* appellari, sic scripsit: *Cia* v. *os*, i. e. *Cia vel Coos*, et hinc *Cianos*. VOSSIUS *ad Scylacem p. m.* 49. (Gron.) Reynoldum recte emendasse existimo, *Dionysia*, *Cythnos*, nisi forte Mela scripserit *Dionysia*, *Pyrnos*, quas insulas etiam iungit Plinius 4, 12. [*Cyrnos* volebat dare, uti legitur in Plinio 4, 19. s. 12.] A. GRONOVIUS. *Cia* hic agnoscit

etiam Politus ad Eustathium in Homerum Tom. 2. p. 679. sed vitiata pronuntiatione ortum censet ex *Cea*, quod probat. Nempe primum, inquit, dictum Κέος, unde gentile Κέϊος, per Synaeresin Κεῖος, unde νῆσος dicta Κεῖα, inde Κία, postremo Κίος de insula, quod volebat Pintianus perperam. Invaluerat id Suidae aetate. Sed plura ex ipso cognosci possunt. De Κέϊος, Κεῖος a Κέω insula monet etiam Eustathius ad Homerum Odyss. 22, 335. p. 790, 14. Basil. Praeferenda videtur emendatio Reinoldii, *Cythnos*, pro qua positum *Cytnos*, deinde *Cyrnos*, unde alia obtrudi facile potuerunt. *Cia* enim pro Ceos, Κέως, vix ferri potest ex corrupta Ptolemaei lectione. Minus probandum Vossii Icos, quam insulam Magnesiae obiectam dicit Strabo lib. 9. p. m. 300. s. 436. et Livius 31, 45, 12. a Geraesto et Carysto (Euboeae) in Macedoniam navigantibus inter Scyrum et Sciathum obviam esse scribit. Quod Cythnon Cycladibus alii adnumerant, nihil in tanta opinionum varietate obstat, et infra contra libros a quibusdam in Cycladibus ponitur. *Cianos* tamen, quod hic libri obiiciunt, sustineri forte possit ex Philone in Flaccum p. 540. ed. Mang. qui Κίανον insulam adtingit, ubi persequitur cursum a Sunio ad Andrum, in quo praetervectus est Flaccus Ἑλένην, Κίανον, Κύθνον et alias στοιχηδὸν κειμένας, dummodo aliunde nomen certum constaret, nec ibi potius ad Ceam referendum videretur, uti etiam iudicat Wesseling. ad Antonini itiner. p. 523. qui potest consuli.

Chalcia) Parisienses, Ciaccon. Lips. Rehdiger. Vindob. *Calchis;* Cibin. *Chalchis;* Prag. *Calcis;* Gud. *Calathis;* Vaticani et reliqui cum editionibus conlati habuisse videntur *Chalcis.* Nempe sic omnes editiones exhibent ad Vossium usque, praeter 1. 2. 9. 13. in quibus legitur *Calcis.* Vossius posuit *Chalcia,* quod et acceperunt sequentes. Plinius quidem in loco supra indicato habet *Chalcis*, quod et retinuit Harduinus; at alibi

(4, 23. f. 12.) vocat *Chalciam*. In Scylace p. 38. Hudf. eft Χαλκεία, in Strabone lib. 10. p. m. 337. f. 488. Χαλκία, et in mari Carpathio prope Rhodum ponitur. Χαλκία etiam legitur apud Theophraftum in hift. plant. 8, 3. Sed, quod ex fitu difcitur prope Rhodum, eadem a Plinio 5, 36. f. 51. dicitur *Chalce*, et a Thucydide 8, 41. extr. Χάλκη, de qua variatione monuit etiam Palmerius in exercitt. in auctor. Gr. p. 347 fq. qui tamen corruptos hic codices effe cenfet. Attamen cum nec alii auctores in forma nominis conftent, Melaeque codices omnes eandem terminationem in *is* praeferant, praeftat eam reddere, quam ad ancipitem aliorum recurrere. Revocavi igitur *Chalcis*, quo nomine alia etiam loca paffim adpellantur.

Icaria) Ita Parifienfes, Vatic. 1. Cibin. Gud. et alii. Vindob. *ycaria;* Rehdiger. *hycaria;* Prag. *Ichara;* Vatican. 3. *Icara;* Lipf. *learia.* In *Icaria* confentiunt editiones omnes, probanturque ab aliis etiam auctoribus. Mox Parifienfes, Lipf. Prag. *Pinaria,* quod etiam in Vaticanis fuiffe opinor, quia ex folo Vatic. 1. notatum erat *Pinara,* quod et habet Gud. cum Plinio 4, 19. f. 12. In Cibin. eft *Pynara;* Rehdiger. *pynaria;* Venet. *Pinarra;* Vindob. *cinara.* Edd. veteres 1. 2. 3. 4. 5. — ad Voffium *Pinaria;* tantum 13. *Pinara.* Voffius dedit *Cinara,* quod amplexi funt reliqui. TZSCHVCKE. Plinius [4, 23. f. 12.] *Cinara.* Nondum muto, quoniam et *Pinara* Lyciae urbs fuit. [?] BARBARVS. *Pinarae* nullus meminit praeter Plinium, apud quem tamen in codice vetufto *Pyrana* legitur, non *Pinara.* PINTIANVS. Alias *Cinara* et *Pinara.* CIACCONIVS. *Cinarae* meminit Plinius, licet vulgo apud ipfum *Cynara* legatur, cum vetufti libri habeant *Cinara.* [Sic Harduinus.] Athenaeo [lib. 2. extr.] et Plutarcho [de exfilio p. 376. ed. Lipf. Vol. 8.] eft Κίναρος. Verum quia apud Melam Cinara mutata fuit in Pinaram a librariis, quibus folemne eft,

C et P commutare, non mirum eſt, Plinium vitioſam ſecutum lectionem, duas feciſſe inſulas. Sed et alias ſupra memoratas inſulas quare geminarit, et ad Aetoliam collocarit, cum omnes in mari Aegaeo ſitae ſint, ſatis ut opinor, clarum eſt. VOSSIVS. His facile et lubenter adquieſcere licet.

Niſyros) Vatic. Vindob. Gud. *Niſpiros;* Cibin. Pariſienſes *Nyſpiros;* Rehdig. *Niſpyros;* Venet. *Neſpiros;* Lipſ. *hiſpiros;* Prag. *hiſpirros.* Edd. 1. 2. 9. 13. *Niſpiros;* 3. 4. 5. reliquae *Niſyros*, quod ſine haeſitatione probatur. De ſimilibus et aliis huius nominis corruptionibus cf. Harduinus ad Plin. 36, 42. ſ. 21. et Heyne ad Apollodor. p. 75.

Lebinthos) Vatican. 1. *Lebenthos;* Mediolan. Voſſ. 1. 3. 4. Cibin. Venet. Vindob. *Libenthos;* Leid. *Libentos;* Lipſ. Prag. *Lientos;* Vatic. 3. *linctos;* Pariſienſes *Lyenthos;* Gud. (ex quo A. Gronovius falſo notat *Libenthos*) *Lihentos;* Rehdiger. *Lybeminthos.* Edd. 1. 2. 9. *Libentos;* pleraeque reliquae *Lebynthos;* 15. 17. 20. *Lebyntos;* 23. *Lebynthus;* 6. 7. 8. *Lebyntohus;* at 10. *Lebynthos;* Sanctius et Reinoldius *Lebinthos*, quod et habuiſſe videtur editio Vineti. Ita vero poſt Reinoldium inde ab ed. 44. A. Gronovius cum aliis, cum antea Voſſii exemplo ſcriberetur *Lebynthos.* TZSCHVCKE. Scribe per *i* in ſecunda *Lebinthos* ex Strabone [lib. 10. extr.] et Plinii codice ſcripto. [4, 23. ſ. 12.] PINTIANVS. Per *i* ſcribit etiam Stephanus ſ. v. Δρεπάνη. Sic Geographus Ravenn. 5, 21. *Lepinthos.* In Ovidio de A. A. 2, 80. et Metamorph. 8, 222. vulgo, etiam in ed. Burmanni legitur *Lebynthos*, ubi MS. habere *Lebinthos* ad hunc Melae locum teſtatur A. Gronovius. Praeſtat Graecos auctores ſequi, tamquam minus in his corruptos.

Calymnia) Vatic. *Camynis;* Pariſ. 1. Cibin. Lipſ. Gud. Rehdiger. Venet. *Caminis;* Pariſ. 2. 3.

Casimis; Vindob. *Scalimis;* Prag. *Camiros.* Edd. 1. 2. 9. 13. *Caninis;* 3. 4. 5. et reliquae *Calydnae* ad Vossium, tantum aliquae, ut 11. 29. 33. cum Vineto *Calydne.* Vossius dedit *Calymnia,* quem et secuti sunt posteriores. TZSCHVCKE. Libri antiqui *Caminis.* Et hanc quoque vitiosam lectionem secutus est Plinius, [4, 23. s. 12.] et inde insulam *Caminiam* vel *Caminisam*, ut habent aliqui codices scripti, in ordinem insularum reposuit. Dum sic facit, non mirum est, catalogum insularum, quas in hoc mari recenset Plinius, admodum esse locupletem, recurrente ter et quater eadem semper insula. Procul dubio scripserat Mela *Calymnia.* *Calymna* et *Calymnia* utrumque rectum est, ut testatur Stephanus. Aliter *Calydna*, aut *Calydnae* dicuntur istae insulae. Hinc *mel Calydnium* appellatur quoque *mel Calymnium,* et ex Stephano testatur Eustathius in Dionysium. [v. 530.] Porro Lebynthum cum hac insula coniungit etiam Ovidius, cum in libris de arte amandi, [2, 80.] tum quoque Metamorphoseon 8, [222.] *Dextra Lebynthos* [ut ibi prave editur] *erat, foecundaque melle Calymne.* VOSSIVS. Librorum lectio ducit ad *Caminiam* Plinii, cui nomini eo magis aliquis inhaereat, quod Plinius scribit a Platea distare 38. M. P. At nemo talem insulam in hoc mari audivit, et manifeste ex variis auctoribus insularum nomina congessit eorumque variam et corruptam scripturam secutus insularum etiam numerum temere auxit. Porro non arbitrario antiquae editiones Venetae dedisse videntur *Calydnae*, sed aliunde et ex libris depromsisse. Atque eo etiam ducit codex Vindob. etsi alias non bonae notae, suis tamen ideo exemplis propius inhaerens, qui adposuit *Scalimis*, sic ut litera *s* ex praecedente vocabulo fuerit adtracta. Hinc vero non male Vossius substituisse videtur *Calymnia*, cum hoc nomen probet etiam Stephanus, *Calymnam* autem hac forma producat etiam Plinius 4, 23. s. 12. et Strabo lib. 10. extr. Tò *a* in codicibus ad proximum nomen migravit.

Syme) Vatic. 1. *Asymae;* Parif. 2. 3. Rehdiger. *Asime;* Parif. 1. Gud. *Asine;* Lipf. Venet. Ciaccon. *Hasime;* Prag. *Ashime;* Vindob. *Asinie;* reliqui videntur habuisse vel *Asimie*, quod et Vossius ex suis protulit, vel *Asinae* et *Asine.* Et sic editiones antiquissimae ad Vossium *Asinae* vel *Asine*, quae quidem locum hic habere non possunt. Vossius cum ceteris reposuit *Syme.* TZSCHVCKE. Pro *Asine* forte reponendum *Casiae.* Nam a *Caso*, una Sporadum, complures adiacentes insulae dictae sunt *Casiae* Straboni, [lib. 10. extr.] Stephano [qui tamen Κάσον tantum memorat] et Homero. [Il. 2. 676. qui etiam unam tantum habet.] PINTIANVS. Nemo hanc emendationem adsensione sua probavit; et recte. Nam et nimis et sine causa recedit a Codicum lectionibus, nec usquam Casiae memorantur. Immo quas solus Strabo τῶν Κασίων νήσους adpellat, sunt finitimae, et quae sub ditione Casiorum fuerunt. Prima litera *a* adhaesit ex proxima voce, qua abiecta remanet *Syme*, insula inter Rhodum et Gnidum. Sic igitur recte posuit Vossius aliis omnibus hic comprobantibus et ad Lucan. 8, 195. Oudendorpio.

Hae quia —) Gud. *he quod;* ed. 14. *dispar[s]ae.* Mox pro *Ab eis*, quae voces a Parif. 2. et Prag. absunt, Vaticani habent *Abeos;* Cibin. *bacos;* Lipf. Gud. Venet. Rehdiger. *habeos;* Vindob. *anapheos;* Ciaccon. *Nabeos.* Edd. 1. 2? 9. 13. *abeos;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 14. reliquae *Ab eis*, uti certe fuit in Parif. 1. 3. et, quod videtur, in Havn. Recte. Nam non adest nomen, quod sub superiorum codicum vocibus lateat, et *ab* idem valet, quod post, et in progressione vel transitu ad alia a nostro passim adhibetur. Cf. 1, 2, 4. 18, 5. 3, 2, 7. et 7. in. Tum librarii nomina etiam adpellativa saepe in propria corrumpunt. Sic 3, 7, 5. *Nysii* pro *nisi;* 3, 1, 9. *Ianasum* pro *etiamnum;* 1, 2, 3. Prag. *cum Thauris* pro *continuis;* et hoc ipso capite proxime post Cibin. *super*

Asyam pro *super eas*, et supra §. 8. alii pro *et nusquam* ferunt *Ethnos quam*. De aliis nominum permutationibus cf. ad 2, 3, 1.

Sicinos) Vaticani *Cicynos;* Paris. 2. 3. Lips. Vindobon. Gud. Venet. *Cicinos;* Rehdiger. *Cycynos;* Cibin. Ciaccon. *cycinos;* A. Gronovius ex suis memorat *Cycinos* et *Cicinos*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Cicinos;* 6. 7. 8. 10. 12. et aliae ad Vossium *Sicynus* vel levi immutatione quaedam *Sicinus*, ut Olivarius cum suis fere omnibus; *Sycinus* 18. *Sicynos* 19. Vossius dedit *Cythnos*, quod acceperunt Gronovii ad ed. 42. Post Reinoldio auctore rediit *Sicinos*. TZSCHUCKE. *Cicinos)* Scribendum *Sicynus* ex Strabone, [lib. 10. p. m. 334. s. 484. ubi quidem vulgo legitur Σίκηνος] Plinio, [4, 23. s. 12. ubi *Sicinus* exstat] Stephano, [cui etiam est Σίκηνος] vetustis codicibus. HERMOLAVS BARBARVS. Videtur scribendum *Sicenus* penultima producta ex Strabone [c. l, ubi etiam ita reddidit vetus interpres] et Stephano. Ptolemaeus [3, 15. extr.] per *i* in eadem *Sicinus*, sed vitiose puto. PINTIANVS. *Sicinus* non est inter Cycladas, Vetus lectio est *Cicynos*. Feci *Cythnos*, quae sola hic deerat. VOSSIVS. Si vestigia codicum pressius insistas, melius supra in Sporadibus *Cythnos* deprendas, ut hic *Sicinos*. Ita enim rectius scribi per *i*, non solum alia auctorum loca docent, sed et metrum in primis evincit. Cf. ad Strabonem c. l. Quod de Cycladibus monet Vossius, vere id quidem, sed, in auctorum de iis inconstantia et fluctuatione, nihil id solum videtur impedire. *Cythnos* tamen videtur exstare in Paris. 1. atque omnino ille usque ad *Paros* cum Vossiano textu consentire, quia nulla ex eo discrepantia adnotata erat. Hinc vero magna succedit in editionibus variatio et confusio. Multae enim, quae *Sicynus* vel *Sicinus* habent, subiiciunt proxime *Cythnos*, uti Vadianae et in iis 30. 32. 37. sic: *Sicynus, Cythnos, Siphnos;* ed. 24. et hinc Olivarianae

cum Vineto et Schotto *Sicinus*, *Hypanos*, *Cythnos*, *Siphnos*, *Seriphos*, ſic ut Melae recenſum una vel duabus inſulis augeant. Ante Vadianum et Olivarium legebatur levi discrimine *Sicynus*, *Hipanos*, *Sipanos* vel *Siphnos*, *Seriphos*; ſed de his audiendi ſunt libri ſcripti.

Siphnos) Cibin. Vatic. *Sipanos;* Rehdig. *Sypanos;* Pariſ. 2. Prag. *Sinapos;* Venet. *Synapos;* Lipſ. *Ipanos;* Pariſ. 3. *hipanos Scipanos;* Gudian. *hypanos;* Ciaccon. *Spanos.* Edd. 1. 2. 9. 13. *hipanos Scipanos;* 3. 4. 5. 10. 11. 12. 14. 19. *Hipanos, Siphnos;* 6. 7. 8. 15. 17. 20. 23. *Hipanos, Sipanos;* Olivarianae et antea iam 21. 24. poſt Vinetus, Schottus *Sicinus*, *Hypanos*, *Cythnos*, *Siphnos;* Vadianae *Sicynus*, *Cyhnos*, *Siphnos*, de quo quidem in proxima nota monui. Voſſius τὸ *Hypanos* recte excluſit, omninoque poſuit *Cythnos* (pro *Sicinos*) *Siphnos* ſequentibus edd. 40. 41. 42. Poſt duce Reinoldio reliquae *Sicinos*, *Siphnos*, uti iam notatum eſt. TZSCHVCKE. *Hypanos*, *Cythnos*, *Siphnos* —) Aldus *Hypanos*, *Sipanos*, *Seriphos*. Scribo *Cythnos*, *Siphnos*, *Seriphos* [uti iam dederat Vadianus] ex Ptolemaeo [3, 15. extr.] et Strabone, [lib. 10. p. m. 334. ſ. 485.] apud quem in Graeco codice *Cythros* pro *Cythnos* falſo ſcriptum eſt. In Plinio [4, 22. ſ. 12.] quoque *Citanos* depravatum pro *Cythnos*. PINTIANVS. Satis ex enarratis codicum lectionibus adparet, τὸ *Hipanos* ortum eſſe ex *Sipanos*, utrumque ab editionibus quibusdam exceptum ad unam eandemque inſulam pertinere, quae ſola eſſe poteſt *Siphnos*. Minus depravant libri *Seriphos*. Nempe Gud. *Siriphos;* Prag. *Serifos;* Ciaccon. *Scryphos*. Recte alii cum edd. etiam vetuſtis. In ed. 34. (Heniſchii) *Seriphos* omiſſum abeſt.

Rhenea) Vaticani, Pariſ. 3. Voſſ. 3. Mediolan. Perizon. Gud. *Ahenea;* Ciaccon. *Athena;* Voſſ. 1. Cibin. Lipſ. Rehdiger. *Haenea;* Prag. *Henea;* Vindob. *anenea;*

Parif. 2. *Haenia;* quidam etiam, A. Gronovio tefte, *Ahena.* Edd. 1. 2. 9. 13. *Ahenea;* 3. 4. 5. (cum quibus Venet. et Havn. confenfiffe videntur) 6. 7. 8. 10. 11. 12. 14. 19. *Henea;* Ald. et Iunt. *Aenea;* Vadianus invexit *Rhene* et ad alios propagavit; tantum Vinetus pofuit *Rene.* Reinoldius evulgavit *Rhenea* et hinc edd. 44. 45. ceterae. Vtraque forma in auctoribus reperitur, pofteriori tamen praelucent codices. In nomine *Paros*, quod fingulare videtur, amice omnes libri confpirant.

Myconos) Hic non formam folum nominis, fed et ordinem turbant libri. *Myconos* enim alii ponunt poft *Paros*, alii poft *Tenos*, in quibus Parif. 3. et edd. vetuftae 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 14. 15. 16. et ceterae ad Gronovianam 44. exceptis Reinoldianis, quae hac ferie exhibent: *Paros*, *Myconos*, *Syros*, *Tenos*, *Naxos*, et fic poftea ed. 44. cum ceteris. Nec temere, cum ita codices fere omnes praecipiant. Editiones 1. 2. 9. 13. plane id nomen ignorant. De eius forma haec monenda: Voff. 1. Cibinienf. Mediolan. Vaticani, Ciaccon. *Mycon;* Parif. 3. Prag. Lipf. Gud. Venet. *Micon;* Vindobon. Voff. 3. *Michon;* Rehdiger. *Mychon.* Edd. 3. 4. 5. 11. *Mycon*, reliquae cum aliis codicibus *Myconos*, paucae *Miconos.* Prius ex aliis auctoribus facile probatur.

Syros) Haec vox deeft in Cibin. et Voff. 1. Alii vitiofe efferunt. Vatic. Parif. 3. Vindobon. Prag. Lipf. Gud. Venet. Voff. 3. *Spiros;* Rehdiger. Mediol. *Spyros;* Ciacconn. *Styros* et *Spyros;* Leidenf. *Sporis.* Editiones 1. 2. 9. 13. *Spiros;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 14. 15. 17. 19. 20. 23. poft Vinetus, Voffius, Gronovii, Reinoldius et pofteriores *Syros;* Vadianus, Olivarius cum fuis, Schotto, item edd. 21. 28. 30. 32. 37. *Scyros.* At *Scyros* fupra iam adfuit, et hinc longe eft remota. Recte igitur iam antiquae editiones et poftea Voffius cum

aliis posuerunt *Syros*, uti emendabat Pintianus pro *Scyros*, et volebant ex libris et Plinio [4, 22. s. 12.] Salmasius ad Solinum cap. 17. s. 11. p. m. 126. et Taylorus ad marmor Sandvicense p. 62. etsi ea occupata iam erant, nec bene Emmenessius ad Virgilium Aen. 2, 477. reprehendit Vossium, quod *Syros* scripserit. Diversas his nominibus insulas fuisse, nemo negat, sed et ipsa eorum similitudo facile et saepe in errorem detrusit librarios, qui quidem ex nexu et serie narrationis deprehendi et agnosci potest. Sic recte quidem Scyron prope Lemnum ponit Ptolemaeus 3, 13. extr. At cum Scyrum etiam 3, 15. extr. inter Tenum et Naxum producit, aut ipse erravit, et diversas insulas uno eodemque nomine designavit, aut librariorum vitio corruptus est, et *Syros* legi debet. Sic Plinius 4, 22. s. 12. depravatus est, ubi *Scyros* 15. M. P. a Delo removetur et in Cycladibus recensetur. Quare et ibi *Scyros* plane omisit Harduinus, et a libris abesse monuit Salmasius ad Solinum cap. 11. s. 7. p. m. 126. Sic pro Σκύρος in Scylace p. 22. Huds. Σύρος legi debet propter Deli et Rhenes viciniam, cum contra paullo inferius Σκύρος (Σκῦρος) recte commemoretur. Errant enim, qui Scyron Cycladum numero addunt et cum Syro miscent, veluti Schol. Thucyd. ad 1, 98. Servius ad Virgil. Aen. 2, 477. qui tamen de Syro id recte pronuntiat ad 3, 76. ubi editi quidam male Scyrum habent, quia Pherecydis mentio subiicitur. Nimis enim longe a Delo Scyros remota est, quam ut ad Cycladas revocari possit. Cf. Salmasius ad Solinum c. l. et de commutatione illa Heinsius ad Ovidium Metam. 7, 464. Menagius ad Diogenem Laertium 1, 119. Harduin. ad Plin. 36, 26. s. 16. Heynius ad Virgil. Aen. 2, 477. Wesseling. ad Antonini itiner. p. 527. Burmann. ad Propert. 2, 7, 54. aliis 2, 9, 16. In poetis, opinor, facile deprehenditur et coarguitur vitiatio metri ratione. In *Scyrus* enim penultima producitur, quae brevis est in *Syros*. Etsi enim de Syro secus monet Strabo lib. 10.

p. 335. f. 487. et ex eo Euſtathius ad Homerum Odyſſ. 15, 402. p. 583. Baſ. et ad Dionyſ. v. 525. itemque Stephanus h. v. non video tamen, quomodo id ſimpliciter adfirmare potuerit Strabo, cum ſubiectus Homeri locus Odyſſ. 15, 402. contrarium adferat in verbis νῆσος Συρίη. Producitur tamen in aſmatio apud Diogenem Laert. lib. 1. f. ubi cf. Menagius, item apud Ovidium Metam. 13, 175. in quo tamen leg. videtur *Scyron*, quam cepit Achilles (Homer. Il. 9, 664.) adiutus, quod Ovidius innuit, opera Vlyſſis. Atque ita ex codicum indiciis apud eundem Metam. 7, 464. legi poſſit: *Florentemque Syron, Siphnon, planamque Seriphon.*

Tenos) Vindob. Rehdiger. Cibin. Voſſ. 1. *Thenos;* alii cum editionibus antiquis *Tenos;* recte. Sic quidam pro *Naxos* dant *Naſos*, uti Venet. Lipſ. Gud. Prag. Vatic. 3. Pro *Delos*, *Andros* Prag. *Poloſandros*, Pariſ. 2. *Doloſandros;* Venet. *D. Indros.* Tum Vindob. *qui in orbem;* Vatic. 3. Pariſ. 2. *hae quia in orbem;* Vindob. *ciclades;* Prag. *cicladas;* Rehdiger. Vindobon. *dicte ſunt;* poſterius verbum adiiciunt etiam edd. 1. 2. 3. 4. et reliquae ad 42. cum Reinoldianis. Poſt expulit A. Gronovius in ed. 44. monuitque abeſſe illud a melioribus MSStis. Ex meis praeter commemoratos et forte Venet. Havn. et Pariſienſes reliqui etiam repudiant. Redundare iam olim notaverat Ciacconius.

§. 12. *Super eas)* Cibin. ſubſtituit *ſuper Aſyam.* Poſt τὸ *in* omiſit ed. 11. Ceterum ab his vocibus cap. 58. incipit Vinetus.

Samonium) Ita exſtat in MSStis omnibus et editionibus primis, nec aliter legitur in Strabone lib. 10. p. m. 327. f. 474. Salmaſius tamen ad Stephanum f. v. Σαλμώνη in utroque emendat *Salmonium*, uti etiam ex Mela, minus tamen vere, refert Wettſtenius ad Lucae

act. apostol. 27, 7. Sed utraque forma primae syllabae in usu fuisse videtur, nec, quam noster praetulit, sollicitanda. Sic Σαμώνιον vocat etiam Ptolemaeus 3, 17. et Plinius 4, 20. s. 12. nostrum imitatus, sic reddit: *Qua longissima est ad orientem Sammonium* (sic Harduin.) *promontorium adversum Rhodo; ad occidentem Criu metopon Cyrenas versus expellit.* Contra Σαλμωνὶς idem vocatur ab Apollonio Rhod. 4, 1693. a Dionysio v. 111. eiusque interpretibus Latinis Prisciano v. 113. et Avieno v. 164. In actibus Apostol. c. l. dicitur Σαλμώνη. Σαλμώνιον eodem usu adfert Schol. Apollonii c. l. Idem vero indicari promontorium adparet ex Strabone et Dionysio, quorum ille ἑῷον ἄκρον vocat, hic ἑώϊον. Quare nihil mutandum est.

Κριοῦ μέτωπον) Varie depravant libri. Vatic. 1. *calum metopon;* Cibin. *calu metopon;* Parisienses, Lips. Gud. Rehdiger. *calum et opon* male distractis vocibus; Vatic. 3. *calum et apum;* Prag. *calum et opum;* Vindob. *colon et opon;* Havn. *callum et oppon;* Venet. *callon et oppon.* Edd. 1. 2. 3. 4. 9. 13. *Calum et opon;* 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 14. et reliquae *Criu metopon* vel post Κριοῦ μέτωπον. Confirmat hanc emendationem locus Plinii 4, 20. s. 12. ubi Melam reddit: *ad occidentem Criu metopon expellit;* et sic Strabo et Ptolemaeus cc. ll. ille quidem νότιον facit, hic occidentali latere Cypri ponit. Καλοῦ μέτωπον nemo hic novit, nec in recensu promontorium a Meursio in Creta cap. 5. p. 88. acto tale memoratur. Recte igitur relictis codicibus altera lectio reposita, cum Melam adeo erravisse non sit verosimile. Post Voss. 1. et Cibin. *et nisi maior.*

Cypri) Ita codices omnes excepto forte Venet. et Havn. Editiones omnes cum Vadianis, Olivarianis et cognatis, quibus accessit Schottus *Cypro;* Vinetus, post Vossius et inde reliqui, *Cypri.* Forte primos editores

ſtructura offenſi immutarunt, etſi, quod ſtatuunt vulgo diſcrimen, non eſt perpetuum. Tum Prag. *in multis earmigerata.* Cibin. *ſimul multis.*

Paſiphaes) Vindob. cum edd. 1. 9. *paſiphes;* Lipſ. Gud. *paſiphe;* Rehdig. *paſyphe;* Cibin. *paſiphae;* in reliquis *Paſiphaes* fuiſſe videtur. TZSCHVCKE. *Paſiphaes* Chiſ. cui adſtipulantur duo codices et meus, in quibus legitur *Paſiphes* vel *Paſyphes.* Sed Perizon. et Voſſ. 1. *Phaſiphae* pro *Paſiphaae* flexu Latino, quem Melae in ſimilibus placuiſſe atque etiam Ciceroni de divin. 1, 42. [43.] *in Paſiphaae ſano,* et Auſonio epigramm. 66. *Minoae machina Paſiphaae,* obſervabat Oudendorpius. A. GRONOVIVS. Etſi ferri poteſt Latina haec terminatio, qua etiam uſus eſt Tertullianus de anima cap. 46. propter codices tamen numero plures et Pomponii morem in captandis formis Graecis retinendam vulgatam cenſui. Poſt Prag. Gud. Rehdiger. *adriane;* Venet. *adrianae;* Vindob. *andriane;* alii recte, niſi quod in fine etiam *e* ponunt, ex more. Pro *amoribus* Gud. dat *moribus.* Tum Venet. *Daedali et operibus.* Pro *fato* Vindobon. *facto.*

fuga, Tali ſtatione) Vatic. Cibin. Vindob. Prag. Lipſ. Gud. Rehdiger. Havn. Venet. *fugata in ſtatione;* Ciaccon. *fugata in ſtatione* et *fuga tali ſtatione,* quod poſterius etiam in Pariſ. 2. fuiſſe videtur; Pariſ. 1. *fuga in ſtatione;* Pariſ. 3. Auguſtin. *tum ſtatione,* uti ferunt editiones veteres, et hinc cum Ald. et Iunt. Vadianus, Olivarius, et qui eos reddere ſolent, etiam 30. 32. 37. et ultimum ed. Lugd. 1646. tantum 58. (Graſſerus) *iam.* Vinetus poſuit *Icari ſtatione;* Schottus, et hinc Voſſius cum ceteris *Tali ſtatione.* TZSCHVCKE. *Tum ſtatione)* Scribo *Tali ſtatione* etc. *Talus* aereus gigas, ſolus ex ſeculo illo aereo ſuperſtes, quo narrant fabulae donatam a Iove Europam ad cuſto-

diam Cretae insulam; tantae pernicitatis, ut singulis diebus universam insulae oram lustraret. Is quum appulsos in Cretam Argonautas, post raptam Medeam, aditu insulae arceret, carminibus veneficiisque Medeae exstinctus est, auctore Apollonio in quarto [v. 1638 sqq.] Argonauticῶν. Meminere etiam Orpheus, [Argon. v. 1348.] Zenobius [5, 85. p. 147.] et Lucianus in Philopseude; [c. 19.] item ex nostris Catullus. [55, 23.] PINTIA. Huius loci restitutio Iano Parrhasio, viro doctissimo, debetur; is enim primus (nisi fallit memoria) sic leg. vidit libro de quaesitis per epistolam. [sylloge 4. epist. 15. in Gruteri thes. crit. Tom. 1. p. 743.] SCHOTTVS. Bene hunc locum sic emendavit Pintianus cuius coniecturam confirmant optimi codices. VOSSIVS. Verissime. Quod *Icari* dedit Vinetus, longius recedit a codicum vestigiis, tum in Daedalo continetur, nec Icari mors ad Cretam referri potest. In proximis Venet. habet: *maxime inde eo, quod.*

Iovis) Prag. *Iovis est pene;* Lips. *clarum est.* Tum Havn. Paris. 2. Vatic. 3. Venet. *vestigium sepulcri* vel *sepulchri.* Tò *est* omittunt Vaticani, Cibin. Gud. Rehdiger. cum edd. 1. 2? 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. Adiecit Vadianus, quem praeter suos et Olivarium secuti sunt alii. Redundare postea monuit Ciacconius, quod probant superiores codices, et qui habent, ambigua et incerta sede declarant, a librariis insertum fuisse. Equidem sic melius omitti posse putavi, in primis quod et subiicitur *esse.*

esse accolae) Vindobon. *est acole;* Lips. Gud. *accolle.* TZSCHVCKE. Lego *etiam accolae.* Ex compendiis literarum, ut fieri amat, natus error. SCHOTTVS. Possit ita esse, etsi melius sic *etiam insculptum* scripserim. Sed codices omnes repugnant, a quibus sine gravi causa discedere non licet, nec discessit in ipso contextu Schottus. Pro *ostendunt* Vatic. 3. Lips. *affirmant.*

Gnosos) Voss. 1. 4. Mediol. Cibin. *Gnossos*, uti etiam cum ed. 23. videntur habuisse Vaticani; Voss. 3. *Gnosios;* Prag. *Gnasos;* ceteri, quos equidem consului, *Gnosos*, et sic forte Parisienses; at Havn. Venet. *Gnossus*. Edd. 1. 2. 9. 11. *Gnosos;* 13. *Cnossos;* 3. *Gnossus;* 4. 5. 6. 7. 8. 10. 12. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *Gnossos;* Vadianus, Olivarius cum familiis et alii posuerunt *Gnosos*. TZSCHVCKE. *Cnossos* scribendum geminato sibilo et cappa ex Homero et Graeca consuetudine. SCHOTTVS. Facilior hic venia danda est librariis, quod varie hanc vocem expresserunt, in qua scribenda ipsi sibi auctores parum constiterunt, ut, quae certior sit ratio, dici vix queat. Exempla adferre non est necesse, cum ubivis exposita prostent. Tum etiam editores invicem dissentiunt. Graeci fere per K exordiuntur, sed in medio alii σ simplex, alii duplex praeferunt. In Homero Il. 2, 644. Odyss. 19, 178. et alibi, quamvis etiam σ simplex olim editores quidam praetulerunt, uti ex Villoisonii editione discitur. Κνωσσὸς Strabo et alii multi, quos memorat Meursius in Creta Lib. 1. cap. 8. p. 26 sqq. Τὸ K probat etiam literarum ordo in Hesychio et Suida, atque ita produxit sine dubio etiam Stephanus in deperdita Lexici parte, cum sub Γ non inveniatur. De geminatione tamen literae σ certi nihil statui potest, qua tamen usos esse Graecos contendit Dukerus ad Florum 3, 7, 4. Quae fuerit Romanorum in prima syllaba ratio disputatur. *Gnosos* et *Cnosos* ob earum literarum cognationem tantundem putat Pierius ad Virgilium Aen. 5, 306. *Gnosos* probat Broukhus. ad Propert. 1, 3, 2. suffragante ibi Burmanno, et Oudendorpius ad Lucan. 3, 185. Alii *C* alii *G* in libris editis probant; utrumque inconstanter adhibet Heinsius in Virgilio et Ovidio. Audienda igitur hic videntur monumenta prisca, quae eam corruptionem experta non sunt, in iisque praecipue numi. Hi vero ad Imperatores usque Romanos exhibent Κνωσιοι, a quo inde tempore variant, et modo Γνωσσιων modo Γνωσιων

ostendunt. Vid. Rasche Lex. numar. T. 1. P. 2. p. 649 sq. Eckhel in doctrina numor. P. 1. Vol. 2. p. 307 sqq. et quos nominat Burmannus ad Propert. c. l. Quod enim Begerus in Thes. Brandenb. Tom. 1. p. 401. refert Γνωσιων in numo antiquo, aberrasse illum per negligentiam ex suo ipsius adspectu docet Burmannus. Suo tamen tempore per *G* in usu fuisse testatur Terentianus Maurus de syllabis p. 2402. in Grammat. Putschii his verbis: *N. Tertia uda sic videtur posse G mutam sequi, Graia verba quando in usum sermo noster suscipit, Gnosios si dicere arcus, insulam aut Gnidum velis.* Quapropter etiam Livium Augusti tempore *Gnossios* scribere potuisse censet Drakenborch. ad 37, 60, 3. Contra in Palaephato cap. 16. Κνώσιος probat unice Fischerus. *Cnoso* tamen habet tabula Peuting. segm. 8. sed *Gnosos* Geographus Ravennas 5, 21. Per *C* utique est scriptura antiquior, per *G* recentior, quam tulit Melae aetas. Literae tamen *s* dubium fuisse usum, superiora declarant. Plura autem alia nomina ita in auctoribus agitari, sic ut modo *C* modo *G* inveniatur, tum literam *s* modo semel poni, modo geminari, docent non pauca eorum exempla veluti *Parnasus*, *Pamisos*, — *Gnidus* et praeter alia subsequens *Gortyna*. Cf. etiam ad 1, 16, 2.

Gortyna) Vindobon. *Grodina;* Prag. *Cortina;* Rehdiger. *Cortyna;* Lips. *Goritina*, sed notato priori *i*, ut inde exsisteret *Gortina*, uti est in Gud. Reliqui ex meis *Gortyna*, quod aliunde satis probatur. Edd. 19. 23. *Gortina;* 10. 30. 32. 37. et quaedam aliae *Cortyna*, ut per *C* et *i* alibi etiam in libris obiicitur. Vid. Oudendorp. ad Lucan. 3, 185. Drakenborch. ad Liv. 37, 60, 7. Heyne ad Virgil. Aen. 11, 773. Wernsdorf. in Varr. ad Avien. descr. orbis v. 132. Tò *C* servavit adeo Schneider. ex antiqua scriptura in Varrone de R. R. 1, 7. quam tamen praeter librarios aliquos ne monumenta quidem prisca testantur, nec adtigit Meursius in Creta Lib. 1.

cap. 10. p. 35 ſqq. Poſt Vindobon. *Litos;* Lipſ. Prag. Gud. Rehdiger. *lictos.* Pro *Lycaſtos* Vatic. 3. Prag. *Locaſtos;* Lipſ. Gud. *Licaſtos.*

Holopyxos) Vatic. Cibin. *Olopyxos;* Pariſ. 2. *Holopixos;* Vindob. Rehdiger. *Olopixos;* Venet. *Olopyſos;* Prag. Lipſ. *Olopiſos;* Gud. *Olipiſos;* Pariſ. 1. *Olopicos.* Edd. antiquae 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Olopixos;* tum adiecta adſpiratione 6. 7. 8. 10. — et pleraeque aliae *Holopyxos*, aliquae etiam *Holopixos.* Prius ſic emendabat Hermolaus Barbarus ex Plinio 4, 20. ſ. 12. qui unus praeter Melam huius urbis meminit.

Panacra) Mire hoc nomen distorquetur in libris et ſcriptis et editis. Cibin. *Pherapnae;* Vatic. 1. *Phaerapnae;* Pariſ. 1. Rehdig. *Pherapne;* Gud. *Phacrapnae;* Vatic. 3. Prag. Lipſ. *Phacrane;* Pariſ. 3. *Pacranae;* Venet. *Phracarnae;* Vind. *Phaeranae;* Pariſ. 2. *Phaernos;* Ciacconn. *Pharcapnae* et *Phaſcanae;* Voſſius ex ſuis adfert *Phacrana;* A. Gronovius ſilet. Edd. 1. 2. 9. *Phaernos;* 3. 4. et poſtea Vadianus, Olivarius cum ſuis et Schotto *Phaeſtos;* 5. 11. 12. 14. 19. *Pheſtos;* 6. *Ppoeſtos;* 7. 8. *Poeſtos;* 10. *Phorſtos;* Ald. Iunt. *Paeſtos;* 13. *Phaetnos;* Vinetus *Pherapnae;* Voſſius cum ceteris *Panacra.* TZSCHUCKE. Vetus lectio eſt *Phacrana*, unde faciendum erat *Panacra.* Πανάκρων meminit Callimachus hymno in Iovem. [v. 51.] Attamen cum in aliis Melae codicibus, et illis quoque vetuſtis, legatur *Pherapne*, dubitet aliquis, num ſcribendum ſit *Therapne.* Therapnes vel Therannes in Creta meminit Plinius [4, 20. ſ. 12.] et Solinus, [cap. 17. ſ. 11.] licet huius nulla prorſus debeat eſſe auctoritas. Plinius vero ex corrupta Melae lectione oppidum iſtud forſan hauſit. Solas enim Laconicas Therapnas alii norunt Geographi. VOSSIUS. *Therapnas* a Mela inter Cretae urbes notiſſimas cum Marathuſa et Holopyxo cenſeri, notat Cellarius in Geogr.

ant. 2, 14, 106. Cum, ut superiora docent, nulla editio hoc nomen ferat, mirum est, unde duxerit, nisi pro Mela Plinius substituendus sit. Meursius quidem in Creta lib. 1. c. 15. p. 61. recte Plinium et Solinum, solos testes, producit. Πάνακρα quidem a Callimacho commemorantur, sed montem intelligi patet, quo nomine etiam recensuit Stephanus, adsumto Callimachi testimonio. Quam subiicit ille Πάνακρον urbem, Cypri ea fuit, non Cretae. Sed nec Πάνακρα in Callimacho peculiare montis nomen et proprium fuisse videtur, sed ὄρη πάνακρα coniuncte posita, ut et ibi explicat Stephanus, omnino de excelsis Cretae montibus et in primis in Callimachi loco de Ida intelligi debent. Quare et in montibus Cretae recensitis hoc nomen silentio praeteriit Plinius. Ex quo conficitur, *Panacra* hic ferri minime posse, nec a codicibus suggeri, supra memoratae lectiones satis declarant. Quam enim ex suis adposuit Vossius, nota est eius fides, in multis locis confossa. Remanent igitur manifestis indiciis proditae *Therapnae*, quas diserte in praecipuis urbibus numerat Solinus. Etsi enim nemo praeter eum et Plinium eam memoraverit, minime tamen id obstat, quo minus recipiatur, cum idem observetur etiam in aliis, veluti *Holopyxo*, et Plinius praeter oppida nominatim producta aliorum circiter LX memoriam exstare adfirmet. Cum porro etiam Lacedaemonii colonos in Cretam deduxerint, quod de Lytto seu Lycto ex Aristotelis Politic. 2, 8. et Polybio 4, 54. f. discitur, hoc nomen commode a Therapnis Laconicis peti potuit.

Cydonia) Vaticani, (opinor) Lipf. Venet. Rehdiger. Havn. *Cydon;* Voss. 1. Mediolan. *Cydonea*, etsi Vossius omnino notat ex libris *Cidonea;* Cibin. *Cydon ea*, ad quam lectionem etiam ducunt illi codices, qui proxime post pro *Marathusa* habent *Camoratusa*, prioris vocabuli syllaba ultima adhaerente et *ea* in *ca* mutato; Parisienses tres, Vindob. Prag. Gud. *Cidon*, uti legitur

in edd. 1. 2. 9. Reliquae 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. — ad Schottum praeferunt *Cydon*, praeter Vinetum, qui reposuit *Cydonia*, probante Vossio et reliquis. Τὸ υ recte habet; in terminatione utra forma praeferatur, *Cydon*, an *Cydonia*, dubium forte videatur. Ad posteriorem tamen ducunt codices. Eodem fere modo variatur in Floro 3, 7, 4. ubi codices *Cydonam* et *Cydoneam* praeter alias corruptiones exhibent. Cf. §. 6. *Cydon* quidem vulgatum est in Plinio 4, 20. s. 12. et *Cydona* in accusativo apud Solinum cap. 17. s. 11. Sed monente hic A. Gronovio non solum codex ab illo consultus habet *Cydonia*, sed et post ipse Plinius ita profert. Rarior utique est forma *Cydon*, et Κύδων de cive dici adnotat Stephanus, uti occurrit in Homero Odyss. 3, 292. 19, 176. Strabone lib. 10. p. m. 327. s. 476. Callimacho in Dianam v. 197. Virgil. Aen. 10, 858. Lucano 7, 229. ipsam urbem nominat Κυδωνίαν, quam formam omnino probant Graeci auctores, veluti Herodotus 3, 44. 59. Scylax p. 18. Huds. Thucyd. 2, 85. Strabo 10. p. m. 328. s. 476. et post, Diodor. 5, 78. 16, 63. Pausanias 8, 53. Dio Cassius 36, 2. et praeter alios etiam ex posteriori aevo Scholiastae, uti ad Thucyd. c. l. Apollon. Rhod. 4, 1494. Eustathius ad Dionys. v. 498. tum Phrantza in chron. 1, 36. et ex Latinis Livii epitome 99. Porro τὸ ι pro α in MSStis tueri etiam videntur gentilia inde ducta *Cydoniatae*. (Polyb. 4, 55, 4. Liv. 37, 60, 3. et alii cum numis) *Cydonius* apud Virgil. ecl. 10, 59. etsi ibi quidam *Cydoneus*, quod producta penultima legitur in Silio 10, 261. Maxime tamen huc faciunt numi veteres, qui per ι proferunt. Vid. Rasche Lex. num. T. 1. P. 2. p. 1134. et Eckhel in doctrina num. P. 1. Vol. 2. p. 309 sq. Quare etiam adspirantibus libris in Plinii loco Salmasius ad Solin. c. 17. s. 11. p. m. 118. *Cydonia*, uti supra de A. Gronovio notavi, et in Ptolemaeo 3, 17. pro Κυδωνεῖς Cellarius in Geogr. ant. 2, 14, 88. emendat Κυδώνεια, forte melius, certe leviori immutatione Κυ-

-δωνὶς, uti eam urbem vocat Schol. Homeri ad Odyss. 3, 292. Κυδώνεια certe, hac forma, ex nullo loco excitatur a Meursio in Creta lib. 1. c. 8. p. 29 sqq. Κύδων tamen legitur in Plinio, etsi sollicitari a viris doctis antea monui, et in Schol. Theocriti ad 7, 11. Neque vero *Cydonea* simpliciter reiici potest, quippe quod adferunt plerique codices etiam in Floro 3, 7, 4. et recepit Dukerus, nec aliter scribunt Hierocles in Synecdemo p. 660. ed. Wessel. et Geogr. Ravenn. 5, 21. Hinc et *Cydoneus* pro *Cydonius* antiqui codices offerunt in Virgilio ecl. 10, 59. penultima brevi, cum alias in Ovidio Metamorph. 8, 22. de A. A, 1, 293. Silio 2, 109. 10, 261. Statio Theb. 4, 269. 7, 339. penultima in *eus* producatur, pro quo tamen *Cydonaeus* malit Berkelius in Stephanum p. 486. Sed, quod *Tegea* docet, unde Τεγεᾶται descendit, et alia, cum Κυδωνεᾶται in Dione 51, 2. non solum, sed et in numis reperiatur, ad etymon *Cydonea* recurrendum est. Tiberii autem aetate eam formam invectam esse, docent numi a Raschio in Lex. num. T. 1. P. 2. p. 1137. prolati. Quid igitur in hac librorum et opinionum fluctuatione excipiendum sit, dubium videtur; at, si codicibus nostris insistas, praeferendum utique *Cydonea*, quod propter ea, quae proxime notavi, Melae aetas admittit.

Marathusa) Quod iam proxime notavi, huic nomini praecedentis ultima syllaba cum depravatione adpensa est. Nempe Ciaccon. Vatic. 3. Paris. 1. Vindob. Prag. Lips. Rehdiger. dant *Camoratusa;* Paris. 2. 3. codex Holstenii, quem memorat in adnotatt. ad Ortelium p. 114. Leidens. Voss. 3. A. Gronov. *Camorathusa;* Gud. *Camarotusa;* Voss. 4. *Tamarathusa;* Cibin. *Cydoni ea moratus adyttunia,* verbis male partim divisis, partim nexis; H. Stephani codex *Marathusa.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Camoracusa*, uti codd. Venet. et Havn. habuisse etiam videntur; 12. 14. 19. 28. *Manaethusa;*

Vadianus, Olivarius cum suis et Schotto *Manethusa*, tantum 18. *Manaetusa;* 6. 7. 8. 10. 13. 15. 17. 20. 23. (cum qua etiam Vaticani consensisse videntur) Venetus, Vossius et sequentes *Marathusa.* TZSCHVCKE. *Camoracusa*) Scribe *Manaethusa* ex Plinio, [4, 20. s. 12.] quamquam scriptum est *Manathusa.* Vereor ne *Marathusa* legendum sit a feniculis. Nam et insulae hoc nomine habentur aliquot. Quid si *Amaracusa*, quasi ab Amaraco? BARBARVS. Lego *Marathusa* ex Plinii vetusto codice, hoc est *fenicularia.* Nam et insula est apud Clazomenas hoc etiam nomine a copia feniculi, ut tradunt Stephanus, [h. v.] Thucydides, [8. 31.] Plinius. [5, 38. s. 31.] PINTIANVS. *Marathusa* pro *Manethusa*, quod tum ferebatur, ex libro suo notat H. Stephanus in praefatione, sed iis nominibus adnumerat, quae non temere pro vulgatis substitui debeant, nisi *Marathusa* diversis locis datum fuerit. Solus Plinius 4, 20. s. 12. sustinet vocem *Marathusa*, quam nemo praeterea novit. At idem in aliis vidimus, et *Marathusa* probat etiam Meursius in Creta 1, 12. p. 46. Possit aliquis ad *Camara* delabi, ut prior syllaba in fine et initio utriusque nominis coaluerit. Hanc enim Cretae urbem commemorat Stephanus h. v. Ptolemaeus 3, 17. et ex numo profert Goltzius in Insul. tab. 4. At quid tum certi ex reliquis syllabis erui possit, non adparet. Sedeat igitur *Marathusa.*

Dictynna) Vindob. Venet. *Dictinia;* Rehdiger. *Dictimia;* Cibin. *adyttunia*, de quo antea dixi; Ciaccon. *Dyctina;* Prag. Lips. Gud. *Dictina;* alii ex editionum recensu iudicari debent. Nam 1. 2. 6. 7. 8. 9. 10. 15. 17. 20. 23. habent *Dictina;* 3. 4. 5. 11. 12. 19. *Dyctina;* 14. *Dictinna;* Vadianus in prima editione (16.) et hinc 18. dedit *Dyctina*, post *Dictynna*, uti legitur in reliquis; quae scriptura antea in ed. 13. proposita sine dubitatione recta est, et saepe in auctoribus

obversatur. At urbem hac nomine nullus facit. Immo Δίκτυννα vocata est *Britomartis* nympha, Dianae comes, quia Minois vim effugiens in retia piscatorum insiluerat, de quo plura congesserunt Meursius in Creta 4, 3. et Spanhemius ad Callimachi hymnum in Dian. v. 198. In urbibus notis, quae huc referri possit, a Ptolemaeo 3, 17. commemoratur *Dictamnum*, et certe idem utrumque habetur a Meursio in Creta 1, 9. p. 32. et 2, 5. p. 87. *Dictamnum* tamen potius promontorium fuisse censet Salmasius ad Solinum c. 47. s. 45. p. m. 626. et idem, quod apud Dicaearchum de statu Graeciae p. 25. ed. Hudf. vocetur ὄρος Δικτύναιον ἐπὶ δυσμὰς φέρον. Plinio 4, 20. s. 12. est *mons Dictynnaeus*. Apud Geogr. Ravennat. 5, 21. occurrit in urbium recensu *Dicta* et post *Dictunis*, quae *Dictynna* Melae, et Ptolemaei *Dictamnum* esse videtur, cum hic promontorii nomen non addat. Tum vero sita urbs fuit in parte insulae occidentali, ad quam etiam, cum ab orientali progredi videatur Geographus Ravennas, idem refert. Neque sic a Dicte monte, qui fuit in parte orientali, nomen traxit, sed potius a Dictynna nympha, quae prope Cydoniam in mare se misit, uti ex Strabone lib. 10. p. m. 330. s. 479. discitur, qui pluribus de hoc exposuit. Ptolemaeus in borealibus urbibus ponit, quod, prout te vertas aut progrediaris, intelligi et componi facile potest.

Inter colles) Hinc cap. 59. exorditur Vinetus. Pro *ibi* Vindob. dat *ubi*; ed. 5. *accipimus*, de qua commutatione cf. ad 1, 2, 3. ed. 11. *fame*; Prag. Rehdig. *Ydei*; ed. 5. *Idei*.

§. 13. *Astypalaëa)* Vaticani, Cibin. Paris. 2. Lipf. Gud. (cum Havn. et Veneto ad ed. 3. et 5.) *Asticla*; Paris. 1. 3. Vindob. *Astida*; Rehdig. *Asthyda*; Prag. *Alticta*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. et reliquae ad 38. *Asticla*; tantum 19. *Astichla*; Schottus

Astypalaea, et hinc Vossius cum aliis. TZSCHVCKE. Videri possit non *Asticlam* Pomponium, sed *Astypaleam* scripsisse; quae insula et Plinio [4, 23. s. 12.] et Straboni. [Lib. 10. s.] VADIANVS. Recte, qui pro *Asticla* subrogaverunt *Astypalaea*. Nam de insulis Rhodo [immo Cretae] propinquis hic agitur. PINTIANVS. Cum nulla *Asticla* a scriptoribus nec omnino, nec in hoc tractu commemoretur, at *Astypalaea*, facile haec emendatio probatur, et inde, quantam corruptionem Melae intulerint librarii, adparet. Ipsa insulae scriptura satis aliunde constat.

Naumachos) Vindob. *Namnacos*; Paris. 1. *Namacos*; Lips. Gud. Prag. Rehdiger. *Naumacos*; reliqui cum Vossianis et edd. antiquissimis *Naumachos*. Sed edd. aliae 6. 7. 8. 10. 15. 17. 20. 32. *Naulachos*; 12. 13. 14. 19. 21. 28. *Naulocos*; 30. 32. *Naumaclos*, sed 37. *Naumachos*, uti Vadianus, Olivarius cum suis, Vinetus et reliqui. TZSCHVCKE. Plinius [4, 20. s. 12.] *Naulocos*. BARBARVS. Vetus codex Plinii *Naulochos*. Et *Chryse* scribo. PINTIANVS. *Naumachos* omnes manu exarati libri. Plinio *Naulochos*, quod verius. VOSSIVS. *Naulochos* leg. etiam antiqua manus ad marginem ed. 12. adscripserat, et eadem esse videtur etiam Ortelio in thesauro Geogr. h. v. Vtrumque nomen de hac insula tantum a Mela et Plinio memoratur, qui, uti nexus indicat, Melam reddidit. In alterutro igitur aberrarunt librarii, sed quod vero est similius, in Mela. Plinii Naulochos sustinent et etymologia aptior, et nominis frequentior usus de aliis. Sic *Smyrna* dicta est secundum Stephanum s. v. Σμύρνα; *Naulochos* in Sicilia fuit Pelorum versus cum oppidulo, de quo Cellarius in Geogr. ant. 2, 12, 66. Eodem porro nomine commemoratur Mesembrianorum oppidum prope Haemum a Strabone lib. 7. p. m. 220. s. 319. Alia dabit Ortelius sub h. v. At cum pertinacius codices in *Naumachos* hic conspirent, nec simpliciter

corruptio in Melam transferri et nomen illud impugnari possit, reliqui. Post pro *Zephyre* ex molliori pronuntiatione Cibin. *Sephyre*; Prag. *Cephirre*; Lips. Gud. Vindobon. *Zephire*, uti edd. 1. 9. et quaedam aliae. Vera scriptura a plerisque iam olim recepta est.

Chryse) Vatic. 1. Paris. 3. Vindob. Lips. Gud. *Grise*; Paris. 2. *Grisae*; Prag. *gerisse*; Vatic. 3. *Gerise*; Rehdiger. *Gryse*; Ciaccon. *Crise*; Cibin. adiuncto proximo nomine *grissocaudos*. Edd. antiquissimae 1. 2. 5. 9. 11. 12. 14. 19. *Grise*; 6. 7. 8. 15. 17. 20. 23. *Chrisse*; 10. *Chrise*; Vadianus, (16.) Olivarius cum cognatis, Vinetus, Schottus *Crise*; Vossius et ceteri, ut olim ed. 13. *Chryse*, quod etiam ex etymologiae ratione volebat Pintianus. Sic etiam, Latina tantum terminatione, *Chrysa*, legitur in Plinio 4, 20. s. 12. Stephanus multa hoc nomine loca recenset, nostram tamen insulam ignorat.

Gaudos) Vatic. 3. Paris. 2. Prag. *Gaudes*; Lips. Gud. Rehdiger. Paris. 3. Cibin. *Caudos*; Vindob. *candos*. Edd. 1. 2. 3. (cum cod. Havn.) 4. 5. (cum Ven.) 11. *Caudos*; 9. *Candos*; 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. reliquae *Gaudos*, in quo consensisse videtur Paris. 1. Nec aliter scribitur a Plinio in eodem insularum connexu 4, 20. s. 12. Quod huc etiam Hermol. Barbarus adducit Callimachum in Strabone lib. 7. p. m. 207. f. 299. alia ibi indicatur *Gaudos* prope Melitam contra Pachynum Siciliae, uti adparet etiam ex lib. 6. p. m. 191. f. 277. quae a nostro infra vocatur *Gaulos*, et in Strabonis libris MSStis et editis, ante Casaubonum quidem, Καῦνος lib. 1. p. m. 30. f. 44. Nempe parum sibi in eo nomine auctores constant, de quo cf. Casaubonus ad priorem Strabonis locum, et quae infra notabuntur ad §. 18. Vtramque vero etiam ab aliis passim commisceri monuit Bochartus in Chanaan 1, 26. Quem errorem dum notat Penzelius ad Strabonem Vol. 1. p. 399. in eundem

ipſe incidit. Noſtra diſerte ſub nomine Καυδὼ commemoratur a Suida, et prope Cretam ponitur. Eadem etiam intelligenda apud Lucam in act. Apoſtol. 27, 16. ubi codex Vatic. habet Καῦδα, *Cauda* interpres Latinus, alii inſerto λ poſt κ plerumque Κλαύδην, verſiones etiam *Gauden* et *Caudon*. Κλαῦδον vocant Ptolemaeus 3. extr. prope Cretam et Hierocles in Synecdemo p. 651. Cum in Suida per literarum ſeriem τὸ λ excidiſſe non poſſit, niſi velis in aliis intruſum, duplex haec inſula nomen habuiſſe videtur, variata etiam terminatione, *Claudos* vel *Claude* et *Caudos*. At omnes alii auctores maiori conſenſu et fide, ut hic codices, tuentur K et C, quare dedi Caudos.

Muſagorus) Sic plerique meorum; Ciaccon. et Gud. tamen *Muſtigorus*; Lipſ. *Muſagoris*; Vindob. uti, opinor, Pariſ. 1. 3. *Muſagoros*; A. Gronovius ex ſuis notavit *Muſagorus* et *Muſtigorus*. Edd. antiquiſſimae cum Camert. Ald. Iunt. Vineto, Schotto *Muſagorus*, pro quo antiqua manus in ed. 3. correxerat *Muſagores*; 13. et poſt Vadianus, Olivarius cum ſuis, Voſſius, Gronovii ad editionem 44. dederunt *Muſagoros*. Reinoldius revocavit veterem lectionem *Muſagorus*, quam poſt inde ab edit. 45. probarunt alii. TZSCHUCKE. Plinius etiam cum Pomponio lib. 4. c. 12. [ſ. 20.] *Muſagoros* appellat. At in antiquiſſimo Toletano exemplari non *Muſagoros* habetur, ſed *Muſagorus*, terminatione Graeca. Quare et in Pomponio, unde mutuatus eſt Plinius, *Muſagorus*, non aliter, ſcribendum cenſeo. PINTIANUS. Idem etiam de Plinii lectione ex antiquiſſimo codice notat hic Ciacconius. Harduinus, tamen evulgavit *Muſagores*; de codicibus nihil monet. Cum ſolus Mela et ex eo Plinius has inſulas commemorent, nec aliquid aliunde liqueat, pleriſque MSStis inhaerendum utique videtur, etſi ſic malim Graecis literis efferri. Poſt pro *tamen* Rehdiger. *tantum*; Vaticani, quaſi

Musagorus hominis sit nomen, *appellat*; Cibin. *appellantur*.

Carpathio) Rehdiger. *unum Carpathyo*; Vatic. Cibin. *Carpasio*; Gud. *Carphasio*; Prag. *Carphacio*; Lipf. *Carphario*; Vindob. *Carfacio*. Edd. 1. 2. 9. 13. *Carphatio* vel *Carphathio*. Sed haec facile ad iustum ordinem coguntur, ut in sequentibus, ubi etiam Cibin. Lipf. Gud. Prag. habent *Carphatos*, quod et legitur in Geogr. Ravenn. 5, 21. Vindob. *Carphatus*; Rehdiger. *Caphatos*, et si qua sunt eiusmodi alia, quae morari taedet.

Adria) Cibin. *Hadria* cum ed. 1. Alii sine adspiratione, ut editiones etiam recentiores. Praeterea Havn. Parif. 2. *Adriatico*; Prag. *Adriacio*; Lipf. *aclia*. Tum Vatic. Cibin. Parif. 1. Lipf. Gud. *hasporos*; Rehdiger. Prag. *Hasparos*; Vindobon. *asporros*. Edd. antiquae vel *apsoros* vel *asporos*, ex quibus hoc habet 11. *Absoros* 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 15. 17. cum Vadiano et aliis ad Vossium, qui dedit *Apsoros*, quod ceteri probarunt; Vossius etiam ex MSStis suis confirmat; de Parif. 2. et 3. non vana est suspicio. TZSCHVCKE. Hermolaus Barbarus pro *Absoro Ticana* legit, nisi aut memoria lapsus est, aut scribae peccatum. *Apsorus* Straboni [lib. 7. p. m. 218. f. 315.] Ἀψύρτιδες. SCHOTTVS. Hermolaus Barbarus aeque ac scriba falso reprehenduntur. Ille enim *Trucones*, quod nomen olim in Plinio 3, 30. f. 26. legebatur, pro librorum *Ticana* in sequentibus reponi volebat. *Apsyrtis* postea a nostro memoratur. Ἄψορον, insulam Liburniae vicinam, producit Ptolemaeus 2, 17. Accedit Stephanus, qui tamen facit πόλιν Ἰλλυρίας, in quo eum graviter errasse notat Berkelius p. 205. cum urbem pro insula dixerit. Insulam certe hic *Apsoron* diserte ponit Antonini itinerarium p. 519. Quod Berkelius c. l. huc refert *Absorin*, apud Hyginum fab. 23. et pro eo reponit *Absoren*, Munckerus

malit *Absyrtin*, ut fab. 26. Vtrum vero noster cum Absyrtide commiscuerit, et ex una insula duas fecerit, de eo alibi dicendum erit.

Dysceelados) Vatic. Paris. 1. Lips. Prag. Vindob. Gud. Rehdig. *Dicedalos*; Ciacconn. *Dyceledos* et *Diceledos*; Cibin. Paris. 2. *Discedalos*; Vossius ex suis adfert *Dicedalos*, uti etiam legunt edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. Hinc 6. 7. 8. 10. 12. 13. et reliquae ad Vossium *Celaduse*; hic *Dysceelados* reposuit et ad posteriores propagavit. TZSCHVCKE. Plinius [3, 30. s. 26.] *Absoros*, *Celaduse*, *Absyrtis*. BARBARVS. Scribendum numero plurali cum *ae* diphthongo in postrema *Celadusae*, ex Plinio in fine tertii. PINTIANVS. Scribendum *Dyscelados*. Ex Apollonio Rhodio, quem diligenter legit auctor noster, ut ex aliis quoque apparet locis, hausit hanc insulam. Nempe ex hoc versu [565.] lib. 4. Ἴσσα τε δυσκέλαδός τε καὶ ἱμερτὴ Πιτύεια insulae nomen putavit esse δυσκέλαδον, cum sit epitheton Issae a strepitu undarum, quibus haec insula affligitur. VOSSIVS. Sed nexum geminatum repetitae particulae τε sententiae Vossianae repugnare monuit Cellarius in Geogr. ant. 2, 8, 130. Recte. Nempe in illo loco nomen proprium esse, ex nexu adparet, quare etiam maiuscula litera scripsit Beckius, ut antea Brunckius, qui et in notis p. 159. inde Vossium impugnat, et *Celadussas* Plinii corruptum ex Dyscelados nomen putat. *Dyscelados* etiam in Paris. 1. fuisse videtur. Ad illud nomen certe et alii codices ducunt. Sed obscura est insula, nec ab alio commemorata.

Absyrtis) Lips. Vindob. Gud. *Absirtis*; Prag. *Absirthis*; Rehdiger. *Asirtys*; alii *Absyrtis*. Maior variatio in Lucano 3, 190. Edd. primae cum 9. *absirtis*; 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. reliquae ad Vossium *Absyrtis*; hic dedit *Apsyrtis* eumque secuti Gronovii in edd. 40. 41. 42. 44. et Reinoldius; post A. Gronovius in ed. 45.

revocavit *Absyrtis*, quod reddidit Kapplus cum editore Norimbergensi. TZSCHVCKE. *Absyrtides*, non *Absyrtis*, licet Hermolaus antiquam lectionem retineat. Sed numero plurali Ptolemaeus, [in quo tantum 2, 17. Ἄψορος occurrit] Strabo, [lib. 2. p. m. 85. s. 123. lib. 7. p. m. 218. s. 315.] Stephanus, [h. v.] Plinius, [3, 30. s. 26.] omnes. PINTIANVS. Sic Ἀψύρτιδας vocant Scymnus Chius v. 373. Apollodor. 1, 9, 24. pro quo libri dant Συρτίδας, uti Schol. Lycophron. v. 175. primo loco, post recte, Eustathius ad Dionys. v. 488. In singulari tamen hic omnes libri consentiunt, et videtur Mela hoc numero usus esse, ut Apsorum et Absyrtida distincte indicaret et secerneret, quas insulas alii uno nomine complexi sunt. In Lucano tamen 3, 190. ubi Grotius etiam maluit *Absyrtis*, ex libris *Absyrtos* numero singulari legitur, quod nomen, etsi Vibius de fluminibus h. v. et ex eo Boccatius ad flumen referunt, Schrevelius tamen et Oudendorpius, qui consuli potest, de hac insula interpretantur. Ita vero etiam Artemidorus insulam Absyrtum memoraverat teste Stephano h. v. ex quo simul adparet sub v. Φλάνων, in hoc tractu sitam fuisse. Cf. Holsten. p. 346. Scripturam per *b* retinui, quia in nomine *Absyrtus*, a quo dicta est haec insula, Latinorum libri ubique consentiunt.

Issa) Nullam hic difficultatem obiiciunt libri. In Cibin. est *yssa*; sed expedita sunt omnia. At graviter iidem morantur in proximo nomine. Nempe pro vulgato hodie *Pityia* Vatic. Paris. 1. 2. Vindob. Prag. codex Stephani (v. eius praefatio) et Schotti praeferunt *Titana*; Cibin. Rehdiger. Ciaccon. *Tytana*; Lips. Gud. *Citana*; Venet. *Tyana*; Vossius ex suis protulit *Titana*, *Citana*, *Tituna*. Edd. 1. 2. 3. (cum Havn.) 4. 5. 9. 11. *Ticana*; 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. et reliquae ad Vossium *Trucones*, tantum Vinetus *Titana*; Vossius cum sequentibus *Pityia*. TZSCHVCKE. Non *Ticana*, sed *Trucones*. BAR-

BARTS. *Trucones* hic repofuerunt, cum antea *Titana* legeretur, quemadmodum fere habent libri manu exarati, nifi quod in quibusdam *Citana* et *Tituna* fcriptum fit. Legendum *Pityia* ex Apollonio. [4, 565.] VOSSIVS. *Trucones* ex Plinio 3, 30. f. 26. repetiit Barbarus, ubi fic codices quidam legunt. At fpuria illa vox aliquantum etiam recedit a noftris libris, nec *Ticana* vel *Titana* ab ullo hic producitur. Si, quod videtur, Mela Apollonium fecutus eft, valeat utique lectio a Voffio repofita; certe veri aliquid fubiectum habet. Lucius de regno Dalmatiae 1, 2. p. 17. ubi Melae verba de infulis in Hadria fitis retulit, in textu legit *Trucones*, in margine *Pityfa* vel *Tituna*, quae ex praecedentibus iudicantur.

Hydria.) Parif. 3. *hidria*; Vindobon. Prag. Lipf. Gud. *idria*; alii recte cum edd. 1. 2. 3. 4. 6. 7. 8. 10. 11. 13. et omnino plerisque; tantum aliquae in iis 5. 12. 14. 15. 17. 18. 19. 20. 23. *Hidria*. De vera fcriptura non dubitatur.

Electrides) Vaticani, Parif. 1. Prag. Lipf. Gud. Venet. *Fletirides*; Cibin. *Flecirides*; Rehdiger. *Flecyrides*; Vindob. *Flechirides*; Parif. 3. *Phlecirides*. Edd. 1. 3. (fic Havn.) 4. 5. 9. 11. *Phlecirides*; 2. *Phlectrides*; 6. 7. 8. 10. 12. et reliquae *Electrides* monente Hermolao Barbaro. Recte; atque ita in Parif. 2. fuiffe videtur. Poft relicta vera fcriptura Lipf. *migra*; Rehdiger. *nygra*; Gud. *Cortira*; Vindob. *Corthira*; Prag. *Corchira*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 19. *Coreira*. Quod aliae habent *Corcyra*, fatis eft probatum.

Tragurium) Vatic. 1. Cibin. Vindob. *Linguarum*; Parif. 1. 2. Prag. Vatic. 3. Gud. Rehdig. Venet. *Lingarum*; Parif. 3. Lipf. Ciaccon. *Lingarum* et *Lingarium*. Edd. 1. 2. 3. (cum Havn.) 4. 5. 11. *Linga-*

rium; 9. *Linguarium*; 6. 7. 8. 10. 12, reliquae *Tragurium*, uti voluerat Hermolaus Barbarus. Tuetur hanc lectionem, in priori maxime parte foede corruptam locorum notorum situs et terminatio. Mitius supra 2, 3, 13. id nomen habitum est. Quod vero ibi in urbibus, hic in insulis recenset, de eo alibi. Tum Vindob. ut edd. 13. 19. *Diomedea*; Rehdiger. Prag. *Dyomedia*. Veram scripturam praebent alii.

Aestria) Gud. *Aestia*; Rehdig. *Haestria*; Prag. *Estria*; Venet. *Estia*; alii recte, ut edd. antiquae; tantum 11. *Estria*. Proxime subiiciunt Vaticani, Paris. 2. 3. Vindobon. Prag. Lips. Gud. Rehdiger. *Asine*; Vatic. 3. Paris. 2. atque *Asine*; Paris. 1. Cibin. *Asinae*. Edd. omnes ad Vossium *Asine*; inde a Vossio ceterae *Sason*. TZSCHVCKE. Legendum fortasse non *Aestria*, *Asine*, sed *Scardona*, auctore Ptolemaeo, [2, 17.] ut librarii ex una dictione, quae illorum est diligentia, duas fecerint. PINTIANVS. *Asine* alibi non exstat. Corruptum censeo hoc vocabulum, et legendum *Sason*, quae notissima est in hoc tractu insula, quam praeterire non debuit. VOSSIVS. *Scardona* Pintiani insula quidem Liburniae est Ptolemaeo c. l. aliis tamen, veluti Straboni lib. 7. p. m. 218. s. 315. ubi Σκαρδὼν vocatur, Plinio 3, 26. s. 22. ut antea ipsi Ptolemaeo, urbs in ora maritima. De insula igitur testis solus exstat Ptolemaeus. Simile tamen exemplum subministrat noster in Tragurio, quod urbem producit 2, 3, 13. hic insulam. Sed mira arte Pintiani ingenium hoc nomen ex codicibus excussit. Plinius 3, 25. s. 21. hoc situ ponit *Colentum* insulam, quo nomine urbem indicat Scardonae Ptolemaeus. Vid. quae disseruit Cellarius in Geogr. ant. 2, 8, 153. At si ad codices admoveris, parum et hic proficias. Maiorem veri speciem habet Vossii *Sason*, si cogites, initio effluxisse τὸ *S*, quasi *Sasine* ex hodierno nomine *Sasena*. *Sason* etiam in margine notat Lucius c. l. ex Vossio, opinor.

Neque tamen ſponſorem huius lectionis me ſiſtam, cum et Aſines nomine inſula ibi cum aliis plurimis obſcurioribus fuiſſe potuerit. Fuerunt enim in illo tractu inſulae plurimae, ſed modicae, uti narrat Geogr. Ravenn. 5, 24. Et ſic Strabo lib. 7. p. 218. ſ. 315. Liburnicas circiter 40. omnino indicat, et Plinius 3, 30. ſ. 26. Illyrici oram mile amplius inſulis frequentari ſcribit. Porro noſter etiam ignota aliis adtingit, contra, quae famam habent, praeterit. Quae cum ita ſint, *Aſine* locum commode habere poteſt.

atque ut) Pariſ. 2. omiſſo *atque* et *ita* haec adfert; Vatic. et Prag. *ut Alexandriae Pharos, ita Brundusio adiacens.* Vindob. *Brondufio*, et poſt *Pharon ſive Pharos,* quaſi eligendi arbitrium faciens, ut infra §. 18.

§. 14. *Sicilia)* In MSS. Lipſ. Gud. edd. 1. 2. 9. 11. 13. praeponitur titulus *de Sicilia;* in Pariſ. 2. et edd. 7. 8. 15. 17. 20. 23. *Siciliae deſcriptio;* alii libri intervallo notato a praecedentibus haec ſecernunt, veluti Rehdiger. Pariſ. 3. et edd. 3. 4. 5. vel etiam in margine adponunt *Sicilia,* uti 10. 12. 14. 19. Alii codices et editiones, et ex his Vadianae, Olivarianae cum recentioribus continua ſerie procedunt. Qui capitibus ſegmenta diſtinguunt, varie ex inſtituta ratione numerant, ut ed. 11. cap. 11. ed. 13. cap. 5. edd. 15. 17. 20. 23. cap. 3.

ut ferunt —) Cibin. Vatic. Venet. Rehdiger. Gud. *aliquando ut ferunt;* Havn. *ut ferunt cuncti et agro.* Prag. *continenti* et antea *Scicilia,* uti edd. quaedam, in ſis 5. 14. 19. *Sicylia.*

Bruttio) Cibin. Gud. *Brucio;* Prag. *bratio;* plerique alii cum edd. *Brutio,* quod retinuit Reinoldius, A. Gronovius in edd. 44. 45. cum Kappio mutavit in

Bruttio, de qua scriptura dictum est supra ad 2, 4, 2. Videtur ita iam in utroque loco dedisse Vinetus. Pro vulgato *annexa* Cibin. Rehdiger. et Venet. melius dant *adnexa*.

abscissa) Mediol. Voss. tres, Rehdiger. Cibin. Gud. *abscisa*. Editiones cum aliis MSStis *abscissa*, praeter 12. 14. 19. in quibus exstat *abcissa*. Vtriusque verbi crebra est in libris commutatio, veluti in Livio. Sic commutantur in Orosio 2, 18. p. 139. Haverc. Horat. Satyr. 2, 3, 303. ubi ex tribus MSS. Argent. notavit Oberlinus, Curtio 3, 11, 25. Cf. Torren. ad Valer. Max. 1, 1, 18. Oudendorp. ad Lucan. 3, 33. et alibi; de utriusque discrimine idem ad Frontin. p. 49. Duker. ad Flor. 2, 2, 2. et quos laudant, et supra ad 2, 5, 7. et infra ad 3, 6. in. notavi ipse. Sic infra 2, 2, 7. fluctuantur libri inter *excidium* et *exscidium*; inter *rescisso* et *reciso* apud Nepot. in Milt. c. 3, 4. Aptius utique ex etymorum vi propria videtur esse *abscissa*, quod retinui.

perfluit) Deest in Prag. et pro eo Vindob. ponit *profluit*, uti idem *senium* pro *saevum*; Prag. *scenum*; edd. 9. 13. *saeverum*.

Scyllae) Vindob. Gud. *sille*; Prag. *scille*; Cibin. *Scylle*. Edd. 1. *Syle*; 2. *Sylae*; 9. *saeverum sciliae ch.* sic 13. *sciliae* omisso etiam *et*. Cf. paullo post. Tum Lips. *carybdis*; Vindobon. *caribdis*; Cibin. Gud. Prag. *caribdisque*; Rehdiger. *et Carybdisque*. Sed haec levia. Sic post Lips. Vindob. *silla*; Gud. *scilla*; Cibin. Vindob. Gud. Prag. *caribdis*. — Sic Σκύλη in Xenoph. Memor. 2, 6, 31. libri quidam; sed et alibi in utroque nomine talia passim obversantur. Pro vulgato *inclytum* Rehdiger. Cibin. edd. 7. 8. *inclitum*. Cf. ad 1, 1, 5. Ciaccon. notat: *inditum*, quod idem vult. Nempe *cl* et *d* facile inter se permutantur, de quo dictum est ad 1, 7, 5.

Denique Lipſ. *utcunque noxium;* Vindob. *utrinque nocens;* Prag. *mare atrum noxium*, et pro *appulſis* Prag. *appulis*. A voce *Scylla* cap. 60. initium facit Vinetus. TZSCHVCKE. Viri docti putant, hic excidiſſe vocabulum, et Melam ſcripſiſſe *mare vorticoſum;* ſed errant. Referenda enim huc verba, quae ſequuntur, *mare noxium appulſis*, quod perinde eſt ac mare vorticoſum. VOSSIVS.

procurrens.) Venet. *percurrens*, ſolemni commiſtione ex confuſis lineolae transverſae ſignis. Tum Cibin. *ymaginem;* edd. 7. 8. *imaginemque. Delta* deeſt in ed. 2. et pro *efficit* ed. 1. habet *efficitur*.

§. 15. *Pachynum)* Lipſ. Vindob. Gud. Prag. Rehdiger. cum edd. 12. 13, 14. 18. 19, et forte aliis *Pachinum*, uti multi codices in Lucano 7, 871. notante Oudendorpio; Cibin. *pachinnum*. Edd. 1. 2. 9. *Pacinum*. TZSCHVCKE. Strabo, [lib. 6. p. 183. ſ. 265.] Ptolemaeus, [3, 4.] Stephanus, [h. v.] Dionyſius Byzantius [v. 469.] *Pachynus* in recto, non. *Pachynum*. Item Ruffus Feſtus [Avienus in deſcr. orbis v. 635.] *In matutinos Pachynos producitur ortus.* Idem error caſtigandus in Plinio. [3, 14. ſ. 8.] PINTIANVS. Lege *Pachynus*. Ovidius lib. 4. Faſtor. [v. 479.] *Iamque Peloriadem Lilybaeaque, iamque Pachynon Luſtrarat, terrae cornua trina ſuae.* Et lib. 5. Metamorph. [lib. 13, 725.] CIACCONIVS. Recte omnino monuerunt. Nam et Graeci et Latini, quorum loca diligenter conlegit Cluverius in Sicilia ant. 1, 14. p. 187. ſ. maſculino genere efferunt, nec facile praeter noſtrum et Plinium inveneris, qui hac terminatione utantur, quam tamen propter codicum noſtrorum conſenſum non moveo, cum talia utroque genere paſſim efferantur, et promontorium ſubintelligi poſſit. Tum Plinius eam ſuſtinet, et qui hunc reddere ſolet Martianus Capella lib. 6. p. 208. Graecis Πάχυνος ſeu Πάχυνον dici, ſimpliciter tamen,

adfirmat Oudendorp. ad Lucan. 7, 871. Cf. et Havercamp. ad Oroſ. 1, 2. p. 33. *Lilybaeum* ſuô more invertunt libri. Cibin. *Lylibaeum;* Gud. Rehdiger. Vindob. Prag. *Lilibeum;* Lipſ. *Lilibaeum.* Edd. 7. 8. *Lylibeum.*

quod Africam) Vindobon. Gud. Lipſ. *quod in affrica;* Pariſ. 1. 2. et Vatic. habuiſſe videntur *quod in Africam,* uti legitur certe in Rehdiger. et editionibus omnibus ad 42. excepto Vineto, qui excluſiſſe videtur τὸ *in,* uti certe fecit Reinoldius, et hinc edd. 44. et reliquae. Librarii retulerunt ad proximum *vergens,* minus id quidem commode, cum potius connectendum ſit cum praecedente *ſpectat.* Nec agnoſcunt eam voculam 6 codices A. Gronovii, et ex meis ceteri, in quibus diſerte notatum vidi Pariſ. 2.

Peloris) Incertam huius nominis formam reddunt libri et doctorum virorum disputationes. Vatic. 1. Cibin. Gud. membranei quatuor et totidem alii in charta lintea deſcripti, uti in appendice ad h. l. teſtatur Voſſius, *Pelorias,* a quibus non disſenſiſſe Pariſ. 1. videtur; notatur idem in edd. 27. et 29. ex antiquo codice; Lipſ. Vindob. cum Venet. et Havn. opinor, *Pelorum;* Vatican. 3. Prag. Pariſ. 2. 3. Rehdiger. et codex I. Gronovii (Gud. nempe hic ex correctione) *Pelorus.* Edd. 1. 2. 9. 13. *Pelorus;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae cum Schotto *Pelorum;* Voſſius dedit *Pelorias,* praeeunte tamen Vineto; ſequentes *Peloris.* TZSCHVCKE. *Pelorum)* Scribo *Pelorus,* non *Pelorum* ex Ptolemaeo [3, 4.] et Marciano 6. p. 208. *Pelorias* eſt Straboni [lib. 6. p. 183. ſ. 265.] et Stephano. Variat Solinus, [cap. 11. ſ. 5.] modo hoc, modo illo nomine utens. Thucydides quarto [cap. 25.] et Dionyſius Byzantius [v. 469. et 472.] *Peloris;* Silius *Pelorus* nominat lib. 14. [v. 78.] *arenoſa tollit ſe mole Pelorus.* PINTIANVS. *Peloris)*

Peloris etiam Eusthathio ad Homerum fol. 110, 12. et 1623, 6. [cf. ad Odyss. 9, 187. p. 346, 34. Basil.] Plinio *Pelorum* lib. 3. cap. 5. [c. 10.] *Pelorum* et *Pelorus* cap. 8. [c. 14.] Ipse Pomponius infra, *inter Lilybaeum et Pelorida Panormus et Himera*, et Cicero in Verrem act. 7. fol. 630. [5, 3.] *Peloridam*, [immo *Peloridem*] et Livius lib. 24. CIACCONIVS. Ex membranis antiquis reduximus τὸ *Pelorias*, ubi vulgò est *Pelorum*. VOSSIVS. Ausus fui deserere editiones praecedentes, in quibus plerisque est *Pelorum*, quum in scripto libro repperissem *Pelorus*. In quo vocabulo disputat quidem Pintianus, quam varie pronuntietur; nempe *Pelorias*, *Peloris*, *Pelorus*, et se scribere testatur *Pelorus* ex Ptolemaeo et Marciano. Sed nostrae lectioni fides est ab ipsa Pomponii manu, infra scribentis *Pelorida*, quam scripturam tenent concordes MSS. quam terminationem nunc ei displicuisse, vel etiam maluisse nunc scribere *Pelorias*, mox autem *Pelorida* nulla causa est, cur putemus, praesertim eo dirigentibus quoque antiquis libris. Similis ineptiae exemplum editur lib. 3. cap. 7. ubi in editis scribunt *elephantes*, paullo post autem *elephantis maximis*. Haec quoque ipsis variandi ratio placet; quam quis credat placuisse Pomponio, maxime quum in priore loco in MS. invenerim *elephantos*, ut nunc quoque rursus edidi? I. GRONOVIVS. In duobus libris manu exaratis *Pelorus* scriptum se reperisse dicit I. Gronovius, unde ipse facit *Peloris*, quia infra sequitur *Pelorida*. Sed nos quatuor membraneos et totidem alios, in charta descriptos lintea, possumus ostendere, in quibus legatur *Pelorias*, quod utique admittendum censuimus. *Pelorida*, quod postea sequitur, et hoc quoque rectum esse, etiam pueri intelligant. Sic et Strabo, quam Πελωριάδα vocat, [c. I.] alibi Πελωρίδα appellat, [lib. 6. p. 177. f. 257.] nec tamen propterea est ineptus. Quod postea monet, et hoc quoque futile, cum *elephas*, *elephanti* et *elephantes* promiscue positum apud Plinium, Solinum et alios passim.

occurrat complures. Ab elephas autem aeque ac ab elephantus in plurium numero fit elephantis, mutata ut saepissime, declinatione, non elephantibus, quod nusquam, quod sciam, legitur. VOSSIVS IN APPENDICE. Adverte, lector; an in nota dixi, in duobus libris manu exaratis *Pelorus* scriptum me reperisse? Rectum esse utrumque tam *Peloris*, quam *Pelorias*, non negavi. In Strabone non sic propinqua demonstrabit Vossius Πελωριάδα et Πελωρίδα, ut in Mela connectit *Pelorias* et *Pelorida*. I. GRONOVIVS *in nota posteriore*. Vossium impugnat etiam in epistola de eius appendice p. 63. Sed cum nihil novi adtulerit, nolui repetere. Loca de hoc promontorio congessit Cluverius in Sicilia ant. 1, 6. p. 78 sqq. ex quibus discitur, *Pelorum* formam esse raro obviam. Certiori fide pituntur *Peloris* et *Pelorias*, frequentatur potissimum *Pelorus*. Ex quibus *Peloris* respuunt libri, quod ex sequentibus huc arcessivit Gronovius, ne discrepare a se Mela cogeretur. At huiusmodi exempla passim in Strabone et aliis occurrunt, uti hoc aliquoties ad Strabonem monui. Neque id tantum in locis dissitis et remotioribus observatur, sed et in vicinis, nisi ad librorum corruptiones recurrere velis. Ita quidam apud Strabonem lib. 6. p. m. 184. f. 266. Πελωρίδα habent, cum undique stet Πελωριάδα. Apud Solinum c. 1. *Pelorus*, post *Pelorias* legitur; *Tergestum* et paullo post *Tergeste* in Mela 2, 3. f. *Boeotis* et *Boeotia* 2, 3, 4. *Illyris* et *Illyricum*, etsi hoc locis remotis, 1, 3, 4. et 2, 3. extr. Cf. supra ad 2, 3. f. Summa disputationis haeret in *Pelorias* et *Pelorus*. Retinuerim prius, quia meliores libri id praeeunt, et inde omisso *i* librariorum negligentia facile ad *Pelorus* transiit. Sic Salmasius ex libris, quod sit, pro *Pelorus* emendat *Pelorias*, in Solino, de quo conferatur p. m. 73.

Scyllae) Vindob. *sile*; Gud. *scile*; ed. 1. *silae*; 2. *scilae*. Sed talia non moror. Sic pro *Hannibale*, uti

ſcriptum legitur in Cibin. Rehdiger. Prag. vel *Hanibala*, quod eſt in Gud. et Vindobon. multi alii cum plerisque editionibus abiecta adſpiratione proferunt, quam praemiſit cum ſuis Vadianus, et antea ed. 11. poſt A. Gronovius inde ab ed. 44. Reinoldianae diſcrepant; omittunt priores; additam vidi in ed. 1775. Vid. ad 2, 6, 5. Vocabula *idem vir* redundare putabat Ciacconius.

profugus ex Africa) Cluverius in Sicilia ant. 1, 6. p. 78. ita malit emendare, *profugus ex Italia, ac per ea loca Africam petens*, ni auctoris gravis, Livii 33, 48 ſq. qui Carthagine Tyrum et inde Antiochiam veniſſe Hannibalem narrat, teſtimonium obſtet. At alia magis offendunt, quae de nominis cauſa et tranſitu per fretum Siculum tradidit noſter, neque tamen hic excuti poſſunt, cum non ipſa verba, ſed narrationis fidem ſpectent. In ſequentibus Cibin. Rehdiger. Gud. Lipſ. Vindob. malunt *et per ea loca*. Tum Vindob. *ſiriam;* Gud. *quod procul;* Lipſ. *productum* pro *proditum;* Rehdiger. in his omiſit *eſſe* et *non*.

§. 16. *Ab eo ad)* Vindob. *ab eo quae ad pachinium;* Gud. Prag. cum edd. 12. 14. 19. *pachinum;* Cibin. Lipſ. *pachinnum*. Cf. ſupra et paullo poſt. Tum Lipſ. *oſtenditur* pro *extenditur*. At hoc aptius ad loci notationem et ipſam Melae rationem. Prag. *extendit*, uti ſaepe fieri in his notavi ad 3, 4, 1. et alibi. Poſt *Ionium* in Pariſ. 2. Prag. et Vatic. 3. deeſt *mare*, quae vox in hoc nexu paſſim ab ipſis auctoribus omittitur, veluti Virgilio Aen. 3, 211. Porro Vindobon. *attingit*. A verbis *Ab eo ad* — Vinetus cap. 61. incipit.

Meſſanam) Cibin. *Meſſenam*, propius ad Graecum morem nomenque conditorum, quo etiam referri debent numi aliqui, in quibus *Meſſenion* legitur. Invaluit tamen in hac urbe Dorica forma *Meſſana*, unde etiam

in numis frequentatur Μεσσανιον et similia, de quibus vid. Cluver. in Sicilia ant. 1, 6. p. 81. Carrera in disquisit. de numism. Messan. p. 4. (in thes. Sicil. Vol. 10.) Paruta in numismatibus Messan. et quae conlegerunt Rasche in Lex. num. T. 3. P. 1. p. 478 sqq. et Eckhel in doctrina numor. P. 1. Vol. 1. p. 220 sq. Idem docet etiam *Messalae* nomen, quod a capta urbe inditum erat, nimirum *n* in *l* mutato, uti tradunt Seneca de brevitate vitae cap. 13. et Macrobius Saturnal. 1, 6. *Messanam* habent denique reliqui libri omnes. Eadem tamen variatio observatur etiam in Silio Ital. 14, 194. et Lactantio 1, 11, 33. ubi vid. notata a viris doctis, et Rogerius ad Ciceron. Verrin. 3, 6.

Tauromenium) Paris. 2. *Turominum;* Rehdiger. Prag. *Thauromenium;* reliqui omnes etiam Gronoviani *Tauromenium*, quod recepit primus Reinoldius et inde ab ed. 44. alii, cum antea omnes scriberent *Taurominium*, pro quo ed. 9. habet *Taurominum*. TZSCHVCKE. Non video, cur Hermolaus *Taurominium* pronuntiet, non *Tauromenium*. PINTIANVS. Plinius 3, 8. [s. 14.] *Tauromenium*. Strabo lib. 6. p. 266. 268. [s. p. 184.] Ταυρομένιον, et nummi Ταυρομενιταν. A. GRONOVIVS. Idem scripturae vitium obsidebat olim Lucanum 4, 461. unde sustulit Oudendorpius, et nunc etiam obsidet Ciceronem in Verrinis, veluti 2, 66. 3, 6. quod reliquerunt edd. Ernestii et Bipontina, sed ex codice Huydecop. emendavit Burmann. ad Dorvillii Sicula in addendis p. 611. Sic per *i* dedit Havercamp. in Orosio 5, 9. p. 307. et 6, 18. s. Torrenius in Valer. Max. 2, 7, 3. ubi utriusque scripturae dedit exempla, et passim alii. Recte vero A. Gronovius tuetur *Tauromenium*. Ita nempe Graeci auctores, minus in his corrupti, Ταυρομένιον. Accedunt numi, de quibus adeundi Menestrier in medailles illustrées p. 9. Havercampus in commentar. in Parutae numism. Tauromenitana p. 607. (in thes.

Sicil. Vol. 6.) et praeter alios Rasche in Lex. num. T. 5. P. 1. p. 627 sqq. et Eckhel in doctrina numor. P. 1. Vol. 1. p. 248 sq. Suffragantur inscriptiones, quos conlegerunt Gualtherus in Vol. 5. thes. Sicil. p. 925. Muratorius p. 1085, 5. et Castellius p. 51. *Tauromenio* legitur etiam in tab. Peutinger. 6. E. Apud Castellium est Ταυρομενειτων, apud Muratorium *Tauromenitani*, unde patet, minus recte ab Eckhelio reprehendi et erroris redargui Burmannum, qui ex numo Dorvilliano Ταυρομενιταναν retulit, quod in Graecis tantum Ταυρομενίτης et Ταυρομένιος in usu fuerint. Nempe haec tantum in Stephano commemorantur. Adiuvat praeterea etymologiae ratio, quod a μένειν hoc nomen ducit Diodor. Sic., 14, 59. et 16, 7. Hinc etiam viri docti eandem scripturam auctoritate sua tuentur et exemplis praeferunt. Cf. Grasser. ad Solin. c. 11. Heinsius ad Sil. Ital. 14, 256. et ad Ovid. Fastor. 4, 475. Oudendorp. ad Lucan. c. l. Burmann. ad Dorvillii Sicula p. 373. ubi plures commemorantur, et Garaton. ad Cicer. in Verrin. 2, 66.

Catinam) Lips. *Chatinam;* Prag. *Cathinam;* Rehdiger. *Cathynam;* Vossiani itemque reliqui mei *Catinam*, uti pleraeque editiones; tantum 13. *Catanam;* 8. *Cantinam;* 15. 17. 20. 23. *Cantinum.* TZSCHUCKE. Alia in Sicilia *Catina;* alia *Catana.* Ab hac *Catanaei* et *Catanenses;* ab illa *Catinenses.* Hermolaus [ad Plin. 3, 14. s. 8.] unam intelligit, quae Graecis quidem frequentius *Catana*, Latinis fere *Catina* dicatur. VADIANUS. Scribo *Catanen*, non *Catinam*, et *Megara*, non *Megarida*, utrumque ex Strabone, [lib. 6. p. m. 185. s. 268.] Stephano, [h. v.] Ptolemaeo, [3, 4.] Thucydide, [6, 3. et alibi.] Xenophonte secundo Hellenicῶν, [c. 3, 5.] a quibus in Orthographia Graecarum dictionum libentius sto, quam a Plinii [3, 14. s. 8.] et Pomponii et Latinorum auctorum depravatissimis exemplaribus. Nec apud me rationes Hermolai in contrarium ullius sunt

ponderis. PINTIANVS. *Catinam*) Haec est vetus lectio. Non recte *Catanam* passim reponit Cluverius, [in Sicilia ant. 1, 9. p. 116 sq.] tamquam si alterum recens esset, cum tamen in antiquissimis etiam auctoribus ita scriptum urbis huius nomen reperiatur. Sic solent Latini vocales istas permutare, τρυτάνη trutina, πατάνη patina, Μασσαλία Massilia, Μασανίσσης Masinissa, Μιθραδάτης Mithridates et sexcenta alia. VOSSIVS. Graeci quidem omnes huius urbis nomen per α scribunt. Quod ex Procopio de B. Goth. 1, 5. Κατείνην profert Cluverius c. l. Hoeschelii habet editio p. 172. et post adhibitis libris mutatum est in Κατάνην, quod et ipse dat Hoeschelius lib. 3. cap. 40. recte etiam ad prosodicam rationem, quae penultimam corripi docet. Adsunt etiam numi multi, quibus α stabilitur, uti docent Rasche in Lex. num. T. 1. P. 2. p. 436 sqq. et Eckhel in doctrina numor. P. 1. Vol. 1. p. 202 sq. Cf. etiam opuscoli di autori Siciliani Tom. 14. p. 12. Tum inscriptio in Museo Veronensi p. 32. Καταναιος habet. Latinis tamen placuit mutare in *Catina*, etsi de Pinedo ad Stephanum p. 368. *Catana* etiam admittit, uti certe in Muratorii thes. inscr. 40, 3. legitur, et utrumque rectum censet Bunemann. ad Lactantium 2, 4, 28. ubi fluctuantur libri. Sic apud Iustin. 4, 3, 4. ubi praefertur *i*, quod et reposuit du Fresne, in Lactantii loco ex MSS. et editionibus antiquissimis, cum Bunemannus per *a* dedisset. Ita inter *a* et *i* errant libri in Frontino 3, 6, 6. Eutropio 2, 19. et in aliis. Nempe nec doctorum virorum sententiae in scriptura nominis constant. Τὸ *i* tuentur similibus exemplis in vocibus *Agrigentum*, *Numidae*, aliisque, a Vossio productis, moti Salmasius ad Solinum c. 5. f. 11. m. 78. Oudendorp. ad Iul. Obsequ. c. 92. et Lucan. 3, 508. Bernecccer. et Gronov. ad Iustin. c. l. Harduinus ad Plin. 3, 14. f. 8. aliique, quos memorat Vink in amoenitatibus medicis p. 246. Contra Cluverii sententiam amplexantur Delrio et Grasserus ad Solin. c. l. Sylburg. ad Eutrop. 2, 19. f. 10.

Surita ad Antonini itin. p. 87. ed. Weſſ. Tennulius ad Frontin. 3, 6, 6. Drakenb. ad Sil. Ital. 14, 196. Burmann. ad Dorvillii Sicula p. 318. Alii inter utrumque medii ſtant, de quibus vid. Cellarius in Geogr. ant. 2, 12, 12. interpretes Iuſtini ad 4, 3, 4. Weſſeling. ad Antonini itin. c. l. Dorvillius in Siculis cap. 13. p. 208. Nec minus variatur in editionibus. Sic praeter ſuperiora in Livio 27, 8. f. Drakenborchius praetulit *a*, item in Oroſio 2, 14. p. 125. 5, 13. Havercampus. Contra *i* probatur in Ciceronis Verr. 4, 45. Plinio 3, 14. f. 8. Frontino c. l. ubi Oudendorp. notat, *a* in recentioribus tantum codicibus reperiri. Vtra ſcriptura certior ſit habenda, vix conſtitui poteſt, cum inſcriptiones deſint Latinae, ex quibus confici quaeſtio poſſit. Nam quas in theſ. Sicil. Vol. 6. p. 224. f. exhibet Gualtherus, ubi legitur *Katanen. Catanens. Catanenſium, Cataneae*, eae vel ſunt ſuſpectae, vel ex alia lingua in Latinam converſae. Reſtat, quod equidem noverim, Muratoriana, ſi recte vereque deſcripta exiit. In qua dubitatione reliqui *Catinam*, etſi forte poſterioris aevi haec fuit ſcriptura.

Megarida) Prag. Pariſ. 2. *Megardia;* Rehdiger. *Megaryda*, reliqui cum edd. *Megarida*. Quod Pintianus reponit ex auctoribus in proxima nota memoratis *Megara*, non ſolum libris adverſatur, ſed et aliorum auctorum uſu refellitur, etſi *Megara* omnino recte habet, et in ipſis numis legitur, uti docent Raſche in Lex. num. T. 3. P. 1. p. 479. et Eckhel in doctrina numor. P. 1. Vol. 1. p. 218. Atque ſic vel *Megara, ae*, vel *Megara, orum* in neutro dicitur, de qua duplici forma cf. Drakenb. ad Liv. 24, 30, 9. Non igitur erat, quod *Megara* ſollicitaret Burmann. ad Dorvillii Sicula p. 485. At et *Megaris* uſu comprobatur, quod declarant loca a Cellario in Geogr. ant. 2, 12, 18. et Cluverio in Sicilia ant. 1, 11. p. 131. adpoſita. Ita legitur in Scylace p. 4. ed. Hudſ. in quo Gronovium ſollicitaſſe falſo ſcribit Cellarius,

Plinio 3, 14. f. 8. et repofitum eft in Diodoro Sic. 4, 78. Μεγαρὶς autem de hac Siciliae urbe male ex Stephano refert Harduinus ad Plin. c. l. Poft Lipf. Vindobon. Gud. Cibin. Rehdiger. cum edd. 1. 2? 6. 7. 8. 10. 15. 17. 20. 23. (forte etiam Vatic. MSS.) habent *et in his*. Pro *Arethufam* Gud. *aretufam;* Prag. *arecufam;* edd. 1. 2. 9. *arhetufam*.

vifuntur) Rehdiger. *videntur;* Vindob. *viffuntur gefta*. Poft editiones quaedam, veluti 21. 24. 25. 28. et pleraeque Olivarianae *Alphaeum*, quod recte damnarunt Pintianus et Ciacconius. Tum Vindob. *quem diximus* et *peloponefiaco;* Lipf. *peloponenfiaco;* Rehdiger. *pelloponenfiaco;* Ciaccon. *Peloponnefico*.

confociare) Rehdiger. Prag. *fociare*. Tum inverfo ordine Lipf. Venet. *terras mariaque;* Prag. *fubter trans mariaque;* idem *at hic fe reverfus;* Cibin. *attollere*. Poft Cibin. Lipf. *Pachinnum;* Gud. Prag. *pachinum*, uti quaedam editiones. Sic Cibin. Rehdiger. *lylibeum;* Lipf. ed. 2. *lilibeum;* Gud. Prag. *lilibaeum*, quae ex fuperioribus nota funt et per fe levia. Venet. fic: *Inter Lilybeum et Pachinum;* Lipf. *Inter Pachinnum et lilibeum et therme agragas eft et heraclea*.

Acragas) Omnes MSS. A. Gronovii, ex meis Lipf. Cibin. Venet. Vindobon. Havn. Parif. 1. 2. 3. Vatic. 1. *Agragas;* Gud. *Agregas;* Vatic. 3. Prag. *agras*. Edd. 1. 2? 3. 4. 5. 6. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *Agragas* praepofita particula *et;* 13. *Agregas;* 7. et poft Vadianus cum reliquis *Acragas;* tantum ed. 25. alterum exemplar *Acradas* librarii vitio. Si Graeca ratio in Graeco nomine (Latinis enim *Agrigentum* dictum) valere debet, rectius utique *Acragas* fcribitur, etfi etiam Virgilii Aen. 3, 703. veterrimos codices inter utramque fcripturam fluctuare notavit Heyne, qui in aliis, veluti Lucretio, Ovidio, *Agragas* praeferunt, de quo vid.

Heinfius ad Ovid. Faftor. 4, 475. et ad Sil. Ital. 14, 208. In Plinio tamen 3, 14. f. 8. editur *Acragas* fine discrepantiae nota, etfi hic A. Gronovius ex codice profert *Aggas*, quod pro *Agragas* fcriptum ille putat. Numi tantum non omnes k exhibent, uti videre eft in Rafchii Lex. num. T. 1. P. 1. p. 195. Tres enim tantum ad Parutam, monente iam Heinfio c. l. γ oftendunt, cui aliquos alias addidit Torremuzza. Atque eam fcripturam rectam cenfet Havercampus ad Parutam p. 440. (cf. thef. Sicil. Vol. 6.) reluctante tamen Burmanno ad Dorvillii Sicula p. 350. et, qui ad chalcographi errorem refert, Eckhelio in doctrina num. P. 1. Vol. 1. p. 192. Cluverius etiam in Sicilia ant. 1, 15. p. 202. *Agragas* ab auctoribus ipfis profectum putat, quia inde factum fit *Agrigentum*. At ita Latini in fua lingua voces ex Graecis deductas immutant, ut *guberno* a κυβερνάω et alia. Succurrit in vicina urbe Ἄκραι exemplum fimile. Nempe *Acrae* eft in Livio 24, 36. in. *Agris* in tab. Peuting. 6. E. Cf. Surita et Weffeling. ad Antonini itin. p. 89. Alii utramque formam accipiunt, in quibus eft Ernefti in clave Ciceronis h. v. Et fic variant docti viri in auctorum editionibus; Heinfius et Drakenb. in Silio Ital. praeferunt *g*, Harduinus in Plinio, Heyne in Virgilio *c*, quod et aptius videtur ad ufum Melae Graeca adfectantis. Cf. ad 1, 16, 2. in *Cnidus*.

et Heraclea) Particulam *et* omittunt cum Vindobon. edd. Vadiani et Olivarii praeterea 21. 24. 28. Vinetus, Schottus, Voffius, I. Gronovius, qui tamen iam in ed. 41. revocavit, unde ftabilem fedem tenuit. Pro *Heraclea* Parif. 1. *Araclea;* Parif. 2. *Ereclea;* Parif. 3. *Theraclea.* Pro *Thermae* ex more Cibin. Vindobon. Parif. 3. edd. 1. 2? 3. 4. aliaeque, etiam Camert. Ald. Iunt. dant *Therme;* Gud. *terme.* Pro *Pelorida*, in quo omnes libri conftant, malim *Peloriada*, ut fcripturae tenor fervetur. Facile enim τὸ *a* effluere potuit.

Panormus) Voss. 1. Cibin. *Phanormus;* Perizon. *Panhormus;* reliqui cum editionibus *Panormus*, praeter 13. in qua est *Panhormus.* Ita et alibi in libris et monumentis antiquis variatur. *Panhormitani* est in quibusdam codd. apud Frontinum 3, 17, 1. notante Tennulio, adspirationem tamen in optimo Palatino abfuisse addit Oudendorpius, qui non improbat, et sic *Panormus* sine nota ille posuit 2, 5, 4. Idem in Silio Ital. 14, 261. observatur, ubi quidam libri inserunt *h*, omnes communi consensu in Plinio 3, 14. s. 8. Contra omittitur in tab. Peuting. 6. E. Vtriusque formae exempla subministrant etiam numi sub eodem adeo imperatore veluti Augusto. Vid. Rasche in Lex. num. T. 3. P. 2. p. 515 sq. Eckhel in doctrina numor. P. 1. Vol. 1. p. 232 sq. et quos laudant. Sic in inscriptionibus adspiratio modo ponitur, modo omittitur. Posterior forma adparet in conlectionibus Reinesii 3, 24. 3, 31. Gudii p. 213, 2. prior in inscriptionibus Gruteri p. 174, 5. 266, 6. Sponii (vid. miscell. erud. antiqu.) p. 176. Gualtheri in animadvers. in inscrr. Panormit. c. 2. p. 96. (thes. Sicil. Vol. 6.) Muratorii aliquoties, ita quidem, ut plures praeferant adspirationem. Cf. etiam Fazellus de rebus Siculis Dec. 2. lib. 7. cap. 7. Quod igitur Cluverius existimat in Sicilia ant. 2, 3. in. p. 274. eam a posterioribus aevi Grammaticis adiectam fuisse, inde diiudicari potest. In gentis quidem Domitiae numis adhibetur, uti docent Vrsinus et Patinus, etsi omisit Vaillantius. Neque hic negligi potest testimonium Eustathii ad Homerum Il. 5, 76. p. 396. s. 524. qui diserte adfirmat, veteres nomen adspirasse. Sed plura dabunt Surita et Wesseling. ad Antonini itiner. p. 91. Drakenborch. ad Sil. Ital. 14, 261. Burmannus ad Dorvillii Sicula p. 283. et qui de origine vocis eiusque vera scriptura operose disseruit Andr. Massa in Sicilia in Prospettiva P. 2. p. 257. ad 262. Equidem adspirationem praeferendam putavi. Contra in proximo nomine libri scripti omnes dant *Himera;* tantum Rehdiger.

Hymera; illud et numi Latini probant. Editiones 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 23. *Imera;* 13. *Hymera*, uti post Vadianus in ed. altera, (22.) quem cum suis secutus est Olivarius et Schottus, paucis exceptis, in quibus sunt Vinetus et Stephanus, qui posuerunt *Himera*, et sic postea Vossius constanterque ceteri. Ita *Himera* et *Hymera* libri in Frontino 3, 10, 3. Sed *Himera* in numis, et in inscriptione apud Gruterum p. 433, 6. Goltzium in tab. antiqu. s. inscrr. — in thes. Sicil. Vol. 6. p. 525. et *fl. Himera* in tabula Peuting. 6. E.

Leontini) Gud. *leuntini;* Rehdiger. *leonthini;* Paris. 2. *Lenocini.* Post ante *Centuripinum* Vadianus expulit *et*, et hinc secutae 18. 22. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, Vinetus, Schottus, Vossius, 40. 41. 42. Revocavit primus Reinoldius. Deest in solo Gudiano. Idem post factum a Vadiano ante *Hybla*, iisdem sequentibus, praeter Schottum; sed inde a Vossio constantius sedit. Cum non alienum hoc sit a nostri more, codices auscultari recte debent. Vid. 1, 19. in. et praeter alia loca I. Gronov. ad 1, 2, 5. *Centuripinum* tuentur omnes libri. Ciacconius tamen maluit *Centuripini* ex Plinio 3, 14. s. 8. At ibi de incolis dici, nexus aperte declarat, quamvis et idem ex Plinio adfert Ortelius in thes. Geogr. h. v. Et sic in numis apud Parutam p. 198. et alibi, item in opuscoli di autori Siciliani T. 14. p. 18. Κεντοριπινων legitur. Sed aliunde terminatio impugnari potest. Nemo enim *Centuripinum* habet, sed a Graecis dicitur Κεντούριπαι (Ptolemaeus 3, 4.) vel τὰ Κεντόριπα. (Strabo lib. 6. p. m. 187. s. 272.) Quod enim τὸν Κεντόριπα legitur in Diodoro Siculo 20, 56. vitio id adtribuunt viri docti, de quo cf. ibi Wesseling. Atque ita intelligi debet in Polybio 1, 9, 4. ubi περὶ Κεντόριπα occurrit. Κεντόριπας dicit Thucydides 7, 32. si recte habet pro Κεντόριπα. Latini malunt *Centuripae*, et sic ediderunt etiam

cum Heinsio et Drakenborchio Ernesti et Ruperti in Silio 14, 204. pro priori *Centuripe*, quod licentia poetica tuetur Cluverius in Sicilia ant. 2, 6. p. 309. Idem adfert ex Antonini itiner. p. 93. Wessel. *Centuripa*, et ex tab. Peutinger. 6. E. *Centurippa*, quae feminina putat. *Centoripa* tamen neutro plurali melius censet, quam *Centuripa* Burmannus ad Dorvillii Sicula p. 437. *Centoripae* praefert Rogerius ad Cicer. in Verrin. 3, 6. Cf. etiam Wasse ad Thucyd. c. l. *U* tamen praeferunt Latini, etsi in numero consentiunt. Sic Plin. 31, 41. s. 7. *Centuripis*, Scribonius Largus cap. 43. *Centuripas*. Soli igitur Melae relinquenda est sua terminatio. Denique pro *Hybla* Lips. *ibla;* Vindob. *bible;* Gud. Prag. cum edd. 1. 9. 15. 17. 20. 23. *hibla;* edd. 7. 8. *bibla;* 6. *bybla*, in qua antiqua manus correxerat *Hybla*, quod habet 10. et aliae. In sequentibus Vindob. *habent*.

Enna) Vindobon. Prag. Rehdiger. Lips. *Ethna;* Cibin. *ehtna;* Gud. (ex quo A. Gronov. falso adfert *ethinna*) *ethena;* Voss. 1. *Chena;* Voss. 3. *Ethena;* Vatic. 1. *Henna;* reliqui *Enna*, praeter Venet. et Havn. qui *Aetna* tulisse videntur. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 18. 20. 21. 23. 28. *Aetna*, uti in prima editione Vadianus. Post (in ed. 22.) reposuit *Enna*, quod Olivarius et ceteri etiam exhibuerunt. Solemnis est huius nominis depravatio, cuius exempla plurima dabunt Cluverius in Sicilia ant. 2, 7. Drakenb. ad Sil. Ital. 1, 93. et Liv. 24, 27. in. Duker. ad Flor. 3, 19, 8. Oudendorp. ad Frontin. 4, 7, 22. et Lucan. 6, 740. Heinsius ad Claudian. de raptu Proserp. 1, 122. Spanhem. ad Callimach. in Cer. v. 15. Gronovius in diatribe in Stat. cap. 59. p. 386. Garaton. ad Cicer. Verr. 3, 18. et quos laudant, quibus alios addit Arntzen. ad Aurel. Victor. de V. I. cap. 39. in. Etsi enim *Aetna* urbs passim etiam commemoratur, non tamen ea fuit celebritate, ut in paucis distingui potuerit, et quae

adnectuntur de Cereris templo, ad eam referri nequeunt. Nulla igitur de nostra urbe dubitatio esse potest. At esse potest de scriptura, utrum *Enna*, an *Henna* praeferri debeat, in quo dissentiunt virorum doctorum sententiae auctorumque editiones, in quibus utraque ratio variata saepe invenitur. Tuentur praeterea quidam *Enna*, etsi pauciores, in quibus Dausqueius in orthogr. P. 2. h. v. Gronov. in diatribe in Statium c. 1. Scriverius et Tennulius ad Frontin. 4, 7, 22. et quidam alii. Adspirationem tamen probant plerique, veluti Dukerus ad Florum 3, 19, 8. Heinsius ad Claudian. de raptu Proserp. 1, 122. idem et Burmann. ad Ovid. Metam. 5, 385. ubi etiam antea erat *Aetnaeis*, Drakenborch. ad Sil. Ital. 1, 93. et Livium 24, 27. in. Oudendorp. ad Frontin. 4, 7, 22. et Lucan. 6, 740. Burmann. ad Dorvillii Sicula p. 368. et ad Anthol. Latin. Tom. 2. p. 550. Garaton. ad Ciceron. Verr. 2, 65. in. 3, 18. Ruperti ad Sil. Ital. c. l. et quos memorant. Quae quidem ratio sat validis argumentis nititur. Ita enim in auctoribus efferunt constanter fere veterrimi codices. Tum antiquam eam scripturam docet Plinius 3, 14. f. 8. ubi Siciliae civitates ordine alphabetico recenset. Denique monumenta prisca evincunt, in quibus numi *Henna* exhibent. Vid. Spanhem. de usu — numism. T. 1. p. 199. Torremuzza in opuscoli di autori Siciliani T. 14. p. 20. Eckhel in doctrina num. P. 1. V. 1. p. 207. et unde sua conlegit Rasche in Lex. num. T. 2. P. 1. p. 628 sq. Nemo enim facile audiet Harduinum, (cf. ad Plin. c. l.) qui *Mun. Hennae* aliorsum intorquet. Ex inscriptionibus refertur huc a Reinesio in syntagmate inscrr. 6, 99. *M. Claudius M. F. consol Hinnad cepit; d* enim adiectum esse ex veteri Romanorum orthographia, porro *e* et *i* mutari, multis exemplis fieri docet in indic. cap. 19. A verbis *Famam habet* initium cap. 62. in Vineti editione.

§. 17. *Praecipui montium)* Lipſ. Rehdiger. Vindob. Cibin. Gud. Vatic. 1. Pariſ. 1. 3. *praecipua* vel, ex more, *precipua;* Venet. Vatic. 3. Havn. Prag. Pariſ. 2. *praecipuus.* Editiones ad Voſſium omnes *praecipua* ſic, ut ad *Enna* referatur diſtinctionis maximae ſigno adpoſito; Vadianus tantum in prima editione et hinc 18. ita haec verba ordinant: *Aetna praecipua montium. Eryx* — etſi in notà inde a *montium* verba ad ſequentia referre malit. Voſſius primum dedit *Enna. Praecipui montium Eryx* — quod ceteri acceperunt. Ciacconius malebat: *famam habet ob Cereris templum Enna praecipuam;* quemadmodum 3, 7, 4. *Famam hinc praecipuam habent.* Et facile, quod ſolemne eſt librariorum peccatum, omitti hic potuit virgula transverſa. Attamen ſic longius adiectivum a ſuo ſubſtantivo praeter Melae morem abſtrahitur, nec, ut in altero loco, notata in praecedentibus celebritatis cauſa explicatur, ſed ſimpliciter Enna diſtinguitur. Quare Voſſiana emendatio praeferenda videtur, quae et in hoc nexu Pomponio eſt magis accommodata. Sic enim 3, 5, 3. *Montium altiſſimi Taunus et Rhetico,* et paullo poſt: *Amnium in alias gentes exeuntium Danubius et Rhodanus.* Cf. 1, 5, 4. 6, 1. 9, 9. 2, 5, 2. et alibi. Decepit librarios *Henna,* ad quod adiectivi ſequentis genus referendum putarunt. Alii cum voce *montium* connexuerunt, ſed in eo aberrarunt, quod in uno Eryce ſubſtiterunt, cum Mela, ubi aliorum recenſum ſubiicit, plurali numero uti ſoleat, uti 2, 4, 2. 5, 2. 7, 12. Si cui tamen Ciacconii emendatio magis adrideat, poſſit is etiam ex plerisque MSStis et edd. vetuſtis revocare *memoratur.* Pro *Eryx* noto more codices multi, veluti Rehdig. Lipſ. Vindob. Gud. Prag. cum edd. 1. 2. 6. 7. 8. 9. 10. 13. *Erix;* Ciaccon. *Erice;* Cibin. *ery.* Pro *memoratus* in multis libris inveniri *memoratur* iam dictum eſt. Ita enim plerique MSSti Abr. Gronovii, ex meis Lipſ. Vatic. Havn. Venet. Rehdiger.

Vindobon. Gud. Prag. et edd. 1. 2. 3. 4. et reliquae ad Vossium, qui reposuit *memoratus*. Voss. 1. Cibin. *veneratur*, quod etiam in varr. lectt. ed. 27. notatum erat, et monente A. Gronovio verbis communibus accensetur a Prisciano lib. 8. p. 191. ed. Hanov. Post Prag. *ob Oneri conditum*.

Aetna) Cibin. Lips. Rehdiger. Vindobon. Prag. *ethna*. Post Ciaccon. Vatic. *quod Cyclopas;* Rehdiger. *quod cyclopes;* Gud. Prag. *ciclopas;* Vindob. *aclopas*. Porro Lips. *flagat;* Cibin. *fraglat;* Gud. *flagratur;* Rehdiger. *flagravit*.

Himera) Prag. et editiones multae ex veteribus etiam 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 12. 14. — *Imera;* Rehdig. et 24. 25. Olivarianae, Schottus *Hymera;* 11. et post cum Vineto, Vossio recentiores, uti Cibin. Lips. Vatic. Gud. et alii. Vid. supra. Tum Prag. *qui in media;* Rehdiger. *est, quia in medio;* Lips. Paris. 1. Venet. Havn. Prag. *in adversa;* Cibin. *lybicum;* Gud. edd. 7. 8. et forte aliae *libicum*, uti fit. Sic Prag. *Tulcum mare;* edd. 2. 9. *Tuschum mare;* Lips. *alio ore in Tuscum, alio in libicum;* Vatic. et Cibin. *Tuscum maxime devenit;* Gud. *mare decurrit*. TZSCHUCKE. Considerandum, an sit melior lectio divisim *ad modum*, hoc est, *ad mensuram*. PINTIANUS. Satis obscure et abs re. Sensus in vulgari forma commodus est usuque probatus; i. e. fere media, uti explicat Ciacconius, quod ex Livio 24, 16, 7. probari potest, ubi sic: *qui ferme insulam dividit*. Sed vid. Vol. 2.

§. 18. *Siciliam)* Prag. *Sciciliam;* edd. 6. 7. *Ciciliam;* 8. *Ciliciam*, uti antiqua manus, male quidem, in ed. 6. correxerat.

Aeaee) In Parif. 1. deeft; Lipf. Rehdiger. Gud. Venet. Vatic. Vindob. *eae;* Cibin. *coae;* Prag. *Eata;* Parif. 3. *Eoa*, uti alios hic legere ab eadem manu in Lipf. adfcriptum erat; in aliis *Aeaee*, uti habent edd. 3. 4. 5. 6. et plures; 1. 2. 9. *Aeae;* 11. *Aeee;* Vinetus *Aeaea*. Hoc et *Aeaee* recte habent. Graecis enim dicitur Αἰαίη f. Αἰαία. Cf. Homer. Odyff. 10, 135. Sic Apollon. Rhodius 4, 661. λιμὴν Αἰαίης et v. 850. ἀκτὴ Αἰαίη Τυρσηνίδος ἠπείροιο. Αἶα enim urbs Colchidos, unde non folum Aeaea Circe dicta eft, fed et Αἰαίη νῆσος Colchidos in Phafide. Vid. Apollon. Rhod. 3, 1074. et ibi Schol. et Euftath. ad Homer. 10, 135. p. 387, 18. Baf. Atque hinc etiam noftra nomen traxit, quam Apollodor. 1, 9, 24. Αἰαίαν vocat, ubi etiam ita variant codices. Cf. Staveren. ad Hygin. fab. 127. p. 230. et quos producit. Pro *Calypfo* folita negligentia Cibin. Vindob. Prag. Rehdiger. *Calipfo*. Vindob. poftea *habuiffe five habitaffe*, ut fupra §. 6. *pharon five pharos*.

Gaulos) Lipf. Parif. 1. 3. Vatic. Cibin. Vindob. Gud. Prag. Rehdiger. et edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. 34. *Caulos*; reliquae, monente Hermolao, *Gaulos*. Recte. In Graecis enim eft Γαῦλος. Accedunt numi, qui exhibent Γαυλιτων. Cf. Eckhel in doctrina num. P. 1. V. 1. p. 268. et quos adlegat Rafche in Lex. num. T. 2. P. 1. p. 1327 fq. Adfunt denique infcriptiones. Ita in Sponii mifcell. erud. ant. p. 190. legitur *Infularum Melit. et Gaul.* et p. 192. *Plebs Gaulitana,* quod et ex infcriptione proferunt Cluverius in Sicilia ant. 2, 16. p. 444. et Gruterus in thef. p. 415. n. 3. Eadem variatio, quae hic, notatur etiam in Silio Ital. 14, 274. Alia corruptione in Strabone lib. 6. p. m. 191. f. 277. legitur Γαῦδος, de qua monuit praeter Cluverium c. l. Burmann. ad Dorvillii Sicula p. 493. Poft pro *Melita* Cibin. *Melitha*. Tum Prag. *Ceffura;;* Gud. Venet. Havn. Parifienfes,

edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 15. 16. 17. 18. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Vadianae, Olivarianae, 30. 32. 37. Vinetus, Schottus, Vossius, 40. 41. 42. *Cosura;* 13. 19. *Cosyra;* inde a Reinoldio 44. 45. reliquae cum aliis codicibus *Cossura*, quod etiam ex suis excitavit A. Gronovius. Ipse hanc scripturam probat ex Ptolemaeo 4, 3. f. in quo legitur Κόσσυρ νῆσος καὶ πόλις, uti Κόσσουρα apud Strabonem lib. 6. p. m. 191. f. 277. ubi etiam Guarinus reddidit *Cossura*. Cum Ptolemaeo consentit Appian. de B. C. 1, 96. 5, 95. Pro eo est Κόρσουρα in Strabone lib. 17. p. m. 574. f. 834. quod iam in *Cossura* mutatum voluit Berkelius ad Stephanum p. 473. Et sic habet Martianus Capella lib. 6. p. 208. In Plinio 3, 14. f. 8. et 5, 7. *Cosyra* legitur, uti in Stephano h. v. ubi tamen duplex *s* commode locum habet, etsi duplicem hoc nomine insulam ferunt. Literae geminatio sine dubio praeferenda est propter monumentorum auctoritatem. De numis vid. Eckhel in doctrina num. P. 1. Vol. 1. p. 267. et quos recenset Rasche in Lex. num. T. 1, P. 2. p. 1046. de inscriptionibus consulendi Fasti triumphales a. u. 499. Gruterus p. 297. Ex numis etiam recte hanc formam adstruit Burmann. ad Dorvillii Sicula p. 454. Nec eam ignorant passim boni codices, ut hic aliqui, et duo in Orosio 5, 21. notante Fabricio. Quod Ovidius Fastor. 3, 567. correpta prima syllaba *Cosyrae* scripsit, metri causa fecisse videtur. Fluctuatur penultima in numis, lapidibus et libris. In fastis et numis conspicitur *u*, quod probat Havercampus in Parutae numism. p. 851. (Vol. 5. thes. Sicil.) *Cossyrenses* tamen apud Gruterum p. 297. Et sic in Plinio c. l. Silio Italico 14, 272. ubi cf. Drakenb. in Ptolemaeo et Appiano cc. ll. *y* praefertur. Contra in Livii epitome 89. Martiano Capella c. l. *u*. Forte antiquius et Graecum est *y*, quod post usu frequenti transiit in *u* apud posteriores in primis, cuius exempla sistunt

Boryſthenes, *Illuricus* et ſimilia, etſi hic Strabonis auctoritas obeſſe videtur. Certè *Coſſura* retinui.

propius —) Rehdiger. Vindob. *proprius*. Cf. ad 2, 2, 1. Poſt Lipſ. *Gallaza;* Gud. Rehdiger. Pariſ. 1. 3. cum edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Galaza;* Pariſ. 2. *Balaza;* Vatic. 3. *Galara;* alii cum reliquis editionibus *Galata*. TZSCHUCKE. Scribendum cum adſpiratione in poſtrema *Galatha*, ex Ptolemaei [4, 3.] et Plinii [3. 14. ſ. 8.] vetere codice, quamvis Ptolemaeus cum *C* in principio, *Calatha*. [Καλάϑη νῆσος.] PINTIANUS. Conſentit Stephanus h. v. in quo legitur Καλάϑη πόλις οὐ πόῤῥω τῶν Ἡρακλείων στηλῶν ſuo ſcilicet more, quo ex inſulis urbes et contra facit, uti praeter alios etiam ibi monent de Pinedo et Berkelius. Tum librarii *C* et *G* commiſcere ſolent in locorum nominibus, quae ex Graecis potius regi debent. Sic, ut alia in noſtro etiam obvia praeteream, et in ſimili ſubſiſtam, *Calate* legitur et *Galate*, *Calatini*, ſ. *Calactini* et *Galatini*, de quo vid. Cluver. in Sicilia ant. 2, 12. p. 359. et Graevius et Gronov. ad Ciceron. Verrin. 3, 43. in. aliique, quos excitavit Burmann. ad Dorvillii Sicula p. 439. Idem p. 612. addit, in cod. Huydecoperiano apud Ciceronem c. l. eſſe *Calatae* et *Calatinis*, etſi Dorvillius in Siculis cap. 3. p. 22. probat *Calactinis*, ſed omnino de urbe illa dubitat, quam tamen hac ſcriptura tuetur Gualtherus in animadverſ. ad inſcrr. peregrinas p. 897. (Vol. 5. theſ. Sicil.) Sed noſtra inſula *Galata* vocatur in Antonini itiner. p. 514. et a Geogr. Ravenn. 5, 25. Amplexandam tamen putavi veterum formam, dedique *Calatha*. Tò *th* probavit etiam Pintianus, etſi fert in initio *G*. Mox pro *et illae* Gud. *ulle;* Prag. *quas edias appellant*.

Oſteodes) Lipſ. Pariſ. 2. 3. Vindob. Gud. Rehdiger. Prag. Venet. cum edd. 1. 2. 9. 15. 17. 20. 23.

Ostrodes. In aliis recte scribitur *Osteodes;* tantum Paris. 1. *hostrodus,* et ed. 8. *ostendes.* Graece apud Diodor. 5, 11. Ptolem. 3, 4. Ὀστεώδης. TZSCHVCKE. *Osteodem* neque Strabo, neque Plinius, neque, quod sciam, alius inter Aeolias numerat; quapropter existimo erratum esse in ordine verborum, legendumque: *Propius Italiam Galata, Osteodes, et illae septem* etc. PINTIANVS. Diserte Plinius 3, 14. s. 8. distinguit ab Aeoliis septem, cum quo consentiunt alii a Cluverio in Sicilia ant. 2, 14. producti. Ipse Cluverius p. 397. et 416. c. l. cum Ortelio in thes. Geogr. s. v. *Aeoliae* loco *Evonymi* connumeratam hanc esse existimat. Ita vero Melam potius ipsum errasse crediderim. *Ericodes* possit legi, ut cum aliis consentiat; nisi longius a libris recedat. Pro *Lipara* Rehdiger. Cibin. *Lypara;* Venet. Paris. 1. 3. Prag. edd. 1. 2. 9. *Lippara;* Vatic. 3. *Liaspara.* Nemo hic facile haereat. Quae subsequuntur insularum nomina, et scriptura et ordine discrepant. De singulis dicendum est.

Heraclea) Vatican. 1. Paris. 1. Lips. *Heracea;* Cibin. Paris. 3. *Heratea;* Vatic. 3. *Eratea;* Vindobon. *eracea;* Venet. *Heracta;* Paris. 2. Prag. *Eracta;* Gud. *Herraca;* Rehdiger. *Heraclea.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 15. 17. 20. 23. *Heratea;* 13. *Hieratea;* Vadianus cum suis, 21. 24. 28. omninoque Olivarianae, Vinetus, Schottus plane omittunt, et, ut numerum positum compleant, post *Ericusa* legunt. Vossius *Heraclea* primus revocavit et post *ac sicut Aetna* dedit pro *Ericusa* aliorum, quo idem numerus conficitur. Hinc Lips. Prag. Paris. 2. 3. *Didima;* Vindob. *didina;* Cibin. *Didyma;* Rehdiger. *Dydima;* Paris. 3. *dindina.* Edd. 1. 2. 9. *Didima;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 14. 15. 17. 19. 20. 23. cum MSSt. suis *Didyma;* Vadianus, uti quidem iam antea legebatur in ed. 13. dedit *Didyme,* quod receperunt 21. 24. 25. et aliae. *Didyme,* Graeco

usu, quo dicitur Διδύμη, et noster gaudet. Removere igitur nolui, etsi minime addicunt codices, nec ii omnino improbandi. ' Pro *Phoenicusa* Lips. Rehdiger. Vindob. *phenicusa;* Prag. *phenicus;* Venet. Gud. *Phoenicusa;* alii *Phoenicussa.* Edd. 1. 2. 11. *Phenicussa;* 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *Phoenicussa;* 9. *Phitecussa;* Vadianus cum ceteris *Phoenicusa.* Subsequitur in libris lectio varie corrupta et immutata. Paris. 3. Vindobon. *Assicuta;* Paris. 1. *Asicuta;* Lips. *Esicuta;* Gud. Rehdiger. *aesicuta;* Vatic. 1. *Ac sicuta;* Paris. 2. Venet. *Ac sicura;* Vatic. 3. Prag. *Ach sicura;* Cibin. optime *ac sicut.* Edd. 1. 2. 9. *Assicuta;* 3. (emendatum legi in meo exemplari *eripyssa*) 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. aliisque *Ericussa*, uti reliquae, vel etiam *Ericusa* ad Vossium, qui dedit *ac, sicut Aetna.* Pro *Aetna,* uti fit, Gud. *ethena;* Vindob. Cibin. Prag. Rehdiger. Lips. *ethna.* Edd. 1. *Aethna,* 11. *etna.* Cf. supra. Post *perpetuo* Paris. 1. 2. 3. Vatic. Rehdiger. et reliqui *flagrat*, pro quo vitiose Cibin. *fraglat.* Prius etiam exstat in edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. Vadianus reliquis praeivit *flagrant*, quod retinuit Reinoldius, Vossius cum ceteris mutavit in *flagrantes.* Tum Prag. *Iera,* quale supra in *Himera* adfuit; Venet. *Hierra;* Cibin. Rehdiger. Lips. *Hyera.* Denique pro *et Strongyle* Vatic. 1. Rehdiger. *Stroneiles;* Cibin. *Stroncyles;* Vindob. Paris. 3. *Stronchiles;* Gud. *Stroncydes;* Venet. *Strumbile;* Paris. 1. 2. *et Stroneides;* Vatic. 3. *estronoides;* Prag. *Estro, Noydes.* Edd. 1. 2. 9. *stronchiles;* 6. *Strongylle;* 7. 8. *Strongille;* 12. 14. 19. 30. 32. 37. posteriores etiam Vadianae *Strongylae;* 13. *Stronyles;* 15. 17. 20. 23. *Strongile;* 3. 4. reliquae *Strongyle.* Haec de singulorum vocabulorum mutationibus. Nunc de ordine hodie recepto, quem tenent codices, disiecerunt editiones. Nempe 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23.

Phoenicussa, Ericussa (vid. antea de primis) *Aetna perpetuo flagrat igne, Hiera et Strongyle et Pithecussa*; Vadianus, quem ad Vossium secuti sunt ceteri, sic: *Phoenicusa, Ericusa, Hiera et Strongyle, ut Aetna, perpetuo flagrant igne. At Pithecusa* — Receptum ordinem, excepta singulorum variatione, ut in praecedentibus, instituit Vossius, librorum auctoritate subnixus. TZSCHUCKE. *Lipara, Veracia,* [immo *Heratea*] *Didyma, Phoenicussa, Ericussa. Aetna perpetuo flagrat igne. Hiera et Strongyle.*) Sic Aldi habent exemplaria. Scribendum arbitror *Lipara, Hicesia, Didyme, Phoenicussa, Ericussa, et, quae perpetuo flagrant igne, Hiera et Strongyle*; ex Strabone, [lib. 6. p. m. 191. s. 277.] Ptolemaeo, [3, 4.] Plinio, [3, 14. s. 9.] Mariano, [Scymno Chio v. 254 sqq.] Solino [c. 12. s. 6.] et Homeri interprete in decimo Odysseae, qui *Hiscesiam* pro Evonymo ponit inter Aeolias. [Cf. Eustathius ad Odyss. 10. in. ubi καλεῖται δὲ μία τούτων κατά τινας καὶ Ἱκέσιον.] Ptolemaeus utramque locat prope Siciliam. Vel, si magis placet, lege: *et, quae, ut Aetna, perpetuo flagrant igne, Hiera et Strongyle*, ex Diodoro. [5, 7.] PINTIANUS. *Quae ut Aetna*) Forte, *ea sicut Aetna*, vel, *ac sicut Aetna*. CIACCONIUS. Et haec quoque pessime erant contaminata. Veterem reduximus lectionem, quam mirifice corruperant priores interpretes. Pro *flagrant* rescripsimus *flagrantes*, in caeteris secuti sumus veteres libros. Recte vero Hieram et Strongylen tantum nominat, quae ardeant; similiter quoque facit Diodorus Siculus. [5, 7.] Sed et hodie quoque id verum est. Caeteras tamen et illas quoque aliquando arsisse, manifeste ex crateribus et ambustis quarundam verticibus colligi potest. VOSSIUS. Ordo, quem Vossius reduxit, auctores habet libros veteres. De singulis insulis haec tenenda videntur. Pintianus, qui pro *Heraclea* maluit *Hicesia*, videtur omnino ad omnes omnino vicinas Siciliae insulas respexisse, de qui-

bus alibi. Quod si situm ex graduum longitudine et latitudine metiaris aliarumque insularum ex tab. Peutinger. E. 6. viciniam conferas, *Icesia* Ptolemaei videtur esse, quae in tabula inter *Strongilen* et *Dymen* (sic enim) conlocata reperitur, *Herculis insula*, quae etiam *Heraclia* vocatur in Antonini itin. p. 517. Apud Geogr. Ravenn. 5, 23. omnes illae insulae, quas *Erculis* adpellat, etsi corruptis nominibus, facile ad aliorum recensum accommodantur praeter *Pagnarea*, *Wlacana* et *Basilidin*. Ex quibus cum priores voces referre videantur *Hiera Vulcani*, uti diserte in Diodoro 5, 7. in. adpellatur, restat *Basilidin*, ita ut insula *Evonymos*, quae Strabone teste c. l. sic dicta est, quod a Lipara in Siciliam navigantibus maxime ad laevam fuit, proprio etiam nomine insignita fuisse videatur *Heraclea* vel *Basilidis*. Sed si quis *Pagnarea* ex *Heraclea* corruptum malit, *Basilidin* alio pertinet. Cluverius tamen in Sicilia ant. 2, 14. p. 415. ex situ tabulae conligit, eandem esse hodie *Basiluzzo*, quo magis priora confirmantur. Minus enim recte in nostris tabulis *Evonymos* dicitur *Vstica*, Ptolemaeus quidem 3, 4. si eius *Icesia* eadem est, quae *Heraclea*, adfert etiam *Evonymon*, sed eodem modo nomine proprio et adpellativo deceptus esse videtur, quo *Hieram* et *Vulcani insulam* distinguit. Vid. Casaubonus ad Strabonem lib. 6. p. m. 190. f. 275. Isidorus Orig. 14, 6. *Ericodem* et *Ericusam*, *Phoenicodem* et *Phoenicusam*, quae sunt duae tantum, facit quatuor, et hinc novem Aeolias, ut antea Servius, ipse tamen secum in diversis locis pugnans, falso numerat. Vid. Clüver. in Sicilia ant. 2, 14. p. 397 sq. Posset *Therasia* ex Plinio c. l. legi, si non propius ad codices nostros accederet *Heraclea*, nec, quod est aliquanto gravius, obscura illa vox, quae Strabonis c. l. *Thermissa* videtur, ad Hieram, Vulcani insulam, aperte referretur. *Hiera* autem quo minus legatur, obstant sequentia.

Maneat ergo *Heraolea*, et vel *Evonymos*, vel *Ericuſſa* exiſtimetur, dum certiora adferantur. In *Didyme* nulla mora, niſi quis cum MSStis praeferendum putet *Didyma*. Sed mox eadem terminatione *Strongyle*. Poſt *Phoenicuſſa* ex libris poſui, tum ex analogia, quod ex Φοινικόεσσα ortum eſt, tum auctoritate Stephani h. v. quam de Pinedo, Berkelius et Holſtenius reveriti etiam ſunt, licet et ibi quidam ſimplex σ habent. Duplex etiam legitur in Strabone c. l. ubi probat Cluverius p. 414. c. l. Idem valet poſt de *Pithecuſſa*. Quae in codicibus ſubſequuntur mire corrupta, bene reſtituit Voſſius. Nempe ſeparatim edenda male in unum contraxerunt librarii, et ex *Aetna* literam primam adpenderunt τῷ *ſicut*. *Aetna* enim ſimpliciter in hoc nexu locum habere nequit, vel temere Aeoliis inſulis interponatur, niſi comparationem ſtatuas incendii ſimilis factam eſſe. Quod cum ſenſiſſet Vadianus, relicto librorum ordine ad finem narrationis ea verba reiecit. Sic vero *Ericuſſa*, quod exhibuerunt pleraeque olim editiones, etſi in earum inſularum recenſu deſideratur, evaneſcit, tamen nec inſeri poteſt, ut numerus poſita lege conſtet. Inſurrexit quidem contra Voſſium Vrſinus in diſputatione Vitembergae 1668. 4. habita, quae exercitationes continet philologicas et pro non mala lectione peiorem invectam eſſe dicit, quia Ericuſſa etiam in aliis locum hic occupet, nec Hiera et Strongyle ſolae arſerint, cum etiam de Lipara idem Strabo et Plinius ſuis temporibus obſervatum eſſe adfirment, aut, ſin ſolae, antiqua tempora Pomponius reſpexerit. At obiectae difficultates hoc nomen admitti non patiuntur. In Strongyle vero et Hiera idem de ſua aetate adfirmat Diodorus Sic. 5, 7. In ſequentibus ſuo ingenio poſuit Voſſius, ut concinnius flueret oratio, quae alias male cohaereat. Certe, niſi quis hoc velit, cum Pintiano inſerere debet *quae*, ſic ut utroque modo ultra codices oratio informetur. In poſtremis duobus

nominibus nemo haerebit, tantum quod τὸ *s* ex proximo vocabulo adnexum est.

Sed Pithecusa) *Sed* excidit in Veneto. Alii, qui τὸ *s* priori voci adnexuerunt, habent *et*, quod et promiscue posuerunt edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. Male vero prioribus etiam passim sequens nomen adiungunt. Vadianus pro illo *et* dedit *at*, quod reliquae editiones acceperunt, dum Vossius revocaret *sed*. De istarum particularum commutatione vid. Drakenborch. ad Liv. 36, 35. 7. et quae notavi ad Melam 1, 9, 5. Tum Rehdiger. *Pytecusa*; Venet. *Pythecusa*; Lipf. Gud. Prag. *pitecusa*; alii fere *Pithecusa*, uti editiones maxime inde a Vadiano, etsi ita iam ed. 13. Nam 1. 2. 9. habent *Phitecussa*; 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *Pithecussa*, quod praetuli, uti antea *Phoenicussa*. Ita duplici *s* effertur in Stephano et a plerisque MSStis et in editionibus ante Schweighaeuserum apud Appianum de B. C. 5, 69. qui simplex praetulit, qua forma et passim alibi, uti similia solent, prodit. Sequitur *Leucothea*, pro quo Lipf. Vindobon. *Leucotea*; Prag. *Leuchothea*; alii cum edd. *Leucothea*; tantum 19. vitiose *Laucothea*. Hinc Lipf. *Avaria*; Parif. 1. *Aenarria*; Vatic. *Aenarea*; Pragenf. *Aeparia*; Venet. *Cervaria*; alii *Aenaria* cum plerisque editionibus tantum quod 11. *enaria*. Longius recessit Vadianus, qui tacite adposuit *Venaria*, et praeter familiam adsentientes habuit etiam, uti fere semper, edd. 30. 32. 37. Idem in margine ed. 29. legitur additum. TZSCHVCKE. *Pithecusae* plurali numero Strabo, [2. p. 84. f. 123. et alibi, etsi etiam Πιθηκοῦσα 1. p. 41. f. 60.] Ptolemaeus, [3, 1. f.] Stephanus, quorum Strabo et Ptolemaeus cum simplici *f*, semper *Pithecusae*, Stephanus cum duplici. Ovidius quoque [Metam. 14, 90.] *Colle Pithecusas habitantum nomine dictas.* Prae-

terea videtur legendum permutato dictionum ordine, *Pithecussae, Aenaria, Leucothea*, ut servet morem suum saepe iam inculcatum, coniungendi duo locorum propria nomina. Nam *Pithecussae* alio nomine dictae sunt *Aenaria*, ab statione navium Aeneae, auctore Plinio lib. 3. [c. 12. f. 6.] PINTIANVS. Incerta haec est ratio, cum alii eandem faciant, alii utramque distinguant, de quo alio loco disseri potest. Ea tamen forsitan cogitatione motus Vadianus pro *Aenaria* posuit *Venaria*, neque tamen vidit, longius illam hinc proferri, cum Venaria Cosano litori obiectam fuisse diserte scribat Plinius 3, 12. f. 6. et cum iis insulis coniungat, quae deinceps noster recenset. Falso igitur Ortelius in thesauro Geogr. h. v. Venariam Melae tribuit. Veneti codicis *Cervaria* in his insulis nomen est inauditum. Si quid mutandum videatur, pro *Aenaria* legerim *Asturia*, quam Plinius diversa cursus progressione ultra Tiberina ostia cum Palmaria, Sinonia, Pontiis — coniungit. At cum *Aenaria*, ad quam codices ducunt, veri nominis fuerit insula, locum suum teneat, et ex mente Pomponii diversa a Pithecussa habeatur. Hinc vero cap. 63. exorditur Vinetus.

Phitonia) Ciaccon. Gronoviani, Cibin. Venet. Vindob. Paris. 1. 2. 3. Vatic. Havn. *Sidonia*; Rehdiger. Prag. Lips. *Sydonia*; Gud. hanc vocem omisit. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *Sidonia*; Vadianus cum suis, 21. 24. Olivarianae, Vinetus, Schottus, Vossius, Gronovii in edd. 40. 41. 42. *Sinonia*; Reinoldius cum ceteris *Phitonia*. TZSCHVCKE. MSS. et ed. Iunt. *Sidonia*, et mox *Synonia* vel *Sinonia* pro *Phitonia*, quomodo etiam habet Iunt. ed. Et sane situs harum insularum suadet, ut priore quidem loco cum editione Exoniensi legatur *Phitonia*, posteriore vero *Sinonia*, quam insulam cum Pal-

maria eodem modo, quo Mela, iunxit Plinius lib. 3. cap. 6. [ſ. 12.] iuxta ſcripturam codicum MSS. in quibus legitur *Sinonia, Parmaria.* Leg. *Palmaria.* A. GRONOVIVS. Qui hic *Sidonia* legunt, paullo poſt *Sinonia* ponunt vel *Phitonia*; contra recentiores. Cum bis eiusdem fere nominis inſula locum vix habeat, nec usquam *Sidonia* inſula memoretur, immo infra *Sinonia* diſerte in MSStis legatur, hic paullo aliter nomen depravatum eſſe adparet, ad cuius emendationem deducit Plinius 3, 6. ſ. 13. qui in harum inſularum enumeratione *Phintonis inſulam* ponit, uti quidem illa exprimitur in ed. Harduini. In aliis enim etiam *Phitonis* ſ. *Pintonis* inſula vocatur. Poſterius praefert etiam Martianus Capella lib. 6. p. 207. ubi Grotius vult *Phytonis* ſ. *Pythonis.* In Ptolemaeo 3, 3. f. eſt Φίντωνος νῆσος. Obſtat haec ſola dubitatio, quam et moverunt Pintianus et Voſſius, quod ea inſula circa Sardiniam a Plinio in freto inter Sardiniam et Corſicam conlocatur, quocum conſentit Ptolemaeus, qui alias veluti Pithecuſſam, Capreas, Pontias in Tiberino pelago 3, 1. f. oſtendit. Turbat igitur Mela, ſitumque inſularum miſcet. Vix enim credam cum Pintiano, (vid. infra) a librariis eſſe eam inſulam intruſam. Legerim *Sirenia* ex Homero Odyſſ. 12, 167. ubi νῆσος Σειρήνοιϊν, ſi haec forma ex auctoribus probari poſſet, in quibus Sirenuſae leguntur, et a Ptolemaeo in hac ora aliis adponuntur. In *Capreae* minus offenderunt codices, vel ita, ut haec inſula facile agnoſcatur. Nempe Vatic. 1. habet *Caprae*; Pariſ. 1. 2. Gud. Vatic. 3. Lipſ. Rehdig. *Capre*; Cibin. Vindob. *Capree*; Prag. *Carie*; alii *Capreae* cum editionibus; tantum 30. 32. *Capraea.*

Prochyta) Vatic. 1. Rehdiger. *Corcytha*; Cibin. *Corcyta*; Vatic. 3. *concira*; Pariſ. 1. 2. *Corcyra*; Gud. *corcira*; Lipſ. *coreyra*; Prag. *Cortina*; Vindobon. *corcitalis prochita*; Venet. *Gorcyſſa*; Pariſ. 3. et Havn. forte

Prochyta. Edd. 1. 2. 9. *Corcitha*; 13. *Corcica*; 6. 7. 8. 10. 15. 17. 20. 23. *Prochita*; 3. 4. 5. reliquae *Prochyta*, quo nomine ab aliis infula hic ponitur, cuius veftigia apertiora fervarunt codices optimi, verum nomen Vindobon. nifi quod *Prochita* edidit. In *Pontiae* parum libri discrepant. Venet. *Ponthiae;* Rehdiger. *Pontiahe. Pandateria,* quod ita agnofcunt Ciaccon. Rehdiger. Cibin. Lipf. Parifienfes, Vaticanus 1. alii aliter fingunt. Prag. *Pandetheria*; Vatic. 3. *Pandeteria*; Venet. *Pandatheria*; Havn. opinor, *Pandatoria,* uti edd. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 14. 15. 17. 19. 20. 23. priores iis *Pandateria*; 13. et poft Vadianus et Olivarius cum fuis, 21. 24. Vinetus, Schottus *Pandataria*; Voffius cum ceteris *Pandateria.* TZSCHVCKE. *Pandataria*) Stephanus et Plinii [3, 12. f. 6.] antiquum exemplar, item Cornelius Tacitus lib. 14. [Annal. cap. 63.] et Varro in tertio de re ruftica [cap. 5, 7.] cum *e* in tertia, *Pandateria;* Ptolemaeus [3, 1.] cum *o* magno in eadem *Pandatoria;* Strabo [lib. 2. p. 84. f. 127.] *Pandaria,* fi codex vitiatus non eft, quod vereor. PINTIANVS. Variant omnino libri in efferendo hoc nomine, nec adeo fibi conftant editiones eaedem. Ita Ernefti in Taciti Annal. 1, 53. fcripfit *Pandateria*, fed 14, 63. *Pandataria*, uti conftantius dedit Brotierius. Sic in Suetonii Caligula cap. 15. alii, in quibus Ernefti, praetulerunt *a*, reliqui maiori numero cum Oudendorpio *e*. Πανδατερία legitur in Dione Caffio 55, 10. nec recte per η ex eo notat Salmafius ad Solin. c. 3. f. 8. p. m. 67. cum et Xiphilinus habeat ε, ut ibi notatur. Eadem Πανλατερία vitiofe dicitur Stephano, uti dudum monuerunt Berkelius p. 624. et Holften. p. 624. ex crebra literarum δ et λ confufione. *Pandateria* in Antonini itiner. p. 515. Alii edunt per *a*, fi libros certe plerosque fequaris, in iis Strabo 2. p. 84. f. 123. et 5. p. 161. f. 233. etfi in priori loco codices etiam habent Πανδαρία, uti in pofte-

riori etiam Guarinus et in priori *Pandria*, ex quo intelligi Pintianus debet. Sic *Pandataria* Varro de R. R. 1, 8, 5. ubi per *e* Cod. Polit. et 3, 5, 7. Plinius 3, 12. ſ. 6. Martian. Capella lib. 6. p. 207. Cf. Reimarus ad Dion. Caſſ. et Oudendorp. ad Sueton. cc. ll. Adparet inde, inconſtantem fuiſſe ſcripturam, in qua ſtatuenda ſic recte codicum exempla valuerunt.

Sinonia) Ita codices vel etiam *Synonia*, uti Cibin. Rehdiger. Prag. Prius praeferunt etiam veteres editiones. Poſt praeeunte Vadiano 16. 18. 21. 22. 24. 25. ceterae *Phytonia*, et inde a Voſſio 40. 41. 42. *Phitonia*. Reinoldius revocavit *Sinonia*, quod reliquae propagarunt. Probat hanc lectionem Plinius, qui 3, 12. ſ. 6. ſcribit: *Palmaria et Pontiae mediam habent Sinoniam*. Pro *Palmaria* Cibin. Pariſ. 1. 3. Vindob. Vatic. 1. Lipſ. Rehdiger. Venet. Havn. *Parmaria*; Vatic. 3. *Parmarea*; Pariſ. 2. *Parmartha*; Prag. *parmarita*; Gud. *permaria*. Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 15. 17. 19. 20. 21. 23. 24. 25. et hinc pleraeque Olivarianae, porro 28. Schottus *Parmaria*; Vadianus ut antea 13. dedit *Palmaria*, et praeter familiam idem acceperunt ex Olivarianis, 29. 33. Lugd. 1646. reliquae. TZSCHUCKE. *Phytonia, Parmaria)* Lego *Pinton*, non *Phytonia* ex Marciano [Martiano Capella lib. 6. p. m. 207.] et Plinio. [3, 13. ſ. 6.] — Nec me movet Ptolemaeus [3, 3.] qui eam inſulam *Phintonem* nominat. Multis enim Graeci adſpirant, quae Latini per tenuem literam efferunt, et e contrario. Sciendum tamen *Pintonem*, ſive mavis *Phintonem*, inſulam non eſſe ex earum numero, quae ſunt citra Tiberis oſtia, quas hic Pomponius refert, ſed ex illis, quae ultra ſunt. Quam ob rem inter Transtiberinas locanda eſt, errore librariorum hic poſita. Praeterea legendum videtur *Palmaria*, non *Parmaria* ex Plinio et Marciano, a palma arbore, unde et *Phoenicuſſa* inter

Aeolias nominata, et duae aliae eodem nomine in ſinu Libyco prope Carthaginem Stephano. Adſtipulatur etiam Varro libro de re ruſtica tertio: [c. 5, 7.] *Hoc*, inquit, *ita fieri apparet in inſulis propinquis Pontiae, Palmariae, Pandateriae.* PINTIANVS. Cf. quae ſupra de *Phitonia* adtuli. *Palmaria* ex mutatione crebra literarum *r* et *l* ſcribendum, ſatis evicit Pintianus. Addi poſſit, ſi quis valere putet, hodiernum nomen *Palmaruola*. Occurrit quidem *Palmaria* etiam in Antonini itin. p. 514. ſed ſitu diverſa.

lateri) Gud. Prag. Vatic. 3. *littori*, quod volebat etiam Cluverius in Italia ant. 3, 7. p. 1014. Sed illud probum eſt, et ſic apud noſtrum paſſim adhibetur, veluti 1, 3, 1. et in ſimili nexu 2, 4, 9. Tum Rehdiger. *thyberina*; Gud. Vindob. edd. 1. 2. 3. 4. 5. 12. 14. 19. *hoſtia*, ut alibi. Denique pro *obiacent* codices et edd. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 21. 23. *iacent;* in Vatic. 3. Venet. Prag. plane abeſt. Vadianus, quem hic ſequitur ed. 28. invexit *obiacent*, quod et habent reliquae omnes. Dedi ex codicibus *iacent*, quod iam maluerat Ciacconius. Ceterum quod *oſtia* ſcribi vult I. Gronovius maiuscula litera, de eo vid. disputata ad 2, 4, 6.

§. 19. *Dianium)* Rehdiger. *Dyanium.* Poſt Ciaccon. ex libris notat *Igilium* et *Ilium*; A. Gronov. ex Perizon. *Igylium;* Salmaſius ad Solin. cap. 3. ſ. 8. p. m. 67. ex Palatinis *Ygilium*. De meis haec: Vatic. 3. Pragenſ. *Igidium*, reliqui *Igilium* cum codice Holſtenii, quem ipſe adlegat in annotatt. in Cluverii Ital. ant. p. 38. Editiones omnes *Iginium*. Vinetus et poſt Voſſius cum ceteris poſuerunt *Igilium*. TZSCHVCKE. *Iginium*) Plinii vetus exemplar [3, 12. ſ. 6.] et Romana lectio, itemque Marcianus [Martianus Capella lib. 6. p. 207.] *Igilium*

legunt, non *Iginium*, ut Hermolaus agnoſcit; haud ſane, ut mihi videtur, recte. Quapropter legendum puto *Aegilium*, ſive *Aegilion*, ut, quemadmodum dicta eſt altera inſula *Aegilos*, id eſt, *Capraria*, ita haec forma diminutiva appellata ſit *Aegilion*, id eſt, *Capellaria* et *minor Aegilos*. PINTIANVS. Schedae Palatinae *Ygilium* teſte Salmaſio in exercitt. Plin. p. 95. cui *Aegilium* legendum videbatur. A. GRONOVIVS. Αἴγιλος quidem apud Graecos occurrit, quam amabant caprae, (cf. Theocrit. 5, 128.) unde etiam inſulam, quam Graeci *Aegilon* vocarunt, Latinos *Caprariam* reddidiſſe ſcribit Plinius. An vero diminutivum in uſu fuerit, dubito. Sed et incerta eſt et ſuſpecta illa inſulae ſcriptura, et licet exemplaria quaedam, etiam Harduini, *Aegilion* in Plinio ferant, alia tamen, quod et Pintianus adfirmat, legunt *Igilium*, quod et probant libri in Antonini itin. p. 514. ubi Surita Plinium ſecutus dederat *Aegilium*. Tum *Igilium* ſcribit Martianus Capella c. l. qui Plinium reddere ſolet, et Rutilius in Itiner. 1, 325. De Plinii optimis membranis idem adfirmat Salmaſius ad Solin. cap. 3. ſ. 8. p. m. 67. Eo etiam ducunt veſtigia codicum in Iulio Caeſare de B. C. 1, 34. quae expoſuit Oudendorpius, et agnoverunt interpretes. Eandem in noſtro ſcripturam, reiecta priori, probat etiam Cluverius in Italia ant. 2, 2. p. 502. Plura dabunt Salmaſius c. l. Cellarius in Geogr. ant. 2, 10, 15. Burmann. ad Rutilii tiner. et Weſſeling. ad Antonini itiner. cc. ll. In *Carbania* conſentiunt omnes libri. TZSCHVCKE. *Carbaniam* putat Hermolaus eam eſſe, quae a Plinio [3, 12. ſ. 6.] dicta ſit *Barpana*, cui nec aſſentio omnino, nec diſſentio. In alterutro erratum conſtat, in utro incertum. PINTIANVS. *Igilium, Carbania*) Libri hic non variant. Plinio eſt *Barpana*, ut iam aliis recte obſervatum, quorum opinio hac in parte verior eſt, quam Cluverii, [vid. poſt.] qui Columbariam hic pro Carbania ſubſtituebat. VOSSIVS. Vix legitimum inſulae nomen

Carbania videtur, quod nemo novit. Apud Plinium 3, 12. f. 6. Hermolao Barbaro et Harduino putatur esse *Barpana*, uti habent omnes codices, quam opinionem adiuvat literarum adfinitas. Alioquin possit esse *Planasia*, quam in hoc tractu conlocat Ptolemaeus 3, 1. f. et magis diserte Antoninus in itiner. p. 514. quippe qui inter Ilvam et Planasiam habet Igilium. In Plinio tamen *Planaria* memoratur praeterera et *Planasia*. Cluverius vero in Italia ant. 2, 2. extr. p. 505. vitiatum nomen *Carbania* putat ex *Columbaria*. Cf. ad eum Holsten. p. 38. Dubito, an certi aliquid statui possit.

Vrgo) Codex A. Gronov. Vatic. 3. Prag. et edd. 15. 17. 20. 23. *Gorgona;* Parif. 2. *Gongona;* alii libri omnes et scripti et editi *Vrgo*, tantum ed. Lugd. 1538. *Vurgo*. TZSCHVCKE. Ita Plinius 3, 6. [f. 12.] et MSS. codices Melae, excepto meo, in quo atque etiam editione Iuntina legitur *Gorgona*, eademque *Gorgon* appellatur a Rutilio lib. 1. itiner. v. 516. *Adsurgit ponti medio circumflua Gorgon Inter Pisanum Cyrniacumque latus.* A. GRONOVIVS. Eadem, quae hic, variatio cernitur in Plinio, ubi *Orgon* olim et *Gorgona* legebatur, *Vrgo* tamen, teste Harduino, ab omnibus MSStis probatur. Nec discrepat Martianus lib. 6. p. 207. Stephano etiam est Ὀργών. *Vrgo* utique videtur nomen antiquum, quod posterior aetas mutavit in *Gorgon* et *Gorgona*, quo quidem Caprariae adiungitur in Geogr. Ravenn. 5, 27. Et sic hodie vocatur *Gorgona*. *Gorgonis insula* est in Latinis Ptolemaei 3, 1. f. Hermolaus in castigatt. in Plin. c. l. apud omnes Geographos veteres reponit igitur *Vrgo*. *Ilva* intactum servarunt libri. Pro *Capraria* Prag. *Carpria;* Havn. cum edd. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 14. 19. *Caparia.*

divisae Corsica —) Turbarunt hunc locum librarii, impliciti repetitione vocis Corsica, neglectaque

fere *Sardinia.* Ita nempe praeteritis singulorum vitiis verba ordinant Vatic. 1. Cibin. Paris. 1. 3. Rehdiger. Gud. Venet. Ciaccon. *divisae Corsica Etrusco, quarum Corsica litori propior;* Havn. Paris. 1. 3. Rehdig. *divisae Corsica Etrusco, quarum Corsica Etrusco litori;* Vindob. *divisae Corsica litori proprior inter latera;* Lips. *divise Sardinia Africo, Sardinia Etrusco, quarum Corsica italico litori proprior;* Vatic. 3. Paris. 2. cum Vossianis, etsi hic omnino veteres libros memorat, receptum ordinem tenent. Editiones 1. 2. 9. 11. 13. priorum codicum lectionem reddunt; inde 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 12. 14. et aliae *divisae Etrusco, quarum Corsica litori propior;* Vossius reposuit: *divisae, Corsica et Sardinia, quarum Corsica Etrusco litori* et sic postea omnes; ante Vossium tamen 15. 17. 20. 23. locum sic composuerunt: *divisae Hetrusco, Corsica et Sardinia, quarum Corsica litori,* et Vinetus: *divisae Corsica et Sardinia, quarum Corsica litori.* In singulis haec fere notavi: Vindob. *divisse.* Tum Vatic. 1. Rehdig. *et rusco;* Cibin. *et ruscho;* alii cum editionibus *Etrusco* vel *Hetrusco*, aliquae etiam ex primis *Ethrusco*, quae non diutius moror. Pro *litori* Rehdiger. *lateri,* ut alibi, de quo ad 2, 1, 4. et pro *propior* Vindob. Rehdiger. *proprior*, uti paullo superius. Sic 2, 2, 1. et passim. TZSCHVCKE. Non esse attentandum verbum *Etrusco* persuadere videtur Plinius in tertio: [c. 12. s. 6.] *In Ligustico*, inquit, *mari est Corsica, quam Graeci Cyrnon appellavere, sed Tusco propior.* Nihilo minus pendeo animi dubiusque sum, *Taphro* ne hic, an *Etrusco* legendum ex eodem Plinio, cuius verba paullo ante relata sunt: *Itemque Pinton et fossae, a quibus fretum ipsum Taphros nominatur.* PINTIANVS. Forsan *Etrusco* abundat. CIACCONIVS. Reddidimus veterem lectionem ex optimis et antiquissimis membranis. In vulgatis hactenus exemplaribus aliquot verba deerant. VOSSIVS. Adparet ex antiquiorum et meliorum codicum

lectionibus, cum duae insulae indicentur, in priori loco male sequi solam Corsicam et excidisse vocem *Sardinia*, quae ex subiectis facile subpletur. Atque id certius probant etiam codices alii quidam, etsi deterioris alias notae, in eo tamen laudandi, quod, quaecunque invenerunt praescripta, servo ea obsequio adspersis tantum vitiis, repraesentare solent. Neque tamen reluctor, si quis verba *Corsica et Sardinia* ex margine irrepsisse putet, cum ex sequentibus intelligantur, atque alias etiam a nostro locorum nomina adpellativa omnino praemittantur, propria in locorum enumeratione subiiciantur. Atque ita hunc locum legendum censet Salmasius ad Solin. cap. 3. s. 9. p. 68. Male autem voci *freto* adiectum fuisse *Etrusco* recte iam olim monuit Ciacconius, ipso insularum situ adiutus. *Taphro* docta est Pintiani coniectura, neque tamen necessaria. Ceterum Cocleus (ed. 11.) a verbis: *duae grandes* capitulum XII adponit hac inscriptione: *De insulis Gallici maris*. Quam hic apte, adparet.

intra) Codices cum editionibus ad Gronovios praeferunt *inter*, unde repositum stetit *intra*, quod, quia aptius videtur, reliqui. Non enim, quod inter latera interiectum est, describit, sed ipsorum laterum formam utrimque productam. Scribendi compendium harum particularum crebram invexit commutationem, de qua vid. Drakenb. ad Silium Ital. 14, 466. et ad Livium 5, 27, 2. et quos producit, itemque Schwartzius ad Plinii Panegyr. c. 30. p. 106. et quae notavi ad 2, 1, 7. Sic infra §. 21. Cibin. *inter* pro *intra* ponit.

et longa) Gud. omisit; Pintianus melius iudicabat: *sed longa*.

Aleria) Parisienses, Lips. Cibin. Vindob. Prag. Vaticani et alii cum editionibus 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.

9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 17. 19. 20. 23. *aperta*; tantum Gudianus neglecta lineola *apta*. Vadianus, re ipſa ſuadente aliorumque auctorum teſtimoniis mutavit in *Aleria*, cui facile reliqui paruerunt.

Mariana) Venet. Prag. *Mariane*; Cibin. Vatic. 3. Havn. *Marianae* cum editionibus ad I. Gronovium, a quo ſucceſſit *Mariana*, uti habent reliqui codices mei cum Ciacconio. Sed et ante Gronovium idem praetuliſſe videtur Vineti editio. TZSCHVCKE. Scribo *Mariana*, non *Marianae*, ex Ptolemaeo, [3, 2.] Plinio, [3, 12. ſ. 6.] Solino. PINTIANVS. *Mariana* ſcribendum, non *Marianae*, quod ex veteri meo codice conſtat. CIACCONIVS. *Mariana* edidi, ſecutus viros doctos et MSS. quos novi duo, non *Marianae*, ut nuper. I. GRONOVIVS. *Marianae* in optimis noſtris invenimus membranis, non *Mariana*, uti vult Gronovius. Putavit nempe unam tantum in Corſica eſſe Marianam coloniam, cum duas recenſeat Ptolemaeus, quarum una ad Marianum erat promontorium, altera vicina Aleriae. Vtramque autem recenſuiſſe Melam exinde patet, quod, ſi de una tantum intellexiſſet, ſequeretur alteram Marianam a barbaris fuiſſe occupatam. VOSSIVS *in appendice ad h. l.* *Mariana* notavit etiam Frater ex Mediolan. Ita vero quum ſcripſi, intelligis, vel in primis Cluverium a me ſignari; ille praecipue deſcripſit Corſicam; ille ſic citavit; ille locum Ptolemaei citat, Marianam utramque notat. Et tamen Voſſius id ipſum nunc voluit praecipere, quaſi rem haberet cum templi camillis. I. GRONOVIVS *in nota poſteriore*. Duas *Marianas* utique novit Ptolemaeus 3, 2. cui, de numero certe plurali, addi poteſt tabula Peuting. 3. D. ubi *Marianis*, pro quo vitioſe in Geogr. Raven. 5, 27. exſtat *Martinianis*. Forte igitur poſtea alia urbs idem nomen ſortita eſt. Nam Plinius 3, 12. ſ. 6. etiam Antoninus in itiner. p. 85. et 445. *Marianam* tantum

memorant, et Seneca in consol. ad Helviam cap. 8. diserte scribit: *Deductae sunt duae civium Romanorum coloniae, altera a Mario, altera a Sulla.* Cf. Solin. c. 8. s. 2. Sulla vero Aleriam deduxit, ille Marianam. Ita vero non solum hunc locum etiam produxit Cluverius, in Corsica ant. p. 507. et Salmasius ad Solin. c. 3. s. 9. p. m. 68. sed et ad Senecam c. l. ita scribi voluerat Lipsius. Post *sunt* Cibin. Lips. forte alii et pleraeque veteres editiones distinctionis signo maximo adposito moram faciunt, sic ut subsequentia ad *Sardinia* referantur, quod bene mutavit Vadianus, et probavit Salmasius c. l.

nisi quod in —) Ita libri omnes, tantum Prag. *neque in occidentem quam in orientem.* TZSCHUCKE. Corrigendum puto: *nisi quod ab occidente, quam ab oriente angustius patet,* ex Plinio in tertio: [cap. 13. s. 7.] *Sardinia,* inquit, *ab Oriente patens* etc. quae verba refert etiam Marcianus. [Martianus lib. 6. p. 207.] PINTIANUS. Sallustius lib. 2. histor. citante Nonio V. Facies: *Sardinia in Africo mari, facie vestigii humani prominet, in occidentem, quam in orientem latior.* Sed legendum videtur, *in orientem, quam in occidentem latior.* Et sic legitur apud Gellium lib. 13. cap. 28. *In orientem, quam in occidentem latior prominet;* et Isidorum lib. 14. cap. 6. CIACCONIUS. Nihil muto, contra Pintianum; Sallustium enim est imitatus. SCHOTTUS.

par et quadrata) Gud. *apparet quadratà;* Prag. *paret quam data.* Post Paris. 2. Vatic. 3. Prag. ut Reinoldianae *est spatiosior.* Sed propter subsequens *est* melius omittitur cum libris reliquis.

longissima) Ita libri omnes ad Vadianum, qui tacite posuit *latissima,* et sic cum edd. 21. 28. aliae Vadianae, 24. Olivarianae, Vinetus, Schottus, Vossius, Gro-

novii, dum praeeunte Reinoldio in ed. 44. et ceteris rediit *longiſſima. Latiſſima* tamen forte fuit in Pariſ. 1. et 2. At priorem lectionem cum aliis plerisque libris probat ipſe inſulae utriusque adſpectus et auctorum de utraque narrationes, dummodo teneatur, Pomponium eam quadratam facere. Quae autem ſingulatim tradunt auctores, ſuo loco exponentur. Pro *Corſica* Prag. prave *conſita.*

ſoli quam coeli) Hinc verborum ordinem mutant libri quidam. Nempe Vatic. 3. Prag. *coeli quam ſoli;* Ciaccon. *peſtilens pene;* Rehdiger. *peſtilens plene;* Ciaccon. Cibin. Vatic. Gud. Rehdiger. Prag. *populorum antiquiſſimi.* Praeterea in Cibin. bene ſcribitur *fecunda,* ſed male in Prag. abeſt *ut.* Pro *antiquiſſimi* idem dat *antiquiſſimorum.*

Ilienſes) Lipſ. Gud. *Illienſes;* Rehdig. *ylienſes;* reliqui *Ilienſes* cum editionibus, ex quibus ſola 13. habet *Iolenſes.* TZSCHUCKE. Sic et Plinius. [3, 13. ſ. 7.] Pro qua lectione quoque ſtat Pauſanias [10, 17, 4.] et Livius lib. 41. fol. 371. [cap. 6. ſ. 10, 6.] et Solinus. [c. 10. ſ. 4.] Sed Strabo [lib. 5. p. m. 155. ſ. 225.] et Livius, [40, 19, 6. de quo deinceps] *Iolenſes,* et ſic legendum videtur: ab Iolao enim deducit Strabo atque etiam Diodorus lib. 5. [c. 15.] CIACCONIUS. Salmaſius [ad Solin. p. m. 70.] *Iolenſes* et hic et apud Plinium et apud Solinum repoſuit pro *Ilienſibus.* Fruſtra. Vide Pauſaniam in Phocicis, ex quo cognoſces, probam eſſe lectionem vulgatam. VOSSIUS. Ilienſes in Sardinia habitaſſe, ex iis, quae viri docti notarunt, indubium eſſe adparet, adeoque Pauſanias ſua aetate Ἰλιεῖς ibi habuit. Fuerunt tamen etiam Ἰολαεῖς (Strabo c. l.) vel Ἰολάειοι (Diodor. c. l.) dicti ab Iolao, qui ex Theſpienſibus et Attico agro in hanc inſulam coloniam deduxit. Vid. Vindingii Hellen. p. 541.

in Gronovii thes. V. 11. At codices omnes stant pro voce *Ilienses.* Accedit quod ex Graeca adpellatione per etymologiae rationem descendere *Iolenses* nequeunt, qui *Iolaenses* potius efferendi sint. Vtrosque miscet Harduin. ad Plin. c. l. Tum non solum a Pausania, sed et a Livio Ilienses ipsorum aetate commemorantur, nusquam *Iolaenses.* Quare ferenda non est emendatio Salmasii, quam etiam praeterea refutavit Drakenborch. ad Sil. Ital. 12, 362. et in primis ad Livium 40, 19, 6. ubi ita etiam quidam volebant.

Calaris) Cibin. *Cararis;* Prag. *Caloris;* varr. in edd. 27. et 29. *Caralis;* Rehdiger. *Callaris;* ceteri cum editionibus *Calaris;* Vinetus tantum *Caralis;* Schottus *Calatis.* TZSCHVCKE. Sunt, qui *Calaris* probent, inter quos est et Hermolaus. Nos contra ex Strabone, [lib. 5. p. m. 155. f. 224.] Stephano, [h. v.] Ptolemaeo, [3, 3.] Pausania, [10, 17, 5. ubi vulgo Κάρναλις] Marciano, [Martiano lib. 6. p. 199.] Plinio, [3, 13. f. 7.] utique scripto, *Caralis* defendimus; sicubi aliter scriptum sit, perperam scriptum afferentes. Stephanus *Caraliam* nominat. PINTIANVS. *Caralis* etiam Livio lib. 39. fol. 218. [cap. 39, 3.] *ita vexata classis Caralem* [*Carales*] *tenuit;* et lib. 23. [c. 40. in.] *Manlius navibus longis ad Caralem* [*Carales*] *subductis;* itemque alibi. Strabo [c. l.] Κάραλις καὶ Σοῦλχοι. Caesar [de B. C. 1, 30. m.] *Sulchi.* CIACCONIVS. Praeter auctores illos adlegatos, alii etiam eandem scripturam confirmant. Sic *Caralitani* apud Orosium 1, 2. etiam in cod. Prag. quem versavi, ubi ex suo tantum Havercampus profert *Calitani; Caralis* legitur etiam in Antonini itiner. p. 80 sqq. tab. Peutinger. 3. D. et Geogr. Ravenn. 5, 26. et ex antiquo suo codice notat Grotius in Martiano Capella c. l. ubi vulgo *Calaris* fertur. Vtrumque etiam variatur in Strabonis libris c. l. Claudiano de B. Gildon. v. 521. ubi Heinsius

reposuit *Caralis*, et sic viri docti in Livio 23, 40. in. ubi olim etiam stabat *Calaris*. Eodem vero praeterea ducunt aliae nominis depravationes in posteriori maxime eius parte, veluti Κάρβαλις in Stephano s. v. Σόλκοι; Κάρναλις in Pausania 10, 17, 5. et Procopio de B. Goth. 4, 24. ubi tamen ex Cod. Regio vera scriptura notatur, quo etiam referunt viri docti Ἄραδις in Dione 48, 30. f. Κάλαρις quidem sine discrepantia legitur in Diodoro 5, 13. sed cum in Corsica illa conlocetur, alia ex parte ibi peccatum esse patet. Veram illam scripturam satis apte confirmat et numus apud Goltzium in inscr. Gr. Tab. 28. fig. 5. p. 292. in quo Καραλιτων legitur, productus, si eius ratio ad nostram urbem constaret, de quo monuit Eckhel in doctrina numor. P. 1. V. 1. p. 271. Sed plura, si quis nunc desideret, dabunt Cluverius in Sardinia ant. p. 490. Duker. ad Flor. 2, 6, 35. Oudendorp. ad Hirtium de B. Afr. c. 98. ubi, ut in aliis passim, pluralis praefertur, et Drakenb. ad Livium c. l. qui Doujatium de altera scriptura male ex recentiori adpellatione pugnantem repellit. His igitur caussis motus reposui *Caralis*, Vineti etiam exemplo confirmatus. Hic praeterea a voce *Vrbium* cap. 64. incipit.

Sulci) Vatic. 3. *Sculci;* Lips. *sculti;* *Sulci* reliqui omnes et editiones ad Vadianum, qui dedit *Sulchi*, et hinc 21. 22. 24. 25. omninoque sequentes editiones ad I. Gronovium, a quo *Sulci* revocatum rediit. TZSCHVCKE. Strabo [lib. 5. p. m. 155. s. 224.] adspirate *Sulchi;* Ptolemaeus [3, 3.] sine adspiratione *Solci;* Plinius [3, 13. s. 7.] *Sulci;* Pausanias [10, 17, 5.] *Sylci*, etsi in eo mendose *Syllus* [Σύλλους] pro *Sylcus* scriptum leges. Sed quoniam haec Corsicae et Sardiniae relatio ita confuse et praepostere scripta est, ut neutri, quod suum est, redditum videatur, visum est faciendum, ut subiicerem, quo pacto restitui fortasse in integrum possit. Scribendum

igitur, ut reor, hoc verborum conceptu: *Quarum Corsica litori propior par et quadrata undique, praeterquam ubi Aleria et Mariana coloniae sunt, a Barbaris colitur. Sardinia Africum pelagus attingens, inter latera tenuis, sed longa; nisi quod ab occidente quam ab oriente angustius patet, et nusquam non aliquanto spatiosior, quam ubi latissima est Corsica* etc. PINTIANVS. Scripsi *Sulci*, non *Sulchi*, quia illud videntur servasse ab auctore iidem codices, [quos supra de *Mariana* excitaverat] praeferentes *Sula*. I. GRONOVIVS. Vossius in appendice ad h. l. perinde utrumque esse monuit. Sic certe Strabo lib. 5. p. m. 155. s. 224. Σουλχοὶ, et alii quidam. Plerumque enim inter *Sulci* et *Sulchi* ambigunt codices, nisi graviora peccata admisceant, veluti in Claudiano de B. Gildon. v. 518. ubi Heinsius praetulit *Sulci*, Plinio 3, 13. s. 7. Antonino in itiner. p. 84. et alibi. Probandum videtur *Sulci*, in quo alii plane consentiunt. Sic Stephanus Σολκοὶ et Συλκοὶ utroque modo et diverso in loco, et praeter eos, quos antea commemoravit Pintianus, Antonin. in itiner. p. 84. tab. Peuting. 3. Θ. Geogr. Raven. 5, 26. Hinc et *Sulcitani* apud Hirtium de B. Afr. fin. Plinium, Ptolemaeum cc. ll. Accedunt iis codices nostri, ut *Sulci* hic merito praeferendum sit cum Gronovio.

§. 20. *Stoechades)* Cibin. Rehdig. *Stoecades*, uti legitur in Martiano Capella lib. 6. p. 206. cf. ad Lucan. 3, 516. Lipf. Gud. edd. 1. 2. 9. 13. *Stecades;* Prag. *Stecudes;* Vindobon. *sterstechades;* ed. 11. *Stechades;* alii libri *Stoechades*. Recte. Pro *Ligurum* Vindob. *lugurum;* Prag. *ligura*.

Baleares) Ciaccon. Vatic. Lipf. *Baliares;* Cibin. *Balcares;* alii cum edd. *Baleares*. De scriptura per *i* quaeri potest. Praeferunt id in Graecis Ptolemaeus 2, 6. f. (quamvis duplici λ et alii quidam) Stephanus f. v. Γυμνη-

σίαι (ubi codd. Βλιαρίδες) Agathemer. 1, 5. Polyb. 3, 33. Diodor. Sic. 5, 17. et alii. Ita etiam prodit passim in codicibus, quales sunt Frontini 2, 3, 16. ubi tamen Oudendorp. *e* praetulit, quod et fecit in Lucano 1, 229. 3, 710. Ita Prag. Melae, qui Orosii lib. 1. c. 1. continet. Accedunt monumenta prisca. *Baliarib.* apud Gruter. p. 298. n. 3. in Fastis Capitolinis: *Metellus Baliaric. Pro Cos. de Baliarib.* Gorius in inscrr. ant. T. 3. p. 173. n. 214. *Praef. praelegatus insularum Baliarum.* Quare etiam hodie multi docti viri hanc rationem sequendam putarunt. Vid. Heins. et Drakenb. ad Silium Ital. 3, 365. hic etiam ad Liv. 21, 21, 12. Minime tamen contendere ausim, hanc unice veram, alteram illam falsam esse. Nam et numi exstant, in quibus *Metellus Balearicus* legitur, etsi fasti Capitolini maiori valere debeant auctoritate. Vid. Pighius in Annal. ad an. u. 632. p. 73. Goltzius in Fastis p. 149. f. Morellus in numis consul. p. 523. Sic apud Strabonem lib. 14. p. m. 450. f. 654. Βαλεαρίδες, non Βαλλιαρίδες, uti refert Heinsius c. l. et per *e* in Plinio 3, 11. f. 5. Suetonio in Galba c. 10. Antonini itiner. p. 511. Nec dubitarunt ita edere Oudendorpius aliique in Suetonii loco, Oudendorpius in Hirtio de B. Afr. c. 23. f. et in Iulio Caesare de B. G. 2, 7. in. Frontino 2, 3, 16. etsi codices multi per *i* exhibent. Nihil igitur certi de scriptura statui posse videtur, veteresque promiscue protulisse credibile est, quod et existimat Drakenborch. ad Livii epit. 60. ubi, si etymologiam a Baleo, Herculis comite, ductam legeris, sustineatur magis τὸ *e*; sin Eustathium ad Dionys. v. 457. audieris, Βαλιαρίδες ποτε ἐκλήθησαν. Reliqui igitur formam acceptam. In sequentibus Vatic. *in Hispaniam*, non male hic; Cibin. *in hyspaniam;* idem *Tarniconensia;* Lips. *traconnensia;* Gud. *tarraconesia;* Vindobon. *terraconencia;* Vatic. 3. *terraconensium;* Prag. *teraconensium*, uti solet. Cf. ad 2, 6, 3.

fui) Ita codices omnes, Ciaccon. Gronoviani, Dorvillianus (teſte Oudendorpio ad Iul. Caeſ. de B. G. 1, 4, 2.) meique cum priſcis editionibus. Vadianus mutavit in *ſuo*, quod hinc exceperunt 18. 21. 22. 24. 25. 26. 27. 28. omninoque omnes praeter Kappianas, in quibus *ſui* rediit. TZSCHVCKE. Codicum ſcripturam egregie tuetur Oudendorpius in notis ad Caeſarem lib. 1. de Bello Gallico cap. 4. §. 2. et ſimiliter auctor in prooemio: *at ipſa ſui contemplatione pretium operae attendentium abſolvat.* Et lib. 3. c. 10. *in ſinem ſui faſtigantis ſe Africae noviſſimus angulus.* Petronius Satyr. c. 3. *ut vicinarum quoque gentium feminas ad ſui ſpectaculum traheret.* Tacitus lib. 3. Annal. cap. 67. *Igitur petito paucorum dierum interiectu de defenſione ſui disſeruit.* Seneca in Agamemnone cap. 60. *Nunquam placidam ſceptra quietem Certumve ſui tenuere diem.* A. GRONOVIVS. Commutatio ea, quod iam docuit Oudendorp. c. l. et ad Sueton. in Caeſ. cap. 30. minime eſt infrequens. Sic apud Sext. Ruf. cap. 27. et alibi. Sed vid. Burmann. ad Ovid. Metam. 1, 30. Schwartzius ad Plinii panegyr. c. 76. p. 373. praeter ea, quae expoſuerunt Oudendorpius c. l. et Iaeger ad Mamertini Genethl. 2, 1. et Eumenii Panegyr. 6, 2. disputatio a Perizonio ad Sanctii Minerv. 2, 13. n. 3. inſtituta. Nempe in auctoribus paſſim hi genitivi tum etiam adhibentur, cum poſſeſſio indicatur. Eodem fere modo Plinius 4, 20. ſ. 12. dixit: *Creta ſui parte maxima patens.* Hic quidem *ſuo* commode etiam ſtare poſſit; at, cum non temere in ea forma libri omnes conſentiant, qua abiecta forte ipſa vox melius abſit, recepi et ego. Quaedam in his a viris doctis adpoſita aut alio ſpectant, aut ſunt deterioris aetatis.

maiores minoresque) Forte *maior minorque*, et mox *in minori* et *in maiori*. Ptolemaeus. [2, 6.] CIAC-

CONIVS. Hunc locum a librariis corruptum esse existimat Hier. *Surita* in notis ad Antonini itinerarium p. 657. [s. pag. 512. ed. Wess.] ubi scribit: *Maior* et *Minor* Baleares ab optimis scriptoribus appellantur. Nam quod apud Pomponium lib. 2. cap. 7. et in manuscriptis exemplaribus legitur de Balearibus, *ex spatio sui cognominibus acceptis maiores minoresque perhiberi et castella esse in maioribus Palmam et Pollentiam colonias, et in minoribus Iamnam et Magonem*, quis non videat *maiorem et minorem* legi debere? A. GRONOVIVS. Ita quidem Plinius 3, 11. s. 5. Orosius 1, 2. Antoninus c. l. *maior et minor*. Strabo lib. 3. p. m. 115. s. 167. Agathemer. 1, 5. Ptolemaeus 2, 6. ἡ μείζων et ἐλάττων. Attamen cum propter sequentia a vera Melae ratione minime aberrare libri potuerint, utramque insulam sic complexus ille ad Baleares numero retulit. Certe nihil mutari potest. Pro *perhibentur* Vindob. *prohibentur*.

Iamno) Paris. 1. 2. 3. Cibin. Gud. Vatic. Prag. Lips. Rehdiger. Venet. Havn. *Samo;* Vindobon. *senio.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 11. *Samo;* 15. 17. 20. 23. *Lamno;* 34. *Ianno;* reliquae *Iamno.* TZSCHVCKE. Ptolemaeus [2, 6. f.] et fere Plinius [3, 11. s. 5.] non *Samo*, sed *Iamno* sive *Iamna.* BARBARVS. In Ptolemaeo est Ἰάμνα. At terminatio in *o* ex Plinio probatur, ubi *Iamnonem* occurrit, etsi et ibi veteres *Lamnonem* habent. *I* tamen, cum hic Phoenicum lingua valeat, inde etiam confirmari possit, quod a Strabone lib. 16. p. m. 522. s. 759. Phoenices urbs Ἰάμνεια commemoretur, itemque a Stephano h. v. nisi quod hic per ι effert.

Palma) Vatic. Cibin. Lips. Paris. 1. 3. Prag. Ven. Havn. *Parma;* Gud. *perma;* Vind. *parina;* Paris. forte *Palma.* Edd. 1. 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Parma;* 30. 32. *Salma;* reliquae *Palma*, uti effertur a Strabone lib. 3.

p. m. 115. f. 167. Plinio 3, 11. f. 5. Ptolemaeo 2, 6. Pro *Pollentia* Lipf. Prag. forte etiam Ven. et Havn. cum Vaticanis *Polentia;* Gud. Vindob. *Polentie;* reliqui *Pollentia,* uti inde a Vineto et Voffio editiones, cum in aliis *Polentia* legeretur. Duplex certe *l* probant Strabo, Ptolemaeus, Plinius cc. ll. fed dubitationem iniiciunt infcriptiones apud Gruter. p. 925, 1. et Muratorium 151, 6. in quibus fimplex invenitur. Tum vero dubia exfiftit fcriptura, etfi, quia de colonia dicitur, *Pollentia* praeferenda videatur.

§. 21. *Sucronenfi)* Lipf. Prag. *Succonenfi;* Gud. Havn. Parif. 2. *Suconenfi;* Cibin. *Succronenfi;* Parif. 3. *Supronenfi;* alii *Sucronenfi.* Edd. 1. *Suppronenfi;* 2. 3. 4. 5. 9. 11. *Supronenfi;* reliquae *Sucronenfi* et tantum ex vitio 8. *Sucronenfi.* Vid. ad 2, 6, 6. Poft Lipf. Gud. *Ferariam;* Prag. *Ferraria.*

tantum non) Voffiani, Gronov. Parif. 2. *tantummodo;* Parif. 1. *tamen non;* Prag. *tantum* omiffo *non;* reliqui *tantum non* cum editionibus ad Voffium, a quo receperunt edd. 40. 41. 42. *tantummodo,* quod in fuis libris fuiffe fcribit Voffius, nefcio quidem A. Gronovio, qui id in fuo ipfius tantum invenit. Recte et ad nexum apte prior lectio poftea eft reducta. Hinc etiam probatur *at alia,* pro quo Parif. 3. Lipf. Vatic. Gud. Prag. Cibin. Vindob. et editiones ad Voffium habent *ad alia.* Hic pofuit primus *at alia* cum aliorum obfequio; nam ita etiam inveni in ed. 18. Idem vero etiam ex meis MSStis videntur habuiffe Parif. 1. 2. uti Venet. et Havn. *ad alia.* Quod vero priorem Voffii lectionem non bonam effe poffe dicit Petrus de Marca de Marca Hifpan. 2, 12, 4. debebat id adiecta caufa declarare. Paullo poft Cibin. *ut ne a quidem;* Voff. 1. *ut ne quidem;* Voff. 4. Vatic. *ut ne ea quidem.* Cf. ad initium huius capitis.

sunt) Vadianus mutavit in *fiunt* nec apte, et contra codices omnes et editiones veteres. Secutae tamen *sunt* 18. 22. 25. 26. 27. 29. et reliquae ad 42. Reinoldii exemplo revocatum est *sunt* ab edd. 44. 45. reliquis. Pro *invecta* Vindob. *iniecta;* Ciaccon. *sint;* non male.

§. 22. *Colubraria)* Vatic. Cibin. Prag. Havn. *Columbaria;* Gud. *Colubaria;* Paris. 1. Vindob. *Colombaria;* Venet. *Colubraria contra est;* ceteri cum editionibus *Columbaria*, uti et est sine variatione in Plinio 3, 11. s. 5. plus semel. Post Prag. *stateat;* ed. 13. *maleficio.* Pro *serpentum*, quod habent Lips. Prag. et editiones superiores, A. Gronovius inde ab ed. 44. reposuit ex MSStis suis *serpentium*, quibus suffragantur etiam ex meis plurimi. Tum pro *et sit* Paris. 2. Lips. Prag. habent *ut sit*. A verbis *Contra est* Vinetus cap. 65. incipit.

ingressis) Cibin. *ingressus;* Prag. Havn. *ingressus in ea;* Gud. *in eam.* Tum Cibin. *inter* pro *intra;* cf. supra ad §. 19. Idem *hebusetana;* Vindobon. *circumsignaverint.*

et tuta) Desunt hae duae voces in Vatic. 3. Prag. Havn. Paris. 2. Tò *et* expulit Vadianus, quem sequuntur edd. 21. 22. 24. 25. et reliquae omnes ad 42. Post duce Reinoldio rediit. Pro *tuta* Vatic. 1. meus et Vatic. Vossii, Rehdiger. Lips. Vindob. Gud. Venet. cum edd. 1. 2. 9. 13. *rara;* alius Vossii codex *tarra;* edd. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 14. et deinceps pleraeque *tuta;* tantum Vinetus, *sine pernicie terra est;* Reinoldius dedit *sine pernicie et rata est*, et hinc ab ed. Gronovii 43. aliae, quod et comprobant Codd. A. Gronovii et ex meis Vatic. 4. Cibin. Paris. 1. et 3. Ciacconius adfert *et rata est* vel *et tracta est*. A *rata* facilius ad

notius *rara* transire potuerunt librarii, quam a *tuta*. Copulam *et* tuetur I. Gronovius pluribus aliis exemplis adiutus etiam suis MSStis ad praefationem, qua de causa Vossius ad c. l. in appendice haec de nostro loco disseruit: „Non est Latinum *Colubraria sine pernicie et rata est*. Libri veteres non consentiunt. In Vaticano sic legitur: *tamen ingressis eam intra id spatium, quod Ebusitana humo circum* (al. *septum*) *signaverunt, sine pernicie et rara est.* In illo, cui multum tribuimus, *sine pernicie tarra est.* Vinetus e suis libris edidit: *sine pernicie terra est.* In Arundelliano est lacuna, abestque ab eo vox penultima, uti fere fieri solet, quandocunque non usitatae et non intellectae occurrunt voces. Scripserat nempe Mela *sine pernicie et terre est. Terre* pro *terrore*, ut alibi monuimus, habetque et activam et passivam significationem.“ Hactenus Vossius, qui tamen ad ipsum hunc locum in nota ex libris unice profert *rara*. Remota huc accommodat, nec recte usitatam et alibi formae diversitatem in hoc nexu damnat. *Rata* si recte habet, quod videtur, in hoc nexu est *proba, tuta*.

iisdem illis) Vindob. Prag. *hisdem illis*, uti fit alibi. Cibin. Voss. 1. *idem illis s. qui alioqui solent;* Vatic. 1. *qui alioqui solent*, unde prior corruptio intelligitur.

aliud velut virus procul) Voss. 1. Cibin. *aliudve quod virus;* ille subiicit *procul*, hic *procuret;* Mediolan. Gud. Voss. 2. 3. 4. Periz. Gronov. Prag. Paris. 1. 2. 3. Havn. *aliudve quod verius procul;* idem A. Gronov. Lips. Ven. inserto tantum *est* ante *procul;* Vindob. *aliud velut verius*, certe in *verius* tantum ab ed. 44. eum discrepare notatum erat; Voss. 4. Vatic. 1. *aliudve quod verus procul;* Vatic. 4. Augustin. *aliundeve, quod verius procul.* Edd. veteres et sic deinceps pleraeque *aliudve, quod verius, procul;* Vinetus *aliudve, quod*

virus procurat, quod Cibin. nititur auctoritate; Schottus *aliudve procul*, reiectis aliis; Vossius et hinc reliqui *aliud velut virus procul*. TZSCHVCKE. *Aliudve, quod verius*) Neminem esse tam obtusi iudicii puto, cui non suboleat, haec verba non esse Pomponii, sed Lectoris, fabulosum putantis, quod de natura terrae *Ebusitanae* auctores prodidere. PINTIANVS. Irreptitia esse existimant haec verba. Ego sic refingenda esse existimo: *aliud velut virus*. VOSSIVS. E MSS. codicum vestigiis corrigo: *aliudve quod virus*. Sic Ausonius epist. 22. *et nauso aliave qua navi*, ut in MS. Voss. non *quavis*. Lucan. 9, 932. *Sed si quod tardius audit Virus et elicitum iussumque exire repugnat*. Ita Oudendorpius. Avus ad oram editionis Schotti adnotaverat: Leg. *adspersum eius pulveris tactumve, procul et cum pavore fugientibus*. A. GRONOVIVS. *Virus* facile probatur, alterum incertum, quia non temere *quod* natum esse videtur, nisi in *verius* quis causam quaerat, ut nexus magis constet. Alias Vossiana lectio magis est expedita, quam etiam Vindob. praetulisse videtur.

t
en(s) a
beyond
n promptly

ent...
beyond

n promptly

t
ents a
beyond
n promptly

t
ents a
beyond
n promptly